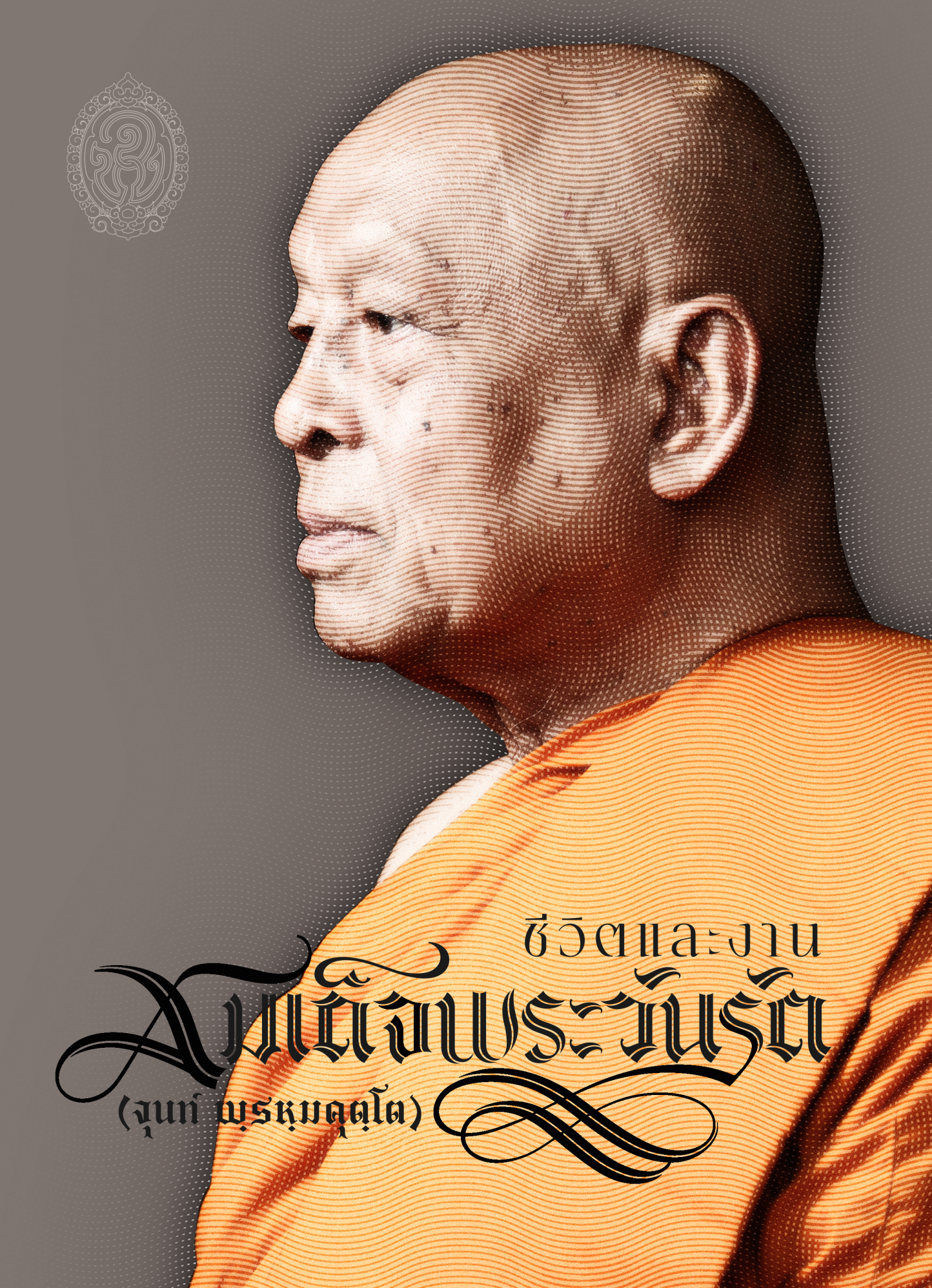

ชีวิตและงาน

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์

(จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)

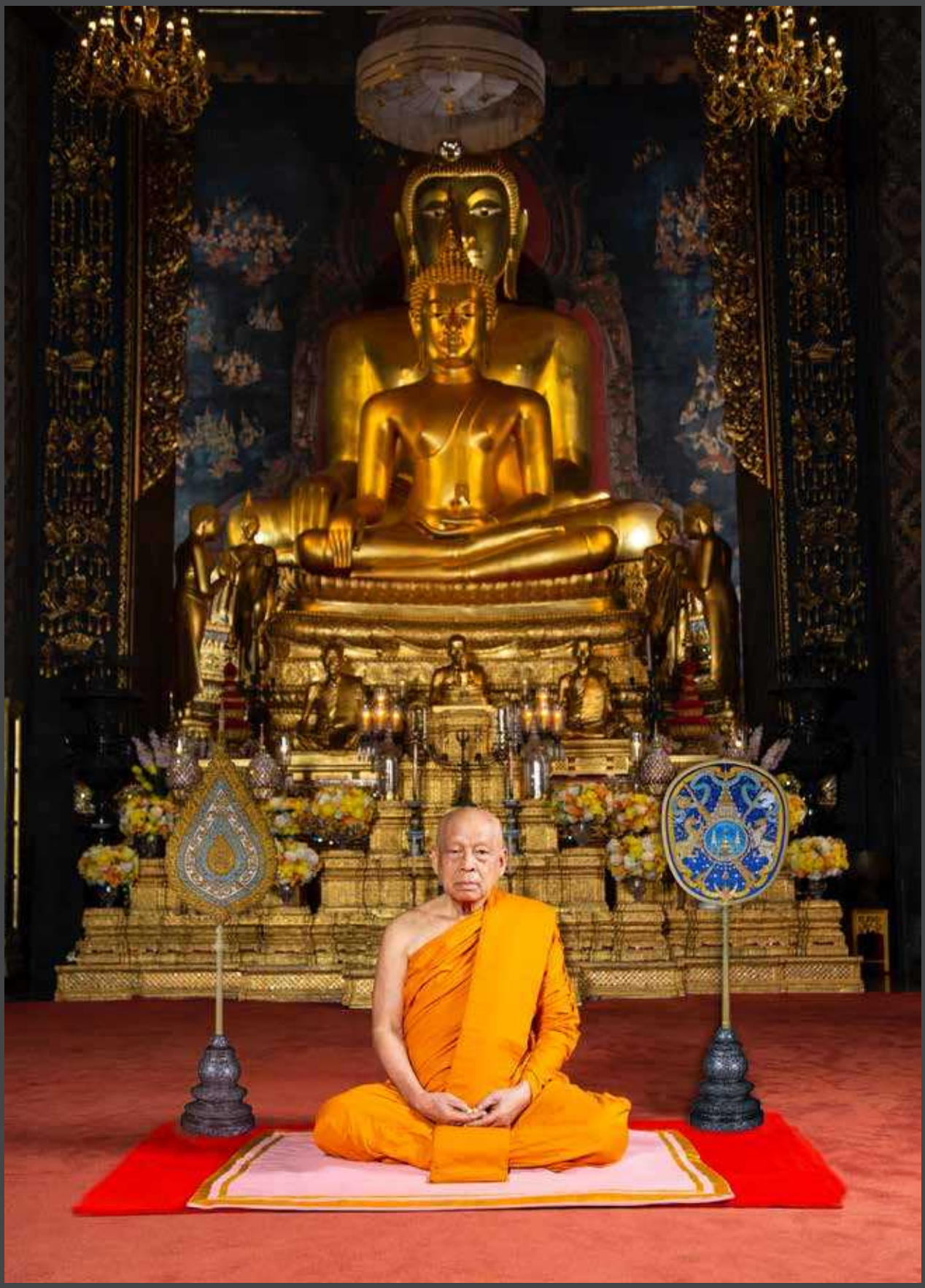
พระราชทานเพลิงศพ

สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)

๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

ชีวิตและงาน
สมเด็จพระวันรัต
(จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต)

วัดบวรนิเวศวิหาร
พิมพ์โดยเสด็จพระราชกุศล
ในการพระราชทานเพลิงศพ
สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต)
ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์
วัดเทพศิรินทราวาส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร
วันพฤหัสบดีที่ ๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

หมายรับสั่งที่.....๔๘๓๖..... **สำนักพระราชวัง**

๑๗ มีนาคม ๒๕๖๕

สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหมคุตฺโต) อายุ ๘๕ พรรษา ๖๖ อดีตกรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต และอดีตเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร มรณภาพด้วยโรคมะเร็งถุงน้ำดี ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เมื่อวันอังคาร ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๔.๒๒ น.

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๘.๓๐ น. ขอรับพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ พร้อมด้วยเครื่องเกียรติยศประกอบศพ ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้น ๒ อาคาร ๑๐๐ ปี วัดบวรนิเวศวิหาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ทรงพระกรุณาโปรดเลื่อนชั้นเกียรติยศประกอบศพจากโกศไม้สิบสอง เป็นพระราชทานโกศมณฑป ฉัตรเครื่องสูงทองแผ่ลวดตั้งประดับ แตรงอน แตรฝรั่ง ปี่ กลองชนะประโคมเวลาพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ และทรงรับศพอยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์โดยตลอด มีพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรมเวลากลางคืน กำหนด ๗ คืน

การนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ วางพวงมาลาของส่วนพระองค์ และของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง วางที่หน้าโกศศพ

แต่งกายเครื่องแบบครึ่งยศ ไว้ทุกข์

หน้าที่	กองพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตโต)
	เพื่อทราบ.

พลอากาศเอก
(สถิตย์พงษ์ สุขวิมล)
เลขาธิการพระราชวัง

พระราชทานน้ำหลวงสรงศพ และทรงโปรดเลื่อนชั้นเกียรติยศพระราชทานโกศมณฑป

หมายรับสั่งที่.....๔๘๔๐..... **สำนักพระราชวัง**

๑๗ มีนาคม ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ พลอากาศเอก สถิตย์พงษ์ สุขวิมล เชิญพวงมาลาของ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิรยพัฒน รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ มหาวชิโรตตมางกูร สิริวิบูลยราชกุมาร พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ และของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ ไปวางที่หน้าโกศศพ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตโต) ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้น ๒ อาคาร ๑๐๐ ปี วัดบวรนิเวศวิหาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๘.๓๐ น.

หน้าที่	กองพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตโต)
	เพื่อทราบ.

พลอากาศเอก

(สถิตย์พงษ์ สุขวิมล)
เลขาธิการพระราชวัง

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พลอากาศเอก สถิตย์พงษ์ สุขวิมล เชิญพวงมาลาไปวางที่หน้าโกศศพฯ

หมายรับสั่งที่..๕๒๘๔..... **สำนักพระราชวัง**

๒๑ มีนาคม ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดบำเพ็ญพระราชกุศล ๗ วัน พระราชทานศพ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตฺโต) อดีตกรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต และอดีตเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้น ๒ อาคาร ๑๐๐ ปี วัดบวรนิเวศวิหาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

<u>วันจันทร์ ที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๕</u> เวลา ๑๗.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ๗ วัน พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดพระพุทธมนต์ จบ มีพระธรรมเทศนากัณฑ์ ๑ พระสงฆ์ ๔ รูปสวดธรรมคาถา พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม ๑ จบ

แต่งกายเครื่องแบบครึ่งยศ ไว้ทุกข์

เวลา ๑๘.๐๐ น. พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม

แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์

<u>วันอังคาร ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๕</u> เวลา ๑๐.๓๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ไปในการบำเพ็ญพระราชกุศล ๗ วัน พระสงฆ์ ๑๐ รูปที่สวดพระพุทธมนต์แต่วันก่อน ถวายพรพระ แล้วรับพระราชทานฉัน เป็นเสร็จการ

แต่งกายเครื่องแบบครึ่งยศ ไว้ทุกข์

หน้าที่	กองพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตฺโต)
	เพื่อทราบ.

พลอากาศเอก

(สถิตย์พงษ์ สุขวิมล)
เลขาธิการพระราชวัง

ทรงพระกรุณาโปรดบำเพ็ญพระราชกุศล ๗ วัน พระราชทานศพฯ

หมายรับสั่งที่.....๕๗๓๗..... **สำนักพระราชวัง**

๒๙ มีนาคม ๒๕๖๕

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา เสด็จไปในการพระพิธีธรรม สวดพระอภิธรรมศพ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตฺโต) อดีตกรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต และอดีตเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้น ๒ อาคาร ๑๐๐ ปี วัดบวรนิเวศวิหาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

วันอังคาร ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๘.๐๐ น.
แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์

หน้าที่	กองพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตฺโต)
	เพื่อทราบ.

พลอากาศเอก
(สถิตย์พงษ์ สุขวิมล)
เลขาธิการพระราชวัง

หมายรับสั่งที่...๖๙๙๑..... สำนักพระราชวัง

๒๐ เมษายน ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ประธานองคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ไปในการบำเพ็ญพระราชกุศล ๕๐ วันพระราชทานศพ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตฺโต) อดีตกรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต และอดีตเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้น ๒ อาคาร ๑๐๐ ปี วัดบวรนิเวศวิหาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

วันพฤหัสบดี ที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๖.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดพระพุทธมนต์ จบ มีพระธรรมเทศนากัณฑ์ ๑ พระสงฆ์ ๔ รูปสวดธรรมคาถา พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม (๑ จบ)

แต่งกายเครื่องแบบครึ่งยศ ไว้ทุกข์

เวลา ๑๘.๓๐ น. พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม

แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์

วันศุกร์ ที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๐.๓๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดพระพุทธมนต์แต่วันก่อน ถวายพรพระ แล้วรับพระราชทานฉัน เป็นเสร็จการ

แต่งกายเครื่องแบบครึ่งยศ ไว้ทุกข์

หน้าที่	กองพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตฺโต)
	เพื่อทราบ.

พลอากาศเอก

(สถิตย์พงษ์ สุขวิมล)
เลขาธิการพระราชวัง

หมายรับสั่งที่.....๘๖๖๒.....

สำนักพระราชวัง

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ไปในการบำเพ็ญพระราชกุศล ๑๐๐ วันพระราชทานศพ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตโต) อดีตกรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต และอดีตเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้น ๒ อาคาร ๑๐๐ ปี วัดบวรนิเวศวิหาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

วันพุธ ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕ เวลา ๑๖.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดพระพุทธมนต์ จบ มีพระธรรมเทศนากัณฑ์ ๑ พระสงฆ์ ๔ รูปสวดธรรมคาถา พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม (๑ จบ)

แต่งกายเครื่องแบบครึ่งยศ ไว้ทุกข์

เวลา ๑๘.๓๐ น. พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม

แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๕ เวลา ๑๐.๓๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดพระพุทธมนต์แต่วันก่อน ถวายพรพระ แล้วรับพระราชทานฉัน เป็นเสร็จการ

แต่งกายเครื่องแบบครึ่งยศ ไว้ทุกข์

หน้าที่	กองพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตโต)
	เพื่อทราบ.

พลอากาศเอก

(สถิตย์พงษ์ สุขวิมล)
เลขาธิการพระราชวัง

หมายรับสั่งที่.....๑๗๐๒๗.....

สำนักพระราชวัง

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ในการพระราชทานเพลิงศพสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตฺโต) อดีตกรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต และอดีตเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

รายละเอียดมีแจ้งในต้นหมายรับสั่งที่แนบมาพร้อมนี้

หน้าที่	กองพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตฺโต)
	เพื่อทราบ

พลอากาศเอก

(สถิตย์พงษ์ สุชวิมล)
เลขาธิการพระราชวัง

หมายรับสั่งที่..... **สำนักพระราชวัง**

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ ในการพระราชทานเพลิงศพสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตฺโต) อดีตกรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต และอดีตเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

<u>วันพุธ ที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕</u> เวลา ๑๖.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ไปในการบำเพ็ญพระราชกุศล พระราชทานในการออกเมรุ ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้น ๒ อาคาร ๑๐๐ ปี วัดบวรนิเวศวิหาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดพระพุทธมนต์ จบ มีพระธรรมเทศนากัณฑ์ ๑ พระสงฆ์ ๔ รูปสวดธรรมคาถา พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม (๑ จบ)

แต่งกายเครื่องแบบครึ่งยศ ไว้ทุกข์

เวลา ๑๘.๐๐ น. พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม

แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์.

<u>วันพฤหัสบดี ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๕</u> เวลา ๑๐.๓๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ไปในการบำเพ็ญพระราชกุศล พระราชทานในการออกเมรุ พระสงฆ์ ๑๐ รูป ที่สวดพระพุทธมนต์แต่วันก่อนถวายพรพระ แล้วรับพระราชทานฉัน

เวลา ๑๓.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูปบังสุกุล เชิญโกศศพขึ้นรถวอจตุรมุขจากห้องบำเพ็ญกุศล ชั้น ๒ อาคาร ๑๐๐ ปี วัดบวรนิเวศวิหาร เขตพระนคร ไปยังเมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย หยุดรถเชิญโกศศพแห่เวียนเมรุ แล้วเชิญขึ้นตั้งบนจิตกาธาน

เวลา ๑๗.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี เสด็จขึ้นพลับพลาอิศริยาภรณ์ ทรงทอดผ้าไตร ๑๐ ไตร พระสงฆ์ ๑๐ รูปบังสุกุล เสร็จแล้วเสด็จพระราชดำเนินขึ้นเมรุ พระราชทานเพลิง สมควรแก่เวลาเสด็จพระราชดำเนินกลับ

แต่งกายเครื่องแบบครึ่งยศ ไว้ทุกข์

<u>วันศุกร์ ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๕</u> เวลา ๐๗.๐๐ น. พระราชทานผ้าไตร และภัตตาหารสามหาบ ในการเก็บอัฐิ

แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์.

คมกฤษ/พิมพ์
/ทาน
/ตรวจ

หมายรับสั่งที่.....๑๗๐๒๘.....

สำนักพระราชวัง

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานเพลิงศพสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตโต) อดีตกรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต และอดีตเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

วันพฤหัสบดี ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๗.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี เสด็จขึ้นพลับพลาอิศริยาภรณ์ ทรงทอดผ้าไตร ๑๐ ไตร พระสงฆ์ ๑๐ รูปบังสุกุล เสร็จแล้วเสด็จพระราชดำเนินขึ้นเมรุพระราชทานเพลิง สมควรแก่เวลา เสด็จพระราชดำเนินกลับ

แต่งกายเครื่องแบบครึ่งยศ ไว้ทุกข์

หน้าที่	
	กองพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตโต)
	เพื่อทราบ

พลอากาศเอก

(สถิตย์พงษ์ สุขวิมล)
เลขาธิการพระราชวัง

หมายรับสั่งที่.....๑๗๐๒๙.....

สำนักพระราชวัง

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานเพลิงศพสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตฺโต) อดีตกรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต และอดีตเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

วันพฤหัสบดี ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๗.๐๐ น.
แต่งกายเครื่องแบบครึ่งยศ ไว้ทุกข์

หน้าที่	
	กองพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตฺโต)
	เพื่อทราบ

พลอากาศเอก

(สถิตย์พงษ์ สุขวิมล)
เลขาธิการพระราชวัง

หมายรับสั่งที่.....๑๗๔๐๒..... **สำนักพระราชวัง**

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดบำเพ็ญพระราชกุศลฉลองอัฐิ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตฺโต) อายุ ๘๕ พรรษา ๖๖ อดีตกรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต และอดีตเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้น ๒ อาคาร ๑๐๐ ปี วัดบวรนิเวศวิหาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๐.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูปเจริญพระพุทธมนต์ จบ แล้วรับพระราชทานฉัน

แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว

หน้าที่	กองพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตฺโต)
	เพื่อทราบ

พลอากาศเอก

(สถิตย์พงษ์ สุขวิมล)
เลขาธิการพระราชวัง

ทรงพระกรุณาโปรดบำเพ็ญพระราชกุศลฉลองอัฐิฯ

คำปรารภ

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) กรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต และเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร เป็นพระเถระผู้ทรงเกียรติคุณและมีคุณูปการต่อพระศาสนา และบ้านเมืองหลายด้าน อาทิ

ในด้านการพระศาสนา ดำรงอยู่ในเพศพรหมจรรย์นับแต่บรรพชาเมื่ออายุ ๑๒ ปี และอุปสมบทในกาลต่อมา จวบจนเจริญชนมายุ ๘๕ พรรษา ๖๖ ได้ขยันหมั่นเพียรในการศึกษาพระปริยัติธรรม จนสำเร็จเปรียญธรรม ๙ ประโยค ต่อแต่นั้นก็ได้รับภาระธุระทางพระพุทธศาสนา เริ่มแต่ทางการศึกษา โดยเป็นครูสอนพระปริยัติธรรม ทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลี ประจำสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหารมายาวนาน จนถึงกาลอันควร ก็ได้เป็นผู้อำนวยการศึกษาสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเจ้าสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร และเป็นแม่กองธรรมสนามหลวง เป็นที่สุด

ในส่วนพุทธศึกษา คือสั่งสอนพระพุทธศาสนาแก่คนทั่วไป ก็ได้เป็นครูสอนศีลธรรมนักเรียนในโรงเรียนวัดบวรนิเวศมาตลอด เป็นอาจารย์สอนพระธรรมวินัยแก่พระนวกภิกษุ คือผู้บวชใหม่ในสำนักวัดบวรนิเวศวิหารเป็นประจำ และได้ทำหน้าที่ถวายพระธรรมวินัยแด่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงผนวชเป็นพระภิกษุเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๑ เสด็จประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ตลอดเวลาแห่งการทรงผนวช

นอกจากนี้ยังเป็นพระเถระผู้ทรงพระปาติโมกข์ รับหน้าที่เป็นผู้สวดพระปาติโมกข์ในวัดบวรนิเวศวิหารมายาวนาน แม้ในกาลทรงผนวชแห่งสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ได้รับอาราธนาให้เป็นผู้สวดพระปาติโมกข์ถวายในวันอุโบสถที่มาถึงเป็นกรณีพิเศษ

ในด้านการคณะสงฆ์ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ก็ได้ดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญมาตามลำดับกาลคือ เป็นเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร - สมุทรปราการ (ธ) เป็นกรรมการมหาเถรสมาคม เป็นพระอุปัชฌาย์ เป็นคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เป็นเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต เป็นประธานคณะสนองงานในสมเด็จพระสังฆราช ในด้านคณะสงฆ์นั้น เจ้าประคุณสมเด็จฯ มุ่งสร้างความสมัครสมานสามัคคีแก่ทุกฝ่าย เจ้าประคุณสมเด็จฯ กล่าวอยู่เสมอว่า การคณะสงฆ์ต้องมุ่งเอาพระพุทธศาสนาเป็นที่ตั้ง

ในด้านการนวกรรม คือการก่อสร้างพุทธสถานและถาวรวัตถุอันอำนวยสาธารณประโยชน์ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ก็มีดำริให้สร้างพุทธสถานคืออารามอันประณีตงดงามหลายแห่งอาทิ วัดวชิรธรรมาราม อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วัดรัตนวนาราม อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด ซึ่งได้สร้างขึ้นใหม่ทั้งวัด ส่วนวัดคิรีวิหาร อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ได้บูรณะซ่อมแซมบางส่วน และสร้างเพิ่มเติมขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ก็ยังได้สร้างอาคารโรงเรียน อาคารโรงพยาบาล อีกหลายแห่ง

ในด้านการพระอาราม นับแต่เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (สุวฑฺฒนมหาเถร) ประชวร และเสด็จไปประทับรักษาพระองค์ ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์สภากาชาดไทยอย่างต่อเนื่อง เจ้าประคุณสมเด็จฯ ก็ได้รับสนองพระบัญชาดำเนินกิจการต่าง ๆ ภายในวัดบวรนิเวศวิหารแทนเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชอย่างเต็มกำลังความสามารถในทุกด้าน กระทั่งเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชสิ้นพระชนม์เมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๖ และได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหารสืบต่อมา

ในด้านจริยวัตรอัธยาศัย เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) มีบุคลิกเงียบขรึม พูดน้อยตรงไปตรงมา เป็นผู้อ่อนน้อมถ่อมตน ให้เกียรติแก่ผู้อื่นตามฐานะ สิ่งที่ไม่รู้ รับว่าไม่รู้ แล้วสืบสวนสอบถาม สิ่งที่ไม่แน่ใจในความถูกต้อง แม้จะเป็นประเพณีนิยม ไม่ด่วนตัดสินหรือลงมือกระทำ แต่นำปรึกษาหารือ หรือแสวงหาผู้รู้ช่วยพิจารณาตรวจสอบ

เป็นผู้หนักในพระธรรมวินัย ไม่รีบด่วนได้ด่วนปฏิบัติ มีอัธยาศัยชอบวิเคราะห์สอบสวน อาทิเมื่อพบเห็นสหธรรมิกปูนพระเถระ ก่อนที่จะแสดงวินัยกรรมต่อกัน ต้องสอบถามพรรษายุกาลให้แน่ชัด เพื่อจักได้ไม่ขัดต่อวินัยนิยม แล้วจึงถวายคารวะตามควรแก่พรรษา เป็นอาจิณณปฏิบัติ ไม่ว่าจะอยู่ในพระอารามหรือว่าไปในที่ใด ๆ

กล่าวโดยรวม เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) เป็นพระเถระที่เจริญด้วยคุณอันเป็นอัตตสมบัติ และปรหิตปฏิบัติ เป็นผู้ที่เรียกได้ว่า เจริญมาในสำนักอาจารย์ คือได้รับการศึกษาอบรมมาดีในสำนักของพระอุปัชฌาย์อาจารย์ จึงได้ซึมซาบเอาคุณธรรมและเยี่ยงอย่างอันดีมาเป็นจริยวัตรและอัธยาศัยส่วนตน จนเป็นที่ปรากฏแก่สาธุชนและบรรดาศิษยานุศิษย์ตลอดมา

ด้วยอัตตสมบัติและปรหิตปฏิบัติอันสมบูรณ์พร้อม กอปรด้วยวัตตจริยาและอัธยาศัยดังกล่าวมา เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) จึงเป็นที่ทรงเคารพนับถือ ในสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า และพระบรมวงศานุวงศ์ จึงทรงพระกรุณาโปรดให้เจ้าประคุณสมเด็จฯ ปฏิบัติภารกิจในการพระราชกุศล และในการพระราชพิธีสำคัญต่าง ๆ เป็นลำดับมา นับแต่การถวายพระธรรมเทศนาเริ่มแต่พุทธศักราช ๒๕๑๗ ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ พระอมรโมลี เป็นต้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในพระราชพิธีสำคัญคือ

เป็นผู้นั่งพระเสลี่ยงกลีบบัวและราชรถน้อย อ่านพระอภิธรรมนำพระศพ ในพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จากพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท สู่พระเมรุ ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง พุทธศักราช ๒๕๕๑

เป็นผู้นั่งพระเสลี่ยงกลีบบัวและราชรถน้อย อ่านพระอภิธรรมนำพระศพ ในพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี จากพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท สู่พระเมรุ ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง พุทธศักราช ๒๕๕๕

เป็นผู้นำพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ จากโรงพยาบาลศิริราช สู่พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง พุทธศักราช ๒๕๕๙

เป็นผู้นั่งพระเสลี่ยงกลีบบัวและราชรถน้อย อ่านพระอภิธรรมนำพระบรมศพ ในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ จากพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท สู่พระเมรุมาศ ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง พุทธศักราช ๒๕๖๐

ครั้นเจ้าประคุณสมเด็จฯ มรณภาพเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕ ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย ความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้าพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ พร้อมด้วยเครื่องประกอบเกียรติยศประดับศพ ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้น ๒ อาคาร ๑๐๐ ปี วัดบวรนิเวศวิหาร

ทรงพระกรุณาโปรดเลื่อนชั้นเกียรติยศประกอบศพจากโกศไม้สิบสอง เป็นพระราชทานโกศมณฑป ฉัตรเครื่องสูงทองแผ่ลวดตั้งประดับ แตรงอน แตรฝรั่ง ปี่ กลองชนะ ประโคมเวลาพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ และทรงรับศพอยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์โดยตลอด มีพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรมเวลากลางคืน กำหนด ๗ วัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ วางพวงมาลาของส่วนพระองค์ และของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่หน้าโกศศพ

ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลสัตตมวาร ปัญญาสมวาร และสตมวาร พระราชทานอุทิศถวาย บรรดาศิษยานุศิษย์และผู้เคารพนับถือทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์หลากหลาย ต่างพร้อมใจกันบำเพ็ญกุศลถวายต่อเนื่องมาตามลำดับกาล จวบจนวันที่ ๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานเพลิงศพเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพมหานคร

ขอพระราชกุศลบุญราศีที่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้ทรงพระกรุณาโปรดบำเพ็ญพระราชทาน ตลอดถึงทักษิณานุประทานกิจ ที่คณะสงฆ์ คณะศิษยานุศิษย์และผู้เคารพนับถือทั้งปวง ได้ตั้งใจบำเพ็ญอุทิศถวายมาแต่ต้น จนถึงวาระพระราชทานเพลิงศพเป็นที่สุด จงสัมฤทธิสุขวิบูลมนุญทิพยวิบาก แด่เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) ณ ทิพยคตินั้น ๆ จงทุกประการ เทอญฯ

วัดบวรนิเวศวิหาร

ธันวาคม ๒๕๖๕

คำนำ

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต ป.ธ. ๙) ประธานคณะสนองงานในสมเด็จพระสังฆราช ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต กรรมการมหาเถรสมาคม และเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ได้ถึงแก่มรณภาพ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๔.๒๒ น. ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย กรุงเทพมหานคร สิริอายุ ๘๕ พรรษา ๖๖ คณะสงฆ์วัดบวรนิเวศวิหารและศิษยานุศิษย์ ได้รับทราบข่าวด้วยธรรมสังเวชเป็นที่ยิ่ง และได้เชิญสรีระสังขารของเจ้าประคุณสมเด็จฯ กลับมาตั้งบำเพ็ญกุศล ณ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) ขณะยังดำรงชีวิตอยู่ เป็นพระมหาเถระที่มีวัตรปฏิบัติงดงามสมตามสมณสารูป เจริญมั่นในสมณคุณสมบูรณ์ด้วยอุตสาหวิริยาธิคุณ ปกครองดูแลให้ความอนุเคราะห์ สนับสนุน ส่งเสริม สรรพประโยชน์แก่พระภิกษุสามเณรทั้งภายในและภายนอกพระอารามอย่างสม่ำเสมอ ตลอดทั้งให้การสนับสนุนด้านการศึกษา ด้านวัฒนธรรม ด้านสาธารณประโยชน์ตลอดมา

เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้รับการถ่ายทอดพระอาจาระ อันเป็นคุณจริยาอันงดงามจากสมเด็จพระอุปัชฌาย์ คือ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ (ม.ร.ว. ชื่น นพวงศ์) และได้รับความไว้วางพระทัยจาก สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) ให้ช่วยเป็นธุระในการบริหารงานคณะสงฆ์ ในตำแหน่งสำคัญต่าง ๆ ความสามารถในการบริหารปกครองคณะสงฆ์นั้น ปรากฏเป็นเกียรติคุณตราบวาระสุดท้ายของชนมชีพ

เจ้าประคุณสมเด็จฯ ยังเปี่ยมล้นด้วยพรหมวิหารธรรมต่อศิษยานุศิษย์ เป็นที่พึ่ง เป็นที่ปรึกษา แนะนำพร่ำสอน ให้นำธรรมไปศึกษาและประพฤติปฏิบัติ ก่อให้เกิดความเคารพและศรัทธาเลื่อมใสมิเสื่อมคลาย เป็นศูนย์รวมใจของศิษยานุศิษย์ทุกรูป ทุกคน เสมอมา

เจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยและเป็นที่ตั้งแห่งพระราชศรัทธา ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี นาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้รับอาราธนาให้ปฏิบัติศาสนกิจในพระราชพิธีที่สำคัญมากมาย

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ พระอมรโมลี ได้เป็นพระอาจารย์ถวายพระธรรมวินัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร และทรงพระผนวชประทับบำเพ็ญเนกขัมมบารมี ณ วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นที่ตั้งแห่งพระราชศรัทธาปสาทาธิการแห่งสมเด็จบรมบพิตร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

เจ้าประคุณสมเด็จฯ อาพาธมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๖๒ ด้วยขันติธรรม อิทธิบาทธรรม และพรหมวิหารธรรม ได้ดำรงธาตุขันธ์เป็นศูนย์รวมใจ เป็นที่พึ่งพิงแก่คณะศิษยานุศิษย์ตราบลมหายใจสุดท้าย ลุถึงวันอังคารที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๔.๒๒ น. เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ถึงแก่มรณภาพลงอย่างสงบ

นับว่าเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ปฏิบัติศาสนกิจน้อยใหญ่ทั้งในส่วนการพระอาราม การคณะสงฆ์ พระบรมวงศานุวงศ์ และการบ้านเมือง ประชาชน ก่อให้เกิดสิ่งอันเป็นหิตานุหิตประโยชน์ทั้งในส่วนการปกครอง การศึกษา การสาธารณสุข และการสาธารณประโยชน์มากมาย ศาสนกิจน้อยใหญ่ที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ปฏิบัติบำเพ็ญมาดังกล่าวนั้น ล้วนเป็นสิ่งที่ควรแก่การสำเหนียกศึกษา เพราะบางอย่างก็เป็นแบบอย่างที่อนุชนสามารถนำไปปฏิบัติดำเนินตามเพื่อความสำเร็จในชีวิตได้ บางอย่างก็เป็นทิฏฐานุคติ ให้ผู้ที่ได้รู้ได้เห็น นำไปพินิจพิจารณาให้เกิดเป็นคุณเป็นประโยชน์แก่ชีวิตตนได้ และบางอย่างที่เมื่อได้รู้ได้ทราบแล้ว ก็ก่อให้เกิดอนุโมทนายินดี พลอยมีใจชุ่มเย็นเป็นสุขไปด้วยเมตตาธรรม

กล่าวโดยรวม ชีวิตของเจ้าประคุณสมเด็จฯ นับได้ว่าเป็นแบบอย่างแห่งการสร้างคุณประโยชน์แก่ส่วนรวมทั้งในทางการพระศาสนา ทั้งในทางบ้านเมือง ทั้งในด้านวัตถุธรรม และด้านศาสนธรรม โดยมีความสมานสามัคคี หรือความสมานประโยชน์ของทุกฝ่ายเป็นเป้าหมาย

ชีวิตและงานของเจ้าประคุณสมเด็จฯ นั้น จึงกล่าวได้ว่าเป็นภาพชีวิตที่หลากสีสัน ควรแก่การสำเหนียกศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้น “ชีวิตและงาน สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต)” ที่รวบรวมไว้ในหนังสือเล่มนี้ จึงประมวลเรื่องราวและเหตุการณ์ในชีวิตของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการพัฒนาการของชีวิต และการบำเพ็ญศาสนกิจในทุกด้านของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ตามลำดับกาล อันสะท้อนความวิริยะอุตสาหะ และการบำเพ็ญกรณียะต่าง ๆ ที่ควรแก่การสำเหนียกศึกษา และก่อประโยชน์แก่ผู้อ่านตามสมควร

วัดบวรนิเวศวิหาร

ธันวาคม ๒๕๖๕

สารบัญ

- ประวัติ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) 1
- เด็กชายจุนท์ “เด็กวัด” 10
- บรรพชาเป็นสามเณร 18
- จากวัดคีรีวิหารสู่วัดบวรนิเวศวิหาร 24
- เริ่มการศึกษาที่วัดบวรนิเวศวิหาร 40
- สหธรรมิกร่วมพรรษากาลกับ “ภูมิพโล ภิกขุ” 48
- ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครูที่เคร่งครัด 54
- วัตตจริโยดม 60
- พระมหาจุนท์ ผู้เป็นนาถะของอารามบอย 68
- พระอมรโมลี สมณศักดิ์ตามพระราชอัธยาศัย 72
- พระราชสุมนต์มุนี วิวัฒน์สำนักเดิมให้รุ่งเรือง 86
- พระเทพกวี สืบทอดพระศาสนาและงาน พระคัมภีร์ให้รุ่งโรจน์ 94
- พระธรรมกวี พัฒนาภารกิจแม่กองธรรม 100
- พระพรหมมุนี สนองงานการคณะและ พระอารามให้วัฒนา 126
- สมเด็จพระวันรัต ผู้นำการศึกษาคณะสงฆ์ 138

- เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร 146
- สมเด็จผู้นำการศึกษาสู่การบูรณาการ 154
- สมเด็จพระวันรัตกับตำแหน่งทางการศึกษา 158
- ตั้งมูลนิธิสมเด็จพระญาณสังวร 162
  สมเด็จพระสังฆราช วัดบวรนิเวศวิหารฯ
- สมเด็จพระวันรัต กับวิเทศศาสนกิจ 172
- การปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ทางคณะสงฆ์พิเศษ 212
- การบูรณปฏิสังขรณ์วัดบวรนิเวศวิหาร 216
- สมเด็จพระวันรัตกับศาสนกิจพิเศษ 224
- ประกาศครองผ้าไตรจีวรสีพระราชนิยม 232
- การอ่านพระอภิธรรมนำริ้วขบวนพระศพ 234
- ผู้ตรวจสอบและคำนวณปฏิทินปักขคณนา 240
- เป็นประธานคณะสนองงานใน 241
  สมเด็จพระสังฆราช
- สมเด็จพระวันรัต กับผู้นำโลก 242
- พระบรมวงศานุวงศ์ 248
- เกียรติคุณ 252

- ปัจฉิมกาลแห่งสมเด็จพระวันรัต 256
- สร้างอาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส 258
- อาคารปิยะสมบัติกุล อาคารบริการและรับรอง 262
- คำถวายอดิเรก 263
- สร้างอาคารรับรอง “สมเด็จพระวันรัต” 267
- ประธานคณะสนองงานในสมเด็จพระสังฆราช 268
- บำเพ็ญกุศลอายุครบ ๗ รอบนักษัตร ๘๔ ปี 270
- อาคารที่จอดรถยนต์ บริเวณตรอกบวรรังษี 274
- เสนอพระนามสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เป็นบุคคลสำคัญของโลก 281
- สนองพระราชปรารภทำหนังสือสวดมนต์หลวง 292
- เสนอแนวคิดการจัดการศึกษาของไทย 294
- สร้างหมู่กุฏิคณะแดงรังษีและเขียวรังษี 296

ภาคผนวก ๑

- วัตถุมงคล สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) 304

ภาคผนวก ๒

- บันทึกการเดินทางไปสหราชอาณาจักร 329
- บันทึการเดินทางไปสาธารณรัฐเมียนมาร์ 351
- บันทึการเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น 378

- กาลอวสาน 432
- การเชิญสรีระสังขารฯ กลับมาตั้งบำเพ็ญกุศล ณ วัดบวรนิเวศวิหาร 438
- พิธีพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ 439
- พระราชทานพวงมาลา 440
- การบำเพ็ญพระราชกุศล ครบ ๗ วันพระราชทาน 442
- พระธรรมเทศนาฯ สันตกถา ๗ วันพระราชทาน 444
- สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวรรณณวรีฯ เสด็จในการพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม 452
- การบำเพ็ญพระราชกุศล ๕๐ วันพระราชทาน 454
- พระธรรมเทศนาฯ นายกคุณกถา ครบ ๕๐ วันพระราชทาน 456
- การบำเพ็ญพระราชกุศล ๑๐๐ วันพระราชทาน 462
- พระธรรมเทศนาฯ สุปฏิปนฺนกถา ครบ ๑๐๐ วันพระราชทาน 464
- หมายรับสั่งในการพระราชทานเพลิงศพ 471
- กาลานุกรมภาพ การบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย 472

การณานุกรมสมเด็จพระวันรัต
(จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)
๒๕๗๙ - ๒๕๖๕

รัชกาลที่ ๙ ทรงผนวช
๒๒ ตุลาคม ๒๔๙๙
เป็นสหธรรมิกร่วมพรรษกาล

ช่วงมีพระเมรุมาศ
รัชกาลที่ ๔
ประดิษฐานที่
สนามหลวง

สอบได้นักธรรมโท

สอบได้
นักธรรมเอก

บรรพชาเป็นสามเณร
สอบได้นักธรรมตรี

เรียนจบประถม ๔

สามเณรจุนท์ไป
ศึกษาที่วัดบวร

อายุ ๕ ขวบ
ไปเป็นเด็กวัด

เดินทางไป
กรุงเทพฯครั้งแรก

อุปสมบทเป็นพระ
สอบได้เปรียญธรรม
๔ ประโยค

สอบได้เปรียญ
ธรรม ๓ ประโยค

สอบได้เปรียญธรรม
๖ ประโยค

สอบได้เปรียญธรรม
๕ ประโยค

กรรมการสนามหลวง
แผนกบาลี

ควบคุมพระปริยัติธรรม
แผนกบาลี และกรรมการ
สนามหลวง แผนกธรรม

สอบได้เปรียญธรรม
๔ ประโยค

สอบได้เปรียญ
ธรรม ๗ ประโยค

รัชกาลที่ ๑๐ ทรงผนวช
๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐
เป็นพระอาจารย์ถวายพระอักษร

เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส
วัดบวรนิเวศวิหาร

สอบได้เปรียญธรรม
๙ ประโยค

เป็นผู้รักษาการเจ้าคณะ
กรุงเทพ-สมุทรปราการ
(ธรรมยุต)

เป็นรองเจ้าคณะภาค
๔-๕-๖-๗

เป็นกรรมการบริหารคณะ
ธรรมยุต เจ้าคณะ
กรุงเทพ-สมุทรปราการ

เป็นพระอุปัชฌาย์

เป็นกรรมการ
มหาเถรสมาคม

เป็นแม่กองธรรมสนามหลวง
และกรรมการสภามหาวิทยาลัย

เป็นประธานกรรมการฝ่าย
ศาสนศึกษา มหาเถรสมาคม

เป็นผู้อำนวยการศึกษา
สำนักเรียนวัดบวรฯ

เกิด	5	10	12	13	14	15	16	19	20	21	22	27	28	36	38	42	48	52	56	57	58	61	62	63	64	67
2479	2484	2489	2491	2492	2493	2494	2495	2498	2499	2500	2501	2506	2507	2515	2517	2521	2527	2531	2535	2536	2537	2540	2541	2542	2543	2546

เกิด
๑๗ กันยายน ๒๔๗๙
เวลา ๐๗.๓๐ น.

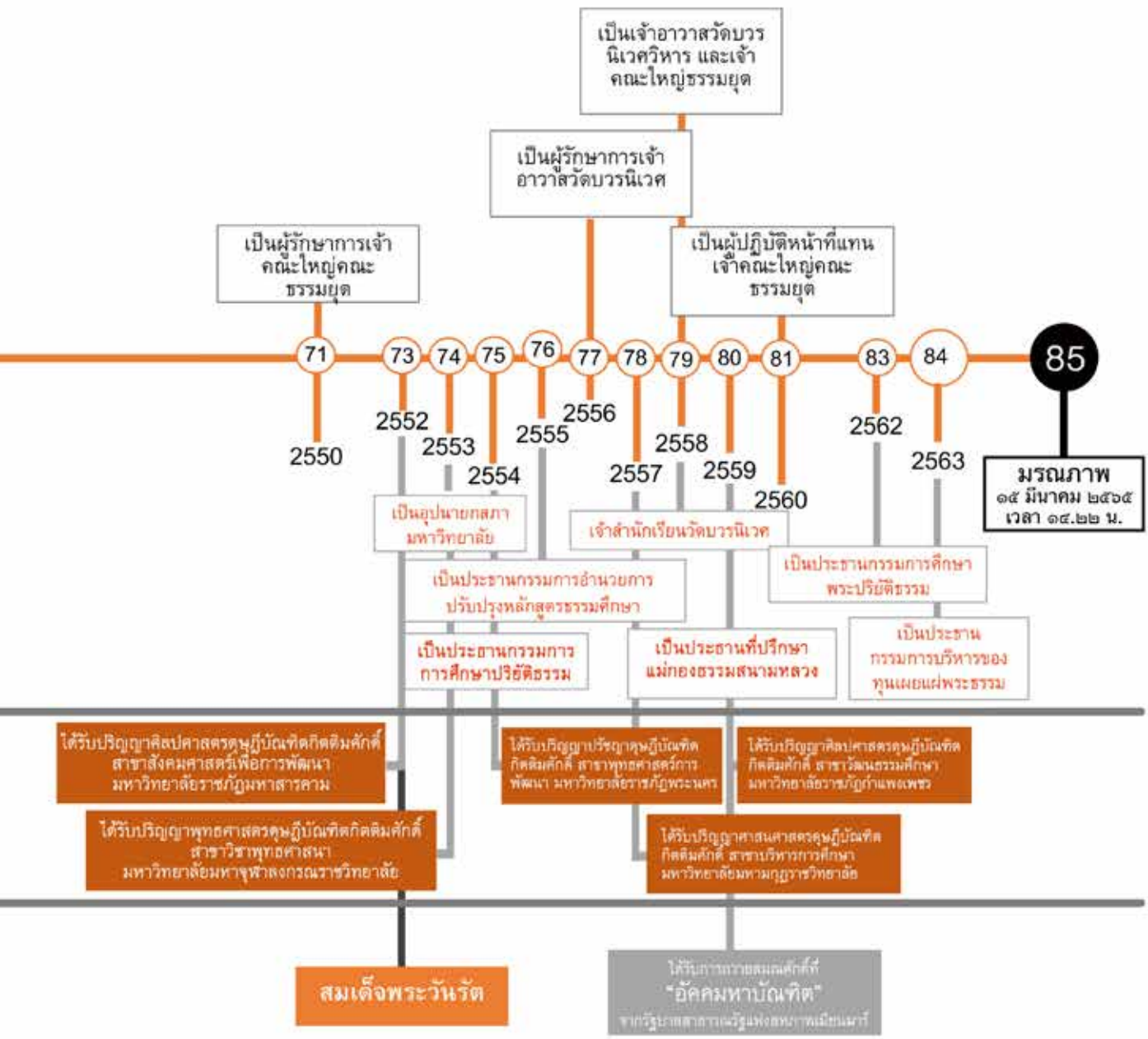
พระอมรโมลี

พระราชสุมนต์มุนี

พระเทพกวี

พระธรรมกวี

พระพรหมมุนี

เป็นเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร และเจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต
เป็นผู้รักษาการเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศ
เป็นผู้รักษาการเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต
เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต
71
73
74
75
76
77
78
79
80
81
83
84
85
2550
2552
2553
2554
2555
2556
2557
2558
2559
2560
2562
2563
มรณภาพ
๑๕ มีนาคม ๒๕๖๕
เวลา ๑๔.๒๒ น.
เป็นอุปนายกสภามหาวิทยาลัย
เจ้าสำนักเรียนวัดบวรนิเวศ
เป็นประธานกรรมการอำนวยการปรับปรุงหลักสูตรธรรมศึกษา
เป็นประธานกรรมการศึกษาพระปริยัติธรรม
เป็นประธานกรรมการการศึกษาปริยัติธรรม
เป็นประธานที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
เป็นประธานกรรมการบริหารของทุนเผยแผ่พระธรรม
ได้รับปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ได้รับปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ได้รับปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขารัฐนธรรมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ได้รับปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้รับปริญญาศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
สมเด็จพระวันรัต
ได้รับการถวายสมณศักดิ์ที่
"อัคคมหาบัณฑิต"
จากรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

สมเด็จพระวันรัต
(จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต)
๒๔๗๙ - ๒๕๖๕

ประวัติ

ประวัติสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต ป.ธ.๙)

ข้อมูลโดยย่อ

ชื่อ สมเด็จพระวันรัต
เกิด ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๙
(อายุ ๘๕ ปี พรรษา ๖๖)

ทำความรู้จัก

สมเด็จพระวันรัต เกิดที่จังหวัดตราด
เป็นชาวตราดคนแรกที่ได้รับพระราชทานสถาปนา
สมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระราชาคณะ
ชั้นสุพรรณบัฏที่ สมเด็จพระวันรัต

เกิดที่

บ้านเกาะเกตุ ตำบลชำราก
อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด

ชื่อเดิมว่า

จุนท์ พราหมณ์พิทักษ์

วันบรรพชา

๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๑
ณ วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด

วันอุปสมบท

๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๙
ณ วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร

นามฉายา

พฺรหฺมคุตฺโต

การศึกษา

เปรียญธรรม ๙ ประโยค
สำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร

มรณภาพ

๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ประวัติ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)

สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) รับพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระราชาคณะ ชั้นสุพรรณบัฏที่สมเด็จพระวันรัต รูปที่ ๒๔ ของประเทศไทย เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ นับเป็น “สมเด็จ” รูปแรกของจังหวัดตราด และ เป็นเจ้าอาวาสรูปที่ ๖ ของ วัดบวรนิเวศวิหาร ที่เป็น “สมเด็จ” ในเจ้าอาวาสทั้งหมด ๗ รูป

ชาติภูมิ พ.ศ.๒๔๗๙ จุดกำเนิด

บ้านเกาะเกตุ เทศบาลตำบลชำราก อำเภอเมือง จังหวัดตราด ตั้งอยู่ตรงบริเวณริมคลองชำราก เป็นพื้นที่ราบลุ่ม แม้ในฤดูแล้ง ก็ยังคงความชุ่มชื้นอยู่ ซึ่งบริเวณนี้จะมีต้นไทรใหญ่ขึ้นเรียงรายอยู่ประมาณ ๒-๓ ต้น คนที่สัญจรไป-มา เมื่อผ่านบริเวณนี้ก็มักจะหยุดพักใช้เป็นที่พักพิง เพื่อคลายความเมื่อยล้าจากการเดินทางมา พอหายเหนื่อยเมื่อยล้าแล้วก็จะเดินทางต่อไปยังจุดหมายปลายทางที่ประสงค์ และพื้นที่บริเวณนี้ยังเป็นพื้นที่ ที่อำนวยประโยชน์ให้กับชาวบ้านในละแวกนี้ที่จะต้องการเพาะพันธุ์กล้าไม้แล้วนำไปปลูกยังบริเวณบ้าน ก็มักจะหาพันธุ์ไม้ต่าง ๆ เช่น กิ่งส้มตอน มะพร้าว หมาก และอื่น ๆ นำมาฝังกลบเพื่อให้พันธุ์ไม้นั้นเจริญงอกงาม จนกระทั่งสามารถจะนำไปปลูกได้ จากการที่พื้นที่บริเวณนี้เป็นที่ลุ่มชุ่มชื้น สามารถนำพันธุ์ไม้มาปักชำ แล้วทำให้รากพืชพันธุ์งอกเจริญเติมโตได้เร็ว จึงมีคนตั้งชื่อพื้นที่บริเวณนี้ว่า “บ้านชำราก”

ในอดีตตำบลชำรากนั้น มีคนอาศัยอยู่กันไม่มากนัก จำนวนไม่กี่หลังคาเรือน เนื่องจากเป็นตำบลที่มีโรคภัยไข้เจ็บชุกชุมโดยเฉพาะไข้มาลาเรีย หรือที่เรียกกันในสมัยนั้นว่าไข้ป่า การเดินทางไปมาไม่สะดวก เนื่องจากต้องเดินทางด้วยเท้าเป็นส่วนใหญ่ ประชาชนในสมัยก่อนที่พอมีภูมิปัญญาอยู่บ้าง ก็จะสร้างพาหนะล้อเลื่อนขึ้นมาเป็นเครื่องช่วยให้การสัญจรเดินทาง โดยอาศัยสัตว์เลี้ยงช่วยทุ่นแรง ทำให้เดินทางได้สะดวกขึ้น เส้นทางที่จะเดินทางไปมาหาสู่กันก็มักจะเดินไปตามคันนาหรือทางเลื่อนทางเกวียน ในฤดูฝนยิ่งมีความยากลำบากที่จะไปมาหาสู่กัน แต่ยังโชคดีที่บริเวณนี้เป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ด้วยอาหารการกิน ส่วนใหญ่แล้วจะหาไม่ยากนัก ปกติก็จะเป็นพืชพันธุ์ไม้ที่ปลูกไว้กินเองในบริเวณบ้าน หรือริมรั้วบ้าน อาหารเนื้อสัตว์ก็มักจะเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ หรือหาสัตว์ป่าในบริเวณพื้นที่เขาบรรทัด ที่มีจำนวนมาก หรือหาปลาตามห้วย หนอง คลองบึงต่างๆ ซึ่งก็หาได้ไม่ยากนักเหลือจากกินแล้วก็จะทำเค็มตากแห้ง นำไปขายในเมืองเป็นครั้งคราวไม่เหมือนกับในปัจจุบันนี้

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มและที่ราบชายเขาเลียบฝั่งทะเล แบ่งออกเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ป่าไม้ (ป่าสงวน) ตำบลชำรากมีพื้นที่ป่าไม้ที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ทั้งป่าบกและป่าชายเลน เทศบาลตำบลชำรากจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ มีดวงตราประจำเทศบาล เป็นรูปวงกลมสองวงซ้อนกัน ภายในวงกลม เป็นรูปเจดีย์ หมายถึงเจดีย์วัดคิรีวิหารภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งเป็นที่เคารพของชาวตำบลชำราก และประชาชนทั่วไป

ญาติเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตชี้จุดที่ตั้งบ้าน ซึ่งเป็นที่เกิดของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ปัจจุบันนี้เป็นที่ว่างเปล่า

ถือกำเนิด

Cinnamon Hall,

206 Kelawei Road, Penang. S.S.

วันที่ ๑๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๙

ทูล สมเด็จกรมพระนริศร ฯ

หม่อมฉันได้รับลายพระหัตถ์ฉบับลงวันที่ ๑๒ กันยายนแล้วจะทูลสนองความบางข้อในลายพระหัตถ์ก่อน

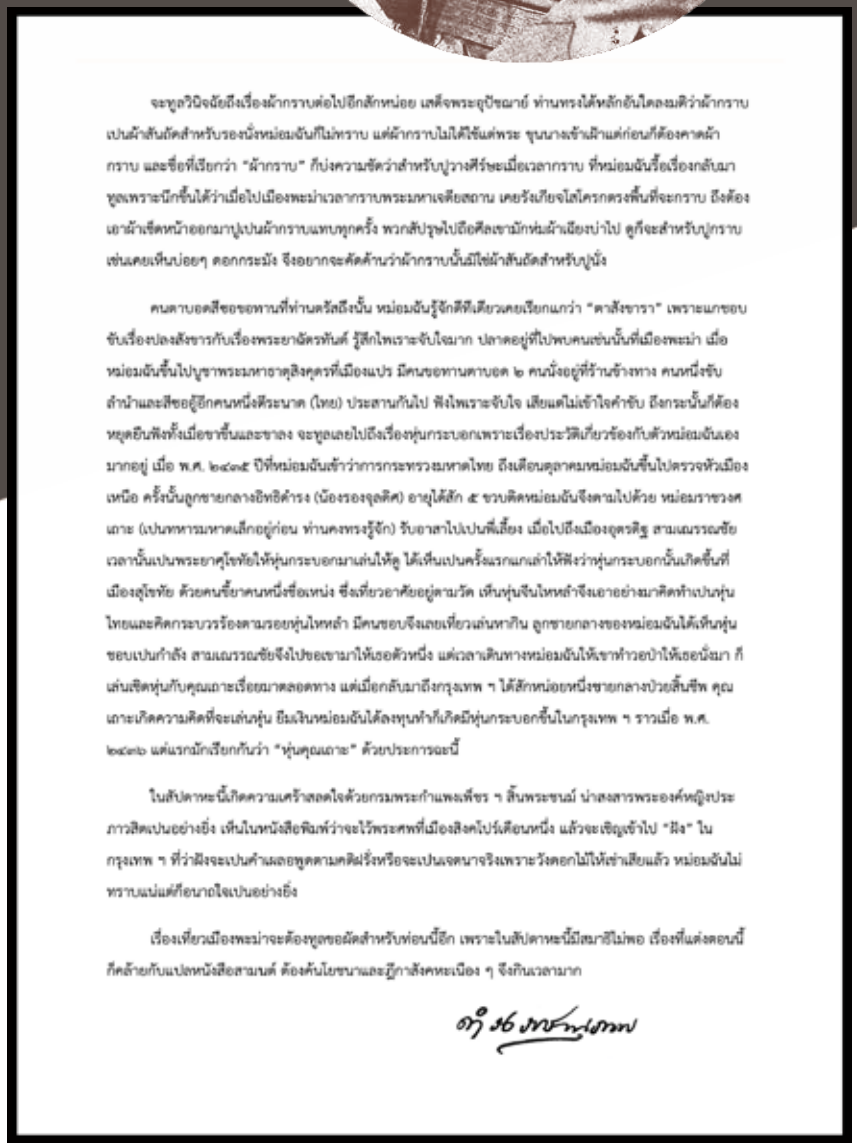
คำว่า "ป่า" หม่อมฉันเห็นว่าหมายความเพียงว่าเป็นที่อันวัตถุที่บ่งนามต่อคำป่านั้น "มีมาก" จึงเรียกว่า ป่าถ่าน ป่าผ้าเหลือง และป่าตอง แหล่งที่อันมีต้นไม้มากควรเรียกว่า "ป่าไม้" หรือมิฉะนั้นต้องเติมอื่นลงให้ชัด เช่น ว่า "ป่าตง" หมายความว่าเป็นแหล่งมีต้นไม้ทั้งใหญ่น้อยทึบโดยมาก คำว่า "ป่าสิบ" หมายความว่ามีต้นไม้เขียวฉอุ่มทุกระดูอยู่โดยมาก "ป่าแดง" หมายความว่ามีต้นไม้ที่ใบแห้งในระดูแล้งอยู่โดยมาก เรื่องป่านี้หม่อมฉันเคยตั้งปัญหาถามพระครั้งหนึ่งถึงคำที่เรียกคณะสงฆ์ว่าฝ่าย "อรัญวาสี" เห็นในหนังสือเมืองลังกาเขาเรียกว่า "วันวาสี" หมายความว่าอยู่ป่าเหมือนกัน ป่าที่เรียกว่า "อรัญ" กับป่าที่เรียกว่า "วัน" ผิดกันอย่างไร เมื่อหม่อมฉันถามพระราชาคณะผู้ใหญ่อยู่กันหลายองค์ บางองค์ตอบว่า อรัญ-หรือ-วัน ก็หมายว่าป่าเหมือนกัน บางองค์ทัวงว่าจะต้องเป็นป่าชนิดผิดกันจึงเรียกด้วยศัพท์ต่างกัน แต่ก็ไม่สามารถบอกอธิบายได้ว่าผิดกันอย่างไร ทีหลังหม่อมฉันไปถามสมเด็จพระมหาวีรวงศ ท่านว่าป่าอรัญกับวันต้องผิดกัน ท่านสังเกตในคัมภีร์เรื่องผูกสีมาดูเหมือนป่าซึ่งเรียกว่าอรัญ จะเป็นครึ่งป่าครึ่งบ้านไปมาถึงกันง่าย ไม่โดดเดี่ยวเหมือนป่าอย่างที่เรียกว่าวัน หม่อมฉันได้วิสัชนาของสมเด็จพระมหาวีรวงศมาคิดพิเคราะห์ โดยอาศัยความสังเกตเมื่อเที่ยวเตร่ได้เห็นภูมิลำเนามาด้วยตาตนเองมาแต่ก่อน เห็นมีหลักวินิจฉัยอยู่ที่พระภิกษุจำต้องเลี้ยงชีพด้วยบิณฑบาต จะอยู่ป่าอย่างไหนก็คงต้องใกล้บ้านคนพอเดินไปรับบิณฑบาตได้ทุกวัน สังเกตเห็นที่เมืองเชียงใหม่ เมืองสุโขทัย วัดพระสงฆ์พวกอรัญวาสีแต่โบราณก็ตั้งอยู่ห่างเมืองออกไปเพียงสักร้อยเส้น ที่พระนครศรีอยุธยา วัดพระสงฆ์ฝ่ายอรัญวาสีเช่นวัด (เดิม) ศรีอโยทธยา วัดประดู่ และวัดป่าแก้ว ก็อยู่นอกพระนครเพียงขนาดนั้นในกรุงเทพ ฯ วัดอรัญวาสีเช่นวัด (พลับ) ราชสิทธิ วัดสมอราย (ราชาธิวาส) และวัด (สะแก) สระเกส ก็ห่างพระนคร ครั้งกรุงธนบุรีทำนองเดียวกัน คำอรัญจึงควรหมายความว่าที่ว่างห่างบ้านเมืองพอไปบิณฑบาตถึง เหตุใดที่เมืองลังกาจึงเรียกว่า "วันวาสี" ข้อนี้หม่อมฉันเห็นว่าพื้นที่เมืองลังกาเป็นภูเขา บ้านเมืองตั้งอยู่ตรงที่ราบ จนออกจากบ้านเมืองไปไม่เท่าใดก็ถึงป่าดงบนภูเขา พระสงฆ์พวกที่บำเพ็ญวิปัสนาธุระมักขึ้นไปอยู่ในป่าดงบนภูเขา จึงเรียกว่าวันวาสี แต่ก็คงอยู่ห่างบ้านเมืองเพียงเดินลงมาบิณฑบาตได้อยู่นั่นเอง

ช่างอัศจรรย์จริงแท้ ที่เจ้านายชั้นสูงสองพระองค์ คือสมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ พระบิดาแห่งประวัติศาสตร์ไทย ได้ทรงมีลายพระหัตถ์ "สาสน์สมเด็จ" ไปทูลสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ พระบิดาช่างศิลป์แห่งกรุงสยาม ลงวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๙ มีปฏิสันถารกันถึงเรื่อง "พระภิกษุสามเณร" และมีข้อความพาดพิงถึง "ป่าแดง" "ป่าแก้ว" "วันหรือป่า" เป็นต้น ดูเหมือนจะเป็นนิมิตที่บ่งบอกว่า วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๙ เป็นวันสำคัญที่คน ๆ หนึ่งที่เกี่ยวโยงกับ "สาสน์สมเด็จ" และ "พระสงฆ์ไทย" จักถือกำเนิดในวันนั้น เพราะในวันพฤหัสบดี ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีชวด ซึ่งตรงกับวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๙ เวลา ๐๗.๓๐ น. ณ บ้านเกาะเกตุ เทศบาลตำบลชำราก อำเภอเมือง จังหวัดตราด เด็กชายจุนท์ ซึ่งปัจจุบันนี้ คือเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้ถือ

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, พ.ศ. ๒๕๖๓,
สานส์สมเด็จ เล่ม ๔ (ภาค ๑๕ - ภาค ๑๙)
หน้า ๒๐ - ๒๔ นนทบุรี: บริษัท สำนักพิมพ์ต้นฉบับ จำกัด

กำเนิดขึ้นในครอบครัวของนายจันและนางเหล็ย พราหมณ์พิทักษ์ ผู้เป็นบิดามารดา นำมาซึ่งความยินดีปราโมทย์แก่ผู้เป็นบิดามารดายิ่ง และไหนเลยที่ใครจะไปรู้ว่า เด็กชายจุนท์ ที่ถือกำเนิดในวันนั้น จะเติบใหญ่เป็นพระสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่นำสังฆมณฑลไทย เป็นนาถะของคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนโดยทั่ว ได้รับพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏที่ “สมเด็จพระวันรัต” โดยความหมายของนามสมณศักดิ์ได้มีปรากฏในลายพระหัตถ์ “สาสน์สมเด็จ” ที่มีถึงกันในวันดังกล่าว นับเป็นนิมิตหมายที่น่าอัศจรรย์ยิ่งนัก

จะทูลวินิจฉัยถึงเรื่องผ้ากราบต่อไปอีกสักหน่อย เสด็จพระอุปัชฌาย์ ท่านทรงให้หลักอันใดลองมติว่าผ้ากราบเป็นผ้าสันถัดสำหรับรองนั่งหม่อมฉันก็ไม่ทราบ แต่ผ้ากราบไม่ได้ใช้แต่พระ ชุนนางเข้าเฝ้าแต่ก่อนก็ต้องคาดผ้ากราบ และชื่อที่เรียกว่า “ผ้ากราบ” ก็บ่งความชัดว่าสำหรับปูวางศีรษะเมื่อเวลากราบ ที่หม่อมฉันรื้อเรื่องกลับมาทูลเพราะนึกขึ้นได้ว่าเมื่อไปเมืองพะม่าเวลากราบพระมหาเจดียสถาน เคยรังเกียจโสโครกตรงพื้นที่จะกราบ ถึงต้องเอาผ้าเช็ดหน้าออกมาปูเป็นผ้ากราบแทบทุกครั้ง พวกสัปปุรุษไปถือศีลเขามักห่มผ้าเฉียงบ่าไป ดูก็จะสำหรับปูกราบเช่นเคยเห็นบ่อยๆ ตอกระมัง จึงอยากจะคัดค้านว่าผ้ากราบนั้นมิใช่ผ้าสันถัดสำหรับปูนั่ง

คนตาบอดสีขอขอบทานที่ท่านตรัสถึงนั้น หม่อมฉันรู้จักดีทีเดียวเคยเรียกแกว่า “คาสังขารา” เพราะแกชอบขับเรื่องปลงสังขารกับเรื่องพระยาอัครทันต์ รู้สึกไพเราะจับใจมาก ปลาดอยู่ที่ไปพบคนเช่นนั้นที่เมืองพะม่า เมื่อหม่อมฉันขึ้นไปบูชาพระมหาธาตุสิงคุตรที่เมืองแปร มีคนขอทานตาบอด ๒ คนนั่งอยู่ที่ร้านข้างทาง คนหนึ่งขับลำนำและสีซออู้อีกคนหนึ่งคือระนาด (ไทย) ประสานกันไป ฟังไพเราะจับใจ เสียแต่ไม่เข้าใจคำขับ ถึงกระนั้นก็ต้องหยุดยืนฟังทั้งเมื่อขาขึ้นและขาลง จะทูลเลยไปถึงเรื่องหุ่นกระบอกเพราะเรื่องประวัติเกี่ยวข้องกับตัวหม่อมฉันเองมากอยู่ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๕ ปีที่หม่อมฉันเข้าว่าการกระทรวงมหาดไทย ถึงเดือนตุลาคมหม่อมฉันขึ้นไปตรวจหัวเมืองเหนือ ครั้งนั้นลูกชายกลางอิทธิดำรง (น้องรองจุลดิศ) อายุได้สัก ๕ ขวบติดหม่อมฉันจึงตามไปด้วย หม่อมราชวงศ เถาะ (เปนทหารมหาดเล็กอยู่ก่อน ท่านคงทรงรู้จัก) รับอาสาไปเปนพี่เลี้ยง เมื่อไปถึงเมืองอุตรดิฐ สามเณรรณชัยเวลานั้นเปนพระยาคุโรทัยให้หุ่นกระบอกมาเล่นให้ดู ได้เห็นเปนครั้งแรกแกเล่าให้ฟังว่าหุ่นกระบอกนั้นเกิดขึ้นที่เมืองสุโขทัย ด้วยคนหนึ่งชื่อเหน่ง ซึ่งเที่ยวอาศัยอยู่ตามวัด เห็นหุ่นจีนโหหลำจึงเอาอย่างมาคิดทำเปนหุ่นไทยและคิดกระบวรร้องตามรอยหุ่นโหหลำ มีคนชอบจึงเลยเที่ยวเล่นหากิน ลูกชายกลางของหม่อมฉันได้เห็นหุ่นชอบเปนกำลัง สามเณรรณชัยจึงไปขอเขามาให้เธอตัวหนึ่ง แต่เวลาเดินทางหม่อมฉันให้เขาทำวอป้าให้เธอนั่งมา ก็เล่นเชิดหุ่นกับคุณเถาะเรื่อยมาตลอดทาง แต่เมื่อกลับมาถึงกรุงเทพ ฯ ได้สักหน่อยหนึ่งชายกลางป่วยสิ้นชีพ คุณเถาะเกิดความคิดที่จะเล่นหุ่น ยืมเงินหม่อมฉันได้ลงทุนทำก็เกิดมีหุ่นกระบอกขึ้นในกรุงเทพ ฯ ราวเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๖ แต่แรกนักเรียกกันว่า “หุ่นคุณเถาะ” ด้วยประการฉะนี้

ในสัปดาหะนี้เกิดความเศร้าสลดใจด้วยกรมพระกำแพงเพชร ฯ สิ้นพระชนม์ น่าสงสารพระองค์หญิงประภาวสิตเปนอย่างยิ่ง เห็นในหนังสือพิมพ์ว่าจะไว้พระศพที่เมืองสิงคโปร์เดือนหนึ่ง แล้วจะเชิญเข้าไป “ฝัง” ในกรุงเทพ ฯ ที่ว่าฝังจะเปนคำผลอพูดตามเคยชิ่งหรือจะเปนเจตนาจริงเพราะวังตอกไม่ให้เข้าเสียแล้ว หม่อมฉันไม่ทราบแน่แต่ก็อนาถใจเปนอย่างยิ่ง

เรื่องเที่ยวเมืองพะม่าจะต้องทูลขอผัดสำหรับท่อนนี้อีก เพราะในสัปดาหะนี้มีสมาธิไม่พอ เรื่องที่แต่งตอนนี้ก็คล้ายกับแปลหนังสือสามนต์ ต้องค้นโยชนาและฎีกาสังคหะเนือง ๆ จึงกินเวลามาก

กำเนิดถนนสุขุมวิท

๘ กันยายน ๒๔๗๙

เมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๙ ซึ่งเป็นปีที่เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตเกิดนั้น เป็นปีเดียวกันกับการเปิดใช้ถนนจากกรุงเทพ - ตราด ซึ่งต่อมาเรียกว่า ถนนสุขุมวิท นับว่าเป็นสัญญลักษณ์ของความเจริญสู่ภาคตะวันออกของประเทศไทย โดยเฉพาะ จังหวัดตราด

“จุนท์” นั้นสำคัญไฉน?

บิดามารดาได้ตั้งชื่อลูกคนสุดท้องที่เกิดมานี้ว่า “จุนท์” เป็นชื่อที่มีปรากฏเป็นสาวกของพระพุทธองค์ตามคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา พระสาวกที่มีชื่อว่า “จุนท์” มีอยู่อย่างน้อย ๔ รูป ในบรรดาพระสงฆ์สาวกทั้ง ๔ รูป มีเรื่องหนึ่งที่มีวิถีชีวิตเข้ากันได้กับเจ้าประคุณสมเด็จฯ เรื่องนั้นก็คือ เรื่องของสามเณรจุนท์ ในพระสูตรที่เรียกว่า จุนทสูตร มีมาในสังยุตตนิกาย มหาวรรค ความมีอยู่ว่า สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ พระวิหารเชตวันอารามของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้พระนครสาวัตถี ก็ในสมัยนั้น ท่านพระสารีบุตรอยู่ ณ บ้านนาฬกคาม ในแคว้นมคธ อาพาธเป็นไข้หนัก ได้รับทุกขเวทนา สามเณรจุนท์เป็นอุปัฏฐากของท่านพระสารีบุตร ครั้งนั้นท่านพระสารีบุตรปรินิพพานด้วยอาพาธนั่น

ครั้งนั้น สามเณรจุนท์ถือเอาบาตรและจีวรของท่านพระสารีบุตร เข้าไปหาพระอานนท์ยังพระวิหารเชตวันอารามของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้พระนครสาวัตถี นมัสการท่านพระอานนท์แล้ว จึงนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ครั้นแล้วได้กล่าวกะท่านพระอานนท์ว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ท่านพระสารีบุตรปรินิพพานแล้ว นี้บาตรและจีวรของท่าน ท่านพระอานนท์กล่าวว่า ดูกรอาวุโสจุนท์ นี้เป็นมูลเรื่องที่จะเฝ้าพระผู้มีพระภาคมีอยู่ มาไปกันเถิด เราจักเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค แล้วกราบทูลเนื้อความนั้นแด่พระองค์ สามเณรจุนท์รับคำของท่านพระอานนท์แล้ว ก็ได้เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับกับท่านพระอานนท์ ถวายบังคมพระผู้มีพระภาคแล้วนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง

ครั้นแล้ว ท่านพระอานนท์ได้กราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ สามเณรจุนท์รูปนี้ ได้บอกอย่างนี้ว่า ท่านพระสารีบุตรปรินิพพานแล้ว นี้บาตรและจีวรของท่าน ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ กายของข้าพระองค์ประหนึ่งจะงอมระงมไป แม้ทิศทั้งหลายก็ไม่ปรากฏแก่ข้าพระองค์ แม้ธรรมก็ไม่แจ่มแจ้งแก่ข้าพระองค์ เพราะได้ฟังว่าท่านพระสารีบุตรปรินิพพานแล้ว

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสสอนพระอานนท์กับสามเณรจุนท์ว่า *“ภิกษุพวกใดพวกหนึ่ง ในบัดนี้ก็ดี ในกาลที่เราล่วงไปก็ดี จักเป็นผู้มีตนเป็นเกาะ มีตนเป็นที่พึ่ง ไม่มีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่ง คือ มีธรรมเป็นเกาะ มีธรรมเป็นที่พึ่ง ไม่มีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งอยู่ พวกภิกษุเหล่านี้นั้นที่เป็นผู้ใคร่ต่อการศึกษา จักเป็นผู้เลิศ”*

เรื่องราวของสามเณรจุนท์ครั้งพุทธกาลนี้ ถือได้ว่าเป็นแรงบันดาลใจที่เข้ากันได้ดีกับชีวิตเรื่องราวของสามเณรจุนท์ พราหมณ์พิทักษ์ ผู้ได้มาเป็นเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตยิ่งนัก กล่าวคือชีวิตยามเด็กของเจ้าประคุณสมเด็จฯเป็นชีวิตที่ต้องพึ่งตนเองเป็นอย่างมาก พอได้ไปบวชเป็นสามเณรก็ยิ่งต้องพึ่งตนเองและพระธรรมเป็นหลัก จนได้เป็นผู้ใคร่ศึกษา และบรรลุความเป็นเลิศทางการศึกษาพระปริยัติธรรม โดยสอบไล่ได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นสูงสุดของสังฆมณฑลไทย ด้วยความวิริยะอุตสาหะยิ่ง

พราหมณ์ พรหม ประเสริฐ

ประเสริฐด้วยคุณธรรม ๔ ประการ

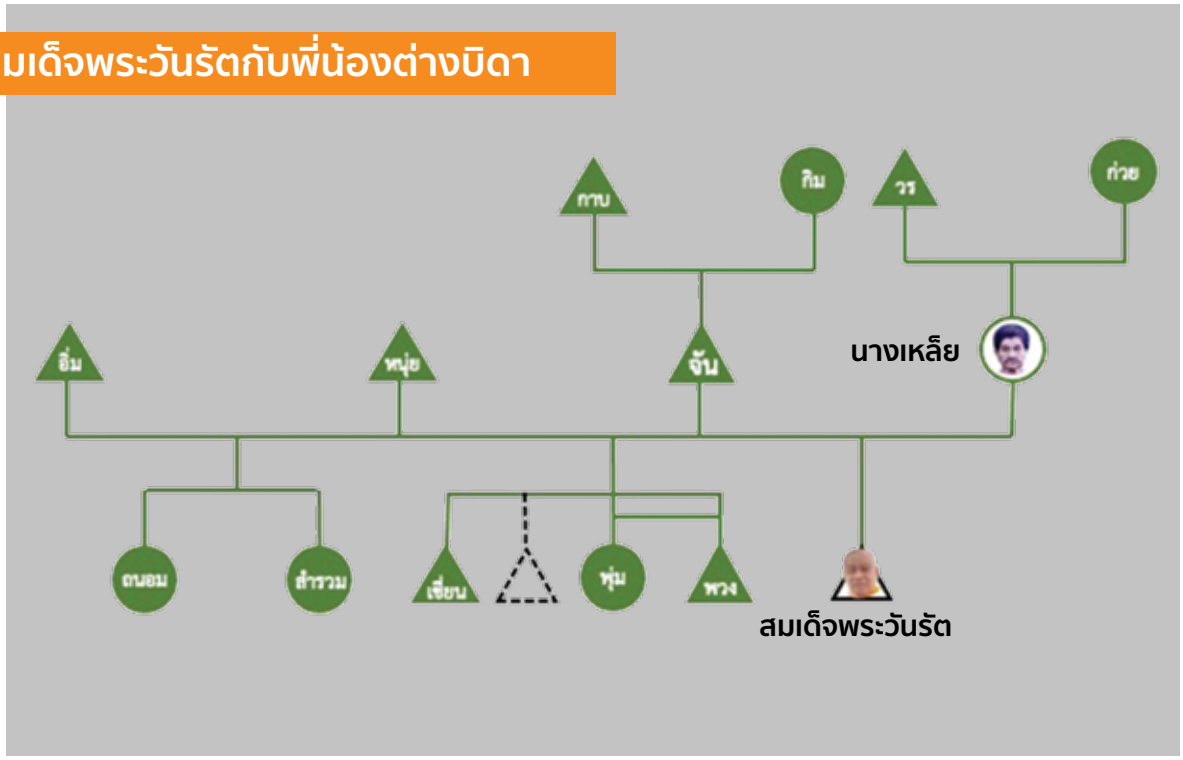
เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา

นามสกุลของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ ดูจากคำเขียนแล้วดูเหมือนว่าน่าจะมีอะไรเกี่ยวโยงกับพราหมณ์ ทางศาสนาพราหมณ์-ฮินดู แต่เจ้าประคุณสมเด็จฯ เล่าให้ฟังว่า “พราหมณ์” ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงศาสนาพรามหณ์ หรือ พราหมณ์ของพวกนับถือศาสนาพราหมณ์ แต่คำว่า “พราหมณ์” ในชื่อสกุลของเจ้าประคุณสมเด็จฯ หมายถึง “พรหม” ที่มีความหมายว่า เจริญ ประเสริฐ หรือแปลตามศัพท์ว่า “ผู้เจริญด้วยคุณ” ในแง่ตัวบุคคล คำว่า “พรหม” หมายถึง ประเสริฐด้วยคุณธรรม ๔ ประการ คือ เมตตา (ปรารถนาให้อยู่เป็นปกติสุข) กรุณา (ตั้งใจช่วยเพื่อให้พ้นจากปัญหา) มุทิตา (ยินดีด้วยเมื่อมีสุขสมหวัง) อุเบกขา (วางอารมณ์เป็นกลางเมื่อได้ทำหน้าที่ถูกต้องครบถ้วนแล้ว)

ฉะนั้น สกุล “พราหมณ์พิทักษ์” มีความหมายว่า ผู้พิทักษ์พระธรรมอันประเสริฐ เมื่อตีความทางธรรมก็จะเห็นได้ว่า ชื่อของเจ้าประคุณสมเด็จฯ มีนัยทางพระพุทธศาสนาที่น่าสนใจแต่กำเนิด โดยอาจเป็นนิมิตก็เป็นได้ เมื่อรวมแล้ว ชื่อ-สกุลของเจ้าประคุณสมเด็จฯ มีความหมายว่า จุนท์ ผู้มีตนและธรรมเป็นที่พึ่ง ย่อมรักษาพระธรรมอันประเสริฐ คือ พระพุทธศาสนา ซึ่งจากพื้นฐานชีวิตของเจ้าประคุณสมเด็จฯ และหน้าที่ทางพระศาสนาและสังคมที่ได้ปฏิบัติมาโดยตลอด ๘๕ ปีนั้น สะท้อนถึงนัยที่ปรากฏอยู่ในชื่อ-สกุลของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้อย่างดี

ครอบครัว “พราหมณ์พิทักษ์ และรัตนเศียร”

สมเด็จพระวันรัตกับพี่น้องต่างบิดา

ลักษณะครอบครัวของชนบทไทยแต่โบราณเป็นครอบครัวขยาย และเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตก็ได้กำเนิดมาท่ามกลางความดอกดีใจของครอบครัวขยายขนาดกลางไม่ใหญ่นักของตระกูลฝ่ายบิดา คือ ตระกูลพราหมณ์พิทักษ์และตระกูลฝ่ายมารดา คือตระกูลรัตนเศียร โดยอาชีพแล้วทั้งสองตระกูลทำนาทำไร่อย่างชาวบ้านทั่วไป ฐานะทางเศรษฐกิจก็มีกินมีใช้แบบชาวบ้านทั่วไป

พี่น้องของเจ้าประคุณสมเด็จฯ เมื่อรวมกันทั้งฝ่ายบิดาและมารดาแล้ว มีด้วยกันถึง ๑๓ คน ด้วยที่ว่า ทั้งบิดาและมารดาของเด็กชายจุนท์ เคยแต่งงานมาก่อน ทำให้เด็กชายจุนท์ มีพี่น้องต่างบิดาและต่างมารดา รวมกันทั้งหมด ๑๓ คนด้วยกัน นับเป็นครอบครัวใหญ่พอสมควร โดยมีพี่น้องร่วมบิดา ๕ คน แต่ต่างมารดา คือบุตรธิดาที่เกิดแต่นายจัน พราหมณ์พิทักษ์ (ผู้บิดา) กับนางเจี่ยน มีบุตรคือ ๑. นายบัว ๒. นายเล็ก ๓. นางเสงี่ยม ๔. นางหลา ๕. นางสำราญ

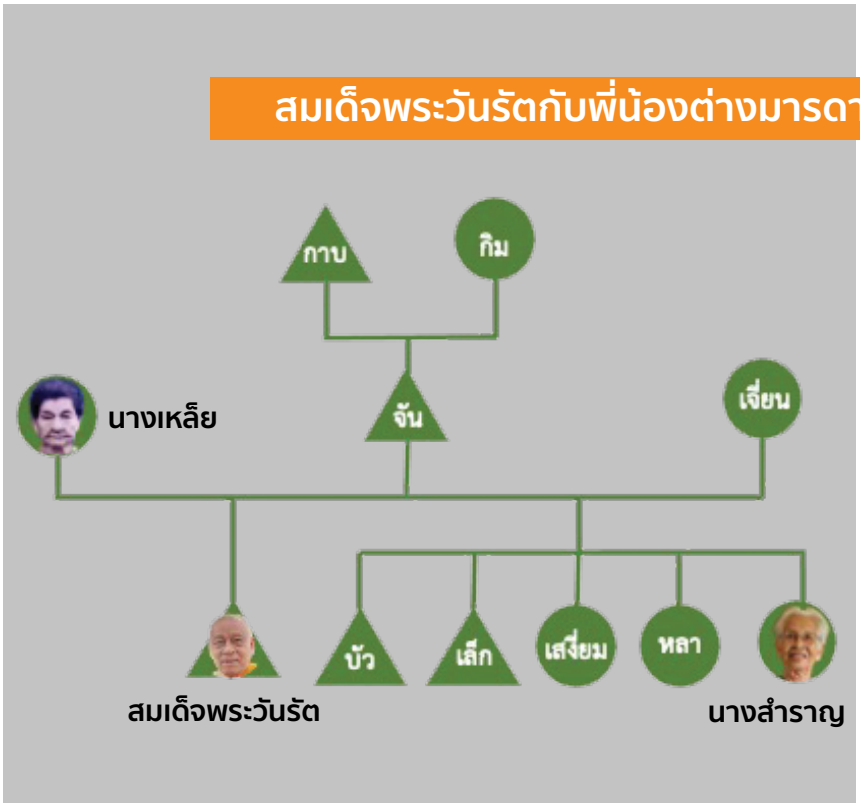
เด็กชายจุนท์ เป็นบุตรคนเดียวที่เกิดกับบิดา นายจัน พรามหณ์พิทักษ์ และมารดานางเหล็ย รัตนเศียร แต่ยังมีพี่น้องร่วมมารดาอีก ๖ คน คือ พี่สาว ๒ คน เกิดแต่ผู้มารดา นางเหล็ย รัตนเศียร กับนายอิ่ม รัตนเพียร คือ ๑. นางถนอม ๒. นางสำรวม แล้วยังมีพี่น้องร่วมมารดา เกิดแต่ผู้มารดานางเหล็ย

บรรพบุรุษของ ด.ช. จุนท์

บรรพบุรุษของ ด.ช. จุนท์ เป็นคนที่มีถิ่นฐานเดิมในจังหวัดตราด สันนิฐาน ว่า ต้นตระกูลจริง ๆ น่าจะมาจากจีน (เพราะยังมีการเรียกขานญาติผู้ใหญ่ เช่น น้า เรียกว่า อี๊ ปู่กับตา เรียกว่า กง๋) และอพยพมาเรื่อย ๆ เข้ามาทางอีสาน แล้วลงมาเทางปากน้ำ เคยมีการเล่ากันว่า ต้นตระกูลมีพี่น้องกันเจ็ดคน พี่น้องห้าคนอยู่ทางอ่าวไทย ทางเมืองตราด แถบอ่าวฝั่งตรงข้ามกับแหลมศอก และอีก 2 คน อยู่ที่แหลม ปัจจุบันยังนับถือเกี่ยวข้องกันอยู่ ถือเป็นญาติพี่น้องกัน

“โดยอาชีพแล้วทั้งสองตระกูลก็ทำนาทำไร่อย่างชาวบ้านทั่วไป”

ครอบครัวเดิม
เจ้าประคุณสมเด็จฯ

รัตนเศียร กับนายหนุ่ย อีก ๔ คน คือ ๑. นายเซี่ยน ๒. บุตรชาย (เสียชีวิต) และฝาแฝด ๓. นางพุ่ม และ ๔. นายพวง สามีคนแรกของนางเหล็ย คือ นายอิ่ม รัตนเพียร เมื่อเลิกกับนางเหล็ยแล้ว แต่งงานใหม่มีลูกคือ นายประชุม รัตนเพียร อดีต ส.ส. จังหวัดตราดหลายสมัย และอดีตรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข นางถนอมและนางสำรวม จึงเป็นพี่ต่างมารดาของนายประชุม รัตนเพียร

ด้วยเด็กชายจุนท์เป็นบุตรคนสุดท้องของครอบครัวพราหมณ์พิทักษ์ แต่บิดาและมารดาอยู่ต่างบ้าน อยู่กันคนละฝั่งหนองน้ำ และยังมีอายุห่างจากพี่ ๆ หลายปี เด็กชายจุนท์จึงค่อนข้างติดมารดา ผูกพันธ์ใกล้ชิดกับมารดาเป็นอย่างมาก เป็นเหตุให้เด็กชายจุนท์ติดนมมารดา และไม่ได้หย่านมอย่างเด็กอื่นทั่วไป ยังกินนมแม่ทุกวันมาจนถึงราวอายุ ๔ ขวบ ถือว่า วันไหนไม่ได้กินนมแม่ก็คือนอนหลับไม่ได้

ด้วยญาติพี่น้องในตระกูลของเด็กชายจุนท์นิยมเรียกญาติผู้ใหญ่ว่า “อี๊” (น้า) เรียกปู่ย่าตายายว่า “กง๋” การเรียกคำวงศาคณาญาติที่ต่างจากคนไทยทั่วไป เป็นการแสดงว่าครอบครัวของเด็กชายจุนท์น่าจะมีเชื้อสายมาทางจีน อาจเป็นได้ว่าบรรพบุรุษชั้นแรกนั้นได้มีการอพยพมาจากจีน เข้ามาทางภาคอีสาน แล้วค่อยเคลื่อนย้ายมาทางทะเลจนมาตั้งถิ่นอยู่ที่จังหวัดตราด

เด็กชายจุนท์ยามเด็กได้ใช้ชีวิตเด็กตามประสาเด็กชาวบ้านทั่วไป วิ่งเล่นซุกซนอยู่กับผู้ใหญ่ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากผู้ใหญ่และญาติพี่น้อง ยามหน้าเกี่ยวข้าว เด็กชายจุนท์ก็ไปหลับเล่นอยู่ที่กองฟางในนาข้าง ๆ กับที่ผู้ใหญ่กำลังเก็บเกี่ยวข้าวกันในนา ถือว่าเป็นเด็กที่น่ารักน่าเอ็นดูของครอบครัว

เด็กชายจุนท์ “เด็กวัด”

วัดคิรีวิหาร

วัดคิรีวิหาร เป็นวัดที่ได้รับพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะจากวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอาราม หลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ตั้งแต่วันที่ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๙ ตอนที่ ๗๑ ง วันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

"วัดคิรีวิหาร" เป็นวัดที่ตั้งอยู่บนเนินสูง เป็นวัดเก่าแก่สำคัญของจังหวัดตราด สร้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๓๐ เดิมชื่อ "วัดท่าเลื่อน" เป็นวัดที่เจ้าอธิการอยู่ เจ้าอาวาส ได้ใช้เวลาในการก่อสร้างนาน ๒๗ ปี

เมื่อสมัยฝรั่งเศสปกครองเมืองตราด จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น วัดภูเขายวน และมีใบตราตั้ง ท่านเจ้าอธิการอยู่ วัดภูเขายวนเป็น พระครูรัฐาภิมุกข์ หลังจากนั้นเมื่อมีการคืนเมืองตราดมาให้ไทยปกครองตามเดิม รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลย์สงคราม จึงเปลี่ยนเป็นชื่อวัดคิรีวิหาร

โดยขอประทานชื่อจาก สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ วัดบวรนิเวศวิหาร ครั้งนั้นทรงประทานชื่อให้ ๓ ชื่อ คือ คีรีเวสวิหาร, เวสคีรีวิหาร และ คีรีวิหาร

ศาสนสถานที่สำคัญภายในบริเวณวัดคิรีวิหาร ประกอบด้วย อุโบสถหลังใหญ่ พระเจดีย์ เรือนรับรอง สมเด็จพระเทพรัตน์ฯ กุฏิธรรมสารอุทิศ และกุฏินิรมิตสามัคคี ศาลาการเปรียญ วิหารจีนที่ประดิษฐานพระพุทธอุดมสมบูรณ์ พระอวโลกิเตศวร และพระสังกัจจายน์

วัดคิรีวิหาร แห่งนี้อาจได้รับการอุปถัมภ์จากชาวจีนที่มาค้าขายแถบชายฝั่งทะเลตะวันออก (พ่อค้าชาวจีนอพยพทางเรือมาที่เมืองตราดตั้งแต่สมัยอยุธยา บ้างก็อพยพจากอยุธยา กรุงเทพฯ เวียดนาม บ้างก็มาจากมาเลเซีย สิงคโปร์)

เด็กชายจุนท์ “เด็กวัด” ที่อายุน้อยที่สุด

บ้านเกาะเกตุ แม้ว่าจะเป็นชุมชนของวัดคิรีวิหาร แต่ระยะทางเดินเป็นชั่วโมง ก็นับว่าไกลสำหรับเด็กที่จะเดินมาเรียนหนังสือที่วัดคิรีวิหาร ดูเหมือนท่านเจ้าอาวาสวัดคิรีวิหารในขณะนั้นคือ พระมหาถาวรจานุตฺตโร ป.ธ. ๗ (สุดท้ายได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็น พระราชาคณะชั้นราชที่ พระราชวินัยเวที) จะมีความคิดบางอย่างอยู่ในใจ ท่านจึงได้ออกปากขอเด็กชายจุนท์มาอยู่วัดตั้งแต่อายุยังน้อย เพื่อสะดวกในการเรียนหนังสือ ฉะนั้น เมื่ออายุราว ๗ ขวบ โตพอที่จะเข้าโรงเรียนได้ มารดาจึงได้พาเด็กชานจุนท์มาถวายท่านเจ้าอาวาส เป็นบุตรบุญธรรมของท่านเจ้าอาวาสวัดคิรีวิหาร เด็กชายจุนท์จึงละจากอกมารดา มาอยู่กับท่านเจ้าอาวาสตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา นับเป็นจุดเริ่มต้นของการใช้ชีวิตในพระพุทธศาสนาของเด็กชายจุนท์

ตั้งแต่มาถวายตัวเป็นบุตรบุญธรรมของท่านเจ้าอาวาสแล้ว เด็กชายจุนท์ก็ไม่เคยกลับไปอยู่บ้านอีกเลย

เด็กชายจุนท์ เมื่อมาอยู่ที่วัดกับท่านเจ้าอาวาส คือพระมหาถาวรนั้น นับว่ายังเป็นเด็กมาก คืออายุราว ๗ ขวบเท่านั้น ท่านเจ้าอาวาสได้เลี้ยงดูให้ความเอ็นดูเสมือนบุตร แต่ถึงจะให้ความเอ็นดูเพียงไรก็คงไม่อบอุ่นเหมือนอยู่ในอ้อมอกแม่ และก็อยู่ท่ามกลางเพื่อน ๆ ศิษย์วัด ซึ่งก็ล้วนแต่โต ๆ กว่าทั้งนั้น ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นญาติหรือเป็นลูกหลานของท่านเจ้าอาวาสในตระกูล “มุสิกรัตน์” เกือบทั้งนั้น สภาพแวดล้อมดังกล่าวจึงเท่ากับเป็นการสอนให้เด็กชายจุนท์ต้องหัดพึ่งตนเองมาตั้งแต่เยาว์วัย ต้องเป็นเด็กวัดรุ่นจิ๋ว ท่ามกลางเด็กวัดโต ๆ เป็นเหตุให้เด็กชายจุนท์ ถูกใช้งานจิปาถะบ่อยครั้ง โดยเด็กวัดรุ่นโต ๆ

พอได้มาอยู่วัดความอบอุ่นที่เคยได้จากแม่ก็ห่างเหินไปโดยปริยาย เพราะว่าบ้านแม่อยู่ห่างออกจากวัดไปพอสมควร มารดาจึงไม่ค่อยได้มาเยี่ยมเยียนบ่อยนัก ด้วยต้องทำไร่ทำนาเลี้ยงครอบครัว เป็นเสาหลักของครอบครัว ต่อมาพี่สาวคนโต คือ นางถนอม เมื่อแต่งงานออกเรือนแล้วได้ย้ายไปอยู่ในครอบครัวสามี ซึ่งอยู่ใกล้วัดเขายวน หรือ วัดคิรีวิหาร ทำให้เด็กชายจุนท์อย่างน้อยมีพี่สาวอยู่ใกล้กับตน ยามที่คิดถึงมารดา เด็กชายจุนท์ก็สามารถวิ่งไปหาพี่ถนอมที่บ้าน ซึ่งตั้งอยู่หน้าวัดคิรีวิหารได้ ขาดเหลืออะไรก็ไปพึ่งบ้านพี่สาวได้ นับว่าเป็นโชคของเด็กชายจุนท์ ที่พี่สาวได้มาอยู่ใกล้กับวัด พี่สาวก็ได้ให้การดูแลความอบอุ่นเด็กชายจุนท์ ผู้เป็นน้องสุดท้องด้วยความรักเอ็นดูยิ่ง

ในเวลาต่อมา เมื่อพี่ ๆ แต่งงานออกเรือนกันไปหมด ที่บ้านก็เหลือแต่มารดาคนเดียว มารดาจึงได้ย้ายมาอยู่กับครอบครัวพี่สาวคนโตคือ พี่ถนอม ใกล้วัดคิรีวิหาร จึงเป็นโอกาสให้ได้ใกล้ชิดกับมารดามากขึ้นอีกครั้งหนึ่ง แต่ถึงอย่างไร ตั้งแต่พามาถวายตัวเป็นบุตรบุญธรรมของท่านเจ้าอาวาสแล้ว เด็กชายจุนท์ก็ไม่เคยกลับไปอยู่บ้านอีกเลย

ในช่วงวัยเด็กของเด็กชายจุนท์ อันเป็นช่วงที่อยู่วัดกับท่านเจ้าอาวาสนั้น ค่อนข้างลำบาก เพราะเป็นช่วงสงครามโลก ครั้งที่ ๒ ข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ หายากราคาแพง แม้สงครามโลกจะยุติลงแล้ว แต่ข้าวของต่าง ๆ ก็ยังคงขาดแคลน โดยเฉพาะเสื้อผ้าออกจะหายาก เมื่อถึงเวลาหน้าหนาวก็จะหนาวมาก หลายครั้งที่เด็กชายจุนท์ต้องอาศัยจีวรของพระมาห่มแทนผ้าห่มแก้หนาว เสื้อผ้าไปโรงเรียนก็มีคนช่วยเย็บให้ พอใส่ไปโรงเรียนได้ เพราะนักเรียนในยุคนั้นยังไม่ต้องมีเครื่องแบบนักเรียนอย่างปัจจุบัน

เมื่ออายุถึงวัยเรียน ท่านเจ้าอาวาสก็จัดการให้เด็กชายจุนท์เข้าโรงเรียนวัดคิรีวิหาร ซึ่งเป็นโรงเรียนแรก ๆ ที่ตั้งขึ้น เมื่อครั้งเริ่มจัดจัดการศึกษาในหัวเมือง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๑ ในยุคสมัยรัชกาลที่ ๕ สมัยพระอธิการอยู่เป็นเจ้าอาวาส นับว่าเป็นโรงเรียนรุ่นแรกของจังหวัดตราด ที่ยังคงยืนยาวมาจนกระทั่งทุกวันนี้ เด็กชายจุนท์ก็ได้เข้าเรียนในโรงเรียนคีรีวิหารจนจบประถมปีที่ ๔

โรงเรียนวัดคิรีวิหาร (สมเด็จพระวันรัต อุปถัมภ์)

โรงเรียนวัดคิรีวิหาร ก่อตั้งครั้งแรกประมาณปีพุทธศักราช ๒๔๔๕ เนื่องจากสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงมีนโยบายให้วัดในต่างจังหวัด จัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงวัด โดยให้วัดเป็นศูนย์กลางในการจัดตั้งโรงเรียน เจ้าอธิการอยู่เจ้าอาวาสวัดคิรีวิหารรูปแรก จึงได้ตั้งโรงเรียนขึ้นมา โดยอาศัยหอฉันของวัดคิรีวิหารเป็นสถานที่เรียนหนังสือ และมีพระภิกษุเป็นครูสอน ภายหลังได้ก่อตั้งเป็นทางการเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยขุนเกณิกานนท์ (หวั่น เกณิกานนท์) ศึกษาธิการอำเภอเมืองตราด เป็นโรงเรียนประชาบาล แต่ยังอาศัยหอฉันของวัดเป็นสถานที่เล่าเรียนและได้อาราธนาพระภิกษุ ๒ รูป คือ พระจิบ มุสิกรัตน์ และพระอรุณ มุสิกรัตน์ เป็นครูสอนหนังสือโดยไม่มีเงินเดือน

มาถึง พ.ศ. ๒๕๐๐ โรงเรียนวัดคิรีวิหาร ได้รับบริจาคที่ดินจาก นายจิต พราหมณ์พิทักษ์ จำนวน ๖ ไร่ ๓ งาน ๗๘ ตารางวา นายผิน ว่องไว จำนวน ๓ งาน ๔๘ ตารางวา และนายละมัย พราหมณ์พิทักษ์ จำนวน ๑ ไร่ ๗๓ ตารางวา รวมเป็นที่ดินของโรงเรียนทั้งหมด ๘ ไร่ ๓ งาน ๙๙ ตารางวา ทั้งได้งบประมาณสำหรับสร้างอาคารของโรงเรียนด้วย ต่อมาทางราชการได้รวมโรงเรียนวัดคิรีวิหารเข้ากันกับโรงเรียนบ้านท่าเลื่อน เรียกว่า **“โรงเรียนวัดคิรีวิหาร”**

ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้หาทุนทรัพย์ในการสร้างอาคารเรียนหลังใหม่ จำนวน ๒ หลัง และภายใต้การอุปถัมภ์ของเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ทางโรงเรียนได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารเรียนสมเด็จพระวันรัต อาคารเอนกประสงค์ สนามกีฬา เทคโนโลยี ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นไปตามมาตรฐานสากล

วันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดได้มีประกาศเรื่อง การเปลี่ยนชื่อโรงเรียน จากโรงเรียนวัดคิรีวิหาร เป็น **“โรงเรียนวัดคิรีวิหาร (สมเด็จพระวันรัต อุปถัมภ์)”**

เด็กชายจุนท์ เข้ากรุงครั้งแรก

ระหว่างที่เป็นเด็กวัดที่มีอายุน้อยที่สุด ท่านเจ้าอาวาสก็ได้เอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดี และมีอยู่ครั้งหนึ่งที่ทำให้เด็กชายจุนท์ ผู้เป็นเด็กวัดเกิดความตื่นเต้นเป็นพิเศษ เมื่อท่านเจ้าอาวาสได้พาเด็กชายจุนท์นั่งเรือเข้ากรุงเทพมหานครในฐานะที่เป็นศิษย์ติดตามเจ้าอาวาส เป็นเหตุการณ์ที่ถือว่าโชคดีของเด็กชายจุนท์ โดยแท้ เพราะโดยทั่วไปเด็ก ๆ ในต่างจังหวัดห่างไกล ไม่ค่อยมีโอกาสได้เดินทางเข้ากรุงเทพมหานคร เพราะการสัญจรไปมายากลำบาก

เด็กชายจุนท์ได้เดินทางเข้ากรุงเทพ ฯ ครั้งแรกกับท่านเจ้าอาวาสโดยทางเรือ การเดินทางเข้ากรุงเทพ ฯ ในครั้งนั้นนับว่าลำบากมากยิ่งนัก เพราะยังไม่มีถนน ต้องเดินทางโดยเรือเท่านั้น เรือที่ใช้กันก็เป็นเรือที่ชาวบ้านต่อกันเอง เป็นเรือใบ คล้ายเรือสำเภา เป็นเรือที่ใช้เดินทางค้าขาย ส่วนมากก็ขนไม้แปรรูปจากตราดเข้ามาขายที่กรุงเทพฯ ขากลับก็บรรทุกปุ๋ยขี้เป็ดขี้ไก่ไปขายที่ตราด

การเดินทางไปกรุงเทพ ฯ ครั้งนั้นลงเรือที่ท่าเลื่อน ซึ่งเป็นท่าเรือริมคลองท่าเลื่อนใกล้ๆ กับวัดคิรีวิหาร ตอนออกเดินทางชาวเรือต้องใช้ไม้ไผ่ถ่อเรือออกไปตามคลองท่าเลื่อน จนถึงทะเล จึงกางใบแล่นไปตามลม เรือที่เดินทางไปครั้งนั้นเป็นเรือขนาดเล็ก ๒ เสากระโดง ไม่มีชื่อเรือแต่อย่างใด และมีลูกเรือ ๓-๔ คน มีไต้ก๋งเป็นผู้ควบคุมเรือ

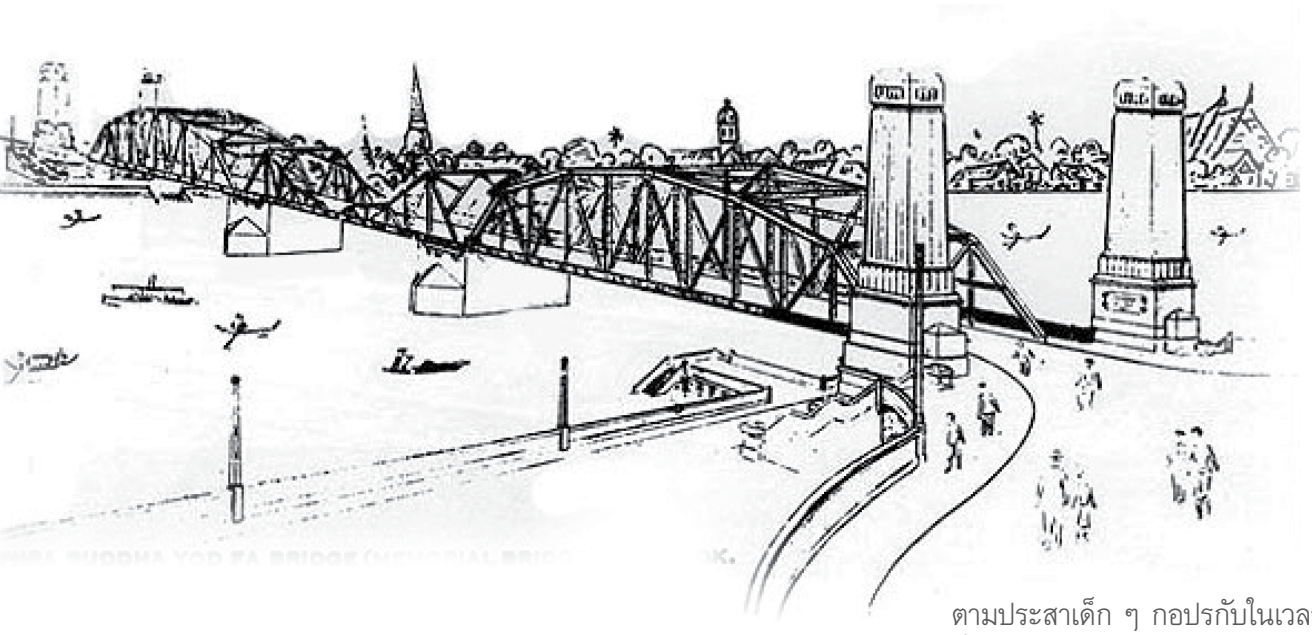
ระหว่างการเดินทางอยู่กลางทะเล ต้องฝ่าลมฝ่าคลื่นไปด้วยความลำบาก บางครั้งก็ถูกคลื่นลมรุนแรง คลื่นสูงท่วมเรือ เพื่อป้องกันเด็กชายจุนท์ ซึ่งยังตัวเล็กไม่ให้ถูกคลื่นซัดลงทะเล ผู้ใหญ่ก็ผูกตัวเด็กชายจุนท์ติดกับเสาเรือไว้ ส่วนพวกผู้ใหญ่ที่ช่วยตัวเองได้ก็ไม่ต้องผูก สามารถประคองตัวเองอยู่ได้

ด้วยคลื่นลมที่รุนแรงดังกล่าว คนส่วนใหญ่จึงเมาคลื่น หรือเมาเรือ ภูมิปัญญาในการแก้อาการเมาเรือของชาวบ้านในสมัยนั้นก็คือ นำเอาดินที่ติดกับสมอเรือมาปั้นเป็นยาลูกกลอนเล็ก ๆ แล้วให้กลืนกินเข้าไป ซึ่งเชื่อกันว่าจะทำให้หายเมาคลื่น นับเป็นความเชื่อของชาวบ้านที่เก่าแก่และปฏิบัติกันมาโดยตลอด การเดินทางโดยเรือในครั้งนั้น ผู้ใหญ่ก็ให้เด็กชายจุนท์กลืนกิน “ดินสมอเรือ” ในรูปแบบของยาลูกกลอน เพื่อไม่ให้เด็กชายจุนท์เมาเรือ

เรือสำเภาค้าขายของไทย

เรือสำเภาค้าขายของไทยส่วนใหญ่เป็นเรือที่ชาวบ้านต่อเอง รูปแบบเป็นเรือสำเภาแบบจีนและเรือกำปั่นแบบฝรั่ง ไทยมีการค้าทางทะเลเจริญก้าวหน้ามาก โดยมากเรือมีความยาวประมาณ ๓๗ เมตร ความกว้างประมาณ ๑๓ เมตร คงเสาแบบเรือกำปั่นใบไม่น้อยกว่า ๒ เสา มีบ้านเล็กๆ คล้ายสำเภาจีน หางเสือแบบบานประตู มีช่องระวางทางลงสินค้า

“เพื่อป้องกันเด็กชายจุนท์ ซึ่งยังตัวเล็กไม่ให้ถูกคลื่นซัดลงทะเล ผู้ใหญ่ก็ผูกตัวเด็กชายจุนท์ติดกับเสาเรือไว้”

เมื่อครั้งเข้ากรุงครั้งแรก เรือต้องฝ่าพายุและคลื่นลมอย่างหนักมาเป็นเวลาแรมเดือนกว่าจะไปถึงปากน้ำสมุทรปราการ จากนั้นจึงจ้างเรือยนต์ให้ลากจูงเรือดังกล่าวเข้าไปตามแม่น้ำเจ้าพระยา ไปถึงสะพานพุทธ จึงจอดเรือที่ท่าริมสะพานพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทางฝั่งธนบุรี

การเข้ากรุงเทพฯ ของเด็กชายจุนท์ในครั้งนั้น ท่านเจ้าอาวาส (คือพระมหาถาวร) พาไปพักที่คณะขาบ วัดบวรนิเวศวิหาร ที่ท่านเคยอยู่มาแต่ก่อนนั่นเอง และคณะขาบขณะนั้น ก็มีพระภิกษุชาวตราดอยู่ท่านหนึ่ง คือพระมหาแจ่ม ธมฺมสาโร ซึ่งมาจากวัดคิรีวิหารเช่นเดียวกัน

การที่ท่านเจ้าอาวาสวัดคิรีวิหารพาเด็กชายจุนท์ไปกรุงเทพ ฯ และไปพักที่วัดบวรนิเวศวิหารในครั้งนั้น อาจมีนัยสำคัญที่ไม่ได้บอกให้เด็กชายจุนท์ทราบก็ได้ นั่นคือ น่าจะเป็นการพาเด็กชาย จุนท์ให้ได้มารู้มาเห็นวัดบวรนิเวศวิหาร ที่เด็กชายจุนท์จะต้องมาอยู่เพื่อศึกษาเล่าเรียนและพัฒนาชีวิตของตนให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปในอนาคต ตามที่ท่านเจ้าอาวาสได้คาดหวังวางแผนชีวิตไว้ให้แก่เด็กชายจุนท์ บุตรบุญธรรมของท่านเจ้าอาวาสนั่นเอง

ส่วนเด็กชายจุนท์นั้น คงไม่ได้คิดอะไรมากไปกว่า รู้สึกตื่นเต้นดีใจที่ได้มาเที่ยวกรุงเทพมหานครเมืองหลวงของประเทศไทย เมืองกรุงที่คนในชนบทชายแดน มีน้อยคนจะได้มาเที่ยวมาเห็น และตัวเด็กชายจุนท์เองก็คงไม่รู้หรอกว่า หลวงพ่อเจ้าอาวาสคิดอะไรอยู่ในใจ คงมีแต่ความตื่นตาตื่นใจในสิ่งที่ได้พบเห็นตามประสาเด็ก ๆ กอปรกับในเวลานั้น เป็นช่วงที่ทางรัฐบาลกำลังเตรียมการสร้างพระเมรุมาศ ที่ท้องสนามหลวง สำหรับการถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลอยู่ด้วย ก็ยิ่งทำให้ได้เห็นอะไรที่ตื่นตาตื่นใจเป็นยิ่งนัก เป็นความทรงจำดี ๆ ที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ มักจะเล่าให้ฟังอยู่เสมอ

พระเมรุมาศ รัชกาลที่ ๘

ทัศนียภาพกรุงเทพมหานครช่วงปี พ.ศ. ๒๔๙๓

บรรพชาเป็นสามเณร

บรรพชาเป็นสามเณรจุนท์

เมื่อจบชั้นประถม ๔ จากโรงเรียนวัดคิรีวิหารแล้ว ท่านเจ้าอาวาสก็ให้เด็กชายจุนท์บรรพชาเป็นสามเณร โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเข้าไปอยู่ศึกษาพระปริยัติธรรมในกรุงเทพมหานครต่อไป เด็กชายจุนท์ได้บรรพชาเป็นสามเณร

วันที่

เมื่อพุธ ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีชวด
วันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๑

อายุ

๑๒ ปีบริบูรณ์

พระอุปัชฌาย์

พระวินัยบัณฑิต

พระศีลาจารย์

พระไฮ้ นิรงฺคโณ

สถานที่

วัดคิรีวิหาร อ. เมือง จ. ตราด

ใบสุทธิ

ใบสุทธิของสามเณรจุนท์ ระบุบรรพชาเมื่ออายุ ๑๒ ปี วันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ ณ วัดคิรีวิหาร ตำบลชำราก อำเภอเมือง จังหวัดตราด

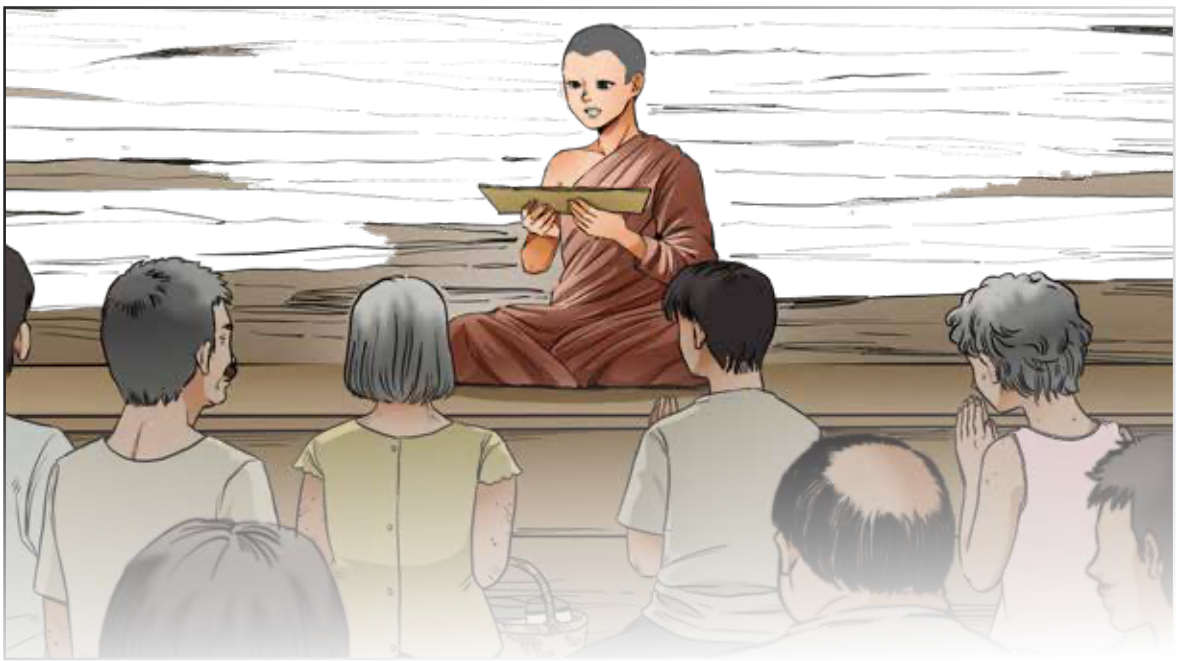
พระอุปัชฌาย์ พระวินัยบัณฑิต ให้ไว้วันที่ ๒๑ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๔

บรรพชาเป็นสามเณรจุนท์

เมื่อจบชั้นประถม ๔ จากโรงเรียนวัดคิรีวิหารแล้ว ท่านเจ้าอาวาสก็ให้เด็กชายจุนท์บรรพชาเป็นสามเณร โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเข้าไปอยู่ศึกษาพระปริยัติธรรมในกรุงเทพมหานครต่อไป เด็กชายจุนท์ได้บรรพชาเป็นสามเณร ณ วัดคิรีวิหาร เมื่อวันพุธ ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีชวด อายุครบ ๑๒ ปีบริบูรณ์ ตรงกับวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ มีพระราชวินัยเวที (ถาวร ฐานุตฺตโร) ขณะดำรงตำแหน่งสมณศักดิ์ที่ พระวินัยบัณฑิต เป็นพระอุปัชฌาย์ พระไฮ้ นิรงฺคโณ เป็นพระศีลาจารย์ เมื่อบวชเป็นสามเณรแล้วก็อยู่ศึกษาพระปริยัติธรรมที่วัดคิรีวิหารนั้นเอง ท่านเจ้าอาวาสให้สามเณรท่องสวดมนต์ให้คล่อง และให้ศึกษาปริยัติธรรม อ่านหนังสือ ตามกฎระเบียบของวัดคิรีวิหารสำหรับพระภิกษุสามเณรผู้บวชใหม่

ปีแรกของการบรรพชาเป็นสามเณร ท่านเจ้าอาวาสก็ได้สั่งให้สามเณรจุนท์ขึ้นเทศน์ ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา คือในวันมาฆบูชาของปี ๒๔๙๒ ทั้งนี้การที่สามเณรจุนท์ ซึ่งบรรพชาได้ยังไม่ถึงขวบปี ก็ต้องขึ้นธรรมาสน์เทศน์นั้น ก็เพราะเป็นธรรมเนียมของวัดคิรีวิหาร เหมือนกับวัดธรรมยุตทั่วไป คือ ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา อาทิเช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วัดต่าง ๆ ก็จัดให้มีการเทศน์ตลอดคืน ซึ่งเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ยังรักษาปฏิบัติกันอยู่แม้ในปัจจุบันนี้ ในการเทศน์ตลอดคืนนั้น ก็มักกำหนดให้พระภิกษุสามเณรขึ้นเทศน์ทุกรูป ไม่มีเว้นแม้เป็นสามเณรที่เพิ่งบรรพชาใหม่ โดยต้องรับผิดชอบแบ่งกันเทศน์รูปละกัณฑ์

ในวันมาฆบูชาของ ปี พ.ศ. ๒๔๙๒ เจ้าอาวาสวัดคิรีวิหารได้มอบหมายให้สามเณรจุนท์ขึ้นเทศน์กัณฑ์ในคืนวันมาฆบูชา ว่าด้วยเรื่อง “นิพพานกถา” เป็นครั้งแรก ในครั้งนั้น สามเณรจุนท์ยังเป็นสามเณรเล็ก ๆ อายุเพียง ๑๒ ขวบ ยังอ่านคำยาก ๆ ไม่ค่อยถูก เช่น คำว่า “จรรยา” อ่านเป็น “ใจยา” พวกโยมผู้ใหญ่ฟังแล้วก็บอกสามเณรจุนท์ว่า “เณร อ่านว่า จัน” ไม่ใช่ “ใจ” อ่าน “จรรยา” ว่า จัน-ยา” ญาติโยมที่มาร่วมฟังเทศน์นั้นเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ทั้งนั้น รุ่นปู่ย่าตายายทั้งนั้น สามเณรจุนท์ ในตอนนั้นก็อ่านกัณฑ์เทศน์ตามประสาสามเณรน้อย ที่เพิ่งหัดอ่านอ่านเป็นนกแก้วนกขุนทอง ไม่ได้มีความรู้หรือเข้าใจอะไร แต่ก่อนขึ้นเทศน์จริง ท่านเจ้าอาวาสก็ได้สั่งให้ไปหัดอ่านให้คล่องก่อน ฉะนั้น แม้ไม่เข้าใจ และบางคำอาจอ่านผิด แต่ก็สามารถแสดงธรรมกัณฑ์แรกให้ญาติโยมที่ฟังเกิดความประทับใจในพระธรรมได้ ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเช่นนี้เป็นธรรมเนียมโบราณ ที่ทั้งพระภิกษุสามเณรและญาติโยมจะอยู่ฟังเทศน์ตลอดคืน

ในปีแรกของการบรรพชา คือปี พ.ศ. ๒๔๙๑ สามเณรจุนท์ก็สามารถสอบไล่ได้นักธรรมชั้นตรี และในปีที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๒) ก็สอบได้นักธรรมชั้นโท ตามลำดับ สามเณรจุนท์ได้พำนักศึกษาพระปริยัติธรรมอยู่ที่วัดคิรีวิหาร เป็นเวลา ๓ ปี พอขึ้นปีที่ ๔ ท่านเจ้าอาวาส คือพระวินัยบัณฑิต ได้ส่งสามเณรจุนท์ให้เข้าไปอยู่ศึกษาพระปริยัติธรรมต่อที่วัดบวรนิเวศวิหาร โดยให้เดินทางไปพร้อมกับพระทองดี อนาวิโล (สมณศักดิ์สุดท้ายเป็นที่ พระธรรมวุฒาจารย์ เจ้าอาวาสวัดวรดิตถาราม จังหวัดตราด) ซึ่งในเวลานั้นบวชได้ ๓ พรรษาทั้ง ๒ ท่านจึงเป็นภิกษุสามเณรชาวตราดรุ่นที่ ๓ ที่ได้เข้าไปอยู่วัดบวรนิเวศวิหาร

นับแต่นั้นมา จึงได้มีภิกษุสามเณรจากจังหวัดตราดทยอยกันเข้ามาอยู่ศึกษาเล่าเรียน ณ วัดบวรนิเวศวิหารมากขึ้นต่อเนื่องมามิได้ขาด นับว่าสะดวกสบายกว่ารุ่นก่อน ๆ มาก ไม่ต้องเดินทางข้ามวันข้ามคืนเหมือนรุ่นก่อน ๆ เพราะเป็นยุคที่การคมนาคมสะดวกสบาย ไปมาได้รวดเร็ว

พระราชวินัยเวที (ถาวร ฐานุตฺตโร ป.ธ. ๗)

พระราชวินัยเวที (ถาวร ฐานุตฺตโร ป.ธ. ๗) เป็นพระอุปัชฌาย์ของสามเณรจุนท์ ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ พระมหาถาวร นามเดิม ถาวร มุสิกรัตน์ เมื่ออุปสมบทเป็นพระภิกษุแล้ว พระอาจารย์ของท่าน คือพระอธิการต้อย ฉนฺทธมฺโม เจ้าอาวาสวัดคิรีวิหารรูปที่ ๒ ได้ส่งท่านให้ไปเรียนหนังสือที่วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ พระราชวินัยเวทีจึงถือว่า เป็นพระรุ่นแรกของวัดคิรีวิหารที่ได้ไปพำนักอยู่เพื่อศึกษาพระปริยัติธรรม ณ วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพ ฯ พระราชวินัยเวที จำพรรษาอยู่ศึกษา ณ วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเวลา ๘ ปี และสอบไล่ได้เปรียญธรรม ๗ ประโยค จากสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร เมื่ออยู่วัดบวรนิเวศได้ ๑๓ พรรษา ท่านก็ได้เป็นเจ้าคณะขาบบวร ถึงปี พ.ศ. ๒๔๗๘ พระอธิการต้อย ฉนฺทธมฺโม เจ้าอาวาสวัดคิรีวิหารรูปที่ ๒ ได้มีหนังสือกราบทูลถวายสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ วัดราชบพิธ ขอลาออกจากตำแหน่งเจ้าอาวาสและตำแหน่งพระอุปัชฌาย์ และขอให้พระราชวินัยเวที ขณะที่ยังเป็น พระมหาถาวร เข้ารับตำแหน่งแทน เป็นเหตุให้พระราชวินัยเวทีต้องกลับไปประจำอยู่ที่วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด และได้เป็นเจ้าอาวาสวัดคิรีวิหารในเวลาต่อมา สุดท้ายได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ พระราชวินัยเวที มรณภาพ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๓

เมื่อครั้งกระนั้น พระราชวินัยเวที (ถาวร ฐานุตฺตโร) เจ้าอาวาสวัดคิรีวิหาร ได้ไปเยี่ยมนางเหล็ย มารดาของเด็กชายจุนท์ ที่บ้าน เมื่อครั้งเด็กชายจุนท์ แรกเกิด ด้วยพระราชวินัยเวที เป็น ญาติกับนางเหล็ย ผู้เป็นมารดาของเด็กชายจุนท์ เมื่อไปเยี่ยมในครั้งนั้น ท่านได้เอ่ยขอเด็กชายจุนท์ กับนางเหล็ย เพื่อขอไปดูแลและส่งให้ศึกษาต่อไป (ขอดูแลเป็นบุตรบุญธรรม) นี้เป็นเหตุให้เด็กชายจุนท์โตพอเข้าโรงเรียนได้แล้ว ผู้เป็นมารดาจึงได้ส่งเด็กชายจุนท์ ให้ไปอยู่ที่วัดคิรีวิหารกับพระราชวินัยเวที ผู้เป็นเจ้าอาวาส นับเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิตในพระพุทธศาสนาของเด็กชายจุนท์

พระราชวินัยเวที
(ถาวร ฐานุตฺตโร ป.ธ. ๗)

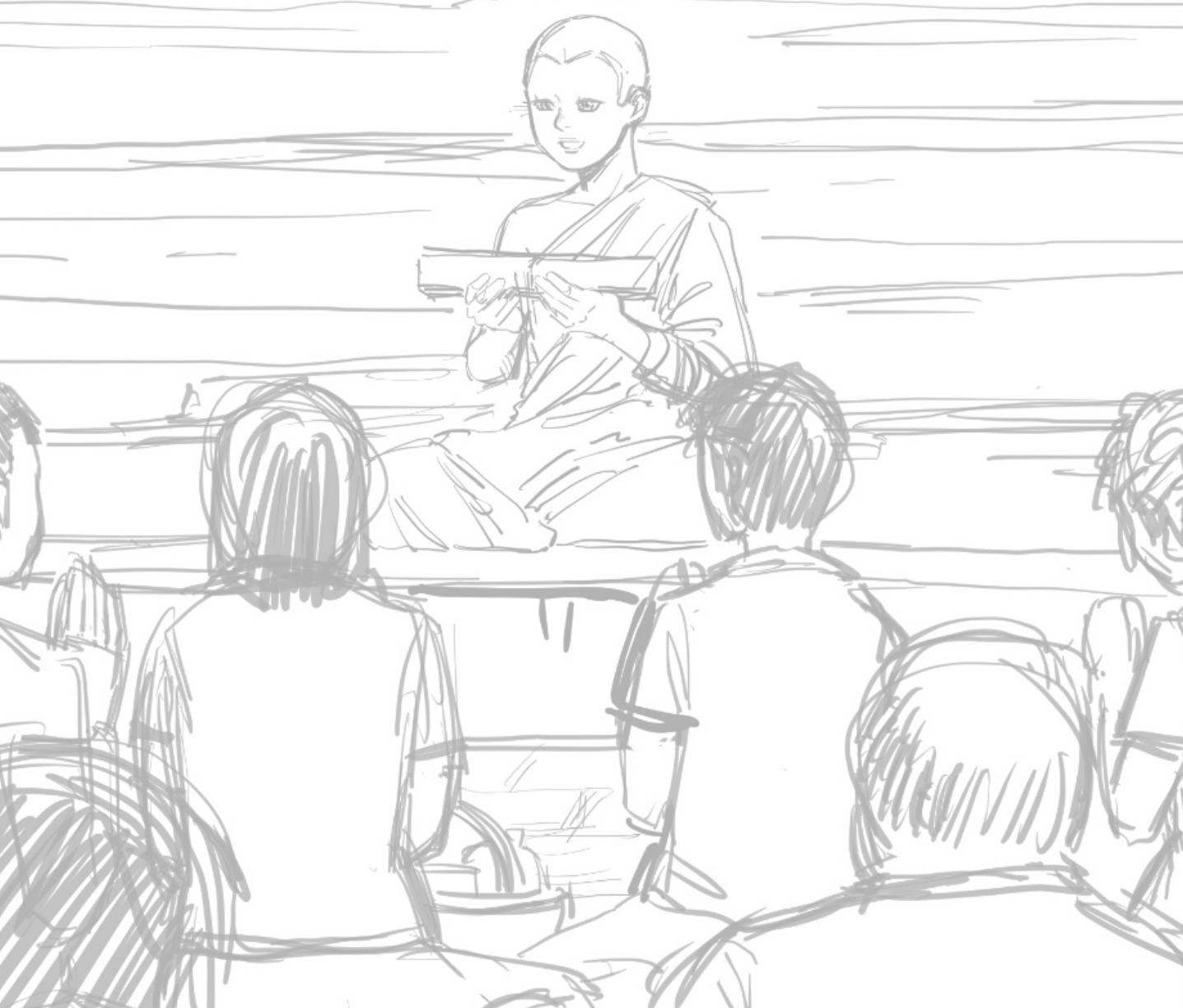
เจ้าอาวาสวัดคิรีวิหารรูปที่ ๓ พระอุปัชฌาย์ของสามเณรจุนท์ เคยอยู่ที่วัดบวรนิเวศวิหาร ๘ ปี จนจบเปรียญ ๗ ประโยค ท่านเจ้าอาวาสวัดคิรีวิหาร ในขณะนั้น ได้มีหนังสือทูลถวายสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ วัดราชบพิธ ขอลาออกจากตำแหน่งเจ้าอาวาสและตำแหน่งอุปัชฌาย์ และขอให้ท่านขึ้นรับตำแหน่งแทน จึงต้องกลับวัดคิรีวิหาร เพื่อรับตำแหน่งเจ้าอาวาสต่อ เป็นเจ้าอาวาสวัดคิรีวิหารรูปที่ ๓

“ท่านก๋ง พระราชวินัยเวที (ถาวร ฐานุตฺตโร) พระอาจารย์ผู้รับดูแล ด.ช. จุนท์ พราหมณ์พิทักษ์ จนเป็น พระมหาจุนท์ ป.ธ. ๙”

สามเณรจุนท์ เทศน์ “นิพพานกถา” ในคืนวันมาฆบูชา เป็นครั้งแรก

Page 23

จากวัดคิรีวิหารสู่
วัดบวรนิเวศวิหาร

สู่วัดบวรนิเวศวิหาร

สามเณรจุนท์เดินทางจากจังหวัดตราด โดยลงเรือที่บ้านเรือจ้างเมื่อวันจันทร์ที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๔ ถึงวัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ ในวันพฤหัสบดีที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๔ โดยเดินทางมาพร้อมกับพระทองดี อนาวิโล เมื่อถึงวัดบวรนิเวศวิหารแล้ว พระครูประสาทพุทธปริตร (แจ่ม ธมฺมสาโร) ได้พาไปเข้าเฝ้าถวายตัวกับสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ เมื่อครั้งยังไม่ได้ทรงกรม ทรงครองวัดเป็นเจ้าอาวาส สมเด็จพระสังฆราชเจ้าจึงได้มอบให้พระครูประสาทพุทธปริตร (แจ่ม ธมฺมสาโร) เป็นผู้ดูแลสามเณรจุนท์ พร้อมกับให้ไปพักที่คณะขาบบวร ซึ่งเป็นคณะเดียวกันกับพระครูประสาทพุทธปริตร (แจ่ม ธมฺมสาโร) ผู้เป็นชาวตราดด้วยกัน และเป็นศิษย์วัดคิรีวิหารด้วยกัน ขณะนั้น สามเณรจุนท์ มีอายุ ๑๔ ปี ซึ่งนับว่ายังเป็นสามเณรรุ่นเล็กของวัดบวรนิเวศวิหาร

ตั้งแต่เป็นสามเณร สามเณรจุนท์ได้ถวายงานเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์อย่างใกล้ชิด เป็นเหตุให้ได้เห็นและได้ซึมซับเอาพระปฏิปทา พระจริยวัตร และข้อปฏิบัติอันเป็นแบบแผนประเพณีอันดีจากเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้า พระองค์นั้นไว้ได้อย่างลึกซึ้ง

จากวัดศิรีวิหารสู่วัดบวรนิเวศวิหาร

ในยุคที่จังหวัดตราดตกอยู่ในปกครองของฝรั่งเศสนั้น จังหวัดตราดมีวัดธรรมยุตเพียงวัดเดียว คือวัดเขายวน (วัดคิรีวิหาร) เมื่อมีผู้ประสงค์จะบวชจึงลำบากมาก เพราะยังไม่มีพระอุปัชฌาย์ ต้องพากุลบุตรไปบวชที่วัดจันทนาราม จังหวัดจันทบุรี หรือไม่ก็ต้องนิมนต์พระอุปัชฌาย์จากวัดจันทนารามมาบวช ต่อมาสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส จึงโปรดตั้งพระอธิการอยู่ วัดเขายวน เป็นพระอุปัชฌาย์ โดยโปรดให้พระอธิการอยู่ หากุลบุตรผู้ประสงค์จะบวช เข้าไปกรุงเทพ ฯ พร้อมกันและทรงโปรดให้พระอธิการอยู่ไปฝึกซ้อมการเป็นพระอุปัชฌาย์ที่วัดบวรนิเวศวิหารโดยพระองค์ทรงฝึกซ้อมให้ แล้วทรงโปรดให้พระอธิการอยู่เป็นพระอุปัชฌาย์บวชกุลบุตรที่พาไปด้วยนั้นเป็นปฐมฤกษ์ เท่ากับเป็นการตั้งให้เป็นพระอุปัชฌาย์ด้วยการปฏิบัติโดยไม่ต้องมีใบตราตั้ง

กุลบุตรที่พระอธิการอยู่พาไปบวชที่วัดบวรนิเวศวิหารครั้งนั้น คือ นายไป๋ อภิบาลศรี โยมบิดาของพระราชบัณฑิต (แจ่ม ธมฺมสาโร) วัดบวรนิเวศวิหาร นับเป็นจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างวัดเขายวน (วัดคิรีวิหาร) กับวัดบวรนิเวศวิหาร ที่ต่อเนื่องยาวนานมากระทั่งทุกวันนี้

ต่อมา ราว พ.ศ. ๒๔๗๓ พระถาวร ฐานุตฺตโร วัดเขายวน เมื่อบวชได้ราว ๘ พรรษา จึงได้เข้ามาอยู่ศึกษาพระปริยัติธรรม ณ วัดบวรนิเวศวิหาร นับเป็นพระภิกษุชาวตราดรุ่นแรกที่เข้ามาอยู่วัดบวรนิเวศวิหาร อยู่ที่คณะขาบบวร เป็นเวลา ๘ ปี สอบได้เป็นเปรียญธรรม ๗ ประโยค และได้เป็นเจ้าคณะคณะขาบบวรด้วย ถึง พ.ศ. ๒๔๘๐ เจ้าอาวาสวัดเขายวนขอลาออกจากหน้าที่ พระมหาถาวร ฐานุตฺตโร จึงต้องกลับมาอยู่วัดเขายวน เป็นเจ้าอาวาสสืบต่อไป (สุดท้ายได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ พระราชวินัยเวที เจ้าคณะจังหวัดตราด ธรรมยุต)

อีกปีหนึ่งต่อมา หรือ พ.ศ. ๒๔๗๔ พระแจ่ม ธมฺมสาโร วัดเขายวน ซึ่งเป็นบุตรของนายไป๋ อภิบาลศรี ที่ไปบวชที่วัดบวรนิเวศวิหาร ครั้งสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ก็ได้เข้ามาอยู่ศึกษาพระปริยัติธรรม ณ วัดบวรนิเวศวิหาร นับเป็นพระภิกษุชาวจังหวัดตราดรูปที่ ๒ ที่มาอยู่วัดบวรนิเวศวิหาร พระแจ่มสอบได้เป็นเปรียญธรรม ๔ ประโยค และสุดท้ายได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ พระราชบัณฑิต

สายสัมพันธ์ระหว่างวัดบวรนิเวศวิหารกับวัดเขายวน (วัดคิรีวิหาร) ได้สืบเนื่องมาแต่ยุคนั้นจนถึงยุคของเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)

พระภิกษุและสามเณร ชาวจังหวัดตราด ที่เข้ามาอุปสมบทและศึกษา ที่วัดบวรนิเวศวิหารรุ่นแรก ๆ

สามเณรจุนท์ เข้าสังกัดวัดบวรนิเวศวิหาร

สามเณรจุนท์ พราหมณ์พิทักษ์

วันที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๔ สามเณรจุนท์อยู่ในช่วงอายุ ๑๔ ปี เจ้าอาวาสวัดคิรีวิหาร ได้ส่งสามเณรจุนท์พร้อมกับพระทองดี อนาวิโล ซึ่งในตอนนั้น พระทองดี อนาวิโล บวชได้ ๓ พรรษา เดินทางจากวัดคิรีวิหารโดยทางเรือ เพื่อมาอยู่ศึกษาพระปริยัติธรรม ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ในตอนนั้นสามเณรจุนท์พร้อมพระทองดีก็ได้ไปขึ้นเรือที่บ้านท่าเรือจ้าง จังหวัดตราด ขึ้นเรือเมล์ชื่อว่า “สำราญวารี” ซึ่งเป็นเรือโดยสารขนาดใหญ่ สะดวกสบายกว่าการเดินทางมากรุงเทพ ฯ ครั้งแรกมาก แต่ถึงกระนั้น สามเณรจุนท์ ก็ยังเมาคลื่นหรือเมาเรืออย่างมากเช่นเคย แม้จะมาถึงวัดบวรนิเวศวิหารแล้ว ก็ยังมีอาการเมาคลื่นอยู่ แม้จะอยู่บนกุฏิก็ยังรู้สึกโคลงเคลงเหมือนอยู่บนเรืออยู่อีกหลายวัน

พระครูประสาทพุทธปริตร (แจ่ม ธมฺมสาโร) สุดท้ายได้เป็นพระราชาคณะที่ พระราชบัณฑิต

ชีวิตของสามเณรจุนท์ ที่วัดบวรนิเวศวิหารนั้น ไม่สะดวกสบายอย่างที่คาดเอาไว้ เป็นชีวิตที่อยู่โดดเดี่ยวว้าเหว่ ต้องอยู่ด้วยตนเอง ความยากลำบากของสามเณรน้อยในกรุงที่ไม่มีเพื่อนฝูงหรือญาติมิตร ทำให้คิดถึงบ้านเป็นครั้งคราว การได้อยู่ที่วัดบวรนิเวศวิหารนั้นก็ไม่ง่าย เพราะมีธรรมเนียมที่ต้องปฏิบัติให้ครบถ้วน วัดบวรนิเวศวิหารถึงจะรับพระภิกษุสามเณรเข้าสังกัดวัด

เรือโดยสารถึงท่าสวัสดี ใกล้วัดสัมพันธวงศ์ ใช้เวลาเดินทาง ๓ วัน จากท่าสวัสดีนั่งรถลากมายังวัดบวรนิเวศวิหาร ถึงวัดบวรนิเวศวิหารแล้ว พระครูประสาทพุทธปริตร (แจ่ม ธมฺมสาโร) ได้พาไปเข้าเฝ้าถวายตัวต่อสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ เมื่อครั้งยังไม่ได้ทรงกรม ทรงครองวัดเป็นเจ้าอาวาส ทรงมอบให้พระครูประสาทพุทธปริตร (แจ่ม ธมฺมสาโร) เป็นผู้ดูแลสามเณรจุนท์ พร้อมกับให้ไปพักที่คณะขาบบวร ซึ่งเป็นคณะเดียวกันกับพระครูประสาทพุทธปริตร (แจ่ม ธมฺมสาโร) ทั้งนี้พระครูประสาทพุทธปริตร (แจ่ม ธมฺมสาโร) นั้นเป็นชาวตราดด้วยกัน และเป็นศิษย์วัดศีรีวิหารอยู่ด้วยกัน สามเณรจุนท์ มีอายุ ๑๔ ปี ซึ่งนับว่ายังเป็นสามเณรรุ่นเล็กของวัดบวรนิเวศวิหาร

(นั่ง) พระครูพุทธมนต์ปรีชา (จับ อุคฺคเสโน ป.ธ.๕) สุดท้ายได้เป็นที่ พระธรรมราชมงคล วัดเขมาภิรตาราม (แถวยืน-ซ้ายไปขวา) พระนวกะ พระทองดี อนาวิโล พระนวกะ พระนวกะ สามเณรจุนท์ พราหมพิทักษ์

ธรรมเนียมการรับพระเณร เข้าสังกัดวัดบวรนิเวศวิหาร

ธรรมเนียมของวัดบวรนิเวศวิหารมีอยู่ว่า ภิกษุสามเณรผู้มาจากสำนักอื่น เมื่อจะมาอยู่วัดบวรนิเวศวิหาร ต้องซ้อมสวดมนต์ คือท่องจำสวดมนต์ตามที่ทางวัดกำหนดเป็นหลักสูตรไว้ประมาณ ๑๐๕ สูตร ให้ได้คล่องและซักซ้อมการสวด คือออกเสียงให้ถูกต้องตามฐานกรณ์เสียก่อน จึงจะได้รับอนุญาตให้อยู่สังกัดวัดบวรนิเวศวิหารได้ ถ้าเป็นภิกษุก็จะต้องซ้อมสวดปาติโมกข์ได้ด้วย เป็นธรรมเนียมที่เริ่มมีมาแต่ครั้งสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงครองวัด เมื่อท่องสวดมนต์ ปาติโมกข์ตามหลักสูตรของวัดแล้ว ก็ต้องศึกษาพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลี จะอยู่เฉย ๆ ไม่ได้

สามเณรจุนท์เดินทางมาถึงวัดบวรนิเวศวิหาร ในเดือนพฤษภาคม พอถึงเดือนมิถุนายน ก็ต้องซ้อมสวดมนต์ให้ได้ตามหลักสูตรของวัดบวรนิเวศวิหาร ซึ่งต่างจากหลักสูตรที่วัดบวรนิเวศวิหารใช้อยู่ในปัจจุบัน เป็นหลักสูตรใหญ่ที่ต้องซ้อมสวดให้ได้ ต้องซ้อมเดี่ยว ในครั้งนั้น สามเณรจุนท์ซ้อมสวดมนต์ ก็จำได้บ้างแล้ว เพราะว่า สามเณรจุนท์ได้ซ้อมสวดมนต์มาจากวัดคิรีวิหารมาก่อนแล้ว พอมาท่องสวดมนต์ตามหลักสูตรของวัดบวรนิเวศวิหาร ก็ไม่ได้ยากอะไร ทั้งในตอนนั้นยังมีอายุน้อย ความจำจึงดี ท่องจำได้ง่าย คือ วันไหนจะต้องไปซ้อมสวดมนต์ ก็เตรียมตัวท่องเพื่อไปซ้อม ส่วนเมื่อซ้อมสวดมนต์แล้ว พระอาจารย์จะให้ผ่านหรือไม่ให้ผ่าน ก็อยู่ที่พระอาจารย์ บางทีตอนซ้อมพระสูตร สูตรหนึ่งต้องซ้อมถึงหลายวันถึงจะให้ผ่าน ผู้ที่ซ้อมสวดมนต์ให้แก่พระภิกษุสามเณรในเวลานั้น ก็คือ พระครูพุทธมนต์ปรีชา (จับ) ซึ่งภายหลังได้ย้ายไปอยู่วัดเขมาภิรตาราม จังหวัดนนทบุรี สุดท้ายได้เป็นพระราชาคณะชั้นธรรม ที่ พระธรรมรัชมงคล (จับ อุคฺคเสโน) มรณภาพ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ อีกท่านหนึ่งที่เป็นอาจารย์ซ้อมสวดมนต์ของวัดบวรนิเวศวิหาร ก็คือพระสาธุศีลสังวร (สนธิ์ กิจฺจกาโร) สุดท้ายได้เป็นพระราชาคณะชั้นเจ้าคณะรองที่ พระญาณวโรดม มรณภาพ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๗

สำหรับสามเณรนั้น มีพิเศษออกไปอีกอย่างหนึ่งคือ ต้องท่องสามเณรสิกขา ที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า “อนุญฺญาสิ โขฯ” ให้ได้ด้วย เมื่อท่องอนุญฺญาสิ โขฯ ได้แล้วอาจารย์ผู้ปกครองก็จะพาขึ้นเฝ้าสมเด็จฯ เจ้าอาวาส เพื่อรับประทานฉายา เพื่อใช้ลงบัญชีรายชื่อภิกษุสามเณรของวัดบวรนิเวศวิหาร สำหรับขานชื่อเวลาลงทำวัตรค่ำประจำวัน ในการขานชื่อภิกษุสามเณรเวลาทำวัตรประจำวันนั้น ธรรมเนียมวัดบวรฯ ขานชื่อฉายาทั้งภิกษุและสามเณร ผู้ถูกขานชื่อก็จะต้องตอบรับเป็นภาษามคธว่า “อาคโต ภนฺเต” ซึ่งมีความหมายว่า มาขอรับ ฉะนั้น สามเณรจึงต้องมีฉายาด้วย

ในเรื่องนี้เพื่อนสามเณรรุ่นเดียวกันกับสามเณรจุนท์ เล่าให้ฟังว่า “สามเณรจุนท์เป็นคนหัวไวมาก ท่องเก่ง ปัญญาดี แถมหน้าตาดีด้วย เดินไปไหนมีหนังสือติดมือตลอดเวลา และพอมีเวลาก็มักอ่านหนังสืออยู่ตลอดเวลา” ในบรรดาสามเณรด้วยกัน สามเณรจุนท์ถือว่า เป็นสามเณรที่เรียนเก่งในสมัยนั้น

เมื่อสามเณรจุนท์ท่องจำสามเณรสิกขาได้แล้ว ก็ได้รับประทานฉายาจากสมเด็จพระสังฆราชเจ้า ฯ ว่า **“พฺรหฺมคุตฺโต”** ซึ่งก็ถอดความมาจากชื่อสกุลของสามเณรที่ว่า พราหมณ์พิทักษ์ นั่นเอง โดยคำว่าพราหมณ์ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงศาสนาพราหมณ์หรือ พวกพราหมณ์ที่นับถือศาสนาพราหมณ์ แต่พราหมณ์ในที่นี้ ทรงหมายถึง พรหม หรือ พรหมจรรย์ ที่มีความหมายว่า ความบริสุทธิ์ หรือความประพฤติที่บริสุทธิ์ หรือความหมายโดยรวมก็หมายถึง ธรรมนั่นเอง ฉะนั้น พฺรหฺมคุตฺโต จึงหมายถึงผู้รักษาพระธรรม หรือผู้พิทักษ์พระธรรม

วัดชีวิตสามเณรที่อัตคัดใจกลางกรุง

วัดบวรนิเวศวิหารมีธรรมเนียมที่ถือปฏิบัติกันมาอีกอย่างหนึ่งก็คือ สามเณรไม่มีสิทธิ์ในเสนาสนะ คือไม่ได้รับแจกหรือไม่ได้รับการจัดให้อยู่ในเสนาสนะ คือที่อยู่อาศัยที่ใดที่หนึ่งโดยเฉพาะ เพราะเป็นธรรมเนียมทางพระวินัยที่ถือปฏิบัติกันมาแต่ครั้งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงครองวัด เมื่อถึงวันเข้าพรรษา พระผู้เป็นเสนาสนคาหาปกะ คือภิกษุผู้มีหน้าที่แจกหรือจัดเสนาสนะแก่ภิกษุทั้งหลาย ก็จะทำการแจกหรือจัดเสนาสนะให้แก่สงฆ์ว่า ภิกษุรูปใดควรอยู่ที่ไหน ตามความเหมาะสม จะเลือกอยู่เอาเองตามชอบใจไม่ได้ แต่สามเณรจะไม่ได้รับแจกเสนาสนะ ต้องหาที่อยู่เอาเอง หรือสุดแต่พระเถระท่านจะอนุเคราะห์ สามเณรจึงมีที่อยู่ไม่แน่นอน นัยว่าเป็นความลำบากอย่างหนึ่งของสามเณรในครั้งนั้น เพราะจะไม่มีห้องพักที่เป็นส่วนตัวของตัวเอง

นอกจากความลำบากในเรื่องเสนาสนะ คือที่อยู่อาศัยแล้ว เรื่องความเป็นอยู่ด้านอาหารบิณฑบาตก็จะค่อนข้างอัตคัดในยุคนั้น ดูเหมือนคนจะใส่บาตรกันน้อย ภิกษุสามเณรโดยทั่วไปมักจะได้รับอาหารบิณฑบาตไม่ค่อยพอฉัน และคงไม่ใช่เฉพาะภิกษุสามเณรวัดบวรนิเวศเท่านั้น แม้วัดอื่นๆ ก็ทำนองเดียวกัน โดยเฉพาะสามเณรนั้นยิ่งลำบากกว่าพระอีก เพราะญาติโยมบางคนก็ไม่นิยมใส่บาตรสามเณร มีบางบ้านบางครอบครัวที่ใส่บาตรเป็นประจำและใส่เป็นจำนวนมาก หรือที่เรียกว่า ขันโต ๆ แต่พระเณรก็ต้องเข้าแถวยืนรอกันเป็นจำนวนมากเช่นกัน บางที่อาหารก็หมดก่อนที่จะถึงพระเณรองค์ท้าย ๆ แถว ในย่านบางลำพูในสมัยนั้น พระภิกษุสามเณรมักพึ่งอาหารบิณฑบาตจากญาติโยมที่ใส่บาตรทุกวันเป็นจำนวนมาก เจ้าหลัก ๆ คือ บ้าน ส.ธรรมภักดี หัวถนนข้าวสาร (ปัจจุบันได้ย้ายไปแล้ว) โรงแรมเจริญดี ในถนนข้าวสารเช่นเดียวกัน บ้านตระกูลบุณยะรัตเวช ต้นกำเนิดยาหอมสุคนธโอสถตราม้า ณ ถนนตะนาว บ้านเจ้าพระยาศรีพิพัฒรัตนราชโกษาธิบดี (หม่อมราชวงศ์มูล ดารากร) ที่ถนนพระสุเมรุ ที่รู้จักกันในนาม บ้านดารากร

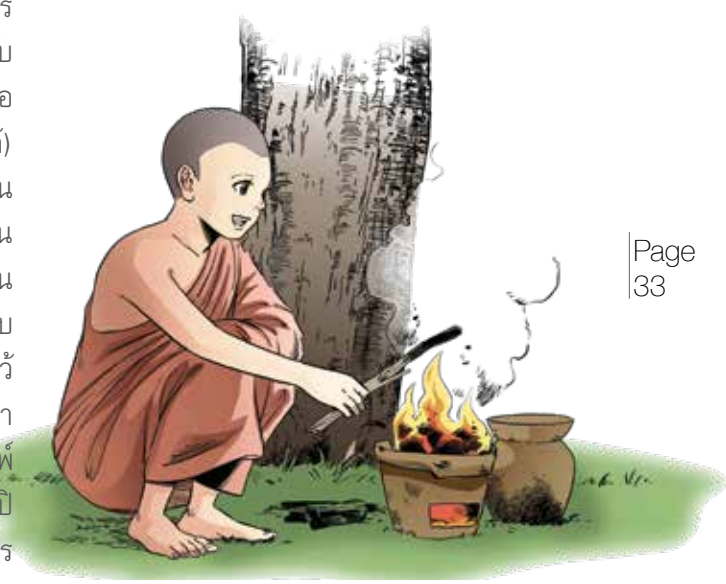
บ้านบุณยะรัตเวช

บ้านดารากร

ด้วยความอัตคัดดังกล่าวแล้ว สามเณรจุนท์บางวันไม่มีอะไรฉัน ถึงกับต้องอดอาหารเลยก็มี บางที่สามเณรก็ต้องดูแลรับผิดชอบตัวเองด้วยการหุงต้มอาหารสำหรับฉันด้วยตนเอง เพราะสามเณรสามารถทำได้ไม่ผิดต่อสิกขาวินัยของสามเณร (แต่พระภิกษุไม่สามารถทำได้) สามเณรจุนท์ได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่ทำอาหารอร่อยที่สุดในบรรดาสามเณรด้วยกัน มีเพื่อนสามเณรรุ่นเดียวกันเล่าให้ฟังว่า มีอยู่ครั้งหนึ่งสามเณรจุนท์ได้ข้าวจากไหนไม่ทราบ จึงได้หุงหาอาหาร โดยสามเณรจุนท์ได้เก็บมะนาวที่พระราชบัณฑิต (แจ่ม ธมฺมสาโร) ปลูกไว้หลังกุฏิคณะขาบบวร ซึ่งออกลูกดกมาก หาพริกมาซอย หาหัวหอมมาปิ้งไฟ ใช้เตาถ่านและใช้หนังสือพิมพ์มาเป็นเชื้อเพลิงในการปิ้ง แล้วทำเมนูข้าวคลุกกะปิ ทั้งได้ชวนเพื่อนสามเณรให้ไปฉันด้วยกัน เพื่อนสามเณรต่างติดใจในความเอร็ดอร่อยของเมนูอาหารที่สามเณรจุนท์ได้สร้างสรรค์จากวัตถุดิบที่มีจำกัดขึ้นมา ฉะนั้นสามเณรจุนท์แต่นั้นมาเป็นที่กล่าวขานกันในหมู่เพื่อนสามเณรด้วยกันว่า เป็นผู้มีฝีมือเด็ดในการปรุงอาหารที่อร่อยที่สุดของวัดบวรนิเวศวิหาร

ธรรมเนียมการใช้ปัจจัยของวัดบวรนิเวศวิหาร

ธรรมเนียมการใช้ปัจจัยของวัดบวรนิเวศวิหารนั้น ไม่ให้พระภิกษุสามเณรจับหรือถือกัปปิยภัณฑ์ (ปัจจัย/เงิน) รับได้เฉพาะใบปวารณา เช็คก็รับไม่ได้ และไม่ให้เก็บปัจจัยไว้ตามกุฏิ ปัจจัยทั้งหมดต้องไปฝากไว้ที่มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัยฯ และคอยให้ลูกศิษย์ไปเบิกใช้ตามความต้องการ

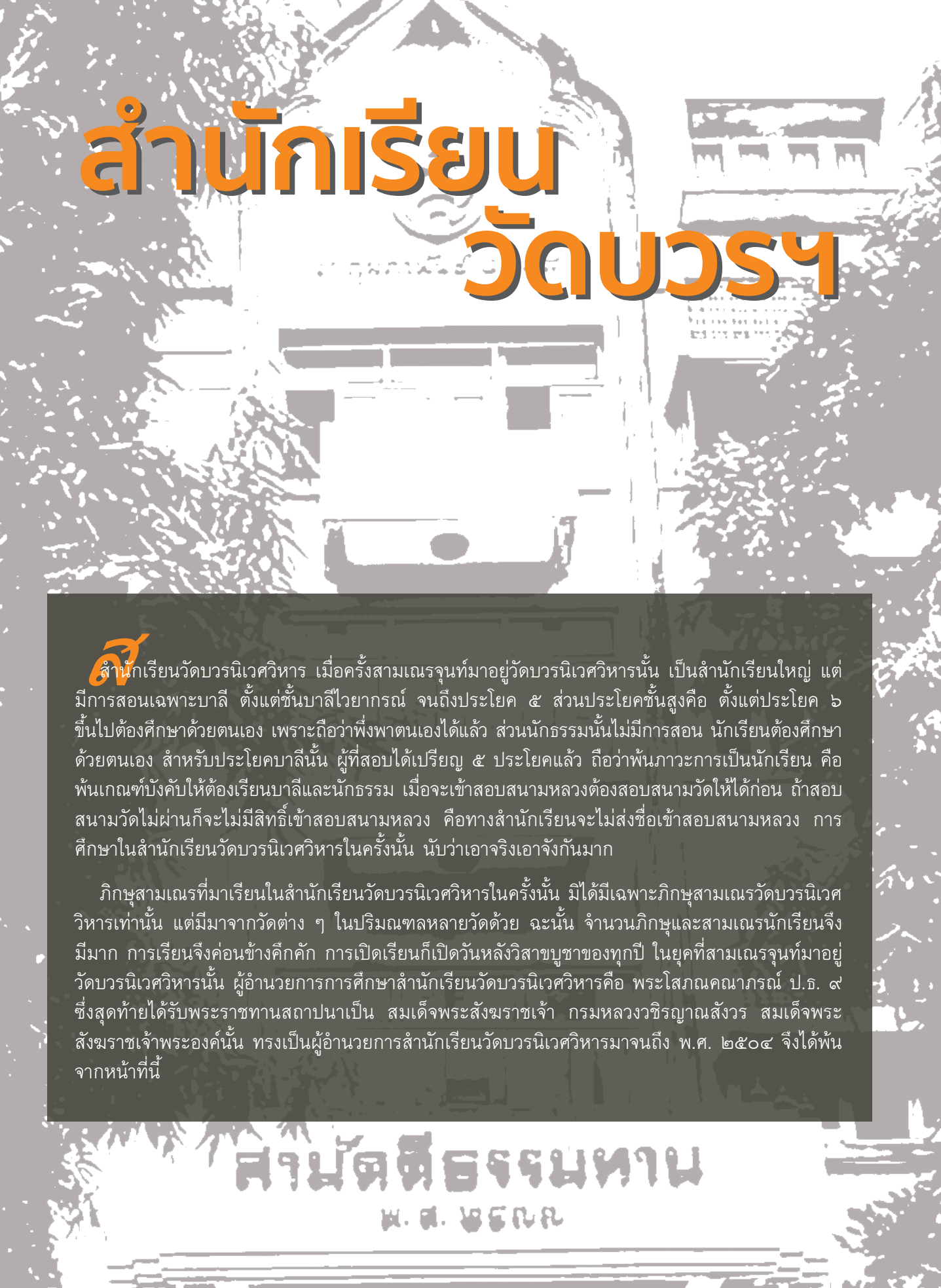
โชคดีที่สามเณรจุนท์ได้รับนิตยภัตจากมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ๓๐ บาทต่อเดือน และบางครั้งพี่สาวก็ส่งปัจจัยมาให้บ้าง ทำให้พอจะซื้อข้าวสารมาเก็บ ๑ ถัง และจัดหาน้ำปลาไว้ ซึ่งพอเก็บรักษาไว้ฉันได้ทั้งเดือน ส่วนกับข้าวนั้นก็บางครั้งเก็บยอดกระถิน ซึ่งมีอยู่ตามรั้วในวัดบวรนิเวศวิหาร อาหารก็เรียบ ๆ ง่าย ๆ เมนูหลักก็คือ ยอดกระถินทอดใส่น้ำปลา ฉันกับข้าวสวยร้อน ๆ เป็นอาหารหลัก

แต่การใช้ปัจจัย ตามธรรมเนียมของวัดบวรนิเวศวิหารนั้น ไม่สะดวก เพราะวัดบวรนิเวศวิหาร เป็นวัดธรรมยุต ไม่ให้พระภิกษุสามเณรจับหรือถือกัปปิยภัณฑ์ (ปัจจัย/เงิน) รับได้เฉพาะใบปวารณา เช็คก็รับไม่ได้ และไม่ให้เก็บปัจจัยไว้ตามกุฏิ ปัจจัยทั้งหมดต้องไปฝากไว้ที่มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย และคอยให้ลูกศิษย์ไปเบิกใช้ตามต้องการ

สำนักเรียน วัดบวรฯ

สำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อครั้งสามเณรจุนท์มาอยู่วัดบวรนิเวศวิหารนั้น เป็นสำนักเรียนใหญ่ แต่มีการสอนเฉพาะบาลี ตั้งแต่ชั้นบาลีไวยากรณ์ จนถึงประโยค ๕ ส่วนประโยคชั้นสูงคือ ตั้งแต่ประโยค ๖ ขึ้นไปต้องศึกษาด้วยตนเอง เพราะถือว่าพึ่งพาตนเองได้แล้ว ส่วนนักธรรมนั้นไม่มีการสอน นักเรียนต้องศึกษาด้วยตนเอง สำหรับประโยคบาลีนั้น ผู้ที่สอบได้เปรียญ ๕ ประโยคแล้ว ถือว่าพ้นภาวะการเป็นนักเรียน คือพ้นเกณฑ์บังคับให้ต้องเรียนบาลีและนักธรรม เมื่อจะเข้าสอบสนามหลวงต้องสอบสนามวัดให้ได้ก่อน ถ้าสอบสนามวัดไม่ผ่านก็จะไม่มีสิทธิ์เข้าสอบสนามหลวง คือทางสำนักเรียนจะไม่ส่งชื่อเข้าสอบสนามหลวง การศึกษาในสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหารในครั้งนั้น นับว่าเอาจริงเอาจังกันมาก

ภิกษุสามเณรที่มาเรียนในสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหารในครั้งนั้น มิได้มีเฉพาะภิกษุสามเณรวัดบวรนิเวศวิหารเท่านั้น แต่มีมาจากวัดต่าง ๆ ในปริมณฑลหลายวัดด้วย ฉะนั้น จำนวนภิกษุและสามเณรนักเรียนจึงมีมาก การเรียนจึงค่อนข้างคึกคัก การเปิดเรียนก็เปิดวันหลังวิสาขบูชาของทุกปี ในยุคที่สามเณรจุนท์มาอยู่วัดบวรนิเวศวิหารนั้น ผู้อำนวยการการศึกษาสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหารคือ พระโสภณคณาภรณ์ ป.ธ. ๙ ซึ่งสุดท้ายได้รับพระราชทานสถาปนาเป็น สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์นั้น ทรงเป็นผู้อำนวยการสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหารมาจนถึง พ.ศ. ๒๕๐๔ จึงได้พ้นจากหน้าที่นี้

ระเบียบวัดสำหรับพระเณรวัดบวรฯ

สามเณรจุนท์ เมื่อมาอยู่วัดบวรนิเวศวิหารในระยะแรก ๆ ก็รู้สึกว้าเหว่อยู่บ้าง เพราะทั้งภิกษุและสามเณรก็ต่างคนต่างอยู่ไม่ค่อยได้สุงสิงกัน ทุกคนต้องเรียน แต่ก็ไม่รู้สึกคิดถึงบ้านสักเท่าไร เพราะเพลินไปกับการเรียน คือการท่องหนังสือ ท่องสวดมนต์ การเรียนหนังสือแต่ละวัน ครูก็จะเริ่มต้นการสอนให้นักเรียนร่ายแบบ คือท่องสูตร หรือท่องแบบให้ฟังก่อน เมื่อจำสูตรหรือจำแบบได้แม่นยำแล้ว ครูจึงจะอธิบายให้ฟังว่าอะไรเป็นอะไร เพราะฉะนั้น หน้าที่แรก ๆ ของนักเรียนคือท่องจำตำราให้ได้ก่อน ถ้าจำไม่ได้ครูก็จะไม่สอน เพราะไม่รู้จะสอนอะไร ถึงสอนไปก็ไม่รู้เรื่อง การเรียนในครั้งนั้น จึงรู้สึกสนุก เอาจริงเอาจัง นักเรียนทุกคนต้องแข่งกันท่องแข่งกันจำ ครูผู้สอนก็เอาจริงเอาจังกับการสอน รวมไปถึงผู้อำนวยการการศึกษา ฯ ก็เอาใจใส่ในการเรียนการสอนของครูและของนักเรียน คอยสอดส่องดูแลและคอยแก้ปัญหาขัดข้องทั้งหลาย มีการประชุมครูและประชุมนักเรียนกันเป็นครั้งคราวเสมอ

เนื่องจากสามเณรจุนท์สอบได้นักธรรมชั้นโทมาจากวัดคิรีวิหารแล้ว เมื่อมาอยู่วัดบวรนิเวศวิหาร สามเณรจุนท์จึงเริ่มเรียนบาลีอย่างเดียว ส่วนนักธรรมเอกนั้นเคยสอบตกมาจากวัดคิรีวิหารแล้ว จึงเรียนด้วยตนเอง การเรียนก้าวหน้าไปได้ด้วยดี มาอยู่วัดบวรนิเวศวิหาร ปีแรก คือ พ.ศ. ๒๔๙๕ สามเณรจุนท์ก็สอบได้นักธรรมชั้นเอก

ความอัตคัดของสามเณร จุนท์ เมื่อแรกมาถึงวัดบวรฯ

๑. สามเณรไม่มีสิทธิ์ในเสนาสนะ คือไม่ได้รับแจกหรือไม่ได้รับการจัดให้อยู่ในเสนาสนะที่เป็นของตน

๒. ญาติโยมบางคนไม่นิยมใส่บาตรสามเณร (จนบางครั้งต้องทำอาหารฉันเอง)

๓. ด้วยเป็นวัดธรรมยุต ไม่ให้พระภิกษุสามเณรจับหรือถือกัปปิยภัณฑ์ และไม่ให้เก็บปัจจัยไว้ตามกุฏิ

๔. เมื่อจะเข้าสอบสนามหลวงต้องสอบสนามวัดให้ได้ก่อน

๕. ภิกษุและสามเณรก็ต่างคนต่างอยู่ไม่ค่อยได้สุงสิงกัน เพราะทุกคนต้องเรียน

๖. นักเรียนทุกคนต้องแข่งกันท่องแข่งกันจำ ครูผู้สอนก็เอาจริงเอาจังกับการสอน รวมไปถึงผู้อำนวยการการศึกษา ฯ ก็เอาใจใส่ในการเรียนการสอนของครูและของนักเรียน

สามเณรจุนท์ ผู้ถวายการอุปัฏฐาก

สามเณรจุนท์ มาอยู่วัดบวรนิเวศวิหารในยุคที่ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ทรงครองวัด และในยุคนั้นมีธรรมเนียมปฏิบัติอย่างหนึ่งคือ ภิกษุสามเณรวัดบวรนิเวศวิหารจะได้รับการจัดให้ผลัดเปลี่ยนวาระกันไปถวายการอุปัฏฐาก (คือ ปฏิบัติรับใช้) สมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์นั้น ณ ตำหนักที่ประทับ คือ ตำหนักบัญจบเบญจมา ทุกวัน ๆ ละ ๔ รูป (พระ ๓ รูป สามเณร ๑ รูป) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลังเที่ยงจะไม่มีศิษย์ฆราวาส คอยถวายงาน เป็นหน้าที่ของพระภิกษุสามเณรโดยตรง ภิกษุสามเณรจึงมีโอกาสได้ปฏิบัติใกล้ชิด สมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์นั้นกันอย่างทั่วถึง พร้อมทั้งได้ศึกษาซึมซับเอาปฏิปทาของพระองค์ในด้านต่าง ๆ ไว้โดยไม่รู้ตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สมเด็จพระสังฆราชเจ้า พระองค์ทรงมีพระเมตตาต่อสามเณรทั้งหลาย ซึ่งล้วนแต่มาจากชนบทห่างไกลเพื่อบวชเรียนทั้งนั้นเป็นพิเศษ สามเณรจุนท์ก็เป็นหนึ่งในบรรดาสามเณรเหล่านั้นที่ทรงพระเมตตา

หน้าที่หลัก ๆ ของเหล่าพระภิกษุสามเณร ที่รับวาระในการถวายอุปัฏฐาก สมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์นั้น ก็คือ พระมีหน้าที่ช่วยรับประเคนข้าวของที่สมเด็จพระสังฆราชเจ้าทรงใช้สอย ส่วนสามเณรก็มีหน้าที่ต้มน้ำร้อนหนึ่งกา แล้วเติมใส่กระติกสมเด็จพระสังฆราชเจ้า นอกจากต้มน้ำถวายการอุปัฏฐากแล้ว ต้องอยู่ถวายการรับใช้ตั้งแต่เที่ยงวัน เผื่อทรงเรียกใช้ จนทรงเข้าบรรทม เวลาถวายการอุปัฏฐากนั้น สามเณรมีหน้าที่นำกระโถนไปเท ถูพื้น กวาดขยะ และยังมีหน้าที่เป็นคนหน้าห้อง คือ คอยเข้าไปเฝ้ากราบทูลให้ทรงทราบว่ามีญาติโยม ชื่อนั้นชื่อนี้มาขอเข้าเฝ้า หน้าที่อีกอย่างหนึ่งก็ซักจีวรสมเด็จพระสังฆราชเจ้า และนำไปตากที่ดาดฟ้าของตำหนักบัญจบเบญจมา ส่วนการซักนั้นแล้วแต่ว่าเป็นวาระของใคร ที่ทรงให้ซัก สามเณรจุนท์ก็ได้ถวายการอุปัฏฐากสมเด็จพระสังฆราชเจ้า โดยไม่ย่อท้อแต่ประการใด

ที่สำคัญคือสมเด็จพระสังฆราชเจ้า ทรงมักให้พระภิกษุสามเณรที่อยู่วาระ อ่านหนังสือให้ทรงฟัง เช่นให้อ่านหนังสือพิมพ์สยามรัฐให้ฟังเป็นต้น บางครั้งสามเณรที่มาจากบ้านนอกอย่างอีสาน เวลาอ่านหนังสือถวายก็อ่านด้วยสำเนียงอีสาน และไม่ทรงเข้าพระทัย ก็ทรงให้อ่านใหม่ ส่วนไหนที่อ่านผิด ทรงแก้ ทรงเตือน ทรงสอนให้อ่านอย่างถูกต้อง นับเป็นการฝึกสอนพระภิกษุสามเณรด้วยการเอาพระทัยใส่พระภิกษุสามเณรของพระองค์ ส่วนสามเณรจุนท์นั้น ทรงชมว่า “อ่านหนังสือได้ดี”

การปฏิบัติหน้าที่ถวายการอุปัฏฐากในสมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์นั้นดังกล่าวแล้ว จึงเป็นเสมือนได้เข้าโรงเรียนพิเศษ เพราะเป็นโอกาสให้ได้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ รวมทั้งได้รู้จักผู้คนทุกระดับที่มาเฝ้าสมเด็จพระสังฆราชเจ้า ฯ ในวาระต่างๆ อยู่เสมอ ทั้งเป็นโอกาสให้บรรดาสามเณรทั้งหลายได้ฝึกหัดกิริยามารยาทในการต้อนรับปฏิสันถารไปด้วย

โดยเฉพาะช่วงหลังสมเด็จพระสังฆราชเจ้า ประชวรบ่อยมากขึ้นและบางครั้งก็ต้องไปรับถวายการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ มาถึง พ.ศ. ๒๔๙๙ ทรงประชวรหนัก ทรงรับการผ่าตัดพระนาภี สามเณรจุนท์ก็คอยถวายอุปัฏฐากอย่างใกล้ชิดด้วยการชำระล้างพระบังคลหนักจากพระอันตะให้สะอาด ต้องคอยล้างจนกว่าพยาบาลบอกว่าสะอาดพอแล้ว นอกจากคอยทำความสะอาดพระอันตะ เตียงที่ประทับ ห้องประทับแล้ว ยังซักจีวรสบงของสมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์นั้น ซึ่งเปรอะเปื้อนจากพระอาการประชวร และสมัยนั้นไม่มีแพมเพิสหรือผ้าอ้อมสำหรับผู้ใหญ่ ทำให้สบงจีวรของพระองค์มักเปรอะเปื้อนอยู่เสมอ สามเณรจุนท์ก็รับซักถวายด้วยกตัญญูกตเวทิตาธรรมด้วยความเต็มใจยิ่ง

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ มีพระนามเดิมว่า หม่อมราชวงศ์ชื่น นพวงศ์ เป็นโอรสในหม่อมเจ้าถนอม นพวงศ์ และหม่อมเอม นพวงศ์ ณ อยุธยา ประสูติเมื่อวันศุกร์ แรม ๗ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีวอก ตรงกับวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๑๕

เมื่อทรงพระเยาว์ ทรงศึกษาอักษรสมัยที่วังพระชนก โดยมีพระเจ้าบรมวงศ์เธอ (ชั้น ๔) พระองค์เจ้าประดิษฐาสารี เป็นผู้อุปการะเลี้ยงดู เมื่อมีพระชนมายุพอจะเป็นมหาดเล็กได้ ก็ได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๓๕ ทรงอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร โดยมีพระพรหมมุนี (แฟง กิตฺติสาโร) วัดมกุฏกษัตริยาราม เป็นพระอุปัชฌาย์ และสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เป็นพระกรรมวาจาจารย์

ทรงเป็นเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร องค์ที่ ๔ และทรงเป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๑๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

ในเรื่องการถวายอุปัฏฐากสมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณวงศ์นั้น สามเณรจุนท์ ถือว่าเป็นสามเณรที่ทรงโปรดปรานรูปหนึ่ง เพราะเป็นผู้สนใจงาน เป็นงาน และที่สำคัญรู้ใจ ไม่ต้องรอให้สมเด็จพระสังฆราชเจ้าทรงเอ่ยพระโอษฐ์ ทรงขยับพระวรกายก็รู้ทันทีว่าทรงประสงค์สิ่งใดและจัดถวายตามพระประสงค์ได้ โดยไม่ต้องรอให้ทรงมีรับสั่ง ฉะนั้น สามเณรจุนท์ก็จะถูกกำหนดให้ถวายการอุปัฏฐากทั้งภายในตำหนักบัญจบเบญจมา ในวัดบวรนิเวศวิหาร หรือเวลาเสด็จไปรับการถวายรักษาพยาบาลที่ ตึกสามัคคีพยาบาล ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ หรือเวลาไปประทับที่อื่นด้วย สิ่งหนึ่งที่สามเณรจุนท์ได้รับจากสมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์นั้น ก็คือทรงมีพระเมตตาหมั่นสอนสิ่งต่าง ๆ ให้สามเณรจุนท์เกิดความเข้าใจและปฏิบัติ จนเคยได้รับประทานรางวัลจากสมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์นั้น คือทรงประทาน นาฬิกาเรือนเล็ก ๆ ให้กับสามเณรจุนท์ เพื่อเป็นกำลังใจ และทรงสอนให้สามเณรตรงต่อเวลาในการลงทำวัตรเช้า-ค่ำ หรือในการไปเรียนหนังสือรวมถึงให้ตรงต่อเวลา เมื่อมารับวาระถวายการอุปัฏฐากพระองค์ ในสมัยนั้นการมีนาฬิกาถือว่าหรูที่สุดแล้ว ทำให้เพื่อนสามเณรต่างอิจฉาสามเณรจุนท์อยู่ไม่น้อยที่ทรงมีพระเมตตาต่อสามเณรจุนท์

อีกเรื่องหนึ่งที่สามเณรจุนท์ได้จากถวายการอุปัฏฐากสมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์นั้น ก็คือทำให้สามเณรจุนท์ได้พัฒนาภาวะความเป็นผู้นำ ความรอบรู้ การเจรจากับผู้หลักผู้ใหญ่ มีวาทศิลป์ในการพูดจา และทำให้รู้จักผู้หลักผู้ใหญ่เยอะ ที่สำคัญคือ สามเณรจุนท์เป็นผู้ที่ได้ชื่อว่า จำผู้คนที่มาเข้าเฝ้าสมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์นั้นได้หมด จำได้ว่า ชื่ออะไร เป็นใคร อยู่ที่ไหน ทำงานอะไรเป็นต้น ทุกวันสามเณรจุนท์ก็จะคอยอ่านถวายให้ทรงทราบว่า แต่ละวันทรงมีกิจอะไรบ้าง และเมื่อทรงรับสั่งถามอะไร สามเณรจุนท์ก็กราบทูลตอบได้ทันที เพราะเป็นสามเณรที่มีสมาธิ มีความจำดีและเก็บรายละเอียดได้ดีมาก

อาคารบัญจบเบญจมา

ที่ประทับสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ที่สามเณรจุนท์ไปถวายการอุปัฏฐาก ในวัดบวรนิเวศวิหาร

นอกจากการปฏิบัติหน้าที่ถวายอุปัฏฐากในสมเด็จพระสังฆราชเจ้า ฯ ตามวาระดังกล่าวแล้ว สามเณรจุนท์ยังได้มีโอกาสปฏิบัติรับใช้ท่านเจ้าคุณพระพรหมมุนี (ผิน สุวโจ) เป็นส่วนตัวอีกด้วย ท่านเจ้าคุณพระพรหมมุนีนั้น เป็นพระเถระผู้ใหญ่ที่เป็นที่สองรองจากสมเด็จพระสังฆราชเจ้าฯ ในขณะนั้น ดูเหมือนท่านจะมีเมตตาต่อสามเณรจุนท์เป็นพิเศษ

วันหนึ่งท่านเรียกสามเณรจุนท์ไปที่กุฏิของท่าน แล้วท่านก็ผูกดวงให้ เพราะท่านได้ชื่อว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญโหราศาสตร์ท่านหนึ่งในยุคนั้น เมื่อท่านผูกดวงให้แล้ว ท่านก็บอกกับสามเณรว่า “ดวงดี” จึงเป็นที่ถูกอัธยาศัยของท่านและได้รับเมตตาจากท่าน เป็นพิเศษนับแต่นั้นมา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า สามเณรจุนท์เกิดเดือนเดียวกับท่าน คือท่านเกิดวันที่ ๒๑ กันยายน ส่วนสามเณรจุนท์เกิดวันที่ ๑๗ กันยายน ท่านเจ้าคุณพระพรหมมุนีมักเรียกสามเณรจุนท์ไปใช้สอยเสมอ ทั้งที่กุฏิของท่านที่คณะเขียวรังษี ทั้งที่สำนักงานของท่านคือสำนักงานมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ฯ ซึ่งขณะนั้นตั้งอยู่ที่ ชั้น ๒ ของตำหนักล่าง

ในครั้งนั้น ตำหนักล่างเป็นที่ตั้งของสำนักงานมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัยฯ รวมทั้งกองตำรามหามกุฏราชวิทยาลัย และสำนักงานเลขาธิการคณะธรรมยุตด้วย ท่านเจ้าคุณพระพรหมมุนี (ผิน สุวโจ) ในฐานะผู้อำนวยการมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ฯ ทำงานที่ตำหนักล่างทุกวัน ในช่วงบ่ายจนถึงเย็น นอกจากนี้ก็มีพระเถรานุเถระจากหลายวัด มาทำงานที่ตำหนักล่างในฐานะกรรมการกองตำราบ้าง ในฐานะเจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการคณะธรรมยุต ที่เรียกสั้น ๆ ว่าสำนักงานคณะธรรมยุตบ้าง

สามเณรจุนท์ได้ปฏิบัติรับใช้ท่านเจ้าคุณพระพรหมมุนี ทั้งที่กุฏิ ที่พักของท่าน และที่สำนักงานมูลนิธิ ฯ เป็นโอกาสให้ได้เรียนรู้วิชานอกตำราเป็นอันมาก เพราะท่านเจ้าคุณพระพรหมมุนีนั้น นับว่าเป็นพระเถระผู้มีบทบาทสำคัญรูปหนึ่งในคณะธรรมยุต และเป็นผู้รอบรู้ในวิชาการหลายด้าน ในด้านการวัด ท่านก็มีบทบาทมาตั้งแต่ยังเป็นพระมหาผิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสอน ท่านเป็นผู้ริเริ่มการสอนกรรมฐานแก่ประชาชนทั่วไปขึ้นในวัดบวรนิเวศวิหารเป็นครั้งแรก ตั้งแต่เมื่อยังเป็นพระมหาผิน และได้สอนมาตลอดจนกระทั่งเป็นเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ทำให้วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่า เป็นสำนักสอนกรรมฐานแห่งหนึ่งในกรุงเทพ ฯ และเจ้าอาวาสองค์ต่อมาคือ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ก็ได้ทรงสืบทอดภารกิจอันนี้ต่อมาตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์

พระพรหมมุนี (ผิน สุวโจ)

เจ้าอาวาสรูปที่ ๕ ของวัดบวรนิเวศวิหาร เป็นพระเถระผู้มีบทบาทสำคัญรูปหนึ่งในคณะธรรมยุต

เริ่มการศึกษาที่วัดบวรนิเวศวิหาร

สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย

สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ เรียกว่า **“สภาการศึกษาของมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย”** เรียกสั้นว่า **สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย** เป็นมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาแห่งแรกของไทย ในระยะแรกได้เปิดการเรียนการสอน ที่ตึกหอสมุดมหามกุฏราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร ปัจจุบันเป็นที่ตั้งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ได้เริ่มเปิดเรียนเป็นปฐมฤกษ์เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๙

ภิกษุสามเณรผู้มีสิทธิสมัครเข้าเรียนในสภาการศึกษาฯ คือ สอบได้นักธรรมเอก เปรียญธรรม ๔ ประโยคขึ้นไป ส่วนผู้ที่ยังไม่ได้เปรียญธรรม ๔ ประโยค อนุญาตให้เข้าเรียนได้ในฐานะ “นักศึกษาผู้ฟังพิเศษ” ยังไม่มีสิทธิ์ลงทะเบียนเป็นนักศึกษา จนกว่าจะสอบได้ตามเกณฑ์จึงจะลงทะเบียนเป็นนักศึกษาได้

เข้าเรียนในสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย

สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย

สภาการศึกษา ฯ ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ เรียกว่า "สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย" เรียกสั้น ๆ ว่า สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาแห่งแรกของไทย ในระยะแรกได้เปิดการเรียนการสอนที่ ตึกหอสมุดมหามกุฏราชวิทยาลัยหน้าวัดบวรนิเวศวิหาร ปัจจุบันเป็นสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ได้เริ่มเปิดเรียนเป็นปฐมฤกษ์เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๙

หอสมุดมหามกุฏราชวิทยาลัย
ที่ตั้งเดิมสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๔๙๘ หลังจากสอบนักธรรมเอกได้แล้ว สามเณรจุนท์ได้สมัครเข้าเรียนในสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นรุ่นที่ ๑๐ ภิกษุสามเณรวัดบวรนิเวศวิหารที่เข้าเรียนในสภาการศึกษาฯ รุ่นเดียวกัน คือ

๑. พระมหาบุญเรือน ปุณฺณโก (สุดท้ายได้เป็นที่ พระมหารัชมงคลดิลก มรณภาพเมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒)

๒. พระมหาชาลี อินฺทวโส (ลาสิกขา)

๓. พระมหาแบน กิตฺติสาโร (สุดท้ายได้เป็นที่ พระสุธรรมาธิบดี มรณภาพเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓)

๔. สามเณรจุนท์ พุรหฺมคุตฺโต

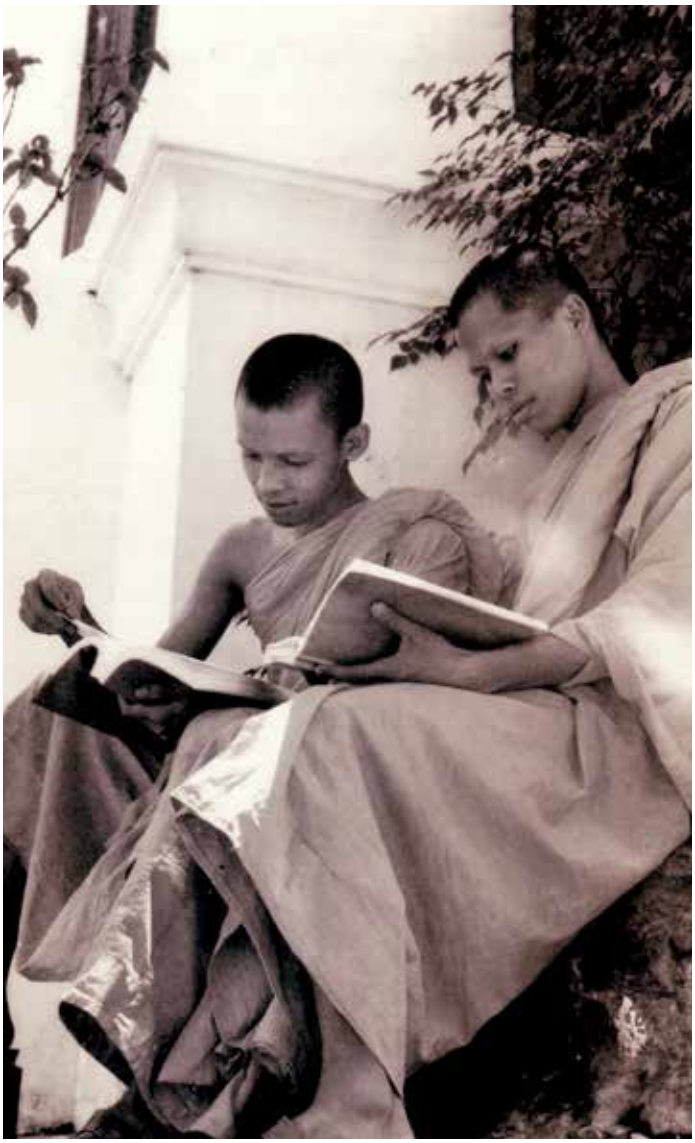
๕ สามเณรไพรวัน (ลาสิกขา)

ภิกษุสามเณรผู้มีสิทธิ์สมัครเข้าเรียนในสภาการศึกษาฯ คือ สอบได้นักธรรมเอก เปรียญธรรม ๔ ประโยคขึ้นไป ส่วนผู้ที่ยังไม่ได้เปรียญธรรม ๔ ประโยค อนุญาตให้เข้าเรียนได้ในฐานะ "นักศึกษาผู้ฟังพิเศษ" ยังไม่มีสิทธิลงทะเบียนเป็นนักศึกษา จนกว่าจะสอบได้ตามเกณฑ์จึงจะลงทะเบียนเป็นนักศึกษาได้

สามเณรจุนท์จึงเริ่มเข้าเรียนในฐานะนักศึกษาผู้ฟังพิเศษก่อน ในปีรุ่งขึ้น (พ.ศ. ๒๔๙๙) สอบได้เปรียญธรรม ๔ ประโยค จึงได้เป็นนักศึกษาเต็มตัว

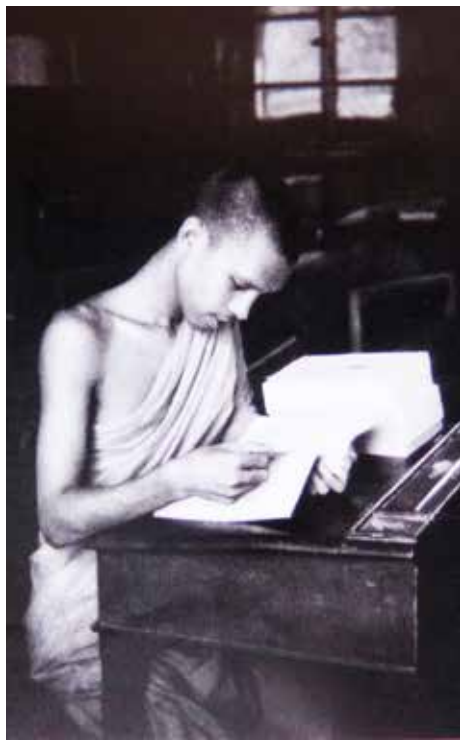
การเข้าเรียนในสภาการศึกษาฯ นั้นลำบาก หรือไม่สะดวกหลายอย่าง เช่น ต้องออกไปเรียนนอกวัด แม้จะอยู่ใกล้ ๆ คือหน้าวัดก็ตาม ก็ต้องห่มคลุมเวลาออกไปเรียน ประการต่อมา สภาการศึกษา ฯ เรียนระหว่างบ่าย ๔ โมงถึง ๑ ทุ่ม ซึ่งเป็นเวลาที่คาบเกี่ยวกับเวลาทำวัตรค่ำของวัดบวรนิเวศวิหาร คือ ๕ โมงเย็น เมื่อถึงเวลาทำวัตรค่ำ ก็ต้องเลิกเรียนกลับมาทำวัตรค่ำ

เพราะวัดบวรนิเวศวิหารมีระเบียบของวัดว่า ภิกษุสามเณรทุกรูปต้องลงทำวัตรค่ำ เดือนละไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน และมีพระเจ้าหน้าที่บัญชีอุโบสถขานชื่อหลังทำวัตรสวดมนต์ทุกวัน ถ้าลงทำวัตรไม่ถึงเกณฑ์ดังกล่าวก็จะถูกทำโทษ หรือทำทัณฑกรรม สุดแต่ทางวัดจะกำหนดให้ทำ เช่น ต้องลงทำวัตรไม่ขาดเป็นเวลา ๑ เดือน หรือ ทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสม ถ้าเป็นสามเณรก็อาจจะให้ทำความสะอาดเขตพุทธาวาสหรือทำความสะอาดเสนาสนะ เป็นต้น

สามเณรจุณท์ เมื่อเข้าเรียนในสภาการศึกษา ฯ

สามเณรจุณท์เริ่มเข้าเรียนในฐานะนักศึกษาผู้ฟังพิเศษก่อน เมื่อสอบได้เปรียญธรรม ๔ ประโยค จึงได้เป็นนักศึกษาเต็มตัว

ฉะนั้น การเรียนในสภาการศึกษาฯ ก็ค่อนข้างไม่ค่อยราบรื่น ยิ่งเป็นพระเปรียญประโยคสูงขึ้น ก็จะมีภาระของวัดมากขึ้น เช่น เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมเป็นต้น แต่พระมหาจุณท์ก็เรียนในสภาการศึกษาฯ จนถึงปีสุดท้าย คือ พ.ศ. ๒๕๐๔

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ นั้น ท่านเจ้าคุณพระราชวินัยเวที (ถาวร จานุตฺตโร) ผู้เป็นอาจารย์ที่เลี้ยงดูพระมหาจุณท์มาตั้งแต่อายุ ๗ ขวบ และเรียกท่านว่า “ท่านก๋ง” อาพาธเป็นมะเร็งที่คอ ต้องมารักษาตัวที่กรุงเทพ ฯ พระมหาจุณท์จึงไปดูแลวัดและสอนหนังสือแทนท่าน ที่วัดวรดิตถาราม จังหวัดตราด ที่ท่านสร้างขึ้นใหม่และท่านไปอยู่จำพรรษาดูแลวัดด้วยตนเอง จึงต้องไปจำพรรษาที่วัดวรดิตถาราม เป็นเหตุให้เรียนที่สภาการศึกษา ฯ ปีสุดท้ายได้เพียงครึ่งปี แล้วก็ไม่ได้สอบภาคเรียนสุดท้าย เป็นอันว่าเรียนสภาการศึกษาฯ ไม่จบ คือได้เรียนแต่ไม่ได้ปริญญา

การจัดวันสามเณรขึ้นเป็นครั้งแรก

วันสามเณร

วันสามเณร

ตามปกติวัดบวรนิเวศวิหารมีสามเณรอยู่ประมาณ ๑๐-๑๕ รูป ในยุคของสามเณรจุนท์วัดบวรนิเวศวิหารมีสามเณรอยู่ ๑๕ รูป ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนสามเณรมากที่สุดของวัดบวรนิเวศวิหาร ข้อยากลำบากของเหล่าสามเณรในสมัยนั้นก็คือ สามเณรไม่ค่อยมีอติเรกลาภ เพราะคนไม่นิยมทำบุญถวายสามเณร นิยมถวายแต่พระภิกษุ สามเณรจึงไม่ค่อยมีจตุปัจจัยให้ใช้สอยจัดหาสิ่งที่ประสงค์ได้เท่าที่ควร

ครั้งหนึ่ง ตรงกับวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๘ กลายเป็นวันที่โชคดีที่สุดของหมู่สามเณรแห่งวัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ มีรับสั่งให้นิมนต์สามเณรทั้ง ๑๕ รูป ในวัดบวรนิเวศวิหาร ลงสวดบังสุกุลที่ตึกลออ หลิมเซ่งท่าย เมื่อเสร็จพิธีบังสุกุล สามเณรทุกรูปก็ได้ปัจจัยจำนวนเท่ากันรูปละ ๕ บาท นำมาซึ่งความยิ้มแย้มแจ่มใสในหมู่สามเณรทั้งหลาย เมื่อเป็นโอกาสพิเศษเช่นนี้ มีสามเณรรูปหนึ่งใน ๑๕ รูป ได้เสนอความคิดว่า น่าจะนำปัจจัยทั้งหมดที่สามเณรได้มา รวมขันเป็นกองกลาง แล้วให้ไวยาวัจกรไปจัดหาน้ำขวด (ซึ่งยุคนั้นถือว่าเป็นน้ำปานะที่ดีที่สุดแล้ว) มาเลี้ยงฉันกันเอง ที่ห้องโถงชั้นล่างของตำหนักทรงพรต ในตอนเย็นของวันนั้น

ในเย็นวันนั้น เมื่อสามเณรทั้ง ๑๕ รูป ไปรวมตัวกันที่ชั้นล่างของตำหนักทรงพรตแล้ว ได้ประชุมปรึกษาหารือกันว่า น่าจะคิดหากิจกรรมที่สร้างสรรค์มาทำร่วมกันในหมู่สามเณรด้วยกัน ในที่สุดได้ข้อตกลงกันว่า จัดโต้วาที เพื่อลับสมองของหมู่สามเณรในการขบคิดพระธรรมให้เกิดความแตกฉาน โดยสามเณรจุนท์ได้เป็นตัวตั้งตัวตีในการจัดทำกิจกรรมนี้ สามเณรได้แบ่งผู้โต้วาทีออกเป็น ๒ ฝ่ายและที่เหลือเป็นผู้ฟัง ได้ตั้งหัวข้อโต้วาทีในครั้งนั้นว่า “ทรัพย์กับปัญญาอะไรประเสริฐกว่ากัน” ด้วยสามเณรจุนท์เป็นผู้มีไหวพริบพูดเก่ง พูดเป็นหลักการ จึงได้รับเป็นหัวหน้าข้างหนึ่งของการโต้วาทีในครั้งนั้น

เนื้อหาการโต้วาทีครั้งนั้น สามเณรทั้ง ๒ ฝ่าย โต้เถียงกันด้วยเหตุผลที่หักล้างกันไปมา มีการยกตัวอย่างว่า หากไปซื้อควาย ถ้าเอาปัญญาไปจะได้ซื้อควายได้ไหม หรือว่า ถ้าคนพกเอาแต่ปัญญาไป กับการพกเงินไป ใครจะซื้อควายได้ ฝ่ายค้านก็โต้กลับว่า ถ้ามีเงินอย่างเดียว ไม่เอาปัญญาไป จะรู้จักไหมว่า เงินมีมูลค่าอย่างไร การโต้วาทีในครั้งนั้น หมู่สามเณรฝ่ายนักโต้ก็มีการโต้กันไปมาอย่างสร้างสรรค์และสนุกสนาน โดยทั้งสองฝ่ายนั่งโต้วาทีกันที่พื้นห้อง ไม่มีการตั้งโต๊ะตั่งแต่ประการใด แต่ละฝ่ายต่างใช้กลยุทธ์โต้กันอย่างแพรวพราว จนบางครั้งโต้กลับ โดยไม่ปล่อยให้อีกฝ่ายพูดจนจบด้วยซ้ำ สามเณรที่ร่วมฟังก็หัวเราะดังสนุกสนานไปกับอรรถรสของการโต้วาทีอย่างลืมตัว ปรากฏว่าการโต้วาทีกันในครั้งนั้น ก่อให้เกิดเสียงดังออกไปด้านนอกตำหนัก จนพระสาธุศีลสังวร (สนธิ์ กิจฺจกาโร) ผู้เป็นเจ้าคณะ ได้ยินหมู่สามเณรโต้กันเสียงดังออกไปนอกตำหนัก เลยไปยืนฟังว่า เหล่าสามเณรทำอะไรกันอยู่ เมื่อทราบว่ากำลังโต้เถียงกันอยู่ ท่านจึงได้ตะโกนส่งเสียงถามไปว่า “เณร! ทำอะไรกันเสียงดังเอะอะโวยวาย” พอโดนทักโดยเจ้าคณะสามเณรที่โต้กันอยู่ก็เงียบงันไปครู่ใหญ่ ๆ จนคิดว่าท่านเจ้าคณะคงเดินกลับไปแล้ว จึงเริ่มโต้วาทีต่อ เกิดความสนุกจนลืมตัว เสียงโต้ก็ดังขึ้นกว่าเดิม เสียงหัวเราะชอบใจก็ดังขึ้นตามลำดับ ปรากฏว่าท่านเจ้าคณะ ยังไม่ได้กลับไป แถมส่งเสียงตะโกนบอกไปอีกว่า “เณร! เตือนแล้วยังไม่ฟังกันอีกหรือบอกให้เงียบไม่ได้ยินหรือไง” ท่านดุหมู่สามเณรถึงขั้นขู่ว่าจะไล่ออกจากวัด เมื่อพระผู้ใหญ่มาห้าม ปรากฏว่ามีสามเณรรูปหนึ่งแสดงความไม่พอใจกับคำกล่าวตักเตือนของเจ้าคณะ แต่สามเณรจุนท์ได้ใช้วุฒิภาวะเตือนระงับสามเณร

รูปนั้นว่า เป็นอาการที่ไม่เหมาะสม เป็นผู้น้อยไม่ควรแสดงอาการอย่างนี้ต่อพระผู้ใหญ่ จนสามเณรทุกรูปสำนึกในความผิดที่ได้กระทำลงไป คือ จัดกิจกรรมทำเสียงดัง โดยไม่ได้ขออนุญาตเจ้าคณะหรือเจ้าอาวาสแต่อย่างใด

เมื่อหมู่สามเณรรู้สึกตนว่าผิด ในวันรุ่งขึ้นสามเณรจุนท์จึงได้พาสามเณรทั้ง ๑๕ รูปไปขอขมาท่านเจ้าคุณพระสาธุศีลสังวร ผู้เป็นเจ้าคณะ โดยกราบเรียนให้ท่านเจ้าคณะทราบว่า เมื่อวานนี้ หมู่สามเณรทั้งหมดได้ร่วมกันจัดกิจกรรม เพื่อสร้างความสามัคคีปรองดองกันในหมู่สามเณร และได้ใช้โอกาสนี้ลับสมองในความเข้าใจในพระธรรมไปด้วย ท่านเจ้าคุณพระสาธุศีลสังวรเมื่อทราบเจตนารมณ์ของหมู่สามเณรแล้ว ได้อบรมหมู่สามเณรทั้งหมดถึงการวางตัวของสามเณรในวัดว่าควรต้องให้อยู่ในกฎระเบียบของวัดและรักษาสมณสารูป ส่วนการที่สามเณรร่วมกันจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์นั้นท่านเจ้าคุณก็ชมว่าเป็นความคิดที่ดี แต่ควรแจ้งผู้ใหญ่ให้ได้รับทราบก่อน ว่าจะมีการจัดกิจกรรมควรแจ้งให้เป็นกิจจะลักษณะ ไม่ใช่ทำกันเอง

เมื่อฟังโอวาทที่ท่านให้ด้วยความเมตตาเอ็นดูสามเณรทั้งหมดจบแล้ว หมู่สามเณรก็เลยถือโอกาสขออนุญาตจัดกิจกรรมแบบนี้ทุกปี ปีละหน โดยขอเรียกวันนั้นว่า **“วันสามเณร”** ท่านเจ้าคุณพระสาธุศีลสังวร ก็เห็นดีด้วยและได้เมตตาอนุญาตให้จัดกิจกรรม “วันสามเณร” ได้ตั้งแต่นั้นมา หมู่สามเณรก็ได้ร่วมประชุมกันเป็นกิจจะลักษณะและได้ตั้ง “คณะกรรมการวันสามเณร” กันขึ้นมาเป็นครั้งแรกของวัดบวรนิเวศวิหาร หรือ อาจเป็นครั้งแรกของประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาของไทย

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๘ เป็นต้นมา สามเณรวัดบวรนิเวศวิหาร ก็รวมตัวกันจัด “วันสามเณร” มาตลอดทุกปี ปีละหนึ่งวันมาโดยตลอด กิจกรรมที่จัดประกอบด้วย การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาแสดงปาฐกถาบ้าง การโต้วาทีระหว่างสามเณรด้วยกันบ้าง การตอบปัญหาธรรมชิงรางวัลบ้าง ต่อมาภายหลังการจัดกิจกรรม “วันสามเณร” ก็เกิดแพร่หลาย และสามเณรวัดอื่น ๆ ก็เห็นว่า เป็นกิจกรรมที่ดี สร้างความสมัครสามัคคีในหมู่สามเณรด้วยกันได้ดี และทำให้สามเณรมีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ด้วยกัน เป็นโอกาสได้ศึกษาขบคิดพระธรรม เป็นการลับสมองให้เป็นผู้สอนพระธรรมในอนาคต

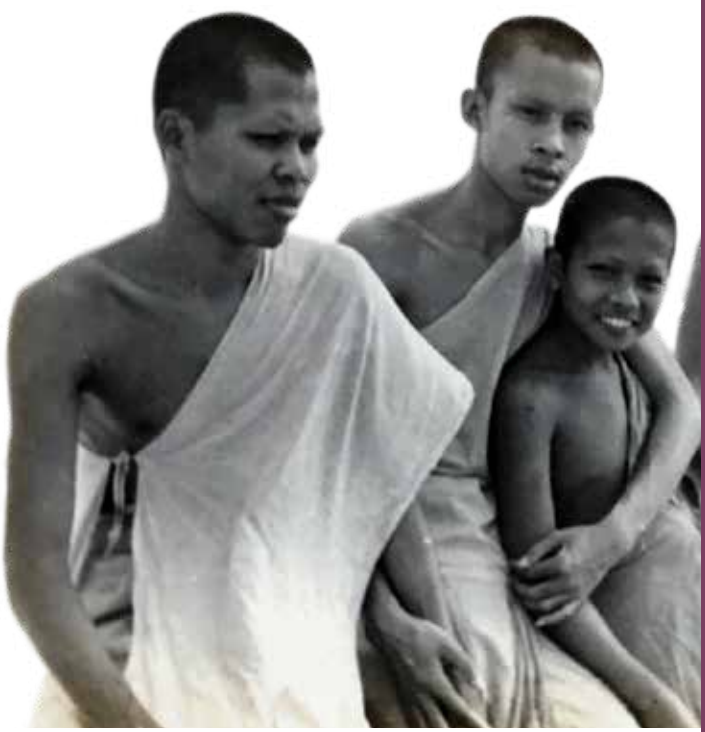
ปัจจุบัน การจัดงาน “วันสามเณร” ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้แพร่หลายทั่วไปตามวัดต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพ ฯ และต่างจังหวัด เนื่องด้วยเห็นประโยชน์ในการสร้างสรรค์ ความดีงาม และพร้อมกันนั้น ก็เป็นการฝึกตน สำหรับที่จะรับหน้าที่อันหนักในวันข้างหน้าอีกด้วย และสามเณรต่างวัดต่างก็ไปมาหาสู่กัน ทำความรู้จักคุ้นเคยกัน เนื่องในงานวันสามเณรนี้เป็นการผูกความสมัครสามัคคีให้กว้างขวางแผ่ขยายออกไปด้วย

จึงได้นำกิจกรรม “วันสามเณร” ไปจัดกันตามวัดต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย ต่อมาในภายหลัง กิจกรรมวันสามเณร ดังกล่าว ได้ขยายวงจากการจัดกิจกรรมเฉพาะในหมู่สามเณรในวัดของตน ออกไปเป็นการนิมนต์สามเณรจากวัดอื่น ๆ ไปร่วมกิจกรรมในแต่ละวัด ส่วนวันเวลานั้นก็แล้วแต่ว่า แต่ละวัดจะกำหนดกันเอง แต่ทำให้หลาย ๆ วัด มีวันหนึ่งในปีหนึ่ง ที่เป็น **“วันสามเณร”** ขึ้นมา

ปัจจุบัน วัดบวรนิเวศวิหารมีสามเณรมาบรรพชา

น้อยลงกว่าในสมัยก่อน วัดบวรนิเวศวิหารเคยมีสามเณรแต่ละรุ่นเกือบ ๑๕ - ๒๐ รูป ปัจจุบันวัดบวรนิเวศวิหารมีสามเณรน้อยลงอย่างมาก ด้วยเหตุที่ระเบียบวัดบวรนิเวศวิหารค่อนข้างเคร่งครัดและมีระเบียบมากมาย อาทิการศึกษาเล่าเรียน วัดกำหนดไว้ว่าอนุญาตให้สอบตกได้เพียงครั้งเดียว หากสอบตกครั้งที่ ๒ ถือว่าผิดระเบียบต้องกลับไปอยู่ที่วัดต้นสังกัดเดิม การเรียนกำหนดให้ต้องเรียนถึงประโยค ๕ อย่างต่ำ แต่ในระหว่างการเรียน สามเณรมีงานวัดให้ต้องรับผิดชอบด้วย ทางวัดบวรนิเวศวิหาร กำหนดมอบหมายภาระงานให้สามเณรทุกรูป แต่ถ้าเป็นสามเณรที่ต้องเรียนหนังสือ ภาระงานอาจจะน้อยกว่าผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ภาระงานที่สามเณรได้รับมอบหมายจากวัดก็คือ อยู่วาระตามสำนักงานของวัด สำนักงานคณะธรรมยุต เป็นต้น การศึกษาเล่าเรียนของเหล่าสามเณรจำต้องบริหารเวลาของตนให้ดีว่า เวลาไหนกำหนดตารางของตนว่าจะอ่านหนังสือ เพราะว่าในสมัยก่อนก็ไม่ได้มีความสะดวกสบายอย่างปัจจุบัน ว่าจะอ่านเวลาไหนก็ได้ เพราะไฟฟ้าจะดับตอนหัวค่ำ และเปิดไฟฟ้าให้ใช้อีกทีเวลาประมาณ ๔-๕ ทุ่ม โดยเฉพาะในช่วงสงครามโลก สามเณรต้องจุดเทียน จุดตะเกียงอ่านหนังสือ สามเณรจุนท์เล่าให้ฟังว่า “เป็นคนที่อ่านหนังสือได้ไม่นาน ดูหนังสือได้ครั้งละครึ่งชั่วโมงแล้วต้องหยุดไปเดิน แล้วจึงค่อยกลับมาอ่านใหม่” ฉะนั้นสามเณรทุกรูปต้องหัดบริหารจัดการการใช้เวลาของตนในแต่ละวันให้ดี ที่ทำให้ไม่ผิดธรรมเนียมปฏิบัติของวัดด้วย แต่สามารถบริหารเวลาในการทำวาระของวัดและเรียนหนังสือ ต้องไม่ให้เสียความสมดุล ถ้าไม่เช่นนั้นก็จะได้รับการลงทัณฑกรรมจากวัด

ใน ปี พ.ศ. ๒๔๙๘ แม้ว่าสามเณรจุนท์ ใช้เวลาในการอยู่วาระ ตามที่ทางวัดกำหนด ท่องสวดมนต์และทำกิจกรรมต่าง ๆ ของวัดด้วยความวิริยะอุตสาหะ สามเณรจุนท์ก็ไม่ย่อท้อในการศึกษาพระปริยัติธรรม แต่อย่างใด และมีความขยันหมั่นเพียรในการดูหนังสือจนสอบไล่ได้เปรียญธรรม ๓ ประโยคใน ปี พ.ศ. ๒๔๙๘ ขณะยังเป็นสามเณรจุนท์

รายชื่อสามเณรวัดบวรนิเวศวิหาร
ปี พ.ศ. ๒๔๙๘

๑. สามเณร เดช	ประธาน
๒. สามเณร เพิ่ม	รองประธาน
๓. สามเณร จุนท์	
(ปัจจุบัน สมเด็จพระวันรัต)	
๔. สามเณร จำลอง	
๕. สามเณร สุคนธ์	
(ปัจจุบัน พระพรหมวชิรสุธี (อภิพล อภิพโล) วัดพระราม ๙)	
๖. สามเณร เฉลิม	
๗. สามเณร ไพรวัน	
๘. สามเณร บุญมี	
๙. สามเณร สิน	
๑๐. สามเณร เกษม	
๑๑. สามเณร นิรัช	
๑๒. สามเณร สมนึก	
๑๓. สามเณร ฟื้น	
๑๔. สามเณร สกุล	
๑๕. สามเณร บุญช่วย	

สหธรรมิกร่วมพรรษกาล กับ “ภูมิพโล ภิกขุ”

พระมหาจุนท์ พุรหฺมคุตฺโต มายืนรอ “ภูมิพโล ภิกขุ” ก่อนเวลาที่ข้างตำหนักเพ็ชร เพื่อไปเข้ารับบาตร

ปีติพระราชจริยาวัตร "ในหลวง" ขณะทรงผนวชเมื่อปี ๒๔๙๙

"ตอนนั้นอาตมาถือเป็นพระใหม่ โดยก่อนหน้านี้อาตมาบวชเป็นเณรมาก่อน ๕-๖ ปี และเพิ่งได้บวชเป็นพระในปีนั้นพอดี ขณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ทรงผนวชเป็นเวลา ๑๕ วัน ระหว่างวันที่ ๒๒ ตุลาคมถึง ๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๙ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยมีสมเด็จพระสังฆราช เจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ อดีตเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร เป็นพระราชอุปัชฌาจารย์ ทรงได้รับฉายาว่า "ภูมิพโลภิกขุ" จากนั้นเสด็จฯมาประทับจำพรรษาที่พระตำหนักปั้นหย่า วัดบวรนิเวศวิหาร ได้เห็นพระราชจริยวัตรของพระองค์ขณะที่เป็นพระสงฆ์โดยพระราชจริยวัตรของพระองค์ตอนนั้น ทรงตั้งใจปฏิบัติพระราชกรณียกิจทุกประการด้วยความศรัทธาและเคร่งครัด กิจวัตรประจำวันของพระองค์คือจะออกบิณฑบาต แม้พระองค์จะเป็นพระมหากษัตริย์ แต่พระองค์ทรงเสด็จออกบิณฑบาตเหมือนพระภิกษุสงฆ์ทั่วไป ไม่มีพิธีรีตอง และไม่ทรงสวมฉลองพระบาทโดยจะเสด็จไปด้วยพระบาทเปล่าทุกครั้ง พระองค์ทรงเคร่งครัดในพระธรรมวินัยยิ่งกว่าสามัญชน ทรงมีขันติมาก ที่กล่าวว่าพระองค์ทรงมีขันตินั้น เห็นได้จากเหตุการณ์ที่พระองค์เสด็จฯไปยังพระอุโบสถเพื่อทำวัตร ทรงเคร่งครัดในขนบธรรมเนียมประเพณีของพระภิกษุ พระองค์ทรงมีขันติอย่างยิ่ง เช่น ในพระอุโบสถเวลาทำวัตรสวดมนต์จะแบ่งเป็น ๒ ฝั่ง คือ ทิศตะวันตกสำหรับพระเก่าที่ประจำอยู่ที่วัด ส่วนทิศตะวันออกคือส่วนของพระองค์กับพระที่บวชตามเสด็จ

เวลาทำวัตรสวดมนต์ พระองค์จะประทับนั่งพับเพียบหันพระบาทไปทางทิศตะวันออก แล้วประทับอยู่แบบนั้น โดยไม่พลิกพระบาทหันมาทางทิศตะวันตกเลยสักครั้งเป็นเวลาเกือบชั่วโมง ทั้งช่วงเช้าและช่วงบ่าย เพราะตามธรรมเนียม ผู้บวชทีหลังต้องเคารพนับถือพระผู้ใหญ่ที่บวชมาก่อน ซึ่งท่านก็ทรงศึกษามาก่อนผนวชแล้ว ถึงนำมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัดทุกประการ ขนาดอาตมาในฐานะที่บวชเณรมานานแค่มาบวชพระปีเดียวกับพระองค์ท่านก็ยังปฏิบัติสู้พระองค์ท่านไม่ได้"

(บทสัมภาษณ์สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่อาคารมนุษยนาควิทยาทาน วัดบวรนิเวศวิหาร เขตพระนคร กรุงเทพฯ)

พระมหาจุนท์ พุรหฺมคุตฺโต สหธรรมิกร่วมพรรษกาล กับ “ภูมิพโล ภิกขุ”

พ.ศ. ๒๔๙๙ สามเณรจุนท์อายุครบอุปสมบท ได้อุปสมบท ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๘ ปีวอก เวลา ๑๐.๐๐ น. ตรงกับวันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ มีสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ขณะยังไม่ได้ทรงกรม เป็นพระอุปัชฌาย์ พระวินัยบัณฑิต (ถาวรฺ ฐานุตฺตโร) เจ้าอาวาสวัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระครูวิสุทธิธรรมภาณ (แจ่ม ธมฺมสาโร) เป็นพระอนุสาวนาจารย์ และในปีที่อุปสมบทนั้น ก็สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๔ ประโยคด้วย เท่ากับได้เลื่อนสถานะจากสามเณรจุนท์ พราหมณ์พิทักษ์ เป็นพระมหาจุนท์ พุรหฺมคุตฺโต แต่นั้นมา

พระมหาจุนท์ อุปสมบทเป็นพระภิกษุได้ ๓ เดือน ก็มีเหตุการณ์สำคัญของประเทศไทยเกิดขึ้นที่วัดบวรนิเวศวิหาร คือ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ได้เสด็จออกทรงพระผนวชเป็นพระภิกษุ ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม แล้วเสด็จมาประทับ ณ พระปั้นหย่า วัดบวรนิเวศวิหาร ระหว่างวันที่ ๒๒ ตุลาคม – ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๙ โดยมีสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ เมื่อยังไม่ได้ทรงกรม ทรงเป็นพระราชอุปัชฌาจารย์ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (จวน อุฏฺฐายี) ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่พระศาสนโศภน เป็นพระราชกรรมวาจาจารย์ ทรงพระผนวชเป็นเวลา ๑๕ วัน ทรงประทับศึกษาพระธรรมวินัยปฏิบัติพระสมณกิจ ที่วัดบวรนิเวศวิหาร จึงทรงลาผนวช

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงผนวช

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้เสด็จออกทรงผนวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๔๙๙ และเสด็จประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร จนถึงวันทรงลาผนวช เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๙ รวม ๑๕ วัน

พระองค์ทรงเป็นพุทธศาสนิกชนที่มีพระราชศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นที่ยิ่ง ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะทรงผนวชในพระบวรพุทธศาสนาตามโบราณราชประเพณี ในวันที่ ๙ กันยายน ๒๔๙๙ พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร ได้เสด็จเข้าเฝ้าสมเด็จพระสังฆราชเจ้า ณ วัดบวรนิเวศวิหาร กราบทูลความตกลงพระราชหฤทัยที่จะทรงผนวช

วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๔๙๙ มีพระราชดำรัสให้นายกรัฐมนตรีเข้าเฝ้า ฯ ทรงแจ้งพระราชประสงค์ให้ทราบ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้กราบบังคมทูลพระกรุณาขอรับพระราชภาระสนองพระเดชพระคุณในการทรงผนวชในนามของรัฐบาลและประชาชนชาวไทย และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แต่งตั้งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี ให้ทรงเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ด้วย ความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ขณะเป็นพระมหาจุนท์ ผู้เป็นนวกภิกษุรุ่นเดียวกับ พระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ได้ย้อนความจำให้ฟังว่า เมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ทรงพระผนวชและเสด็จประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหารนั้น ทางวัดได้มีการจัดระเบียบการปฏิบัติกิจวัตรของภิกษุสามเณรให้เรียบร้อยยิ่งขึ้น มีความพร้อมเพรียงในการปฏิบัติกิจวัตรต่าง ๆ เช่นการทำวัตรเช้า-ค่ำ ภิกษุสามเณรในวัดบวรนิเวศวิหาร ครั้งนั้น จึงได้มีโอกาสเห็นพระจริยวัตรของพระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพโลภิกขุ อย่างใกล้ชิด จึงเป็นที่ประจักษ์ว่า

พระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงปฏิบัติพระกิจวัตรประจำวันอย่างเคร่งครัดครบถ้วนบริบูรณ์ตลอดเวลาที่ทรงพระผนวชอยู่อย่างไร เช่น เสด็จออกบิณฑบาต เช่นเดียวกันกับภิกษุสามเณรทั่วไป ทรงลงทำวัตรสวดมนต์เช้า-ค่ำ ประจำวัน ระหว่างทรงพระผนวชอยู่ เวลาเสด็จพระราชดำเนินทั้งภายในวัดและออกนอกวัด ไม่ทรงฉลองพระบาท เมื่อจะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจนอกวัด ทรงไปทูลลาสมเด็จพระราชอุปัชฌาจารย์ในฐานะเจ้าอาวาสตามธรรมเนียมปฏิบัติของวัดบวรนิเวศวิหาร เป็นต้น เพราะวัดบวรนิเวศวิหาร มีธรรมเนียมปฏิบัติคือ ภิกษุสามเณรผู้จะออกไปนอกวัดไม่ว่ากรณีใด ๆ รวมทั้งการออกบิณฑบาตครั้งแรกของพระนวกะ (พระบวชใหม่) ด้วย ต้องบอกลาเจ้าอาวาส หากไปแรมคืนในที่อื่น เมื่อกลับมาจะต้อง

กราบเรียนให้เจ้าอาวาสทราบ แม้เจ้าอาวาสเอง เมื่อจะเข้าไปสู่ละแวกบ้านในเวลาวิกาล (คือหลังเที่ยงวันไปแล้ว) ก็จะต้องลาวิกาล คือบอกลาให้ภิกษุในวัดรูปใดรูปหนึ่งทราบว่า จะไปไหน เรียกว่า “ลาวิกาล” โดยบอกลาเป็นภาษามคธว่า **วิกาเล คามปฺปเวสนํ อาปุจฺฉามิ** ความว่า ข้าพเจ้าบอกลา หรือ แจ้งการเข้าไปสู่บ้านในวิกาล พระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็ทรงปฏิบัติตามธรรมเนียมปฏิบัติของวัดโดยมิได้ละเว้น

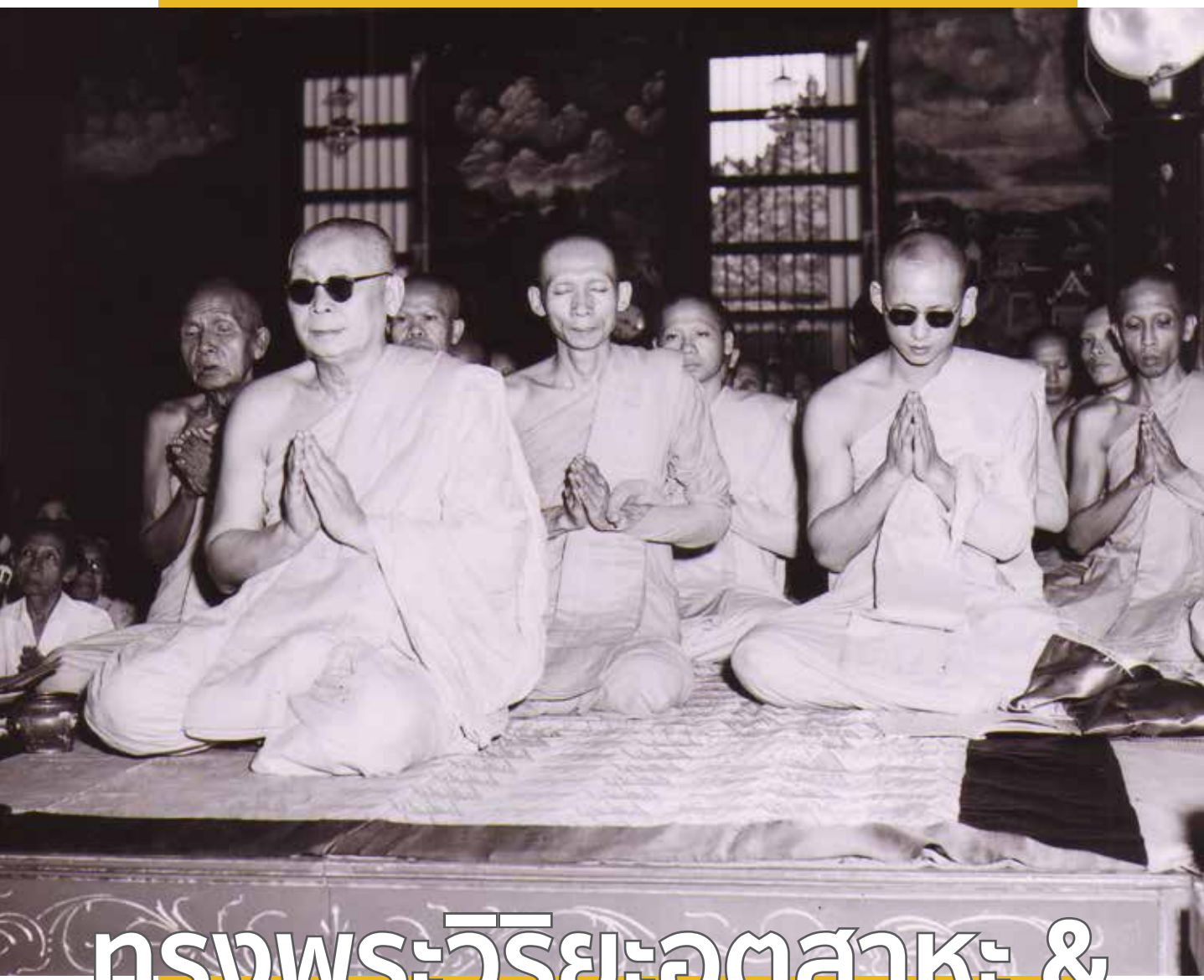
เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ยังเล่าให้ฟังว่า การปฏิบัติสมณธรรมของพระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ นั้น ทรงมีพระวิริยะอุตสาหะและทรงครองพระขันติธรรมอย่างอุกฤษฏ์ เช่นในวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ หลังทรงพระผนวชได้ ๒ วัน พระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เสด็จฯ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ประทับร่วมสังฆกรรมการผนวชและอุปสมบทนาคในพระราชินูปถัมภ์ จำนวน ๕ รูป พอบวชเสร็จแล้ว พระพรหมมุนี (ผิน สุวโจ) ผู้เป็นพระอุปัชฌาย์ สอนนาคก่อนอุปสมบทเป็นเวลายาวนานกว่าชั่วโมง ปรากฏว่าพระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงประทับนั่งพับเพียบในพระอิริยาบถเดียวโดยไม่พลิกพระอิริยาบถเลย หรือเวลาทำวัตรเช้า-ค่ำ ณ พระอุโบสถ วัดบวรนิเวศวิหารก็เช่นเดียวกัน ทรงประทับพับเพียบโดยหันพระบาทออกด้านนอก ด้านตรงกันข้ามกับพระผู้ใหญ่นั่งอยู่ และพระองค์ก็ไม่เคยพลิกพระบาทหันไปหาพระผู้ใหญ่เลย ทรงประทับอยู่ในพระอิริยาบถเดียวได้เป็นชั่วโมง ๆ ทรงมีพระขันติธรรมสูงยิ่งนัก

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ยังได้ให้สัมภาษณ์เรื่องทรงพระผนวช ดังมีความตอนหนึ่งว่า

“อาตมาเคยอยู่ร่วมวัดเดียวกับพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตอนพระองค์ทรงพระผนวชในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ ตอนนั้นอาตมาเป็นพระใหม่ พระองค์ทรงตั้งพระราชหฤทัยปฏิบัติด้วยความศรัทธาเสด็จ ฯ ออกบิณฑบาตทั้งในวัง ส่วนราชการและทั่วไป ซึ่งประชาชนก็ไม่คิดว่าจะได้ใส่บาตร เพราะไม่รู้ว่าพระภิกษุพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชจะทรงออกบิณฑบาตวันไหน ที่ไหน เมื่อไหร่”

ในช่วงของการทรงพระผนวชนั้น เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ยังเป็น พระมหาจุนท์ เป็นพระนวกะรุ่นเดียวกันกับ พระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ฉะนั้น ทางวัดบวรนิเวศวิหารยังไม่ได้มอบภาระอะไรเป็นพิเศษ แต่ได้ร่วมทำวัตรเช้า-ค่าด้วยกันกับพระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ และได้ไปรับบิณฑบาตกับพระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ในวังอยู่วันหนึ่ง ได้แต่เฝ้าชมพระราชจริยาวัตรอย่างใกล้ชิดระหว่างที่ทรงพระผนวช

ทรงพระวิริยะอุตสาหะ & ทรงครองพระขันติธรรม

ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู ที่เคร่งครัด

ผู้มีจิตวิญญาณ ของความเป็นครูที่เคร่งครัด

แม้มีวาระที่ต้องทำ มีกิจที่ต้องปฏิบัติ แต่ความใฝ่ศึกษาของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ไม่ลดลงแต่ประการใด มีความอุตสาหะตั้งใจศึกษาอย่างมิย่อท้อ ผลของการตั้งใจศึกษาเล่าเรียน นำเจ้าประคุณสมเด็จฯ ไปสู่ความสำเร็จในการศึกษาอย่างง่ายดาย คือ ในปีถัดมา พ.ศ. ๒๕๐๐ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ก็สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๕ ประโยค

ตามธรรมเนียมของวัดบวรนิเวศวิหาร พระผู้สอบได้เปรียญธรรม ๕ ประโยคแล้ว ถือว่าพ้นภาวะการเป็นนักเรียน ควรจะได้รับภาระอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการช่วยงานของวัดต่อไป ฉะนั้น พระเปรียญ ๕ ประโยคขึ้นไป ทางวัดจึงแต่งตั้งให้เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมประจำสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร พระมหาจุนท์ เมื่อสอบได้เปรียญ ๕ ประโยคแล้ว จึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นครูสอนพระปริยัติธรรม ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๑ เป็นต้นมา และได้ทำหน้าที่ครูต่อเนื่องมา กระทั่งได้เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ พระเทพกวี (เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕) และเป็นเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร-สมุทรปราการ (ธรรมยุต) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ จึงได้หยุดการทำหน้าที่ครูประจำสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร เพราะมีภารกิจการบริหารคณะสงฆ์อื่น ๆ มากขึ้น แต่ก็เป็นครูอยู่ร่วมเกือบ ๔๐ ปี

พระมหาจุนท์ ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครูที่เคร่งครัด

ความเป็นครูของพระมหาจุนท์นั้น ไม่ได้ทำหน้าที่สอนเฉพาะพระปริยัติธรรม คือสอนบาลีเท่านั้น แต่รวมไปถึงสอนพระนวกะ หรือพระใหม่ และสอนวิชาศีลธรรม และภาษาอังกฤษ แก่นักเรียนโรงเรียนวัดบวรนิเวศด้วย การสอนพระปริยัติธรรม หรือสอนบาลีนั้น บางช่วงก็ออกไปอยู่ช่วยสอนที่วัดคิรีวิหาร สำนักเดิมที่จังหวัดตราดด้วย

การสอนพระนวกะ คือพระบวชใหม่นั้น ก็เริ่มสอนมาตั้งแต่เริ่มเป็นครู คือเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ นั่นเอง พระนวกะที่บวชอยู่จำพรรษาในวัดบวรนิเวศวิหารนั้นจะได้รับการจัดให้เล่าเรียนพระธรรมวินัยตลอดพรรษา โดยสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทรงริเริ่มจัดขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อพระองค์ทรงครองวัดบวรนิเวศวิหาร นับแต่ พ.ศ. ๒๔๓๕ เป็นต้นมา โดยพระองค์ทรงสอนด้วยพระองค์เอง ในฐานะพระอุปัชฌาย์สอนศิษย์ จึงได้เป็นธรรมเนียมปฏิบัติสืบมาในวัดบวรนิเวศวิหาร คือเป็นหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ต้องอบรมสั่งสอนศิษย์อย่างน้อยวันละหนึ่งชั่วโมงตลอดพรรษา

การสอนของพระอุปัชฌาย์ตามปกติก็ใช้สถานที่คือในพระอุโบสถ มาในยุคที่สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวรทรงครองวัด ในระยะแรก ๆ ก็ทรงสอนในพระอุโบสถ แต่เมื่อจำนวนพระนวกะมีมากขึ้น บางพรรษามีจำนวนถึง ๑๕๐ รูป ภายในพระอุโบสถคับแคบ จึงย้ายไปสอนที่ชั้น ๒ อาคาร สว.ธรรมนิเวศ

พระมหาจุนท์ต้องรับหน้าที่สอน มาตั้งแต่เป็นพระเปรียญ ๕ ประโยค

การสอนพระนวกะในระยะต่อ ๆ มาได้จัดให้พระนวกะได้การศึกษาอบรมให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเพิ่มการศึกษาพิเศษขึ้นอีกส่วนหนึ่ง นอกเหนือจากการอบรมสั่งสอนของพระอุปัชฌาย์คือ จัดเป็นหลักสูตรคล้ายกับหลักสูตรอบรมให้พระเถรานุเถระในวัดช่วยกันสอน เพื่อให้พระนวกะได้เรียนรู้พระธรรมวินัยอย่างทั่วถึง ทั้งพระวินัยบัญญัติ พระพุทธประวัติ พระธรรม รวมทั้งการแต่งเรียงความแก้กระทู้ธรรมด้วย นอกจากนี้ก็ยังมีการอาราธนาหรือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ๆ มาบรรยายถวายความรู้ในเรื่องที่น่ารู้ด้วย ซึ่งการศึกษาอบรมในลักษณะนี้ก็เริ่มมีขึ้นในยุคที่สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ทรงครองวัดเป็นต้นมา

สำหรับสถานที่ศึกษาอบรมพิเศษดังกล่าวนี้ก็คือ พระตำหนักเพ็ชร มาถึงยุคสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ทรงครองวัด พระนวกะในแต่ละพรรษามีจำนวนมากขึ้น พระตำหนักเพ็ชรจึงคับแคบไม่เพียงพอแก่จำนวนพระนวกะ จึงได้ย้ายการศึกษาอบรมพิเศษไปที่ศาลาการเปรียญ ด้านตะวันตกของพระเจดีย์ กระทั่งได้มีการสร้างตึก สว.ธรรมนิเวศ จึงได้ย้ายไปที่ตึก สว.ธรรมนิเวศ

การศึกษาอบรมพิเศษสำหรับพระนวกะดังกล่าวนี้แหละที่พระมหาจุนท์ต้องรับหน้าที่สอนมาตั้งแต่เป็นพระเปรียญ ๕ ประโยค ซึ่งมีพรรษาเพียง ๓-๔ พรรษาเท่านั้น ตอนแรก ๆ ก็ทำหน้าที่สอนแทนครูอาจารย์ผู้ใหญ่เป็นครั้งคราว เมื่อท่านติดธุระในฐานะครูผู้ช่วยแล้วก็ค่อย ๆ เลื่อนลำดับขึ้นมาเรื่อย กระทั่งได้เป็นผู้อำนวยการศึกษาสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๗ ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ พระอมรโมลี

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ พระมหาจุนท์ได้รับภาระเพิ่มเติมเป็นกรรมการสนามหลวงแผนกธรรมอีกหน้าที่หนึ่งด้วย

พระมหาจุนท์ “ครูพระ” โรงเรียนวัดบวรนิเวศ

การสอนนักเรียนในโรงเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร พระมหาจุนท์ได้เริ่มสอนมาตั้งแต่เริ่มเป็นครูสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร เพราะโรงเรียนวัดบวรนิเวศนั้นก็เป็นโรงเรียนวัดมาก่อน กล่าวคือ เมื่อสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงตั้งมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำหรับภิกษุสามเณร ขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๖ (ร.ศ. ๑๑๒) ก็ได้ทรงตั้งโรงเรียนหนังสือไทย สำหรับเด็กวัดและเด็กบ้านขึ้นพร้อมกันด้วย เรียกว่าโรงเรียนหนังสือไทยของมหามกุฏราชวิทยาลัย ในระยะแรก ก็เรียนกันที่หอสหจร เมื่อมีนักเรียนมากขึ้น จึงย้ายไปเรียนที่ศาลาฤาษีข้างพระอุโบสถ โดยมีพระเป็นผู้จัดการโรงเรียน พระเป็นครูสอน

ในระยะแรกของการตั้ง สอนตามหลักสูตรกรมศึกษาธิการ อีก ๓ ปีต่อมา ทรงปรับปรุงโรงเรียนหนังสือไทยของมหามกุฏราชวิทยาลัยใหม่ โดยทรงตั้งหลักสูตรขึ้นใหม่ พร้อมทั้งทรงจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ เป็นแบบมหามกุฏราชวิทยาลัยโดยเฉพาะ แตกต่างไปจากของกรมศึกษาธิการ ผู้สอบได้ก็จะได้รับใบประกาศนียบัตรของมหามกุฏราชวิทยาลัยด้วย

โรงเรียนวัดบวรนิเวศในระยะแรก นักเรียนทั้งเด็กวัดและเด็กบ้านไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน ต่อมานักเรียนจำนวนมากขึ้น ค่าใช้จ่ายของโรงเรียนก็มีมากขึ้น จึงขอให้เด็กบ้านช่วยค่าเล่าเรียน แต่เด็กวัดไม่ต้องเสีย ในลำดับมา จำนวนเด็กนักเรียนทวียิ่งขึ้น จึงได้ขอให้นักเรียนทุกคนช่วยเสียค่าเล่าเรียน ในที่สุดทางโรงเรียนสู้ค่าใช้จ่ายไม่ไหว จึงต้องโอนโรงเรียนวัดบวรนิเวศให้แก่กระทรวงศึกษาธิการรับไปดำเนินการเป็นโรงเรียนของรัฐ ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ สืบมาจนทุกวันนี้

สมัยก่อนโรงเรียนวัดบวรนิเวศหยุดเรียนวันโกนกับวันพระ จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๔๘๕ ทางโรงเรียนรู้สึกไม่สะดวก จึงขอร้องทางวัดขอหยุดวันเสาร์วันอาทิตย์เช่นเดียวกันกับโรงเรียนทั่วไป

สอนให้เด็กวัดและเด็กบ้านเป็นผู้เป็นคน

พระสงฆ์วัดบวรนิเวศวิหารจึงเป็นเป็นครูสอนในโรงเรียนวัดบวรนิเวศมาโดยตลอด จนเมื่อเริ่มมีครูจากกระทรวงศึกษาธิการมาร่วมสอน จำนวนครูพระสงฆ์จึงค่อยลดลง จนที่สุดพระสงฆ์ช่วยสอนเฉพาะวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม และสุดท้ายทางกระทรวงก็ให้พระสงฆ์เลิกสอน เพราะว่าพระสงฆ์ไม่ได้เรียนวิชาครู จึงสอนไม่ได้

แต่ในกรณีของพระมหาจุนท์ แม้ทางกระทรวงไม่ให้พระสอนแล้ว ทางโรงเรียนก็ยังขอให้ไปช่วยสอนวิชาศีลธรรม นักเรียนชั้นมัธยมปลาย คือ มัธยม ๗ มัธยม ๘ อยู่ สัปดาห์ละ ๕ วัน วันละ ๑-๒ ชั่วโมง ยังมีบางช่วง พระมหาจุนท์ก็ช่วยสอนภาษาอังกฤษแก่นักเรียนบางชั้นด้วย

วัตตจริโยดม

พระมหาจุนท์ ผู้พร้อมด้วยวัตรจริยา

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เป็นพระมหาเถระที่มีจริยาวัตรงดงาม สังวรในพระวินัย เป็นสังฆโสภณ มีอัธยาศัยเงียบขรึม พูดน้อย แต่เสียงดัง ตรงไปตรงมา ฉะนั้น ผู้ที่ไม่เคยรู้จักคุ้นเคยอาจรู้สึกว่าเจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นคนดุ ด้วยอัธยาศัยดังกล่าว เมื่อทำสิ่งใดจึงเอาจริงเอาจังและละเอียดถี่ถ้วนเพื่อความเรียบร้อยของงานนั้น เพราะได้รับการอบรมจากครูบาอาจารย์ต่าง ๆ นับแต่เป็นสามเณร จนกระทั่งอุปสมบทได้รับการศึกษาอบรมอยู่ในสำนักของพระอุปัชฌาย์อาจารย์ผู้ทรงธรรมทรงวินัยมาโดยตลอด นับว่าเป็นผู้โชคดีและเจริญดีดุจมีพรหมรักษา สมดังสมณฉายาว่า **“พุรหฺมคุตฺโต”** และผู้เป็นเช่นนี้ในทางพระพุทธศาสนาท่านเรียกว่า **“ผู้เจริญในสำนักอาจารย์”**

ผู้สวดพระปาติโมกข์ได้ไพเราะ

ระเบียบของวัดบวรนิเวศวิหาร พระที่บวชมาแต่สำนักอื่น จะอยู่วัดบวรนิวเศวิหาร ต้องท่องปาติโมกข์ได้ก่อน จึงจะอนุญาตให้อยู่ได้ สำหรับพระที่บวชในวัดบวรนิเวศวิหารเอง ก็ต้องท่องปาติโมกข์ให้ได้ภายใน ๒-๓ พรรษา

พระมหาจุนท์ สอบเปรียญธรรม ๕ ประโยคได้ในพรรษาแรก สอบเปรียญธรรม ๖ ประโยคได้ในพรรษาที่ ๒ แต่ยังไม่ได้ท่องปาติโมกข์

คราวหนึ่ง ไปศาสนกิจที่จังหวัดนครศรีธรรมราช พักที่วัดพระมหาธาตุ พอดีเป็นวันปาติโมกข์ จึงไปลงฟังพระปาติโมกข์กับคณะสงฆ์วัดพระมหาธาตุ วันนั้นท่านเจ้าคุณพระรัตนธัชมุนี (แบน คณฺจาภรโณ) เจ้าอาวาสวัดพระมหาธาตุ ผู้ซึ่งเคยเป็นพระเปรียญอยู่วัดบวรนิเวศวิหาร ครั้งสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงครองวัด ชี้มาที่พระมหาจุนท์ว่า *"คุณมหาสวดปาติโมกข์ให้ฟังหน่อย"* พระมหาจุนท์สวดไม่ได้ เพราะยังไม่ได้ท่อง กลายเป็นสาเหตุที่ทำให้พระมหาจุนท์ต้องรีบกลับมาท่องปาติโมกข์

การท่องปาติโมกข์นั้น นับว่าเป็นเรื่องลำบากใจของพระทั้งหลายอย่างหนึ่ง เพราะมักจะรู้สึกว่า ปาติโมกข์นั้นยาวและยากที่จะจดจำ พระมหาจุนท์ได้สร้างแรงจูงใจในการท่องปาติโมกข์ด้วยการแข่งกันท่องระหว่างเพื่อนภิกษุที่กำลังเรียนประโยค ๗ ด้วยกัน ดูว่าแต่ละวันใครจะท่องปาติโมกข์ได้เท่าไหร่ ต่างคนต่างท่องแล้วก็เอามาสวดให้กันและกันฟังทุกวัน ปรากฏว่าภายใน ๑๒ วัน พระมหาจุนท์ก็ท่องปาติโมกข์ได้จบ

ครั้งนั้น พระที่สวดปาติโมกข์ได้ในวัดบวรนิเวศวิหาร มีจำนวนมาก จึงผลัดกันสวดตามวาระ พระมหาจุนท์ก็เป็นรูปหนึ่งในจำนวนนั้น และได้ทำหน้าที่สวดปาติโมกข์มายาวนานจนถึงเป็นพระราชาคณะ จึงได้หยุดสวด

แต่เมื่อพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ขณะทรงดำรงพระราชอิศริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงผนวชเป็นพระภิกษุเสด็จประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ระหว่างวันที่ ๖ - ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ขณะทรงดำรงพระสมณศักดิ์ที่ สมเด็จพระญาณสังวร ในฐานะเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ทรงโปรดให้ พระอมรโมลี (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) สวดพระปาติโมกข์ถวายพระภิกษุสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ในวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นวันปาติโมกข์

ด้วยการออกเสียงอักขระภาษาบาลีที่ชัดและทำนองสวดที่ไพเราะของเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ได้กำหนดให้เป็นผู้ซ้อมการสวดพระปาติโมกข์ของพระภิกษุสงฆ์วัดบวรนิเวศวิหารตลอดมา

การศึกษาเปรียญธรรมเกิดสะดุด

พ.ศ. ๒๕๐๒ เตรียมสอบประโยค ๗ แต่ไม่ได้สอบ เพราะพระมหาสุรพงษ์ จานวโร (สุดท้ายได้เป็นที่ พระเทพวัชรธรรมาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดตรีทศเทพมรณภาพเมื่อ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๙) ชวนให้ไปเป็นเพื่อนสอบเทียบ มัธยม ๘ ซึ่งวันสอบตรงกับวันสอบประโยค ๗ พอดี ด้วยความเกรงใจในฐานะเป็นพระเปรียญรุ่นพี่จึงไปสอบเทียบมัธยม ๘ กับพระมหาสุรพงษ์ เป็นเหตุให้ไม่ได้สอบเปรียญ ๗ ไปปีหนึ่ง แต่ก็สอบเทียบมัธยม ๘ ได้ทั้ง ๒ รูป

แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยภารกิจและความรับผิดชอบที่หนักหน่วงคือ การเป็นครูสอนหนังสือ สอนทั้งพระปริยัติธรรมของสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร และสอนทั้งนักเรียนโรงเรียนวัดบวรนิเวศ เป็นเหตุให้ไม่มีเวลาดูหนังสือสำหรับการสอบประโยค ๗ ซึ่งเป็นเหตุให้พระมหาจุนท์สอบประโยค ๗ อยู่ถึง ๔ ปี กว่าจะสอบได้ประโยค ๗ ใน ปี พ.ศ. ๒๕๐๖ และประโยค ๘ ใน ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ต่อเนื่อง

พระมหาจุนท์และพระเพื่อน

ใช้เวลาที่ว่างจากภารกิจ มักใช้เวลาดูหนังสือสำหรับการการสอบ

พระมหาจุนท์ เปรียญธรรม ๙ ประโยค

เปรียญธรรม ๙ ประโยค หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า ป.ธ. ๙ เป็นขั้นสูงสุดของการศึกษาพระปริยัติธรรมของพระสงฆ์ไทย แต่โบราณมีเพียง ๓ ชั้น คือ บาเรียนตรี บาเรียนโท บาเรียนเอก ต่อมาเรียกว่า เปรียญตรี เปรียญโท เปรียญเอก มาถึงรัชกาลที่ ๒ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ จึงได้ปรับปรุงแก้ไขเป็น ๙ ประโยค ดังที่เป็นอยู่สืบมาจนทุกวันนี้

พระภิกษุสามเณรผู้สอบได้เปรียญ ๙ ประโยค จึงได้รับการถวายเกียรติเป็นพิเศษ คือ ถ้าสอบได้ ๙ ประโยคแต่เมื่อยังเป็นสามเณร ก็ทรงพระกรุณาโปรดให้เป็นนาคหลวงอุปสมบท ในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม หากเป็นพระภิกษุสอบได้ ๙ ประโยค คือได้รับพระราชทานพัดเปรียญ ๙ แล้วก็ทรง พระกรุณาโปรดให้รถยนต์หลวงนำส่งถึงอารามที่พำนัก เป็นธรรมเนียมสืบมาจนทุกวันนี้

พระมหาจุนท์สอบได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ โดยมีผู้สอบได้ในคราวเดียวกัน ๑๘ รูป

เปรียญธรรม ๙ ประโยค

สอบได้เปรียญ ๙ ประโยค

พระภิกษุสอบได้ ๙ ประโยค คือได้รับพระราชทานพัดเปรียญ ๙ ประโยคแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดให้รถยนต์หลวงนำส่งถึงวัดบวรนิเวศวิหาร

พระมหาจุนท์ใช้ความวิริยะอุตสาหะในการสอบประโยค ๙ อยู่ ๘ ปี จึงสอบได้ และเมื่อสอบได้แล้ว ก็เป็นที่ปีติยินดีของญาติโยมทั้งหลายเป็นอย่างยิ่ง ญาติพี่น้องมีโยมมารดาเป็นประธาน ได้จัดงานฉลองเปรียญธรรม ๙ ประโยค ถวายที่บ้านจังหวัดตราด ตามธรรมเนียมนิยมประเพณีของไทย

เมื่อเป็นเปรียญธรรม ๙ ประโยคแล้ว ภารกิจต่าง ๆ ก็เริ่มมีมากขึ้น ทั้งการภายในวัดและการภายนอกวัด งานแรกที่เรียกได้ว่าเป็นภารกิจอย่างเป็นทางการก็คือการนั่งเสลี่ยงอ่านพระอภิธรรมนำพระศพ พระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าเหมวดี เวียนพระเมรุ ณ พระเมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ อันเป็นปีแรกที่สอบได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเหมวดี ทรงเป็นโยมอุปัฏฐากในการอุปสมบทของพระมหาจุนท์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ และได้ทรงขอถวายการอุปัฏฐากตลอดมา จนสิ้นพระชนม์เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

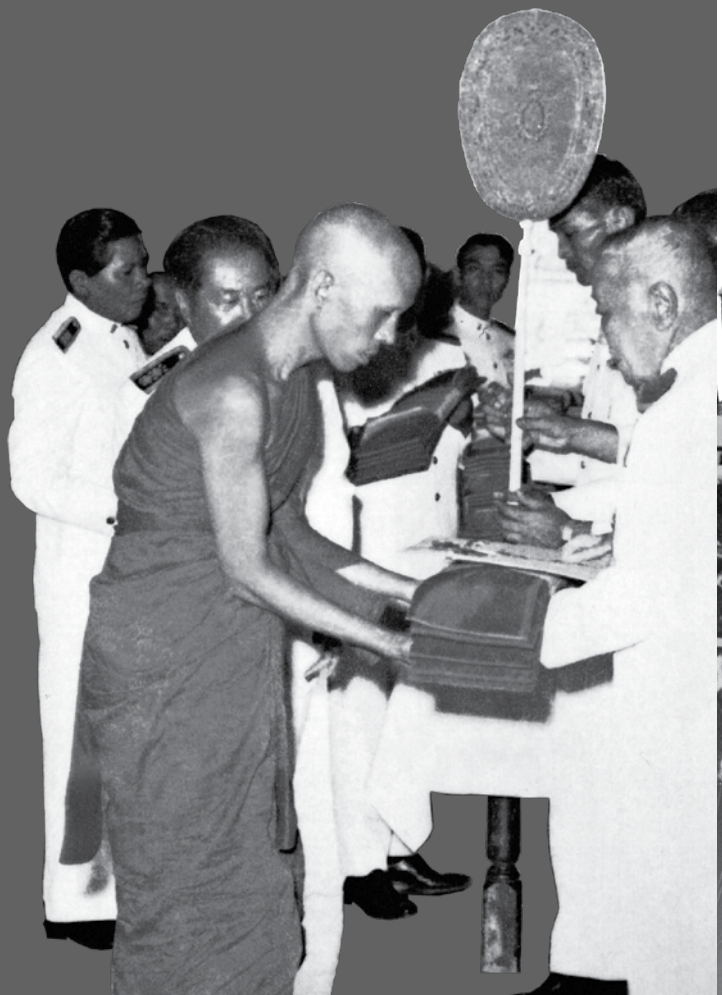
รายชื่อผู้สอบได้เปรียญ ๙ ประโยค ปี ๒๕๑๕

๑. พระมหานรินทร์ ภทฺทวโส (พุ่มสงวน) วัดเวฬุราชิน กรุงเทพฯ
๒.พระมหาศิลา สิทฺธิธมฺโม (อุทา) วัดนรนาถสุนทริการาม กรุงเทพฯ
๓. พระมหาจุนท์ พุรหฺมคุตฺโต (พราหมณ์พิทักษ์) วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ
๔. พระครูปลัดกิตติวัฒน์ มิตฺตธมฺโม (แนวณรงค์) วัดเบญจมบพิตร กรุงเทพฯ
๕. พระมหาน้อม ถิรจิตฺโต (พูลนวล) วัดเบญจมบพิตร กรุงเทพฯ
๖. พระมหาจำนงค์ วรวฑฺฒโน (จันทร์ขาว) วัดพระพิเรนทร์ฯ กรุงเทพฯ
๗. พระมหาเพิ่ม ธมฺมกาโม (สุคตะ) วัดมหาธาตุ กรุงเทพฯ
๘. พระมหาอำนวย อุตฺตโม (สุขุมานันท์) วัดพระยาทำ กรุงเทพฯ
๙. พระมหาทองดี สุรเตโช (สุรเดช) วัดปากน้ำ กรุงเทพฯ
๑๐. พระมหาสมพร สุชีโว (กุหลาบ) วัดอนงคาราม กรุงเทพฯ
๑๑. พระมหาสำเนียง ยสินฺธโร (เมืองนิล) วัดอรุณราชวราราม กรุงเทพฯ
๑๒. พระมหาไชยวัฒน์ ชยวฑฺฒโน (แซ่กอ) วัดราชสิทธาราม กรุงเทพฯ
๑๓. พระมหาสมศักดิ์ อุปสโม (ชูมาลัยวงศ์) วัดพนัญเชิง พระนครศรีอยุธยา
๑๔. พระมหาสมเกียรติ กิตฺติวฑฺฒโน (คงจตุพร) วัดมงคลทับคล้อ พิจิตร
๑๕. พระมหาชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ (พราหมณ์อนงค์) วัดพระปฐมเจดีย์ นครปฐม
๑๖. พระมหาเชษฐา ฉินฺนาลโย (ผาสุก) วัดสุวรรณภูมิ สุพรรณบุรี
๑๗. พระมหาทองย้อย วรกวินโท (แสงสินชัย) วัดมหาธาตุ ราชบุรี
๑๘. พระมหาบุญชัย มหาวีโร (ช่วยบุญสุข) วัดขันเงิน ชุมพร

นั่งเสลี่ยงอ่านพระอภิธรรมนำพระศพพระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าเหมวดี

พระมหาจุนท์
ผู้เป็นนาถะของอารามบอย

นาถะของอารามบอย

นอกจากภาระหน้าที่ทางการคณะสงฆ์ ที่ทำมาโดยตลอดแล้ว พระมหาจุนท์ยังเป็นนาถะ คือเป็นที่พึ่งพิงของเหล่าศิษย์วัดอีกจำนวนมาก พระมหาจุนท์เริ่มให้การอุปถัมภ์ศิษย์วัด แต่ยังเป็นพระเปรียญพรรษาแรก ๆ คือเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐

การให้อุปการะเด็ก ๆ ให้ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนโดยการให้อยู่ ให้กิน ให้การศึกษา และให้โอวาทสั่งสอนซึ่งเป็นการเลี้ยงดูอย่างเป็นระเบียบ นับเป็นกิตติศัพท์ที่พูดกันอย่างแพร่หลายในหมู่พระภิกษุสามเณรและศิษย์วัดบวรนิเวศวิหาร เพราะพระมหาจุนท์ให้การอุปการะดูแลเหล่าศิษย์วัดแต่ละรุ่นเป็นจำนวนถึง ๒๐ คน

พระมหาจุนท์ ผู้เป็นนาถะของอารามบอย

นอกจากภาระหน้าที่ทางการคณะสงฆ์ ที่ทำมาโดยตลอดแล้ว พระมหาจุนท์ยังเป็นนาถะ คือเป็นที่พึ่งพิงของเหล่าศิษย์วัดอีกจำนวนมาก พระมหาจุนท์เริ่มให้การอุปถัมภ์ศิษย์วัด แต่ยังเป็นพระมหาเปรียญพรรษาแรก ๆ คือเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐

การให้อุปการะเด็ก ๆ ให้ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนโดยการให้อยู่ ให้กิน ให้การศึกษา และให้โอวาทสั่งสอนซึ่งเป็นการเลี้ยงดูอย่างเป็นระเบียบ นับเป็นกิตติศัพท์ที่พูดกันอย่างแพร่หลายในหมู่พระภิกษุสามเณรและศิษย์วัดบวรนิเวศวิหาร เพราะพระมหาจุนท์ให้การอุปการะดูแลเหล่าศิษย์วัดแต่ละรุ่นเป็นจำนวนถึง ๒๐ คน

หมู่ศิษย์วัดที่ท่านให้การอุปการะเลี้ยงดูส่วนใหญ่เป็นเด็กด้อยโอกาสทั้งหลาย เริ่มจากศิษย์วัดชาวจังหวัดตราดด้วยกัน แล้วก็ค่อย ๆ ขยายไปถึงศิษย์วัดจากจังหวัดอื่น ๆ รวมถึงศิษย์วัดที่มีบ้านอยู่ในกรุงเทพ ฯ ด้วย ศิษย์วัดบางคนที่ให้การอุปการะก็เป็นเด็กที่เดินโต๋เต๋ ๆ อยู่ภายในวัดบวรนิเวศวิหาร นั่นเอง โดยบางคนเป็นเด็กบ้านแตก บางคนเป็นเด็กกำพร้า บางคนเป็นเด็กที่เข้ากับครอบครัวตนเองไม่ได้ พระมหาจุนท์ก็รับเข้ามาเป็นศิษย์วัด ให้การอุปการะเลี้ยงดู ให้ที่อยู่ที่กิน และให้การศึกษาจนจบการศึกษาไปมากมาย

การให้อุปการะเลี้ยงดูศิษย์วัดของพระมหาจุนท์นั้นจัดอย่างเป็นระบบคือ ให้ศิษย์รุ่นพี่ดูแลรุ่นน้อง กำหนดให้แต่ละคนมีหน้าที่เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะทุกคนต้องดูแลรับผิดชอบตนเองในการอยู่ การกิน เช่น ให้บางคนทำหน้าที่เป็นหัวหน้าปกครองดูแลเพื่อน ๆ ให้บางคนทำหน้าที่ทำบัญชีรายรับรายจ่ายประจำวัน ประจำเดือน ให้แต่ละคนมีหน้าที่ในการหุงต้มอาหารเพื่อรับประทานกันเอง เป็นต้น มีการจ่ายค่า

อาหาร ค่าเล่าเรียน และค่าอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ปัจจัยที่ได้รับถวายมาจากศาสนกิจต่าง ๆ ก็ให้มีการทำบัญชีรับจ่ายให้เรียบร้อย เด็กทุกคนต้องประชุมทำวัตรสวดมนต์แล้วก็มีการฟังโอวาท หรือมีการพูดคุยเรื่องที่เป็นปัญหาต่าง ๆ แล้วแต่กรณี ใครทำผิดระเบียบ ก็จะถูกลงโทษโดยการตีด้วยไม้เรียว หรือทำโทษอย่างอื่นตามความผิดที่ศิษย์วัดได้กระทำลงไป

ศิษย์วัดที่พระมหาจุนท์ให้การอุปการะเลี้ยงดูให้การศึกษานั้นมีราวรุ่นละ ๒๐ คนมิได้ขาด ทำให้ผู้ที่มาพบเห็นเกิดเมตตาคิดช่วยเหลือ มีหลายท่านทั้งที่เป็นพระและเป็นคฤหัสถ์ ถวายข้าวสารเพื่อช่วยเลี้ยงศิษย์วัดที่อยู่กันมากมาย บางคนปวารณาถวายข้าวสารเดือนละกระสอบก็มี หลายคนถวายปัจจัยเป็นรายเดือนก็มี หรือถวายข้าวของอย่างอื่น เพื่อบรรเทาภาระอันหนักของพระมหาจุนท์ ที่คอยให้การอุปการะดูแลลูกหลานชาวบ้านที่มาเป็นศิษย์ ซึ่งเหล่านี้นับว่าหลั่งไหลมาด้วยพลังแห่งเมตตาธรรมโดยแท้

อันที่จริง ศิษย์วัดบางคนก็ได้มาอยู่กับพระมหาจุนท์ตั้งแต่ยังเป็นสามเณรด้วยซ้ำ แล้วก็มีต่อเนื่องมาจนกระทั่งเป็นพระมหาเปรียญ แล้วก็เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยตามบารมีธรรมดังกล่าวแล้ว บรรดาศิษย์วัดที่พระมหาจุนท์เลี้ยงดูเหล่านี้ ล้วนประสบความสำเร็จความเจริญในชีวิตกันเกือบจะทั้งนั้น เพราะอย่างน้อยก็จบมัธยม ๘ จบอาชีวศึกษา จบมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ช่วงที่ศิษย์วัดได้อยู่ในความปกครองดูแลของพระมหาจุนท์นั้น ดูแลตามระเบียบอย่างเคร่งครัด คอยว่ากล่าวตักเตือนสอนอบรมเรื่องต่าง ๆ ทั้งโดยการอบรมสั่งสอน ทั้งโดยทำให้ดู ทั้งโดยดุ ลงโทษ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ศิษย์วัดเหล่านั้น โตขึ้นเป็นผู้เป็นคน ผู้สร้างประโยชน์ตน ประโยชน์ครอบครัว และประโยชน์แก่ประเทศชาติศาสนา ซึ่งมีอยู่หลายคน ได้ไปรับราชการจนเป็นข้าราชการผู้หลักผู้ใหญ่ หรือไปทำธุรกิจจนสามารถตั้งตนเลี้ยงชีวิตชอบ มีบางคนเป็นถึงผู้ว่าราชการจังหวัด มีบางคนเป็นถึงผู้ว่าการหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และมีอีกมากไปเป็นเจ้าของธุรกิจ ซึ่งต่างก็มีครอบครัว และมีโอกาสก็ไปกราบเยี่ยมเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ผู้เป็นอาจารย์ของตน ที่เคยเป็นนาถะของตนยามเยาว์วัย ที่เคยได้พึ่งข้าวก้นบาตรของเจ้าประคุณสมเด็จฯ

เจ้าประคุณสมเด็จ ฯ ให้การอุปการะศิษย์วัดบางคน จนสามารถไปตั้งตัวนอกวัด มีที่ดินของตน มีบ้านของตน มีครอบครัว ศิษย์วัดที่ออกจากวัดไปได้ดีทั้งหลายต่างก็สำนึกในพระคุณของเจ้าประคุณสมเด็จ ฯ ที่หาประมาณมิได้ ต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า **“ถ้าไม่ได้เจ้าประคุณสมเด็จฯ คอยสอดส่อง คอยดุ คอยให้การอบรม ให้การอุปการะยามอยู่วัด ก็คงไม่ได้เป็นผู้เป็นคนกับเขาอย่างปัจจุบันนี้”**

พระอมรโมลี

สมณศักดิ์ตามพระราชอัธยาศัย

(๒๕๑๗ - ๒๕๓๐)

พระอมรโมลี

สมณศักดิ์ที่ พระอมรโมลี เกิดมีขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๒ ในเรื่องตั้งพระราชาคณะผู้ใหญ่ในกรุงรัตนโกสินทร์ พระนิพนธ์ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสมมตอมรพันธุ์ กรมพระดำรงราชานุภาพ เล่าไว้ว่า ในรัชกาลที่ ๒ พระมหาจี่ วัดราชบุรณะ เป็นเปรียญเอก และเป็นธรรมกถึกเทศนาดีมีชื่อเสียงคนนิยมมาก คู่กับพระมหาถึก เปรียญเอก วัดพระเชตุพน พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ก็ทรงพระเมตตาโปรดทั้ง ๒ องค์ ครั้นเมื่อปีมะเมีย พ.ศ. ๒๓๖๕ เมื่อจะทรงตั้งสมเด็จพระสังฆราช (ด่อน) โปรดให้คิดราชทินนามขึ้นใหม่ ๒ นาม ทรงตั้งพระมหาจี่ เป็น พระอมรโมลี ตั้งพระมหาถึก เป็น พระศรีวิสุทธิวงศ์ ในคราวเดียวกับทรงตั้ง สมเด็จพระสังฆราช (ด่อน) เพราะฉะนั้น นามพระอมรโมลี กับ พระศรีวิสุทธิวงศ์ ๒ นามนี้ จึงได้ถือกันมาว่า สำหรับทรงตั้งเฉพาะพระเปรียญที่ทรงเมตตาโปรดมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

สมณศักดิ์ที่พระอมรโมลี ได้พระราชทานตั้งมาโดยลำดับดังนี้

รัชกาลที่ ๒

๑. พระอมรโมลี (จี่) วัดราชบุรณะ (พ.ศ. ๒๓๖๕) ต่อมาย้ายไปครองวัดประยุรวงศาวาส สุดท้ายได้เป็นที่ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์

รัชกาลที่ ๓

๒. พระอมรโมลี (สา ปุสฺสเทโว) วัดบวรนิเวศวิหาร (พ.ศ. ๒๓๘๒) ต่อมาย้ายไปครองวัดราชประดิษฐ์ฯ สุดท้ายได้รับพระราชทานสถาปนาเป็น สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระองค์ที่ ๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

รัชกาลที่ ๕

๓. พระอมรโมลี (ฤทธิ์ ธมฺมสิริ) วัดราชบุรณะ (พ.ศ. ๒๔๑๗) ต่อมาย้ายไปครองวัดบพิตรภิมุข แล้วย้ายไปครองวัดอรุณราชวราราม สุดท้ายได้เป็นที่สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์

๔. พระอมรโมลี (ยัง เขมาภิรโต) วัดโสมนัสวิหาร พ.ศ. ๒๔๒๘ สุดท้ายได้เป็นที่ สมเด็จพระมหาวีรวงศ์

๕. พระอมรโมลี (ชม สุสมาจาโร) วัดบวรนิเวศวิหาร พ.ศ. ๒๔๔๑ สุดท้ายได้เป็นที่ พระราชมุนี

๖. พระอมรโมลี (หรุ่ม พฺรหฺมโชติโก) วัดเบญจมบพิตรดุสิตาวนาราม พ.ศ. ๒๔๔๙ สุดท้ายได้เป็นที่ พระราชเวที ลาสิกขา

รัชกาลที่ ๖

๗. พระอมรโมลี (ทวี สุวฑฺฒโน) วัดมกุฏกษัตริยาราม พ.ศ. ๒๔๖๕

๘. พระอมรโมลี (อาบ อุปคุตฺโต) วัดบวรนิเวศวิหาร พ.ศ. ๒๔๖๓ สุดท้ายได้เป็นที่ พระราชกวี

รัชกาลที่ ๗

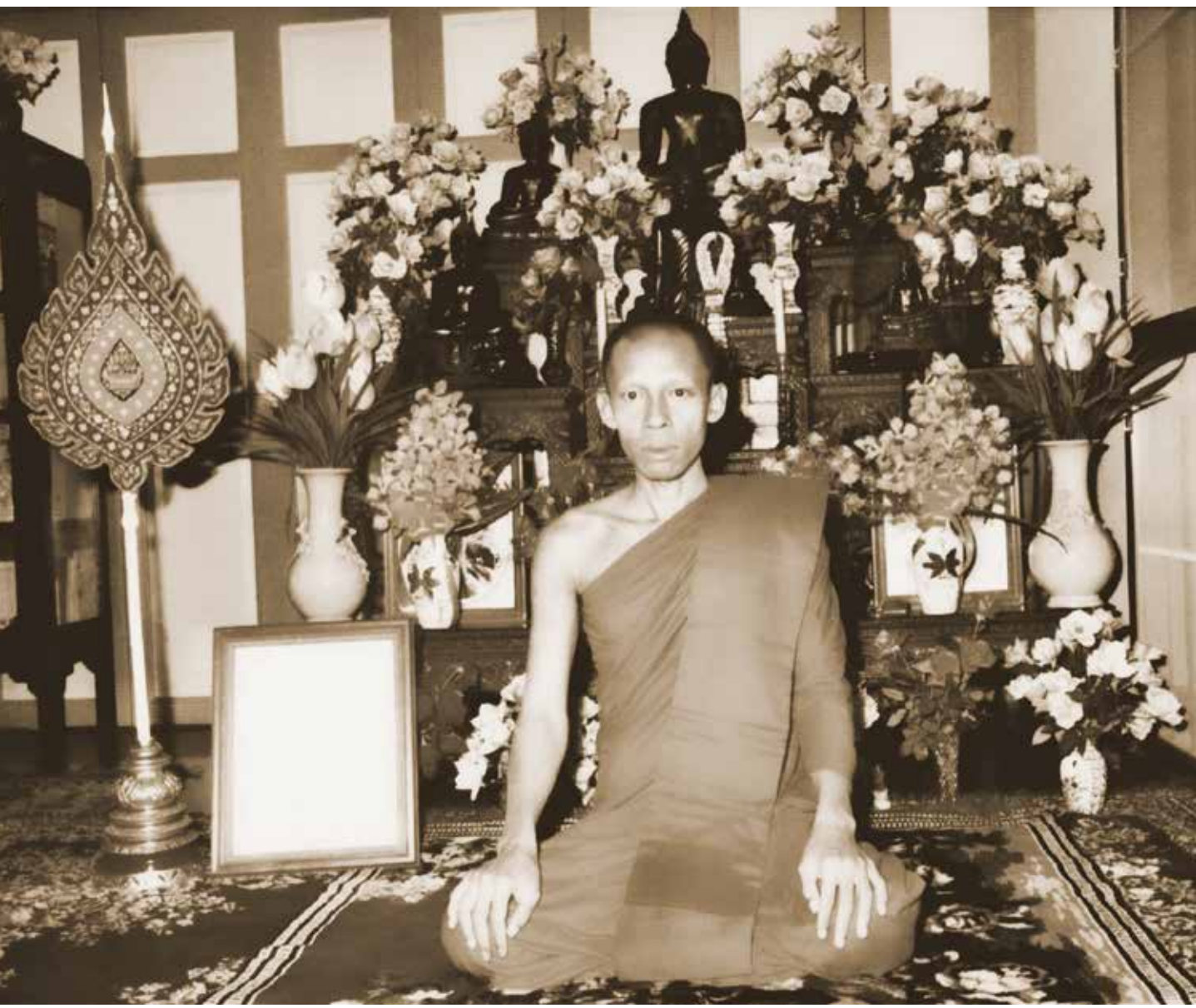
๙. พระอมรโมลี (เสงี่ยม จิณฺณาจาโร) วัดบวรนิเวศวิหาร (พ.ศ. ๒๔๗๑) ต่อมาย้ายไปครองวัดจันทนาราม จังหวัดจันทบุรี สุดท้ายได้เป็นที่ พระเทพสุทธิโมลี

รัชกาลที่ ๙

๑๐. พระอมรโมลี (รื่น มโหสโถ) วัดมกุฏกษัตริยาราม พ.ศ. ๒๕๐๑

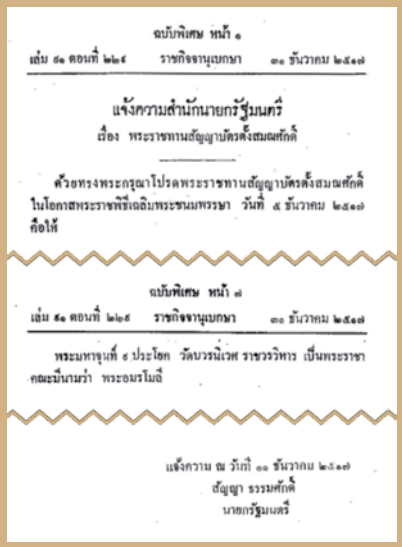
๑๑. พระอมรโมลี (สมัย ปถสฺสโร) วัดพระศรีมหาธาตุ พ.ศ. ๒๕๐๖ สุดท้ายได้เป็นที่ พระเทพรัตนดิลก

๑๒. พระอมรโมลี (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) วัดบวรนิเวศวิหาร พ.ศ. ๒๕๑๗ คือ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต

พระอมรโมลี

ฉบับพิเศษ หน้า ๑
เล่ม ๙๑ ตอนที่ ๒๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ ธันวาคม ๒๕๑๗

แจ้งความสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง พระราชทานสัญญาบัตรตั้งสมณศักดิ์

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานสัญญาบัตรตั้งสมณศักดิ์ ในโอกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๑๗ ดังต่อไปนี้

ฉบับพิเศษ หน้า ๗
เล่ม ๙๑ ตอนที่ ๒๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ ธันวาคม ๒๕๑๗

พระมหาจุนท์ ๙ ประโยค วัดบวรนิเวศ ราชวรวิหาร เป็นพระราชาคณะมีนามว่า พระอมรโมลี

แจ้งความ ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๑๗
สัญญา ธรรมศักดิ์
นายกรัฐมนตรี

ประกาศราชกิจจานุเบกษา

ประกาศตั้งสมณศักดิ์พระราชาคณะที่ พระอมรโมลี ลงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗

พ.ศ. ๒๕๑๗ ทางวัดบวรนิเวศวิหาร ได้เสนอพระมหาจุนท์ พุรหฺมคุตฺโต ต่อมหาเถรสมาคม เพื่อให้มีพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช แต่งตั้งผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระอารามหลวง โดยได้เสนอพระมหาจุนท์ พุรหฺมคุตฺโต ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร แล้วในปีเดียวกัน เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระ มหาจุนท์ พุรหฺมคุตฺโต ก็ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ **พระอมรโมลี**

หน้าที่พิเศษ : พระอาจารย์ถวายพระธรรมวินัยแด่พระภิกษุ “วชิราลงฺกรโณภิกขุ”

ระหว่างวันที่ ๖ - ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะทรงเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระราชศรัทธาที่จะทรงผนวชในพระบวรพุทธศาสนาตามราชประเพณี และได้กำหนดทรงผนวช ณ พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในวันจันทร์ที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ และประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นระยะเวลาที่จะทรงผนวชนี้มีกำหนด ๑๕ วัน

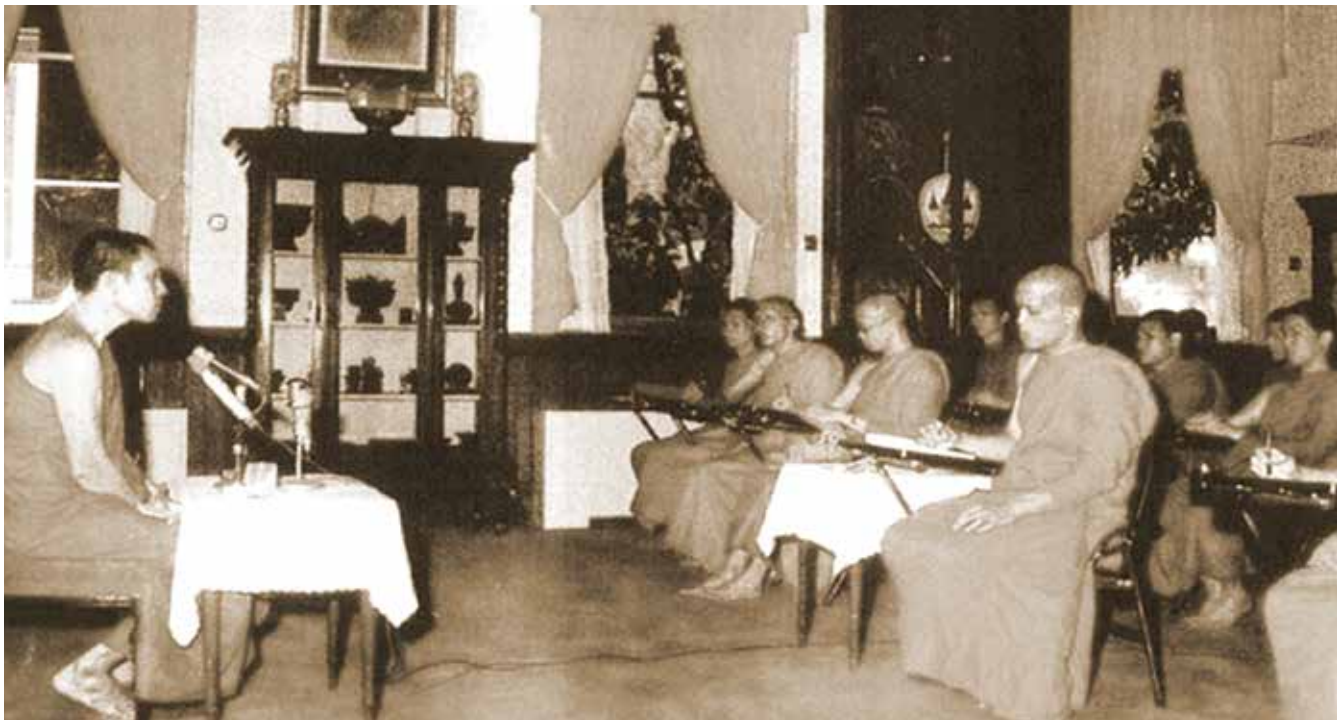
ตลอดเวลา ๑๕ วันแห่งการทรงผนวชในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และประทับปฏิบัติสมณธรรม ณ วัดบวรนิเวศวิหารนั้น สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ได้มอบหมายให้พระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เป็นพระอาจารย์ถวายพระธรรมวินัยแด่พระภิกษุสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และคณะพระสหจร ๕ รูป ที่บรรพชาอุปสมบทโดยเสด็จพระราชกุศล

เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นวันพระราชพิธีทรงผนวช พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะทรงเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ณ พัทธสีมาพระอุโบสถ วัดพระศรรัตนศาสดาราม เมื่อเสร็จพระราชพิธีทรงผนวช ทรงได้รับการถวายพระสมณนามว่า **“วชิราลงฺกรโณ”** แล้ว เวลา ๑๗.๒๐ น. ได้เสด็จฯ ถึงวัดบวรนิเวศวิหาร เสด็จฯ ลงจากรถยนต์พระที่นั่ง พระภิกษุสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ ทรงครองจีวรลดพระอังสาแล้ว

เข้าสู่พระอุโบสถ ทรงจุดธูปเทียนบูชาพระพุทธชินสีห์ และถวายสักการะในพระอุโบสถแล้ว เสด็จฯไปยังพระปั้นหย่า เสด็จฯ ขึ้นไปที่ชั้น ๓ พระปั้นหย่า พระสงฆ์ ๕ รูป นำโดย พระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เจริญชัยมงคลคาถา เป็นการขึ้นพระตำหนัก ซึ่งจะเป็นที่ประทับระหว่างการทรงผนวชตลอดเวลา ๑๕ วัน

คณะพระอาจารย์ถวายพระธรรมวินัย

ระหว่างที่สมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะทรงเป็นพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงผนวชและประทับอยู่ที่พระตำหนักทรงพรต วัดบวรนิเวศวิหาร ตั้งแต่วันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ ถึง วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ รวม ๑๕ วัน นั้น มีพระอาจารย์ที่ขึ้นถวายพระธรรมวินัย คือ

๑. พระธรรมดิลก (วิชมัย ปุณฺณาราโม)

๒. พระเทพกวี (บุญธรรม จิณฺณธมฺโม)

๓. พระราชบัณฑิต (แจ่ม ธมฺมสาโร)

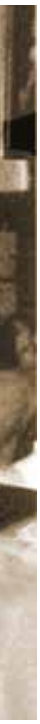
๔. พระศรีวิสุทธิญาณ (อุบล นนฺทโก)

๕. พระอมรโมลี (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต)

๖. พระโสภณคณาภรณ์ (ระแบบ จิตฺตาโณ)

วชิราลงฺกรโณภิกขุ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทร-รามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงเป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ มีพระราชศรัทธาจะอุปสมบทในพระพุทธศาสนา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ จึงโปรดเกล้าฯ ให้ทรงผนวช ณ พัทธสีมาพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยมี สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ์ (วาสน์ วาสโน) เป็นพระอุปัชฌาย์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และสมเด็จพระธีรญาณมุนี (ธีร์ ปุณฺณโก) ถวายอนุสาสน์ ผนวชแล้วเสด็จฯ ไปประทับ ณ พระปั้นหย่า วัดบวรนิเวศวิหาร พระมหารัชมงคลดิลก (บุญเรือน ปุณฺณโก) เป็นพระอภิบาลผนวชอยู่ ๑๕ วัน

ต่อมาในเวลา ๑๙.๒๕ น. พระภิกษุสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ ขึ้นพระปั้นหย่าชั้น ๒ ทรงจุดธูปเทียนบูชาพระพุทธรูป พระราชาคณะ ๗ รูป รวมทั้ง พระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เจริญพระพุทธมนต์ในการขึ้นพระตำหนัก ซึ่งทางวัดบวรนิเวศวิหาร มีสมเด็จพระสังฆราช กรมหลวงวชิรญาณสังวร เป็นประธานจัดถวาย

วันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ เวลา ๑๐.๕๕ น. พระภิกษุสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ ขึ้นพระปั้นหย่า ทรงประเคนภัตตาหารแด่พระราชาคณะ ๗ รูป รวมพระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ที่เจริญพระพุทธมนต์แต่วันวาน

วันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ เวลา ๐๗.๐๕ น. พระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้รับพระราชทานทรงบาตร จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในโอกาสที่เสด็จลงทรงบาตร พระภิกษุสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ พร้อมพระราชาคณะ และพระสหจร รวม ๒๑ รูป ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

เวลา ๐๙.๓๐ น. พระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้ถวายพระธรรมวินัย เรื่องพระวินัย ณ พระตำหนักเพ็ชร เสร็จแล้วประทับทรงฉายพระฉายาลักษณ์ร่วมกับพระนวกะของวัดบวรนิเวศวิหาร

วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ เวลา ๑๗.๐๐ น. ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร พระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ถวายพระธรรมวินัย เรื่องพระวินัย ประกอบด้วยหัวข้อ ปาราชิก สังฆาทิเสส และอนิยต ถวายพระภิกษุสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ เวลา ๐๙.๓๐ น. ณ พระตำหนักเพ็ชร พระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ถวายพระธรรมวินัยเรื่องพระวินัยต่อ

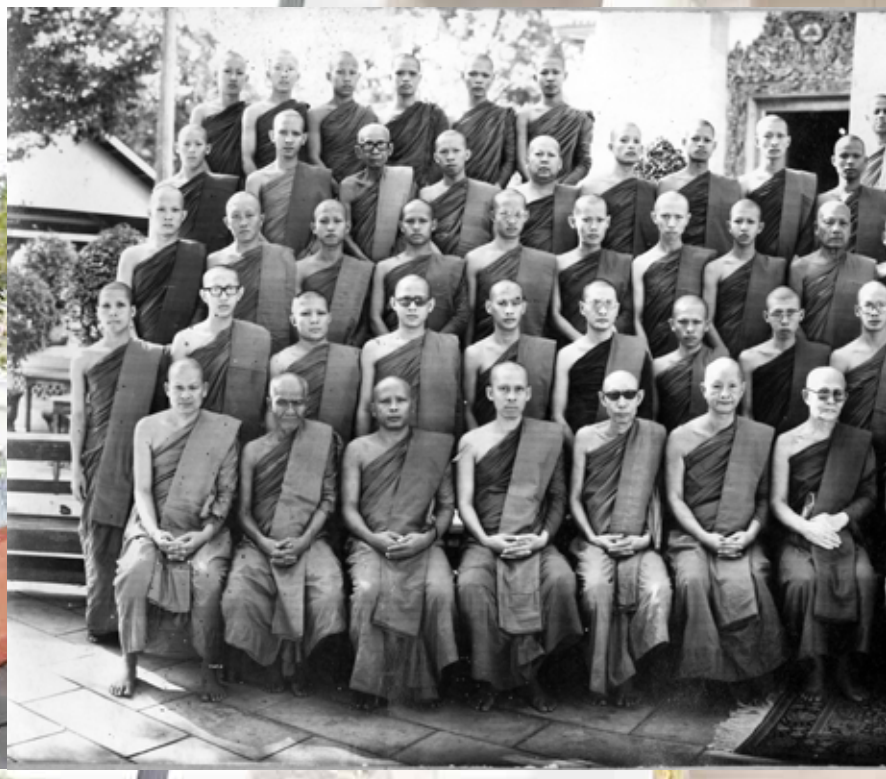
วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ เวลา ๑๗.๐๐ น. ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร พระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ถวายพระธรรมวินัย เรื่องพระวินัย ประกอบด้วยหัวข้อ นิสสัคคิยปาจิตตีย์ และปาจิตตีย์ ถวายพระภิกษุสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ

วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ เวลา ๑๓.๐๐ น. พระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้รับมอบหมายจากสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ให้เป็นผู้สวดปาติโมกข์ถวายพระภิกษุสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร

วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ เวลา ๑๖.๑๕ น. ณ พระปั้นหย่า ในการพระราชพิธีทรงลาผนวช พระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ร่วมกับพระราชาคณะอีก ๖ รูป เป็นพระราชาคณะเจริญพระพุทธมนต์พระราชพิธีทรงลาผนวช

พระภิกษุพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระอมรโมลี
(จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)

พระภิกษุ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
ประทับทรงพระฉายาลักษณ์ร่วมกับ
พระภิกษุสามเณรวัดบวรนิเวศวิหาร

ผู้อำนวยการการศึกษาสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร

พ.ศ. ๒๕๒๗ พระอมรโมลี (จูนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) ได้รับ แต่งตั้งจากสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร เป็นผู้อำนวยการการศึกษาสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหารสืบต่อจากพระเทพกวี (บุญธรรม จิณฺณธมฺโม) ซึ่งถึงมรณภาพเมื่อ วันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๖

ตำแหน่งผู้อำนวยการการศึกษาสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหารนั้น มีขึ้นสมัยสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ทรงครองวัด เพื่ออำนวยการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหารให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เพราะในครั้งนั้น วัดบวรนิเวศวิหารเป็นสำนักเรียนใหญ่มีวัดธรรมยุตในเขตกรุงเทพฯ และนนทบุรีสังกัดอยู่ในสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหารเป็นจำนวนมาก จึงมีพระภิกษุสามเณรมาเรียนกันมาก จำต้องมีการบริหารจัดการการเล่าเรียนให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ผู้อำนวยการการศึกษาสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหารรูปแรกคือ พระราชกวี (อาบ อุปคุตฺโต ป.ธ. ๖) ผู้อำนวยการการศึกษาสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร มีมาตามลำดับดังนี้

สำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร

ในยุคที่พระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เป็นผู้อำนวยการการศึกษาสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหารนั้น ได้กลับมาเข้มงวดในการจัดการศึกษาของพระภิกษุสามเณรอีกครั้งหนึ่ง โดยท่านเจ้าคุณพระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ลงสอนเองด้วย มีนักเรียนที่ได้เรียนกับท่านเจ้าคุณพระอมรโมลี ต่างรำลึกได้ดีว่าท่านเจ้าคุณพระอมรโมลี จริงจังกับการเรียนการสอน ตั้งใจสอน ตั้งใจอธิบายจนนักเรียนเกิดความเข้าใจ บางครั้งการเรียนเกิดไม่จบ แต่ถึงเวลาเพลแล้ว ท่านเจ้าคุณพระอมรโมลีก็ไม่ปล่อยนักเรียนให้ไปฉันเพล ตัวท่านเจ้าคุณเองก็ไม่ยอมไปฉัน เคี่ยวเข็ญนักเรียนจนเข้าใจในบทบาลีที่สอน แม้ทั้งอาจารย์และนักเรียนต้องอดเพลในวันนั้นก็ตาม ในการสอนนั้นหลายครั้งนักเรียนไม่ได้ทำการบ้านมาก่อน ทำให้การเรียนไม่เข้าใจ ท่านเจ้าคุณพระอมรโมลีก็ดุ แต่ก็ด้วยความเมตตาอยากเห็นศิษย์ได้ดีเข้าใจในบทเรียน

แม่เหล็ย พราหมณ์พิทักษ์
มารดาพระอมรโมลีถึงแก่กรรม

ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ถือว่าเป็นปีที่เกิดความสูญเสียคนสำคัญที่สุดในชีวิตของเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต เมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๗ เวลาประมาณ ๒๓.๐๐ น. แม่เหล็ย พราหมณ์พิทักษ์ ผู้เป็นมารดาของเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้ถึงแก่กรรม ที่จังหวัดตราด สิริอายุได้ ๘๘ ปี

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ขณะยังเป็นที่พระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้จัดงานศพโยมมารดา ณ วัดคิรีวิหาร อย่างสมเกียรติ โดยได้กราบเรียนสมเด็จพระญาณสังวร เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร เป็นประธานในการฌาปนกิจศพแม่เหล็ย พราหมณ์พิทักษ์ ณ เมรุลอย ที่สร้างขึ้นมาเฉพาะ ในลานวัดคิรีวิหาร เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๒๗

วันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๗ คืนที่ แม่เหล็ยถึงแก่กรรมนั้น คุณแม่เหล็ยไม่ได้มีอาการป่วยแต่อย่างใด ไม่มีโรคประจำตัวใด ๆ ทั้งสิ้น เพียงแต่ชราภาพตามอายุสังขาร ในคืนนั้น แม่เหล็ยได้รับประทานอาหารเย็นตามปกติ เมื่อถึงเวลาเข้านอน ลูกหลานก็ได้กางมุ้งให้เข้านอน บังเอิญในคืนนั้นบริเวณบ้านใกล้เคียงมีการฉายหนังกลางแปลง ลูก ๆ ของโยมพี่ถนอม ผู้เป็นพี่สาวของเจ้าประคุณสมเด็จ ฯ เห็นว่าแม่เหล็ยเข้านอนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้พากันไปดูหนังกลางแปลงกันหมดบ้าน พอกลับบ้านจากการไปดูหนังกลางแปลง ราวเวลา ๒๓.๐๐ น. เดินไปดูแม่เหล็ยที่หลับสนิทในมุ้ง ปรากฏว่าได้ถึงแก่กรรมไปแล้ว โดยไม่ทราบว่าถึงแก่กรรมเวลาเท่าใดกันแน่ โยมพี่สาว จึงได้รีบโทรศัพท์แจ้งพระอมรโมลี ผู้เป็นบุตร ทันที แม่เหล็ยให้การกำเนิดเด็กชายจุนท์ เมื่ออายุได้ ๔๐ ปี ส่วนธิดาคนแรกของแม่เหล็ยคือ พี่ถนอม ให้กำเนิดเมื่อแม่เหล็ยมีอายุ ๒๔ ปี

ผู้ตรวจชำระพระไตรปิฎก

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐ ในวโรกาสที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบ มูลนิธิมหากุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้แปลพระไตรปิฎก และคำอธิบายภาษาบาลีเป็นภาษาไทยรวม ๙๑ เล่ม อนึ่ง เพื่อให้คำอธิบายพระไตรปิฎก ที่เรียกว่า อรรถกถาภาษาบาลี ซึ่งยังไม่สมบูรณ์ครบชุด มหาเถรสมาคมจึงได้ดำเนินการตรวจชำระ และจัดพิมพ์ให้เสร็จ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ นับว่าในรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เป็นระยะเวลาที่พระไตรปิฎกภาษาบาลี และที่แปลเป็นไทย รวมทั้งคำอธิบายพระไตรปิฎก ที่เรียกว่า อรรถกถา ทั้งภาษาบาลี และภาษาไทย ได้จัดพิมพ์ขึ้นโดยสมบูรณ์ ในการนี้ พระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เป็นกรรมการกำลังสำคัญในการสังคยานาตรวจชำระพระไตรปิฎกด้วย

พระราชสุมนต์มุนี
วิวัฒน์สำนักเดิมให้รุ่งเรือง
(๒๕๓๑ - ๒๕๓๔)

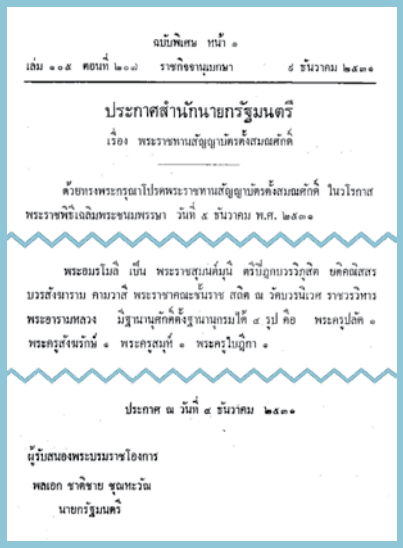
พระราชสุมนต์มุนี : วิวัฒน์สำนักเดิมให้รุ่งเรือง

พุทธศักราช ๒๕๑๗ พระมหาจุนท์ พุรหฺมคุตฺโต ได้รับพระมหากรุณาโปรดให้ตั้งสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระอมรโมลี ถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ได้รับพระมหากรุณาโปรดให้เลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราช ที่ พระราชสุมนต์มุนี ตรีปิฎกบวรวิภูสิต ยติคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี สถิต ณ วัดบวรนิเวศ ราชวรวิหาร พระอารามหลวง บรรจบอายุกาลครบ ๕๒ ปี พรรษา ๓๒ นับเป็นช่วงเวลาแห่งชีวิตที่ใช้โอกาสไปวิวัฒน์สำนักเดิมให้รุ่งเรือง เป็นการขยายภาระธุระจากด้านการศึกษาและวิชาการที่ทำอยู่ไปสู่ด้านสาธารณูปการ ทั้งนี้วัดคิรีวิหารเป็นวัดที่เก่าแก่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดตราด ศาสนสถานและอาคารต่าง ๆ ของวัดจึงเสื่อมโทรมไปตามกาลเวลา เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่พระราชสุมนต์มุนี ได้รับเป็นภารธุระในการไปพัฒนาวัดคิรีวิหาร ซึ่งเป็นสำนักที่ตนได้อาศัยมาแต่เป็นศิษย์วัดและเป็นสามเณร นับเป็นการแสดงกตัญญูกตเวทิตาต่อถิ่นฐานบ้านเกิดและวัดที่ตนได้อาศัยเจริญเติบโตในพระศาสนา การวิวัฒน์วัดคิรีวิหารของเจ้าประคุณสมเด็จฯ นั้น ได้รับการสนับสนุนจากหลายฝ่ายทั้งบรรพชิตและทายกทายิกา จนถือได้ว่า เป็นการปฏิสังขรณ์ที่เป็นเสมือนการสร้างใหม่ทั้งอารามทีเดียว มีทั้งบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถานและอาคารเก่า มีทั้งการสร้างศาสนสถานและอาคารใหม่ ๆ มีการขยายพื้นที่วัดให้กว้างขวางมากขึ้น มีการสร้างกำแพงวัดให้เป็นสัดเป็นส่วน และได้สร้างอาคารเรียนใหม่ให้แก่โรงเรียนวัดคิรีวิหาร ให้เป็นศูนย์การเรียนของเด็ก ๆ ในท้องที่นั้นด้วย

พระราชสุมนต์มุนี

ฉบับพิเศษ หน้า ๑
เล่ม ๑๐๕ ตอนที่ ๒๐๗ ราชกิจจานุเบกษา ๙ ธันวาคม ๒๕๓๑

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง พระราชทานสัญญาบัตรตั้งสมณศักดิ์

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานสัญญาบัตรตั้งสมณศักดิ์ ในวโรกาส พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๑

พระอมรโมลี เป็น พระราชสุมนต์มุนี ตรีปิฎกบวรวิภูสิต ยติคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี พระราชาคณะชั้นราช สถิต ณ วัดบวรนิเวศ ราชวรวิหาร พระอารามหลวง มีฐานานุศักดิ์ตั้งฐานานุกรมได้ ๔ รูป คือ พระครูปลัด ๑ พระครูสังฆรักษ์ ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑

ประกาศ ณ วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๓๑

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ
นายกรัฐมนตรี

ประกาศราชกิจจานุเบกษา

ประกาศตั้งสมณศักดิ์พระราชาคณะชั้นราชที่ พระราชสุมนต์มุนี วันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๓๑

วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ พระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ พระราชสุมนต์มุนี ตรีปิฎกบวรวิภูสิต ยติคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี พระราชาคณะชั้นราช สถิต ณ วัดบวรนิเวศ ราชวรวิหาร พระอารามหลวง มีฐานานุศักดิ์ตั้งฐานานุกรมได้ ๔ รูป คือ พระครูปลัด ๑ พระครูสังฆรักษ์ ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑

พระราชสุมนต์มุนี ผู้พัฒนาวัดคิรีวิหาร

เจดีย์ใหม่	เจดีย์เก่าก่อนพังทลาย
	

พระราชสุมนต์มุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) นอกจากจะรับผิดชอบงานด้านอำนวยการจัดการศึกษาของสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหารแล้ว ยังได้ทุ่มเทแรงกายแรงใจในการไปพัฒนาวัดคิรีวิหาร ซึ่งเป็นวัดต้นสังกัดเดิมที่เคยอยู่ศึกษาตั้งแต่เป็นเด็กวัดและเป็นสามเณร การพัฒนาวัดคิรีวิหารที่พระราชสุมนต์ได้ริเริ่มมาตั้งแต่แรก ๆ ครั้งยังเป็นพระอมรโมลี และดำเนินการมาเรื่อย ๆ นับว่าเป็นการบูรณะเสมือนสร้างวัดใหม่ทั้งวัด ได้ใช้เวลาต่อเนื่องหลายปี

การบูรณะวัดคิรีวิหารดังกล่าวจึงเป็นการสร้างใหม่ตลอดทั้งพระอาราม รวมทั้งเป็นการขยายอาณาบริเวณพระอารามให้กว้างขวางออกไปกว่าเดิม พร้อมทั้งได้ดำเนินการขอยกวัดคิรีวิหารขึ้นเป็นพระอารามหลวง และได้รับการประกาศยกขึ้นเป็นพระอารามหลวงเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งการทั้งปวงนี้นั้นเป็นการตอบแทนพระคุณอุปัชฌาย์อาจารย์ผู้ได้อุปถัมภ์เลี้ยงดูเจ้าประคุณสมเด็จฯ มาแต่ยังเยาว์อย่างเต็มภาคภูมิ

อาคารเรียนหลังใหม่

นอกจากการบูรณะวัดคิรีวิหารแล้วยังได้สร้างอาคารเรียนหลังใหม่แทนอาคารโรงเรียนหลังเดิม ให้แก่โรงเรียนวัดคิรีวิหาร ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เคยเรียนเมื่อเป็นเด็ก

การก่อสร้างที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ได้สร้างให้แก่ภูมิลำเนาเดิมของตนก็คือ ตึกสกลมหาสังฆปริณายกที่ ๑๕ โซน ๑ ณ โรงพยาบาลจังหวัดตราด ที่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน) ได้ทรงประทานทุนก่อสร้าง เพื่อใช้ในการรักษาพยาบาลทั้งพระสงฆ์และประชาชนทั่วไป โดยมีรายละเอียดพื้นที่ใช้สอยดังนี้ ห้อง VIP (สำหรับพระสงฆ์) จำนวน ๑๒ ห้อง ห้องพิเศษเดี่ยว จำนวน ๑๖ ห้อง ห้องพิเศษรวม จำนวน ๔ ห้อง ห้องพระเพื่อทำกิจกรรมทางศาสนา จำนวน ๑ ห้อง ห้องประชุมสำหรับเจ้าหน้าที่ จำนวน ๒ ห้อง ต่อมาเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตยังได้ดำเนินการขยายการก่อสร้าง โซน ๒ เป็นอาคารผู้ป่วยใน ๖๐ เตียง ๖ ชั้น เพื่อให้บริการผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลตราดที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น เพราะจำนวนห้องที่มีอยู่ไม่สามารถรองรับผู้ป่วยได้อย่างเพียงพอ

ตึกสกลมหาสังฆปริณายกที่ ๑๕

การบูรณะวัดศิรีวิหาร

พ.ศ. ๒๕๒๑

สร้าง
พระอุโบสถ
แทนหลังเดิม

พ.ศ. ๒๕๒๙

สร้าง
กุฏิธัมมสารอุทิศ

พ.ศ. ๒๕๓๐

สร้าง
กุฏินิรมิตสามัคคี

พ.ศ. ๒๕๓๕

สร้างตำหนัก
เรือนรับรองสมเด็จ
พระเทพรัตนราชสุดา
สยามบรมราชกุมารี

สร้างศาลา
การเปรียญ

สร้างศาลาพระไพรีพินาศ

พระราชสุมนต์มุนี

สร้างพระเจดีย์
แทนองค์เดิม
ที่พังทลายลงมา

**พ.ศ.
๒๕๓๘**

สร้างวิหารพระพุทธ
อุดมสมบูรณ์

สร้างกุฏิที่พักสงฆ์

**พ.ศ.
๒๕๔๒**

สร้าง
หอระฆัง

**พ.ศ.
๒๕๔๘**

สร้างศาลา
ปฏิบัติธรรม

**พ.ศ.
๒๕๕๑**

สร้างหมู่กุฏิทรงไทย

สร้างกำแพงรอบวัด

**พ.ศ.
๒๕๕๒**

สร้างฌาปนสถาน

สร้างอาคารรับรอง

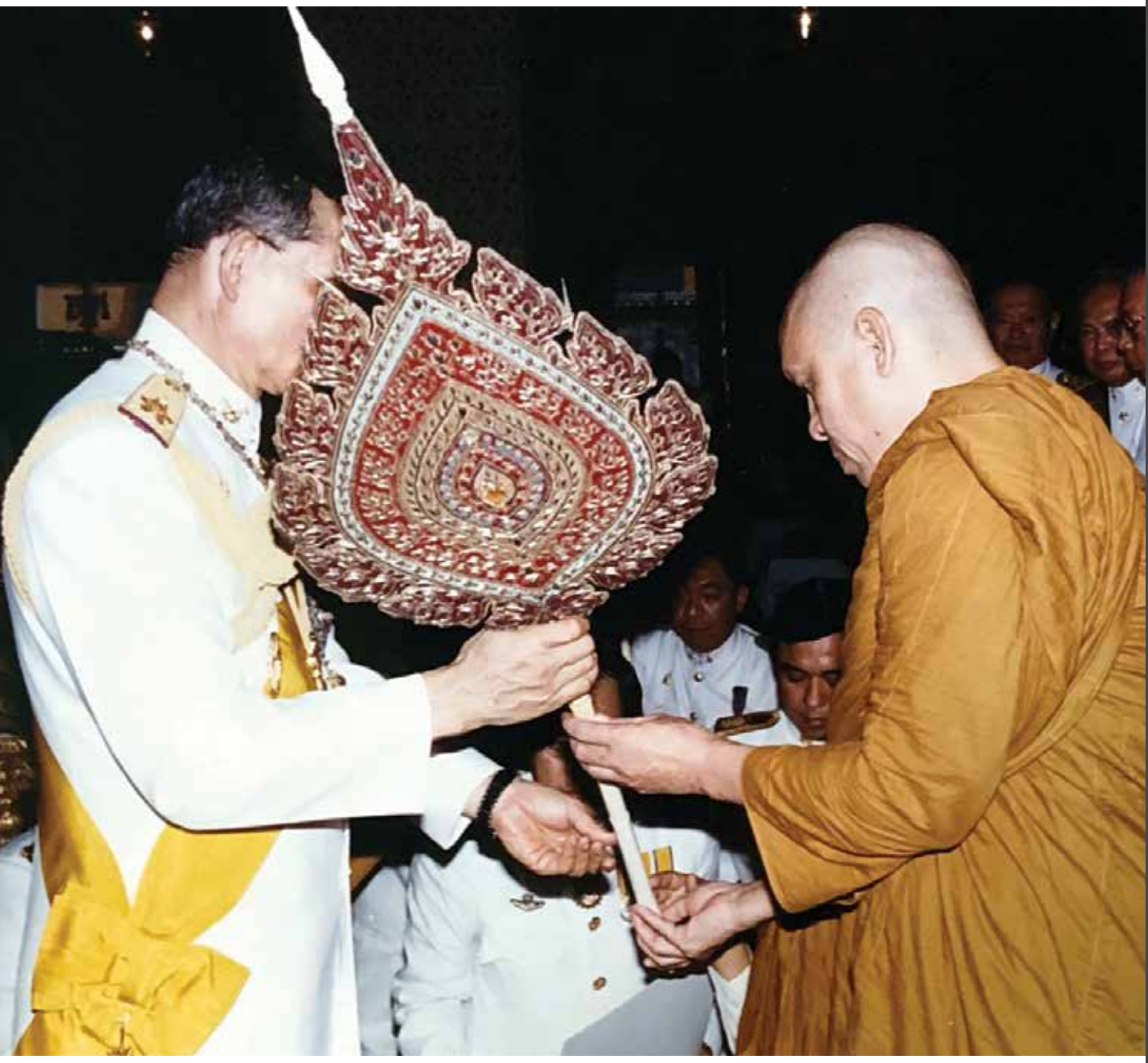
พระเทพกวี

สืบทอดการพระศาสนาและงานพระคัมภีร์ให้รุ่งโรจน์

(๒๕๓๕ - ๒๕๔๐)

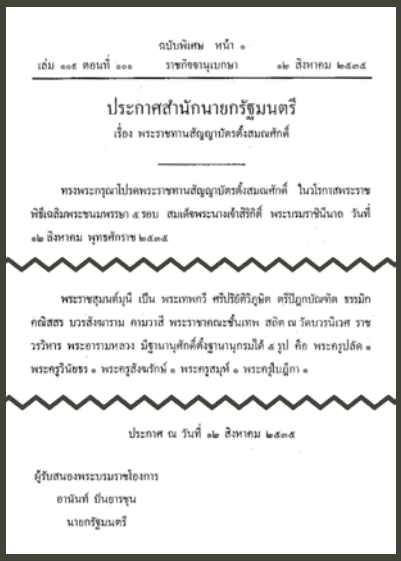
พระเทพกวี : สืบทอดการพระศาสนาและงานพระคัมภีร์ให้รุ่งโรจน์

พุทธศักราช ๒๕๓๕ ได้รับพระมหากรุณาโปรดให้เลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ที่ **พระเทพกวี** ศรีปริยัติวิภูสิต ตรีปิฎกบัณฑิต ธรรมิกคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี สถิต ณ วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร พระอารามหลวง บรรจบอายุกาลครบ ๕๖ ปี พรรษา ๓๖ ขณะที่กรณียกิจต่าง ๆ ด้านศาสนศึกษาและการสาธารณูปการ ยังกระทำต่อเนื่อง คณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม ก็ได้มอบภารธุระเพิ่มเติมเป็นส่วนงานด้านการปกครองและงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จนถือได้ว่าช่วงตั้งแต่เป็นพระเทพกวี เจ้าประคุณสมเด็จ ฯ ได้ทุ่มเทสติปัญญาและวิริยะอุตสาหะ ในการชำระพระไตรปิฎกและอรรถกถา เพื่อเป็นการสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาและเก็บรักษาพระสัทธรรมให้ถูกถ้วนบริบูรณ์

พระเทพกวี

ฉบับพิเศษ หน้า ๑
เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๑๐๑ ราชกิจจานุเบกษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๕

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง พระราชทานสัญญาบัตรตั้งสมณศักดิ์

ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานสัญญาบัตรตั้งสมณศักดิ์ ในวโรกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ วันที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕

พระราชสุมนต์มุนี เป็น พระเทพกวี ศรีปริยัติวิบูลย์ ศรีปฏิภาณวัตถิต ธรรมิกคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี พระราชาคณะชั้นเทพ สถิต ณ วัดบวรนิเวศ ราชวรวิหาร พระอารามหลวง มีฐานานุศักดิ์ตั้งฐานานุกรมได้ ๕ รูป คือ พระครูปลัด ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูสังฆรักษ์ ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๕

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อานันท์ ปันยารชุน
นายกรัฐมนตรี

ประกาศราชกิจจานุเบกษา

ประกาศตั้งสมณศักดิ์พระราชาคณะชั้นเทพที่ พระเทพกวี วันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๕

เมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ในวโรกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนม พรรษา ๕ รอบ สมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ พระราชสุมนต์มุนี เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ พระเทพกวี

การเลื่อนสมณศักดิ์ในชั้นที่สูงขึ้นไป ย่อมหมายถึงภาระหน้าที่ทางการคณะสงฆ์ ก็มากขึ้นเป็นเงาตามตัว กล่าวคือ

พ.ศ. ๒๕๓๕

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ ๖๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๕ คณะสงฆ์ได้ดำเนินการตรวจชำระพระคัมภีร์อรรถกถาภาษาบาลี จัดพิมพ์ถวายเป็นพระราชกุศล เฉลิมพระเกียรติ พระเทพกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ควบคุมดูแลการดำเนินตรวจชำระและจัดพิมพ์พระคัมภีร์อรรถกถาภาษาบาลีดังกล่าวจำนวน ๔๘ เล่ม สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

พ.ศ. ๒๕๓๖

เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ มหาเถรสมาคมมีมติแต่งตั้งเป็นผู้รักษาการแทนเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร-สมุทรปราการ (ธรรมยุต) ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้รับแต่งตั้งเป็น เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร-สมุทรปราการ (ธรรมยุต) เป็นกรรมการบริหารคณะธรรมยุตอีกตำแหน่งหนึ่ง และเป็นกรรมการมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

พ.ศ. ๒๕๓๙

เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๙ วัดอาวุธวิกสิตาราม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ได้รับการยกฐานะจากวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๓ ตอนที่ ๔๔ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๙ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ พระเทพกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้รับมอบหมายจากเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ไปรักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดอาวุธวิกสิตาราม เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดอาวุธวิกสิตารามอยู่รวม ๓ ปี คือถึง พ.ศ. ๒๕๔๒

พ.ศ. ๒๕๔๐

เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๐ มหาเถรสมาคมมีมติแต่งตั้งพระเทพกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เป็นรองเจ้าคณะภาค ๔-๕-๖-๗ (ธรรมยุต)

คัมภีร์อรรถกถาบาลี

มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย

มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ มีวัตถุประสงค์ในการบำรุงอุดหนุนการศึกษาปริยัติธรรม ส่งเสริมเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้ถาวร รุ่งเรืองยิ่งขึ้น

คัมภีร์อรรถกถา หรือเรียกสั้น ๆ ว่า อรรถกถา เป็นคัมภีร์อธิบายขยายข้อความในพระไตรปิฎก บางเรื่องบางตอนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เป็นคัมภีร์ที่มีคู่มากับพระไตรปิฎก แต่โบราณ

เดิมเป็นภาษาสิงหล (ลังกา) ได้รับจารึกเป็นภาษาบาลีเมื่อราวพุทธศักราช ๑๐๐๐ สำหรับบาลีอักษรไทย ได้จัดพิมพ์ครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ ๖ มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ดำเนินการจัดพิมพ์ครบบริบูรณ์ เป็นครั้งแรก จำนวน ๔๘ เล่ม เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้พิมพ์เผยแพร่สืบมา

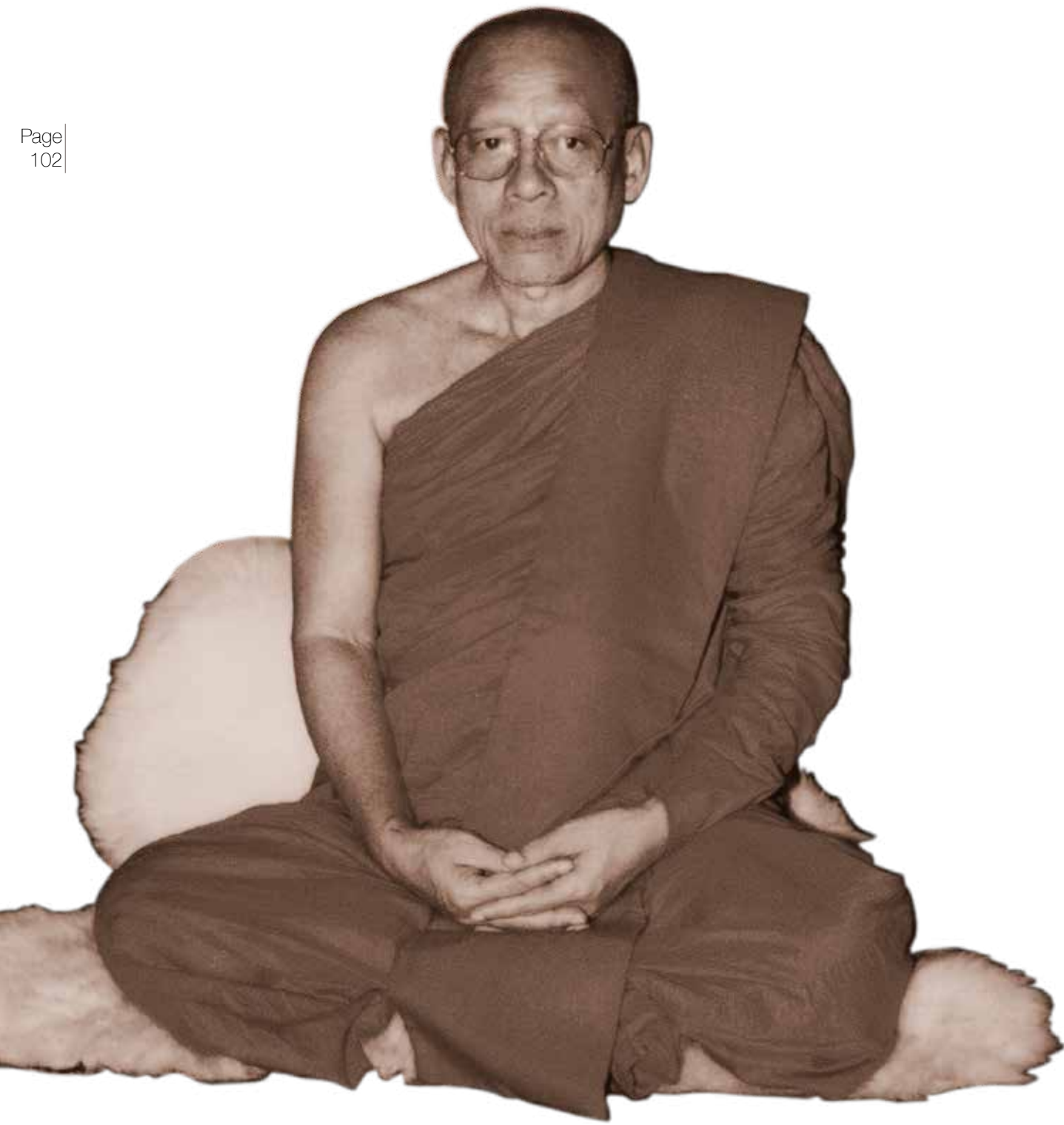
พระธรรมกวี

พัฒนาภารกิจแม่กองธรรม

(๒๕๔๑ - ๒๕๔๒)

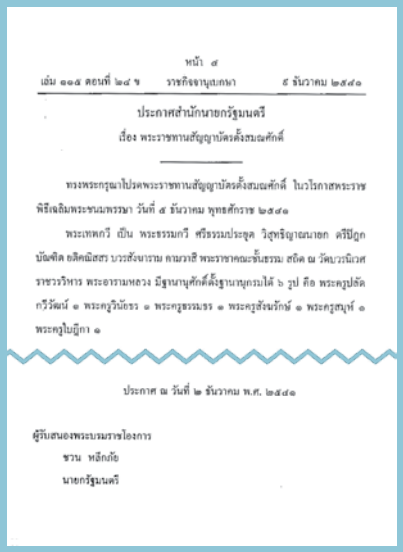
พระธรรมกวี พัฒนาภารกิจแม่กองธรรม

พุทธศักราช ๒๕๔๑ ได้รับพระมหากรุณาโปรดให้เลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นธรรม ที่ **พระธรรมกวี** ศรีธรรมประยุต วิสุทธิญาณนายก ตรีปิฎกบัณฑิต ยติคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี สถิต ณ วัดบวรนิเวศ ราชวรวิหาร พระอารามหลวง บรรจบอายุกาลครบ ๖๒ ปี พรรษา ๔๒ ในขณะที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ทุ่มเทงานด้านศาสนศึกษาและด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอยู่ งานด้านการปกครองการคณะก็เพิ่มทวีขึ้นเป็นลำดับ แต่งานหลักที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ทุ่มสติกำลังนับแต่เป็นที่พระธรรมกวี ก็คือ การปรับปรุงพัฒนาแม่กองธรรม ในฐานะที่ได้รับมอบหมายจากมหาเถรสมาคมให้ดำรงตำแหน่งเป็น แม่กองธรรมสนามหลวง ทำให้การบริการศึกษาพระธรรมวินัยของคณะสงฆ์ ได้นำเอาระบบคอมพิวเตอร์มาช่วย เป็นเหตุให้มีสำนักงานแม่กองธรรมเป็นที่เป็นทางอย่างถาวร โดยภาพรวมทำให้การบริหารงานแม่กองธรรม มีประสิทธิภาพมากขึ้น และดำเนินการสอบพระปริยัติธรรมแผนกธรรมทั้งในราชอาณาจักรและนอกราชอาณาจักรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พระธรรมกวี

หน้า ๘
เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๒๘ ข ราชกิจจานุเบกษา ๕ ธันวาคม ๒๕๔๑

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง พระราชทานสัญญาบัตรตั้งสมณศักดิ์

ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานสัญญาบัตรตั้งสมณศักดิ์ ในวโรกาสพระราช พิธีเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๑

พระเทพกวี เป็น พระธรรมกวี ศรีธรรมประยุต วิสุทธิญาณนายก ตรีปิฎกบัณฑิต อติคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี พระราชคณะชั้นธรรม สถิต ณ วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร พระอารามหลวง มีฐานานุศักดิ์ตั้งฐานานุกรมได้ ๖ รูป คือ พระครูปลัดกวีวัฒน์ ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครูสังฆรักษ์ ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑

ประกาศ ณ วันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

ประกาศราชกิจจานุเบกษา

ประกาศตั้งสมณศักดิ์พระราชาคณะชั้นธรรมที่ พระธรรมกวี ลงวันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๑

ในวโรกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานสัญญาบัตรตั้งสมณศักดิ์ พระราชาคณะชั้นธรรมที่ **พระธรรมกวี** ศรีธรรมประยุต วิสุทธิญาณนายก ตรีปิฎกบัณฑิต ยติคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี เป็นพระราชาคณะรูปแรกในราชทินนามนี้

รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดพุทธบูชา

พ.ศ. ๒๕๔๑ พระธรรมกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ในฐานะเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร - สมุทรปราการ (ธรรมยุต) ได้รับพระบัญชาจากเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ให้ไปรักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดพุทธบูชา แขวงบางมด เขตบางมด กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นวัดราษฎร์ สังกัดคณะธรรมยุติกนิกาย ตั้งเป็นวัดขึ้นมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ ในการดูแลของพระพรหมมุนี (ผิน สุวโจ) อดีตเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร

พระธรรมกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้ทำหน้าที่รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดพุทธบูชา ถึง พ.ศ. ๒๕๔๒ นับเป็นเวลาเกือบ ๑ ปี เศษ เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงได้ตั้งพระอุดมสังวรญาณ (สนธิ์ อนาลโย) ปัจจุบันเป็น พระพรหมวชิราภรณ์ เป็นเจ้าอาวาสวัดพุทธบูชา และได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสสืบต่อมาจนปัจจุบัน

พ.ศ.๒๔๙๗ → **พ.ศ.๒๕๔๑** → **พ.ศ.๒๕๔๒**

วัดพุทธบูชา

วัดพุทธบูชา แขวงบางมด เขตบางมด กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นวัดราษฎร์ สังกัดคณะธรรมยุติกนิกาย ตั้งเป็นวัดขึ้นมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ ในการดูแลของพระพรหมมุนี (ผิน สุวโจ) อดีตเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร

ศีล บรรเทากิเลสอย่างหยาบ
สมาธิ บรรเทากิเลสอย่างกลาง
ปัญญา บรรเทากิเลสอย่างละเอียด ขจัดอวิชชา
ความโง่เขลา

กรรมการมหาเถรสมาคม

ด้วย ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ กรรมการมหาเถรสมาคมโดยการแต่งตั้งว่างลง อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔ และ ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มีพระบัญชาแต่งตั้งให้ พระธรรมกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต ป.ธ. ๙) วัดบวรนิเวศวิหาร ดำรงตำแหน่งกรรมการมหาเถรสมาคม แทนตำแหน่งที่ว่างลง ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๒ นับเป็นการได้รับมอบหมายทางการบริหารการคณะสงฆ์ที่สูงสุด เพราะว่า มหาเถรสมาคม เป็นองค์กรบริหารกิจการพระพุทธศาสนาสูงสุดของประเทศไทย (เทียบได้กับ “คณะรัฐมนตรี” - คณะรัฐบาลผู้บริหารประเทศ)

คำว่า “มหาเถรสมาคม” ได้เริ่มต้นใช้เป็นครั้งแรก เมื่อมีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ (พ.ศ. ๒๔๔๕) และได้เปลี่ยนชื่อเรียกมหาเถรสมาคมเป็น “สังฆสภา” ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ ภายหลังได้กลับมาเรียกองค์กรบริหารกิจการพระพุทธศาสนาสูงสุดของประเทศไทยว่า “มหาเถรสมาคม” อีกครั้ง ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๕) และ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (แก้ไขเพิ่มเติมปี พ.ศ.๒๕๖๐) ในปัจจุบัน

มหาเถรสมาคม

การจัดตั้งมหาเถรสมาคมขึ้น ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติทั้ง ๓ ฉบับดังกล่าวข้างต้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป็นศูนย์กลางที่รวมพระสงฆ์ทุกกลุ่มให้มาทำงานร่วมกัน กล่าวคือให้มีองค์กรมหาเถรสมาคมรับผิดชอบทำหน้าที่ทุกอย่าง เพื่อเกื้อหนุนพระธรรมวินัยตามรูปแบบของการจัดองค์กรบริหารสมัยใหม่ที่มุ่งเน้นการรวมพลังของพระสงฆ์ทุกกลุ่ม การกระจายอำนาจ ร่วมรับผิดชอบร่วมตัดสินใจด้วยกัน และมุ่งเน้นประสิทธิภาพในการทำงานทุกขั้นตอน

พิจารณาเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติทั้ง ๓ ฉบับดังกล่าวข้างต้นกฎหมายได้พยายามออกแบบให้มหาเถรสมาคมเป็นองค์กรที่

๑. มีความเข้มแข็งในการรักษาพระธรรมวินัย

๒. มีความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาพระธรรมวินัยแก่ชาวพุทธและบุคคลทั่วไป

๓. มีความเข้มแข็งในการจัดการพุทธศาสนสถาน พุทธศาสนิก ทรัพยากรสังคม ตลอดถึงทรัพยากรสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. มีความเข้มแข็งในการสร้างและรักษาความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของชาวพุทธและบุคคลทั่วไป

อำนาจหน้าที่ของมหาเถรสมาคม ที่พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (แก้ไขเพิ่มเติมปี พ.ศ. ๒๕๖๐) มาตรา ๑๕ ตรี ได้ระบุไว้ดังนี้

(๑) ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยความเรียบร้อยดีงาม

(๒) ปกครองและกำหนดการบรรพชาสามเณร

(๓) ควบคุมและส่งเสริมการศาสนศึกษา การศึกษา สงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์

(๔) รักษาหลักการพระธรรมวินัยของพระพุทธศาสนา

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น

ในทางปฏิบัติ มหาเถรสมาคม จะบริหารงาน ออกนโยบาย และแผนปฏิบัติการประจำปี กำกับและสั่งการการทำงานกิจการพระพุทธศาสนาผ่านช่องทางของหน่วยงานปกครองในระดับต่าง ๆ ของทางคณะสงฆ์ ดังนี้ คือ ๑. คณะใหญ่ ๒. คณะสงฆ์ภาค ๓. คณะสงฆ์จังหวัด ๔. คณะสงฆ์อำเภอ ๕. คณะสงฆ์ตำบล ๖. คณะสงฆ์วัด ซึ่งเป็นการรวมพลังกันทำงานอย่างเป็นระบบ และมุ่งเน้นความสามัคคี เอื้อเฟื้อต่อพระธรรมวินัยเป็นจุดหลักสำคัญ โดยไม่มีการถือติดเรื่องนิกายสงฆ์ในการทำงานแต่อย่างใด

เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้มีการแต่งตั้งกรรมการมหาเถรสมาคมเพิ่มเติม โดยที่ พระธรรมกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต ป.ธ. ๙) อยู่ในลำดับที่ ๗ ของการตั้งกรรมการมหาเถรสมาคมในครั้งนั้น

ถวาย พระธรรมเทศนา เบื้องหน้าพระที่นั่ง

ในศกเดียวกัน (พ.ศ. ๒๕๔๒) ในภาระหน้าที่รองเจ้าคณะภาค ๔-๕-๖-๗ (ธรรมยุต) ได้ไปตรวจการณ์คณะสงฆ์ภาค ๗ (ธรรมยุต) คือ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ในขณะที่กำลังตรวจการคณะสงฆ์อยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่นั้นเอง ตรงกับในวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้รับแจ้งจากสำนักพระราชวังว่า พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดอาราธนาให้แสดงพระธรรมเทศนาในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระกุศลในวันรุ่งขึ้น จึงได้รีบเดินทางกลับมายังกรุงเทพมหานครทันที เพื่อเตรียมถวายพระธรรมเทศนาในวันรุ่งขึ้น นับเป็นการถวายพระธรรมเทศนาครั้งแรกเบื้องหน้าพระพักตร์ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ตรงกับวันอังคารที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ เวลา ๑๗.๐๐ น. ในการทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ทรงพระราชอุทิศถวายพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ณ ศาลาเริง พระราชวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ด้วยเป็นการได้รับอาราธนาอย่างกะทันหัน ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะเตรียมตัวแต่งพระธรรมเทศนาถวาย เพราะกว่าจะเดินทางจากเชียงใหม่มาถึงกรุงเทพมหานครด้วยรถยนต์ก็เป็นเวลาใกล้รุ่งสว่างแล้ว เลยกลายเป็นพระธรรมเทศนาที่คิดขึ้นด้วยเชาวน์ไหวพริบ โดยยกคาถาพระธรรมภาษิต ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส เป็นบทอุทเทสในการถวายพระธรรมเทศนา

สาระสำคัญของพระธรรมเทศนา

“กรุณาสหกถา”

เนื้อหาของพระธรรมเทศนาได้ปรารภถึง พระราชหฤทัยประกอบด้วยพระเมตตาอันบริสุทธิ์ในประชาชนของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ที่ทรงได้ตัดสินพระราชหฤทัยในทางที่จะให้เกิดความสงบสุขแก่มหาชนพสกนิกร และความเจริญมั่นคงแห่งบ้านเมืองประเทศชาติ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เตรียมการพระราชทานรัฐธรรมนูญ ทรงสละพระราชอำนาจที่เป็นส่วนพระองค์พระมหากษัตริย์ ให้เป็นของราษฎร จึงได้ชื่อว่าทรงมพระมหากรุณาธิคุณแก่ประชาชนและประเทศชาติ เปรียบเสมือนกับมารดาของเด็กในเรื่องมโหสถชาดก ที่ได้สาธกถวายวิสัชนาตาม บทอุเทสว่า **มหาปุริสภาวสฺส ลกฺขณ์ กรุณาสโหติ** แปลความว่า อัธยาศัยที่ทนอยู่ไม่ได้ เพราะกรุณาเป็นลักษณะของมหาบุรุษ

เรื่องชาดกที่สาธกถวายวิสัชชนามีความว่า มีสตรีคนหนึ่งอุ้มบุตรน้อยไปพบสระน้ำ จึงอาบน้ำให้บุตรในสระน้ำนั้น เสร็จแล้วประสงค์จะล้างหน้าของตน จึงเอาผ้าปูบนบก วางบุตรนอนบนผ้านั้น ตนเองก้มลงล้างหน้าในสระ ขณะนั้น มียักษิณีตนหนึ่งเดินมาเห็นเด็กน้อย อยากจะกินเด็ก จึงแปลงเพศเป็นสตรีเข้าไปถามมารดาเด็กว่า “เด็กนี้งามจริง เป็นบุตรเธอหรือ” เมื่อมารดาเด็กรับว่าเป็นบุตร จึงกล่าวว่า “ฉันจะอุ้มเด็กให้ดื่มนม” เมื่อมารดาเด็กอนุญาตแล้ว ก็อุ้มเด็กนั้นเชยชมหน่อยหนึ่งแล้วพาเด็กวิ่งหนีไป มารดาเด็กเห็นดังนั้น จึงขึ้นจากสระวิ่งตามไปยึดผ้าไว้แล้วกล่าวว่า “เธอจะพาบุตรฉันไปไหน” นางยักษิณีเถียงว่า “เธอได้บุตรมาจากไหน นี่บุตรฉันต่างหาก”

หญิงทั้งสองโต้เถียงแย่งบุตรกันเดินผ่านไปถึงศาลา มโหสถบัณฑิตอยู่ในศาลานั้นพร้อมมหาชน ได้ยินเสียงโต้เถียงนั้นแล้ว แม้รู้ว่าหญิงคนไหนเป็นยักษิณี คนไหนเป็นมารดา ก็ยังกล่าวว่า “เธอทั้งสองจะเชื่อคำตัดสินของเราหรือไม่” เมื่อหญิงทั้งสองรับคำว่าจะเชื่อคำตัดสิน จึงเอาไม้ขีดรอยที่แผ่นดิน แล้วให้เด็กนอนขวางบนรอยขีด ให้ยักษิณีจับมือทั้งสองของเด็ก ให้หญิงมารดาจับเท้าทั้งสอง แล้วกล่าวว่า “เธอทั้งสองจงฉุดคร่าเอาไป เด็กนี้จะเป็นของผู้สามารถดึงไปได้” หญิงทั้งสองต่างดึงเด็กนั้น เด็กเมื่อถูกดึงจึงเกิดความเจ็บจึงร้องขึ้น หญิงที่เป็นมารดาได้ยินเสียงบุตรร้องทนไม่ได้เหมือนหัวใจจะขาด จึงปล่อยบุตรยืนร้องไห้อยู่ มโหสถบัณฑิตจึงถามมหาชนว่า “ท่านทั้งหลายเห็นเป็นอย่างไร จิตใจของมารดาเด็กอ่อน หรือจิตใจของหญิงผู้ไม่ใช่มารดาอ่อน” มหาชนตอบว่า “จิตใจของมารดาอ่อน” มโหสถบัณฑิตจึงถามมหาชนว่า “บัดนี้ ท่านเห็นอย่างไร หญิงผู้ดึงเด็กไปเป็นมารดาหรือว่าหญิงผู้ปล่อยเด็กยืนร้องไห้อยู่เป็นมารดา” มหาชนตอบว่า “หญิงผู้ปล่อยเด็กเป็นมารดา”

นิทานชาดกที่ได้ถวายนำมาสาธกนี้ เพื่อชี้ให้เห็นว่า จิตใจของบิดามารดาย่อมประกอบด้วยเมตตากรุณาอันบริสุทธิ์ในบุตรธิดา เทียบได้กับ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ทรงมีพระราชอัธยาศัยน้อมไปในพระมหากรุณาธิคุณ ก็เพราะทรงทนไม่ได้ในเหตุการณ์อันจะก่อให้เกิดความไม่สงบสุขของปวงชน และประเทศชาติ อันเป็นลักษณะของมหาบุรุษโดยแท้

เมื่อถวายพระธรรมเทศนาจบแล้ว พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงประเคนไทยธรรมบูชากัณฑ์เทศน์ พร้อมกับที่ทรงมีพระราชดำรัสว่า “เทศน์ดี” นับว่าเป็นการถวายพระธรรมเทศนาเบื้องหน้าพระพักตร์ครั้งแรกที่เกิดความสำเร็จ แต่นั้นมา ก็ได้รับอาราธนาให้เป็นองค์ถวายพระธรรมเทศนาในพระราชพิธีอยู่เนื่อง ๆ

แต่มีครั้งหนึ่งที่ถวายพระธรรมเทศนาเบื้องหน้าพระพักตร์แล้ว พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสท้ายเทศน์ จนทำให้การแสดงพระธรรมเทศนาของเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ต้องเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ พระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้รับอาราธนาให้เป็นผู้ถวายพระธรรมเทศนาเบื้องหน้าพระพักตร์ ในการทรงบำเพ็ญพระราชกุศล พระราชอุทิศถวาย สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ณ ศาลาเริง พระราชวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในวันจันทร์ที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ เวลา ๑๗.๓๐ น.

ในการถวายพระธรรมเทศนาในวันนั้นได้ถวายวิสัชนาในเรื่อง มหาอัสสาโรหชาตกกถา แต่การถวายเทศนาในครั้งนั้นเป็นการถวายเทศนาเนื้อหาธรรมล้วน ๆ เมื่อถวายพระธรรมเทศนาจบลง พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงประเคนไทยธรรมบูชากัณฑ์เทศน์ พร้อมกับที่ทรงมีพระราชดำรัสว่า “เทศน์ดี” “แต่มีสักกี่คนที่เข้าใจเนื้อหา ควรต้องมีตัวอย่างที่ผู้ฟังนำไปปฏิบัติได้” แสดงว่า ในระหว่างถวายพระธรรมเทศนา พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร บรมนาถบพิตร คงทรงสังเกตเห็นอาการของข้าราชบริพารและเจ้าหน้าที่ที่สดับพระธรรมเทศนาที่ไม่ใคร่จะให้ความสนใจเท่าที่ควร พระบรมบพิตรจึงได้มีพระดำรัสเช่นนั้น พระดำรัสในครั้งนั้น ทำให้

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ต้องคิดใหม่ในการแสดงพระธรรมเทศนา การแสดงพระธรรมเทศนา ไม่ใช่สักแต่ว่าแสดง แต่ต้องแสดงให้ผู้ฟังเข้าใจ ตามเรื่องราวได้ตลอดเรื่อง และน้อมนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ฟังได้ ไม่ใช่สักแต่ว่าให้ความรู้แก่ผู้ฟังอย่างเดียว นับเป็นบทเรียนที่ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร บรมนาถบพิตร ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ที่ทรงพระราชทานคำแนะนำในการแสดงพระธรรมเทศนา

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) ได้เข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขณะยังเป็น **“สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย”** ในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ รุ่นที่ ๑๐ แต่ด้วยภาระหน้าที่ที่มากขึ้น ทำให้การเรียนที่สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ไม่ได้เข้าสอบในภาคเรียนสุดท้าย และได้ทิ้งการเรียนเมื่อใกล้จบ

มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย

แต่มาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๒ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ พระธรรมกวี (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) ก็ได้เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยการแต่งตั้งของเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร นายกสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นำมาซึ่งภาระหน้าที่ในการพัฒนามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ต่อมา พ.ศ. ๒๕๕๓ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) ก็ได้รับพระบัญชาให้ดำรงตำแหน่งเป็นอุปนายกสภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่โครงการย้ายมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในที่ตั้งใหม่ที่ศาลายากำลังดำเนินการอยู่ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ประทานทุนทรัพย์จำนวนหนึ่งช่วยสร้างอาคารเรียน B7.4 โดยมีชื่ออาคารว่า **“อาคารสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺตเถร)”** ปัจจุบันนี้ อาคารหลังดังกล่าวเป็นที่ตั้งของคณะสังคมศาสตร์ เป็นทั้งสำนักงาน ห้องประชุม และห้องเรียนของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“อาคารสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺตเถร)” มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศาลายา

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

แม่กองธรรม สนามหลวง

แม่กองธรรม สนามหลวง

ด้วย พระสุธรรมาธิบดี (เพิ่ม อาภาโค) วัดราชาธิวาส แม่กองธรรมสนามหลวง ได้มรณภาพเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้การดำเนินงานของแม่กองธรรมสนามหลวงไม่เกิดติดขัด มหาเถรสมาคมมีมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๓๘/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้แต่งตั้ง พระธรรมกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ป.ธ. ๙ วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร ดำรงตำแหน่งแม่กองธรรมสนามหลวง ตั้งแต่วันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ สั่ง ณ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓

เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก จึงได้มีคำสั่งมหาเถรสมาคม ที่ ๑/๒๕๔๓ เรื่องแต่งตั้งแม่กองธรรมสนามหลวง โดยได้แต่งตั้งพระธรรมกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เป็นแม่กองธรรมสนามหลวง นับเป็นแม่กองธรรมสนามหลวง รูปที่ ๗ ของประเทศไทย

ตั้งแต่พระธรรมกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้รับภาระหน้าที่เป็นแม่กองธรรมสนามหลวง ได้ทำโครงการต่าง ๆ เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาองค์กรอย่างใหญ่หลวง

ต่อแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ มหาเถรสมาคมได้แต่งตั้ง พระธรรมกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) วัดบวรนิเวศวิหาร ดำรงตำแหน่งแม่กองธรรมสนามหลวง ซึ่งได้ดำรงตำแหน่งจนถึง ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ตลอดเวลาที่ได้เป็นแม่กองธรรมสนามหลวง ได้มีการพัฒนาองค์กรในทางที่ดี

ในอดีตที่ผ่านมา แม่กองธรรมสนามหลวงไม่มีสำนักงานถาวร พระเถระรูปใดอยู่วัดใดเป็นแม่กองธรรมสนามหลวง ก็ตั้งสำนักงานอยู่ที่วัดนั้น ซึ่งนับว่าไม่เป็นการสะดวกต่อการดำเนินกิจการของแม่กองธรรมสนามหลวง เพราะต้องย้ายสำนักงานบ่อย ๆ ไปตามแม่กองธรรมสนามหลวง

ครั้นพระธรรมกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้รับแต่งตั้งเป็นแม่กองธรรมสนามหลวง จึงได้ดำริจัดตั้งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงขึ้นเป็นครั้งแรก โดยได้กราบทูลเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ขณะยังมิได้ทรงกรม ขอประทานพระอนุญาตใช้อาคารหอสมุดมหามกุฏราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร ซึ่งเป็นสังฆเสนาสน์ของวัดบวรนิเวศวิหาร เป็นที่ทำการสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงเป็นการถาวร นับว่าสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงมีที่ทำการถาวรตั้งแต่ วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

ในครั้งนั้น พระธรรมกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เป็นพระเถระผู้ทรงคุณวุฒิ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล หลังจากเข้ามาดำรงตำแหน่งแม่กองธรรมสนามหลวงแล้ว ได้ปรับปรุงและวางรูปแบบการดำเนินงานฝ่ายปริยัติธรรมแผนกธรรมให้เป็นระบบมากขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ว่าด้วย “ความรู้ คู่คุณธรรม” จึงได้มุ่งที่จะปรับหลักสูตรทั้งนักธรรมและธรรมศึกษาให้เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษาของชาติ

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

พระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้ดำริจัดตั้งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงขึ้น โดยได้กราบทูลเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ขอประทานพระอนุญาตใช้อาคารหอสมุดมหามกุฏราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร ซึ่งเป็นสังฆิกเสนาสน์ของวัดบวรนิเวศวิหาร เป็นที่ทำการสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชก็ทรงพระเมตตาประทานอนุญาตตามประสงค์และได้เสด็จไปเป็นประธานพิธีเปิดสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

ด้านระบบการทำงาน พระธรรมกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ก็ได้ปรับปรุงให้มีคุณภาพและมาตรฐานเพื่อให้ทัดเทียมหน่วยงานชั้นนำทั่วไป โดยจัดให้มีกระบวนการพัฒนาในด้านต่างๆ โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์สมัยใหม่ เข้ามาช่วยการทำงานให้มีความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้นด้วยการจัดทำเว็บไซต์ เพื่อเผยแผ่ข่าวสารข้อมูลของแม่กองธรรมสนามหลวงสู่สาธารณชน พัฒนาแม่กองธรรมสนามหลวงให้เป็นแหล่งข้อมูลความรู้ ทั้งในด้านประวัติความเป็นมาของนักธรรม ประกาศผลสอบนักธรรมทั่วราชอาณาจักรในแต่ละปี

การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ ถือว่าเป็นก้าวใหม่ของวงการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ซึ่งเป็นการเดินทางเข้าสู่ยุคที่จะต้องปรับตัวให้ก้าวทันโลก เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบคิดใหม่ทำใหม่ เพื่อปรับขบวนทัพอย่างครบวงจร ทั้งนี้ เพื่อผลดีในการดำเนินกิจการของแม่กองธรรมสนามหลวง ซึ่งต้องดูแลรับผิดชอบการศึกษานักธรรม อันเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของพระภิกษุสามเณรทั่วราชอาณาจักร รวมถึงดูแลรับผิดชอบการศึกษาธรรมศึกษาของพุทธศาสนิกชนทั่วราชอาณาจักรเช่นกัน

การปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาบาลี

Page 119

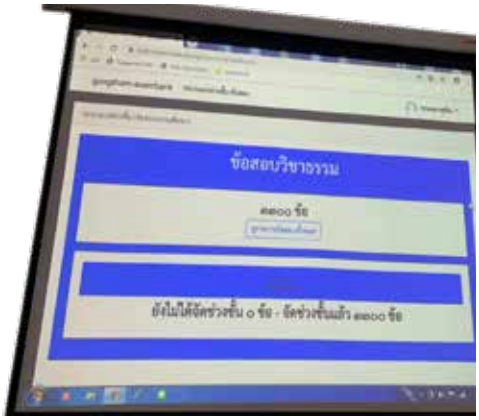

ในยุคของพระธรรมกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ที่มารับผิดชอบเป็นแม่กองธรรมสนามหลวง ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่รวม ๑๔ ปี ได้ดำเนินการพัฒนาแม่กองธรรมสนามหลวงในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

๑

จัดตั้งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงเป็นการถาวร โดยขอประทานพระอนุญาตจากเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ใช้อาคารหอสมุดมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสังฆิกเสนาสน์ของวัดบวรนิเวศวิหาร เป็นที่ทำการสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้า ทรงพระเมตตาประทานอนุญาตตามประสงค์ และได้เสด็จไปเป็นประธานพิธีเปิดสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

๒

จัดให้เจ้าหน้าที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เข้าสัมมนาหลักสูตร ตามภาระรับผิดชอบ ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นับว่าเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักวิชาการปัจจุบัน

๓

จัดนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้เพื่อการเก็บข้อมูลและบริการข้อมูลของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงที่ครอบคลุมสำนักเรียนทั่วราชอาณาจักรและสำนักเรียนที่กระจายอยู่ในต่างประเทศ

๔

จัดทำการประชาสัมพันธ์งานสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงในสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ทำให้การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดถึงการเข้าถึงข้อมูลที่น่าสนใจของสาธารณชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๕

จัดทำหลักสูตรธรรมศึกษา ให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาของรัฐ โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำพุทธศาสนธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ

๖

จัดให้มีการตรวจข้อสอบธรรมศึกษาในสนามหลวง (ส่วนกลาง) ด้วยระบบคอมพิวเตอร์

๗

จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ และการประสานงานกับหน่วยงานทางการศึกษาของรัฐ อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีนักเรียนสนใจสมัครสอบหลักสูตรธรรมศึกษาในสนามหลวงเป็นจำนวนมากกว่าหนึ่งล้านคน ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๘ เป็นต้นมา

๘

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยรัฐมนตรีผู้กำกับงานพระพุทธศาสนา จัดให้มีการแถลงข่าวการสอบธรรมศึกษาในสนามหลวง ณ ทำเนียบนายกรัฐมนตรี มาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๐ และจัดให้มีการประชาสัมพันธ์การเปิดสอบธรรมศึกษาเป็นทางการในปีการศึกษานั้นเป็นต้นมา

๙

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จัดให้มีการมอบรางวัลสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ดีเด่นประจำปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้นมา

๑๐

การศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทแบบไทย เรียกว่า **“พระปริยัติธรรมแผนกธรรม”** ได้แพร่กระจายไปทั่วทุกมุมโลก ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบันมีวัดไทยที่ตั้งขึ้นในต่างแดนเป็นจำนวนมากและเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในหลายประเทศเกือบจะทุกทวีปกว่า ๔๕๐ วัด โดยมีประชุมชนท้องถิ่นผู้สนใจในพระพุทธศาสนาเป็นผู้สนับสนุนพระธรรมทูตและประชาชนชาวไทยในประเทศนั้น ๆ ได้สนใจที่จะเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา จึงได้ทำหนังสือมายังแม่กองธรรมสนามหลวง พระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) แม่กองธรรมสนามหลวง ขอเปิดเป็นสำนักพุทธศาสนศึกษาและเป็นศูนย์สอบธรรมสนามหลวงที่วัด ซึ่งพระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ในฐานะแม่กองธรรมสนามหลวงได้ให้นโยบายอนุญาตให้วัดไทยในต่างประเทศสามารถเปิดเป็นสำนักพุทธศาสนศึกษาและศูนย์สอบธรรมสนามหลวงได้ และได้อนุมัตินโยบายในการที่พระเจ้าหน้าที่ของแม่กองธรรมสนามหลวง ไปดำเนินการเปิดสนามสอบพระปริยัติธรรมแผนกธรรมตามประเทศต่าง ๆ ได้

จากนโยบายเปิดดังกล่าวของแม่กองธรรมสนามหลวง ทำให้ปัจจุบันนี้มีการสอบธรรมสนามหลวงในต่างประเทศในประเทศต่าง ๆ กว่า ๑๔ ประเทศ ๔๑ สนามสอบ ครอบคลุมทั้ง ๕ ทวีป

เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้ขอลาออกจากตำแหน่งแม่กองธรรมสนามหลวงและจะดูแลให้คำปรึกษาต่อไป เพื่อให้การสนองงานคณะสงฆ์ด้านการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมเป็นไปตามประกาศมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี พ.ศ. ๒๕๕๕ มหาเถรสมาคมได้แต่งตั้ง สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เป็นประธานที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวงต่อแต่นั้น

แม่กองธรรมสนามหลวง

แม่กองธรรมสนามหลวงของคณะสงฆ์ไทย เป็นหน่วยงานภายใต้การดูแลของมหาเถรสมาคมซึ่งอยู่ในความอุปถัมภ์ของรัฐบาลไทย มีหน้าที่หลักคือดำเนินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษา ชั้นตรี โท เอก ของชาติ และจัดให้มีการสอบไล่วัดผลประจำปีตามหลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษาที่เปิดสอนไปทั่วราชอาณาจักรไทยและต่างประเทศ

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม หรือที่เรียกกันว่า นักธรรม และธรรมศึกษา เกิดขึ้นตามพระดำริของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เป็นการศึกษาพระธรรมวินัยในภาษาไทย เพื่อให้ภิกษุสามเณรผู้เป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนาสามารถศึกษาพระธรรมวินัยได้สะดวกและทั่วถึง อันจะเป็นพื้นฐานนำไปสู่สัมมาปฏิบัติ ตลอดจนเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างไกลออกไป

การศึกษาของสงฆ์ แม่กองธรรมสนามหลวง หรือมักเรียกสั้นว่า **“นักธรรม”** นั้น เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๔ โดยเริ่มแรกเรียกว่า องค์ของสามเณรรู้ธรรม เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการได้รับยกเว้นเกณฑ์ทหาร ซึ่งสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงพระดำริตั้งขึ้น ต่อมาทรงปรับปรุงเป็น องค์นักธรรม แล้วทรงปรับปรุงอีกครั้งหนึ่งเป็น นักธรรมชั้นตรี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖ สำหรับเป็นหลักสูตรให้ภิกษุสามเณรทั่วไปศึกษาเล่าเรียน แล้วทรงขยายให้กว้างขวางขึ้นเป็นนักธรรมชั้นโท และนักธรรมชั้นเอก ดังนี้ใช้เป็นหลักสูตรการศึกษาแผนกธรรมของพระสงฆ์สืบจนทุกวันนี้

ในระยะแรก ยังไม่มีแม่กองธรรมสนามหลวง แต่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า ฯ ทรงตั้งพระเถระรูปใดรูปหนึ่งเป็น “แม่กอง” ในการสอบแต่ละครั้งเป็นคราว ๆ ไป การสอบก็มีทั้งการสอบส่วนกลางที่เรียกว่า **สนามหลวง** การสอบในมณฑลที่เรียกว่า สนามมณฑล การสอบในจังหวัดก็เรียกว่า สนามจังหวัด ซึ่งสอบไม่พร้อมกัน กระทั่ง พ.ศ. ๒๔๗๑ จึงได้จัดให้มีการสอบพร้อมกันทั่วราชอาณาจักรเป็นครั้งแรก และเรียกว่า สอบสนามหลวง พระเถระผู้ได้รับแต่งตั้งเป็น “แม่กองสนามหลวง” ทั่วราชอาณาจักรรูปแรกคือ พระศาสนโศภน (แจ่ม จตฺตสลฺโล) วัดมกุฏกษัตริยาราม (ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๑ – พ.ศ. ๒๔๘๔) นับแต่นั้นมาก็ได้มีพระเถระได้รับแต่งตั้งเป็นแม่กองธรรมสนามหลวงสืบต่อกันมาเป็นลำดับ

หอสมุด
มหามกุฏราชวิทยาลัย

พระอุปัชฌาย์

วัดบวรนิเวศวิหาร ในยุคของสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ทรงครองวัดบวรนิเวศวิหาร มีพระอุปัชฌาย์อยู่ ๒ รูป คือ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร และพระพรหมมุนี (วิชมัย ปุณฺญาราโม) ผู้เป็นพระราชาคณะเจ้าคณะรองฝ่ายธรรมยุติกนิกาย และเจ้าคณะภาค ๔-๕-๖-๗ (ธรรมยุต) เมื่อพระพรหมมุนี (วิชมัย ปุณฺญาราโม) มรณภาพไปเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ได้ตั้งพระธรรมมงคลวุฒาจารย์ (บุญยนต์ ปุณฺญาคโม) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร และผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร เป็นพระอุปัชฌาย์ แทนพระพรหมมุนี ที่มรณภาพไป แต่ในกาลต่อมาพระธรรมมงคลวุฒาจารย์ มีอายุพรรษามากขึ้น สังขารเริ่มไม่อำนวยในการปฏิบัติหน้าที่พระอุปัชฌาย์ เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้แต่งตั้ง พระธรรมกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ขณะดำรงตำแหน่งในทางปกครองคณะสงฆ์เป็น เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร-สมุทรปราการ (ธรรมยุต) เป็นพระอุปัชฌาย์ ดำรงตำแหน่งพระอุปัชฌาย์ในเขตที่ตนปกครอง มีหน้าที่เป็นประธานและรับผิดชอบในการให้บรรพชาอุปสมบท และมีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓

การตั้งพระธรรมกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เป็นพระอุปัชฌาย์นั้น ได้อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๐ ตามกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์

ใน ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ พระธรรมกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ยังได้รับแต่งตั้งจากสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร นายกกรรมการมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัยฯ ให้เป็นประธานคณะกรรมการตำราและวิชาการ มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีหน้าที่อำนวยการการตรวจชำระและจัดพิมพ์คัมภีร์พระพุทธศาสนาและตำราทางพระพุทธศาสนาเพื่อการส่งเสริมการศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนา

พระพรหมมุนี

สนองงานการคณะและพระอารามให้วัฒนา

(๒๕๔๓ - ๒๕๕๑)

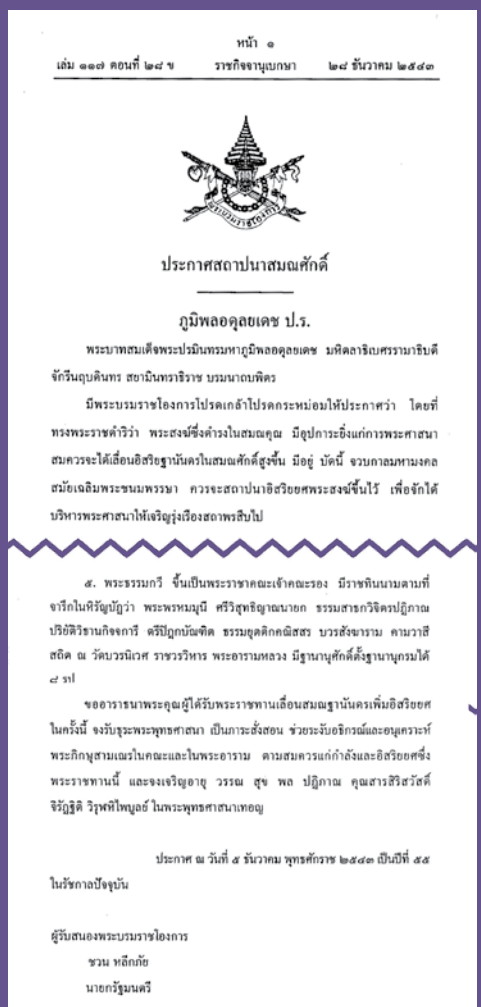
พระพรหมมุนี สนองงานการคณะและพระอารามให้วัฒนา

พุทธศักราช ๒๕๔๓ ได้รับพระมหากรุณาโปรดให้เลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นเจ้าคณะรองที่ พระพรหมมุนี ศรีวิสุทธิญาณนายก ธรรมสาธก วิจิตรปฏิภาณ ปริยัติวิธานกิจจการี ตรีปิฎกบัณฑิต ธรรมยุตติกคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี สถิต ณ วัดบวรนิเวศ ราชวรวิหาร พระอารามหลวง บรรจบอายุกาลครบ ๖๔ ปี พรรษา ๔๔ กรณียกิจด้านการปกครองการคณะยิ่งทวีคูณขึ้น ทั้งรับสนองงานเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ขณะยังไม่ทรงกรม ด้านการปกครองและบริหารวัดบวรนิเวศวิหาร ด้วยเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์นั้น เริ่มประชวร ต้องเสด็จไปประทับ ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทยบ่อยขึ้น กระทั่งต้องประทับประจำ ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ก่อนการประชวร เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์นั้น ได้ทรงมอบหมายให้เป็นประธานผู้รับผิดชอบในการบูรณปฏิสังขรณ์พระอาราม จึงได้รับรับสนองงานบูรณปฏิสังขรณ์วัดบวรนิเวศวิหารเรื่อยมาจนปัจจุบัน

พระพรหมมุนี

หน้า ๑
เล่ม ๑๑๗ ตอนที่ ๒๘ ข ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๓

ประกาศสถาปนาสมณศักดิ์

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า โดยที่ทรงพระราชดำริว่า พระสงฆ์ซึ่งดำรงในสมณคุณ มีอุปการะยิ่งแก่การพระศาสนา สมควรจะได้เลื่อนอิสริยฐานันดรในสมณศักดิ์สูงขึ้น มีอยู่ จวบกาลมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา ควรจะสถาปนาอิสริยยศพระสงฆ์ขึ้นไว้ เพื่อจักได้บริหารพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสถาพรสืบไป

๕. พระธรรมกวี ขึ้นเป็นพระราชาคณะเจ้าคณะรอง มีราชทินนามตามที่จารึกในหิรัญบัฏว่า พระพรหมมุนี ศรีวิสุทธิญาณนายก ธรรมสาธกวิจิตรปฏิภาณ ปริยัติวิธานกิจจการี ตรีปิฎกบัณฑิต ธรรมยุตติกคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี สถิต ณ วัดบวรนิเวศ ราชวรวิหาร พระอารามหลวง มีฐานานุศักดิ์ตั้งฐานานุกรมได้ ๔ รูป

ขออาราธนาพระคุณผู้ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณฐานันดรเพิ่มอิสริยยศในครั้งนี้ จงรับธุระพระพุทธศาสนา เป็นภาระสั่งสอน ช่วยระงับอธิกรณ์และอนุเคราะห์พระภิกษุสามเณรในคณะและในพระอาราม ตามสมควรแก่กำลังและอิสริยยศซึ่งพระราชทานนี้ และจงเจริญอายุ วรรณ สุข พล ปฏิภาณ คุณสาริสวัสดี จิรัฏฐิติ วิรุฬหิไพบูลย์ ในพระพุทธศาสนาเทอญ

ประกาศ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓ เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

ประกาศราชกิจจานุเบกษา

ประกาศตั้งสมณศักดิ์พระราชาคณะชั้นพรหมที่ พระพรหมมุนี ลงวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๓

ในกาลมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า โดยที่ทรงพระราชดำริว่า พระสงฆ์ซึ่งดำรงในสมณคุณ มีอุปการะยิ่งแก่การพระศาสนา สมควรจะได้เลื่อนอิสริยฐานันดรในสมณศักดิ์สูงขึ้น มีอยู่ จวบกาลมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา ควรจะสถาปนาอิสริยยศพระสงฆ์ขึ้นไว้ เพื่อจักได้บริหารพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสถาพรสืบไป จึงทรงพระกรุณาโปรดสถาปนา พระธรรมกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ขึ้นเป็นพระราชาคณะเจ้าคณะรอง มีราชทินนามตามที่จารึกในหิรัญบัฏว่า **พระพรหมมุนี** ศรีวิสุทธิญาณนายก ธรรมสาธกวิจิตรปฏิภาณ ปริยัติวิธานกิจจการี ตรีปิฎกบัณฑิต ธรรมยุตติกคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี สถิต ณ วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร พระอารามหลวง

อ่านพระอภิธรรมนำขบวนพระราชอิสริยยศ

ประกอบกับในช่วงเวลานี้ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ขณะยังมิได้ทรงกรม ทรงมีพระอาการประชวรต้องเสด็จไปประทับ ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์สภากาชาดไทย ตามคำแนะนำของคณะแพทย์ นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นต้นมา โดยในระยะแรกก็ยังเสด็จกลับมาประทับที่วัดบ้างเป็นครั้งคราว แต่ในระยะหลัง ๆ ไม่ได้เสด็จมาประทับที่วัดอีกเลย จนสิ้นพระชนม์เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ พระพรหมมุนีจึงต้องดูแลกิจการของพระอารามในด้านต่าง ๆ แทนสมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์นั้นมากขึ้นเป็นลำดับมา โดยเฉพาะกิจการด้านการบูรณะปฏิสังขรณ์พระอาราม ซึ่งมีอยู่อย่างต่อเนื่อง

ใน พ.ศ. ๒๕๕๑ มีพระราชพิธีออกพระเมรุพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ณ พระเมรุมาศ ท้องสนามหลวง พระพรหมมุนีได้รับอาราธนาให้ปฏิบัติหน้าที่นั่งราชรถน้อย และพระเสลี่ยงกลีบบัวอ่านพระอภิธรรมนำขบวนพระราชอิสริยยศ ในการเคลื่อนพระศพจากพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทสู่พระเมรุมาศท้องสนามหลวง และนำขบวนพระราชอิสริยยศเวียนพระศพรอบพระเมรุมาศ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดต่าง ๆ และดำรงตำแหน่งเจ้าคณะปกครองต่าง ๆ

พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๙

เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดธาตุทอง

วัดธาตุทอง เป็นพระอารามหลวง (ก่อน พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นวัดราษฎร์) ชั้นตรี ชนิดสามัญ ตั้งอยู่บนถนนสุขุมวิท แขวงพระโขนงเหนือ เขตวัฒนา สังกัดธรรมยุติกนิกาย ก่อตั้งขึ้น เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๘๑ พระธรรมปาโมกข์ (นพ องฺกุรปญฺโญ ป.ธ.๗) เจ้าอาวาสวัดธาตุทอง มรณภาพ ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๔ ทำให้ตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดธาตุทองว่างลง พระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ในฐานะเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร-สมุทรปราการ (ธรรมยุต) ได้ไปรักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดธาตุทอง และได้ทำหน้าที่รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดธาตุทอง บริหารวัดและคณะสงฆ์วัดธาตุทอง เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ได้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดธาตุทองเป็นเวลา ๕ ปี ถึง พ.ศ. ๒๕๔๙ จนพระรัตนมงคลโมลี (ชุบ เขมงฺกโร ป.ธ. ๔) ปัจจุบันเป็น พระราชวรญาณโสภณ (ชุบ เขมงฺกโร ป.ธ. ๔) ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดธาตุทอง ซึ่งต่อมาได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสวัดธาตุทอง ตามมติมหาเถรสมาคมที่ ๔๘๘/๒๕๕๕ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๕

พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๖๓

เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดตรีทศเทพ

วัดตรีทศเทพ เป็นพระอารามหลวง ชั้นตรี ชนิดวรวิหาร สังกัดธรรมยุตติกนิกาย ตั้งอยู่ในเขตพระนคร สร้างขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระวินัยบัณฑิต (ประพันธ์ วรพนฺธุ) เป็นเจ้าอาวาส ได้อาพาธไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เจ้าอาวาสได้ เพื่อให้การบริหารปกครองวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย พระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ในฐานะเจ้าคณะกรุงเทพ มหานคร-สมุทรปราการ (ธรรมยุต) ได้ไปรักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดตรีทศเทพ ตั้งแต่วันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดตรีทศเทพ เป็นเวลา ๑๘ ปี จนถึงเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ มหาเถรสมาคมได้มีมติแต่งตั้งพระราชสารสุธี (อาชว์ อาชุชวปเสฏฺโฐ) เป็นเจ้าอาวาสวัดตรีทศเทพสืบมาจนปัจจุบัน

พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๖๕

เป็นผู้อำนวยการมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

พ.ศ. ๒๕๔๗ กรรมการบริหารฝ่ายบรรพชิต มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มีมติที่ประชุมที่ ๒/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่งตั้งให้พระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เป็นผู้อำนวยการมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จนถึงวันมรณภาพ วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นต้นมา พระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ในฐานะเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร-สมุทรปราการ (ธรรมยุต) และผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ต้องปฏิบัติหน้าที่สำคัญทางคณะสงฆ์และต้องดูแลรับผิดชอบวัดในการปกครองที่ว่างเจ้าอาวาสและเจ้าคณะหลายวัด โดยการรักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดนั้น ๆ และเจ้าคณะปกครองในตำแหน่งนั้น ๆ ในระยะเวลาที่แตกต่างกันไปคือ

พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๑

เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต) และผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ

พ.ศ. ๒๕๔๘ พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร) เจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต) อาพาธไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานีและเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อได้ตามปกติ พระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต จึงได้ไปทำหน้าที่เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต) และเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๘ ต่อมาพระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร) ได้มรณภาพ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

ต่อมาในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ พระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ได้เสนอที่ประชุมมหาเถรสมาคมให้พิจารณาอนุมัติ พระอุดมสารโสภณ (วิชาญ ถิรสีโล) ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์ที่ พระราชวรเมธาจารย์ เจ้าอาวาสวัดโบสถ์ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี และเจ้าคณะอำเภอสามโคก (ธรรมยุต) ให้ดำรงตำแหน่ง เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต) มหาเถรสมาคมได้มีมติที่ ๒๘๐/๒๕๕๑ พิจารณาอนุมัติ นับว่าพระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ได้ไปทำหน้าที่เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี เป็นเวลา ๑ ปี ๕ เดือน

ส่วนการดำรงตำแหน่งเป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ พระอารามหลวง จังหวัดปทุมธานี แทนพระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร) นั้น ได้ยุติลงเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อพระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ได้เสนอที่ประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๑ ขอแต่งตั้ง พระศรีมงคลเมธี (วิชาญ กลฺยาณธมฺโม) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ ให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ พระอารามหลวง ชั้นตรี ชนิดสามัญ โดยมหาเถรสมาคมพิจารณามีมติอนุมัติตามมติที่ ๒๘๑/๒๕๕๑ นับว่าพระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ได้ไปทำหน้าที่เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี เป็นเวลา ๑ ปี ๕ เดือน

พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑

เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดนรนาถสุนทริการาม

พ.ศ. ๒๕๕๐ วัดนรนาถสุนทริการาม เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ สังกัดธรรมยุตติกนิกายตั้งอยู่เชิงสะพานเทเวศร์นฤมิตร ตรงมุมคลองผดุงกรุงเกษม ตัดกับถนนสามเสน แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพ มหานคร เดิมที่มีพระธรรมบัณฑิต (ศิลา สิทฺธิธมฺโม ป.ธ.๙) เป็นเจ้าอาวาส ได้มรณภาพเมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ทำให้ตำแหน่งเจ้าอาวาสว่างลง พระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ในฐานะเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร-สมุทรปราการ (ธรรมยุต) ได้ไปรักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดนรนาถสุนทริการาม ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ต่อมาในที่ประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๑ พระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ได้เสนอแต่งตั้งพระวิบูลสีลาภรณ์ (สุริยันต์ จนฺทปญฺโญ ป.ธ.๖) ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์ที่พระราชสารเมธี วัดนรนาถสุนทริการาม ให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดนรนาถสุนทริการาม โดยมีมติมหาเถรสมาคมที่ ๒๘๑/๒๕๕๑ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ นับว่าพระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดนรนาถสุนทริการาม เป็นเวลา ๑ ปี

เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต คือเจ้าคณะใหญ่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกายทุกภาค ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต คือ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ขณะยังไม่ได้ทรงกรม แต่ทรงประชวรประทับรักษาอาพาธอยู่ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เพื่อมิให้งานการคณะสงฆ์ต้องสะดุด ในการประชุมมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๓/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗ มีมติที่ ๓๑/๒๕๔๗ ว่า *"เนื่องจากสมเด็จพระสังฆราช ทรงดำรงตำแหน่งเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต จึงเห็นสมควรเสนอขอความเห็นชอบเพื่อแต่งตั้งผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต เพื่อแบ่งเบาพระภารกิจในพระฐานะเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต และเพื่อให้สอดคล้องกับประกาศสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เรื่องแต่งตั้งคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช และกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ ข้อ ๘ วรรคแรก ความว่า ในเมื่อไม่มีเจ้าคณะใหญ่ หรือเจ้าคณะใหญ่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ สมเด็จพระสังฆราช ทรงแต่งตั้งพระภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่ ที่ประชุมพิจารณาแล้ว ลงมติเห็นชอบให้ สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (ประจวบ กนฺตาจาโร ป.ธ.๖) วัดมกุฏกษัตริยาราม กรุงเทพมหานคร เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต"*

ต่อมาสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (ประจวบ กนฺตาจาโร) ผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต อาพาธและไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามปกติ ในการประชุมมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๑๕/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ประชุมได้ลงมติให้ พระพรหมมุนี (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต ป.ธ.๙) ปฏิบัติหน้าที่และลงนามในเรื่องและเอกสารต่าง ๆ ของคณะธรรมยุต แทนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ในกาลต่อมา เมื่อวันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑ สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ได้ถึงแก่มรณภาพ ในการประชุมมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑ มีมติมหาเถรสมาคมที่ ๓/๒๕๕๑ แต่งตั้งพระพรหมมุนี (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต ป.ธ.๙) วัดบวรนิเวศวิหาร ให้เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ตั้งแต่วันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

ในกาลสืบมา สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ขณะยังไม่ได้ทรงกรม เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ได้สิ้นพระชนม์ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ มหาเถรสมาคมได้แต่งตั้งให้ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต ป.ธ. ๙) วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ต่อมาในการประชุมมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๒๙/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ หลังการพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ขณะยังไม่ได้ทรงกรม ได้มีมติมหาเถรสมาคมที่ ๖๗๔/๒๕๕๘ ได้แต่งตั้ง สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต ป.ธ.๙) วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต

ในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการ โปรดประกาศสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช โดยทรงพระราชดำริว่า สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร) ขึ้นเป็นสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสงฆปริณายก โดยประเพณีนิยม ตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช ผู้ทรงเป็นธรรมยุติกนิกาย จะครองตำแหน่งเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุตด้วยอีกตำแหน่งหนึ่ง เพื่อให้เป็นไปตามประเพณีนิยม ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต ป.ธ.๙) เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ได้เสนอแจ้งที่ประชุม “ขอลาออกจากตำแหน่งเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต”

ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ สมเด็จพระวันรัต ประธานที่ประชุมได้เสนอว่า เมื่อสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต ป.ธ.๙) ได้ลาออกจากตำแหน่งเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุตแล้ว เป็นเหตุให้ผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุตว่างลง และขอความเห็นชอบถวายตำแหน่งเจ้าคณะใหญ่ดังกล่าวแด่ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กรุงเทพมหานคร ที่ประชุมพิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบ

ต่อมา พ.ต.ท. พงศ์พร พราหมณ์เสน่ห์ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้ทำหนังสือกราบทูล สมเด็จพระสังฆราช ตามมติมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๐ เพื่อขอรับพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราชเกี่ยวกับตำแหน่งเจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต ปรากฏว่า สมเด็จพระสังฆราช ทรงมีพระบัญชาไปยัง สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติความว่า รับทราบ ขออนุโมทนา **ขอถวายสมเด็จพระวันรัต ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต** ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ สืบมาจนถึงวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ วันถึงแก่มรณภาพ

รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดต่าง ๆ และดำรงตำแหน่งเจ้าคณะปกครองต่าง ๆ

พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๖๕

เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดมกุฏกษัตริยาราม

วัดมกุฏกษัตริยารามราชวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดราชวรวิหาร ตั้งอยู่ริมถนนและคลองผดุงกรุงเกษม ด้านใกล้ถนนราชดำเนินนอก สร้างขึ้นตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (ประจวบ กนฺตาจาโร) เป็นเจ้าอาวาสวัดมกุฏกษัตริยาราม เมื่อวันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑ จนถึงจนถึงแก่มรณภาพ

ในการประชุมมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๒/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๑ มีมติมหาเถรสมาคมที่ ๕๙/๒๕๕๑ แต่งตั้ง พระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุ ๗๒ พรรษา ๕๒ ป.ธ. ๙ วัดบวรนิเวศวิหาร กรรมการมหาเถรสมาคมและเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร-สมุทรปราการ (ธรรมยุต) ให้เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดมกุฏกษัตริยาราม พระอารามหลวง ตั้งแต่วันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ถึงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ ทั้งนี้ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดแต่งตั้ง พระราชสุมนต์มุนี (บุญร่วม อตฺถกาโม ป.ธ. ๙) ให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดมกุฏกษัตริยาราม

พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๕

เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดวชิรธรรมาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัดวชิรธรรมาราม ตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นวัดที่จัดสร้างขึ้นใหม่ โดยเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) โดยความร่วมมือของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ วัดบวรนิเวศวิหาร และมูลนิธิพระเทวราช พระโพธิสัตว์ ภายในพื้นที่โครงการพุทธอุทยานมหาราช ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ตั้งแต่เริ่มสร้างวัดสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต กรรมการมหาเถรสมาคม ดำรงตำแหน่งรักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดวชิรธรรมารามจนถึง วันที่ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้แต่งตั้งให้ พระครูปลัดสัมพิพัฒนสุตาจารย์ (สมชาย อภิชโย ป.ธ.๕) ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดวชิรธรรมาราม

พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดรัตนวนาราม จังหวัดตราด

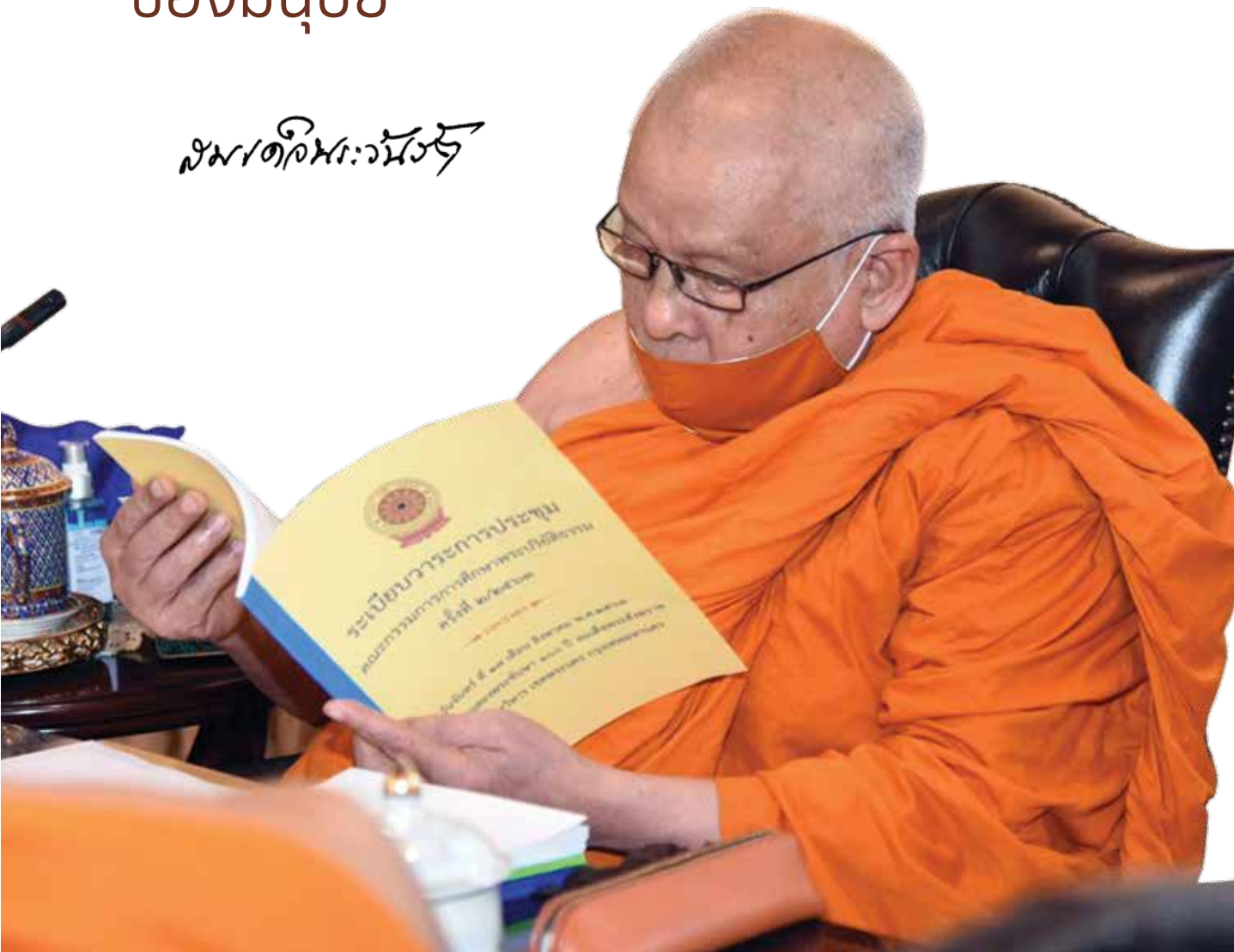
วัดรัตนวนาราม ที่บริเวณบ้านหมื่นด่าน หมู่ที่ 8 ตำบลบ่อพลอย อ. บ่อไร่ จ. ตราด เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้รับถวายที่ดินเพื่อสร้างวัดในพระพุทธศาสนา สำหรับการสร้างวัดรัตนวนารามแห่งนี้ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้ดำเนินการก่อสร้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีการวางศิลาฤกษ์อุโบสถวัดรัตนวนาราม เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

วัดรัตนวนารามเป็นวัดที่อยู่ใกล้ชายแดนประเทศไทยใกล้กับประเทศกัมพูชา ลักษณะจะเป็นวัดสวนป่าอยู่บนเนินภูเขาและพื้นราบ เนื้อที่รวมกว่า ๕๐ ไร่เศษ โดยจะใช้เป็นสถานที่สำหรับปฏิบัติธรรมของพุทธศาสนิกชน โดยจะสร้างอาคารกุฏิที่พักสงฆ์ ศาลาบำเพ็ญบุญ พระอุโบสถ และอาคารต่าง ๆ ส่วนพื้นที่ที่เหลือโดยรอบจะทำการปลูกป่ารอบบริเวณวัดให้มีความร่มรื่น เพื่อให้มีความเงียบสงบเหมาะที่จะปฏิบัติธรรม ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการดำเนินการก่อสร้าง คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี พ.ศ ๒๕๖๓ โดยประมาณ ตั้งแต่ที่ได้สร้างวัดใหม่แห่งนี้ เจ้าประคุณสมเด็จวันรัต ได้เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดรัตนวนาราม จังหวัดตราดตั้งแต่วันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑ สืบมา

ปัจจุบัน พระครูกิตติวัฒนคุณ (เดชา กิตฺติเตโช) ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสวัดรัตนวนาราม เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔

‘ธรรมะของพระพุทธเจ้า
เป็นธรรมะที่สอนทุกคน
ทุกคนถ้าเข้าใจสามารถปฏิบัติ
และเป็นหนทางสู่ความเจริญงอกงาม
ปราศจากทุกข์ หรือเข้าใจชีวิต
และมีความสุข
ธรรมะของพระองค์
เพื่อความสันติสุข
ของมนุษย์’

สมเด็จพระสังฆราช

สมเด็จพระวันรัต

ผู้นำการศึกษาคณะสงฆ์สู่การบูรณาการ

(๒๕๕๒ - ๒๕๖๕)

สมเด็จพระวันรัต ผู้นำการศึกษาคณะสงฆ์สู่การบูรณาการ

พุทธศักราช ๒๕๕๒ ได้รับพระมหากรุณาโปรดสถาปนาสมณฐานันดรให้สูงยิ่งขึ้น เพื่อจักได้บริหารพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสถาพรสืบไป จึงได้โปรดสถาปนาขึ้น เป็นสมเด็จพระราชาคณะ มีราชทินนามตามจารึกในสุพรรณบัฏว่า **สมเด็จพระวันรัต** ศรีวชิรญาณวงศวิวัฒ ปริยัติพิพัฒนพงศ์ วิสุทธิสงฆปริณายก ตรีปิฎกโกศล วิมลคัมภีรญาณสุนทร ธรรมยุตติกคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี อรัณยวาสี สถิต ณ วัดบวรนิเวศ ราชวรวิหาร พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร บรรจบอายุกาลครบ ๗๓ ปี พรรษา ๕๓ นับว่าภาระหน้าที่ทุกด้านไม่ว่าฝ่ายปกครอง ฝ่ายศาสนศึกษา ฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ ฝ่ายเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในประเทศและวิเทศ ฝ่ายสาธารณูปการ และฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ล้วนเพิ่มพูนขึ้น ทั้งเป็นโอกาสให้ได้สนองงานถวายตามพระราชประสงค์ตามฐานานุกิจ รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์ และหน้าที่ที่เจ้าประคุณสมเด็จริเริ่มและสะสานต่อเอง ซึ่งทุกภารกิจล้วนเป็นหิตานุหิตประโยชน์แก่พุทธบริษัทถ้วนหน้า

สมเด็จพระวันรัต

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาวชิรเกล้าฯ จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมฉันให้ดำรงตำแหน่ง ประธานองคมนตรี
ปฏิญาณตนต่อหน้าพระที่นั่งอัมพรสถาน เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓ แล้ว เห็น
ควรที่จะขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย มีความดังต่อไปนี้ ประกอบพุทธศาสนิกชนที่เคร่งครัดในศาสนา
ด้านการศึกษาและการปกครองคณะสงฆ์ ได้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ในกรรมการมหาเถรสมาคม
ความอุตสาหะวิริยะและความรู้ความสามารถในคณะและในพระอารามต่างๆ ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส
วัดบวรนิเวศ เจ้าอาวาสวัดราชาธิวาส พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร และเป็นกรรมการวัดด้วย
วัดศรีสุดาราม วรวิหาร พระอารามหลวง และวัดมกุฏกษัตริยาราม เจ้าอาวาสวัดราชาธิวาส พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร
(ธรรมยุต) เป็นพระอุปัชฌาย์ของพระภิกษุสามเณรในคณะธรรมยุตทั่วไป
ยังเป็นเจ้าอาวาสวัดราชาธิวาส พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร เป็นเจ้าคณะภาค ๓ ภาค ๗ ภาค ๘ (ธรรมยุต)
ผู้รักษาการแทนเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต) ผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดจันทร์ประดิษฐาราม พระอารามหลวง จังหวัดปทุมธานี
พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษา เป็นแม่กองธรรมสนามหลวง กรรมการตรวจบาลีสนามหลวง กรรมการสอบสามัญศึกษาวิทยาลัย ผู้ก่อตั้งมูลนิธิ
ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้อำนวยการสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร กรรมการฝ่ายการศึกษาของมหาเถรสมาคม ด้านการศึกษาสงฆ์ทั่วประเทศ ได้จัดตั้งให้
มีการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนโรงเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร และโรงเรียนโพธิวิทยาคุณูปถัมภ์ อีกทั้งเป็นผู้อุปถัมภ์การศึกษาให้แก่นักเรียนโรงเรียนวัดศรีสุดาราม และ
โรงเรียนศรีโยงค์วัดมกุฏประดิษฐ์ จังหวัดอ่างทอง ด้านการสาธารณูปการ เป็นประธานสร้างพระอุโบสถ พระวิหาร พระเจดีย์ พระมณฑป ปฏิสังขรณ์และอาคารวัดบวรนิเวศ ราชวรวิหาร พระอารามหลวง ประชาชน
ผู้มีศรัทธาสร้างถวาย ปฏิสังขรณ์ถวาย ในโอกาสฉลองพระชันษา ๖๖ ปี สร้างถวายพระราชกุศลสมเด็จพระญาณสังวร สร้างถวายพระราชกุศลสมเด็จพระสังฆราช
สกลมหาสังฆปริณายก ประชาชนชาวไทยเชื้อสายจีน ปฏิสังขรณ์วัดศรีสุดาราม วรวิหาร พระอารามหลวง ประชาชนชาวไทยเชื้อสายจีน ดำเนินการจัดการทางสร้างวัดในอำเภอเมืองตราด จังหวัด
ตราด และสร้างศาลาอเนกประสงค์ ณ วัดมกุฏประดิษฐ์ จังหวัดอ่างทอง ได้สร้างพระอุโบสถ เจดีย์ วิหารหลังใหญ่ ศาลาปฏิบัติธรรม กำแพงล้อมรอบ
กุฏิ รวมทั้งจัดการบูรณะสร้างอุโบสถ กุฏิ กำแพงวัดวรจันทร์ จังหวัดสกลนคร และวัดมณฑปปฏิสังขรณ์วัดเขียนยาง เมืองพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ได้จัดการบูรณะสร้างศาลาการเปรียญ กุฏิสงฆ์ถวายวัดสำหรับพระภิกษุ ศึก ภปร. โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และศึก
สกลมหาสังฆปริณายก โรงพยาบาลตราด จัดการบูรณะสร้างถวายวัดศรีสุดาราม วรวิหาร พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร ที่จังหวัดสิงห์บุรี จัดตั้งมูลนิธิโครงการช่วยวัดศรีสุดาราม และ
จัดการบูรณะสร้างถวายวัดมกุฏประดิษฐ์ จังหวัดอ่างทอง ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ได้จัดการบูรณะสร้างถวายวัดมกุฏกษัตริยาราม พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร
และแต่งตำราเป็นหลักสูตรการสอบบาลีในโอกาสต่างๆ ที่จะจัดขึ้นในวัดมกุฏกษัตริยาราม ได้จัดการบูรณะรักษาคัมภีร์ใบลานที่ชำรุดให้คงสภาพดีอยู่ตลอดมา ได้จัดการ
และแต่งตำราเป็นหลักสูตรการสอบบาลีในโอกาสต่างๆ ที่จะจัดขึ้นในวัดมกุฏกษัตริยาราม ที่จะจัดขึ้นในวัดราชาธิวาส พระอารามหลวง เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงานการโครงการช่วยวัดและโครงการบำรุง
และธรรมจาริกเผยแผ่พระพุทธศาสนา ๒๐ ปี สร้างถวายพระราชกุศลสมเด็จพระญาณสังวร สร้างถวายพระราชกุศลสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก และเป็นกรรมการดำเนินงานโครงการบำรุงการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
๕ รอบ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นผู้อำนวยการอธิบดีธรรมในการจัดงานพระราชพิธีสมโภชเดือน สร้างถวายพระราชกุศลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อวันที่
๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เป็นประธานกรรมการจัดการบรรพชาอุปสมบทพระภิกษุสามเณร (ธรรมยุต) นอกจากนี้ ได้จัดสร้างโครงการพระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อวันที่ สร้างถวายพระราชกุศลสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้จัดสร้างหนังสือเรื่องพระมหาชนก (ธรรมยุต) นอกจากนี้ ได้จัดสร้างโครงการพิมพ์หนังสือบทสวดมนต์ฉบับสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อจัดส่งให้ผู้สูงอายุ
และคุณงามความดีของพระภิกษุสามเณรที่ทรงอุปการะมาตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์ ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐอิตาลี

สร้างถวายพระราชกุศลสมเด็จพระญาณสังวร ได้ปฏิบัติหน้าที่สำคัญมาโดยตลอด ก่อให้เกิดผลดีทั้งแก่พระพุทธศาสนา ประเทศชาติ และประชาชนทั่วไป ดังได้ทำ
เป็นผู้มีความอุตสาหะวิริยะ ประกอบด้วยเมตตาจิตคุณ อุทิศตนแก่พุทธศาสนาและสังคมอย่างแท้จริง บัดนี้ พระบรมราชินี ได้เสริมด้วยพรรษายุกาล
รักษาญาติมิตรและการกระทำของตน ประพฤติตนเป็นคนดีในสายพระเนตร ส่งเสริมปฏิบัติ และแสดงแบบปฏิบัติ มีวัตรปฏิบัติงามน่าเลื่อมใส ไพบูลย์ด้วยสัมมาวัตรทุกสถาน
เป็นพลังที่สำคัญของคณะสงฆ์ ส่งการที่จะให้ยกย่องให้ดำรงสมณฐานันดรศักดิ์ที่สมเด็จพระราชาคณะสืบไป

จึงมีพระบรมราชโองการโปรดสถาปนา พระพรหมมุนี ขึ้นเป็นสมเด็จพระราชาคณะ มีราชทินนามตามที่จารึกในสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระวันรัต
ศรีวิชัยญาณวงศ์วิวัฒน ปริยัติวิสัยพัฒนพงศ์ วิสุทธิสังฆปริณายก ศรีปิฎกโกศล วิมลศีลาจารญาณสุนทร ธรรมยุตติกนิกายสังฆ บวรสังฆาราม ตามวาสี
อรัญญวาสี สมเด็จพระราชาคณะ สถิต ณ วัดบวรนิเวศ ราชวรวิหาร พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร มีฐานานุศักดิ์ดังฐานานุกรมนี้ค่ะ ๑๐ รูป คือ
พระครูปลัดสิงหิพัฒนสุตาจารย์ ญาณวิลาศ วิมลศีลาจาร มหาคณาธิการานายก ปริยัตยาจารย์ ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครู
พรหมสร พระครูสุตสังวร ๑ พระครูธรรมคุต พระครูรองคุตสังวร ๑ พระครูสุทธยาคม พระครูรองคุตสังวร ๑ พระครู
ลิขิตกิจจานุรักษ์ ๑ พระครูสัมฤทธิ์ ๑ พระครูโฆษิตา ๑

ขออาราธนาพระคุณผู้ใคร่รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์นี้ เพิ่มอธิศีลสิกขาบทในครั้งนี้ จงรับอุทิศพระพุทธศาสนา เป็นการสั่งสอน ช่วยระงับเหตุวิกฤตณ์
และอนุเคราะห์พระศึกษาสามเณรในคณะและในพระอาราม ตามสมควรแก่ทำดีและอธิษฐานบารมีของพระราชาคณะนี้ และจงเจริญอายุ วรรณ สุข พล ปฏิภาณ คุณสารสิริสวัสดิ์ดี
จิรัฏฐิติ วิบุลศิโรมณฑ์ ในพระพุทธศาสนาสถาวร

ประกาศ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒ เป็นปีที่ ๖๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี

วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ประกาศว่า โดยที่ทรงพระราชดำริว่าพระสงฆ์ ซึ่งดำรงในสมณคุณ มีอุปการะยิ่งแก่พระศาสนา สมควรจะได้เลื่อนอิสริยฐานันดรในสมณศักดิ์สูงขึ้น มีอยู่ บัดนี้ จวบการมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา ควรจะสถาปนาอิสริยยศพระสงฆ์ขึ้นไว้ เพื่อจักได้บริหารพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสถาพรสืบไป

ทรงพระราชดำริว่า พระพรหมมุนี เป็นพระเถระผู้เจริญในสมณคุณ ยินดีในเนกขัมมปฏิบัติ สมบูรณ์ด้วยศีลาจารวัตร รัตตัญญูมหาเถรกรณธรรม มั่นคงตลอดมาช้านาน ได้ประกอบกรณียกิจ เป็นหิตานุหิตประโยชน์แก่พุทธจักร และราชอาณาจักรอย่างไพศาล ดังปรากฏในประกาศสถาปนาสมณศักดิ์ เป็นที่พระราชาคณะเจ้าคณะรอง เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓ แล้ว นั้น

ครั้นต่อมา พระพรหมมุนี ยิ่งเจริญด้วยอุตสาหวิริยาธิคุณ มิได้ท้อถอย ประกอบพุทธศาสนกิจ ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นโดยลำดับ กล่าวคือ ด้านการบริหารและการปกครองคณะสงฆ์ ได้อบรมพระภิกษุสามเณรในปกครองให้ปฏิบัติบำเพ็ญตนตามพระธรรมวินัยและปฏิบัติสมณวัตรอย่างสม่ำเสมอ ได้ให้ความอนุเคราะห์พระภิกษุสามเณรในคณะและในพระอารามด้วยเมตตาทิคุณ ให้สามารถดำรงตน ตามสมควรแก่สมณฐานะ จนได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศ ราชวรวิหาร พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร และเป็นกรรมการวัดด้วย เป็นเจ้าคณะขาบ - เขียวบวร เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาส วัดตรีทศเทพวรวิหาร พระอารามหลวง และวัดมกุฏกษัตริยาราม ราชวรวิหาร พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร เป็นเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร - สมุทรปราการ (ธรรมยุต) เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่ คณะธรรมยุต เป็นกรรมการมหาเถรสมาคม และผู้อำนวยการมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ นอกจากนี้ ยังเป็นหัวหน้าคณะตรวจการคณะสงฆ์ธรรมยุตภาค ๓ ภาค ๗ ภาค ๘ เคยดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญ ๆ ได้แก่ รองเจ้าคณะภาค ๔-๕-๖-๗ (ธรรมยุต) ผู้รักษาการแทน เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต)

ผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ พระอารามหลวง จังหวัดปทุมธานี และวัดนรนาถสุนทริการาม พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร ด้านการศึกษา เป็นแม่กองธรรมสนามหลวง กรรมการตรวจบาลีสนามหลวง กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้อำนวยการสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร กรรมการฝ่ายศาสนศึกษา ของมหาเถรสมาคม ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ได้จัดให้มีการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนโรงเรียน วัดบวรนิเวศวิหาร และโรงเรียนโดยรอบปริมณฑล อีกทั้งเป็นผู้อุปถัมภ์ทุนการศึกษาให้แก่นักเรียน โรงเรียนวัดคิรีวิหาร และโรงเรียนคิรีเวศน์รัตนูปถัมภ์ จังหวัดตราด ด้านการสาธารณูปการ เป็นประธานกรรมการบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามวัดบวรนิเวศราชวรวิหาร พระอารามหลวง ประธานมูลนิธิสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประธานกรรมการจัดงานฉลองพระชันษา ๙๖ ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประธานจัดหาทุนบูรณปฏิสังขรณ์วัดตรีทศเทพ วรวิหาร พระอารามหลวง ประธานดำเนินการ จัดหาทุนสร้างวัดในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นอกจากนี้ ได้จัดหาทุนก่อสร้างถาวรวัตถุ ที่วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด ได้แก่ อุโบสถ เจดีย์ วิหารเก๋งจีน ศาลาปฏิบัติธรรม ศาลาสวดมนต์ กุฏิ รวมทั้งจัดหาทุนร่วมสร้างอุโบสถ กุฏิ ศาลาที่วัดวรดิตถาราม จังหวัดตราด และทุนบูรณปฏิสังขรณ์ วัดเชียงทอง เมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ได้จัดหาทุนสมทบสร้างตึกวชิรญาณวงศ์ ตึกวชิรญาณสามัคคีพยาบาร ตึก ภปร. โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และตึกสกลมหาสังฆปริณายก โรงพยาบาลตราด จัดหาทุนสมทบก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ที่จังหวัดสิงห์บุรี จัดตั้งทุนฌาปนกิจสงเคราะห์วัดตรีทศเทพ และจัดหาทุนสร้างฌาปนสถานปลอดมลพิษ วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ได้ถวายพระธรรมเทศนาในโอกาสที่ทรงบำเพ็ญ พระราชกุศลบางโอกาส และแสดงธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่พระอุโบสถวัดบวรนิเวศราชวรวิหาร พระอารามหลวง เป็นประธานคณะกรรมการอำนวยการโครงการชำระพระไตรปิฎกและอรรถกถาแปลฉบับเฉลิมพระชันษา ๙๐ ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก และเป็นกรรมการชำระพระไตรปิฎก ฉบับเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นผู้อ่านพระอภิธรรมในการเชิญพระศพสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ เป็นประธาน กรรมการฝึกอบรมพระนักเทศน์ (ธรรมยุต) นอกจากนี้ ได้เดินทางไปตรวจเยี่ยมสนามสอบธรรม ที่สหรัฐอเมริกา เครือรัฐออสเตรเลีย และดูงานด้านพุทธศาสนาที่ราชอาณาจักรกัมพูชา ราชอาณาจักรภูฏาน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐอินเดีย

สรรพกรณียกิจที่ พระพรหมมุนี ได้ปฏิบัติบำเพ็ญมาโดยตลอด ก่อให้เกิดผลดีทั้งแก่พระพุทธศาสนา ประเทศชาติ และประชาชนทั่วไป นับได้ว่าเป็นผู้มีความอุตสาหวิริยะ ประกอบด้วยเมตตาทิคุณ อุทิศตนแก่พุทธศาสนาและสังคมอย่างแท้จริง บัดนี้ พระพรหมมุนีได้เจริญด้วยพรรษายุกาล รัตตัญญูมหาเถรกรณธรรม ประพฤติตนมั่นคงในพรหมจรรย์ สมบูรณ์บริสุทธิ์ และเนกขัมมปฏิปทา มีวัตรจริยาน่าเลื่อมใส ไพบูลย์ด้วยสมณวัตรทุกสถาน เป็นหลักที่สำคัญของคณะสงฆ์ สมควรที่จะได้ยกย่องให้ดำรงสมณฐานันดรที่สมเด็จพระราชาคณะสืบไป

จึงมีพระบรมราชโองการโปรดสถาปนา พระพรหมมุนี ขึ้นเป็นสมเด็จพระราชาคณะมีราชทินนามตามที่จารึกในสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระวันรัต ศรีวชิรญาณวงศวิวัฒ ปริยัติพิพัฒนพงศ์ วิสุทธิสงฆปริณายก ตรีปิฎกโกศล วิมลคัมภีรญาณสุนทร ธรรมยุตติกคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี อรัณยวาสี สมเด็จพระราชาคณะ สถิต ณ วัดบวรนิเวศ ราชวรวิหาร พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร มีฐานานุศักดิ์ตั้งฐานานุกรมได้ ๑๐ รูป คือ พระครูปลัดสัมพิพัฒนสุตาจารย์ ญาณโกศล วิมลศีลาจาร มหาคณาธิการนายก ปิฎกธรรมรักขิต ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครูพรหมสร พระครูคู่สวด ๑ พระครูอมรศัพท์ พระครูคู่สวด ๑ พระครูธรรมคุต พระครูรองคู่สวด ๑ พระครูพุทธบาล พระครูรองคู่สวด ๑ พระครูสังฆกิจจานุรักษ์ ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

สถาปนา สมเด็จพระวันรัต

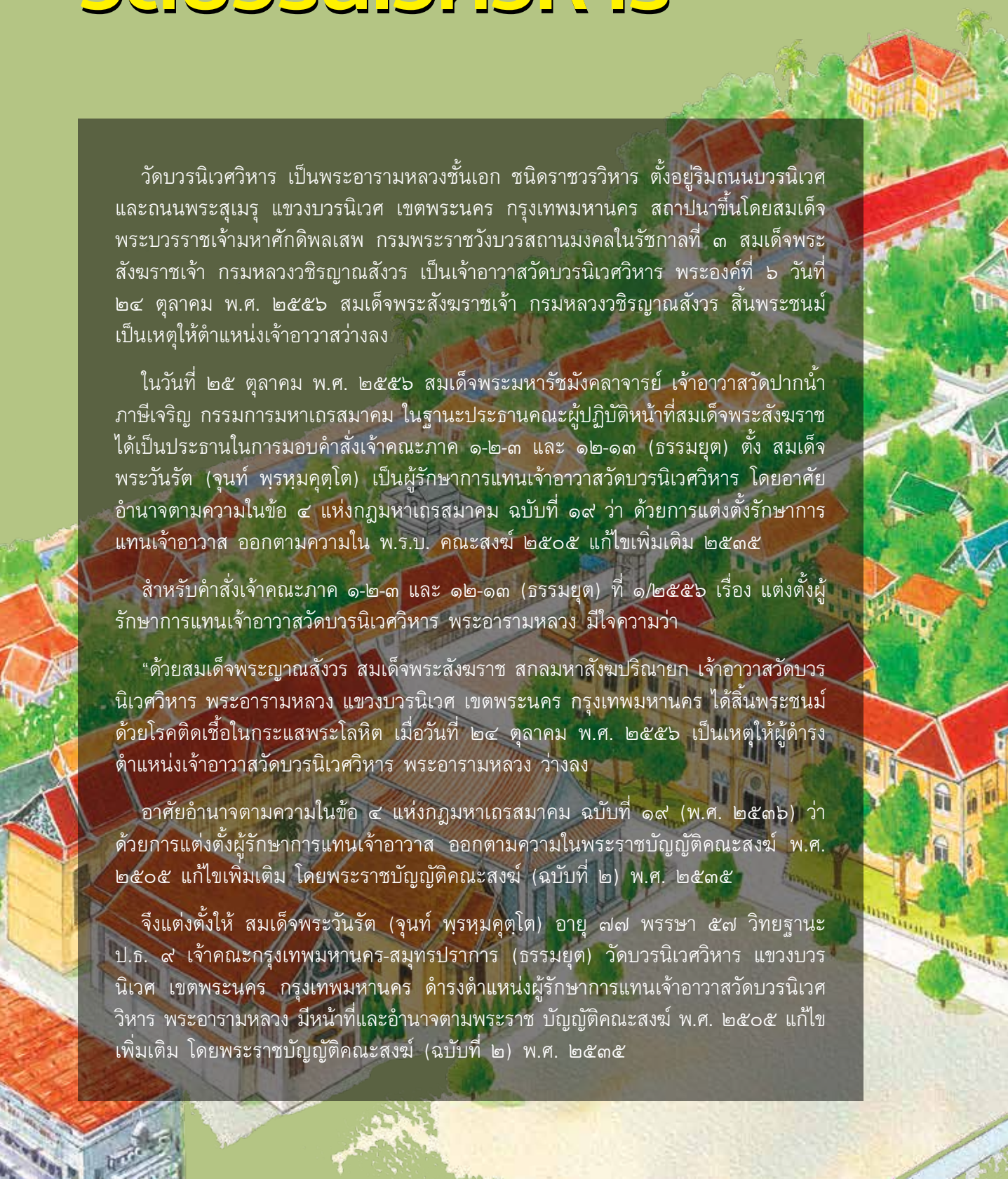
การที่มีพระบรมราชโองการโปรดสถาปนาเป็นสมเด็จพระราชาคณะที่ สมเด็จพระวันรัต ใน พ.ศ. ๒๕๕๒ นั้น เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) นับเป็น สมเด็จพระวันรัต รูปที่ ๒๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

ในกาลต่อมาเจ้าประคุณสมเด็จ ฯ ก็ยิ่งรับภาระหน้าที่ทางการคณะสงฆ์มากขึ้นเป็นทวีคูณ ที่สำคัญคือ

พ.ศ. ๒๕๕๖ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหารสิ้นพระชนม์ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้รักษาการเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหารตั้งแต่วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นมา ถึง พ.ศ. ๒๕๕๘ หลังจากพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระสังฆราชแล้ว จึงได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘

พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุตถึง พ.ศ. ๒๕๖๐ ลาออกจากตำแหน่งเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต และในศกเดียวกัน ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุตต่อไป

เจ้าอาวาส วัดบวรนิเวศวิหาร

วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดราชวรวิหาร ตั้งอยู่ริมถนนบวรนิเวศ และถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร สถาปนาขึ้นโดยสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาศักดิพลเสพ กรมพระราชวังบวรสถานมงคลในรัชกาลที่ ๓ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร เป็นเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร พระองค์ที่ ๖ วันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร สิ้นพระชนม์ เป็นเหตุให้ตำแหน่งเจ้าอาวาสว่างลง

ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรรมการมหาเถรสมาคม ในฐานะประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ได้เป็นประธานในการมอบคำสั่งเจ้าคณะภาค ๑-๒-๓ และ ๑๒-๑๓ (ธรรมยุต) ตั้ง สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔ แห่งกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๙ ว่า ด้วยการแต่งตั้งรักษาการแทนเจ้าอาวาส ออกตามความใน พ.ร.บ. คณะสงฆ์ ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม ๒๕๓๕

สำหรับคำสั่งเจ้าคณะภาค ๑-๒-๓ และ ๑๒-๑๓ (ธรรมยุต) ที่ ๑/๒๕๕๖ เรื่อง แต่งตั้งผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร พระอารามหลวง มีใจความว่า

“ด้วยสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร พระอารามหลวง แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ได้สิ้นพระชนม์ด้วยโรคติดเชื้อในกระแสพระโลหิต เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นเหตุให้ผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร พระอารามหลวง ว่างลง

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔ แห่งกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาส ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

จึงแต่งตั้งให้ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุ ๗๗ พรรษา ๕๗ วิทยฐานะ ป.ธ. ๙ เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร-สมุทรปราการ (ธรรมยุต) วัดบวรนิเวศวิหาร แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ดำรงตำแหน่งผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร พระอารามหลวง มีหน้าที่และอำนาจตามพระราช บัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ที่อยู่ในวัดดังกล่าวข้างต้นจงอยู่ในโอวาทของผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสที่ได้รับการแต่งตั้งแล้วนั้น ซึ่งปฏิบัติโดยชอบด้วยพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศของมหาเถรสมาคม ขอจงถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระพุทธศาสนาตลอดกาลนาน เทอญฯ”

ต่อมาอีก ๒ ปีให้หลัง ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ในการประชุมมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๒๙/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ เลขาธิการมหาเถรสมาคมเสนอว่า สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม ได้มีลิขิต ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ แจ้งว่า พระพรหมมุนี (สุชิน อคฺคชิโน) กรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ช่วยเลขาธิการฯ ปฏิบัติหน้าที่แทนเลขาธิการกรรมการบริหารคณะธรรมยุต ได้มีลิขิต ที่ ๐๐๑/๑๑๐ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๘ แจ้งตามรายงานของสมเด็จพระธีรญาณมุนี เจ้าคณะภาค ๑ - ๒ - ๓ และ ๑๒ - ๑๓ (ธรรมยุต) ว่า สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร พระอารามหลวง ได้สิ้นพระชนม์ด้วยโรคติดเชื้อในกระแสพระโลหิต เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ และได้แต่งตั้งให้ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุ ๗๙ พรรษา ๕๙ ป.ธ. ๙ วัดบวรนิเวศวิหาร แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร - สมุทรปราการ (ธรรมยุต) เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร นั้น

บัดนี้ การพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้สำเร็จเรียบร้อยแล้ว สมควรจะได้พิจารณาแต่งตั้ง สมเด็จพระวันรัต ดำรงตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร พระอารามหลวง ชั้นเอก ชนิดราชวรวิหาร สืบไป

การเสนอแต่งตั้ง สมเด็จพระวันรัต ผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ให้ดำรงตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร ดังกล่าว ได้ปฏิบัติตามข้อ ๖ ข้อ ๒๖ ข้อ ๒๙ (๑) (๒) (๓) (ก) และข้อ ๓๑ วรรคแรก แห่งกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารคณะธรรมยุตแล้ว พร้อมกับมีบัญชาให้นำเสนอ มหาเถรสมาคม เพื่อโปรดพิจารณา

ที่ประชุมได้มีมติมหาเถรสมาคมที่ ๖๗๓/๒๕๕๘ พิจารณาอนุมัติแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร

สมเด็จพระวันรัต ผู้เข้มงวด ในการถ่ายทอด ความรู้

บทบาทสำคัญบทบาทหนึ่งที่เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้ปฏิบัติมาอย่างตลอดเวลาก็คือ บทบาทของความเป็นครูและเป็นผู้บริหารการศึกษาของคณะสงฆ์ในหลาย ๆ บทบาท ในบรรดาศิษย์ ผู้มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนกับเจ้าประคุณสมเด็จฯ ไม่ว่าการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี พระปริยัติธรรมแผนกธรรม หรือ การสอนศีลธรรมและภาษาอังกฤษให้กับเด็ก ๆ ในโรงเรียน ต่างมีความประทับใจในการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ในทางดีที่แตกต่างกันไป เช่นนักเรียนบาลีท่านหนึ่งย้อนความจำให้ฟังว่า เวลาเจ้าประคุณสมเด็จฯ สอน ต้องตั้งใจเตรียมตัวมาก่อน และต้องตั้งใจเรียน เพราะท่านเคร่งครัดในการสอน มีหลายครั้งที่การเรียนบาลีภาคเช้า ท่านสอนให้ไล่หนังสือจนเลยเวลาเพล แต่เห็นว่าผู้เรียนยังไม่เข้าใจ เจ้าประคุณสมเด็จก็จะสอนจนเข้าใจ และแปลบาลีได้ แม้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนต้องอดเพลมื้อนั้นก็ตาม ทำให้ผู้เรียนนั้นต้องตั้งใจเตรียมตัวเข้าไปเรียน มิฉะนั้นแล้ว มีโอกาสได้อดเพลกันทั้งอาจารย์ผู้สอนและศิษย์ผู้เรียน การสอนของเจ้าประคุณสมเด็จฯ นั้น เป็นการสอนแบบสมัยใหม่ มิได้ให้ท่องจำอย่างเดียว คือให้ผู้เรียนต้องคิดต้องวิพากษ์ ไม่ใช่ว่ากันไปตามตำราอย่างเดียว

ตัวอย่าง ให้คิดวิเคราะห์

พูดถึงโอวาทปาติโมกขกถา ที่เราแปลกันมานั้น อรรถกถาท่านไม่ได้อธิบายไว้ เรามักแปลตาม ๆ กันมาแต่โบราณ เมื่อพิจารณาวิเคราะห์ดูให้ดี สิ่งที่เราแปลกันมานั้น ตรงกับความหมายมากน้อยเพียงใด น่าจะแปลใหม่ไหม คาถาว่า **ขนฺตี ปรมๆ ตโป ตีติกฺขา นิพฺพานๆ ปรมๆ วทนฺติ พุทฺธา** ที่เราแปลกันมานั้น คือ ขันติเป็นตบะอย่างยิ่ง หรือตีติกขาขันติเป็นตบะอย่างยิ่ง ท่านผู้รู้กล่าวว่าพระนิพพานเป็นยอดอย่างยิ่ง ก็มานึกถึงคาถาของ ท่านพระอัสสชิเถระที่ว่า **เย ธมฺมา เหตุปฺปภวา เยสๆ เหตุๆ ตถาคโต อาห** ในประโยคนี้ ตถาคโต อาห เราเปิดทั้งคาถาใช่ไหม เช่นเดียวกันกับในคาถาโอวาทปาติโมกขกถา วทนฺติ พุทธา น่าจะเปิดตั้งแต่ขันติ ไม่น่าจะเปิดที่ ปรมๆ คือ นีพฺพานๆ ปรมๆ วทนฺติ พุทฺธา ถูกไม่ถูกก็ลองวินิจฉัยดู ที่กล่าวเช่นนี้ก็เพราะว่า ในวันมาฆปุณณมี ได้มีการประชุมพระสาวก ซึ่งล้วนเป็นเอหิภิกขุอุปสัมปทา เป็นอรหันตขีณาสพ ฉะนั้น จำเป็นต้องบอกด้วยหรือว่า วัตถุประสงค์ของพระศาสนาคือพระนิพพาน ซึ่งเป็นบรมธรรม ต้องบอกท่านผู้ล้วนเป็นพระอรหันตขีณาสพด้วยหรือ พระอรหันต์ทั้งหลายท่านไม่รู้หรือไง พระพุทธเจ้าเลยต้องบอกอย่างนั้นหรือ แล้วการประชุมพระสาวกในครั้งนั้น ประชุมเพื่อออกไปประกาศพระศาสนา ฉะนั้น วันนั้น พระพุทธเจ้าให้นโยบายแก่พระอรหันต์ที่มาชุมนุมนั้นมากกว่าไหม เมื่อเราไปประกาศพระศาสนา ไปในถิ่นที่คนยังไม่ได้เชื่อเรา เราไปก็มีโอกาสถูกว่าร้าย ถูกตำหนิติเตียน ถูกกล่าวหาอย่างโน้นอย่างนี้ อย่างน้อย ๆ ก็ ถูกบริภาษว่า สมณะหัวโล้น ทำไมจึงมาขอทาน ทำนองนี้ เมื่อถูกคนด่าว่าร้ายอย่างนี้ พระเราควรจะมีอาวุธอะไรไว้ป้องกันตัว เลยนึกถึงพระคาถาว่า **อหๆ นาโคว สงฺคาเม จาปาโต ปติตๆ สรๆ** ที่มีมาในธรรมบท แปลความว่า เราจักอดทนต่อคำเสียดสีของ

ขนฺตี ปรมํ ตโป ตีติกฺขา นิพฺพานํ ปรมํ วทนฺติ พุทฺธา
เย ธมฺมา เหตุปฺปภวา เยสํ เหตุ์ ตถาคโต อาห

คนอื่น เหมือนช้างในสมามรบ ทีนี้อาวุธประจำตัวของเราก็น่าจะเป็นขันติธรรม ขันติธรรมนั้นมีหลายอย่าง พิจารณาเฉพาะตีติกขา ขันติ คืออดทนต่อคำล่วงเกินของคน กล่าวคือทนต่อคำด่าว่าเรา ซึ่งเรียกว่า ตีติกขา ขันติ อดทนต่อคำล่วงเกินที่เขาว่าเรา เพราะการอดทนนั้น มีคุณธรรม ๒ อย่าง คือ เป็นตบะ เป็นนิพพานธรรม ส่วนตีติกขาขันตินั้น เป็นทั้งตบะธรรมและเป็นทั้งนิพพานธรรม เป็นตบะธรรม คือเผ่าพลาญกิเลสตัวโทสะที่จะเกิดขึ้น นิพพานธรรมคือดับกิเลสตัวโทสะที่เกิดขึ้นแล้ว คือเป็นเครื่องดับกิเลส ไม่น่าจะหมายถึงพระนิพพานเป็นอย่างยิ่ง ในเรื่องนี้น่าจะใช้หลักไวยากรณ์บาลีมาวิเคราะห์ดู คือน่าจะใช้หลักการแปลบทวิกติกัตตา กล่าวคือ ตัวกัตตาหรือผู้ทำในที่นี้อาจมิใช่ประธานในประโยคก็ได้ เนื่องจากตัวกัตตาหรือผู้ทำในภาษาบาลีมีวิภัตติแตกต่างกันเป็นปฐมาวิภัตติก็มี เป็นตติยาวิภัตติก็มี ขึ้นอยู่กับว่าเป็นวาจกใด บางครั้งอาจเป็นฉัฏฐีวิภัตติและสัตตมีวิภัตติ เมื่อเป็นประโยคแทรก ทีนี้ลองไปดูอีก ๒ บาทข้างหลังที่ว่า น หิ ปพฺพชิโต ปรูปฆาตี สมโณ โหติ ปรำ วิเหฐยนฺโต ตรงนี้ควรเอาบรรพชิตมาเป็นประธาน น หิ ปพฺพชิโต ฯ คือ บรรพชิต ถ้ายังว่าร้ายคนอื่น ยังทำร้ายคนอื่น ไม่เป็นสมณะ แต่ที่เราแปลกันมานั้น คนยังว่าร้ายคนอื่น ไม่ชื่อว่าบรรพชิต ไม่ชื่อว่าเป็นสมณะ คือนักบวชถ้ายังทำร้ายเขายังรังแกเขา ไม่ชื่อว่าเป็นผู้สงบ น่าจะเอาบรรพชิตเป็นประธาน ทำให้มีความหมายที่กระจ่างชัดเจนและก่อให้เกิดความเข้าใจ ขอฝากเรื่อง โอวาทปาติโมกขกถา นี้เป็นไปตรึกตรอง ขอฝากถวายท่านผู้รู้ทั้งหลายนำไปพิจารณาว่าถูกผิดอย่างไร

(ธรรมปรารภเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตกับคณะสงฆ์ วันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ อาคาร ๑๐๐ ปี วัดบวรนิเวศวิหาร)

น้ำมนต์

น้ำมนต์นั้นไม่ศักดิ์สิทธิ์หรอก จะศักดิ์สิทธิ์ได้ก็ต้องทำเอง ความจริงน้ำมนต์ก็คือ สัญลักษณ์แห่ง “ความสามัคคี” โดยธรรมชาติของน้ำ เห็นได้ว่า ไม่มีการแบ่งแยก จะว่าเป็นน้ำที่ไหนก็ตาม เมื่อผสมก็เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ฉะนั้น การประพรมน้ำมนต์ในพระพุทธศาสนา ก็คือ ให้ผู้ที่รับน้ำมนต์สมัครสมานสามัคคีเหมือนน้ำ ทำใจของตนให้เย็นเหมือนน้ำ ถึงจะศักดิ์สิทธิ์ตามปรารถนา

(สอนโยมที่มาขอพรและน้ำมนต์ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๖)

น้ำมนต์ที่รดกัน ในทุกงานมงคลนั้น มีคุณสมบัติอยู่สองประการ ประการหนึ่ง น้ำ เป็นสัญลักษณ์แห่งความกลมเกลียว มาจากต่างที่ ก็รวมกันได้สนิท ประการที่สอง คำว่าน้ำมนต์นั้น มีส่วนน้ำ และส่วนมนต์ สิ่งที่อยากให้ได้ คือ ที่พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ สอนเป็นข้อ ๆ ไว้ ให้นำสิ่งที่สอน ไปประพฤติปฏิบัติ บทฟังเป็นบาลี ฟังไม่เข้าใจ แต่หากลองศึกษาคำแปลแล้ว นำไปประพฤติปฏิบัติแล้ว นั่นคือมงคลชีวิตที่แท้จริง

วันนี้ ขอให้จำบทไว้บทหนึ่งคือ **“อเสวนา จ พาลานำ ปณฺฑิตานญฺจ เสวนา ปูชา จ ปูชนียานำ เอตมฺมงฺคลมุตฺตมำ”** แปลความง่าย ๆ ว่า **“อย่าคบคนชั่ว”** คนพาลอยู่ที่ไหน อยู่ในตัวเรานั่นเอง คนเรามัวแต่โทษคนนั้น คนนี้ว่าผิด แต่ที่แท้จริงแล้ว เราเองก็มีข้อพึงแก้ไขได้หลายประการ ทั้ง โลภะ โทสะ โมหะ ให้พึงสังเกตตัวเองไว้ ให้พัฒนาตนเอง

พอรดน้ำมนต์เสร็จแล้ว ก็อวยพรต่อว่า ให้ครองรักจนถือไม้เท้ายอดทอง กระบองยอดเพชร แปลว่าอย่างไร “ไม้เท้ายอดทอง” หากจะเอาทองมาเลี่ยมหัวไม้เท้าได้นั้น ก็จะต้องมีเงินทอง ร่ำรวย ทำอย่างไรจะรวยได้ ๑. สัมมาอาชีวะ ประกอบอาชีพชอบ ทำอาชีพที่ดี และต้องขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ ๒. หัดใช้เงินให้เป็น ใช้เงินเพื่อความสุขของตนเอง สุขอย่างไร สุขที่ใช้แล้วสุขภาพดี ไม่เดือดร้อนแก่ตัว ๓. มีเงินแล้ว หัดแบ่งปัน การจ่ายภาษีอากรนั้น เป็นตัวอย่างหนึ่ง ไม่ต้องสนใจว่า เขาเอาไปทำอะไร อย่าคิดว่าจ่ายแล้ว เราจะได้อะไร หากทุกคนไม่จ่ายแล้ว ก็จะไม่มีใครมีถนนใช้สักคนเดียว นี้คือการฝึกให้เอาส่วนรวมเป็นที่ตั้งเหนือส่วนตัว

ส่วน “กระบองยอดเพชร” กระบองคืออำนาจ หากต้องการมีบริวาร สร้างคนให้มารักตนเอง ให้ทำงานถวายหัวให้นั้น ต้องมีธรรมะในการปกครองคน ใช้พรหมวิหาร ๔ เมตตา อยากให้คนอื่นมีความสุข กรุณา อยากให้คนอื่นพ้นทุกข์ มุทิตา ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น อุเบกขา หากไม่ได้ดังใจ ก็วางเฉยเสีย สำคัญที่สุด คือต้องมีความยุติธรรม จึงจะมีอำนาจ บารมี เป็นเจ้าคนนายคนได้

(สอนโยมที่มาขอพรและน้ำมนต์ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓)

การสอนพระธรรมก็มีลีลาการสอนที่เป็นเอกลักษณ์ของเจ้าประคุณสมเด็จ ฯ เอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนผู้ฟังเกิดความกระจ่างในธรรมที่สอนเหล่านั้นได้ง่าย ทันสมัย และปฏิบัติได้

การสอนวิชาศีลธรรม และแม้ภาษาอังกฤษ ก็ได้สอนเป็นเวลายาวนาน ณ โรงเรียนวัดบวรนิเวศ ทำให้เจ้าประคุณสมเด็จฯ มีศิษยานุศิษย์อยู่ทั่วทั้งแผ่นดิน

สมเด็จพระวันรัต ผู้นำการศึกษาคณะสงฆ์ สู่การบูรณาการ

การศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้พระพุทธศาสนามีความมั่นคง เพราะตราบใดที่ยังมีคนศึกษาเล่าเรียนอยู่ก็แสดงว่าคำสอนของพระพุทธศาสนาก็ยังมีความหมาย มีคนศึกษา ค้นคว้าและนำไปปฏิบัติก่อให้เกิดเป็นผลสัมฤทธิ์ คณะสงฆ์ไทยโดยมหาเถรสมาคม ซึ่งมีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นหน่วยงานสนองงาน มีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าที่จะทำให้พระพุทธศาสนาดำรงอยู่อย่างมั่นคง เพราะเล็งเห็นว่า เมื่อพระพุทธศาสนามีความมั่นคง ประชาชนพลเมืองก็จะมีศีลธรรม เมื่อประชาชนพลเมืองมั่งคั่งด้วยศีลธรรม ย่อมเป็นปัจจัยส่งผลให้สังคมประเทศชาติเกิดสันติสุขอย่างยั่งยืน แต่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สามสิ่งนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีการบริหารจัดการภายในที่มีคุณภาพ ทั้งนี้การบริหารจัดการภายในที่ดี มีคุณภาพประสิทธิภาพ จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีกฎหมายเป็นตัวบทนำทาง

การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย ได้รับการสนับสนุนเต็มศักยภาพ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐ ทำให้การศึกษาระดับอุดมศึกษาของคณะสงฆ์ไทยเป็นที่ยอมรับในระดับสากล มีพระราชบัญญัติรองรับการดำเนินการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ในระดับอุดมศึกษาและทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทางพระพุทธศาสนาทั้งพระภิกษุสงฆ์และคฤหัสถ์ให้กับประเทศชาติ

แต่การศึกษาพระปริยัติธรรมตามแบบแผนแต่ครั้งโบราณของคณะสงฆ์ไทยอีกส่วนหนึ่ง ประกอบด้วย การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี แผนกธรรม และแผนกสามัญศึกษา ยังเป็นส่วนงานที่ดำเนินการโดยพระสงฆ์ฝ่ายเดียว ขาดการสนับสนุนเต็มกำลังจากรัฐบาล ทางคณะสงฆ์จึงได้ดำเนินการผลักดันให้มีการบูรณาการระบบจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมให้เกิดความยั่งยืน จึงได้ริเริ่มดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรมมาตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยการดำริของเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) และนายตวง อันทะไชย ประธานคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในการนี้เจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ได้ลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรมขึ้น ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๘ และดำเนินการผ่านกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาทุกระดับ พร้อมทั้งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็น โดยมีผู้แทนจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ร่วมชี้แจงให้ความเห็นเพิ่มเติม

การดำเนินการลุถึงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ (ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ..... จากนั้นได้นำเข้าพิจารณากลั่นกรองในคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อผ่านคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว ได้นำไปสู่การพิจารณาของวิปคณะรัฐมนตรีและวิปสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อผ่านทั้ง ๒ วิปนี้แล้ว ได้นำเข้าพิจารณาในสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในวาระที่ ๑ ที่ประชุมมีมติให้ผ่านด้วยคะแนนอย่างท้วมท้น เมื่อผ่านวาระแรกของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว ได้มีการตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณา เมื่อพิจารณาครบถ้วนกระบวนการแล้วได้นำสู่การพิจารณาในวาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ ของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบ ๑๕๒ เสียง งดออกเสียง ๖ เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง ๒ เสียง จากสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เข้าประชุม ๑๖๐ ท่าน เมื่อผ่านกระบวนการทางนิติบัญญัติแห่งชาติแล้วทางฝ่ายบริหารก็ได้นำขึ้นทูลเกล้าเพื่อมีพระบรมราชโองการพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๒ เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน โดยประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๐ ก ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๒ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๒ เป็นต้นมา

ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒ เลขาธิการมหาเถรสมาคมจึงได้เสนอว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาพระปริยัติธรรม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา

เพื่อให้การดำเนินการตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มหาเถรสมาคมได้แต่งตั้ง สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร ผู้ที่ได้ดำเนินการเรื่องนี้มาแต่ต้น ให้ดำรงตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม

พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ฉบับนี้ ถือเป็นการพัฒนาการของการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์อย่างแท้จริง จำเดิมมาการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยจัดโดยคณะสงฆ์เอง โดยได้รับการอุดหนุนงบประมาณผ่านสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติตามสมควรแก่ฐานานุรูป โดยหลักแล้วการบริหารจัดการจะตกเป็นภาระของเจ้าสำนักเรียน เจ้าสำนักศาสนศึกษานั้น ๆ คือ เจ้าอาวาสนั่นเอง การบริหารจัดการขึ้นอยู่กับการเสียสละและบารมีของผู้ดำเนินการ คราใดเจ้าอาวาส เจ้าสำนักเรียน เจ้าสำนัก ศาสนศึกษา เอาใจใส่ และมีบารมีในการหาทรัพยากรมาอุดหนุนดำเนินการก็ทำสำนักเรียน สำนักศาสนศึกษานั้น ๆ เจริญรุ่งเรือง เมื่อเจ้าสำนักได้ทอดธุระ พ้นตำแหน่ง หรือถึงแก่มรณกาล ก็จะทำให้สำนักนั้น ๆ พลอยได้ผล กระทบไปด้วย บางทีถึงขั้นยุบเลิกการดำเนินการไปก็มี

นับแต่บัดนี้เป็นต้นไป เมื่อมีพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ เกิดขึ้น การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์จะมีความเสถียรมั่นคง ทั้งนี้โดยตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ มีบทบัญญัติว่าด้วยงบประมาณมาดำเนินการ โดยบัญญัติไว้ในมาตรา ๗ วรรคสอง ว่า *"ให้รัฐอุดหนุนงบประมาณสำหรับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมตามความเหมาะสมและจำเป็น"*

เป็นอันว่า นับแต่บัดนี้เป็นต้นไปการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์จะมีงบประมาณแผ่นดินมาอุดหนุนในการบริหารจัดการ โดยจัดเป็นงบบุคลากร งบก่อสร้าง งบวัสดุครุภัณฑ์ งบอุดหนุนเป็นต้น นอกจากจะมีงบประมาณมาดำเนินการแล้ว ในพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ฉบับนี้ยังมีการบัญญัติถึงรายละเอียดของคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมไว้ในมาตราต่าง ๆ อย่างชัดเจน

แสดงว่าการดำเนินการที่นำโดยเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ในเรื่องการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ทั้ง ๓ ๆ ประเภท คือ กองธรรมสนามหลวง กองบาลีสนามหลวง และโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา นอกจากจะมีแม่กองและประธานเป็นผู้บริหารกำกับดูแลแล้ว ยังมีคณะกรรมการใหญ่ มากำกับนโยบายอีกชั้น ก่อนจะถึงกรรมการมหาเถรสมาคม ซึ่งจะเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้การศึกษาคณะสงฆ์มีความเป็นธรรมาภิบาลและมั่นคงยิ่งขึ้น ในส่วนของผู้ปฏิบัติงาน (มาตรา ๑๘) ก็จะมีความมั่นคงในวิชาชีพการงานยิ่งขึ้น เพราะทุกอย่างจะดำเนินการไปตามกฎหมาย ตามข้อ ๑๒ (๗) ที่บัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่ง อัตรากำลัง เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะ เงินค่าตอบแทน ค่าจ้าง สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่น

การสรรหา การบรรจุ การแต่งตั้ง การพัฒนา การพ้นจากตำแหน่ง การรักษาวินัย การดำเนินการทางวินัย การร้องทุกข์ การอุทธรณ์ และการลงโทษไว้ชัดเจน จนนำไปสู่ขั้นตอนอนุมัติงบประมาณสนับสนุนจากกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง โดยเห็นชอบกำหนดให้เจ้าหน้าที่การศึกษาพระปริยัติธรรมหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาพระปริยัติธรรม มีสิทธิ์ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายเดือนหรือรายชั่วโมงแล้ว โดยเจ้าหน้าที่การศึกษาพระปริยัติธรรม (จศป) ได้รับเงินค่าตอบแทนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ (๓ เดือน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม – กันยายน ๒๕๖๕) และประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ (๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป) ประกอบด้วย ๑.ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่กองบาลีสนามหลวง จำนวน ๓๓ อัตรา ๒.ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่กองธรรมสนามหลวง จำนวน ๕๙ อัตรา ๓.ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน ๔,๒๘๓ อัตรา และ ๔.ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ จำนวน ๕ อัตรา ส่วนอัตราที่ยังไม่ได้รับงบประมาณ คณะสงฆ์กำลังเร่งสำรวจ เพื่อสรรหา บรรจุ แต่งตั้งอย่างเร่งด่วน และคาดว่าจะได้รับงบประมาณสนับสนุนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗ ตามพันธกิจและความจำเป็นต่อไป

ในส่วนของวุฒิหรือสิทธิ์ที่จะพึงมีพึงได้ก็ปรากฏอยู่ในมาตรา ๒๑ ที่บัญญัติว่า ให้การศึกษาพระปริยัติธรรมที่ได้จัดให้แก่สามเณร ซึ่งเป็นเด็กตามกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับและมีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่หกหรือเทียบเท่า ซึ่งได้ศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมสนามหลวง ชั้นนักธรรมเอก เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และได้ศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีสนามหลวง ชั้นเปรียญธรรมสามประโยค เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้วแต่กรณี ให้ศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติม และมาตรา ๒๒ ที่บัญญัติไว้ว่า ให้ผู้เรียนที่พ้นการศึกษาภาคบังคับซึ่งได้สำเร็จการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมสนามหลวง และแผนกบาลีสนามหลวง มีวิทยฐานะ ดังต่อไปนี้

(๑) แผนกธรรมสนามหลวง ชั้นนักธรรมเอก มีวิทยฐานะระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

(๒) แผนกบาลีสนามหลวง ชั้นเปรียญธรรมสามประโยค มีวิทยฐานะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โดยเฉพาะมาตรา ๒๒ ศาสนทายาทจบนักธรรมเอกก็จะได้วุฒิ ม.๓ เพิ่ม และได้วุฒิ ป.ธ.๓ จะได้วุฒิ ม.๖ เพิ่มอีกด้วย และในมาตรา ๒๔ ยังได้กำหนดให้ ป.ธ.๙ มีวิทยฐานะ เป็นปริญญาตรี ถ้าผู้เรียนมีความประสงค์จะได้วุฒิสูงกว่าปริญญาตรีก็สามารถศึกษาองค์ความรู้เพิ่มเติม และทางกระทรวงศึกษาธิการก็จะกำหนดวุฒิเพิ่มเติมให้ นับเป็นปรากฏการณ์ประวัติศาสตร์ของการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยในการปฏิรูปกิจการพระพุทธ ศาสนาด้านศาสนศึกษาอย่างเป็นระบบและชัดเจน

สมเด็จพระวันรัต กับตำแหน่ง บริหารการศึกษา

ในยุคหลังเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เป็นผู้บริหารการศึกษาของคณะสงฆ์ ในตำแหน่งที่แตกต่างกันหลายตำแหน่ง ซึ่งล้วนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของคณะสงฆ์ตามบทบาทของตำแหน่งนั้น ๆ

ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี
ประจำสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร

พ.ศ. ๒๕๐๐

พ.ศ. ๒๕๐๐

ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม
ประจำสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร

กรรมการสนามหลวง แผนกบาลี

พ.ศ. ๒๕๐๙

พ.ศ. ๒๕๒๗

ผู้อำนวยการศึกษา
สำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร

กรรมการสภามหาวิทยาลัย
ผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๔๒

พ.ศ. ๒๕๔๒

แม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหาร
สำนักฝึกอบรมพระธรรมทูต
ไปต่างประเทศ (ธรรมยุต)

พ.ศ. ๒๕๔๓

พ.ศ. ๒๕๔๓

ประธานคณะกรรมการตำราและวิชาการมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

ประธานกรรมการฝึกอบรมพระนักเทศน์ (ธรรมยุต)

พ.ศ. ๒๕๔๕

พ.ศ. ๒๕๔๖

รองประธานกรรมการฝ่ายศาสนศึกษา ของมหาเถรสมาคม

ประธานกรรมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถาบันพระพุทธศาสนา

พ.ศ. ๒๕๕๐

พ.ศ. ๒๕๕๑

ประธานคณะกรรมการฝึกอบรมพระอุปัชฌาย์ (ธรรมยุต)

อุปนายกสภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๕๓

พ.ศ. ๒๕๕๔

ประธานกรรมการการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๕

ประธานคณะกรรมการอำนวยการ
ปรับปรุงหลักสูตรธรรมศึกษา

เจ้าสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร

พ.ศ. ๒๕๕๘

พ.ศ. ๒๕๕๙

ประธานที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง

ประธานกรรมการการศึกษา
พระปริยัติธรรม

พ.ศ. ๒๕๖๒

พ.ศ. ๒๕๖๒

ประธานกรรมการขับเคลื่อน
โครงการหน่วยอบรมประชาชนประจำ
ตำบล (อ.ป.ต.) ของมหาเถรสมาคม

ประธานที่ปรึกษาโครงการ
“หมู่บ้านศีล ๕”

พ.ศ. ๒๕๖๒

พ.ศ. ๒๕๖๓

ประธานกรรมการบริหารกองทุน
เผยแผ่พระธรรมในพระพุทธศาสนา

สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต)

ตั้ง มูลนิธิสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช วัดบวรนิเวศวิหาร ในพระบรมราชูปถัมภ์

สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) ตั้ง มูลนิธิสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช วัดบวรนิเวศวิหาร ในพระบรมราชูปถัมภ์

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) ได้เป็นประธานกรรมการมูลนิธิสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช วัดบวรนิเวศวิหาร ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้โปรดให้มีการบำเพ็ญกุศลในวาระต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ด้านสาธารณกุศล อันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการคณะสงฆ์ รัฐบาล และประชาชน มาโดยตลอด

วันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒ เป็นวาระที่เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเจริญพระชันษา ครบ ๘ รอบ ๙๖ ปี รัฐบาลพร้อมด้วยคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนได้ร่วมกันกำหนดจัดงานบำเพ็ญกุศลน้อมถวายเป็นพระกุศลเฉลิมพระเกียรติความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระมหากรุณาธิคุณโปรดให้การจัดงานบำเพ็ญกุศลฉลองพระชันษา ๙๖ ปีอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในการนี้ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เห็นชอบให้มีการจัด

มูลนิธิสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช วัดบวรนิเวศวิหาร ในพระบรมราชูปถัมภ์

ตั้งมูลนิธิในพระนามเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ขึ้นชื่อว่า “มูลนิธิสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช วัดบวรนิเวศวิหาร ในพระบรมราชูปถัมภ์” โดยมีเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เป็นประธานกรรมการมูลนิธิสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช วัดบวรนิเวศวิหาร ในพระบรมราชูปถัมภ์ มาตั้งแต่วันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ตลอดเวลาที่ผ่านมา เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้โปรดให้มีการบำเพ็ญกุศลในวาระต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ด้านสาธารณกุศล อันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการคณะสงฆ์ รัฐบาล และประชาชนมาโดยตลอด

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ สาธารณกุศล อาทิ การศึกษาสงเคราะห์

๒. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามของชาติไทย

๓. เพื่อการบำเพ็ญประโยชน์ในวันประสูติหรือวันสิ้นพระชนม์ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วันที่ ๓ หรือ ๒๔ ตุลาคม ของทุก ๆ ปี โดยให้มีการจัดมอบทุนการศึกษา นักเรียนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษาแก่นักเรียนและโรงเรียนที่เกี่ยวเนื่องกับสมเด็จพระสังฆราช และอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร และมอบทุนรักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วยยากไร้ ที่อยู่ในโรงพยาบาลที่ทรงสร้างอาคารถวายในพระนาม สมเด็จพระสังฆราช และในพระนาม สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก โดยผ่านการกลั่นกรองคัดเลือกจากคณะผู้บริหารของโรงเรียน และโรงพยาบาลนั้นๆ หรือจากหน่วยงานราชการ

๔. เพื่อปกป้องรักษาและเชิดชูพระเกียรติคุณอันสูงส่งงดงามของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ให้คงอยู่อย่างมั่นคงสง่างามเป็นที่สักการะชื่นชมของปวงพุทธศาสนิกชนสืบไป

๕. ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

ตั้งแต่ได้ก่อตั้งมูลนิธิฯ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ประธานกรรมการมูลนิธิสมเด็จพระญาณสังวร ฯ ได้ดำเนินการบำเพ็ญกุศลถวายด้านต่าง ๆ โดยพอจะสรุปได้ดังนี้

ด้านการส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ในฐานะประธานกรรมการมูลนิธิฯ ได้จัดโครงการส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี เพื่อสืบสานพระราชปณิธานใน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ทรงพระอนุสรณ์คำนึงว่า พระภิกษุสามเณรเป็นผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย และธำรงรักษา ตลอดจนเผยแผ่พระธรรมคำสอนแก่ประชาชนทั่วไป อันเป็นการสร้างความสงบร่มเย็นให้เกิดขึ้นแก่สังคม ประเทศชาติและแก่โลก ถ้าหากพระภิกษุสามเณรมีโอกาสได้รับการศึกษาพุทธธรรม สามารถเข้าถึงแก่นแท้ของพุทธพจน์และนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง แล้วนำไปสั่งสอนพุทธบริษัทต่อไปได้อย่างไม่ผิดเพี้ยน การบำรุงพระภิกษุสามเณรด้วยวิธีนี้ จึงเป็นทางสำคัญที่จะช่วยจรรโลงและเผยแผ่พระพุทธศาสนาสืบต่อไป นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานทุน “เล่าเรียนหลวง” แก่พระภิกษุสามเณรผู้ศึกษาภาษาบาลี ตลอดมากระทั่งเสด็จสวรรคต

ปัจจุบัน มูลนิธิฯ ได้มอบทุนพระสังฆราชูปถัมภ์แก่สำนักศาสนศึกษาทั่วประเทศ ที่มีวิริยะอุตสาหะจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม ฝ่าฟันอุปสรรคนานัปการ ปรากฏผลเป็นประโยชน์ต่อการสืบอายุพระพุทธศาสนา ปีละ ๑๙ สำนัก

ด้านการศึกษาของเยาวชน

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต รำลึกถึงพระเมตตาคุณใน สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ที่ได้ประทานทุนการศึกษาแก่เยาวชนในจังหวัดต่าง ๆ เพราะทรงต้องการให้เยาวชนที่ด้อยโอกาสให้ได้มีการศึกษาที่ดี เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศชาติ รวมถึงเป็นการเชิดชูพระเกียรติคุณ จึงโปรดให้มีการมอบทุนการศึกษา เพื่อสนับสนุนเยาวชนที่ตั้งใจเรียนแต่ขัดสนทุนทรัพย์ มุ่งหวังจะให้เยาวชนที่ด้อยโอกาสได้มีทุนการศึกษาจุนเจือให้คงอยู่อย่างต่อเนื่องตลอดจนเป็นการส่งเสริมเยาวชนให้มีโอกาสรับการศึกษาอย่างทั่วถึงเท่าเทียม

ในเบื้องต้น จัดให้มีการมอบทุนการศึกษาไปยังทุกจังหวัด ต่อมามีการมอบทุนให้กับนักเรียนในโรงเรียนที่เกี่ยวเนื่องใน สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้มีบัญชาว่า การมอบทุนการศึกษานั้น ควรจะมอบให้กับนักเรียนที่มีความประพฤติดีงาม มีความตั้งใจเรียนแน่วแน่ แต่ขัดสนทุนทรัพย์ และควรจะให้ทุนการศึกษาอย่างต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี

นอกจากนั้น เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้เห็นถึงการดำรงชีวิตที่ค่อนข้างลำบากของเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้พิทักษ์ป่าซึ่งจะต้องอยู่ในป่าตามจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศ จึงได้จัดให้มีการมอบทุนการศึกษาให้นักเรียนซึ่งเป็นบุตรของเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้พิทักษ์ป่า โดยเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้กล่าวว่า “ช่วยลูกเขาก็เหมือนช่วยพ่อแม่เขา เขาช่วยดูแลป่าไม้ให้เรา”

ด้านการอุปถัมภ์ผู้ป่วย และโรงพยาบาล

จากการที่ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ได้ทรงดำริให้จัดสร้างอาคารโรงพยาบาลด้วยพระกตัญญูกตเวทิตาและพระกรุณาคุณ อุทิศถวายเป็นพระอนุสรณ์เฉลิมพระเกียรติแด่สมเด็จพระสังฆราชแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ พระองค์ละหนึ่งแห่ง รวม ๑๗ โรงพยาบาล และโรงเรียนพระปริยัติธรรมอีก ๒ แห่ง คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดเจดีย์หลวง จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดพระบาทมิ่งเมือง จังหวัดแพร่ รวม ๑๙ อาคาร เพื่อจักได้เป็นอนุสรณ์รำลึกถึงพระคุณูปการและประกาศเชิดชูพระเกียรติคุณที่สมเด็จพระสังฆราชแต่ละพระองค์ได้ทรงปฏิบัติบำเพ็ญคุณประโยชน์แก่พระศาสนา และชาติบ้านเมืองต่อเนื่องมานับแต่อดีตให้เป็นที่ปรากฏตลอดไป

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้รำลึกถึงพระกรุณาคุณ และจักเป็นการเชิดชูพระเกียรติคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร จึงโปรดให้จัดตั้งกองทุนเพื่อผู้ป่วยและโรงพยาบาล สำหรับการจัดหาเครื่องมือทางการแพทย์ การรักษาเยียวยากรณีเร่งด่วน การมอบทุนรักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วยที่ยากไร้ และการสนับสนุนการดำเนินงานของ ๑๗ โรงพยาบาล

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้โปรดมอบทุนให้กับโรงพยาบาล ๑๗ แห่งดังกล่าว โรงพยาบาลละ ๒ ล้านบาท เพื่อนำไปจัดตั้งมูลนิธิฯ เป็นของแต่ละโรงพยาบาล

ในการนี้ โปรดมอบทุนให้กับโรงเรียนพระปริยัติธรรมอีก ๒ แห่ง คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดเจดีย์หลวง จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดพระบาทมิ่งเมือง จังหวัดแพร่ แห่งละ ๒ ล้านบาท เพื่อนำไปจัดตั้งมูลนิธิฯ เป็นของแต่ละโรงเรียนด้วย

นอกจากนั้น เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้โปรดมอบให้พระเถระ ๑๗ รูป เป็นผู้ดูแลติดตามการดำเนินงานของอนุสรณียสถานทั้ง ๑๗ แห่ง ที่เกิดขึ้นจากพระกรุณาคุณในสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร เพื่อไปช่วยสนับสนุนการดูแลผู้ป่วยให้กับโรงพยาบาลอีกทางหนึ่ง ซึ่งทำให้มีการก่อสร้างอาคารพยาบาลในพระนามของสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ที่ โรงพยาบาลนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร และ โรงพยาบาลลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑ โรงพยาบาลอ่าวลึก กระบี่	๒ ร.พ.สมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๙ กาญจนบุรี		๓ ร.พ.สมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ กาฬสินธุ์	๔ โรงพยาบาลชลบุรี ชลบุรี
๕ โรงพยาบาลสมเด็จพระญาณสังวร เชียงราย		๖ โรงพยาบาลแม่จัน เชียงราย	๗ โรงพยาบาลตราด ตราด	๘ ร.พ.ลานสกา นครศรีธรรมราช
๙ โรงพยาบาลละหานทราย บุรีรัมย์	๑๐ โรงพยาบาลนางรอง บุรีรัมย์	๑๑ โรงพยาบาลหนองหญ้าปล้อง เพชรบุรี		
		๑๒ โรงพยาบาลนิคมคำสร้อย มุกดาหาร	๑๓ โรงพยาบาลขุนยวม แม่ฮ่องสอน	๑๔ ร.พ.สมเด็จพระยุพราชจอมบึง ราชบุรี
๑๕ โรงพยาบาลภูกระดึง เลย		๑๖ โรงพยาบาลไชยา สุราษฎร์ธานี		๑๗ โรงพยาบาลเพ็ญ อุดรธานี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดสถาปนาพระอัฐิ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน) สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๑๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ลำดับที่ ๖ ขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชทานพระเกียรติยศอันปรากฏตามพระบรมราชโองการ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและบูชาพระคุณูปการอันสมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์นั้น ได้ทรงบำเพ็ญเป็นอภิปูชนียบุคคลแห่งพระมหากษัตริย์ และถวายพระฐานะพระบุพพการีทางธรรมนั้น

มูลนิธิสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช วัดบวรนิเวศวิหาร ในพระบรมราชูปถัมภ์ สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และอนุสรณ์ถึงพระเมตตาคุณพระกรุณาคุณในสมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์นั้น จึงกำหนดให้มีการจัดสร้างอาคารเรียนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในการสมโภชพระสุพรรณบัฏ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ณ โรงเรียนวัดมุจลินทวาปีวิหาร (เพชรานุกูลกิจ) อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

มูลนิธิสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช วัดบวรนิเวศวิหาร ในพระบรมราชูปถัมภ์ นับเป็นเครื่องหมายแห่งการแสดงกตัญญูกตเวทิตาธรรม ที่เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้ทุ่มเทถวายเพื่อเป็นสังฆราชบูชา จากการดำเนินงานของมูลนิธิฯ มีผู้ได้ประโยชน์มากมายทั่วประเทศ ทั้งสังฆมณฑล อาณาประชาราษฎร์ และราชอาณาจักร โดยทั่วกันมาโดยตลอดและดำเนินการตลอดไป

วัฒนวรนิเวศวิหาร
สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช
ในพระบรมราชูปถัมภ์

สมเด็จพระวันรัต
กับวิเทศศาสนกิจ

สมเด็จพระวันรัต กับวิเทศศาสนกิจ

ศาสนกิจอีกส่วนหนึ่งที่เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) มิได้ทอดธุระและได้ปฏิบัติมาโดยตลอดตั้งแต่ยังเป็นพระราชาคณะชั้นรองสมเด็จหรือ พระพรหมมุนี ก็คือ วิเทศศาสนกิจ ตั้งแต่ได้รับภาระธุระพระศาสนาในด้านการปกครองเป็นผู้บริหารในการคณะสงฆ์ งานส่วนสำคัญอีกส่วนก็คือการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาประเทศ ส่งเสริมการตั้งมั่นพระพุทธศาสนาในประเทศต่าง ๆ ใน ๕ ทวีปของโลก

สมเด็จพระวันรัต กับวิเทศศาสนกิจ

ศาสนกิจอีกส่วนหนึ่งที่เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) มิได้ทอดธุระและได้ปฏิบัติมาโดยตลอดตั้งแต่ยังเป็นพระราชาคณะชั้นรองสมเด็จ หรือ พระพรหมมุนี ก็คือ วิเทศศาสนกิจ ตั้งแต่ได้รับภาระธุระพระศาสนาในด้านการปกครองเป็นผู้บริหารในการคณะสงฆ์ งานส่วนสำคัญอีกส่วนก็คือการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่นานาประเทศ ส่งเสริมการตั้งมั่นพระพุทธศาสนาในประเทศต่าง ๆ ใน ๕ ทวีปของโลก วิเทศศาสนกิจหลัก ๆ ที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ปฏิบัติเป็นผลสัมฤทธิ์ปรากฏชัดเจนนั้นมีมากมาย จะขอกล่าวในที่นี้เฉพาะบางส่วน

ประธานสงฆ์พิธีวางศิลาฤกษ์ก่อสร้างสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงปักกิ่ง

เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง ได้ทำการรื้อถอนอาคารเก่าที่อยู่ในพื้นที่ ที่จะก่อสร้างสถานเอกอัครราชทูตแห่งใหม่ และปรับพื้นที่ดินเพื่อทำพิธีวางศิลาฤกษ์ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จฯ ไปเป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารก่อสร้างสถานเอกอัครราชทูตแห่งใหม่เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ เวลา ๐๘.๑๘ น. ในโอกาสที่เสด็จฯ เยือนกรุงปักกิ่ง เพื่อเข้าร่วมพิธีเปิดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกระหว่างวันที่ ๗-๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ในการนี้ทางสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง ได้อาราธนานิมนต์เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) พร้อมด้วยคณะสงฆ์อีก ๘ รูป เดินทางไปเป็นประธานสงฆ์ในพิธีวางศิลาฤกษ์ก่อสร้างสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ในโอกาสเดียวกันนั้น เจ้าประคุณสมเด็จ ฯ ได้ไปเยี่ยมชมการพระศาสนา ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีนด้วย

สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงปักกิ่ง

วัดศรีนครินทรวราราม

ประธานเปิดการสอบธรรมสนามหลวงและตรวจเยี่ยมวัดและพุทธศาสนิกชน ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) แม่กองธรรมสนามหลวง กรรมการมหาเถรสมาคม ได้เดินทางไปเปิดสอบธรรมสนามหลวง ครั้งที่ ๗/๒๕๕๓ ณ วัดศรีนครินทรวราราม ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งกำหนดเปิดสอบในวันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมีผู้สมัครสอบธรรมศึกษาชั้นตรี จำนวน ๔๕ คน และธรรมศึกษาชั้นโท จำนวน ๔๒ คน รวมทั้งสิ้น ๘๗ คน

เจ้าประคุณสมเด็จฯ ในฐานะแม่กองธรรมสนามหลวงได้เดินทางไปปฏิบัติวิเทศศาสนกิจ ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ในวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ เมื่อปฏิบัติศาสนกิจการเปิดสอบธรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้เดินทางไปเยี่ยมวัดและพุทธศาสนิกชนชาวไทยในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ประเทศอังกฤษ และประเทศฝรั่งเศส โดยได้เดินทางกลับในวันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ รวมเวลาไปปฏิบัติศาสนกิจครั้งนี้ จำนวน ๗ วัน

ปฏิบัติศาสนกิจ ณ กรุงมาดริด ประเทศสเปน

Page 177

สถานเอกอัครราชทูตไทย กรุงมาดริด

วันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เดินทางไปปฏิบัติวิเทศศาสนกิจ ที่กรุงมาดริด ประเทศสเปน ตามที่เอกอัครราชทูตไทย ประจำกรุงมาดริด ประเทศสเปน ได้อาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) กรรมการมหาเถรสมาคม เพื่อเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจเจริญพระพุทธมนต์และแสดงพระธรรมเทศนา ในการจัดกิจกรรมวันวิสาขบูชา ณ สถานเอกอัครราชทูตไทย กรุงมาดริด ประเทศสเปน ซึ่งเป็นการจัดวิสาขบูชาขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศสเปน และได้ถือโอกาสเดียวกันนี้ไปเยี่ยมเยียนประชาชนชาวไทยในประเทศสเปน การไปปฏิบัติวิเทศศาสนกิจในครั้งนั้น ได้อบรมสั่งสอนเหล่าพุทธศาสนิกชนที่ไปพำนักอยู่ที่ประเทศสเปนอย่างทั่วถึง

ปฏิบัติศาสนกิจ ณ วัดออกซฟอร์ดพุทธวิหาร เมืองออกซฟอร์ด สหราชอาณาจักร

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เดินทางไปปฏิบัติวิเทศศาสนกิจ ณ วัดออกซฟอร์ดพุทธวิหาร เมืองออกซฟอร์ด สหราชอาณาจักร ทั้งนี้ พระคำหมาย ธมฺมสามี เจ้าอาวาสวัดออกซฟอร์ดพุทธวิหาร เมืองออกซฟอร์ด สหราชอาณาจักร ผู้เป็นสัทธิวิหาริกของเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้อาราธนาให้เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจ เป็นประธานสงฆ์ในพิธีผูกพัทธสีมา ณ วัดออกซฟอร์ดพุทธวิหาร เมืองออกซฟอร์ด สหราชอาณาจักร ในวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เมื่อผูกพัทธสีมาแล้ว เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้เป็นอุปัชฌาย์บรรพชาอุปสมบทพระ ๓ รูป เป็นปฐมฤกษ์ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการฉลองสีมาใหม่ของวัดออกซฟอร์ดพุทธวิหาร เมืองออกซฟอร์ด สหราชอาณาจักร ในการนี้ได้เดินทางไปในวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ และเดินทางกลับในวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

ในโอกาสเดียวกันนี้ ได้ไปเยี่ยมดูห้องสมุดต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ได้ไปเยี่ยมศูนย์ออกซฟอร์ดเพื่อพุทธศาสน์ศึกษา มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ได้ไปเยี่ยมมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ และวัดพุทธเมตตา ที่ตั้งอยู่ ณ เมืองเคมบริดจ์ สหราชอาณาจักรด้วย

(ดูภาคผนวกบันทึกการไปปฏิบัติศาสนกิจ ณ สหราชอาณาจักร)

ปฏิบัติศาสนกิจ ณ วัดพุทธรังษี โซล สาธารณรัฐเกาหลี

วันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เดินทางไปปฏิบัติวิเทศศาสนกิจ ณ วัดพุทธรังษีโซล ในพระสังฆราชูปถัมภ์ เขตพงดัม เมืองฮวาซอง จังหวัดเกียงกิโด ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ทั้งนี้ นายประชุม มาลีนนท์ กรรมการบริหาร ผู้อำนวยการอาวุโส บริษัท บีอีซีเวิลด์ จำกัด (มหาชน) ได้อาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ให้เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจเป็นประธานพิธีทอดถวายผ้ากฐินในวันอาทิตย์ ที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ณ วัดพุทธรังษี โซล ในพระสังฆราชูปถัมภ์ เขตพงดัม เมืองฮวาซอง จังหวัดเกียงกิโด ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี หรือประเทศเกาหลีใต้ โดยได้เดินทางไปในวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ และเดินทางกลับในวันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ในโอกาสเดียวกันนี้ ได้เยี่ยมเยียนและสั่งสอนพุทธศาสนิกชนไทยที่พำนักอยู่ที่ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อเป็นการจรรโลงพระพุทธศาสนาในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

วัดพุทธรังษี โซล

วันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เดินทางไปปฏิบัติวิเทศศาสนกิจ ณ วัดพุทธรังษี โตเกียว ในพระสังฆราชูปถัมภ์ เมืองฮัจจิโอยิ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ทั้งนี้ นายบุญชัย ศรีชัยยงพานิช กรรมการผู้จัดการ บริษัท ชัยยงกรุ๊ป จำกัด ได้อาราธนาสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ให้เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจเป็นประธานพิธีทอดถวายผ้ากฐิน ในวันอาทิตย์ ที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗ ณ วัดพุทธรังษี โตเกียว ในพระสังฆราชูปถัมภ์ เมืองฮัจจิโอยิ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจ ณ ประเทศญี่ปุ่น ในวันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ และเดินทางกลับในวันที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗ ในโอกาสเดียวกันนี้ ได้เยี่ยมเยียนและสั่งสอนพุทธศาสนิกชนไทยที่พำนักอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่นด้วย

วัดพุทธรังษี โตเกียว

ปฏิบัติศาสนกิจ ณ วัดพุทธรังษี โตเกียว ญี่ปุ่น

ปฏิบัติศาสนกิจ ณ วัดญาณสังวร เมืองเวโรน่า ประเทศอิตาลี

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เดินทางไปปฏิบัติวิเทศศาสนกิจ ณ ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี ทำหน้าที่เป็นพระอุปัชฌาย์ให้การอุปสมบทกุลบุตร ที่ทางพระครูพิเนตศาสนคุณ (สมศักดิ์ กนฺตสีโล) เจ้าอาวาสวัดญาณสังวรเวโรน่า เมืองเวโรน่า ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี จัดขึ้น ในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยที่ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี ในขณะนั้นยังไม่มีอุโบสถที่จะทำการอุปสมบทได้ จึงได้ทำการอุปสมบทบนเรือ (อุโบสถน้ำ) ที่ Lago di Garda Verona Italy กำหนดเขตอุโบสถโดยอุทกสีมา หรือ สีมาน้ำ ในการอุปสมบทในครั้งนั้น

ต่อมา วันที่ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เดินทางไปปฏิบัติวิเทศศาสนกิจ ณ ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี อีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ด้วยได้รับอาราธนาจาก พระครูพิเนตศาสนคุณ (สมศักดิ์ กนฺตสีโล) เจ้าอาวาสวัดญาณสังวรเวโรน่า เมืองเวโรน่า ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี ให้เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจเป็นประธานสงฆ์ในพิธีผูกพัทธสีมา ณ วัดญาณสังวรเวโรน่า เมืองเวโรน่า ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี ในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ในโอกาสเดียวกันได้เป็นประธานการประชุมสามัญคณะสงฆ์ธรรมยุตในสหภาพยุโรป ครั้งที่ ๗/๒๕๕๗ ที่จัดขึ้น ณ วัดญาณสังวรเวโรน่า เมืองเวโรน่า ประเทศสาธารณรัฐอิตาลีด้วย

ในวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้เป็นประธานในพิธีผูกพัทธสีมา ปิดทองลูกนิมิต และพิธีตัดหวายลูกนิมิตอุโบสถวัดญาณสังวรเวโรน่า เมืองเวโรน่า ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี นับเป็นสัญลักษณ์ของการปักหลักพระบวรพุทธศาสนาในสหภาพยุโรป

เข้าร่วมประชุม สุดยอดผู้นำพระพุทธศาสนาโลก ครั้งที่ ๖ ณ ประเทศญี่ปุ่น

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้รับอาราธนาจาก พระคุณเจ้าคิวเซ เอ็นชินโจ ประธานองค์กรการจัดประชุมสุดยอดผู้นำพระพุทธศาสนาโลก และประธานผู้ก่อตั้งพระพุทธศาสนานิกายเนนบุตซึซุแห่งญี่ปุ่น ให้เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจเป็นประธานสงฆ์ฝ่ายไทย ในการจัดพิธีบำเพ็ญกุศลถวาย ครบ ๑ ปี แห่งการสิ้นพระชนม์ เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ในวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ และพร้อมทั้งไปร่วมประชุมสุดยอดผู้นำพระพุทธศาสนาโลก ครั้งที่ ๖ โดยมีผู้นำชาวพุทธโลกจาก ๔๐ ประเทศร่วมพิธีและร่วมประชุมดังกล่าว ณ วัดสำนักงานใหญ่แห่งพระพุทธศาสนานิกายเนนบุตซึซูแห่งญี่ปุ่น เมืองเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น โดยเดินทางไปในวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

ในการไปประชุมสุดยอดผู้นำพุทธศาสนาโลกครั้งนี้ ในพิธีบำเพ็ญกุศลถวาย ครบ ๑ ปี แห่งการสิ้นพระชนม์ เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ณ หอประชุมใหญ่มหาสันถาคารแห่งพระพุทธศาสนา ณ วัดมหาสันถาคารแห่งพระพุทธศาสนา เมืองเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น ในวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ นั้น เจ้าประคุณสมเด็จฯ ในนามของกรรมการมหาเถรสมาคม วัดบวรนิเวศวิหาร และพุทธศาสนิชนชาวไทย ได้กล่าวอนุโมทนาขอบคุณและกล่าวเปิดประชุม ที่ทางองค์กรการจัดประชุมสุดยอดผู้นำพระพุทธศาสนาโลก ได้น้อมจัดพิธีบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ในโอกาสครบ ๑ ปี แห่งการสิ้นพระชนม์ ในฐานะที่ทรงเป็นผู้ร่วมก่อตั้งองค์กรการจัดประชุมสุดยอดผู้นำพระพุทธศาสนาโลกดังกล่าว ในท่ามกลางผู้นำโลกและมหาสังฆสภาของโลก ณ ประเทศญี่ปุ่น และได้อนุโมทนาอำนวยพรในความวิริยะอุตสาหะของการจัดประชุมสุดยอดผู้นำพระพุทธศาสนาโลก ทั้งนี้เพื่อเป็นจรรโลงและเผยแผ่พระพุทธศาสนากระจายไปยังทั่วทุกสารทิศของโลก

Words of Appreciation
by
His Serene Somdet Phra Wanarat
Member of the Supreme Sangha Council of Thailand
Acting Patriarch of the Dhammayut Lineage and
Acting Abbot of Wat Bovoranives Vihara

At the Grand Memorial Service for
His Holiness Somdet Phra Nyanasamvara
the Supreme Patriarch of Thailand

At the Royal Grand Hall of Buddhism
Head Temple of Nenbutsushu Buddhist Sect of Japan
Kato city, Japan

8 December 2014

Your Holinesses,
The Most Ven. Dr. Kyuse Enshinjoh,
Venerable, Excellency,
Distinguished Guests and
Ladies and Gentlemen,

On behalf of the Sangha of Kingdom of Thailand and Wat Bovoranives Vihara Royal Monastery, I am earnestly impressed with all of your kindness and cordiality expressed towards the late His Holiness Somdet Phra Nyanasamvara, the Supreme Patriarch of Kingdom of Thailand, and the Supreme Leader of Thai Sangha who peacefully passed away on October 24th, 2013. This Grand Memorial Service for the late His Holiness dedicated by the Most Venerable Dr. Kyuse Enshinjoh, President of Buddhist Summit, World Buddhist Supreme Conference and Founder Priest of Nenbutsushu Buddhist Sect of Japan together with the world supreme Buddhist leaders is an expression of showing good memories of the late His Holiness and honouring His Holiness for being the "Supreme Holiness of World Buddhism." This gesture of honour for the late His Holiness also means an honour for Ecclesiastical Sangha of Thailand and the country as a whole.

His Holiness Somdet Phra Nyanasamvara, the late Supreme Patriarch of Thailand had greatly contributed not only to Buddhism and people in Thailand but also the lives of many around the world. He was determined to present Buddhism as a dharmic heritage to the people of the world through which they can rely on Buddha's teachings as well as making peace and happiness a reality in all places. Accordingly, His Holiness dedicated all his life in teaching and disseminating Buddhism both in Thailand and abroad. Things which are within his own ability, he did them on his own. Places where he can travel to, he travelled by himself. While there are things which are beyond his reach, he would encourage and supported others to fulfil the gap. Therefore, Buddhism from Thailand has disseminated far and wide in every continent, particularly during his period. This includes the founding of Thai Buddhist temples in Japan as well.

In addition to dissemination of Buddhism into different places in the world, His Holiness also radiated his compassion towards victims of many natural disasters throughout the time. For example, every time when there was a natural disaster, His Holiness would offered help by sending relief goods to those affected regardless of where they were - in Thailand or abroad.

Last but not least, on behalf of the Ecclesiastical Sangha of Thailand and Wat Bovoranives Vihara, I would like to express my gratitude to Your Venerable's wholesome mind and cordiality for organising today's Grand Memorial Service dedicating to the Late His Holiness Somdet Phra Nyanasamvara, the Supreme Patriarch of Thailand once again.

Thank you from the bottom of my heart.

คำอนุโมทนา
สมเด็จพระวันรัต
กรรมการมหาเถรสมาคม รักษาการเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต
และรักษาการเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร

ในการประกอบพิธีถวายพระเกียรติและถวายพระกุศลแด่
สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ณ เมืองกาโต ประเทศญี่ปุ่น
๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

กราบทูลสมเด็จพระสังฆราช
ท่านดร. เคียวเซ เอ็นชินโจ๊ะ ผู้เป็นประธาน
พระมหาเถระ ท่านทูตานุทูต และ
ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย

อาตมภาพในนามของคณะสงฆ์แห่งประเทศไทย และวัดบวรนิเวศวิหาร รู้สึกประทับใจในน้ำใจและไมตรีจิตของท่านทั้งหลาย ที่ได้มีต่อเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระประมุขแห่งคณะสงฆ์ไทย ผู้เสด็จล่วงลับไปเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖ ด้วยการประกอบพิธีสวดมนต์ถวายพระกุศล นำโดยท่าน ดร.เคียวเซ ประธานองค์การสุคยอดผู้นำชาวพุทธโลก และผู้ก่อตั้งพระพุทธศาสนานิกายเนนบุตซึสุแห่งญี่ปุ่น พร้อมด้วยท่านผู้มีเกียรติจากทั่วโลกที่เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ เพื่อเป็นการรำลึกถึงเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวรพระองค์นั้น และเป็นการถวายเกียรติแด่พระองค์ในฐานะที่ทรงได้รับยกย่องเป็นพระประมุขสูงสุดแห่งพระพุทธศาสนาโลก ซึ่งการทั้งนี้ ถือว่าเป็นการให้เกียรติแก่คณะสงฆ์ไทยและประเทศไทยด้วย

เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ได้ทรงทำคุณประโยชน์ ไม่เฉพาะแก่พระพุทธศาสนาและประชาชนในประเทศไทยเท่านั้น แต่ทรงมุ่งที่จะนำพระพุทธศาสนาไปมอบให้เป็นมรดกธรรม แก่ประชาชนทั่วโลก เพื่อที่ชาวโลกจะได้อาศัยพุทธธรรมช่วยกันสร้างสันติภาพและสันติสุขให้แก่เพื่อนร่วมโลกได้อย่างทั่วถึง ฉะนั้น พระองค์จึงได้ทรงทุ่มเทพละกำลังของพระองค์ไปในการสั่งสอนและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ทั้งภายในประเทศและในต่างประเทศ สิ่งใดที่ทรงทำได้ด้วยพระองค์เอง ก็ทรงทำเอง ที่ใดที่เสด็จไปได้ด้วยพระองค์ ก็เสด็จไป ส่วนสิ่งที่อยู่นอกเหนือวิสัยที่จะทรงทำเองและไปเองได้ก็ทรงส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้มีความสามารถอื่นๆช่วยกันทำ ด้วยเหตุนี้ในยุคของพระองค์ พระพุทธศาสนาจากประเทศไทย จึงได้แพร่หลายไปสู่ที่ต่างๆทั่วทุกทวีป รวมถึงได้มีวัดไทยเกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นหลายวัดด้วย

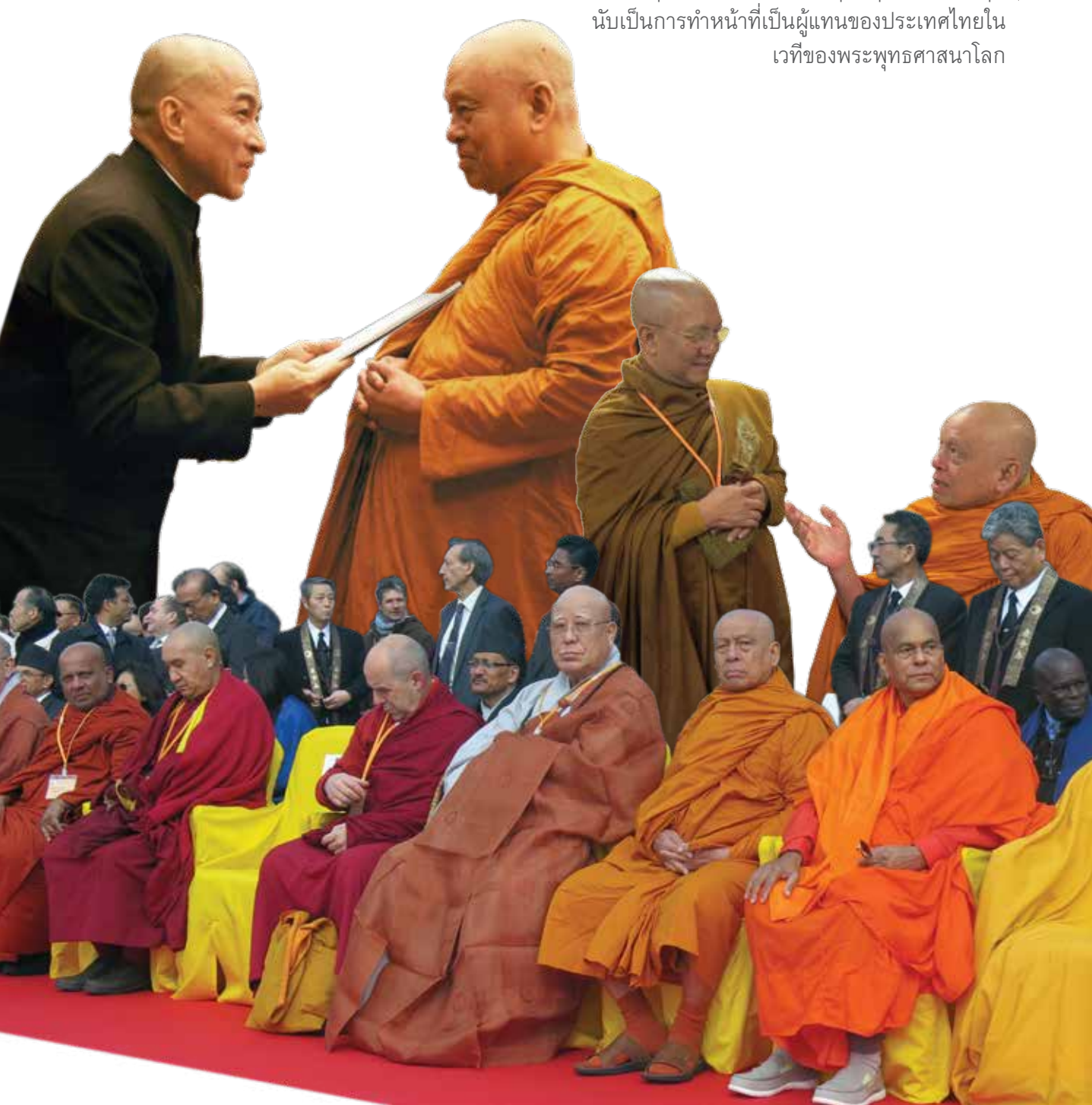
อนึ่ง นอกจากจะได้ทรงแผ่นรดกธรรมไปสู่ส่วนต่างๆของโลกแล้ว เจ้าพระคุณสมเด็จฯ ยังได้ทรงแผ่น้ำพระทัยไปยังเพื่อนมนุษย์ผู้ประสบภัยได้ทุกซีโนโอกาสต่างๆด้วย เช่น ทรงประทานสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศทุกคราวมา

ในที่สุดนี้ อาตมภาพในนามคณะสงฆ์แห่งประเทศไทยและวัดบวรนิเวศวิหาร ขอขอบคุณและขออนุโมทนาในกุศลจิตและไมตรีจิตของท่านทั้งหลายที่ได้มาร่วมประกอบพิธีสวดมนต์ถวายพระกุศลแด่เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ผู้เสด็จล่วงลับไปแล้ว ในวันนี้ อีกครั้งหนึ่ง

ในโอกาสนี้เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ปฏิสันถารกับสมเด็จพระสังฆราช สังฆนายก และผู้นำชาวพุทธจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ได้ถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระบรมนาถโรดม สีหมุนี ผู้เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ปัจจุบันแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาและได้ปลูกต้นไม้เป็นที่ระลึกในนามของประเทศไทย เพื่อนำไปปลูกที่ นาลันทามหาวิหาร วัดที่สร้างขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเป็นศาสนสถานที่สร้างขยายเชื่อมต่อจากวัดเนนบุตซึชุ วัดมหาสนถาคาร แห่งพระพุทธศาสนา (Royal Grand Hall of Buddhism) วัดหลักของพระพุทธศาสนานิกายเนนบุตซึชุ ประเทศญี่ปุ่น นับเป็นการทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประเทศไทยในเวทีของพระพุทธศาสนาโลก

ความเป็นมาของ
การประชุมสุดยอดชาวพุทธโลก ครั้ง ที่ ๖

องค์กรสุดยอดผู้นำชาวพุทธโลก ตั้งขึ้นโดยสุดยอดผู้นำชาวพุทธโลก จากพระพุทธศาสนานิกายหลักทั้งสามนิกาย ประกอบด้วย เถรวาท มหายาน และวัชรยาน ผู้ซึ่งได้ยกย่องและให้การสนับสนุนในการเรียกร้องชาวโลกให้ปฏิบัติ “กลับมาสู่คำสอนดั้งเดิมของพระพุทธเจ้า” ตามที่ พระเดชพระคุณ ดร. เคียวเซ เอ็นชินโจ๊ะ พระผู้ก่อตั้งพระพุทธศาสนานิกายเนนบุตซึสุแห่งญี่ปุ่น ซึ่งต่อมาได้เป็นประธานขององค์กรสุดยอดผู้นำชาวพุทธโลก

สุดยอดผู้นำชาวพุทธโลกได้ไปประชุมรวมกันในห้องประชุมเดียวกัน ในการจัดประชุมสุดยอดผู้นำชาวพุทธโลกครั้งแรก ณ เมืองเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น ในเดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๑ นับว่าเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา ที่ชาวพุทธจากทั่วโลกต่างมองข้ามความแตกต่างทางประเทศชาติ ภูมิภาค และนิกายต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ในที่ประชุม ผู้นำชาวพุทธโลกทุกท่านต่างจับมือร่วมกันและแลกเปลี่ยนทรรศนะความเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการทำความเข้าใจกับสันติภาพโลกและความผาสุกของมวลมนุษยชาติ บนพื้นฐานของพระพุทธศาสนา

การจัดประชุมสุดยอดผู้นำชาวพุทธโลก ครั้งที่ ๒ ได้จัดขึ้นที่ประเทศไทย ส่วนที่ประเทศกัมพูชาได้จัดเป็นครั้งที่ ๓ และครั้งที่ ๔ ก็ได้กลับมาจัดที่ประเทศไทยอีกครั้ง การประชุมสุดยอดผู้นำชาวพุทโลกครั้งหลังสุด คือการจัดประชุมสุดยอดผู้นำชาวพุทธโลก ครั้งที่ ๕ ได้จัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในโอกาสเดียวกันกับพิธีเปิดหอประชุมมหาสันถาคารแห่งพระพุทธศาสนา สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ การประชุมแต่ละครั้งได้จบลงด้วยความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ด้วยการลงนามประกาศความร่วมมือกันว่า สุดยอดผู้นำชาวพุทธโลกต่างนำข้อตกลงในที่ประชุมไปปฏิบัติโดยทั่วหน้ากันในประเทศของตน

ในเดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ การประชุมสุดยอดผู้นำชาวพุทธโลก ครั้งที่ ๖ จะจัดขึ้นที่หอประชุมมหาสันถาคารแห่งพระพุทธศาสนาในญี่ปุ่น และที่ประชุมจะมีสุดยอดผู้นำชาวพุทธโลกจาก ๔๐ ประเทศจากทั่วโลกมาประชุมรวมกันในหอประชุมเดียวกัน เพื่อปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนทรรศนะต่าง ๆ ว่า “มีวิธีการอย่างไรจะทำให้โลกเกิดสันติสุข และความผาสุกแห่งมวลมนุษยชาติด้วยพระพุทธศาสนา” ด้วยหวังว่า เมื่อการประชุมได้เสร็จสมบูรณ์ สุดยอดผู้นำชาวพุทธโลกจะได้นำความคิดและข้อตกลงที่ได้ร่วมกันจากการประชุม นำไปปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรมในประเทศของตน ๆ สืบไป

การจัดประชุมสุดยอดผู้นำชาวพุทธโลก ครั้งที่ ๖

วันที่ ๘ – ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๗

สถานที่จัดประชุม หอประชุมมหาสันถาคารแห่งพระพุทธศาสนา
วัดสำนักงานใหญ่พระพุทธศาสนานิกายเนนบุตซึสุ
แห่งญี่ปุ่น เมืองกาโต จังหวัดโฮโก ประเทศญี่ปุ่น

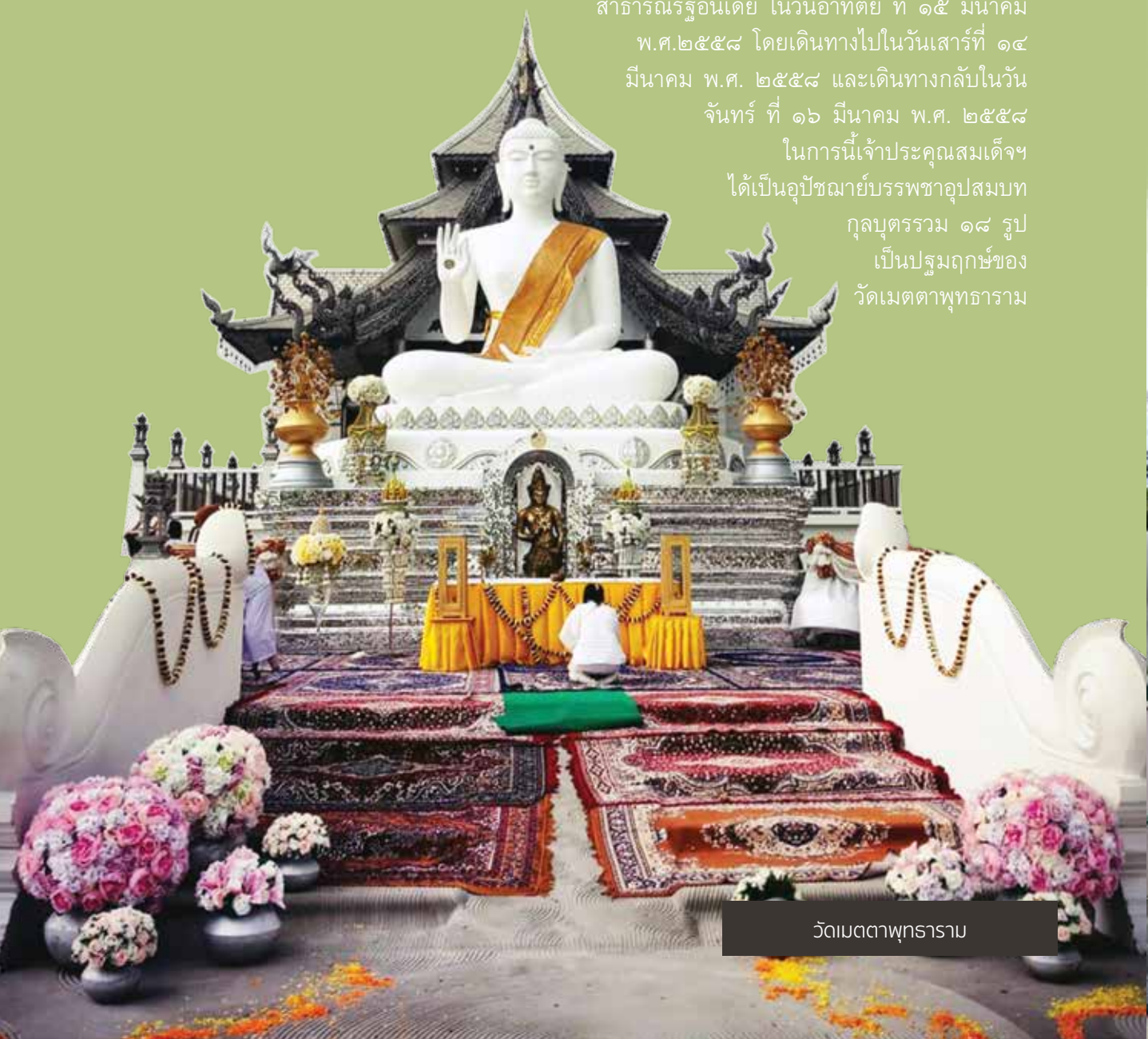
ผู้เข้าร่วมประชุม ผู้นำชาวพุทธจากประเทศต่าง ๆ ๔๐ ประเทศทั่วโลก
พระบรมวงศานุวงศ์
รัฐมนตรีจากประเทศทางพระพุทธศาสนา
คณะทูตานุทูตประจำประเทศญี่ปุ่น
เจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐบาล บุคคลสำคัญ
ปัญญาชน ฯลฯ

* ตามปฏิทินพื้นเมืองของประเทศญี่ปุ่น วันที่ ๘ ธันวาคม เป็นวันตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า (ซึ่งต่างจากเถรวาทที่เชื่อว่า ประสูติ ตรัสรู้ และมหาปรินิพพาน เกิดขึ้นในวันเดียวกัน)

ปฏิบัติศาสนกิจ ณ วัดเมตตาพุทธาราม เมืองพุทธคยา ประเทศอินเดีย

วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เดินทางไปปฏิบัติวิเทศศาสนกิจ ณ วัดเมตตาพุทธาราม ตำบลพุทธคยา เมืองคยา รัฐพิหาร สาธารณรัฐอินเดีย ทั้งนี้ พระกฤษฎา สิริวฑฺฒโน ประธานก่อสร้างวัดเมตตาพุทธาราม ตำบลพุทธคยา เมืองคยา รัฐพิหาร สาธารณรัฐอินเดีย ได้อาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จฯ ไปเป็นประธานพิธีปิดทองลูกนิมิต ผูกพัทธสีมา และให้การบรรพชาอุปสมบทกุลบุตร ณ วัดเมตตาพุทธาราม สาธารณรัฐอินเดีย ในวันอาทิตย์ ที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๘ โดยเดินทางไปในวันเสาร์ที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ และเดินทางกลับในวันจันทร์ ที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ในการนี้เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้เป็นอุปัชฌาย์บรรพชาอุปสมบทกุลบุตรรวม ๑๘ รูป เป็นปฐมฤกษ์ของวัดเมตตาพุทธาราม

วัดเมตตาพุทธาราม

ปฏิบัติศาสนกิจ ณ รัฐแคลิฟอร์เนีย และรัฐอลาสกา สหรัฐอเมริกา

Page 193

วันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เดินทางไปปฏิบัติวิเทศศาสนกิจยังประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ พระราชญาณโกศล เจ้าอาวาสวัดป่าธรรมชาติ เมืองลาพวนเต้ รัฐแคลิฟอร์เนีย และพระครูสาสนกิจวิเทศ เจ้าอาวาสวัดอลาสกาญาณสังวราราม รัฐอลาสกา ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้อาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ไปเป็นประธานในพิธีสมโภช ๓๑ ปี ของวัดป่าธรรมชาติ เมืองลาพวนเต้ รัฐแคลิฟอร์เนีย ในวันอาทิตย์ ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ และในพิธีผูกพัทธสีมาฉลองอุโบสถวัดอลาสก้าญาณสังวราราม รัฐอลาสกา ประเทศสหรัฐ อเมริกา ในวันอาทิตย์ที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจดังกล่าวระหว่างวันที่ ๑๐ - ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙

วัดป่าธรรมชาติ

ปฏิบัติศาสนกิจ ณ สาธารณรัฐเกาหลี

วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เดินทางไปปฏิบัติวิเทศศาสนกิจ ณ สาธารณรัฐเกาหลี ทั้งนี้ สถานเอกอัครราชทูตไทยแห่งสาธารณรัฐเกาหลี ได้อาราธนาสมเด็จพระวันรัต เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ให้เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจในโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทยในสาธารณรัฐเกาหลี ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๕ มีนาคม

สถานเอกอัครราชทูตแห่งสาธารณรัฐเกาหลี

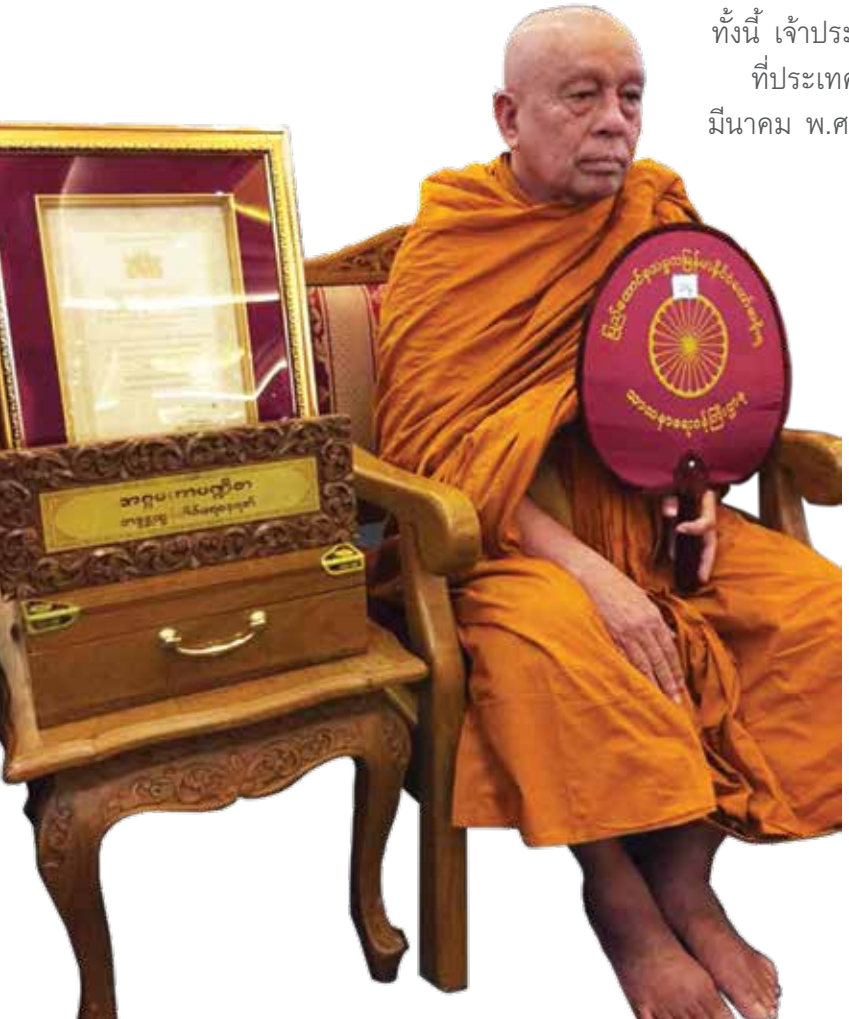

ทำอย่างไรถึงจะรู้ว่า
สิ่งไหนเป็นโทษ
สิ่งไหนเป็นประโยชน์
ก็เอา **ปัญญา** ของดี
ที่เรามีอยู่แล้ว
มาวินิจฉัย
ถ้าวินิจฉัยแล้ว
ก็ยังจะเอาอยู่
เพราะความโลภบังคับให้เราเอา
ท่านให้เอา **สติ** มาคุมอีกทีหนึ่ง
สติเหมือนกับพวงมาลัยรถ
สติ ภาษาอังกฤษ คือ
mindfulness หรือ
wisdom คือ **ปัญญา**
ซึ่งก็อยู่ที่เราทั้งนั้น
ทีนี้ก็ของห้าอย่าง
กาย วาจา ใจ ปัญญา และ
สติ
เรามีอยู่แล้วทั้งสิ้น
ติดตัวมาแต่เกิด
แต่ต้องพัฒนา
ถ้าเราไม่พัฒนา
ก็ใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้
การพัฒนาภาษาพระ เรียกว่า
การศึกษา
ศึกษาไม่ใช่เรียนรู้
ศึกษาคือปฏิบัติ
ศึกษาในคำพระ คือปฏิบัติ
ซึ่งก็หมายความว่า
เอากายมาพัฒนานั่นเอง

สอนที่สหราชอาณาจักร

รับสมณศักดิ์ที่ “อัครมหาบัณฑิต” ของรัฐบาลเมียนมาร์

รัฐบาลของประเทศเมียนมาร์ มีธรรมเนียมปฏิบัติถวายสมณศักดิ์แด่พระมหาเถระผู้สมควรได้รับเพื่อประกาศเกียรติคุณของพระมหาเถระผู้ได้รับเลือกเป็นประจำทุกปี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ทางรัฐบาลของประเทศเมียนมาร์ ได้พิจารณาถวายสมณศักดิ์ ที่ **อัครมหาบัณฑิต** แด่ประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) ซึ่งเป็นสมณศักดิ์สูงสุดชั้นที่ ๒ ของประเทศเมียนมาร์ ทั้งนี้ นายเต็ง เส่ง ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ได้มีหนังสือผ่านเอกอัครราชทูตเมียนมาร์ประจำประเทศไทย อาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ไปเยือนอย่างเป็นทางการเป็นแขกของรัฐบาลเมียนมาร์ และรับสมณศักดิ์ของประเทศเมียนมาร์ ที่ “อัครมหาบัณฑิต” ในวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ พระวิหารศาสนามหาพิมาน (Sasana Maha Beikman Hall) แห่งพระมหาเจดีย์อุปปาตสันติ ที่ ๆ จะถวายสมณศักดิ์ของรัฐบาลเมียนมาร์

ทั้งนี้ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ไปปฏิบัติวิเทศศาสนกิจที่ประเทศเมียนมาร์ โดยเดินทางไปเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ และเดินทางกลับประเทศไทยเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

ในโอกาสเดียวกันนี้ ได้ไปกราบถวายสักการะ พระสังฆมหานายก ภทันตะกุมารภิวังสะ มหาเถระ ผู้เป็นพระสังฆมหานายกแห่งประเทศเมียนมาร์ และนางอองซานซูจี ได้เดินทางมาเป็นส่วนตัว เพื่อมากราบขอพรเจ้าประคุณสมเด็จฯ (ดูภาคผนวก บันทึกการเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจ ณ ประเทศเมียนมาร์)

สมณศักดิ์ **“อัครมหาบัณฑิต”** หรือ บาลี **“อคฺคมหาปณฺฑิต”** เป็นสมณศักดิ์ที่รัฐบาลเมียนมาร์ถวายแด่พระภิกษุเถรวาทผู้มีคุณูปการโดดเด่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๕๘ - ๒๔๘๕ รัฐบาลเมียนมาร์ภายใต้การปกครองของสหราชอาณาจักร ได้ถวายสมณศักดิ์ “อัครมหาบัณฑิต” แก่พระภิกษุ ๙๘ รูป ต่อมาระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๙๔ - ๒๔๙๖ รัฐบาลเมียนมาร์ได้ถวายสมณศักดิ์นี้แก่พระภิกษุอีก ๑๕ รูป มาในภายหลังได้มีการถวายสมณศักดิ์ชั้นดังกล่าวแด่พระมหาเถรในต่างประเทศด้วย ทั้งนี้ พระมหาเถรชาวไทยที่ได้รับสมณศักดิ์ที่ อัครมหาบัณฑิต มีด้วยกัน ๖ รูป คือ

๑. สมเด็จพระวันรัต (จับ ฐิตธมฺโม) วัดโสมนัสวิหาร ได้รับเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕

๒. พระครูธรรมธรสุมนต์ นนฺทิโก วัดจากแดง ได้รับเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๑

๓. สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (สมศักดิ์ อุปสโม) วัดพิชยญาติการาม ได้รับเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๖

๔. สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรปุญฺโญ) วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้รับเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๘

๕. สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) วัดบวรนิเวศวิหาร ได้รับเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๙

และ

๖. พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) วัดประยูรวงศาวรวิหาร ได้รับเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๙

ปฏิบัติศาสนกิจ ณ ประเทศญี่ปุ่น

ระหว่างวันที่ ๔ - ๙ เมษายน ๒๕๖๑ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) กรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ได้เดินทางไปเจริญศาสนสัมพันธ์กับพุทธศาสนานิกายต่าง ๆ ของญี่ปุ่น ตามคำอาราธนาของพระกาซุฮิโร กูกิ เลขาธิการพุทธสมาคมแห่งประเทศญี่ปุ่น ทั้งนี้ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ทางสหธรรมิกภาพระหว่างคณะสงฆ์ไทย และคณะสงฆ์ญี่ปุ่น พร้อมกับพุทธศาสนิกชนประเทศญี่ปุ่น พร้อมทั้งไปเยือนวัดทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญ ๆ ในประเทศญี่ปุ่น (ดูภาคผนวกบันทึกการไปปฏิบัติศาสนกิจที่ประเทศญี่ปุ่น)

วัดพุทธรังษี โตเกียว

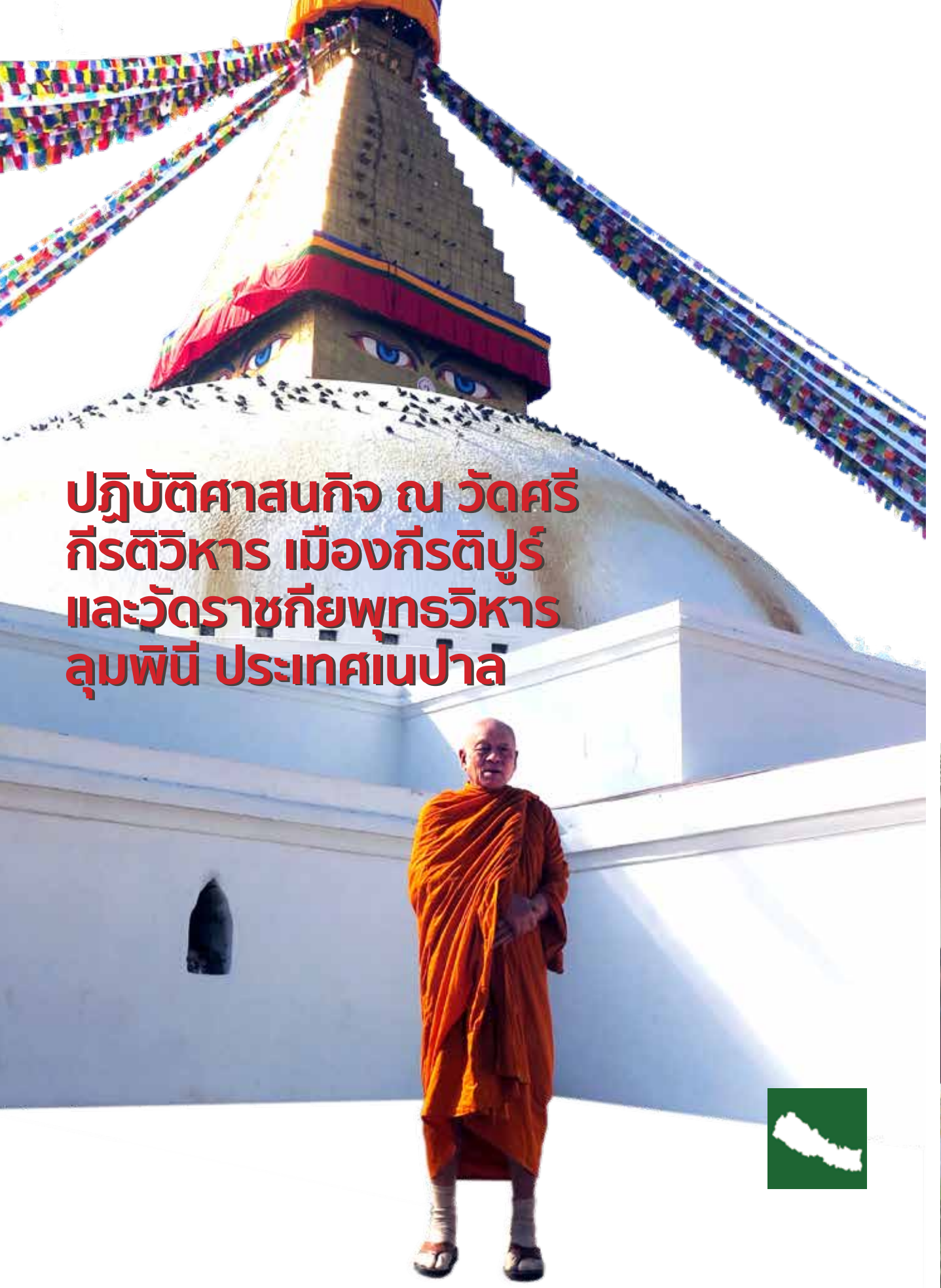
ปฏิบัติศาสนกิจ ณ วัดพุทธรังษี โตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เดินทางไปปฏิบัติวิเทศศาสนกิจ ณ วัดพุทธรังษี โตเกียว ในพระสังฆราชูปถัมภ์ เมืองฮัจจิโอยิ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ด้วยพระพิชัย ฉินฺนกาโม เจ้าอาวาสวัดป่าพุทธรังษี โตเกียว ได้อาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต กรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต วัดบวรนิเวศวิหาร ไปปฏิบัติศาสนกิจเป็นประธานเปิดอาคาร “ญาณสังวร” ตามที่วัดป่าพุทธ รังษี โตเกียว ได้เกิดเหตุไฟไม้จึงทำให้เสนาสนะเสียหายทั้งหมด คณะสงฆ์และคณะกรรมการวัดป่าพุทธรังษี โตเกียว ได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์หลังใหม่ขึ้น โดยได้รับเมตตาจากสมเด็จพระวันรัต รับเป็นประธานอุปถัมภ์

เมื่อการก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ดังกล่าวได้เสร็จเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการวัดป่าพุทธรังษี โตเกียว ได้กำหนดพิธีเปิดอาคารดังกล่าว ในวันเสาร์ ที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๑ โดยได้กราบอาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นประธานในการเปิดอาคารดังกล่าว

ปฏิบัติศาสนกิจ ณ วัดศรีกีรติวิหาร เมืองกีรติปูร์ และวัดราชกียพุทธวิหาร ลุมพินี ประเทศเนปาล

ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เดินทางไปปฏิบัติวิเทศศาสนกิจ ณ ประเทศเนปาล หรือชื่ออย่างเป็นทางการว่า สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล ด้วยวัดศรีกีรติวิหาร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ (สมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณสังวร) ณ เมืองกีรติปูร์ ประเทศเนปาล ได้ดำเนินการบูรณปฏิสังขรณ์อุโบสถและสถูปสถาปัตยกรรมไทย ที่สมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณสังวร ได้ทรงเป็นประธานฝ่ายสงฆ์ในการก่อสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ต่อมาในมงคลวโรกาสที่ทรงเจริญพระชันษาครบ ๑๐๐ ปี เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้เป็นประธานโครงการดำเนินการบูรณะวัดศรีกีรติวิหาร ซึ่งแล้วเสร็จมาได้ระยะหนึ่ง เจ้าประคุณสมเด็จฯ จึงได้เดินทางไปเป็นประธานในพิธียกฉัตรพระประธานและสถูปสมโภชอุโบสถวัดศรีกีรติวิหาร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ โดยมีรายละเอียดตามรายงานของนายภัควัต ตันสกุล เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงกาฐมาณฑุ

วัดศรีกีรติวิหาร

คำกล่าวรายงานของ
นายภัควัต สันสกุล
เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงกาฐมาณฑุ
ในพิธียกฉัตรพระประธานและสถูปสมโภชอุโบสถวัดศรีกีรติวิหาร
เมืองกีรติปูร์ ประเทศเนปาล
๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

ขอประทานกราบเรียน เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต กรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าคณะใหญ่
คณะธรรมยุต เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร

เกล้าฯ นายภัควัต สันสกุล เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงกาฐมาณฑุ ประเทศเนปาล ในนามของคณะกรรมการจัดงาน พิธียกฉัตรพระประธานและสถูปสมโภชอุโบสถวัดศรีกีรติวิหาร เมืองกีรติปูร์ ประเทศเนปาล พร้อมด้วยชาวเมืองกีรติปูร์ที่มา ประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ รู้สึกปลื้มปิติและเป็นเกียรติยิ่ง ที่เข้าประคุณสมเด็จฯ ได้เมตตาเดินทางจากกรุงเทพมหานครมาเป็น ประธานในพิธียกฉัตรพระประธานและสถูปสมโภช อุโบสถวัดศรีกีรติวิหาร ณ เมืองกีรติปูร์ ประเทศเนปาล ในวันนี้

ในเบื้องต้น เกล้าฯ ใคร่ขอโอกาสกราบเรียนความเป็นมาของวัดศรีกีรติวิหารและการจัดงานพิธียกฉัตรพระประธาน และสถูปสมโภช ครั้งนี้ พอสังเขปดังนี้

พระพุทธศาสนาเถรวาทในเนปาลยุคปัจจุบัน ได้รับการฟื้นฟูขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๗ มีพระอาจารย์สุทรรศลัน อดีตเจ้าอาวาสรูปแรกของวัดศรีกีรติวิหาร เป็นบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูพระพุทธศาสนาเถรวาทดังกล่าวแล้ว ต่อมา ในปีพุทธศักราช ๒๕๑๗ พระอาจารย์สุทรรศลันก็ได้เริ่มก่อสร้างวัดศรีกีรติวิหารนี้ขึ้น และได้ขวนขวายพัฒนาวัดนี้มาโดยลำดับ ชนเจริญก้าวหน้าเป็นวัดที่สำคัญของพระพุทธศาสนาเถรวาท ในประเทศเนปาลปัจจุบัน

พุทธศักราช ๒๕๑๓ เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ พระสาสนโสภณ ได้เดินทางมาเยือนคณะสงฆ์เนปาลเป็นครั้งแรก เป็นเหตุให้คณะสงฆ์ไทยกับคณะสงฆ์เนปาล เริ่มมี ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน คณะสงฆ์เนปาลได้เริ่มส่งพระภิกษุสามเณรชาวเนปาลไปอยู่ศึกษาพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

พุทธศักราช ๒๕๒๓ เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ สมเด็จพระญาณสังวร ได้เดินทางมาสังเกตการณ์พระพุทธศาสนาในเนปาลเป็นครั้งที่สอง ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่าง คณะสงฆ์ไทยกับคณะสงฆ์เนปาลแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

พุทธศักราช ๒๕๒๘ เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรง เจริญพระชันษา ๒ รอบ ๙๒ พรรษา คณะสงฆ์เนปาลรำลึกถึงพระคุณูปการที่เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ทรงมีต่อคณะสงฆ์เนปาลตลอด มา จึงได้จัดการบรรพชากุลบุตรศากยะ ๙๓ คน ถวายเป็นพระกุลและเป็น เกียรติแด่เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ณ วัดศรีกีรติวิหารนี้ และได้อาราธนาเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร พร้อมคณะสงฆ์จากประเทศไทย มาเป็นพระอุปัชฌาย์ประทานบรรพชา นับเป็นการฟื้นฟูประเพณีการบรรพชาของพระพุทธศาสนาเถรวาทขึ้นในประเทศเนปาลอย่างสำคัญยิ่ง

พุทธศักราช ๒๕๓๓ สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงกาฐมาณฑุ ร่วมกับคณะสงฆ์เนปาลได้ดำริร่วมกัน
จัดสร้างอุโบสถขึ้น ณ วัดศรีกีรติวิหาร เพื่อให้วัดศรีกีรติวิหารเป็นสังฆาราม ที่สมบูรณ์สะดวกแก่การประกอบ
สังฆกรรมของสงฆ์สืบไป โดยเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวรทรงรับเป็นประธานกิตติมศักดิ์ฝ่ายไทย พระสังฆ
มหานายกะแห่งเนปาลเป็นประธาน กิตติมศักดิ์ฝ่ายเนปาล เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงกาฐมาณฑุ เป็นที่ปรึกษา
โดยตำแหน่ง อุโบสถนี้เป็นอาคารทรงไทยหลังแรก ในประเทศเนปาล สร้างเสร็จเมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๒ และได้
ผูกพัทธสีมาตามสังฆประเพณีโดยคณะสงฆ์เนปาล โดยทำพิธีผูกพัทธสีมาทั้งแบบศรีลังกา แบบพม่า และแบบ
ไทย ภายในอุโบสถประดิษฐานพระพุทธชินวรจำลองเป็นพระพุทธปฏิมาประธาน ซึ่งเจ้าพระคุณสมเด็จพระ
ญาณสังวร โปรดประทานและได้อัญเชิญมาประดิษฐานเมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๓ พร้อมทั้งได้ประทานพระพุทธ
รูปยืนอีกองค์หนึ่งประดิษฐานอยู่ด้านทิศใต้ของอุโบสถ

เมื่อกาลเวลาผ่านไป อุโบสถวัดศรีกีรติวิหารนี้เสื่อมโทรมไปตามสภาพ ครั้นพุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็น
วาระที่เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเจริญพระชันษาครบ
๑๐๐ ปี เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้มอบให้พระราชวินัยสุนทร วัดพระรามเก้ากาญจนาภิเษก ทำโครงการ
ดำเนินการบูรณะวัดศรีกีรติวิหาร ทำให้คณะศิษยานุศิษย์ทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ ที่สำนึกในพระคุณูปการ
ที่เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ทรงมีต่อคณะสงฆ์และพระพุทธศาสนาในประเทศเนปาลมาโดยตลอด จึง
ได้พร้อมใจกันดำเนินการบูรณะอุโบสถวัดศรีกีรติวิหารให้สมบูรณ์งดงามยิ่งขึ้น เพื่อถวายเป็นพระกุศลเทิดพระ
เกียรติแด่เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก โดยความร่วมมือของ
สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงกาฐมาณฑุ และบริษัทการบินไทยจำกัด (มหาชน)

ในการบูรณะครั้งนี้ ได้สร้างเสริมเพิ่มเติมสิ่งต่าง ๆ ขึ้นอีกหลายอย่าง คือ เปลี่ยนกระเบื้องหลังคาเป็นกระ
ด้วยโลหะตามแบบสถาปัตยกรรมเนปาล เพื่อความคงทนถาวร เปลี่ยนกรอบบานประตูหน้าต่าง เป็นลายแบบ
สถาปัตยกรรมไทย เปลี่ยนช่อฟ้าใบระกาใหม่ พร้อมทั้งเขียนภาพจิตรกรรมไทยที่ผนังด้านในอุโบสถเป็นเรื่อง
ราวเกี่ยวกับพุทธประวัติและความเป็นมาของวัดศรีกีรติวิหาร และพระสังฆราชูปถัมภ์ที่ประทานแก่คณะสงฆ์
เนปาล การบูรณะในส่วนที่เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยนั้น ได้จัดหาวัสดุและช่างไทยจากประเทศไทยมาเป็น
ผู้ดำเนินการจนแล้วเสร็จ โดยความเอื้อเฟื้อในการขนส่งของบริษัทการบินไทยจำกัด (มหาชน)

การดำเนินการทั้งปวงนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยพระบารมีธรรมในเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก กอปรล้วนกุศลศรัทธาร่วมพระกุศลของปวงศิษยานุศิษย์ทั้ง
บรรพชิตและคฤหัสถ์ ในเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร พระองค์นั้น ทำให้วัดศรีกีรติวิหารพร้อมพูนด้วยพุทธ
สถานอันงดงาม เป็นสังฆารามอันน่ารื่นรมย์เลื่อมใสของผู้พบเห็น สถิตเป็นศรีสง่าของคณะสงฆ์และพระพุทธ
ศาสนาแห่งเนปาลตลอดไป

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลกาลแล้ว เกล้าฯ ในนามของคณะกรรมการจัดงานฯ และบรรดาผู้มาร่วม
อนุโมทนาบุญทั้งปวง ขอประทานกราบเรียนเจ้าประคุณสมเด็จฯ ประกอบพิธียกฉัตรกางกั้นพระประธานใน
อุโบสถและยกฉัตรกางกั้นพระสถูป เพื่อเป็นการสมโภชอุโบสถและประทานโอวาท เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่
อารามและเป็นเกียรติแก่เกล้าฯ ทั้งปวงสืบไป

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

ปฏิบัติศาสนกิจ ณ วัดศรีกีรติวิหาร เมืองกีรติปูร์

ปฏิบัติศาสนกิจ ณ วัดราชกียพุทธวิหาร ลุมพินี ประเทศเนปาล

คำกล่าวรายงานของ
นายวิเชียร เตชะไพบูลย์
ในพิธียกฉัตร ณ พระรูปสิทธัตถกุมาร
ณ ลุมพินีวัน ประเทศเนปาล
วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

ขอประทานกราบเรียน เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต กรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าคณะใหญ่ คณะธรรมยุต และเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร

เกล้าฯ นายวิเชียร เตชะไพบูลย์ ในนามของคณะศรัทธาสาธุชนผู้ร่วมบูรณะและยกฉัตรถวาย พระรูปสิทธัตถกุมาร ณ ลุมพินีวัน ประเทศเนปาล ครั้งนี้ ขอประทานกราบเรียนความเป็นมาของพระรูปสิทธัตถกุมารที่ประดิษฐานอยู่ ณ ลุมพินี โดยสังเขป ดังนี้ สืบเนื่องจากการบรรพชากุลบุตรศากยะ ๗๓ คน ถวายเป็นพระกุศลเทิดพระเกียรติแด่เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ในวาระทรงเจริญพระชันษา ๖ รอบ ๗๒ ปี ณ วัดศรีกีรติวิหาร เมืองกีรติปูร์ ระหว่างวันที่ ๒๓-๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๘ ดังที่กราบเรียนในเบื้องต้นแล้วนั้น

หลังจากเสร็จพิธีบรรพชาสามเณรในครั้งนั้น วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๘ นี้ เจ้าพระคุณสมเด็จ พระญาณสังวรพร้อมคณะได้เสด็จเยือนลุมพินี และได้ประกอบศาสนกิจหลายประการ กล่าวคือ

- ได้เยี่ยมชมและนมัสการปูชนียสถาน ณ ลุมพินีวัน สถานที่ประสูติของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

- ได้ประกอบพิธีเปิดเครื่องทำงานในการลงเข็มเพื่อสร้างอาคารหลังหนึ่งในบริเวณศูนย์วัฒนธรรม ในโครงการพัฒนาลุมพินี

- ทรงปลูกต้นมะม่วง ทางด้านทิศเหนือของวิหารมายาเทวี ๓ ต้น

และเวลา ๐๙.๔๕ น. ของวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๘ ได้ทรงประกอบพิธีอัญเชิญพระรูปสิทธัตถกุมารขึ้นประดิษฐาน ณ แท่นบริเวณใต้ต้นโพธิ์ ในบริเวณวัดลุมพินีพุทธวิหาร ณ ลุมพินีวันนี้ พระรูปสิทธัตถกุมารนี้ นายวิมล เตชะไพบูลย์ และญาติมิตร ได้ร่วมกันจัดสร้างขึ้น ณ ประเทศไทย แล้วอัญเชิญมาเพื่อประดิษฐานไว้ ณ ลุมพินีวันนี้ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชาและเพื่อเป็นสิ่งระลึกเตือนใจให้พุทธสาสนิกชนทั้งหลายผู้มาเยือนสังเวชนียสถานแห่งนี้ระลึกถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงอุบัติมาเพื่อสร้างประโยชน์เกื้อกูลแก่ชาวโลกไม่เลือกเชื้อชาติวรรณะ นับเป็นพระรูปสิทธัตถกุมารแรกที่ได้สร้างขึ้นและอัญเชิญมาประดิษฐานไว้ ณ ลุมพินีสถานนี้ เพื่อให้ผู้คนทั่วไปได้นมัสการบูชา

ครั้นพุทธศักราช ๒๕๕๖ เป็นวาระที่ เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเจริญพระชันษาครบ ๑๐๐ ปี เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้มอบให้พระราชวินัยสุนทร วัดพระรามเก้ากาญจนาภิเษก ทำโครงการดำเนินการบูรณะวัดศรีกีรติวิหาร ทำให้คณะศิษยานุศิษย์ทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ ที่สำนึกในพระคุณูปการที่เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ทรงมีต่อคณะสงฆ์และพระพุทธศาสนาในประเทศเนปาลมาโดยตลอด จึงได้พร้อมใจกันดำเนินการบูรณะอุโบสถวัดศรีกีรติวิหารให้สมบูรณ์งดงามยิ่งขึ้น เพื่อถวายเป็นพระกุศลเทิดพระเกียรติแด่เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก โดยความร่วมมือของสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงกาฐมาณฑุ และบริษัทการบินไทยจำกัด (มหาชน)

ครั้นกาลล่วงเลยมา พระรูปสิทธัตถกุมารนี้ขาดการดูแลรักษาอย่างเหมาะสม ทั้งไม่เอื้อต่อการเยี่ยมชม
และนมัสการบูชาของผู้มาเยือน ครั้นพุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นวาระที่ เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จ
พระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเจริญพระชันษาครบ ๑๐๐ ปี เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้มอบให้
พระราชวินัยสุนทร วัดพระรามเก้ากาญจนาภิเษก ทำโครงการดำเนินการบูรณะ พระรูปสิทธัตถกุมาร รวมทั้ง
บริเวณสถานที่ประดิษฐานให้เรียบร้อยงดงามยิ่งขึ้น ให้สมกับเป็นปูชนียสถานแห่งหนึ่งอันเนื่องกับลุมพินีสถาน
พร้อมกับได้สร้างฉัตร (๗ ชั้น - ๕ ชั้น) ยกถวายเหนือพระรูปสิทธัตถกุมารในครั้งนี้ด้วย เพื่อเป็นอนุสรณียฐาน
รำลึกถึงพระคุณูปการใน เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระ
องค์นั้นอีกส่วนหนึ่ง โดยฐานที่ทรงเป็นผู้บุกเบิกและส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาและคณะสงฆ์ในประเทศนี้
ให้เจริญก้าวหน้าเป็นลำดับมา จวบจนปัจจุบัน

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลกาลแล้ว เกล้าฯ ในนามของคณะศรัทธาสาธุชนทั้งบวง จึงขอประทานกราบ
เรียนเจ้าประคุณสมเด็จฯ โปรดประกอบพิธียกฉัตรถวายพระรูปสิทธัตถกุมาร เพื่อเป็นนิมิตหมายแห่งการ
เทิดทูนบูชา และเป็นมังคลานุสสติแก่ผู้กราบไว้นมัสการสืบไป

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

ในโอกาสเดียวกันนี้ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เดินทางไปยังลุมพินีวัน สถานที่ประสูติเจ้าชายสิทธัตถะ ในประเทศเนปาล เพื่อเป็นประธานในพิธียกฉัตร ณ พระรูปสิทธัตถกุมาร ลุมพินีวัน ประเทศเนปาล เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังมีรายละเอียดตามรายงานของ นายวิเชียร เตชะไพบูลย์

ปฏิบัติศาสนกิจ ณ เมืองพุทธคยา ประเทศอินเดีย

ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เดินทางไปปฏิบัติวิเทศศาสนกิจ ณ ตำบลพุทธคยา เมืองคยา รัฐพิหาร สาธารณรัฐอินเดีย ทั้งนี้ ดร. ประวิช รัตนเพียร และคณะ ได้อาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) กรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร เพื่อเดินทางไปประกอบสังฆกรรมให้การบรรพชา ณ ต้นพระศรีมหาโพธิ์ และอุปสมบท ณ วัดเมตตาพุทธาราม รัฐพิหาร สาธารณรัฐอินเดีย ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒

วัดโพธิธรรมโอเลซุนด์

ปฏิบัติศาสนกิจ ณ ประเทศนอร์เวย์

ระหว่างวันที่ ๓๑ พฤษภาคม - ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๒ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) ได้เดินทางไปปฏิบัติวิเทศศาสนกิจ ณ วัดโพธิธรรมโอเลซุนด์ เมืองโอเลซุนด์ ประเทศนอร์เวย์ ทั้งนี้ พระครูพิเนตศาสนคุณ ประธานกรรมการบริหารคณะสงฆ์ธรรมยุตในสหภาพยุโรปแจ้งว่า คณะสงฆ์และคณะกรรมการวัดโพธิธรรมโอเลซุนด์ เมืองโอเลซุนด์ ประเทศนอร์เวย์ ได้อาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ไปปฏิบัติศาสนกิจเป็นประธานในพิธีประกอบสังฆกรรมผูกพัทธสีมา ณ วัดโพธิธรรมโอเลซุนด์ ประเทศนอร์เวย์

ปฏิบัติศาสนกิจ ณ หอสมุดแห่งชาติอังกฤษ (The British Library) สหราชอาณาจักร

ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เดินทางไปปฏิบัติวิเทศศาสนกิจ ณ สหราชอาณาจักร ทั้งนี้ นายพิษณุ สุวรรณะชฎ เอกอัครราชทูต ณ กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร ได้อาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) กรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ให้เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจ ณ สหราชอาณาจักร โดยกำหนดเดินทาง ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

หอสมุดแห่งชาติอังกฤษ

การไปปฏิบัติศาสนกิจ ณ สหราชอาณาจักร ในครั้งนี้ เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้ไปเยี่ยมชมนิทรรศการเรื่อง “พระพุทธศาสนา” ที่หอสมุดแห่งชาติอังกฤษ ซึ่งทางหอสมุดแห่งชาติจัดแสดงขึ้นเป็นครั้งแรกของประวัติศาสตร์หอสมุดแห่งชาติของสหราชอาณาจักร โดยความร่วมมือกับสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงลอนดอน ที่หอสมุดแห่งชาติสหราชอาณาจักร

เก้าอี้หนังสือที่ถูกพันธนาการ ณ the British Library ซึ่งมีความหมายว่า เมื่อหนังสือเล่มใดนำเข้าหอสมุดแห่งชาตินี้ หนังสือนั้นก็จะถูกพันธนาการตลอดจิรกาล

ได้มี นายโรลี กีติง (Roly Keating) ผู้อำนวยการบริหาร หอสมุดแห่งชาติสหราชอาณาจักร ผู้บริหาร หอสมุดแห่งชาติ และภัณฑารักษ์ ผู้เชี่ยวชาญทาง พระพุทธศาสนา ส่วนงานที่รับผิดชอบจัดแสดง มาถวายการต้อนรับและพาชมตลอดงานจัดแสดง นิทรรศการครั้งประวัติศาสตร์ในครั้งนี้ นอกจากนั้น เจ้าประคุณสมเด็จได้ถือโอกาสไปเยี่ยมเยียนหน่วยงานต่าง ๆ ของไทยทั้งส่วนของรัฐบาลและเอกชน ที่ตั้งสำนักงานอยู่ ที่สหราชอาณาจักร และได้ไปเยี่ยม พระธรรมทูตไทย ประจำสหราช อาณาจักร และพุทธศาสนิกชน โดยมารวมตัวถวายสักการะเจ้า ประคุณสมเด็จฯ ณ วัดศรีอินทราอตุลา เมืองคลอรี สหราชอาณาจักร

หอสมุดแห่งชาติอังกฤษ

การปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ทางคณะสงฆ์พิเศษ

ภาระหน้าที่ทางการคณะสงฆ์ที่เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้สนองปฏิบัติมาโดยตลอดนั้นครอบคลุมเนื้อหางานหลาย ๆ ด้าน บางเรื่องได้มีกล่าวไว้ในข้างต้นแล้ว ที่พอเป็นหลักสำคัญ ๆ ประกอบด้วย

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ในฐานะเป็นพระสังฆาธิการบริหารการคณะสงฆ์ คณะธรรมยุต ได้เดินทางไปตรวจการณ์คณะสงฆ์ในภาคต่าง ๆ ตั้งแต่ครั้งยังดำรงสมณศักดิ์ที่พระธรรมกวี และพระพรหมมุนี ตามลำดับดังนี้

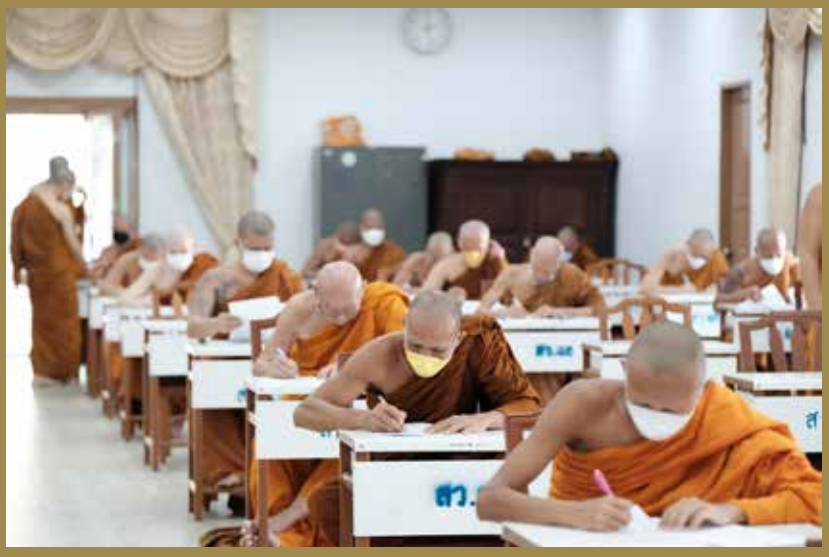
พ.ศ. ๒๕๔๑
เป็นผู้ตรวจการณ์คณะสงฆ์ภาค ๓
(สิงห์บุรี, อุทัยธานี, ลพบุรี)

พ.ศ. ๒๕๔๑
เป็นผู้ตรวจการณ์คณะสงฆ์ภาค ๗
(เชียงใหม่-ลำพูน-แม่ฮ่องสอน)

พ.ศ. ๒๕๔๓
เป็นผู้ตรวจการณ์คณะสงฆ์ภาค ๑๒-๑๓
(ชลบุรี-ระยอง-จันทบุรี-ตราด)

พ.ศ. ๒๕๔๕
เป็นผู้ตรวจการณ์คณะสงฆ์ภาค ๘
(อุดรธานี-หนองคาย-เลย-สกลนคร)

พ.ศ. ๒๕๔๖
เป็นรองประธานกรรมการ
ฝ่ายศาสนศึกษาของมหาเถรสมาคม

กิจพิเศษ

พ.ศ. ๒๕๕๓

เป็นประธานคณะกรรมการพิจารณา
งบประมาณศาสนสมบัติกลางประจำ

พ.ศ. ๒๕๕๔

เป็นประธานกรรมการมูลนิธิ
สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระ
สังฆราชวัดบวรนิเวศวิหาร
ในพระบรมราชูปถัมภ์

กิจพิเศษ

พ.ศ. ๒๕๕๕

วัดวชิรธรรมาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ในนามของคณะธรรมยุต สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ในวันมาฆบูชา พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ในนามของรัฐบาลไทยได้เป็นประธานในพิธีปลูกหน่อต้นพระศรีมหาโพธิ์จากเมืองอนุราธปุระ ที่รัฐบาลไทยได้รับเป็นของขวัญจากรัฐบาลสาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพระพุทธศาสนาและการพัฒนาเมือง Wayamba ประเทศศรีลังกาเป็นผู้แทนนายกรัฐมนตรีศรีลังกา นอกจากนั้นมีเจ้าประคุณสมเด็จฯ และพระราชาคณะจากประเทศศรีลังกา เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ นับเป็นสัญลักษณ์แห่งความเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศศรีลังกา

พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นประธานโครงการหุ้มทองคำยอดฉัตร พระมหาเจดีย์พุทธคยา ประเทศอินเดีย

พ.ศ. ๒๕๕๖
เป็นประธานกรรมการมูลนิธิแผ่นดินธรรม

พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นประธานกรรมการมูลนิธิโรงพยาบาลและโรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี

พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นผู้ตรวจแก้ฉันท์เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา ๑๒ สิงหาคม

การบูรณปฏิสังขรณ์วัดบวรนิเวศวิหาร

ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๕๐ เป็นวาระสำคัญเกี่ยวเนื่องกับวัดบวรนิเวศวิหาร คือ ครบ ๒๐๐ ปีแต่วันบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงครองวัดบวรนิเวศวิหารขณะทรงผนวช ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ผู้พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์นานับประการแก่วัดบวรนิเวศวิหาร และเสด็จประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหารครั้งเสด็จออกทรงผนวชเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ และทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ซึ่งนับเป็นมงคลวโรกาสอันหาได้ยาก ทางวัดบวรนิเวศวิหารจึงได้ดำเนินการบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เขตพุทธาวาส เช่น พระเจดีย์ พระอุโบสถ พระวิหาร เป็นต้น โดยจัดทำเป็นโครงการบูรณปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ขณะยังมิได้ทรงกรมได้ทรงแต่งตั้งคณะกรรมการบูรณปฏิสังขรณ์วัดบวรนิเวศวิหาร โดยมีพระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เป็นประธานดำเนินการ พระพรหมมุนี หรือ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ก็ได้ดำเนินการเป็นที่เรียบร้อยบริบูรณ์ครบถ้วนตามโครงการ

ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นวาระวัดบวรนิเวศวิหารครบ ๑๗๕ ปี แต่วันที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะทรงผนวชอยู่ เสด็จมาทรงครองวัดบวรนิเวศวิหาร อันเป็นเหตุให้พระอารามนี้ได้รับพระราชทานนามว่า วัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๓๙๔ ซึ่งนับเป็นมงคลวโรกาสอีกวาระหนึ่งของพระอาราม

ผังแสดงรายการ บูรณะปฏิสังขรณ์ในปีต่าง ๆ

ทางวัดบวรนิเวศวิหาร โดยมีพระพรหมมุนีเป็นประธาน จึงได้จัดงานสมโภชพระอารามระหว่างวันที่ ๑๑ – ๑๗ มกราคม ๒๕๕๑ เพื่อถวายพระราชกุศล พระกุศล และอุทิศส่วนกุศลแด่สมเด็จพระบุรพกษัตริยาธิราชเจ้า สมเด็จพระบวรราชเจ้า ผู้ทรงสถาปนาและพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่พระอาราม ตลอดถึงเจ้านายและผู้อุปถัมภ์พระอารามในด้านต่าง ๆ

และในโอกาสนี้ ทางวัดได้จัดสร้างพระรัศมีทองคำลงยาถวายพระพุทธชินสีห์เป็นเป็นพุทธบูชาแทนของเดิมซึ่งชำรุดมาก เป็นการสมโภชพระพุทธชินสีห์อีกส่วนหนึ่ง พร้อมทั้งได้อัญเชิญพระบรมรูปหินอ่อนในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งราชตระกูลบริพัตรได้มอบถวายแด่วัดบวรนิเวศวิหารมาประดิษฐาน ณ พระปั้นหย่า อันเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งยังทรงผนวชอยู่และทรงครองวัดบวรนิเวศวิหารด้วย

งานสมโภชพระอารามหลวง ๑๗๕ ปีวัดบวรนิเวศวิหารครั้งนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ รับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานในการบำเพ็ญกุศลสมโภชพระอารามครั้งนี้ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๑ ในงานนี้ มีมหรสพสมโภชเป็นเวลา ๗ วันด้วย

รายการบูรณปฏิสังขรณ์วัดบวรนิเวศวิหารในปี พ.ศ. ๒๕๕๒

รายการบูรณปฏิสังขรณ์ วัดบวรนิเวศวิหารในปี พ.ศ. ๒๕๕๓

รายการบูรณปฏิสังขรณ์วัดบวรนิเวศวิหารระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๓

นอกจากการบูรณปฏิสังขรณ์วัดบวรนิเวศวิหารทั้งวัดแล้ว เจ้าประคุณสมเด็จยังได้เป็นประธานหาทุนเพื่องานสาธารณูปการของวัดต่าง ๆ และเพื่องานสาธารณสงเคราะห์และศึกษาสงเคราะห์อื่น ๆ อีกจำนวนหนึ่ง

หาทุนทรัพย์บูรณปฏิสังขรณ์วัดวรดิตถาราม จังหวัดตราด

สาธารณูปการอื่น ๆ

หาทุนทรัพย์ก่อสร้างกุฏิสงฆ์ ณ วัดเชียงทอง หลวงพระบาง ลาว

เป็นประธานจัดหาทุนทรัพย์สร้างพระอุโบสถวัดตรีทศเทพ กรุงเทพมหานคร

เป็นประธานดำเนินงานจัดหาทุนทรัพย์ก่อสร้างวัดวชิรธรรมาราม อ. มหาราช จ. พระนครศรีอยุธยา

หาทุนทรัพย์ช่วยซื้อที่ดินสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

จัดตั้งทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ ณ วัดตรีทศเทพ กรุงเทพมหานคร

หาทุนทรัพย์สร้างตึกสกลมหาสังฆปริณายก หลังที่ ๑๕ โรงพยาบาลตราด มอบทุนให้แก่พระภิกษุผู้ป่วย และผู้ป่วยต้องได้รับการดูแล ทุนละ ๕,๐๐๐ บาท ณ โรงพยาบาลตราด ทุกปี ปีละ ๓๒ ทุน

มอบทุนการศึกษาให้นักเรียนโรงเรียนวัดบวรนิเวศ โรงเรียนเทพศิรินทราวาส และโรงเรียนรอบปริมณฑล

หาทุนทรัพย์ช่วยสร้างตึกวชิรญาณวงศ์ ตึกสามัคคีพยาบาร และตึก ภปร. ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

อุปถัมภ์นักเรียนโรงเรียนประถมวัดคิรีวิหาร และโรงเรียนมัธยมคิรีเวศน์รัตนูปภัมภ์ จ. ตราด เป็นครั้งคราว

เป็นประธานดำเนินการหาทุนทรัพย์เพื่อซื้อเครื่องมือแพทย์ให้โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา จ. กาญจนบุรี

เป็นประธานดำเนินงานจัดหาทุนทรัพย์ก่อสร้างวัดรัตนวนาราม ต. บ่อพลอย อ. บ่อไร่ จ. ตราด

เป็นประธานดำเนินการหาทุนทรัพย์สร้างอาคารเรียน ๒ หลัง อาคารโรงยิม และปรับภูมิทัศน์ โรงเรียนวัดคิรีวิหาร อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด

สมเด็จพระวันรัต
กับศาสนกิจพิเศษ

สมเด็จพระวันรัต กับศาสนกิจพิเศษ

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เป็นพระมหาเถระผู้สร้างคุณประโยชน์แก่พระศาสนาและประเทศชาติเป็นอันมาก ได้สนองงานการคณะสงฆ์ และสนองงานถวายพระบรมวงศานุวงศ์ ในโอกาสสำคัญ ๆ มาตั้งแต่ครั้งยังเป็นพระมหาจุนท์ พุรหฺมคุตฺโต

ในด้านการพระศาสนา เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้มีบทบาทสำคัญในภารกิจทั้ง ๖ ด้านของคณะสงฆ์

๑. **ด้านการปกครอง** เจ้าประคุณสมเด็จฯ นอกจากได้ดำรงตำแหน่งกรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ประธานคณะสนองงานในสมเด็จพระสังฆราช เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหารแล้ว ยังได้ทำหน้าที่เป็นประธานขับเคลื่อนให้มี พระราชบัญญัติ มติมหาเถรสมาคม มติคณะธรรมยุต ต่าง ๆ ด้านการปกครองคณะสงฆ์อีกมากมาย

๒. **ด้านศาสนศึกษา** เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ดำเนินการมอบมรดกด้านศาสนศึกษาไว้มากมาย เช่น ให้มีที่ตั้งสำนักงานถาวรของแม่กองธรรมสนามหลวง ดำเนินการเรื่องบูรณาการการศึกษาของคณะสงฆ์ จนมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้น

๓. **ด้านการเผยแผ่** เจ้าประคุณสมเด็จฯ มีเอกลักษณ์ของการสอนที่เป็นแบบฉบับของตนเอง ที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย นอกจากที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ทำหน้าที่ในฐานะเป็นประธานคณะกรรมการต่าง ๆ ด้านการเผยแผ่ของคณะสงฆ์แล้ว ยังมีบทบาทในการเผยแผ่พระบวรพุทธศาสนาทั้งในประเทศและไพรัชประเทศ

๔. **ด้านการสาธารณูปการ** เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ทำการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถานทั้งภายในวัดบวรนิเวศวิหาร และวัดอื่น ๆ อีกหลายวัด เช่นวันคิรีวิหาร วัดวชิรธรรมาราม วัดรัตนวนาราม เป็นต้น

๕. **ด้านการศึกษาสงเคราะห์** เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ให้การศึกษาสงเคราะห์หลายแห่ง เช่น โรงเรียนวัดคิรีวิหาร ในอุปถัมภ์สมเด็จพระวันรัต ได้ตั้งทุนการศึกษาให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ อีกมากมาย ทั้งนี้เพื่อสนองต่อการให้นโยบายของภาครัฐ ในอันที่จะส่งเสริมให้ประชาชน เยาวชน ได้รับการศึกษา จัดการศึกษาที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชน ให้มีความรู้ความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

๖. **ด้านการสาธารณสงเคราะห์** เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ให้การช่วยเหลือพระสงฆ์ ประชาชน และผู้ยากไร้ ทั้งได้มีการสร้างโรงพยาบาล ซื้อเครื่องมือทางการแพทย์ให้โรงพยาบาล ตั้งทุนให้โรงพยาบาลสำหรับรักษาพระสงฆ์และผู้ยากไร้ ให้การช่วยเหลือในช่วงกาลแห่งทุพภิกขภัย เช่นน้ำท่วม โควิต-๑๙ เป็นต้น

นอกจากภารกิจทั้ง ๖ ของคณะสงฆ์แล้ว เจ้าประคุณสมเด็จยังได้สนองงานถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ ในโอกาสต่าง ๆ สุดแต่จะทรงพระมหากรุณา และพระกรุณาอีกมากมาย ซึ่งอาจเรียกว่า เป็นศาสนกิจพิเศษที่เจ้าประคุณสมเด็จ ฯ ได้กระทำมาตลอดสิ้นอายุขัย

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๔ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) กรรมการมหาเถรสมาคม ได้เสนอที่ประชุมมหาเถรสมาคม โครงการจัดสร้างพระพุทธรูปประจำพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวต่อที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณา โดยมีความเป็นมาและความสำคัญว่า

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช องค์เอกอัครศาสนูปถัมภก ทรงพระราชศรัทธาในพระพุทธศาสนา ทรงดำเนินพระราชจริยากอปรด้วยทศพิธราชธรรม เสด็จสถิตในไอศูรย์สมบัติสืบสานขัตติยราชประเพณีที่สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าแห่ง พระบรมราชจักรีวงศ์ทรงปฏิบัติบำเพ็ญ เพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่า ยาวนานมาถึง ๖๕ ปี และทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบพระนักษัตร ๘๔ พรรษา ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ นี้

ตามโบราณราชประเพณี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระพุทธรูปประจำพระชนมวารและประจำพระชนมพรรษาขึ้นในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาเป็นประจำ เมื่อโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาพุทธศักราช ๒๕๒๐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระพุทธรูปประจำพระชนมวารและประจำพระชนมพรรษา ๕๐ พรรษาขึ้น ๔ องค์ คือ

ศาสนกิจพิเศษ

พระพุทธธรรมิกราชบพิตร ภูมิพลนริศรจตุราสีติวรรษมงคล

ในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบพระนักษัตร ๘๔ พรรษา ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ คณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม พสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่า ทั้งฝ่ายอาณาจักรและฝ่ายพุทธจักร จักได้พร้อมใจกันจัดสร้างพระพุทธรูปปางลีลาประจำพระชนมพรรษา ทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นการเฉลิมพระเกียรติและเป็นส่วนแห่งการถวายเป็นพระราชกุศลในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

พระพุทธรูปปางลีลาประจำพระชนมพรรษาที่จะจัดสร้างขึ้นถวายครั้งนี้ คณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคมจะขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจำลองตามแบบพระพุทธรูปปางลีลาประจำพระชนมพรรษาที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐ โดยจัดสร้างด้วยเนื้อทองคำ ๙๖.๕% สูงตลอดพระรัศมี ๓๘ เซนติเมตร ประกอบพิธีเททองหล่อ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง แล้วนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายในวันเวลาสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดต่อไป

ที่ประชุมพิจารณาแล้วลงมติเห็นชอบ และให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติดำเนินการ ดังนี้

๑. แจ้งรัฐบาลทราบ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในโครงการดังกล่าว

๒. แจ้งเจ้าคณะกรุงเทพมหานครและเจ้าคณะจังหวัดทุกจังหวัดทั้งสองฝ่ายทราบ และเพื่อแจ้งวัดในเขตปกครองให้ดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้ในโครงการฯ

๓. แจ้งสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดทุกจังหวัดประสานและดำเนินการตามโครงการร่วมกับเจ้าคณะพระสังฆาธิการและองค์กรทางพระพุทธศาสนาในจังหวัดนั้น ๆ

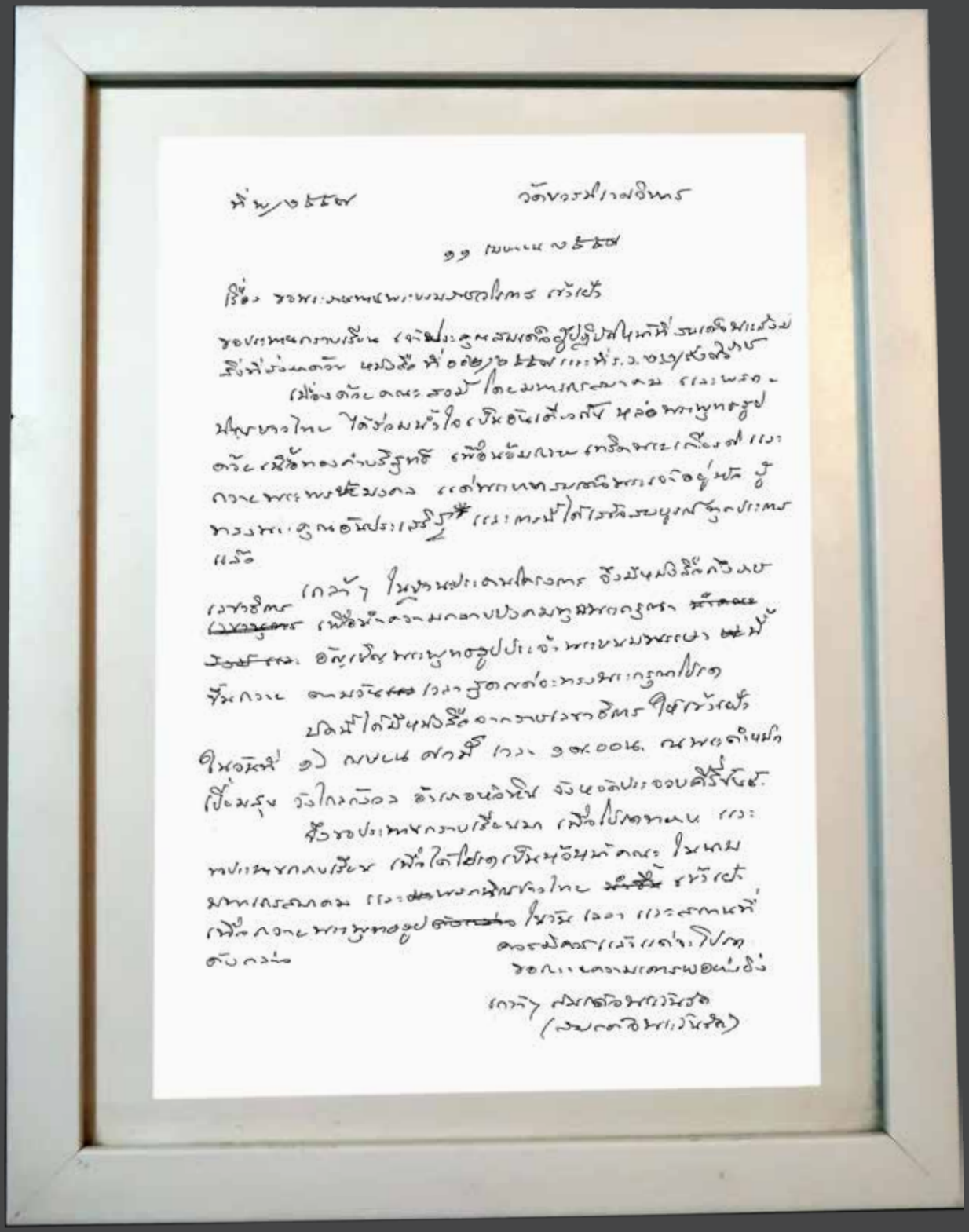
และเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ออก ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้สมเด็จพระวันรัต ประธานดำเนินการโครงการจัดสร้างพระพุทธรูปประจำพระชนม พรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ พร้อมคณะ ซึ่งประกอบด้วยพระภิกษุ และฆราวาสเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวาย “**พระพุทธธรรมิกราชบพิตร ภูมิพลนริศรจตุราสีติวรรษมงคล**”

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในวันนั้น ได้มีพระราชกระแสรับสั่งว่า “**วันนี้เป็นวันที่ผมมีความสุขที่สุด**”

โดยพระพุทธรูปดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้คณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม จัดสร้างขึ้นเป็นพระพุทธรูปประจำพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา และพระราชทานชื่อว่า “พระพุทธธรรมิกราชบพิตร ภูมิพลนริศรจตุราสีติวรรษมงคล” อันหมายถึง พระพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นพระธรรมิกราช สร้างถวายในวาระมหามงคลที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา เป็นพระพุทธรูปปางลีลา จำลองแบบตามพระพุทธรูปประจำพระชนมพรรษาที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้างขึ้นเมื่อปี ๒๕๒๐ องค์พระสร้างด้วยเนื้อทองคำร้อยละ ๙๙.๙๙ สูงตลอดพระรัศมี ๓๘ เซนติเมตร น้ำหนักสุทธิ ๑๗,๓๑๐ กรัม ประดิษฐานบนฐาน ๘ เหลี่ยม สร้างด้วยเนื้อทองคำขาว น้ำหนักสุทธิ ๔,๓๙๘ กรัม

การนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชวินิจฉัยในการสร้างหุ่นต้นแบบ ทรงเจิมแผ่นทองคำสำหรับหล่อองค์พระ และทรงตั้งพระราชสัตยาธิษฐานถวายเป็นพุทธบูชา พร้อมกันนั้น สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ไปทรงหล่อ ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ และเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ไปทรงประกอบพิธีพุทธาภิเษก ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

หนังสือร่างลายมือเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ถึงผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช
เรื่องขอพระราชทานพระราชวโรกาศเข้าเฝ้า

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เป็นผู้ดำเนินการ ในนามของรัฐบาล สร้างพระพุทธรูปทองคำ “พระสัมพุทธโคดม สิริกิติ์บรมราชินีนาถจตุราสีติวรรษมงคล” พระพุทธรูปประจำพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ กับในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ นี้ โดยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เสด็จพระราชดำเนิน ทรงประกอบพิธีเททองหล่อ “พระสัมพุทธโคดม สิริกิติ์บรมราชินีนาถจตุราสีติวรรษมงคล” ใน วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๗๐๐ น. ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง

พระสัมพุทธโคดม สิริกิติ์บรมราชินีนาถจตุราสีติวรรษมงคล เป็นพระพุทธรูปปางลีลา จัดสร้างด้วยทองคำบริสุทธิ์ร้อยละ ๙๙.๙๙ สูงตลอดพระรัศมี ๓๘ ซม. มีความหมายถึงคุณธรรม ๓๘ ประการ น้ำหนักสุทธิ ๒๐ กก. แท่นฐาน ๘ เหลี่ยม สร้างด้วยเนื้อทองคำขาว น้ำหนักสุทธิ ๕ กก. มีลักษณะเดียวกันกับ “พระพุทธธรรมิกราชบพิตร ภูมิพลนริศรจตุราสีติวรรษมงคล” พระพุทธรูปที่จัดสร้างถวาย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ แต่ยกพระหัตถ์ขวา และปรับพระบาทพระพุทธรูป

สำหรับพุทธลักษณะ เป็นพระพุทธรูปปางลีลา มีความหมาย ๓ ประการ ๑.พระพุทธคุณ หมายถึง พระพุทธรูป ๒.พระธรรมคุณ หมายถึง พระธรรมคุณ ๓๘ ประการ ๓.พระสังฆคุณ หมายถึง คณะสงฆ์ ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ และประชาชนทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดสร้างเพื่อถวายความจงรักภักดี

การจัดสร้างพระพุทธรูป ประจำพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในนามของประชาชนทั้งประเทศ เพื่อแสดงความจงรักภักดี ที่พระองค์ทรงประกอบพระราชกรณียกิจ เพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรไทย

พระสัมพุทธโคดม สิริกิติ์บรมราชินีนาถ จตุราสีติวรรษมงคล

ประกาศการครองผ้าไตรจีวรสีพระราชนิยม

ประกาศคณะธรรมยุต
เรื่อง การครองผ้าไตรจีวรสีพระราชนิยม

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงมีพระราชศรัทธามั่นคงในพระบวรพุทธศาสนา ทรงมีพระราชดำริในการที่จะให้พระภิกษุสงฆ์ครองผ้าไตรจีวรที่มีสีเหมือนกัน เพื่อความเรียบร้อยงดงาม จึงได้ทรงนำผ้าสีต่างๆ มาถวาย และมีพระราชปุจฉากับพระมหาเถระ จนได้ผ้ามีสีที่ถูกต้องไม่ผิดพระวินัย เป็นที่พอพระราชหฤทัยแล้ว จึงโปรดให้เจ้าพนักงานในพระองค์จัดผ้าไตรจีวรสีตามพระราชดำริ พระราชทานถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ในงานทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวาระต่างๆ ซึ่งพระภิกษุสงฆ์เมื่อรับพระราชทานถวายแล้ว ได้ครองจีวรสีดังกล่าว ฉลองพระราชศรัทธามาโดยลำดับ ผ้าไตรจีวรที่พระราชทานถวายนั้น ทราบกันในนามว่า "จีวรสีพระราชนิยม"

อนึ่ง ในการประชุมเจ้าคณะภาคและเจ้าคณะจังหวัดคณะธรรมยุต เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ณ วัดอาวุธวิกสิตาราม กรุงเทพมหานคร ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาเรื่องการครองผ้าไตรจีวรสีพระราชนิยม และมีมติอนุโมทนาในพระราชศรัทธาและเห็นชอบที่จะให้พระภิกษุสามเณรคณะธรรมยุตครองผ้าไตรจีวรสีพระราชนิยมเสมอกัน และให้นำเสนอคณะกรรมการบริหารคณะธรรมยุตพิจารณา

คณะกรรมการบริหารคณะธรรมยุตได้ประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ณ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร ได้พิจารณาตามข้อเสนอของเจ้าคณะภาคและเจ้าคณะจังหวัดดังกล่าว มีมติเห็นชอบและให้มีประกาศคณะธรรมยุต เรื่อง ให้พระภิกษุสามเณรคณะธรรมยุตครองผ้าไตรจีวรสีพระราชนิยม ตั้งแต่วันวิสาขบูชา พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งตรงกับวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป จึงประกาศให้ทราบและถือปฏิบัติโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๗

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)
รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต

เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) กรรมการมหาเถรสมาคม ในฐานะรักษาการเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ได้ลงนามในประกาศคณะธรรมยุตเรื่อง การครองผ้าไตรจีวรสีพระราชนิยมว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชศรัทธามั่งคงในพระพุทธศาสนา ทรงมีพระราชดำริในการที่จะให้พระภิกษุสงฆ์ครองผ้าไตรจีวรที่มีสีเหมือนกัน เพื่อความเรียบร้อยงดงามจึงได้ทรงนำผ้าสีต่าง ๆ มาถวายและมีพระราชปุจฉากับพระมหาเถระ จนได้ผ้ามีสีที่ถูกต้องไม่ผิดพระวินัยเป็นที่พอพระราชหฤทัยแล้ว จึงโปรดให้เจ้าพนักงานในพระองค์ จัดผ้าไตรจีวรสีตามพระราชดำริ พระราชทานถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ในงานทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวาระต่าง ๆ ซึ่งพระภิกษุสงฆ์ เมื่อรับพระราชทานถวายแล้วได้ครองจีวรสีดังกล่าวฉลองพระราชศรัทธามาโดยลำดับ ผ้าไตรจีวรที่พระราชทานถวายนั้นทราบกันในนามว่า “จีวรสีพระราชนิยม”

อนึ่งในการประชุมเจ้าคณะภาคและเจ้าคณะจังหวัดคณะธรรมยุตเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ณ วัดอาวุธวิกสิตาราม กรุงเทพมหานคร ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาเรื่องการครองผ้าไตรจีวรสีพระราชนิยม และมีมติอนุโมทนาในพระราชศรัทธา และเห็นชอบที่จะให้พระภิกษุสามเณรคณะธรรมยุตครองผ้าไตรจีวรสีพระราชนิยมเสมอกัน และให้นำเสนอคณะกรรมการบริหารคณะธรรมยุตพิจารณา

คณะกรรมการบริหารคณะธรรมยุตได้ประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ณ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงวัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร ได้พิจารณาตามข้อเสนอของเจ้าคณะภาคและเจ้าคณะจังหวัดดังกล่าว มีมติเห็นชอบและให้มีประกาศคณะธรรมยุต เรื่องให้พระภิกษุสามเณรคณะธรรมยุตครองผ้าไตรจีวรสีพระราชนิยม ตั้งแต่วันวิสาขบูชา พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งตรงกับวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นไป จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

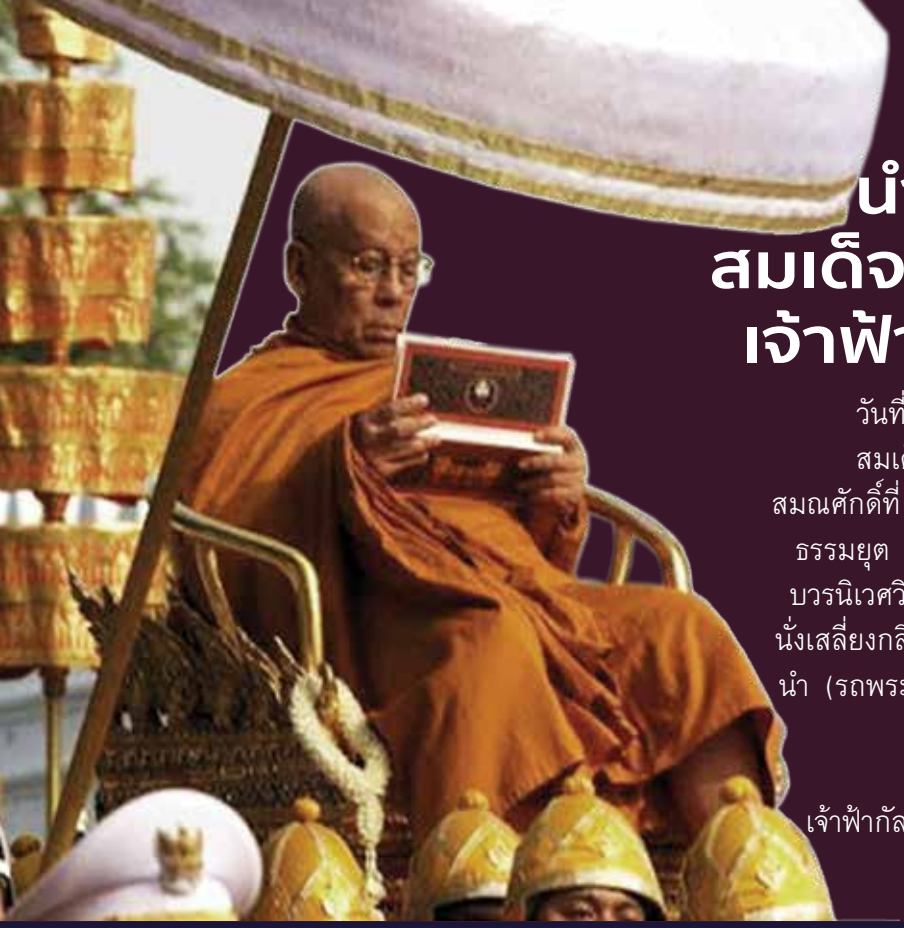
ประกาศคณะธรรมยุต เรื่องการครองผ้าไตรจีวรสีพระราชนิยมนี้ ถือได้ว่าเป็นการประกาศที่มีผลต่อการใช้จีวรของพระสงฆ์คณะธรรมยุต ที่มักใช้สีกรัก หรือ สีแก่นขนุนเข้มมาโดยตลอด เพราะว่าสีพระราชนิยมสีจะอ่อนกว่าสีกรัก ซึ่งตามธรรมเนียมปฏิบัติที่ผ่านมา เวลาพระสงฆ์รับนิมนต์เข้าพระราชพิธีในพระบรมมหาราชวังก็จะครองจีวรสีพระราชนิยม แต่การประกาศคณะธรรมยุตครั้งนี้ พระสงฆ์คณะธรรมยุตส่วนใหญ่ได้ใช้สีจีวรที่เสมอกันทั่วประเทศ

การอ่านพระอภิธรรมนำริ้วขบวนพระศพ

พระมหาจุนท์ พุรหฺมคุตฺโต นั่งเสลี่ยงอ่านพระอภิธรรมเวียนพระเมรุ

วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๖ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ขณะยังเป็นพระมหาจุนท์ พุรหฺมคุตฺโต ได้รับอาราธนานั่งเสลี่ยงอ่านพระอภิธรรมเวียนพระเมรุ ๓ รอบ ณ พระเมรุวัดเทพศิรินทราวาส ในงานพระราชทานเพลิงพระศพ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเหมวดี (๑๒ มกราคม ๒๔๓๖ – ๑๗ ตุลาคม ๒๕๑๕) ผู้ทรงเป็นผู้อุปัฏฐากในคราวอุปสมบทพระมหาจุนท์ วันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๙

พระพรหมมุนี นำริ้วขบวนพระศพ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาฯ

วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๑ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ พระพรหมมุนี ผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต กรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ได้ปฏิบัติหน้าที่แทนสมเด็จพระสังฆราช นั่งเสลี่ยงกลีบบัว (พระยานมาศพระนำ) และราชรถพระนำ (รถพระนำ) อ่านพระอภิธรรมนำขบวนพระอิสริยยศ ใน การเคลื่อนพระศพ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จากพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทสู่พระเมรุ

สมเด็จพระวันรัต นำริ้วขบวนพระศพ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาฯ

ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง

วันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๑๓.๕๐ น. สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) วัดบวรนิเวศวิหาร เชิญพระศพ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาฯ จากโรงพยาบาลศิริราช สู่พระบรมมหาราชวัง

วันที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ กรมการศาสนาอาราธนานิมนต์เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต กรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ได้รับอาราธนาเป็นพระมหาเถระผู้ที่นั่งเสลี่ยงกลีบบัว (พระยานมาศพระนำ) และราชรถน้อย (รถพระนำ) อ่านพระอภิธรรมนำริ้วขบวนพระอิสริยยศ ในการเคลื่อนริ้วขบวนพระศพ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สู่พระเมรุ ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง

วันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ สำนักพระราชวังออกแถลงการณ์เรื่อง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร สวรรคต ความว่า

“พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินไปประทับรักษาพระอาการประชวร ณ โรงพยาบาลศิริราชตั้งแต่วันศุกร์ที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ตามที่สำนักพระราชวังได้แถลงให้ทราบเป็นระยะแล้วนั้น

แม้คณะแพทย์ได้ถวายการรักษาอย่างใกล้ชิดจนสุดความสามารถ แต่พระอาการประชวรหาคลายไม่ ได้ทรุดหนักลงตามลำดับ ถึงวันพฤหัสบดีที่ ๑๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ เวลา ๑๕ นาฬิกา ๕๒ นาที เสด็จสวรรคต ณ โรงพยาบาลศิริราชด้วยพระอาการสงบ สิริพระชนมพรรษา ปีที่ ๘๙ ทรงครองราชย์สมบัติได้ ๗๐ ปี”

วันศุกร์ที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ไปโรงพยาบาลศิริราช เพื่อเคลื่อนพระบรมศพไปยังพระบรมมหาราชวัง มีพระราชพิธีสรงน้ำพระบรมศพ ณ พระที่นั่งพิมานรัตยา อัญเชิญพระบรมโกศประดิษฐาน ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในการนี้เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ได้รับฎีกาอาราธนาโปรดให้เป็นพระมหาเถระอัญเชิญพระบรมโกศประดิษฐาน ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท จากโรงพยาบาลศิริราช

เวลา ๑๖.๐๐ น. เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร เดินนำขบวนอัญเชิญพระบรมศพลงจากห้องบรรทมที่ถวายการรักษา ในอาคารเฉลิมพระเกียรติ ชั้น ๑๖ (โดยลิฟต์) มีคณะนายแพทย์ และพยาบาลที่ถวายการรักษาพยาบาลเลื่อนพระแท่นพยาบาลอัญเชิญพระบรมศพเข้าสู่ลิฟต์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย และพระบรมวงศานุวงศ์ เสด็จตามพระบรมศพ เมื่ออัญเชิญพระบรมศพถึงชั้นล่างของอาคารเฉลิมพระเกียรติ ทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ อัญเชิญพระบรมศพ ขึ้นสู่รถอัญเชิญพระบรมศพที่เทียบรออยู่หน้าประตูทางเข้าลิฟต์ (ชั้นใต้ดิน) นายแพทย์และพยาบาลที่ถวายการรักษาตามเสด็จ จากนั้นขบวนรถอัญเชิญพระบรมศพ เคลื่อนออกจากโรงพยาบาลศิริราชไปยังพระบรมมหาราชวัง เข้าทางประตูวิเศษไชยศรี ประตูพิมานไชยศรี มีรถของสมเด็จพระวันรัตนำ ตามด้วยรถอัญเชิญพระบรมศพ และขบวนรถยนต์พระที่นั่งของพระบรมวงศานุวงศ์

เวลา ๑๖.๓๓ น. เริ่มเคลื่อนขบวนอัญเชิญพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพระบรมโกศออกจากโรงพยาบาลศิริราช สู่พระบรมมหาราชวัง โดยรถตู้ทะเบียน ๑ ด ๐๙๒๙ ซึ่งรถของเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร นำขบวนอัญเชิญพระบรมศพ

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนิน ออกจากโรงพยาบาลศิริราช ทางประตู ๘ โรงพยาบาลศิริราช พร้อมด้วย พระบรมวงศานุวงศ์ เสด็จตามพระบรมศพ โดยตลอดเส้นทางมีกำลังพล เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ทั้งในและนอกเครื่องแบบ จำนวน ๒,๒๐๖ นาย ถวายการรักษาความปลอดภัย ก่อนเลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนวังหลัง ไปยังถนนอรุณอมรินทร์

ภายหลังขบวนพระบรมศพเคลื่อนผ่านไปแล้ว เวลา ๑๖.๕๕ น. สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ โดยรถตู้พระที่นั่งหมายเลขทะเบียน ๑ด ๐๙๖๘ กรุงเทพมหานคร

เวลา ๑๖.๕๘ น. ขบวนรถอัญเชิญพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ เคลื่อนผ่านถนนราชดำเนินในถึงหน้าศาลหลักเมือง เลี้ยวขวาเข้าถนนหน้าพระลาน พสกนิกรที่เฝ้ารอถวายสักการะพระบรมศพอย่างเนืองแน่นเต็มพื้นที่บนฟุตปาท

สมเด็จพระวันรัต นำพระบรมศพ พระบาทสมเด็จ พระเจ้าอยู่หัวใน พระบรมโกศ

สมเด็จพระวันรัต นั่งเสลี่ยงกลีบบัว นั่งราชรถน้อย อ่านพระอภิธรรม นำพระบรมศพ

เวลา ๑๗.๐๐ น. ขบวนรถอัญเชิญพระบรมศพถึงยังพระบรมมหาราชวังเข้าทางประตูวิเศษไชยศรี และประตูพิมานไชยศรี มีรถเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตนำ ตามด้วยรถอัญเชิญพระบรมศพ ขบวนรถยนต์พระที่นั่งของพระบรมวงศานุวงศ์ ในเวลา ๑๗.๐๑ น. รถพยาบาลอัญเชิญพระบรมศพเทียบด้านในประตูพรหมโสภา ตรงกับบันไดพระที่นั่งพิมานรัตยา ทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์อัญเชิญพระบรมศพโดยเปลพยาบาลขึ้นสู่พระที่นั่งพิมานรัตยา พระบรมวงศานุวงศ์เสด็จฯตามพระบรมศพ เมื่ออัญเชิญพระบรมศพเข้าในพระที่นั่งพิมานรัตยา ถึงที่พระแท่นสรงน้ำพระบรมศพ นายแพทย์และพยาบาลอัญเชิญพระบรมศพขึ้นบรรทมที่พระแท่น ซึ่งปูลาดด้วยพระยี่ภู่เพื่อเตรียมการสรงน้ำพระบรมศพ

ต่อมา สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินออกจากพระที่นั่งราชกรัณยสภาไปยังพระที่นั่งพิมานรัตยา ทางบันไดพระที่นั่งพิมานรัตยา (เสด็จเข้าในพระฉาก) ซึ่งพระบรมศพบรรทมอยู่บนพระแท่น ทรงเป็นองค์ประธานสรงน้ำพระบรมศพ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อย สำหรับพระบรมศพ บูชาพระพุทธรูปประจำพระชนมวาร ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยกราบถวายบังคมพระบรมศพ ทรงรับขวดน้ำพระสุคนธ์จากเจ้าพนักงาน ถวายสรงที่พระบาทพระบรมศพ (เป็นการส่วนพระองค์) กราบถวายบังคมพระบรมศพ

จากนั้นทรงรับหม้อน้ำพระสุคนธ์ โถน้ำขมิ้นและโถน้ำอบไทย จากเจ้าพนักงานสนมพลเรือน ถวายสรงที่พระบาทพระบรมศพ จากนั้นทรงหวีเส้นพระเจ้าขึ้นครั้งหนึ่ง หวีลงอีกครั้งหนึ่ง แล้วหวีขึ้นอีกครั้งหนึ่ง แล้วหักพระสาง วางไว้ในพานซึ่งเจ้าพนักงานเชิญอยู่ พนักงานประโคมโหระทึก สังข์ แตรฝรั่ง แตรงอน ปี่กลองชนะ ปี่พาทย์ ทหารกองเกียรติยศถวายความเคารพ วงดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ทหารปืนใหญ่ยิงถวายพระเกียรตินาทีละ ๑ นัด ตลอดเวลา

วันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร โปรดพระราชทานถวาย เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหารรับหน้าที่พระมหาเถระนั่งเสลี่ยงกลีบบัว (พระยานมาศพระนำ) และนั่งราชรถน้อย (รถพระนำ) อ่านพระอภิธรรมนำขบวนพระอิสริยยศพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ ในการเคลื่อนพระบรมศพจากพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท สู่พระเมรุ ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง

ริ้วขบวนที่ ๑ เชิญพระยานมาศสามลำคานออกจากพระบรมมหาราชวัง เคลื่อนออกไปตามถนนมหาราช เลี้ยวเข้าสู่ถนนท้ายวัง มุ่งไปยังถนนสนามไชย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงร่วมเดินขบวนพระบรมราชอิสริยยศ ริ้วที่ ๑ ตามพระบรมโกศ พร้อมด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ อัญเชิญพระบรมโกศ ๔ สาย ประกอบด้วย นายตำรวจขี่ม้านำ ๒ คู่ เจ้าพนักงานนำริ้ว ธง ๓ ชาย คู่แห่นายทหารบก นายทหารเรือ นายทหารอากาศ ตำรวจหลวงถือหอก มหาดเล็กหลวงคู่หน้าเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) วัดบวรนิเวศวิหาร นั่งพระเสลี่ยงกลีบบัวอ่านพระอภิธรรมนำ แห่อัญเชิญพระบรมโกศตามราชประเพณี เพื่อไปยังพระมหาพิชัยราชรถที่จอดรอหน้าวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

ทั้งนี้ เมื่อขบวนพระบรมราชอิสริยยศ ถึงยัง พระมหาพิชัยราชรถ หน้าวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร ขบวนพระยานมาศสามลำคานจะเวียนซ้าย ริ้วขบวนที่ ๑ จะเข้ารวมกับริ้วขบวนที่ ๒

ซึ่งรออยู่แล้ว พระบรมวงศานุวงศ์ เสด็จพระราชดำเนินไปพักคอย ณ พลับพลายก หน้าวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เจ้าพนักงานเชิญพระบรมโกศเทียบท้ายเกรินบันไดนาค และเชิญนพปฎลมหาเศวตฉัตรคันดาลอีกองค์หนึ่งติดตั้งที่ท้ายเกรินเพื่อกางกั้นพระบรมโกศ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ลงจากพระเสลี่ยงกลีบบัว ขึ้นราชรถน้อย

ริ้วขบวนที่ ๒ เชิญพระมหาพิชัยราชรถทรงพระบรมโกศ เคลื่อนไปตามถนนสนามไชย ถนนราชดำเนินในผ่านพลับพลายกหน้าพระที่นั่งสุทไธสวรรยปราสาท ผ่านกระทรวงกลาโหม เข้าสู่ถนนกลางท้องสนามหลวง และเคลื่อนเข้ามณฑลพระราชพิธี เมื่อเคลื่อนขบวนทหารปืนใหญ่ยิงปืนใหญ่ถวายพระเกียรตินาทีละ ๑ นัด จนกว่าพระบรมโกศขึ้นประดิษฐานบนพระจิตกาธานในพระเมรุมาศแล้วจึงหยุดยิง ขบวนพระบรมราชอิสริยยศมีมโหระทึก สังข์ แตรงอน แตรฝรั่ง ปี่กลองชนะ ประโคมตลอดเวลา และหยุดประโคมเมื่อได้เปิดพระวิสูตรบนพระเมรุมาศแล้ว ขบวนพระบรมราชอิสริยยศตอนหน้าพระมหาพิชัยราชรถตรงไปตามถนนกลางท้องสนามหลวง เทียบราชรถพระนำที่มุมราชวัติต่อถนนพระจันทร์ ส่งเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ลงจากราชรถพระนำ ไปพักที่ท้ายพระที่นั่งทรงธรรม แล้วราชรถพระนำเลยไปพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร พร้อมด้วยฉัตรพระนำเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต คู่เคียง อินทร์ พรหม คู่แห่ นายทหารบก นายทหารเรือ นายทหารอากาศ นำริ้ว ธง ๓ ชาย มโหระทึก สังข์ แตร ปี่ กลองชนะ เดินเข้าไปตั้งแถวในพระเมรุมาศตามแนวริมราชวัติด้านเหนือตะวันออก และด้านใต้ พร้อมด้วยฉัตรเครื่องสูงหักทองขวาง

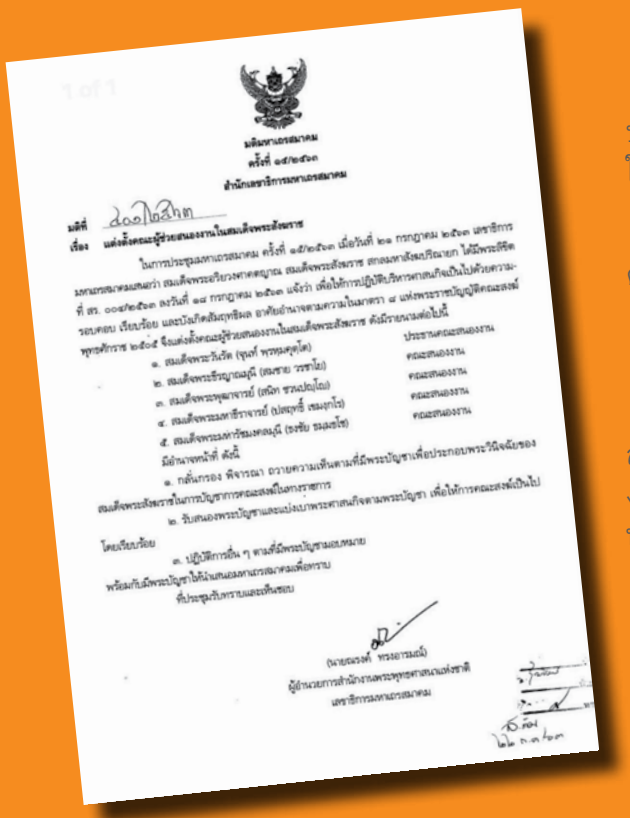
ภาระหน้าที่พิเศษอีกอย่างหนึ่งที่เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) สนองการคณะสงฆ์มาโดยตลอด คือ การที่ได้รับมอบหมายจากมหาเถรสมาคมให้เป็นผู้ตรวจสอบการคำนวณปฏิทินหลวง (ปฏิทินจันทรคติของไทย) และให้ความเห็นก่อนที่จะประกาศใช้ในแต่ละปี นอกจากที่สำคัญก็คือยังเป็นผู้เดินหมุดและคำนวณปฏิทินปักขคณนา สำหรับบอกอุโบสถให้กับคณะธรรมยุตด้วย พร้อมกับทำปฏิทินปักขคณนาโดยมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทุกปี

สมเด็จพระวันรัต ผู้ตรวจสอบและคำนวณปฏิทินปักขคณนา

เป็นประธานคณะสนองงานในสมเด็จพระสังฆราช

ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เลขาธิการมหาเถรสมาคมเสนอว่า สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้มีพระลิขิตที่ สร. ๐๐๔/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ แจ้งว่า เพื่อให้การปฏิบัติบริหารศาสนกิจเป็นไปด้วยความรอบคอบ เรียบร้อย และบังเกิดสัมฤทธิผล อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช ๒๕๐๕ จึงแต่งตั้งคณะผู้ช่วยสนองงานในสมเด็จพระสังฆราช ดังมีรายนามต่อไปนี้

๑. สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ประธานคณะสนองงาน
๒. สมเด็จพระธีรญาณมุนี (สมชาย วรชาโย) คณะสนองงาน
๓. สมเด็จพระพุฒาจารย์ (สนิท ชวนปญฺโญ) คณะสนองงาน
๔. สมเด็จพระมหาธีราจารย์ (ปสฤทธิ์ เขมงฺกโร) คณะสนองงาน
๕. สมเด็จพระมหารัชมังคลมุนี (ธงชัย ธมฺมธโช) คณะสนองงาน

มหาเถรสมาคม
ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๓
สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม

ที่ ๑๐๐๒/๒๕๖๓
เรื่อง แต่งตั้งคณะผู้ช่วยสนองงานในสมเด็จพระสังฆราช

ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เลขาธิการมหาเถรสมาคมเสนอว่า สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้มีพระลิขิตที่ สร. ๐๐๔/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๓ แจ้งว่า เพื่อให้การปฏิบัติบริหารศาสนกิจเป็นไปด้วยความรอบคอบ เรียบร้อย และบังเกิดสัมฤทธิผล อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช ๒๕๐๕ จึงแต่งตั้งคณะผู้ช่วยสนองงานในสมเด็จพระสังฆราช ดังมีรายนามต่อไปนี้

๑. สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ประธานคณะสนองงาน
๒. สมเด็จพระธีรญาณมุนี (สมชาย วรชาโย) คณะสนองงาน
๓. สมเด็จพระพุฒาจารย์ (สนิท ชวนปญฺโญ) คณะสนองงาน
๔. สมเด็จพระมหาธีราจารย์ (ปสฤทธิ์ เขมงฺกโร) คณะสนองงาน
๕. สมเด็จพระมหารัชมังคลมุนี (ธงชัย ธมฺมธโช) คณะสนองงาน

มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. กลั่นกรอง พิจารณา ถวายความเห็นตามที่มีพระบัญชา เพื่อประกอบพระวินิจฉัยของสมเด็จพระสังฆราชในการบัญชาการคณะสงฆ์ในทางราชการ

๒. รับสนองพระบัญชาและแบ่งเบาพระศาสนกิจตามพระบัญชา เพื่อให้การคณะสงฆ์เป็นไปโดยเรียบร้อย

๓. ปฏิบัติการอื่น ๆ ตามที่มีพระบัญชามอบหมาย

พร้อมกันนี้ พระบัญชาให้น้อมสนองพระราชดำรัสเพื่อทราบ ที่ประชุมรับทราบและยินยอม

(นายอดวงศ์ ทรงอารมย์)
ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการสภาสันนิบาตแห่งชาติ
เลขาธิการมหาเถรสมาคม

ทั้งนี้ นับว่าเป็นภาระหน้าที่หลังสุดที่เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ทรงพระกรุณาไว้วางพระทัยให้สนองงานถวายพระองค์ในการบริหารการคณะสงฆ์อีกตำแหน่งหนึ่ง

สมเด็จพระวันรัต กับผู้นำโลก

สมเด็จพระสันตะปาปาฟรานซิส
พระสันตะปาปาพระองค์ที่ 266
ผู้นำสูงสุดของศาสนจักร
โรมันคาทอลิก

สมเด็จพระวันรัต ให้การต้อนรับ นายอันโตนิอู กุแตเรช เลขาธิการสหประชาชาติ เนื่องในโอกาสมาเยี่ยมชมวัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

สมเด็จพระบรมราชชนนี
ซังเก โชเดน วังชุก
ทรงเป็นพระอัครมเหสีพระองค์ที่ 4
ในสมเด็จพระราชาธิบดี
จิกมี ซิงเย วังชุก
พระมหากษัตริย์แห่งภูฏาน

พระบาทสมเด็จพระบรมนาถ
นโรดม สีหมุนี พระมหากษัตริย์
ประเทศกัมพูชา

สมเด็จพระอภิสิริสุคนธา
มหาสังฆราชาธิบดี (บัวร์ กรี)
พระสังฆราชฝ่ายธรรมยุติกนิกาย
แห่งกัมพูชา

ภัททันตะ กุมาระภิวังสะ
พระสังฆมหานายก
ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม
แห่งสหภาพเมียนมา

ออองซานซูจี
รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการต่างประเทศ
และรัฐมนตรีประจำทำเนียบ
ประธานาธิบดี
สหภาพเมียนมา

องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก (The World Fellowship of Buddhists)

สภาประมุขแห่งบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย

การประชุมสุดยอดผู้นำพระพุทธศาสนาโลก ครั้งที่ ๖ ณ ประเทศญี่ปุ่น

คณะทูตานุทูตประเทศต่าง ๆ ที่ประจำอยู่ในประเทศไทย

พระบรมวงศานุวงศ์

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

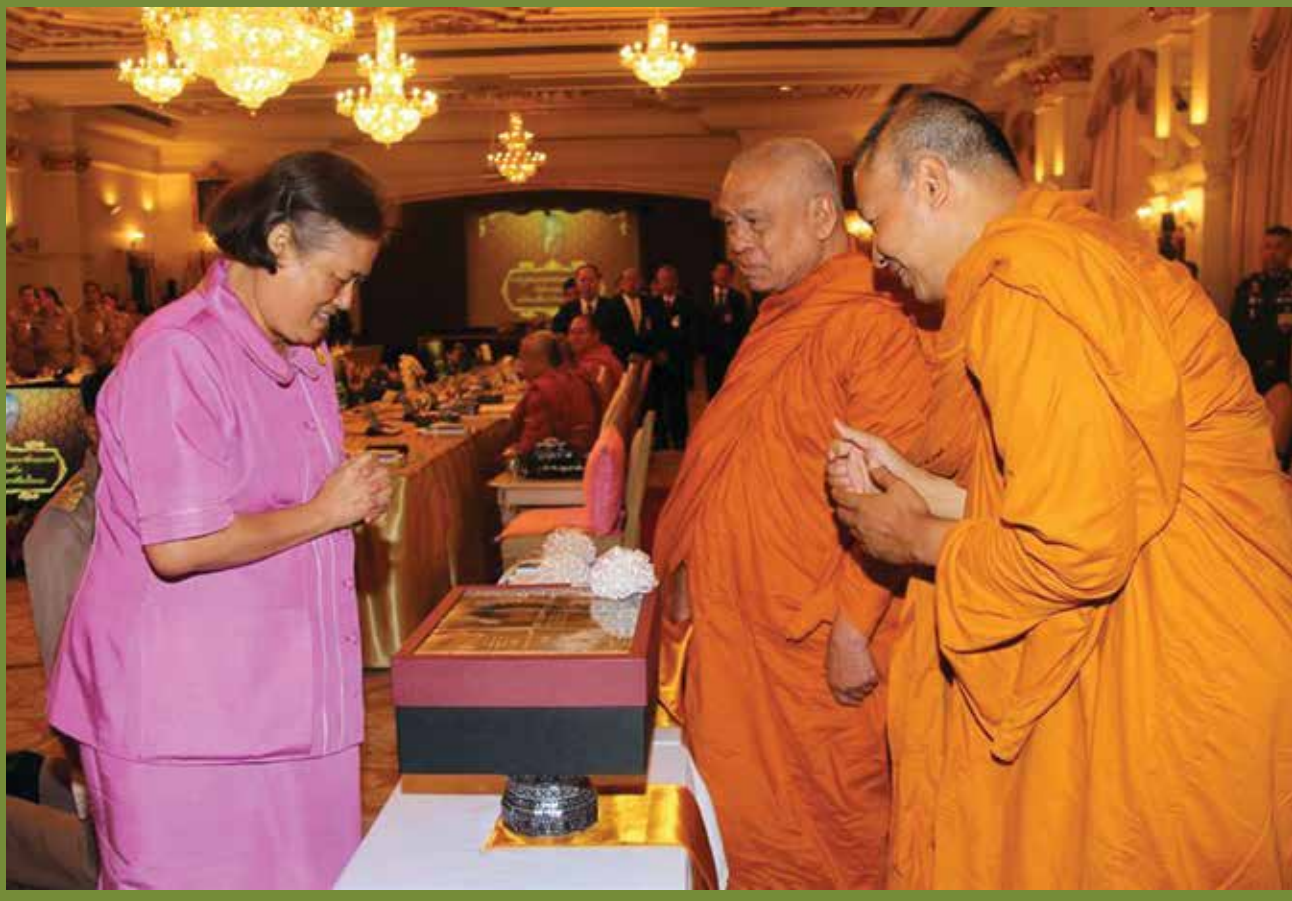

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทร
มหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เกียรติคุณ

โดยที่เจ้าพระคุณสมเด็จพระวันรัต ได้ปฏิบัติศาสนกิจและภารกิจต่าง ๆ เป็นคุณประโยชน์แก่พระศาสนาและบ้านเมืองในหลายด้านหลายประการ จึงได้รับถวายเกียรติบัตรและปริญญาบัตรมากมาย ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๒๘

ได้รับโล่เกียรติคุณจากผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรี

พ.ศ. ๒๕๔๑

ได้รับเกียรติบัตรผู้ปฏิบัติศาสนกิจดีมาก ด้านเป็นหัวหน้าผู้ตรวจการณ์คณะสงฆ์ ภาค ๓ จากเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

พ.ศ. ๒๕๓๕

ได้รับตาลปัตรสภากาชาดสมนาคุณชั้นที่ ๑ จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี

พ.ศ. ๒๕๔๑

ได้รับเกียรติบัตรผู้ปฏิบัติศาสนกิจดีมาก ด้านการปกครอง จากเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

พ.ศ. ๒๕๔๓

ได้รับเกียรติบัตรผู้ปฏิบัติศาสนกิจดีมาก ด้านการปกครอง จากเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

พ.ศ. ๒๕๔๔

ได้รับเกียรติบัตรผู้ปฏิบัติภารกิจพระพุทธศาสนาดีเด่น ด้านการศึกษา จากเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

พ.ศ. ๒๕๔๔

ได้รับวุฒิบัตรการฝึกอบรม โครงการพัฒนาคุณภาพบุคลากรทางการศึกษา จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. ๒๕๔๙

ได้รับเกียรติบัตร เป็นวิทยากรบรรยายถวายความรู้โครงการอบรมหลักสูตร พระสังฆาธิการ คณะธรรมยุติ จากโรงเรียนพระสังฆาธิการ คณะธรรมยุต

พ.ศ. ๒๕๕๐

ได้รับเกียรติบัตร เป็นวิทยากรบรรยายเรื่อง “ความรู้เรื่องปักขคณนา” จากโรงเรียนพระสังฆาธิการ

พ.ศ. ๒๕๕๒

ได้รับปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต กิตติมศักดิ์ สาขาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. ๒๕๕๓

ได้รับปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต กิตติมศักดิ์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๕๔

ได้รับปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

พ.ศ. ๒๕๕๖

ได้รับพระราชทานรางวัลอนุรักษ์ศิลปะสถาปัตยกรรมดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๖ จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี

พ.ศ. ๒๕๕๗

ได้รับปริญญาศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต กิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๕๘

ได้รับพระราชทานเสาเสมาธรรมจักร ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศ จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี

พ.ศ. ๒๕๕๙

ได้รับการถวายสมณศักดิ์ที่ “อัครมหาบัณฑิต” จากรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ วันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙

พ.ศ. ๒๕๕๙

ได้รับปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต กิตติมศักดิ์ สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร วันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พ.ศ. ๒๕๖๕

ได้รับรางวัลผู้ทำคุณประโยชน์ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จากกระทรวงศึกษาธิการ

ปัจฉิมกาล

ปัจฉิมกาลแห่ง
สมเด็จพระวันรัต
(จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต)

ปัจฉิมกาล

ช่วงปัจฉิมกาลแห่งอายุสังขารของเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) มีภารกิจเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ การพักไม่เพียงพอ แต่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ก็ยังปฏิบัติศาสนกิจต่าง ๆ สนองงานการคณะสงฆ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมวงศานุวงศ์ และโปรดญาติโยมที่มากราบในเรื่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตาเสมอ ในส่วนของการปฏิบัติพระธรรมวินัย เจ้าประคุณสมเด็จฯ ก็ปฏิบัติไม่ขาดตกบกพร่อง ทุกวันพระอุโบสถลงอุโบสถเพื่อทำปาฏิโมกขกิจไม่ขาด สังขารเริ่มแสดงอาการของความไม่สมบูรณ์ให้เห็นมากขึ้น โดยเฉพาะสภาพสังขารหลังจากการผ่าตัดเนื้องอกในถุงน้ำดีออกไปแล้ว ดีขึ้นระดับหนึ่ง แต่อาการอาพาธปรากฏบ่อยมากขึ้น แต่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ก็ไม่ยอมแพ้สังขารของตน ปล่อยเรื่องสังขารให้เป็นหน้าที่ของคณะแพทย์ดูแลกันไป ส่วนงานความรับผิดชอบนั้นยังคงปฏิบัติศาสนกิจเต็มกำลัง ปกติเหมือนเดิม

อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

สืบเนื่องจากในวันพฤหัสบดีที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖ เป็นวันที่สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ทรงเจริญพระชันษา ๑๐๐ ปีบริบูรณ์ ซึ่งนับว่าเป็นศุภมงคลวาระอันหาได้ยากยิ่ง และมิได้เคยปรากฏมีแต่กาลก่อน เป็นที่ปีติโสมนัสของพุทธบริษัททั้งปวง รัฐบาลพร้อมด้วยคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนชาวไทยจึงได้ร่วมกันจัดงานฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ขึ้นระหว่างวันที่ ๑-๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖ เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้รับงานฉลองพระชันษา ดังกล่าวไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้

ในวาระงานฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก นอกจากการจัดงานฉลองสมโภชและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติต่าง ๆ แล้ว สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) ประธานคณะกรรมการจัดงานฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ฯ ได้ดำริปรารภกับคณะรัฐบาลและคณะสงฆ์ในการจัด

สร้างอาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี เพื่อถวายเป็นพระอนุสรณ์เทิดพระเกียรติ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ทั้งนี้คณะรัฐบาลและคณะสงฆ์ได้เห็นสมควรอนุมัติสร้าง “อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน) วันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ใช้ประโยชน์เป็นสถานที่จัดพิธีบำเพ็ญกุศลและจัดพิธีการเนื่องในโอกาสต่าง ๆ อาทิ การจัดบำเพ็ญกุศล ในโอกาสสำคัญ ใช้เป็นที่จัดประชุม อบรมพระสงฆ์ เป็นที่รองรับคณะพระเถระจำนวนมาก ตลอดจน เพื่อใช้ประโยชน์ในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาต่าง ๆ

“อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน) วันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖” เป็นอาคารทรงไทยประยุกต์ สมัยรัชกาลที่ ๙ รูปทรงอาคารออกแบบเป็นสถาปัตยกรรมไทย ใช้ลวดลาย “ดอกพุดตานใบเทศ” มาประดับตกแต่งตามซุ้มหน้าต่าง หลังคาคอสอง และหน้าบัน ส่วนราวลูกกรง และช่องระบายอากาศใช้ “ซุ้มภควัม” เป็นแบบในการตกแต่ง ตัวอาคารเป็นอาคารสูง ๒ ชั้น มีพื้นที่ใช้สอยรวม ๔,๒๐๐ ตารางเมตร

ชั้นที่ ๑ เป็นห้องเอนกประสงค์

ชั้นที่ ๒ เป็นห้องบำเพ็ญกุศล ขนาดพื้นที่บรรจุคนได้จำนวน ๓๐๐ ที่นั่ง ในโถงห้องประชุม ส่วนพื้นที่ตรงกลางได้ ประดิษฐานพระแท่นมหาสมณอาสน์ กางกั้นพระเบญจปฏลเศวตฉัตร ที่ได้รับพระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้จำลองขึ้นใหม่ ภายในห้องฉากประดิษฐานพระพุทธชินสีห์จำลอง และพระรูปสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถ

บพิตร มีพระราชปรารภโปรดให้หล่อขึ้น สำหรับเชิญมาประดิษฐาน ณ อาคารแห่งนี้ และประดิษฐานพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ขณะทรงพระผนวช

อนึ่ง พระพุทธชินสีห์จำลอง และพระรูปสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ที่ประดิษฐานในห้องฉากชั้น ๒ อาคาร ๑๐๐ ปี นั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ทรงเททองหล่อ ณ บริเวณหน้าพระอุโบสถคณะรังษี วัดบวรนิเวศวิหาร เนื่องในงานบำเพ็ญกุศลครบ ๒ ปี แห่งการสิ้นพระชนม์ฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

พื้นที่และองค์ประกอบของอาคาร ประกอบด้วย

- ห้องบำเพ็ญกุศล ภายในประดิษฐานพระประธานขนาบข้างด้วยรูปหล่อจำลอง สมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณสังวร และพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ขณะทรงผนวช

- ห้องเอนกประสงค์
- ห้องพักรับรอง จำนวน ๔ ห้อง
- ห้องน้ำรวม ประกอบด้วยห้องน้ำชาย ห้องน้ำหญิง ห้องน้ำพระสงฆ์ และห้องน้ำผู้พิการ
- ที่จอดรถใต้อาคาร จำนวน ๓๒ คัน
- ส่วนประกอบอื่น ๆ อาทิ ห้องเก็บของ ห้องงานระบบ

อาคารดังกล่าวเริ่มดำเนินการสร้างเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ แล้วเสร็จเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ ใช้งบประมาณในการก่อสร้างจำนวน ๔๐๐ ล้านบาท สำหรับตัวอาคาร และอีก ๑๐๐ ล้านบาท สำหรับการตบแต่งภายในอาคารและเครื่องใช้สอยภายในอาคาร โดยมีรัฐบาล สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ องค์กรภาคเอกชน และผู้มีจิตรศรัทธาร่วมบริจาคสมทบทุน

ในวันพุธที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๖.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะดำรงพระอิสริยยศที่ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนิน แทนพระองค์ พร้อมด้วยพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ไปทรงประกอบพิธีเปิด “อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน) วันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖” ณ วัดบวรนิเวศวิหาร โดยมี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี พร้อมด้วยคณะกรรมการจัดงานฯ เฝ้าฯ รับเสด็จ

อาคารปิยะสมบัติกุล

สร้างอาคารปิยะสมบัติกุล อาคารบริการและอาคารรับรอง วัดบวรนิเวศวิหาร

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร รูปที่ ๗ เมื่อดำเนินการสร้าง “อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก” เพื่อเป็นอนุสรณียวัตถุแห่งการเฉลิมพระชันษา ๑๐๐ ปี ในสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ซึ่งมีพระราชพิธีเปิดอาคารโดย พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด “อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน)” เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

ต่อมาเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ดำริว่าน่าจะมีอาคารอีกหลังหนึ่ง คู่กับ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เพื่อใช้เป็นอาคารบริการและอาคารรับรอง อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส ความดำริในการสร้างอาคารบริการฯ ของเจ้าประคุณสมเด็จฯ น้อมรับสนองดำริโดยนายฉัตรชัย ปิยะสมบัติกุล ผู้เป็นเจ้าภาพสร้างถวายวัดบวรนิเวศวิหาร โดยได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารบริการ ในวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ มีเจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ และได้ประกอบพิธีถวายอาคารบริการและอาคารรับรองแก่คณะสงฆ์วัดบวรนิเวศวิหาร โดยตั้งชื่ออาคารตามนามสกุลของคณะเจ้าภาพว่า “อาคารปิยะสมบัติกุล” ประกอบพิธีถวายอาคาร ในวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

อาคารปิยะสมบัติกุลเป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ๕ ชั้น สำหรับเป็นอาคารบริการและอาคารรับรองพระภิกษุสามเณร ประกอบไปด้วย

ในชั้นที่ ๑ มีห้องโถงเอนกประสงค์ ๑ ห้อง และห้องเตรียมอาหาร ๑ ห้อง

ในชั้นที่ ๒ มีห้องเอนกประสงค์ ๑ ห้อง มีห้องรับรองพิเศษ ๔ ห้อง และห้องรับรองธรรมดา ๑ ห้อง

ในชั้นที่ ๓ มีห้องรับรองธรรมดา ๑๒ ห้อง ห้องรับรองใหญ่อีก ๑ ห้อง

ในชั้นที่ ๔ มีห้องรับรองธรรมดา ๑๒ ห้อง ห้องรับรองใหญ่อีก ๑ ห้อง

ในชั้นที่ ๕ มีห้องรับรองรวม ๑ ห้อง เพื่อรองรับการบรรพชาอุปสมบทหมู่ สามารถรับรองได้ ๒๑ รูป

คำถวายอดิเรก

สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง

คำถวายอดิเรก
สำหรับใช้เฉพาะสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง

อติเรก วสฺสสตํ ชีวตุ.
อติเรก วสฺสสตํ ชีวตุ.
อติเรก วสฺสสตํ ชีวตุ.
ทีฆายุกา โหตุ อโรคา โหตุ.
ทีฆายุกา โหตุ อโรคา โหตุ.
สุขิตา โหตุ ปรมราชมาตา
สิทฺธิกิจฺจํ สิทฺธิกมฺมํ สิทฺธิลาโภ ยโส นิจฺจํ.
ปรมราชมาตุยา ภวตุ สพฺพทา.

คำถวายพระพรลา

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิพิพัฒนมงคล
พระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่ สมเด็จบรมบพิตร
พระราชสมภารพระองค์ สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง
ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐเวลานี้สมควรแล้ว อาตมภาพทั้งปวง
ขอถวายพระพรลา แด่ สมเด็จบรมบพิตร
พระราชสมภารพระองค์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ
ขอถวายพระพร

ขอถวายพระพร

คำถวายอดิเรก
สมเด็จพระนางเจ้าฯ บรมราชินี

คำถวายอดิเรก
สำหรับใช้เฉพาะสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี

อติเรก วสฺสสตํ ชีวตุ
อติเรก วสฺสสตํ ชีวตุ.
อติเรก วสฺสสตํ ชีวตุ.
ทีฆายุกา โหตุ อโรคา โหตุ.
ทีฆายุกา โหตุ อโรคา โหตุ.
สุขิตา โหตุ สุทิตา ปรมราชินี
สทฺธิกิจฺจํ สทฺธิกมฺมํ สทฺธิลาโภ ยโส นิจฺจํ.
สุทิตาปรมราชินิยา ภวตุ สพฺพทา.

คำถวายพระพรลา

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิพิพัฒนมงคล
พระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่สมเด็จบรมบพิตร
พระราชสมภารพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี
ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ เวลานี้สมควรแล้ว อาตมภาพทั้งปวง
ขอถวายพระพรลา แด่ สมเด็จบรมบพิตร
พระราชสมภารพระองค์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

ขอถวายพระพร

ขอถวายพระพร

คำถวายอดิเรก

ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) กรรมการมหาเถรสมาคม ปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุมมหาเถรสมาคม ปรารภว่าพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมสถาปนา สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดาพัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี และเฉลิมพระนามาภิไธย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จึงยกร่างคำถวายอดิเรก สำหรับใช้เฉพาะสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง และคำถวายอดิเรก สำหรับใช้เฉพาะสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี พร้อมกับมีบัญชาให้นำเสนอมหาเถรสมาคมเพื่อโปรดพิจารณา

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบ และให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติแจ้งเจ้าคณะใหญ่ เจ้าคณะภาค ทราบ และแจ้งเจ้าคณะจังหวัดทั้ง ๒ ฝ่าย เพื่อแจ้งวัดทุกวัดในเขตปกครองทราบ พร้อมทั้งแจ้งวัดไทยในต่างประเทศทุกวัดเพื่อทราบ

สร้างอาคารรับรอง “สมเด็จพระวันรัต”

เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ปรารภสร้างอาคารรับรอง บริเวณหน้าอาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส และได้กำหนดทำพิธีบวงสรวงเทพาอารักษ์ เพื่อให้พื้นที่ดังกล่าวเหมาะกับการปลูกสร้างอาคารรับรองใหม่

ต่อมาวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้เป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ อาคารรับรองบริเวณหน้าอาหารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส โดยคุณเจริญ-คุณหญิงวรรณา สิริวัฒนภักดี และครอบครัว มีจิตศรัทธาบริจาคทุนทรัพย์ เพื่อการจัดสร้างอาคารรับรองดังกล่าว ทั้งประสงค์เจตนารมย์ ถวายเป็นเกียรติคุณแด่เจ้าประคุณสมเด็จฯ โดยได้ขอตั้งชื่ออาคารว่า “อาคารรับรองสมเด็จพระวันรัต” เพื่อถวายวัดบวรนิเวศวิหาร (การดำเนินการก่อสร้างหยุดชะงักชั่วคราว เพราะเจ้าประคุณสมเด็จฯ ถึงแก่มรณภาพ)

ประธานคณะสนองงานในสมเด็จพระสังฆราช

ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้มีพระลิขิตแต่งตั้งคณะผู้ช่วยสนองงานในสมเด็จพระสังฆราช เพื่อให้การปฏิบัติบริหารศาสนกิจเป็นไปด้วยความรอบคอบ เรียบร้อย และบังเกิดสัมฤทธิผล โดยแต่งตั้งให้สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เป็นประธานคณะสนองงาน มีอำนาจหน้าที่

๑. กลั่นกรอง พิจารณา ถวายความเห็นตามที่มีพระบัญชา เพื่อประกอบพระวินิจฉัยของสมเด็จพระสังฆราชในการบัญชาการคณะสงฆ์ในทางราชการ

๒. รับสนองพระบัญชาและแบ่งเบาพระศาสนกิจตามพระบัญชา เพื่อให้การคณะสงฆ์เป็นไปโดยเรียบร้อย

๓. ปฏิบัติการอื่น ๆ ตามที่มีพระบัญชามอบหมาย

ประธานในงานพิธีประดิษฐาน พระครุฑพ่าห์พระราชทานและ เปิดป้ายอาคารไทยเบฟควอเตอร์

เมื่อวันที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้ไปเป็นประธานในงานพิธีประดิษฐานพระครุฑพ่าห์พระราชทาน และเปิดป้ายอาคารไทยเบฟควอเตอร์ ณ อาคารไทยเบฟควอเตอร์ ในโอกาสเดียวกัน ได้ชมพิพิธภัณฑ์ในรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มไทยเบฟ เรื่อง Water of Life Experience ณ อาคารไทยเบฟควอเตอร์ด้วย

ประธานเปิดประชุม พระสังฆาธิการ

เมื่อวันที่ ๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ เจ้าคณะจังหวัดกรุงเทพมหานคร-สมุทรปราการ (ธรรมยุต) ได้จัดประชุมพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส ในเขตปกครองกรุงเทพมหานคร-สมุทรปราการ (ธรรมยุต) ซึ่งได้อาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นประธานเปิดประชุมและกล่าวสัมโมทนียกถา ว่าด้วยการบริหารการคณะสงฆ์ในระดับจังหวัดกรุงเทพมหานคร-สมุทรปราการ (ธ) และได้กล่าวอบรมเรื่องต่าง ๆ ให้แก่พระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส ในเขตปกครองกรุงเทพมหานคร - สมุทรปราการ (ธรรมยุต) ณ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (ญสส)

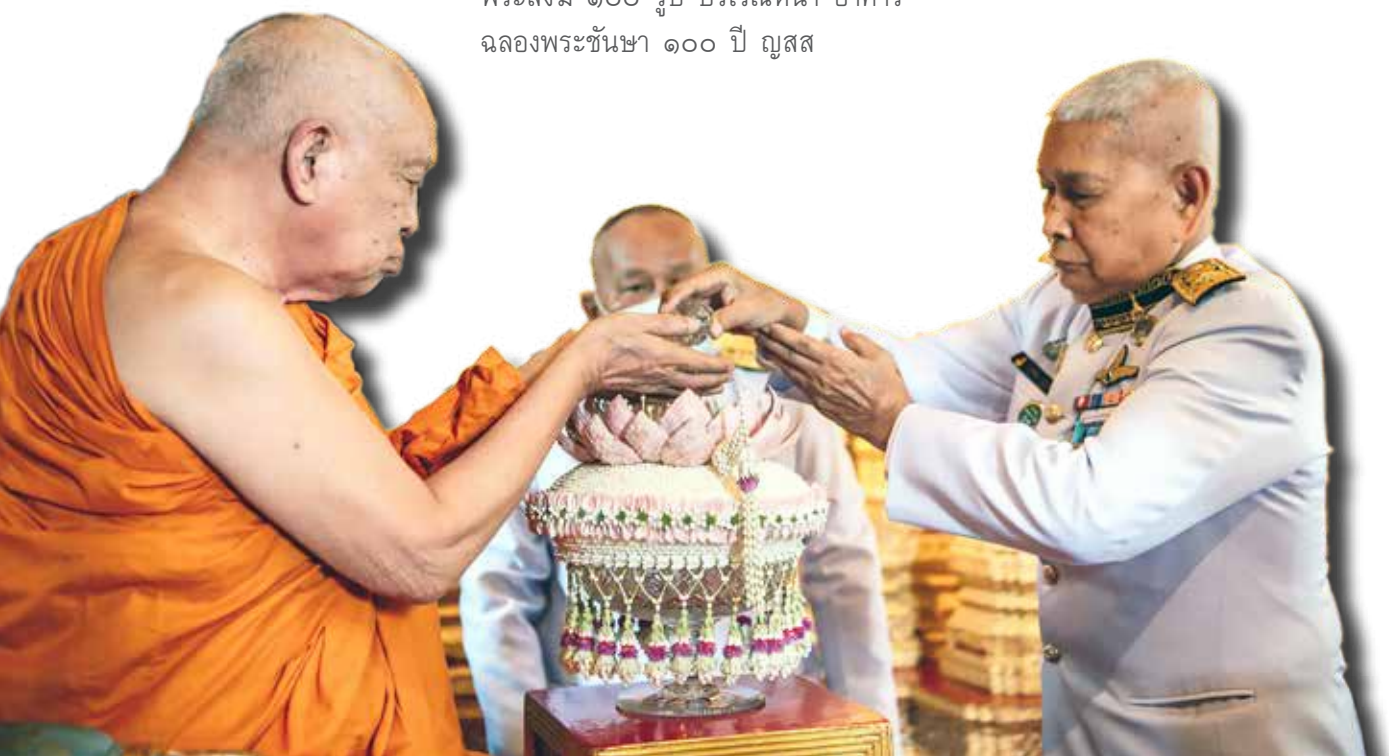
บำเพ็ญกุศลอายุครบ ๗ รอบนักษัตร ๘๔ ปี

เนื่องในวันคล้ายวันเกิดของเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) คณะสงฆ์วัดบวรนิเวศวิหาร และคณะศิษยานุศิษย์ ในเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้จัดพิธีบำเพ็ญกุศลอายุครบ ๗ รอบนักษัตร ๘๔ ปี เจ้าประคุณสมเด็จฯ ด้วยจิตโสมนัสในอายุวัฒนมงคลกาลนี้ ณ พระอุโบสถ และอาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วัดบวรนิเวศวิหาร ระหว่างวันที่ ๑๖-๑๗-๑๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

วันพุธที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ (แรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๐) ได้มีพิธีบำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทานอุทิศถวายสมเด็จพระบุรพาจารย์และพระบุรพการี ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้นที่ ๒ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส โดยพิธีประกอบด้วยพระสงฆ์แสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์ พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดพระพุทธมนต์ พระสงฆ์ ๔๐ รูป รับทักษิณานุปทาน และพระสงฆ์จีนนิกาย-อนัมนิกาย ๒๐ รูป รับทักษิณานุปทาน

วันพฤหัสบดีที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ (แรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐) ภาคเช้า ถวายภัตตาหารเช้าแด่พระภิกษุสามเณร จำนวน ๑๐๐ รูป ณ ห้องประชุม ชั้นที่ ๑ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส และเจ้าประคุณสมเด็จฯ พร้อมคณะศิษยานุศิษย์ ตักบาตรพระสงฆ์ ๑๐๐ รูป บริเวณหน้า อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส

พัดรองที่ระลึก ๗ รอบ

เวลา ๑๐.๑๕ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานน้ำสรง ผ้าไตร และเครื่องสักการะ เนื่องในโอกาสเจริญอายุครบ ๗ รอบ ๘๔ ปี ถวายแด่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ณ พระอุโบสถ วัดบวรนิเวศวิหาร ขณะมีพิธีบำเพ็ญกุศลอายุครบ ๗ รอบ นักษัตร โดยพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ ผู้เป็นกรรมการมหาเถรสมาคม ๒๐ รูป เจริญพระพุทธมนต์ และถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ที่เจริญพระพุทธมนต์ภายในพระอุโบสถ และศาลาแดง โดยมีนายอนุชา นาคาศัย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ร่วมพิธีด้วย

ภาคบ่าย พระภิกษุสามเณรวัดบวรนิเวศวิหาร เจริญพระพุทธมนต์ถวายเพื่อความเป็นสวัสดิมงคลแด่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร แล้วยังมีพระสงฆ์ ๑๐ รูป จากวัดคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี เจริญพระพุทธมนต์มหาสมัยสูตรถวายเพื่อความเป็นสวัสดิมงคล ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหารด้วย

วันศุกร์ที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ (ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑๑) ภาคเช้า ได้จัดพิธีบำเพ็ญกุศลเพื่อความเป็นสวัสดิมงคลเนื่องในโอกาสเจริญอายุครบ ๗ รอบ นักษัตร ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้นที่ ๒ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส โดยมีพระสงฆ์แสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์ อาราธนาพระสงฆ์ ๒๐ รูป เจริญพระพุทธมนต์ และถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ที่เจริญพระพุทธมนต์ ณ ห้องประชุม ชั้นที่ ๑ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส และพระสงฆ์สามเณรอีก ๓๐๐ รูป ณ อาคารวชิรญาณวงศ์ โรงเรียนวัดบวรนิเวศ ภาคบ่าย มีพิธีทอดผ้าป่าการศึกษา สมทบทุนพัฒนาการศึกษานักเรียนโรงเรียนวัดบวรนิเวศ ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้นที่ ๒ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส เวลา ๑๖.๐๐ น. คณะธรรมยุตจัดพิธีเจริญนวัคคหายุสมธัมม์ เพื่อความเป็นสวัสดิมงคล ถวายแด่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ณ พระอุโบสถ วัดบวรนิเวศวิหาร

อาคารที่จอดรถยนต์ วัดบวรนิเวศวิหาร บริเวณตรอกบวรรังษี

ผลจากความดำริในการพัฒนาวัดบวรนิเวศวิหารทั้งอารามของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้มอบนโยบายให้มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทำการเวนคืนที่ดินของวัดบวรนิเวศวิหารที่อยู่ติดกับเขตเสนาสนะของพระสงฆ์บริเวณตรอกบวรรังษี โดยไม่ให้ชาวบ้านที่อยู่มาเดิมเกิดความเดือดร้อนแต่อย่างใด เมื่อดำเนินการจนได้คืนที่ดินแนวตรอกบวรรังษีตลอดแนว เจ้าประคุณสมเด็จฯ จึงได้ดำเนินการสร้างกำแพงวัดด้านหลังยาวตลอดแนว ให้แยกเป็นสัดส่วนออกจากบ้านเรือนของชาวบ้านอย่างชัดเจน และทำการรื้ออาคารเก่าที่ผุพังในบริเวณที่ดินที่ได้เวนคืนมา ทำให้พื้นที่บริเวณนั้นว่างโล่ง เจ้าประคุณสมเด็จฯ จึงได้ดำริที่จะสร้างอาคารที่จอดรถยนต์วัดบวรนิเวศวิหาร ๕ ชั้น รวมดาดฟ้า ขึ้นในพื้นที่ของวัดที่ว่างโล่งบริเวณตรอกบวรรังษีนั้น โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการวัดบวรนิเวศวิหาร

อาคารที่จอดรถยนต์วัดบวรนิเวศวิหารเริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ และสร้างเสร็จอย่างสมบูรณ์ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ และได้เปิดใช้งานตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

อาคารที่จอดรถยนต์วัดบวรนิเวศวิหารนั้น มีพื้นที่จอดรถยนต์ได้รวม ๒๒๒-๒๓๐ คัน นับเป็นการพัฒนาวัดบวรนิเวศวิหารตามวิสัยทัศน์ของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ผู้เป็นเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร รูปที่ ๗ ให้เข้ากับสังคมปัจจุบัน ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้เข้าวัดได้เป็นอย่างดี

บำเพ็ญกุศลถวาย พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีพัฒนา

ด้วยเจ้าประคุณสมเด็จฯ รำลึกถึงพระกรุณาธิคุณในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีพัฒนา ผู้เป็นเป็นพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงมีพระคุณูปการต่อวัดบวรนิเวศวิหารยิ่ง

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีพัฒนา ทรงมีพระสุขภาพไม่ดีตั้งแต่ครั้นประสูติกาล พอเจริญชันษาได้ถึง ๒๐ ปี ก็ได้สิ้นพระชนม์ ในวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๑๖ และได้รับพระราชทานเพลิงพระศพ ณ พระเมรุวัดบวรนิเวศวิหาร ส่วนพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์นั้น เมื่อสิ้นพระชนม์แล้ว สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เป็นผู้ได้รับถวายทรัพย์พระราชมรดกของพระองค์นั้น ในส่วนสมเด็จพระมหาสมณเจ้าพระองค์นั้น ได้ให้ไวยาวัจกรนำพระราชทรัพย์ที่ได้รับถวายไปจัดซื้อเป็นที่ดินแถวศาลายา ถวายไว้เป็นที่ของวัดบวรนิเวศวิหาร

เจ้าประคุณสมเด็จฯ จึงได้ปรารภกับคณะสงฆ์วัดบวรนิเวศวิหารว่า พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีพัฒนา มีพระคุณูปการต่อวัดบวรนิเวศวิหารยิ่งนัก สมควรบำเพ็ญกุศลถวายเพื่อแสดงถึงกตัญญูกตเวทิตาธรรม

เมื่อทำการเตรียมทำพิธีบำเพ็ญกุศลถวาย จึงได้มีการค้นพระบรมอัฐิ พระอัฐิ ต่าง ๆ ที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทรงรักษาไว้ที่ตำหนักใหญ่ วัดบวรนิเวศวิหาร ปรากฏว่า ได้พบผะอบพระอัฐิ ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีพัฒนา โดยมีลายพระหัตถ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส กำกับไว้อย่างชัดเจน เจ้าประคุณสมเด็จฯ จึงได้จัดพิธีบำเพ็ญกุศลถวายพระอัฐิ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีพัฒนา พระองค์นั้น ในวันตรงกับวันสิ้นพระชนม์ คือ วันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔ นับว่าเป็นการรำลึกถึง พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์นั้น ผู้ทรงมีพระคุณูปการยิ่งต่อวัดบวรนิเวศวิหาร ที่ถูกลืมไปแล้ว อีกคำรบหนึ่ง

เยี่ยมชม... อาคารกวีบรรณาลัย

สภาพสังขารของเจ้าประคุณสมเด็จฯ อ่อนแรงไปมาก เป็นผลข้างเคียงจากการรักษาด้วยเคมีบำบัด แต่กระนั้น เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ด้วยความรับผิดชอบในการพัฒนาวัดบวรนิเวศวิหาร เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้เดินไปดูการจัดอาคารกวีบรรณาลัย ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้วชิรญาณสังวร ตามที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้มีบัญชาให้ดำเนินการ พร้อมกับไปดูการเตรียมการจัดนิทรรศการ **“พระมหาสมณานุสรณ์ : จดหมายเหตุสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส”** ตามที่ได้มีบัญชาให้จัดถวายเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เนื่องในโอกาสที่องค์การยูเนสโก ประกาศรับรองสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ให้เป็น **“บุคคลสำคัญของโลก”** ประจำปี พุทธศักราช ๒๕๖๔ ณ อาคารกวีบรรณาลัย แต่ด้วยเรี่ยวแรงที่อ่อนแอ ไม่สามารถที่จะขึ้นไปดูชั้น ๒ ได้

ดูการเปลี่ยนพระวิสูตร พระพุทธชินสีห์

พระพุทธชินสีห์ พระประธานประจำพระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร มีธรรมเนียมในการเชิญพระวิสูตรมาประดับถวายเป็นพุทธบูชา โดยเฉพาะในวันสำคัญ ๆ เช่น วันพระราชทานทรงถวายผ้าพระกฐิน และเมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินทรงสักการะ ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระวิสูตรที่ไขประดับถวายมาตลอดทุกปีนั้น เป็นพระวิสูตรที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงถวายแด่พระพุทธชินสีห์เป็นพุทธบูชา เมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนครโดยทางชลมารค ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๑๖ เป็นพระวิสูตรตาดทองประดับตราแผ่นดิน เวลาล่วงผ่านมากว่า ๑๔๘ ปี สภาพพระวิสูตรมีเสื่อมสภาพไปตามกาลเวลา มีการซ่อมแซมตามสภาพมาโดยตลอด จนซ่อมแซมยากมากขึ้น

เมื่อมีโอกาสเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ถวายพระพรเรื่องสภาพความเสื่อมของพระวิสูตรถวายพระบาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บูรณะผ้าทิพย์ตาดมีลูกรุ่ยกรุยทองให้มีสภาพดีเหมือนเดิม พร้อมกับเปลี่ยนผ้าทรงสะพัก พระพุทธสยามาภิวัฒนบพิตร ภูมิพลนริศทสสหัสสทิวัสรัชการี ปัณณาสวรรษศรีอุภัยมหามงคล พระพุทธรูปประจำพระชนมพรรษา ๕๐ พรรษา พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และผ้าทรงสะพักพระพุทธวิโลกนญาณบพิตร สิริกิติธรรมโสตถิมงคล พระพุทธรูปประจำพระชนมวาร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ได้เสื่อมสภาพตามกาลเวลา ทั้งนี้เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา

ในวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ พนักงานภูษามาลา สำนักพระราชวัง ได้อัญเชิญพระวิสูตรที่ทำการบูรณะเสร็จแล้ว มาไขประดับถวายให้เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ดู ทั้งนี้ ได้มีการประกอบพิธีบวงสรวงพระวิสูตร โดยพระมหาราชครูพิธีศรีวิสุทธิคุณ (ชวิน รังสิพราหมณกุล) หัวหน้าพราหมณ์ กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง และได้ประกอบพระราชพิธีถวายพระวิสูตรเป็นพุทธบูชาในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินในการพระราชพิธีทรงถวายผ้าพระกฐิน ในวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เพื่อประดิษฐาน ณ วัดรัตนวนาราม

เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้รับถวายที่ดินมีเนื้อที่รวม ๗๐ ไร่ ๓ งาน ๒๗ ตารางวา ที่ตำบลบ่อพลอย อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด เพื่อสร้างวัดในพระพุทธศาสนา เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้เริ่มดำเนินการสร้างวัดรัตนวนารามตั้งแต่วันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้นมา ต่อมาเมื่อเจ้าประคุณสมเด็จฯ ต้องมาประสบกับอาการอาพาธมากขึ้น ทำให้การดำเนินงานสร้างวัดรัตนวนาราม ไม่สามารถเดินทางไปดูแลได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้นอย่างที่ได้ปฏิบัติมาโดยตลอด

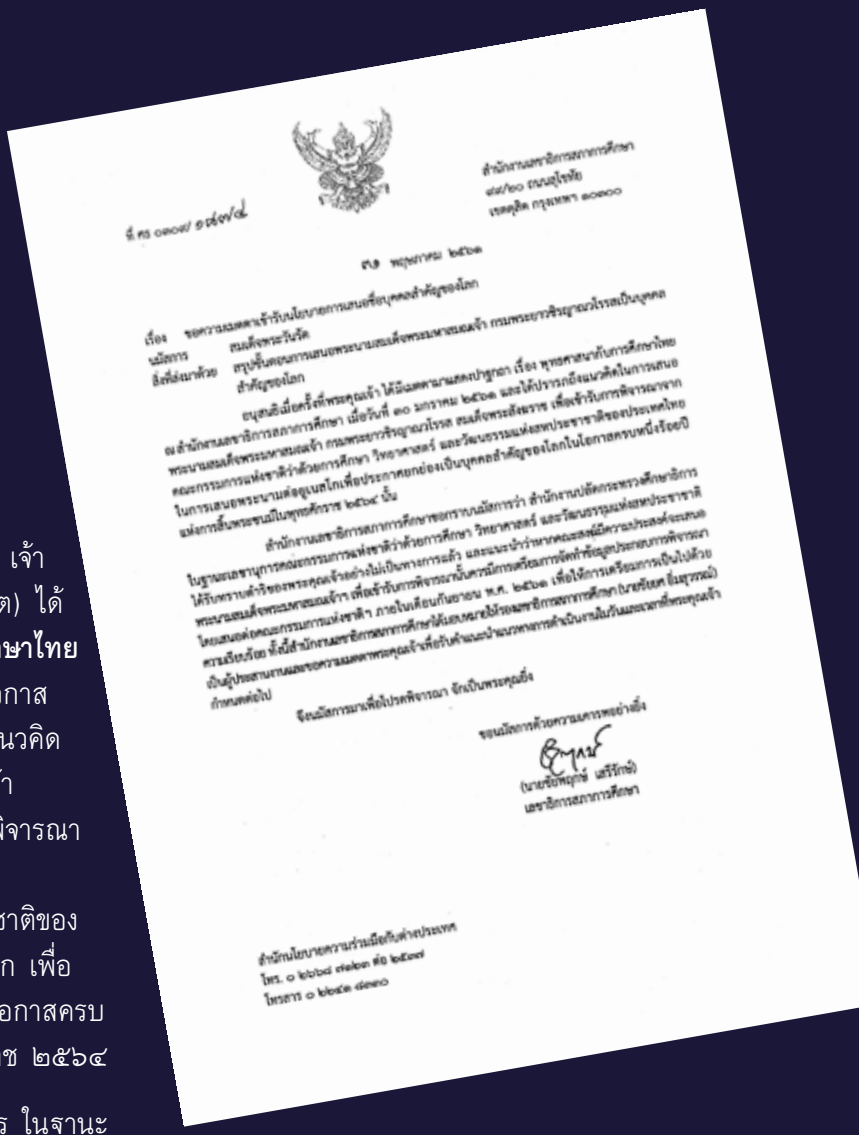

ฉะนั้น ในวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ประกอบพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ รับถวายบุษบกและธรรมาสน์ วัดรัตนวนาราม พร้อมรับกัปปิยภัณฑ์สร้างอุโบสถวัดรัตนวนาราม โดยคุณฐาปน สิริวัฒนภักดี ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้นที่ ๒ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส วัดบวรนิเวศวิหาร

เสนอพระนาม สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส “เป็นบุคคลสำคัญของโลก”

เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้แสดงปาฐกถา เรื่อง **พุทธศาสนากับการศึกษาไทย** ณ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในโอกาสดังกล่าว เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ปรารภถึงแนวคิดในการเสนอพระนามสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาชิรญาณวโรรส เพื่อเข้ารับการพิจารณาจากคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติของประเทศไทย ในการเสนอพระนามต่อยูเนสโก เพื่อประกาศยกย่องเป็นบุคคลสำคัญของโลกในโอกาสครบ ๑๐๐ ปี แห่งการสิ้นพระชนม์ในปีพุทธศักราช ๒๕๖๔

ต่อมาสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนะรรมแห่งสหประชาชาติ ได้นำการปรารภของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ไปเตรียมการจัดทำข้อมูลประกอบการพิจารณา โดยนำเสนอต่อคณะกรรมการแห่งชาติ ภายในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒

ในขณะที่ทางกระทรวงศึกษาธิการเตรียมข้อมูลนำเสนอ ในส่วนของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ในตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต และผู้อำนวยการมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มีหนังสือ ที่ ๐๐๒/๔๘ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๑ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เรื่อง เสนอพระนามสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาชิรญาณวโรรส เป็นบุคคลสำคัญของโลก เพื่อนำเสนอมหาเถรสมาคมโปรดพิจารณา

ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ เลขาธิการมหาเถรสมาคมเสนอว่า ด้วยในปีพุทธศักราช ๒๕๖๔ จะเป็นวาระครบ ๑๐๐ ปี แห่งการสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาชิรญาณวโรรส สมเด็จพระสังฆราช พระองค์ที่ ๑๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ในโอกาสสำคัญดังกล่าว เพื่อประกาศยกย่องพระเกียรติคุณที่พระองค์ทรงมีพระคุณูปการทั้งด้านการศาสนา การบริหารจัดการคณะสงฆ์ และการศึกษาของประเทศชาติ และงานพระนิพนธ์ในด้านวิชาการ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ให้เป็นที่ปรากฏไปยังประชาชนทั่วไป

ทั้งในระดับประเทศและในระดับนานาชาติ จึงเห็นสมควรเสนอพระนามสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาชิรญาณวโรรส เพื่อเข้ารับการพิจารณาจากคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) เพื่อประกาศยกย่องเป็นบุคคลสำคัญของโลก ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นสมควรเป็นอย่างยิ่ง และให้ดำเนินการได้ทันที โดยไม่ต้องรอรับรองรายงานการประชุม

เลขาธิการสภาการศึกษา ได้ตั้งคณะทำงานร่วมกับวัดบวรนิเวศวิหาร เพื่อดำเนินการนำเสนอพระนามตามกฎระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการและองค์การยูเนสโก และในที่สุด สำนักเลขาธิการ

คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ได้มีหนังสือแจ้งผลการเสนอชื่อบุคคลสำคัญฯ ต่อเลขาธิการสภาการศึกษา ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้มีหนังสือแจ้งเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ที่ ศธ ๐๓๐๙/๓๘๙๗ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เรื่อง แจ้งผลการเสนอชื่อบุคคลสำคัญหรือผู้มีผลงานดีเด่นและเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ของไทย เพื่อให้ยูเนสโกประกาศยกย่องและร่วมเฉลิมฉลอง ในปี ๒๕๖๓-๒๕๖๔ ความว่า

"ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาร่วมกับวัดบวรนิเวศวิหาร ได้มีหนังสือเสนอพระนามสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี แห่งการสิ้นพระชนม์ ในวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๔ เพื่อเสนอไปยังองค์การยูเนสโกประกาศยกย่องและร่วมเฉลิมฉลอง ในปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ นั้น

บัดนี้ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ได้มีหนังสือแจ้งว่า ที่ประชุมสมัยสามัญขององค์การยูเนสโก ครั้งที่ ๔๐ ได้มีมติรับรองบัญชีรายชื่อการร่วมเฉลิมฉลองวาระครบรอบที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับงานขององค์การยูเนสโก ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ จำนวน ๕๙ รายการ ซึ่งรวมถึงสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี แห่งการสิ้นพระชนม์ (100th anniversary of the death of His Royal Highness Prince Vajirañāṇavarorasa (Somdet Pra Maha Samana Chao Krom Phraya Vajirañāṇavarorasa (1860-1921)) เพื่อโปรดทราบและขอได้โปรดนำเรียนมหาเถรสมาคม เพื่อกำหนดแนวทางการเฉลิมฉลองต่อไป"

เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อเสนอมหาเถรสมาคมทราบผลการเสนอชื่อบุคคลสำคัญฯ จากยูเนสโก และเพื่อให้กำหนดแนวทางการเฉลิมฉลองต่อไป

ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ มหาเถรสมาคม มีมติที่ ๑๕/๒๕๖๓ รับทราบเรื่อง องค์การยูเนสโก (UNESCO) ยกย่องให้ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เป็นบุคคลสำคัญของโลก โดยที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงมีพระคุณูปการทั้งด้านการศาสนา การบริหารการจัดการคณะสงฆ์ และการศึกษาของประเทศชาติ ทรงเป็นผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ทรงพัฒนาหลักสูตรนักธรรม ทั้งยังทรงมีพระนิพนธ์ด้านวิชาการทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ปรากฏทั้งในประเทศและต่างประเทศ

เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้กำหนดวันเฉลิมฉลองให้ยิ่งใหญ่ ในวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๔ ตรงกับวันครบ ๑๐๐ ปีแห่งการสิ้นพระชนม์ แต่ด้วยสถานการณ์การระบาดของโควิด-๑๙ อย่างรุนแรง ไม่สามารถดำเนินการจัดงานเฉลิมฉลองได้ นอกเสียจากการจัดปาฐกถาแบบออนไลน์ ตามสถาบันต่าง ๆ มีสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นต้น

เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ในโอกาสที่องค์การยูเนสโกยกย่องให้เป็นบุคคลสำคัญของโลก ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เจ้าประคุณสมเด็จฯ จึงให้มีการจัดนิทรรศการ “พระมหาสมณานุสรณ์” ทั่วอารามวัดบวรนิเวศวิหาร และได้ขอพระราชทานทูลเชิญ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จทรงเปิดนิทรรศการ **“พระมหาสมณานุสรณ์”**

วันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ในโอกาสนี้ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหา

วัชรราชธิดา และเจ้าคุณพระสินีนาฏ พิลาสกัลยาณี โดยเสด็จในการนี้ด้วย เมื่อพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐินเสร็จ ได้ทรงพระราชดำเนินไปยังตำหนักเพ็ชร วัดบวรนิเวศวิหาร ทรงเปิดนิทรรศการ **“พระมหาสมณานุสรณ์”** ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจัดขึ้นในวาระครบ ๑๐๐ ปี แห่งการสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๑๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และองค์การยูเนสโก ได้ประกาศร่วมเฉลิมฉลองในวาระดังกล่าว โดยวัดบวรนิเวศวิหาร และคณะกรรมการอำนวยการจัดกิจกรรมพระมหาสมณานุสรณ์ ร่วมกันจัดขึ้น เพื่อเผยแพร่พระประวัติและพระคุณูปการให้เป็นที่ประจักษ์ทั้งในและต่างประเทศ ประกอบกับปี ๒๕๖๔ เป็นปีแห่งการครบหนึ่งศตวรรษการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประถมศึกษาพุทธศักราช ๒๔๖๔ ที่ทรงเป็นกำลังสำคัญในการวางรากฐานการศึกษาประชาบาลให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง ตลอดจนการออกกฎหมายบังคับให้เด็กไทยทุกคนเข้ารับการศึกษาในระบบโรงเรียน ในปีสุดท้ายแห่งพระชนม์ชีพ

นิทรรศการจัดขึ้นใน ๓ หัวข้อ ๔ รูปแบบ คือ

๑. นิทรรศการ **“พระมหาสมณานุสรณ์: นิทรรศน์อุทาหรณ์ คนซื่อคนเล่าเรื่องตน”** นำเสนอพระประวัติและผลงานของพระมหาสมณาเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ณ อาคารมนุษยนาควิทยาทาน

๒. นิทรรศการ **“พระมหาสมณานุสรณ์: จดหมายเหตุสมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ”** ณ อาคารกวีบรรณาลัย นำเสนอเอกสารโบราณ ที่ให้เห็นความเป็นปราชญ์ผู้ปราดเปรื่อง ทั้งด้านการศาสนา การศึกษา วัฒนธรรม การปกครองและการต่างประเทศ ซึ่งจัดแสดงต้นฉบับของพระนิพนธ์ต่าง ๆ จดหมายโต้ตอบระหว่างพระมหาสมณเจ้าพระองค์นั้น กับพระมหากษัตริย์ พระราชวงศ์ ตลอดจนผู้นำศาสนาและนักวิชาการทั่วโลก

๓. นิทรรศการ **“พระมหาสมณานุสรณ์: ตามรอยพระบาทสมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ”** รูปแบบ walking tour พาชมตำหนักและอาคารต่าง ๆ ที่ประทับและทรงปกครอง และตำหนักต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ ทั่วทั้งพระอารามวัดบวรนิเวศวิหาร และ

๔. **“พระมหาสมณานุสรณ์: นิทรรศการออนไลน์”** นิทรรศการเสมือนจริงที่สามารถเข้าชมได้ในระบบออนไลน์ นำเสนอข้อมูลของนิทรรศการ on Site ได้ครบถ้วนทั้งบรรยากาศ เพลง ภาพภายในภายนอก ภาพยนตร์สารคดี เสียงประกอบและเส้นทางต่าง ๆ โดยเปิดให้เข้าชมได้ตั้งแต่วันที่ ๓๐ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

ในการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดนิทรรศการ **“พระมหาสมณานุสรณ์”** ในวันดังกล่าว มีนายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ศาลฎีกา รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีกระทรวงศึกษา พร้อมที่ปรึกษาประธานผู้แทนสหประชาชาติ ผู้แทนยูเนสโกประจำประเทศไทย และเลขานุการคณะกรรมการอำนวยการจัดกิจกรรมพระมหาสมณานุสรณ์ รัฐบาลไทยและองค์การยูเนสโก

ร่วมฉลอง ๑๐๐ ปีแห่งการสิ้นพระชนม์ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส พุทธศักราช ๒๕๖๔ รอเฝ้ารับเสด็จ ณ ลานหน้าตำหนักเพ็ชร โดยนายกรัฐมนตรี กราบบังคม ทูลเชิญทรงเปิดนิทรรศการ **“พระมหาสมณานุสรณ์”**

อนึ่งในโอกาสนี้ เจ้าประคุณสมเด็จฯ สั่งการให้มีการพิมพ์หนังสือชุด “พระมหาสมณานุสรณ์” หนังสือชุดรวบรวมพระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส รวมชุด ๓๐ เล่ม และมีหนังสือพระประวัติภาษาอังกฤษ Autobiography: The Life of Prince Patriarch Vajirañāṇa of Siam, 1860-1921 และเล่มนอกชุดอีก ๓ เล่ม

Vajirañanavarorasa
900 ปี

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทาน เพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระสมณเจ้า กรมพระยาชิรญาณวโรรส วาระครบ ๑๐๐ ปี แห่งการสิ้นพระชนม์ และในการที่องค์การยูเนสโกรับรอง สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาชิรญาณวโรรส ทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๔

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ที่ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทาน เพื่อเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระสมณเจ้า กรมพระยาชิรญาณวโรรส
วาระครบ ๑๐๐ ปี แห่งการสิ้นพระชนม์ และในการที่องค์การยูเนสโกรับรอง
สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาชิรญาณวโรรส ทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๔

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาชิรญาณวโรรสทรงเป็นพระมหาบุรุษของชาติเพราะทรงมีพระมหากรุณาธิคุณแก่ประชาชนชาวไทยในประการอันสำคัญยิ่งคือการพัฒนาคนไทยให้เป็นคนที่สามารถพัฒนาและรักษาบ้านเมือง ทั้งสองพระองค์ทรงมีพระวิสัยทัศน์ร่วมกันว่า การที่จะพัฒนาบ้านเมืองได้สำเร็จนั้นต้องพัฒนาคนเป็นอันดับแรก และการพัฒนาคนนั้นก็คือ ต้องพัฒนาการศึกษา ต้องให้ประชาราษฎรมีการศึกษาอย่างทั่วถึง ทั้งสองพระองค์จึงได้ช่วยกันคิดสร้างระบบการศึกษาขึ้นให้คนไทยได้ศึกษากันทั่วทั้งแผ่นดินโดยสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาชิรญาณวโรรสได้ทรงริเริ่มสร้างระบบการศึกษาชั้นประถมให้แก่ราษฎรไทยทั่วประเทศเป็นครั้งแรก ทำให้คนไทยได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้เป็นคนกันถ้วนหน้าพร้อมทั้งสร้างระบบการศึกษาทางพระศาสนาทั้งนักธรรมและบาลีแก่คณะสงฆ์ทั่วแผ่นดินเช่นกัน

ชาติจะพัฒนาได้ คนต้องมีความรู้ แต่จะมีแค่ความรู้ไม่มีธรรมะ คนก็จะหันไปในทางทุจริต ด้วยเหตุนี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงมีพระราชประสงค์จะให้ราษฎรรู้ธรรมะ สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาชิรญาณวโรรสจึงทรงสนองพระราชดำริโดยดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นในวัดทั่วประเทศ และให้ภิกษุสามเณร เป็นครูสอน เพื่อเป็นแนวทาง ให้นำความรู้ทางธรรมมาควบคุม หรือชี้นำวิชาความรู้สมัยใหม่ให้ดำเนินไปในทางดี ทางชอบ เป็นสัมมาชีพ และเกิดมีวิชาจรรยา คือ สอนพระพุทธศาสนาขึ้นในโรงเรียนทั่วประเทศเป็นครั้งแรก

พระมหากรุณาธิคุณ
ที่มีต่อการศึกษาไทย.

"สอนให้ทั้งเด็กวัดและเด็กบ้าน
เป็นผู้เป็นคน"

VOR. KOR.

4 ก.พ. 64

สนองพระราชปรารภ ทำหนังสือบทสวดมนต์

เมื่อต้นเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชปรารภให้เจ้าประคุณสมเด็จฯ กำหนดบทเจริญพระพุทธมนต์ เพื่อทรงสวดในโอกาสต่าง ๆ พร้อมทั้งพระราชทานให้ข้าราชบริพาร และประชาชนได้เจริญพระพุทธมนต์ตามโอกาสต่าง ๆ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ได้สนองพระราชกระแสด้วยจัดชุดบทเจริญพระพุทธมนต์ ที่ใช้เวลาในการสวดสาธยายราว ๑ ชั่วโมง ออกเป็นหลาย ๆ ชุด เพื่อจักได้สลับกันสวดตามโอกาสที่เหมาะสม เพื่อให้ได้อรรถประโยชน์ในการเจริญพระพุทธมนต์ ทั้งแก่ผู้สวดและผู้ฟังสวด โดยจัดลำดับตามหลักการว่า อันดับแรกสวดต้านทาน ป้องกันคุ้มครองรักษาพระราชา และพระราชอาณาจักรให้พ้นภัยอันตรายต่าง ๆ ตามโบราณราชประเพณี คือ ชุดจุลราชปริตร และชุดมหาราชปริตร เมื่อพระราชาและพระราชอาณาจักรได้รับการคุ้มครองป้องกันให้เกิดสันติสุขแล้ว ก็มาสาธยายศึกษาพระศาสนาให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น ด้วยการศึกษาแก่นพระศาสนาจากพระสูตรต่าง ๆ เพื่อให้มีความเข้าใจในการปฏิบัติธรรม ปฏิบัติตน ให้ตั้งอยู่ในศีล สมาธิ ปัญญา ตามด้วยจิตตภาวนา เพื่อพัฒนาจิตให้พ้นภัยจากกิเลสมารทั้งปวงในที่สุด ทั้งนี้ในแต่ละชุด นอกจากจะมีพระสูตรหลักแล้ว ได้นำพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวบ้าง พระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาชิรญาณวโรรสบ้าง และพระมหาเถระรูปอื่น ๆ มีสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฉิม) วัดโมลีโลกยาราม เป็นต้นบ้าง มาประกอบสวดด้วย และชุดสุดท้าย เมื่อพระราชาและพระราชอาณาจักรปราศจากภัยอันตราย มาตั้งใจศึกษาสาธยายพระสูตรต่าง ๆ ให้เกิดสันติสุขแผ่กระจายไปทั่วราชอาณาจักร เสมือนเป็นทิพยสถาน จึงมาสาธยายบทมหาสมยสูตร ซึ่งเป็นบทที่ว่าด้วยการชุมนุมใหญ่ของเหล่าเทพยดาทั้งปวง โดยมีลำดับพระปริตรและพระสูตรดังนี้

๑. จุลราชปริตร หรือ ปริตรหลวงชุดเล็ก
๒. มหาราชปริตร หรือ ปริตรหลวงชุดใหญ่
๓. ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ชุดประกาศพระศาสนา ๑
๔. อนัตตลักขณสูตร ชุดประกาศพระศาสนา ๒
๕. อาทิตตปริยายสูตร ชุดประกาศพระศาสนา ๓
๖. สติปัฏฐานปาฐ ชุดปฏิบัติจิตตภาวนา ๑
๗. มหาสติปัฏฐานสูตร ชุดปฏิบัติจิตตภาวนา ๒
๘. กายคตาสติภาวนาปาฐ ชุดปฏิบัติจิตตภาวนา ๓
๙. มหาสมยสูตร ชุดการชุมนุมใหญ่ของเหล่าเทพยดาทั้งปวง

เมื่อบทเจริญพระพุทธมนต์ชุดต่าง ๆ เป็นที่พอพระราชหฤทัยแล้ว ในวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ เจ้าประคุณสมเด็จฯ จึงได้เรียกนายสิปป์บวร แก้วงาม ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อนำเข้าที่ประชุมมหาเถรสมาคม และให้มหาเถรสมาคมได้ตรวจแก้ตามที่มีมติเห็นสมควร เพื่อทูลเกล้าถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสืบไป

เสนอแนวคิดการจัดการศึกษาของไทย

แม้ผลข้างเคียงจากการรักษาเซลล์มะเร็ง โดยเคมีบำบัดทำให้หมดแรงและเจ็บปวดอย่างมาก แต่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ก็ยังเป็นห่วงในเรื่องของการพระศาสนาและพุทธศาสนิกชนไม่ลดแต่ประการใด เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ นางสาวตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้เข้าถวายสักการะเจ้าประคุณสมเด็จฯ เพื่อรับแนวคิดการจัดการศึกษาของไทย เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้เมตตาเล่าเรื่องการจัดการศึกษาสามัญทั่วไปที่ควรเป็นเช่นใด เป็นเวลายาวนาน แม้ว่าร่างกายสังขารเองเจ็บปวดมากขนาดไหนก็ตาม

เยี่ยมชมนิทรรศการ “พระมหาสมณานุสรณ์ : นิทรรศน์อุทาหรณ์ คนชื่อคนเล่าเรื่องตน”

ระหว่างการรักษาอาพาธ มีการเข้า-ออกจากโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย บ่อยมากขึ้น มีการรักษาโดยเคมีบำบัด ทำให้ฉันอาหารไม่ได้ และสภาพร่างกายอ่อนแรงมากขึ้น แต่วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ เจ้าประคุณสมเด็จฯ พอมีเรี่ยวแรง จึงได้เดินไปเยี่ยมชมนิทรรศการ **“พระมหาสมณานุสรณ์ : นิทรรศน์อุทาหรณ์ คนชื่อคนเล่าเรื่องตน”** โดยละเอียด ณ อาคารมนุษยนาควิทยาทาน และได้ชี้ข้อมูลบางอย่างที่เขียนผิดอยู่ด้วย นิทรรศการนี้เกิดจากความดำริของเจ้าประคุณสมเด็จฯ เพื่อเฉลิมฉลองพระเกียรติสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เนื่องในโอกาสที่ยูเนสโกยกย่องให้เป็นบุคคลสำคัญของโลก ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔

สร้างหมู่กุฏิ คณะแดงรังษีและคณะเขียวรังษี วัดบวรนิเวศวิหาร

ด้วยหมู่กุฏิไม้เดิมที่อยู่ด้านหลังของอาคารสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย วัดบวรนิเวศวิหาร ได้เสื่อมโทรมไปตามกาลเวลา เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ผู้เป็นเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร รูปที่ ๗ ได้ดำริทำการรื้อถอนหมู่กุฏิไม้เดิม แล้วสร้างอาคารใหม่ เป็นอาคารก่ออิฐถือปูนทรงไทย ๒ ชั้น ๒ หลังแทน ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นเสนาสนะของพระภิกษุสามเณรที่เอื้อกับวิถีชีวิตสังคมเมืองสมัยใหม่ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เจ้าประคุณสมเด็จฯ จึงได้มีบัญชาให้คณะกรรมการวัดบวรนิเวศวิหารดำเนินการสร้างอาคารใหม่ของคณะแดงรังษีและคณะเขียวรังษี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการวัดบวรนิเวศวิหาร

การก่อสร้างอาคารใหม่คณะแดงรังษีและคณะเขียวรังษี ได้เริ่มดำเนินการโดยประกอบพิธีบวงสรวงในวันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓ และสร้างเสร็จ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ การที่การก่อสร้างอาคารได้ล่าช้าไปมากกว่าที่ได้กำหนดไว้แต่แรก ก็เนื่องมาจากผลกระทบจากโรคระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า หรือโรคระบาดโควิด-๑๙ นั่นเอง

โครงสร้างของอาคารใหม่คณะแดงรังษีและคณะเขียวรังษี ทั้ง ๒ หลังนี้ มีลักษณะเหมือนกัน ต่างกันเพียงสีประตูหน้าต่างเปลี่ยนไปตามชื่อคณะดั้งเดิมคือ คณะแดงรังษี และคณะเขียวรังษี แต่ละอาคารมีเสนาสนะสำหรับพระภิกษุสามเณร ชั้นบนประกอบไปด้วยห้องนอนพร้อมห้องน้ำในตัว ๔ ห้องนอน และห้องซักผ้ารวม ส่วนชั้นล่างประกอบไปด้วย ๒ ห้องนอนพร้อมห้องน้ำในตัว และห้องโถงเอนกประสงค์พร้อมห้องน้ำอีก ๑ ห้อง

ประธานพิธีเททองหล่อพระเศียร พระพุทธชินสีห์ จำลอง และพระนิรันตราย จำลอง

แม้สภาพสังขารของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ทรุดลงไปเรื่อย แต่ในวันเสาร์ที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้เป็นประธานในพิธีเททองหล่อพระเศียร พระพุทธชินสีห์ จำลอง เพื่อเชิญไปประดิษฐาน ณ พระอุโบสถ วัดวชิรธรรมาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเททองหล่อพระนิรันตราย จำลอง เพื่อเชิญไปประดิษฐาน ณ วัดโพธิสมภรณ์ จังหวัดอุดรธานี เนื่องในโอกาสสมโภชพระอารามครบ ๑๐๐ ปี ณ ลานหน้าอุโบสถคณะรังษี วัดบวรนิเวศวิหาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

งานเททองหล่อพระในครั้งนี้ ใครจะคิดว่า
จะเป็นงานสาธารณูปการ งานสุดท้ายของเจ้า
ประคุณสมเด็จฯ ได้ทุ่มเทมาโดยตลอด

วัดวชิรธรรมาราม ตำบลบ้านนา อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นอีกวัดหนึ่งที่ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้ร่วมกันสร้างในนามของคณะธรรมยุต เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตั้งเป็นวัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ด้วยความกังวลที่ยังไม่แล้วเสร็จในการสร้างวัดวชิรธรรมาราม ในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้เดินทางไปติดตามดูการก่อสร้างต่าง ๆ ที่ดำเนินการอยู่ในขณะนั้น ซึ่งนับว่าเป็นงานสุดท้ายที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้มีโอกาสไปติดตามก่อนเข้าโรงพยาบาลเพื่อรับการรักษาอาพาธในวันรุ่งขึ้น คือในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๔

คืนวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ นับเป็นคืนสุดท้ายที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้จำวัดที่วัดบวรนิเวศวิหาร ที่ได้จำพรรษามาโดยตลอด ตั้งแต่วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๔ ครั้งเป็นสามเณรอายุ ๑๔ ปี เป็นต้นมา เป็นเวลา ๗๐ ปี ๖ เดือนเต็ม เพราะวันรุ่งขึ้นในวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้เข้าโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย เพื่อรับการรักษาอาพาธที่หนักขึ้น และการเข้าโรงพยาบาลในครั้งนี้ ใครเลยจะคิดว่าเป็นวันสุดท้ายของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ที่ได้อยู่วัดบวรนิเวศวิหาร

ภาพที่นั่ง wheel chair ด้วยร่างกายที่อ่อนแอ แต่ใจที่มุ่งมั่น เพื่อพระศาสนา ได้กลายเป็นภาพสุดท้ายที่ไปติดตามดูงานสร้างวัดวชิรธรรมาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔

ติดตามงานสร้าง วัดวชิรธรรมาราม จ. พระนครศรีอยุธยา

Page 301

วัดรัตนวนาราม วัดสุดท้าย ที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ พูดถึงและทิ้งไว้ดูต่างหน้า

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ก่อนมรณภาพไม่กี่วัน ขณะยังสามารถสื่อสารได้อยู่ สิ่งที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ปรารถนามากที่สุด ที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นความปรารถนาสุดท้าย ก็คือ ขอไปดูวัดรัตนวนาราม ตำบลบ่อพลอย อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด ซึ่งเป็นวัดสุดท้ายในชีวิตของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ที่ได้ทุ่มเทสรรพกำลังสร้างไว้เป็นมรดกไว้ในพระบวรพุทธศาสนา แต่ด้วยสภาพสังขารที่ไม่เอื้อต่อการเดินทางออกจากโรงพยาบาลแต่อย่างใด ทำให้เป็นที่น่าเสียดายที่ความประสงค์อันแรงกล้าสุดท้ายของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ไม่เป็นผลสำเร็จ แต่อย่างไรก็ตาม แม้เจ้าประคุณสมเด็จฯ ไม่สามารถเดินทางไปที่วัดรัตนวนารามด้วยตนเองก็ตาม แต่ความสำเร็จของการสร้างวัดรัตนวนาราม ให้เป็นรมณียสถานของการปฏิบัติธรรมของพุทธศาสนิกชน ตามที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ดำริไว้นั้น ย่อมเป็นกัลยาณเกียรติ ประกอบด้วยสุขสมบัติวิบูลมนุญผล แด่เจ้า

ประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ผู้นฤมิตวัดรัตนวนาราม สมเจตนา โดยฐานนิยมเป็นแน่แท้

สำหรับวัดรัตนวนารามแห่งนี้ เป็นวัดที่อยู่ใกล้ชายแดนประเทศไทยใกล้กับประเทศกัมพูชา ลักษณะจะเป็นวัดสวนป่าอยู่บนเนินภูเขาและพื้นราบ เนื้อที่รวมกว่า ๗๐ ไร่เศษ ใช้เป็นสถานที่สำหรับปฏิบัติธรรมของพุทธศาสนิกชน โดยได้สร้างอาคารกุฏิที่พักสงฆ์ ศาลาบำเพ็ญบุญ อุโบสถ และอาคารต่าง ๆ ส่วนพื้นที่ที่เหลือโดยรอบได้ทำการปลูกป่ารอบบริเวณวัดให้มีความร่มรื่น เพื่อให้มีความเงียบสงบเหมาะที่จะปฏิบัติธรรม ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการดำเนินการก่อสร้างเกือบเสร็จทุกประการ

ความดำริในการสร้างวัดรัตนวนาราม อันวิจิตรสวยงามแห่งนี้ เริ่มต้นมาจากการที่คณะศรัทธาเจ้าของที่ตั้งวัด ได้มีจิตศรัทธาปรารภถวายที่ดินแด่เจ้าประคุณสมเด็จฯ เพื่อสร้างวัดให้เป็นศูนย์รวมจิตใจและเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของพุทธศาสนิกชน ชาวอำเภอบ่อไร่ และบริเวณใกล้เคียง เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ต่อมาได้ประกาศเรื่องการสร้างวัดเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้เริ่มงานการก่อสร้างวัดโดยลำดับจนถึงปัจจุบัน ขณะนี้ วัดได้สร้างเสร็จสมบูรณ์เกือบหมดแล้ว ประกอบไปด้วย อุโบสถ เจดีย์ วิหาร ศาลาการเปรียญ ๓ ชั้น ศาลาเอนกประสงค์ กุฏิเสนาสนะอีก ๑๓ หลัง สิ่งสุดท้ายที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ อยากทำต่อให้เสร็จ แต่เกิดอาพาธเสียก่อนคือ ลานต้นโพธิ์ ที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ปลูกเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ และพัฒนาป่าไม้ให้เกิดความร่มรื่นทั้งภายในวัดและบริเวณโดยรอบ ปัจจุบันนี้วัดรัตนวนารามมีพระอยู่จำพรรษาและปฏิบัติสมณธรรมโดยไม่ขาดแต่ประการใด

นับว่าความปรารถนาของเจ้าประคุณสมเด็จฯ อันสุดท้ายในชีวิตก็ได้สำเร็จลงแล้วกว่า ๙๐% ฉะนั้น ถือได้ว่าความสำเร็จทั้งปวงที่เกิดขึ้นได้ด้วยบารมีธรรมที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้สั่งสมมาตลอดชีวิตแห่งความเป็นสมณะของเจ้าประคุณสมเด็จฯ นั่นเอง

ภาคผนวก ๑

วัตถุมงคล
สมเด็จพระวันรัต
(จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต)

“วัตถุมงคล” อาจแปลได้ ๒ นัย คือ

๑. แปลจากหน้าไปหลังว่า “วัตถุที่เป็นมงคล”

๒. แปลจากหลังมาหน้าว่า “มงคลที่เป็นวัตถุ”

หมายความว่า สิ่งที่นับถือว่าเป็นมงคลนั้นเป็นวัตถุสิ่งของจับต้องได้ ซึ่งตรงกันข้ามกับ “มงคลที่เป็นหลักธรรม” คือข้อปฏิบัติซึ่งเมื่อใครปฏิบัติให้ถูกต้องแล้วก็จะมีความสุขความเจริญ

เป็นที่ประจักษ์แก่ทั่วสังฆมณฑลถึงคำสอนและคุณูปการในทางปกครองของเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) แต่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ยังมีอัจฉริยภาพอีกอย่างหนึ่ง คือ นิยมการสร้างพระเครื่องและวัตถุมงคล ไว้ให้ผู้มีศรัทธาได้มีไว้เป็นสิริมงคลแก่ชีวิต

อัจฉริยภาพแห่งสมเด็จพระวันรัต

วัตถุมงคล สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)

เป็นที่ประจักษ์แก่ทั่วสังฆมณฑลถึงคำสอนและคุณูปการในทางปกครองของเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) แต่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ยังมีอัจฉริยภาพอีกอย่างหนึ่ง คือ ชอบการสร้างพระเครื่องและวัตถุมงคล ไว้ให้ผู้มีศรัทธาได้มีไว้เป็นสิริมงคลแก่ชีวิต

การสร้างวัตถุมงคลครั้งแรกของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้เริ่มตั้งแต่เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์ที่ “พระอมรโมลี” พ.ศ. ๒๕๒๑ และหลังสุดได้สร้างในโอกาสที่บำเพ็ญกุศลอายุครบ ๗ รอบนักษัตร ๘๔ ปี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งรวมแล้วมีอยู่มากมาย ซึ่งไม่อาจจะนำมากล่าวได้หมด ณ ที่นี้ หากแต่พอจะประมวลโดยสังเขปได้

แต่บ่อยครั้งเจ้าประคุณสมเด็จฯ ถือโอกาสสาธยายเรื่องวัตถุมงคล ในความหมายเชิง “มงคลที่เป็นหลักธรรม” ก่อนที่จะแจกวัตถุมงคลในโอกาสต่าง ๆ ดังที่เคยสาธยายไว้ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๒๑

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ “พระอมรโมลี” ในฐานะประธานคณะกรรมการบูรณะวัดคิรีวิหาร ต.ชำราก อ.เมือง จ.ตราด ได้ขอประทานอนุญาต เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร จัดสร้างพระกริ่ง โดยอัญเชิญพระนามฉายา “สุวฑฺฒโน” มาเป็นพระนามพระกริ่ง เพื่อหาทุนทรัพย์ในการสร้างอุโบสถหลังใหม่ของวัดคิรีวิหาร

พระกริ่งสุวฑฺฒโน เนื้อทองคำ เนื้อเงิน และเนื้อนวโลหะ

พ.ศ. ๒๕๒๗

ที่ระลึกอายุวัฒนมงคล พระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ครบ ๔๘ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๗

แผ่นปั๊มพระนิรันตราย

“เมื่อมีการแจกพระเครื่อง น่าจะต้องพูดหน่อย
คือคนชอบไปวัดกันเยอะ ไปวัดไปเอาอะไร
น่าจะถามตัวเอง คือไปแล้วได้อะไร เอาละเราเป็นชาวพุทธ
เอาปัญญามาใช้ อย่าไปเอาความศักดิ์สิทธิ์
ไม่รู้ว่าศักดิ์สิทธิ์คืออะไร แล้วมันได้หรือไม่
ไปเอาความศักดิ์สิทธิ์ แล้วถามความศักดิ์สิทธิ์คืออะไร
ไม่มีใครรู้
แล้วถามว่าได้หรือไม่ ก็จะตอบกลับมาว่า ไม่ทราบ
เพราะฉะนั้น ความศักดิ์สิทธิ์นั้นแปลว่า ความสำเร็จ
และความสำเร็จนั้นเป็นผล จะมีได้ก็ด้วยการไปสร้างเหตุ
ที่นี้การแจกพระก็เอาศักดิ์สิทธิ์อีก ก็น่าจะไม่ได้
เพราะฉะนั้น เมื่อมีพระแล้ว
ก็เอาคำสอนของพระนั้นไปปฏิบัติ
หรือเอาคุณของพระนั้นไปสร้างให้เกิด”
(๙ เมษายน ๒๕๖๑)

พ.ศ. ๒๕๒๘

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ “พระอมรโมลี” จัดสร้างถวายสมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) ในโอกาสที่เจริญชนมายุครบ ๖ รอบ ๗๒ ปี วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ สมเด็จพระญาณสังวร โปรดประทานนามพระกริ่งว่า “พระกริ่งบวรรังสี”

พระกริ่งบวรรังสี เนื้อทองคำ และเนื้อนวโลหะ

พระชัยวัฒน์บวรรังสี เนื้อทองคำ และเนื้อนวโลหะ

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลพระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ครบ ๕๐ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๘

พระบูชาไพรีพินาศ พิมพ์บัวเหลี่ยม เนื้อนวโลหะ และเนื้อล่ำอู่แดง

พระกริ่งไพรีพินาศ พิมพ์บัวเหลี่ยม เนื้อนวโลหะ และเนื้อล่ำอู่แดง

แหวนเนื้อนวโลหะ

พระชัยวัฒน์ไพรีพินาศ พิมพ์บัวเหลี่ยม เนื้อนวโลหะ และเนื้อล่ำอู่แดง

พระชัยวัฒน์ไพรีพินาศ พิมพ์บัวเหลี่ยม เนื้อทองผสม

ที่ระลึกในการทอดผ้าป่าสามัคคี สมทบทุนสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโพธิ์ศรี วัดโพธิ์ศรี อ. อินท์บุรี จ. สิงห์บุรี

พระกริ่งไพรีพินาศ พิมพ์บัวเหลี่ยม เนื้อทองผสม

พ.ศ. ๒๕๒๙

พระปรกใบมะขาม สมเด็จญาณสังวร “รัชตมงคล”
เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ เนื้อทองแดง และเนื้อกะไหล่

สร้างขึ้นเนื่องในโอกาสที่เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) ครองวัดบวรนิเวศวิหารมาครบ ๒๕ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งนับเป็นรัชตมงคลสมัยพิเศษ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ พระอมรโมลี ดำเนินการสร้างในนามของคณะกรรมการวัดบวรนิเวศวิหาร เพื่อถวายเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ในการบำเพ็ญกุศลฉลองชนมายุ ๗๓ ปี วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๙ และเป็นที่ระลึกในงานทอดผ้าป่าประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ของบวรนิเวศวิหาร โดยทุนทรัพย์ที่ได้จากการทอดผ้าป่าประจำปีของวัดบวรนิเวศวิหารในปีนี้ จัดตั้งเป็นทุนมูลนิธิในนามของสมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) เพื่อทำนุบำรุงวัดบวรนิเวศวิหาร

พ.ศ. ๒๕๓๐

พระกริ่งปวเรศ เนื้อนวโลหะ

พระชัยวัฒน์ปวเรศ เนื้อนวโลหะ

เจ้าประคุณสมเด็จฯ ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ พระอมรโมลี จัดสร้างขึ้นเนื่องในมหามงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช เจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบ พระนักษัตร ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ โดยที่วัดบวรนิเวศวิหารได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จำลองแบบพระกริ่งและพระชัยวัฒน์ปวเรศขึ้น พร้อมทั้งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานผงจิตรดา เพื่อบรรจุในองค์พระกริ่งปวเรศ ที่สร้างขึ้นใหม่นี้ทุกองค์ด้วย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช เสด็จพระราชดำเนินเททองหล่อพระกริ่ง และพระชัยวัฒน์ปวเรศ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) เป็นประธานในพิธีเททองหล่อพระกริ่ง พระชัยวัฒน์0ปวเรศ ณ บริเวณหน้าพระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร

เจ้าประคุณสมเด็จฯ ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ พระอมรโมลี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ดำเนินการในนามของคณะกรรมการจัดผ้าป่าสามัคคีประจำปีของวัดวรดิตถารามและวัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด โดยได้รับการอนุญาตจากสมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) ให้สร้างขึ้นได้ เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๐

พระสังกัจจายน์ ญ.ส. เนื้อทองคำ เนื้อเงิน และเนื้อนวโลหะ

พ.ศ. ๒๕๓๓

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลพระราชสุมนต์มุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๕๔ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๓ และหาทุนทรัพย์สมทบทุนในการจัดทอดผ้าป่าสามัคคีวัดคีรีวิหาร จังหวัดตราด

พระปรกใบมะขาม เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ เนื้อทองแดง

พ.ศ. ๒๕๓๔

ที่ระลึกอายุวัฒนมงคล ครบรอบ ๕๕ ปี พระราชสุมนต์มุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)

- พระบูชาพุทธอุดมสมบูรณ์ เนื้อทองลำอู่
- พระชัยวัฒน์นิรันตราย เนื้อทองคำ เนื้อนวโลหะ
- พระชัยวัฒน์อมร เนื้อนวโลหะ
- พระบูชาไพรีพินาศ เนื้อนวโลหะ
- พระกริ่งไพรีพินาศ พิมพ์บัวแหลมเกศบัวตูม พิมพ์พิเศษ เนื้อทองคำ
- พระกริ่งชัยวัฒน์ไพรีพินาศ พิมพ์บัวแหลม เนื้อทองคำ
- พระกริ่งไพรีพินาศ พิมพ์บัวแหลม เนื้อเงิน
- พระกริ่งชัยวัฒน์ไพรีพินาศ พิมพ์บัวแหลม เนื้อนวโลหะ
- เหรียญสี่เหลี่ยมไพรีพินาศ เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ
- เหรียญห้าเหลี่ยมไพรีพินาศ เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ เนื้อทองแดง

ที่ระลึกอายุวัฒนมงคล พระราชสุมนต์มุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ครบ ๕๕ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๔ และในการทอดผ้าป่าสามัคคี ณ วัดคีรีวิหาร จังหวัดตราด

พระบูชาพุทธอุดมสมบูรณ์ เนื้อทองลำอู่

พระชัยวัฒน์นิรันตราย เนื้อทองคำ เนื้อนวโลหะ

พระชัยวัฒน์อมร เนื้อนวโลหะ

พระบูชาไพรีพินาศ เนื้อนวโลหะ

พระกริ่งไพรีพินาศ พิมพ์บัวแหลมเกศบัวตูม พิมพ์พิเศษ เนื้อทองคำ

พ.ศ. ๒๕๓๔

พระกริ่งไพรีพินาศ
พิมพ์บัวแหลม เนื้อทองคำ

พระชัยวัฒน์ไพรีพินาศ พิมพ์บัวแหลม
เนื้อทองคำ และเนื้อนวโลหะ

เหรียญสี่เหลี่ยมไพรีพินาศ
เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ

เหรียญห้าเหลี่ยมไพรีพินาศ
เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ เนื้อทองแดง

พ.ศ. ๒๕๓๕

พระกริ่งโภคทรัพย์
เนื้อทองคำ เนื้อนวโลหะ

ทั้งหมดเป็นรุ่นฉลองเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ พระเทพกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)

ที่ระลึกโครงการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาที่ อ. อินท์บุรี จ. สิงห์บุรี และหารายได้สมทบทุนมูลนิธิพระเทพกวี (บุญธรรม จิณฺณธมฺโม) ในพระสังฆราชูปถัมภ์

หารายได้สมทบทุนผ้าป่าสามัคคี ณ วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด

เหรียญสมเด็จพระศรีศาสดา
เนื้อแพลทินัม เนื้อทองคำ เนื้อนวโลหะ เนื้องทองแดง

พ.ศ. ๒๕๓๕

ที่ระลึกในการฉลองเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ พระเทพกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) และหาทุนสมทบทุนผ้าป่าสามัคคี ณ วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด

พระบูชาพระพุทธอุดมสมบูรณ์ หน้าตัก ๑.๕ นิ้ว เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ

ที่ระลึกในการฉลองเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ พระเทพกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) หาทุนทรัพย์สมทบทุนผ้าป่าสามัคคี ณ วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด

พระกริ่งพระพุทธอุดมสมบูรณ์ เนื้อทองคำพิมพ์พิเศษ ๓ โค๊ต เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ

สร้างเพื่อหาทุนทรัพย์สมทบทุนสร้างวิหารพระพุทธอุดมสมบูรณ์ วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด

พระบูชาพระพุทธอุดมสมบูรณ์ หน้าตัก ๕ นิ้ว และหน้าตัก ๓ นิ้ว เนื้อสัมฤทธิ์

พระบูชาพระพุทธอุดมสมบูรณ์ หน้าตัก ๕ นิ้ว และหน้าตัก ๓ นิ้ว เนื้อสัมฤทธิ์

พ.ศ. ๒๕๓๕

เหรียญพระพุทธสัพพัญญุตตญาณมงคล
เนื้อทองคำ เนื้อนวโลหะ เนื้องทองแดง

ที่ระลึกงานปิดทองฝังลูกนิมิตและผูกพัทธสีมาอุโบสถ วัดคิรีวิหาร ในวันตรุษจีน พ.ศ. ๒๕๓๖ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้รับพระอนุญาตใช้พระนาม ญสส จากสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

พระผงสมเด็จพระพุทธสัพพัญญุตตญาณมงคล ปิดทอง ไม่ปิดทอง

พ.ศ. ๒๕๓๖

พระกริ่งฉลองพระชนมายุ ๘๐ พรรษา ญสส
เนื้อนวโลหะ

เจ้าประคุณสมเด็จฯ ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ พระเทพกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ดำเนินการในนามคณะกรรมการวัดบวรนิเวศวิหาร สร้างเป็นที่ระลึกในโอกาสที่ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงมีพระชนมายุครบ ๘๐ พรรษา วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

พ.ศ. ๒๕๓๗

สมเด็จพระคะแนน

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลพระเทพกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๕๘ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๗ และหาทุนทรัพย์ในการทอดผ้าป่าสามัคคี ณ วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด

เหรียญสี่เหลี่ยม ฮก ลก ชิ่ว เนื้อทองแดง

พ.ศ. ๒๕๓๘

พระสังกัจจายจิ๋ว
เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ เนื้อทองแดง

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลพระเทพกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๕๙ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๘ และหาทุนทรัพย์ในการทอดผ้าป่าสามัคคี ณ วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด

เหรียญอวโลกิเตศวร กวนอิม
เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อทองแดง

พ.ศ. ๒๕๓๙

ที่ระลึกในการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน ณ วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด ทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ณ พระเจดีย์และทรงเปิดพระเจดีย์ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๙

พระกริ่งรับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี
เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ เนื้อทองแดง

พระกริ่งรุ่นสร้างเจดีย์ (ฐานหมายเลข)
เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ เนื้อทองทิพย์

พระกริ่งรุ่นสร้างเจดีย์ (ฐานโค๊ต จ.พ.อุ.)
เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ

พ.ศ. ๒๕๓๙

เหรียญพระสัพพัญญู เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ เนื้องทองแดง

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลพระเทพกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๖๐ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙

พระกริ่งรุ่นฉลองอายุ ครบ ๖๐ ปี พระเทพกวี ฐานพิมพ์ลายนิ้วมือ เนื้อทองคำ

พ.ศ. ๒๕๔๐

พระกริ่งอวโลกิเตศวร (กวนอิม) เนื้อทองคำ เนื้อเงิน ๓ กษัตริย์

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลพระเทพกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๖๑ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐ และหาทุนทรัพย์ในการทอดผ้าป่าสามัคคี ณ วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด

พ.ศ. ๒๕๔๑

พระสมเด็จเนื้อผง พิมพ์ใหญ่ พิมพ์เส้นด้าย พิมพ์ทรงเจดีย์

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลพระเทพกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๖๒ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑ และหาทุนทรัพย์ในการทอดผ้าป่าสามัคคี ณ วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด

พระชัยวัฒน์ธรรมกวี พิมพ์พระนิรัตราย เนื้อนวโลหะ เนื้อทองแดงผสม

ที่ระลึกในการฉลองเลื่อนสมณศักดิ์ชั้นธรรมที่ พระธรรมกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

พ.ศ. ๒๕๔๒

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลพระธรรมกวี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๖๓ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๒ และหาทุนทรัพย์ในการทอดผ้าป่าสามัคคี ณ วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด

รูปหล่อเจ้าแม่กวนอิม เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อกะไหล่ทอง

พ.ศ. ๒๕๔๓

ที่ระลึกในการได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์พระราชาคณะเจ้าคณะรอง ชั้นหิรัญบัฏ ที่ พระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

พระกริ่งพระพุทธอุดมสมบูรณ์ เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ เนื้อทองผสม

พ.ศ. ๒๕๔๔

พระกริ่งพระพุทธอุดมสมบูรณ์ พิมพ์ใหญ่
ฐานจารพระนามพระพุทธเจ้า
เนื้อทองคำ เนื้อนวโลหะ (ครั้งที่๑) เนื้อนวโลหะ (ครั้งที่๒)

ที่ระลึกในการได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์พระราชาคณะเจ้าคณะรอง ชั้นหิรัญบัฏ ที่ พระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

พระกริ่งพระพุทธอุดมสมบูรณ์ พิมพ์ใหญ่
ฐานอุดเนื้อทองคำ จารพระนามพระพุทธเจ้า
เนื้อนวโลหะ

พระกริ่งพระพุทธอุดมสมบูรณ์ พิมพ์เล็ก
ฐานจารพระนามพระพุทธเจ้า
เนื้อทองคำ เนื้อนวโลหะ

พระกริ่งพระพุทธอุดมสมบูรณ์ พิมพ์เล็ก
ฐานอุดเนื้อทองคำ จารพระนามพระพุทธเจ้า
เนื้อนวโลหะ

พ.ศ. ๒๕๔๔

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลพระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๖๕ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๔ และหาทุนทรัพย์ในการทอดผ้าป่าสามัคคี ณ วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด

พระกริ่งพระสังกัจจายน์ เนื้อนวโลหะ เนื้อทองล่ำอู่

พ.ศ. ๒๕๔๕

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลพระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๖๕ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๔ และหาทุนทรัพย์ในการทอดผ้าป่าสามัคคี ณ วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด

พระกริ่งพระพุทธอุดมสมบูรณ์ พิมพ์จิ๋ว เนื้อทองแดง

พ.ศ. ๒๕๔๖

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลพระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๖๗ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖

พระกริ่งพระพุทธอุดมสมบูรณ์ พิมพ์เล็ก เนื้อสัตตโลหะ

พระผงพิมพ์พระพุทธอุดมสมบูรณ์ หลังผงตะไบ

พ.ศ. ๒๕๔๗

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลพระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๖๘ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗ และหาทุนทรัพย์ในการทอดผ้าป่าสามัคคี ณ วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด

เหรียญพระพุทธอุดมสมบูรณ์ เนื้อทองคำ เนื้อทองแดง

พ.ศ. ๒๕๔๗

พระกริ่งพระพุทธอุดมสมบูรณ์ พิมพ์กลาง เนื้อทองคำ เนื้อนวโลหะ เนื้อทองแดง

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลพระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๖๘ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗ และหาทุนทรัพย์ในการทอดผ้าป่าสามัคคี ณ วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด

พ.ศ. ๒๕๔๘

พระกริ่งพระพุทธอุดมสมบูรณ์ พิมพ์กลาง เนื้อสัตตโลหะ

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลพระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๖๙ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

พ.ศ. ๒๕๔๙

พระกริ่งพระพุทธอุดมสมบูรณ์ พิมพ์กลาง เนื้อทองผสม

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลพระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๗๐ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๙

พ.ศ. ๒๕๕๐

พระชัยวัฒน์พระพุทธอุดมสมบูรณ์ หล่อตัน พิมพ์จิ๋ว เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ เนื้อทองผสม

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลพระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๗๑ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐ และหาทุนทรัพย์ในการทอดผ้าป่าสามัคคี ณ วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด

พ.ศ. ๒๕๕๑

พระกริ่งอุดมมงคล ๖ รอบ ๗๒ ปี
เนื้อทองคำ เนื้อนวโลหะ เนื้อโลหะผสม

พระกริ่งอุดมมงคล ๗๒ ปี
เนื้อนวโลหะ(โค๊ตพิเศษ) เนื้อนวโลหะ

ล๊อกเก็ตอุดมมงคล ๗๒ ปี พิมพ์หน้าตรง
หลังเนื้อเงิน หลังเนื้อนวโลหะ

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลพระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๖ รอบ ๗๒ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๑

พระชัยวัฒน์อุดมมงคล ๖ รอบ ๗๒ ปี
เนื้อทองคำ เนื้อนวโลหะ เนื้อโลหะผสม

พระชัยวัฒน์อุดมมงคล ๗๒ ปี
เนื้อนวโลหะ(โค๊ตพิเศษ) เนื้อนวโลหะ

ล๊อกเก็ตอุดมมงคล ๗๒ ปี พิมพ์หน้าเอียง
หลังเนื้อเงิน หลังเนื้อนวโลหะ หลังเนื้อทองแดงชุบทอง

พ.ศ. ๒๕๕๒

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลพระพรหมมุนี (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๗๓ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒ และหาทุนทรัพย์ในการทอดผ้าป่าสามัคคี ณ วัดคิรีวิหาร จังหวัดตราด

พระกริ่งพระพุทธอุดมสมบูรณ์ พิมพ์จิ๋ว เนื้อทองคำ เนื้อนวโลหะ เนื้องทองผสมชุบทอง

พ.ศ. ๒๕๕๒

ที่ระลึกในการได้รับพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะเจ้าคณะ ชั้นสุพรรณบัฏที่ “สมเด็จพระวันรัต
(จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

พระกริ่งพุทธนิรมิต เนื้อทองคำ เนื้อนวโลหะ เนื้องทองทิพย์

พ.ศ. ๒๕๕๓

ที่ระลึก งานวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ณ จังหวัดตราด

พระกริ่งสัพพัญญู เสาร์ ๕ เนื้อโลหะชุบทอง

พระกริ่งสมเด็จพระวันรัต รุ่นฉลองสุพรรณบัฏ เนื้อทองทิพย์

ที่ระลึกในงานสมโภชสุพรรณบัฏ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) และบำเพ็ญกุศลฉลองอายุ ๗๔ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓ และหาทุนทรัพย์สมทบทุนมูลนิธิสมเด็จพระญาณสังวร โรงพยาบาลตราด สำหรับรักษาพยาบาลพระภิกษุสามเณรอาพาธและผู้ป่วยที่ต้องให้ความอนุเคราะห์

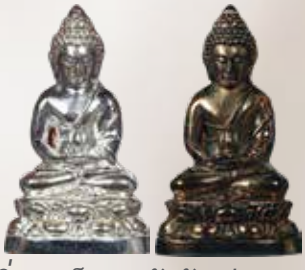
พระกริ่งสมเด็จพระวันรัต รุ่นฉลองสุพรรณบัฏ ชุด ๕ องค์ เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ เนื้อสัตตโลหะ เนื้อทองทิพย์

พระชัยวัฒน์สมเด็จพระวันรัต รุ่นฉลองสุพรรณบัฏ เนื้อทองทิพย์

พระชัยวัฒน์สมเด็จพระวันรัต รุ่นฉลองสุพรรณบัฏ ชุด ๕ องค์ เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ เนื้อสัตตโลหะ เนื้อทองทิพย์

พระกริ่งสมเด็จพระวันรัต รุ่นฉลองสุพรรณบัฏ เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ

พ.ศ. ๒๕๕๔

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๗๕ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔

พระกริ่งฉลองอายุครบ ๗๕ ปี สมเด็จพระวันรัต เนื้อกะไหล่ชุบทอง

พ.ศ. ๒๕๕๕

พระกริ่งฉลองอุปสมบท ๕๖ พรรษา สมเด็จพระวันรัต เนื้อนวโลหะ

พ.ศ. ๒๕๕๕

พระกริ่งฉลองอายุครบ ๗๖ ปี สมเด็จพระวันรัต เนื้อทองผสม

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๗๖ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

พระกริ่งปวเรศ รุ่นหอพระประวัติ
เนื้อทองคำ เนื้อนวโลหะ สูง ๓.๙๐ ซ. และ ๒.๓๐ ซ.

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) จัดสร้างขึ้น เพื่อหาทุนทรัพย์จัดตั้งกองทุนดูแลรักษาอาคารหอพระประวัติสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ณ วัดเทวสังฆาราม จังหวัดกาญจนบุรี

พ.ศ. ๒๕๕๖

พระกริ่งพระพุทธอุดมสมบูรณ์ ชุด ๔ องค์ (ชุดทองคำ) เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ เนื้อทองชนวน

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๗๗ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖

พ.ศ. ๒๕๕๖

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๗๗ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖

พระกริ่งพระพุทธอุดมสมบูรณ์ ชุด ๔ องค์ (ชุดพระเกษ และลูกแก้วทองคำ)
เนื้อนวโลหะ เนื้อเงิน เนื้อผสม เนื้อนวโลหะพิเศษ เนื้อทองชนวน

พระกริ่งพระพุทธอุดมสมบูรณ์ เนื้อนวโลหะพิเศษ เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ เนื้อทองชนวน

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๗๗ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖

พระกริ่งฉลองอายุครบ ๗๗ ปี สมเด็จพระวันรัต
เนื้อทองผสม

พ.ศ. ๒๕๕๗

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๗๘ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗

พระกริ่งฉลองอายุครบ ๗๘ ปี สมเด็จพระวันรัต
เนื้อทองแดง

พ.ศ. ๒๕๕๘

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ในนามคณะกรรมการวัดบวรนิเวศวิหาร จัดสร้างขึ้น เพื่อเป็นที่ระลึกในวาระ ครบ ๑๓ รอบ พระนักษัตร นับแต่การประสูติแห่งสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาชิรญาณวโรรส วันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๐๓

พระกริ่งนิรันตราย ๑๓ รอบ พระนักษัตร เนื้อทองคำ เนื้อนวโลหะเทดินไทยโบราณ เนื้อนวโลหะ

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ในนามคณะกรรมการวัดบวรนิเวศวิหาร จัดสร้างขึ้น เพื่อเป็นที่ระลึกในวาระ ครบ ๑๒ พระนักษัตร นับแต่การประสูติแห่งสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๔๑๕

พระกริ่งบัวรอบ ๑๒ รอบ พระนักษัตร เนื้อทองคำ เนื้อนวโลหะเทดินไทยโบราณ เนื้อนวโลหะ

พระผงไพรีพินาศ

พระกริ่งพระพุทธอุดมสมบูรณ์ ๘๐ ปี สมเด็จพระวันรัต เนื้อทองคำพิมพ์ใหญ่ เนื้อนวโลหะ พิมพ์ใหญ่ เทดินไทยโบราณ เนื้องทองคำ เนื้อนวโลหะเทดินไทยโบราณ เนื้อนวโลหะ เนื้อทองทิพย์ เนื้อทองแดง

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) จัดสร้างขึ้น เพื่อเป็นที่ระลึกในวาระ ครบรอบ ๘๐ ปี สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๘

พ.ศ. ๒๕๕๙

เหรียญพระรูปเหมือน สมเด็จพระวันรัต หันข้าง เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อโลหะ เนื้อทองแดง

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๘๐ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ และหาทุนทรัพย์ร่วมสร้างวัดรัตนวนาราม ต. บ่อพลอย อ. บ่อไร จ. ตราด

พระบูชาพระพุทธอุดมสมบูรณ์ หน้าตัก ๓ นิ้ว เนื้อนวโลหะ เนื้ออัลปาก้า เนื้อทองแดง

พระกริ่งพระพุทธอุดมสมบูรณ์ ๘๐ ปี สมเด็จพระวันรัต เนื้อทองแดง มีเม็ดพระกริ่ง, เนื้อทองแดง หล่อตัน (ตั้งหน้ารถ), เนื้อทองแดง

พ.ศ. ๒๕๖๐

พระกริ่งพระพุทธอุดมสมบูรณ์ (พิมพ์จิ๋ว) กะไหล่ทอง

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๘๑ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐

พ.ศ. ๒๕๖๑

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) อายุครบ ๘๒ ปี วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑

พระกริ่งฉลองอายุ ๘๒ ปี เนื้อสัตตโลหะ

พ.ศ. ๒๕๖๓

เหรียญพระพุทธชินสีห์ ฉลองอายุครบ ๗ รอบ นักษัตร ๘๔ ปี
สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)
เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อทองแดง

ที่ระลึกในการบำเพ็ญกุศลฉลองอายุครบ ๗ รอบ นักษัตร ๘๔ ปี
สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)
วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

โย มำ ปสฺสติ โส ธมฺมำ ปสฺสติ
ผู้ใดเห็นเรา ผู้นั้นเห็นธรรม

พุทธภาษิต

ภาคผนวก ๒

บันทึกการเดินทาง ไปปฏิบัติศาสนกิจ ในต่างประเทศ

บันทึกการเดินทาง ไปปฏิบัติศาสนกิจที่ สหราชอาณาจักรของ

สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต)

รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต
รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร

งานผูกพัทธสีมา ณ วัดพุทธวิหารออกซ์ฟอร์ด
เมืองออกซ์ฟอร์ด สหราชอาณาจักร

ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

บันทึกการเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจในสหราชอาณาจักรของ

สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)

รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต

รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร

งานผูกพัทธสีมา ณ วัดพุทธวิหารออกซฟอร์ด เมืองออกซฟอร์ด สหราชอาณาจักร

ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

รายชื่อผู้เดินทาง

๑. สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)	วัดบวรนิเวศวิหาร
๒. พระพรหมมุนี (ชิน อคฺคชิโน)	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓. พระราชมุนี (ฉลอง ชลิตกิจฺโจ)	วัดบวรนิเวศวิหาร
๔. พระศากยวงศ์วิสุทธิ์ (อนิลมาน ธมฺมสากิโย)	วัดบวรนิเวศวิหาร
๕. พระสิริวัฒโนดม (ประกอบ สุภากโร)	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๖. นายอภิรัตน์ ชยางกูร ณ อยุธยา	ไวยาวัจกร สมเด็จพระวันรัต

รายชื่อผู้เดินทางไปล่วงหน้า

๑. พระธรรมบัณฑิต (อภิพล อภิพโล)	วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก
๒. พระอรรถกิจโกศล (ธงชัย ธมฺมธโช)	วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก
๓. นางวิภาศิริ มะกรสาร	
๔. พ.อ. (พิเศษ) หญิง อังคณา สุเมธสิทธิกุล	
๕. ดร. สมชาย ใบม่วง	

วันพุธที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เวลา ๒๒.๐๐ น. - เดินทางออกจากวัดบวรนิเวศวิหารไปยังสนามบินสุวรรณภูมิ

วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ กรุงเทพฯ – ออกซฟอร์ด

เวลา ๐๑.๑๐ น. - เครื่องบินสายการบินไทยเที่ยวบินที่ TG910 เดินทางออกจากสนามบินสุวรรณภูมิไปยัง กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร

เวลา ๐๗.๑๕ น. - (เวลาอังกฤษ) ถึงสนามบินฮิทโทร กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร

เวลา ๑๐.๐๐ น. - เดินทางถึงวัดพุทธวิหารออกซฟอร์ด เมืองออกซฟอร์ด

เวลา ๑๑.๐๐ น. - ฉันภัตตาหารเพลที่วัดพุทธวิหารออกซฟอร์ด

วัดพุทธวิหารออกซฟอร์ด ตั้งอยู่ที่ 356-358 Abingdon Road, Oxford OX 1 4TQ สหราชอาณาจักร เป็นวัดทางพระพุทธศาสนาเถรวาท ธรรมยุติกนิกาย ที่ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยพระ ดร.คำหมาย ธมฺมสามิ ด้วยการสนับสนุนของพระเดชพระคุณพระธรรมบัณฑิต

เวลา ๑๔.๐๐ น.
- สมเด็จพระวันรัต จุดเทียนธูปหน้าพระพุทธรูปที่บริเวณประกอบพิธีสวดถอนสีมา
- พระสงฆ์ประกอบพิธีสวดถอนสีมา โดยพระธรรมบัณฑิตเป็นผู้สวดประกาศถอนติจีวราวิปปวาส และสมานสังวาสสีมา จนครอบคลุมพื้นที่เขตสีมาอุโบสถทั้งหมด เสร็จแล้วสวดตรงกลางอีก ๑ จบ เป็นเสร็จพิธีถอนสีมา
- สวดถอนเสร็จนำลูกนิมิตทั้ง ๘ ลูก มาตั้งประจำหลุม
- สมเด็จพระวันรัต ปิดทองลูกนิมิตลูกกลางที่อยู่ทิศตะวันตก พระสงฆ์และคณะอุบาสกอุบาสิกาก็ปิดทองลูกนิมิตตามอัธยาศัย

เวลา ๑๙.๐๐ น.
- สมเด็จพระวันรัต นำทำวัตรสวดมนต์ค่ำและนั่งสมาธิ ๑๕ นาที
- สมเด็จพระวันรัต ให้โอวาทพระภิกษุสามเณร

รายนามพระสงฆ์ผู้ประกอบพิธีสวดถอนสีมา ๑๑ รูป มีดังนี้ ๑. สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ๒. พระพรหมมุนี (สุชิน อคฺคชิโน) ๓. พระธรรมบัณฑิต (อภิพล อภิพโล) ๔. พระราชมุนี (ฉลอง ชลิตกิจฺโจ) ๕. พระศากยวงศ์วิสุทธิ์ (อนิลมาน ธมฺมสากิโย)๖. พระอรรถกิจโกศล (ธงชัย ธมฺมชโย) ๗. พระสิริวัฒโนดม (ประกอบ สุภากโร) ๘. พระครูพิเนตศาสนคุณ (สมศักดิ์ กนฺตสีโล)๙. พระศิริจันทร์ โฆสโก ๑๐. พระคำหมาย ธมฺมสามิ ๑๑. พระครูปลัดสมศักดิ์ ปณฺฑิโต

คำสวดถอนติจีวราวิปปวาส

สุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. โย โส สงฺเฆน ติจีวเรน อวิปฺปวาโส สมฺมโต, ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สงฺโฆ ตํ ติจีวเรน อวิปฺปวาสํ สมูหเนยฺย. เอสา ญตฺติ. สุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. โย โส สงฺเฆน ติจีวเรน อวิปฺปวาโส สมฺมโต, สงฺโฆ ตํ ติจีวเรน อวิปฺปวาสํ สมูหนติ. ยสฺสายสฺมโต ขมติ เอตสฺส ติจีวเรน อวิปฺปวาสสฺส สมุคฺฆาโต, โส ตุณฺหสฺส, ยสฺส นกฺขมติ โส ภาเสยฺย. สมูหโต โส สงฺเฆน ติจีวเรน อวิปฺปวาโส. ขมติ สงฺฆสฺส; ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามิ.

คำสวดถอนสมานสังวาสสีมา

สุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. ยา สา สงฺเฆน สีมา สมฺมตา สมานสังวาสา เอกุโปสถา, ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สงฺโฆ ตํ สีมํ สมูหเนยฺย. เอสา ญตฺติ. สุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. ยา สา สงฺเฆน สีมา สมฺมตา สมานสังวาสา เอกุโปสถา, สงฺโฆ ตํ สีมํ สมูหนติ. ยสฺสายสฺมโต ขมติ เอติสฺสา สีมาย สมุคฺฆาโต, โส ตุณฺหสฺส, ยสฺส นกฺขมติ โส ภาเสยฺย. สมูหตา สา สงฺเฆน สีมา. ขมติ สงฺฆสฺส; ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามิ.

วันศุกร์ที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗ วัดพุทธวิหารออกซฟอร์ด Oxford

เวลา ๐๖.๓๐ น. - ฉันภัตตาหารเช้า

เวลา ๐๗.๓๐ น. - ทำวัตรเช้า นำโดยเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต เสร็จแล้วนั่งสมาธิ ๑๕ นาที

เวลา ๐๙.๐๐ น. - ออกจากวัดพุทธวิหาร ไปทัศนศึกษาเมืองออกซฟอร์ดและโบสถ์ประจำมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด

- ทัศนศึกษาเมืองออกซฟอร์ดจากภายนอกเดินผ่านตลาดประวัติศาสตร์ของเมืองออกซฟอร์ด (Covered Market, Oxford) เป็นตลาดเก่าแก่กว่า ๒๔๐ ปี ที่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองออกซฟอร์ด เป็นตลาดที่ทำการเปิดเป็นทางการเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๓๑๗ และยังเป็นศูนย์กลางการค้าขายของเมืองออกซฟอร์ดแม้ในปัจจุบันนี้
- เข้าชมโบสถ์เซนต์พระแม่แมรี โบสถ์ประจำมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด (University Church of St.Mary the Virgin)

เวลา ๑๐.๕๐ น. - เดินทางถึงร้านอาหาร Bangkok House, 42a Hythe Bridge Street, Oxford

เวลา ๑๑.๐๐ น. - เจ้าของร้านอาหารถวายภัตตาหารเพล พระสงฆ์ทั้งหมด ๑๔ รูป เสร็จภัตตกิจ พระสงฆ์ทั้งนั้นอนุโมทนา

- ถ่ายภาพเป็นที่ระลึก

เวลา ๑๒.๔๕ น. - ทัศนศึกษาพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด (Oxford University Museum of Natural History) กับพิพิธภัณฑ์พิท ริเวอร์ (Pitt Rivers Museum).

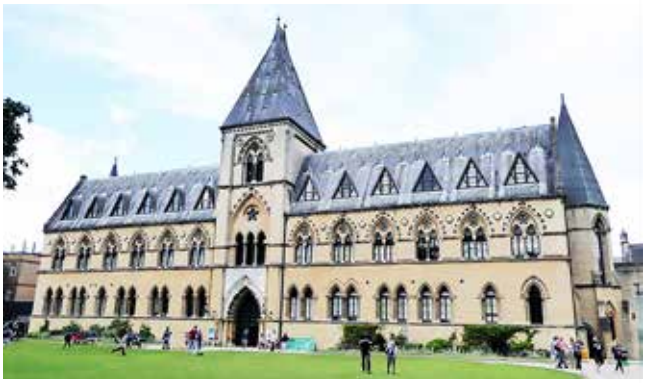

University Church of St Mary the Virgin โบสถ์เซนต์พระแม่แมรี เป็นโบสถ์ประจำมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด เป็นโบสถ์ที่มีอยู่ก่อนการตั้งมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด มีหลักฐานบันทึก ไว้ว่าสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๖๒๙ เมื่อมีการตั้งมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด โบสถ์แห่งนี้ถือว่าเป็นอาคารแห่งแรกของมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด มีการทำกิจกรรมทางมหาวิทยาลัยมาตั้งแต่ พ.ศ. ๑๗๙๕ ต่อมาใช้โบสถ์นี้เป็นทั้งเป็นที่บรรยาย เป็นหอประชุมรับปริญญา จนถึงเมื่อปี พ.ศ. ๑๘๖๓ มีการสร้างหอประชุมประสาทปริญญาบัตร ๒ ชั้น ในที่ใกล้ๆ โดยชั้นล่างเป็นหอประชุมประสาทปริญญา ส่วนชั้นบนเป็นห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ทางด้านสถาปัตยกรรมในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕-๑๖ อาคารหลักของโบสถ์มีการสร้างใหม่ทั้งหมด นอกจากหอสูงที่ยังมีอยู่ ซึ่งมีอายุเก่าแก่ถึง พ.ศ. ๑๘๑๓

เวลา ๑๓.๓๐ น. - ดร. ซาราห์ ซอ (Dr Sarah Shaw) นำเข้าไปในห้องสมุด Radcliffe Science Library ซึ่งมี ดร. จิเลียน เอวีสัน (Dr. Gillian Evison) หัวหน้าแผนกบุรพศึกษาประจำห้องสมุด และดร.แอนดูรว์ สกีลตัน (Dr. Andrew Skilton) ผู้เชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนาและภาษาบาลี คอยถวายการต้อนรับ เพื่อให้ชมคัมภีร์สมุดข่อยโบราณจากประเทศไทยที่เป็นสมบัติของมหาวิทยาลัยได้เก็บรักษาไว้ เพื่อการศึกษาและค้นคว้า

พิพิธภัณฑ์มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด Oxford University Museum

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด (Oxford University Museum of Natural History) ซึ่งบางครั้งเรียกว่า พิพิธภัณฑ์แห่งมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด (Oxford University Museum) เป็นพิพิธภัณฑ์ที่จัดเก็บและแสดงตัวอย่างทางสัตววิทยา กีฏวิทยา และธรณีวิทยา อาคารพิพิธภัณฑ์เป็นอาคารที่มีชื่อเสียงว่า เป็นสุดยอดทางสถาปัตยกรรมของศิลปะ โกธิคยุคใหม่ของกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ อาคารพิพิธภัณฑ์เองเริ่มสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๙๘ ในพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโครงกระดูกของไดโนเสาร์ขนาดใหญ่ ๆ ไว้มากมาย เป็นการจัดแสดงให้นัก เรียนนักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้อย่างใกล้ชิด ต่อจากนั้นได้ไปที่พิพิธภัณฑ์พิท ริเวอร์ ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์ทางชาติพันธุ์วิทยา เป็นอาคารที่สร้างขึ้นเชื่อม ติดกันในปี พ.ศ. ๒๔๒๘ วัตถุจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์พิท ริเวอร์ เป็นวัตถุทางชาติพันธุ์วิทยาและวัฒนธรรมจากทั่วโลก โดยมีหลักการแสดงแต่ดั้งเดิม คือส่วนที่จัดแสดงวัตถุ ที่สร้างขึ้นจากพระหัตถ์พระผู้เป็นเจ้า (ธรรมชาติ) กับส่วนที่จัดแสดงวัตถุที่สร้างขึ้นจากมือมนุษย์ (วัฒนธรรม)

Dr.Sarah Shaw แนะนำ Dr. Gillian Evison และ Dr. Andrew Skilton แล้วได้ถวายการบรรยายเกี่ยวกับสมุดข่อยโบราณอย่างสั้น ๆ พร้อมกับเปิดสมุดข่อยที่เตรียมเอาไว้เปิดให้เจ้าประคุณสมเด็จฯ ศึกษา ซึ่งได้เตรียมเอาไว้ทั้งหมด ๕ เล่ม เป็นสมุดข่อยยุคอยุธยาตอนต้น ขนาดใหญ่ คือ มีอัตรากว้าง ๒๑ - ๓๐ เซนติเมตร ยาว ๗๑ เซนติเมตรขึ้นไป

เวลา ๑๔.๔๕ น. - จากห้องสมุดไปพิพิธภัณฑ์แอซโมเลียน (Ashmolean) ซึ่งมี ดร.แอนดูรว์ ท๊อปซ์ฟิล์ด (Dr. Andrew Topsfield) ภัณฑรักษ์ประจำพิพิธภัณฑ์คอยถวายการต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตที่ประตูทางเข้าพิพิธภัณฑ์ เมื่อทำการแนะนำตัวแล้ว ได้นำพาไปชมส่วนที่จัดแสดงวัตถุทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน ๒ แกลอรี่ ในชั้นที่หนึ่งและชั้นที่สองของอาคารพิพิธภัณฑ์

ก่อนออกจากพิพิธภัณฑ์ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต มอบหนังสือที่ระลึกและของที่ระลึกให้กับ Dr. Andrew Topsfield ภัณฑรักษ์ ผู้นำชมคณะเจ้าประคุณสมเด็จ ฯ

เวลา ๑๕.๑๕ น. - จากพิพิธภัณฑ์แอซโมเลียนได้เดินไปแบเลียล คอลเลจ (Balliol College) ซึ่งอยู่ฝั่งตรงข้ามถนน ที่ประตูทางเข้าคอลเลจ มีศาสตราจารย์ ดร. สเตฟาโน จาเชตตี (Dr. Stefano Zacchetti) แห่งศูนย์ออกซฟอร์ดเพื่อพุทธศาสน์ศึกษา (Oxford Centre for Buddhist Studies)มาคอยถวายการต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต และนำคณะไปยังห้องประชุมของศูนย์ออกซฟอร์ด เพื่อพุทธศาสน์ศึกษา ภายในแบเลียล คอลเลจ

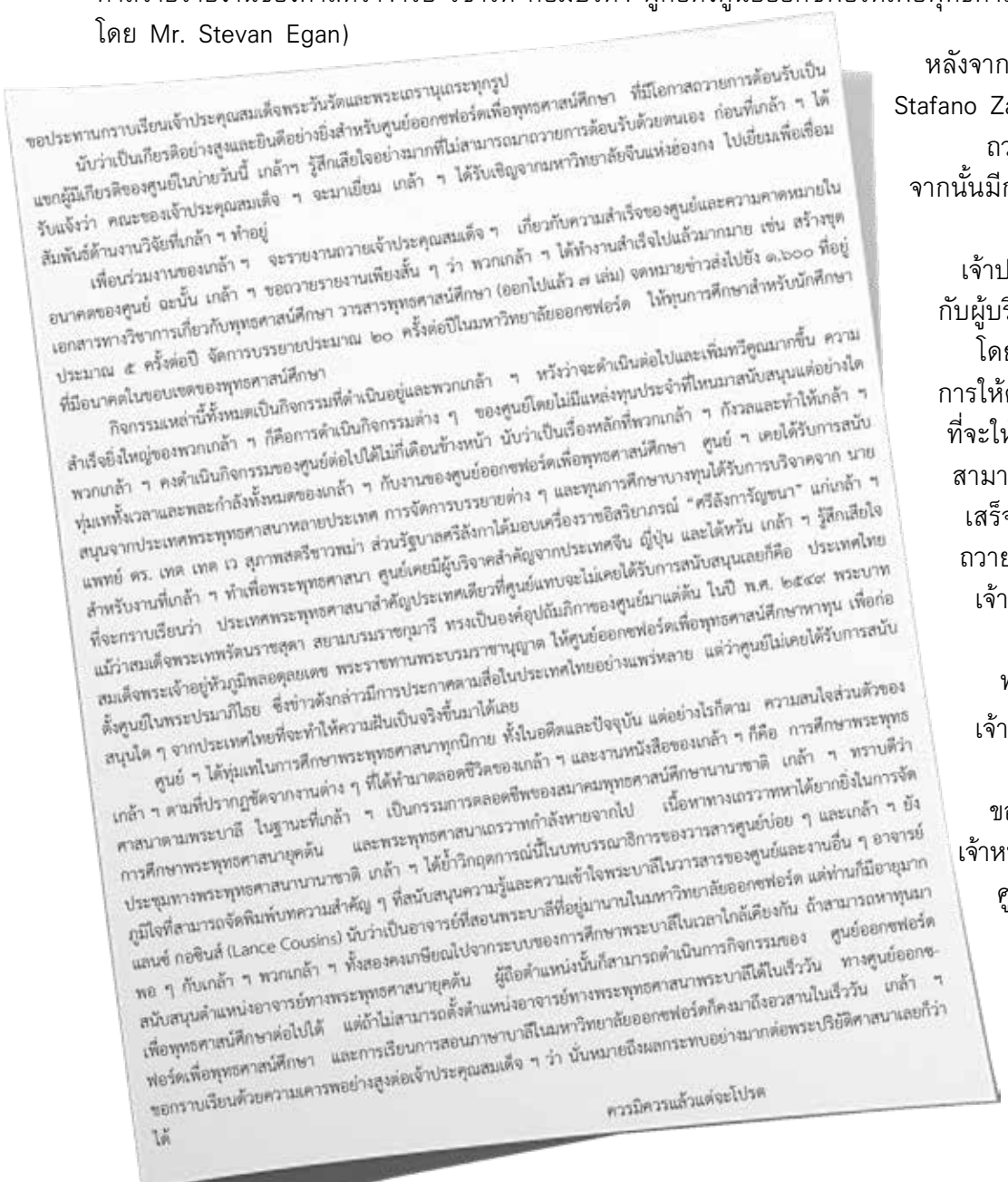

เมื่อทางเจ้าหน้าที่ของศูนย์แนะนำตัวแล้ว Mr. Stevan Egan ผู้จัดการด้านวางแผน ได้อ่านสาสน์ต้อนรับของ ศาสตราจารย์ ริชาร์ด กอมบริดจ์ (Professor Richard Gombrich) ผู้ก่อตั้งศูนย์ดังนี้

คำถวายรายงานของศาสตราจารย์ ริชาร์ด กอมบริดจ์ ผู้ก่อตั้งศูนย์ออกซฟอร์ดเพื่อพุทธศาสน์ศึกษา (อ่านโดย Mr. Stevan Egan)

ขอประทานกราบเรียนเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตและพระเถรานุเถระทุกรูป

นับว่าเป็นเกียรติอย่างสูงและยินดีอย่างยิ่งสำหรับศูนย์ออกซฟอร์ดเพื่อพุทธศาสน์ศึกษา ที่มีโอกาสถวายการต้อนรับเป็นแขกผู้มีเกียรติของศูนย์ในวันนี้ เกล้าฯ รู้สึกเสียใจอย่างมากที่ไม่สามารถมาถวายการต้อนรับด้วยตนเอง ก่อนที่เกล้า ฯ ได้รับแจ้งว่า คณะของเจ้าประคุณสมเด็จ ฯ จะมาเยี่ยม เกล้า ฯ ได้รับเชิญจากมหาวิทยาลัยจีนแห่งฮ่องกง ไปเยี่ยมเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ด้านงานวิจัยที่เกล้า ฯ ทำอยู่

เพื่อนร่วมงานของเกล้า ฯ จะรายงานถวายเจ้าประคุณสมเด็จ ฯ เกี่ยวกับความสำเร็จของศูนย์และความคาดหมายในอนาคตของศูนย์ ฉะนั้น เกล้า ฯ ขอถวายรายงานเพียงสั้น ๆ ว่า พวกเกล้า ฯ ได้ทำงานสำเร็จไปแล้วมากมาย เช่น สร้างชุดเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับพุทธศาสน์ศึกษา วารสารพุทธศาสน์ศึกษา (ออกไปแล้ว ๓ เล่ม) จดหมายข่าวส่งไปยัง ๑,๖๐๐ ที่อยู่ประมาณ ๕ ครั้งต่อปี จัดการบรรยายประมาณ ๒๐ ครั้งต่อปีในมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ให้ทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่มีอนาคตในขอบเขตของพุทธศาสน์ศึกษา

กิจกรรมแหล่านี้ทั้งหมดเป็นกิจกรรมที่ดำเนินอยู่และพวกเกล้า ฯ หวังว่าจะดำเนินต่อไปและเพิ่มทวีคูณมากขึ้น ความสำเร็จยิ่งใหญ่ของพวกเกล้า ฯ ก็คือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์โดยไม่มีแหล่งทุนประจำที่ไหนมาสนับสนุนแต่อย่างใด พวกเกล้า ฯ คงดำเนินกิจกรรมของศูนย์ต่อไปได้ไม่กี่เดือนข้างหน้า นับว่าเป็นเรื่องหลักที่พวกเกล้า ฯ กังวลและทำให้เกล้า ฯ ท่วมทั้งเวลาและพละกำลังทั้งหมดของเกล้า ฯ กับงานของศูนย์ออกซฟอร์ดเพื่อพุทธศาสน์ศึกษา ศูนย์ ฯ เคยได้รับการสนับสนุนจากประเทศพระพุทธศาสนาหลายประเทศ การจัดการบรรยายต่าง ๆ และทุนการศึกษาบางทุนได้รับการบริจาคจาก นายแพทย์ ดร. เทด เทด เว สุภาพสตรีชาวพม่า ส่วนรัฐบาลศรีลังกาได้มอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ "ศรีลังการัฐชนา" แก่เกล้า ฯ สำหรับงานที่เกล้า ฯ ทำเพื่อพระพุทธศาสนา ศูนย์เคยมีผู้บริจาคสำคัญจากประเทศจีน ญี่ปุ่น และไต้หวัน เกล้า ฯ รู้สึกเสียใจที่จะกราบเรียนว่า ประเทศพระพุทธศาสนาสำคัญประเทศเดียวที่ศูนย์แทบจะไม่เคยได้รับการสนับสนุนเลยก็คือ ประเทศไทย แม้ว่าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นองค์อุปถัมภิกาของศูนย์มาแต่ต้น ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้ศูนย์ออกซฟอร์ดเพื่อพุทธศาสน์ศึกษาหาทุน เพื่อก่อตั้งศูนย์ในพระปรมาภิไธย ซึ่งข่าวดังกล่าวมีการประกาศตามสื่อในประเทศไทยอย่างแพร่หลาย แต่ว่าศูนย์ไม่เคยได้รับการสนับสนุนใด ๆ จากประเทศไทยที่จะทำให้ความฝันเป็นจริงขึ้นมาได้เลย

ศูนย์ ฯ ได้ทุ่มแทในการศึกษาพระพุทธศาสนาทุกนิกาย ทั้งในอดีตและปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตาม ความสนใจส่วนตัวของเกล้า ฯ ตามที่ปรากฏชัดจากงานต่าง ๆ ที่เกล้าฯ ได้ทำมาตลอดชีวิตของเกล้า ฯ และงานหนังสือของเกล้า ฯ ก็คือ การศึกษาพระพุทธศาสนาตามพระบาลี ในฐานะที่เกล้า ฯ เป็นกรรมการตลอดชีพของสมาคมพุทธศาสน์ศึกษานานาชาติ เกล้า ฯ ทราบดีว่าการศึกษาพระพุทธศาสนายุคต้น และพระพุทธศาสนาเถรวาทกำลังหายจากไป เนื้อหาทางเถรวาทหาได้ยากยิ่งในการจัดประชุมทางพระพุทธศาสนานานาชาติ เกล้า ฯ ได้ย้ำวิกฤตการณ์นี้ในบทบรรณาธิการของวารสารศูนย์บ่อย ๆ และเกล้า ฯ ยังภูมิใจที่สามารถจัดพิมพ์บทความสำคัญ ๆ ที่สนับสนุนความรู้และความเข้าใจพระบาลีในวารสารของศูนย์ แต่ท่านก็มีอายุมากแล้วนะ กอซินส์ (Lance Cousins) นับว่าเป็นอาจารย์ที่สอนพระบาลีที่อยู่มานานในมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด แต่ท่านก็มีอายุมากพอ ๆ กับเกล้า ฯ พวกเกล้า ฯ ทั้งสองคนเกษียณไปจากระบบของการศึกษาพระบาลีในเวลาใกล้เคียงกัน ถ้าสามารถหาทุนมาสนับสนุนตำแหน่งอาจารย์ทางพระพุทธศาสนายุคต้น ผู้ถือตำแหน่งนั้นก็สามารถดำเนินการกิจกรรมของ ศูนย์ออกซฟอร์ดเพื่อพุทธศาสน์ศึกษาต่อไปได้ แต่ถ้าไม่สามารถตั้งตำแหน่งอาจารย์ทางพระพุทธศาสนาพระบาลีในมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดก็คงมาถึงอวสานในเร็ววัน ทางศูนย์ออกซฟอร์ดเพื่อพุทธศาสน์ศึกษา และการเรียนการสอนภาษาบาลีในมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดก็คงมาถึงอวสานในเร็ววัน เกล้า ฯ ขอกราบเรียนด้วยความเคารพอย่างสูงต่อเจ้าประคุณสมเด็จ ฯ ว่า นั่นหมายถึงผลกระทบอย่างมากต่อพระปริยัติศาสนาเลยก็ว่าได้

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

หลังจากนั้น Professor Stafano Zacchetti กล่าวถวายการต้อนรับ จากนั้นมีการแลกเปลี่ยนทัศนะระหว่างเจ้าประคุณสมเด็จฯ กับผู้บริหารของศูนย์ฯ โดยเฉพาะในเรื่องการให้ความสนับสนุนที่จะให้งานของศูนย์ฯ สามารถดำเนินไปได้ เสร็จแล้วทางศูนย์ฯ ถวายของที่ระลึกแด่เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตและพระเถรานุเถระ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตมอบของที่ระลึกให้กับเจ้าหน้าที่บริหารของศูนย์ ฯ ทุกท่าน จากนั้นได้ถ่ายภาพหมู่เป็นที่ระลึก

ในห้องรับรองมีผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ออกซฟอร์ดเพื่อพุทธศาสน์ศึกษารอต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตและคณะ ซึ่งประกอบด้วย (แถวยืนจากซ้าย) ๑. Dr. Sarah Shaw กรรมการ ๒. Professor Stefano Zacchetti, Numata Chair of Buddhist Studies ผู้อำนวยการ ๓. Mr. Stevan Egan ผู้จัดการด้านวางแผน ๔. Mr. Lance Cousins กรรมการ ๕. Ms. Susan Gianni ผู้จัดการประจำสำนักงาน ๖. Dr. Andrew Skilton และ ๗. Dr. Charles Shaw (แถวนั่งจากซ้าย) ๑. พระพรหมมุนี (สุชิน อคฺคชิโน) ๒. สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ๓. พระธรรมบัณฑิต (อภิพล อภิพโล) และ ๔. พระเทพสีลาภรณ์ (สมัย สุขสมิทฺโธ)

เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตสอบถามถึงค่าใช้จ่ายการดำเนินงานของศูนย์ออกซฟอร์ดเพื่อพุทธศาสน์ศึกษาต่อปีเป็นจำนวนเท่าไร และการเรียนการสอนพระบาลีในมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดมีเป้าหมายเพียงแค่ศึกษาเพื่อรู้หรือศึกษาเพื่อนำไปปฏิบัติ

ทางศูนย์ฯ ชี้แจงว่า ทางศูนย์ฯ ตั้งเป้าไว้ว่าจะตั้งมูลนิธิในพระปรมาภิไธย เป็นจำนวนเงิน £๒,๐๐๐,๐๐๐ แล้ว นำดอกผลมาบริหารงานของศูนย์ฯ ซึ่งจะเป็นงานถาวรตลอดไปในมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด แต่ในปัจจุบันนี้มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของศูนย์ฯ ตกปีละ £๖๐,๐๐๐ หรือ ประมาณ ๓,๓๐๐,๐๐๐ บาท

ส่วนการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาพระบาลีที่ทางมหาวิทยาลัยจัดนั้น ด้วยเป็นสถาบันการศึกษาที่เน้นหลักวิชาการเป็นหลัก แต่ทั้งนี้ผู้ที่เรียนทางวิชาการนั้นย่อมมีผลต่อความคิดความเข้าใจของผู้เรียนอย่างแน่นอนแต่เป้าหมายของมหาวิทยาลัยนั้น ไม่ได้ไปประเมินผลที่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นเรื่องส่วนตัวของผู้เรียนเอง แต่สิ่งที่มหาวิทยาลัยจัดให้ คือทำให้ผู้เรียน รู้จักคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาและแนวทางการปฏิบัติในพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะพระบาลี แต่ทั้งนี้ โดยส่วนตัวของครูบาอาจารย์ที่สอนในที่นี้ต่างก็มีชีวิตที่ได้รับอิทธิลจากคำสอนในพระพุทธศาสนาแทบทั้งสิ้น

คณาจารย์แต่ละท่านก็ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่ได้รับจากคำสอนทางพระพุทธศาสนาในชีวิตของเขา เจ้าประคุณสมเด็จ ฯ ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ที่ถามรายละเอียดอย่างนี้ก็ไม่ได้หมายความว่า ให้ผู้เรียนต้องแปลงมาเป็นชาวพุทธ แต่อยากได้คำอธิบายว่าผู้เรียนได้ประโยชน์อะไรในชีวิต หรือเป็นแค่เรียนรู้ทฤษฎี ซึ่งไม่คุ้มกับการลงทุน ทั้งนี้ เมื่อกลับประเทศไทยจะพยายามหาแหล่งทุนมาสนับสนุนงานของศูนย์ แต่ต้องการคำอธิบายที่ชัดเจนเพื่อตอบผู้บริจาคในประเทศไทย แต่ทั้งนี้ยังไม่ขอรับปากแต่อย่างใด แต่คิดว่ากิจกรรมที่ศูนย์ฯ ทำอยู่ควรให้การสนับสนุนอย่างยิ่งและจะกลับไปพิจารณาหารือกับทางคณะสงฆ์ในประเทศไทยต่อไป ได้ความอย่างไรจะแจ้งให้ทราบในภายหลัง

เวลา ๑๖.๒๕ น. - จากนั้น Professor Stafano พาชมรอบ Balliol College และโบสถ์ประจำคอลเลจ

เวลา ๑๗.๓๐ น. - กลับถึงวัดพุทธวิหาร ออกซฟอร์ด

เวลา ๑๙.๐๐ น. - ทำวัตรเย็นและนั่งสมาธิ ๑๕ นาที

- สมเด็จพระวันรัตให้โอวาทแก่พระภิกษุสามเณร

เวลา ๒๐.๐๐ น. - พระธรรมบัณฑิต ได้เป็นอุปัชฌาย์ให้การบรรพชาแก่นายแครี มอนเดล (Carry Mondel) เป็นสามเณร โดยมีพระราชมุนีเป็นอาจารย์

คำถวายรายงาน

ขอประทานกราบเรียนเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต รักษาการเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต พระเถรานุเถระที่เคารพอย่างสูง ท่านเอกอัครราชทูตไทยประจำสหราชอาณาจักร และพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย

วันนี้นับว่าเป็นวันสำคัญของการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในประเทศสหราชอาณาจักร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิด วัดพุทธประทีปกรุงลอนดอน โดยมีเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จมาทรงเป็นประธานสงฆ์ นับว่าเป็นก้าวแรกของงานพระธรรมทูตของคณะสงฆ์ไทย นอกราชอาณาจักรไทย ในวันนี้ เป็นก้าวที่สองที่คณะธรรมยุตสามารถตั้งคณะสงฆ์เพื่อทำหน้าที่พระธรรมทูตสายธรรมยุตในสหราชอาณาจักร

ในการนี้ มีกรรมการมหาเถรสมาคม ๓ ท่านเดินทางมาร่วมพิธีสวดถอนสมานสังวาสสีมาและผูกพัทธสีมา ณ วัดพุทธวิหารออกซฟอร์ด เมืองออกซฟอร์ด ซึ่งเป็นเมืองแห่งการศึกษาที่เก่าแก่แห่งหนึ่งของโลก ถือว่าเป็นก้าวสำคัญของการตั้งพระพุทธศาสนาในสหราชอาณาจักร เพราะว่าการมีอุโบสถเพื่อทำสังฆกรรมเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งในการสืบต่อพระศาสนา และสีมาที่จะทำการสมมติผูกในวันนี้ นอกจากจะเป็นสีมาแห่งแรกของคณะธรรมยุตในสหราชอาณาจักรแล้ว ยังเป็นสีมาแห่งที่ ๒ ของคณะสงฆ์ไทยในสหราชอาณาจักรอีกด้วย

วัดพุทธวิหารออกซฟอร์ด เริ่มตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยความเมตตาอุปถัมภ์ของพระธรรมบัณฑิต เจ้าอาวาสวัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก ซึ่งตั้งแต่ได้ก่อตั้งวัดมา มีผู้สนใจปฏิบัติธรรมเพิ่มมากขึ้น ทั้งยังเป็นแหล่งวิชาการทางพระพุทธศาสนาของมหาวิทยาออกซฟอร์ด

เพราะความเจริญก้าวหน้าทางพระพุทธศาสนาทางรัฐบาลสหราชอาณาจักร จึงได้ประกาศสถานที่แห่งนี้เป็นศาสนสถาน (Place of Worship) เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ นับว่าเทียบเท่าการพระราชทานวิสุงคามสีมาในประเทศไทย

บัดนี้ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ขอประทานกราบเรียนเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ผู้เป็นประธาน ได้โปรดเริ่มพิธีผูกพัทธสีมาสืบต่อไป

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

วันเสาร์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ วัดพุทธวิหารออกซฟอร์ด เมือง Oxford

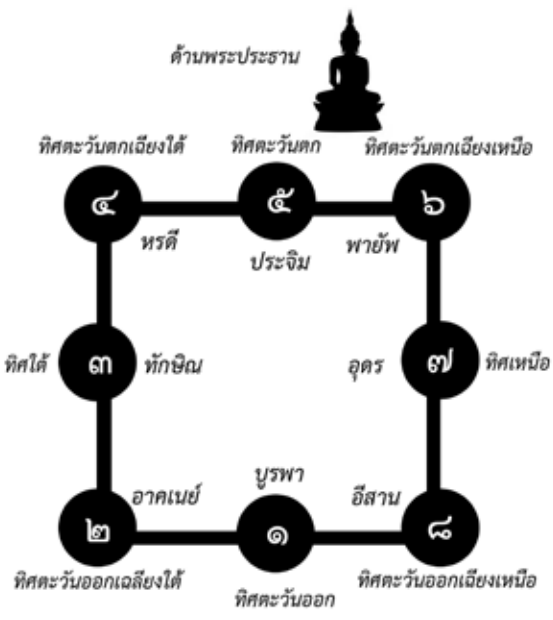
เวลา ๐๖.๓๐ น. - ฉันภัตตาหารเช้า

เวลา ๐๗.๓๐ น. - ทำวัตรเช้า โดยเจ้าประคุณสมเด็จ
พระวันรัตนำ เสร็จแล้วนั่งสมาธิ ๑๕ นาที

เวลา ๐๙.๐๐ น. - เอกอัครราชทูตไทยประจำสหราชอาณาจักรและภรรยา คณะพุทธศาสนิกชน
เดินทางมาถึง
วัดพุทธวิหารออกซฟอร์ด

เวลา ๐๙.๓๐ น. - เริ่มพิธีผูกพัทธสีมา ณ ปะรำพิธีวัดพุทธวิหารออกซฟอร์ด
- ฯพณฯ นายปสันน์ เทพรักษ์ เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงลอนดอน ประธานฝ่ายคฤหัสถ์จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย
- เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ประธานสงฆ์ ให้ศีล
- คุณสะอาง ฟลอริน กรรมการวัดพุทธวิหารออกซฟอร์ด ถวายรายงานแด่เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ผู้เป็นประธานในพิธี
- เอกอัครราชทูตและพุทธศาสนิกชน ปิดทองลูกนิมิต
- พระสงฆ์ ๕ รูป นำโดยพระพรหมมุนีประกอบพิธีทักนิมิตแต่ละลูกตามทิศที่ตั้ง และคณะเจ้าภาพลูกนิมิตแต่ละลูกตอบพระสงฆ์พร้อมกันว่า *"ปาสาโณ ภนฺเต"*

เวลา ๑๐.๑๕ น. - สมเด็จพระวันรัต (ทิศตะวันตก) พระพรหมมุนี (ทิศตะวันตกเฉียงใต้) พระธรรมบัณฑิต (ทิศเหนือ) เอกอัครราชทูตและภรรยา (ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ) และคณะเจ้าภาพอุบาสกอุบาสิกา ประกอบพิธีตัดหวายลูกนิมิตทั้ง ๘ ลูก
- ขณะตัดหวายลูกนิมิตพระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา

สัมโมทนียกถา
สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)
ผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต
ในพิธีตัดหวายลูกนิมิตและผูกพัทธสีมา
วัดพุทธวิหารออกซ์ฟอร์ด เมืองออกซ์ฟอร์ด สหราชอาณาจักร
วันเสาร์ที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

ขอเจริญพรท่านเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศอังกฤษและสาธุชนทุก ๆ ท่านที่มาร่วมในพิธีตัดหวายลูกนิมิตผูกพัทธสีมา ณ ที่นี้ วันนี้นับว่าเป็นวันดี เป็นวันมงคล ที่เราทั้งหลายชาวพุทธได้มีศาสนสถานอันสำคัญเกิดขึ้นอีกแห่งหนึ่ง ได้ทราบว่าเป็นสีมาแห่งที่สองของประเทศนี้ ท่านทั้งหลายได้มาร่วมกันในพิธี อันนับว่าเป็นมงคล พร้อมใจกันมา นับว่าเป็นความดี เป็นสามัคคีธรรมที่เกิดขึ้นในกลุ่มของชาวไทยในต่างประเทศ จึงเป็นที่น่าอนุโมทนายินดีเป็นอย่างยิ่ง

ศาสนสถานแห่งนี้ที่ได้ทราบว่าทางราชการในประเทศนี้ ได้อนุมัติให้เป็นศาสนสถาน นับว่าเป็นที่สำคัญทางศาสนสถาน อีกแห่งหนึ่งที่จะตั้งมั่นเป็นหลักใจของประชาชนทุกหมู่เหล่าที่ได้เข้ามายังสถานที่นี้ และได้นำเอาคำสอนของพระศาสนาของพระพุทธเจ้าไปประพฤติปฏิบัติให้เกิดเป็นความสุขความเจริญในชีวิต เพื่อสันติสุขในชีวิต คำสอนของพระพุทธศาสนานั้น ที่เราเรียกว่าธรรมะที่ได้ยินในคำนมัสการว่า *สฺวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม ธมฺมำ นมสฺสามิ* พระธรรมคือคำสอนของพระพุทธเจ้านั้น ตรัสไว้ดีแล้ว ข้าพเจ้าขอนมัสการกราบไหว้พระธรรมนั้น คำว่า *สฺวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม* พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคตรัสไว้ดีแล้ว ตรัสไว้ดีอย่างไร ทำไมถึงชื่อว่าตรัสไว้ดีแล้ว เพราะว่าคำสั่งสอนของพระศาสนานั้นที่พระองค์ตรัสไว้อย่างไร ย่อมเป็นจริงอย่างนั้น ท่านผู้รู้หรือท่านผู้มีปัญญาพิจารณาในคำสอนของพระศาสนาแต่ละข้อ ย่อมจะตัดสินวินิจฉัยได้ว่า เป็นความจริง ถูกต้อง เช่นตรัสว่าสิ่งนี้ไม่ดี ผู้ปฏิบัติหรือผู้ทำ ทำแล้วย่อมได้รับผลไม่ดี มาฟังคำสอนหรือศึกษาคำสอนแล้วใช้ปัญญาของตัวเองพิจารณาว่า ที่ตรัสไว้ว่าไม่ดีนั้น จริงหรือไม่ และเมื่อผู้คนปฏิบัติในเรื่องที่ไม่ดีแล้ว ได้รับผลไม่ดีจริงหรือไม่ วินิจฉัยแล้วก็ทราบ ก็รู้ตามเป็นจริงอย่างนั้น ข้อใดที่ทรงสั่งสอนว่าเป็นความดี ผู้ปฏิบัติก็ย่อมได้รับผลดี เมื่อเราพิจารณาแล้ว ก็ย่อมรู้เห็นตามเป็นจริงว่า เป็นความจริง อย่างที่ตรัสและธรรมนั้น จึงชื่อว่าเป็น *สฺวากฺขาโต* ตรัสไว้ดีแล้ว พระธรรมนั้นย่อมรักษา ผู้ประพฤติธรรมไว้ ตามพุทธภาษิตว่า *ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารึ* พระธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม รักษาอย่างไร พูดเฉพาะธรรมส่วนดี ก็คือ รักษาผู้ประพฤติไว้ให้เป็นคนดี

ในคำว่าพระธรรมนั้น ก็จะแยกไปเป็นส่วน ๆ ส่วนเป็นพระวินัย คือข้อควรละเว้นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ควรประพฤติปฏิบัติ และส่วนที่ดี ที่ควรปฏิบัติให้เกิดมีขึ้นในตน ธรรมะที่รักษาผู้ประพฤติธรรมไว้นั้น หมายถึงส่วนที่ดี ในคำว่า ธรรมะ นั้น มีข้อที่จะนำไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นข้อสรุปของพระพุทธศาสนาทั้งหมด ๓ อย่าง คือ ศีล สมาธิ และปัญญา คำสอนในพุทธศาสนาทั้งหมด แม้จะมีมาก ถึง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ แต่สรุปแล้ว ก็มี ๓ อย่าง คือ ศีล สมาธิ และปัญญา ศีลนั้น เป็นส่วนวินัย เป็นข้อห้าม ซึ่งไม่ให้คนล่วงละเมิด ไม่ให้คนทำ คำว่าศีลนั้น แปลว่า ปกติ ความจริงศีล เราเกิดมาแล้ว เราก็มีอยู่ด้วยกันทุกคน ของทุกอย่างนั้นก็มีปกติของมัน ยกตัวอย่างเช่น ธาตุสี่ ดิน น้ำ ลม ไฟ ดินก็มี ปกติแข็ง ถ้าดินไม่แข็งก็ไม่ใช่ดิน ก็แสดงว่ามีสิ่งอื่นมาปน เช่นมีน้ำมาปน ก็กลายเป็นเลน เป็นตมไป ไม่ใช่ของแท้ ไฟมี ปกติร้อน ถ้าไม่ร้อนก็ไม่ใช่ไฟ อย่างไฟเด็กเล่น นั้นคือปกติ คนก็มีปกติของความเป็นคน เกิดมาแล้วก็มีปกติของความเป็นคน ปกติของความเป็นคนนั้น พระพุทธเจ้าเรียกว่า ศีล หรือ

ภาษาของพระพุทธเจ้าเรียกว่า ศีละ เรามีอยู่แล้วทุกคน เพราะฉะนั้น ท่านจึงสอนให้รักษาศีล ไม่ใช่สอนให้ไปหาศีล สอนให้ทุกคนรักษาศีล คือรักษาสิ่งที่มีอยู่แล้ว บางที่เราไม่เข้าใจ อาจจะนึกว่าศีลอยู่ที่วัด เราจะรักษาศีลทำไมต้องขอจากพระ ที่จริงที่ไปขอศีลที่รับศีลนั้นเป็นเพียงศาสนพิธี พิธีปฏิบัติ มาปฏิญาณตนว่า เราจะรักษาศีลที่เรามีอยู่แล้วไว้ให้ได้ ปกติของความเป็นคนนั้น ท่านบัญญัติไว้เบื้องต้น ๕ ข้อ ที่เรียกว่าศีล ๕ คือ

ข้อ ๑ ไม่ทำร้ายกันทั้งชีวิตทั้งร่างกาย รวมความว่าไม่เบียดเบียนกัน เราลองนึกดูว่า ปกติของเรานี่ เราอยู่กันด้วย เบียดเบียนกันไหม ตีกันต่อยกันไหม ทำร้ายกันไหม ถ้านั่งอยู่ตรงนี้ ถ้ายกมือไปตบคนข้าง ๆ ก็แสดงว่าผิดปกติ คือผิดศีล ท่านสอนไม่ให้ทำอย่างนั้น ให้รักษาปกติไว้ให้ได้

ข้อ ๒ เรื่องทรัพย์สินสมบัติปกติของคนนั้นเราไม่ไปแย่งชิง ไม่ไปเอาสิ่งของ ๆ คนอื่น ถ้าหยิบฉวยของคนอื่น ก็คือผิดปกติของความเป็นคน

ข้อ ๓ เกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ ก็มีปกติของความเป็นคนว่า จะมีเพศสัมพันธ์อย่างไร ถ้าไปทำผิดก็คือผิดปกติที่มนุษย์เขาทำกัน ทั้ง ๓ ข้อนี้ เป็นข้อที่จะหล่อหลอมเป็นเครื่องรักษากายของเรา คือการกระทำ

ในตัวของเรานั้นมีสิ่งที่สำคัญมีอยู่ ๓ อย่าง กาย วาจา ใจ เราทำอะไร จะทำดีทำชั่วก็ทำทางกาย เราจะพูดอะไรที่ดีหรือที่ชั่วก็ทำทางวาจา และก็มีใจเป็นหัวหน้าก่อนทำ ก่อนพูด ก่อนคิด ก่อนทำ ก่อนคิดนั้นเกิดจากความคิดเป็นเบื้องต้น ที่บังคับให้กาย วาจา ศีลนั้นเป็นเครื่องรักษากายอย่างที่กล่าวแล้ว ๓ ข้อ และเป็นเครื่องรักษาวาจา ไม่ให้ใช้วาจาในทางที่ผิด ก็ถือศีลข้อ ๔ ได้แก่การพูดเท็จ ให้คนอื่นเขาเข้าใจผิด หรือด่าว่าคำหยาบคายให้เขาเกิดเจ็บใจ หรือพูดยุยงให้เขาแตกร้าวสามัคคี ข้อ ๔ นั้นรวมเป็น ๔ เรื่องที่พูดปด พูดส่อเสียด พูดหยาบคาย พูดยุยง และพูดจาไร้สาระ ไม่เป็นประโยชน์ รวมอยู่ในศีลข้อ ๔ ถ้าเราใช้วาจาของเราไปในทางที่ไม่ถูก ทางที่หลอกลวงคนอื่นให้เกิดความเข้าใจผิด ด่าว่า ยุยงให้แตกร้าวสามัคคีกัน หรือพูดจาเหลวไหลไม่มีสาระนี้เรียกว่าผิดปกติของความเป็นคน ให้รักษาปกติไว้ ก็คือรักษาศีล

และในศีลข้อ ๕ ดื่มสุราเมรัยและของเสพติดต่าง ๆ อันทำให้ความเป็นคนเกิดความเสียหาย คือเรามีปกติมีสติ สัมปชัญญะบริบูรณ์ รู้ดีรู้ชั่วบริบูรณ์อยู่แล้ว ถ้าเราเอาสิ่งที่ทำร้ายความรู้สึกของเรา ทำให้สติเสียไป เสียปกติของความเป็นคน สรุปว่า ศีลทั้ง ๕ ข้อนี้ เป็นเรื่องที่เราทุกคนมีอยู่แล้ว ไม่ต้องไปขวนขวายไปหาที่อื่น พระพุทธเจ้าท่านสอนให้รักษาศีล ไม่ได้สอนให้ไปหาศีล ศีลนั้นเป็นเครื่องฝึกหัดกาย วาจา ของเราให้เป็นกายที่ดี ให้เป็นวาจาที่ดี ใช้กายในทางที่ถูก ใช้วาจาในทางที่ถูก นี้เป็นข้อสั่งสอนของพระพุทธเจ้าหรือของพระศาสนาเป็นข้อต้น กายกับวาจา ของเรานั้น ถูกบังคับให้ใช้ด้วยใจ เพราะฉะนั้น ใจจึงเป็นสำคัญที่เราจะต้องดูแลใจของเราให้ดี

คำสอนต่อไปก็คือสมาธิ คำว่าสมาธินั้น ถ้าจะพูดให้เข้าใจง่าย ก็แปลว่าความตั้งใจของเราให้มั่นคง ตั้งใจให้มั่นคงในอะไร ในความดี ตั้งใจของเราให้มั่นคงในความไม่ดีนั้น เรียกว่าตั้งใจผิด ตั้งใจของเราที่มั่นคงในการกระทำความดี ในการพูดดี นั่นเป็นการตั้งใจถูก ความตั้งใจของเราให้มั่นคง ให้มีใจหนักแน่นในกิจการต่าง ๆ ที่เราจะต้องทำ โดยเฉพาะในเรื่องของความดีนั้น เรียกว่าสมาธิ ไม่ได้เกิดขึ้นได้เอง ต้องฝึก เพราะอะไร ก็เพราะว่าในตัวเรานั้นมีกิเลสเป็นตัวที่จะให้บังคับ คือมีเรื่องความโกรธ เรื่องความหลง ไม่รู้จริงนั้น เป็นตัวบังคับครอบคลุมใจเราให้เราตั้งใจในทางที่ไม่ถูก เพราะฉะนั้น ต้องทำสมาธิให้เป็น คือตั้งใจของเราให้มั่นคงให้ดี และใจของเรานั้นเราจะทำอะไร เราก็ตั้งใจ เราจะเดิน เราจะยืน เราจะนอน เราตั้งใจอยู่แล้ว แต่มันเป็นเรื่องปกติที่ทำจนชิน จนเราไม่รู้สึก ที่จริงสมาธินี้เป็นเรื่องสำคัญของชีวิตประจำวันอยู่แล้ว เราทำอะไร ถ้าเราไม่ตั้งใจในการนั้น การนั้นก็สำเร็จได้ยาก แต่ว่าใจของคนเรานั้น ถ้าหากว่าเราตั้งใจให้มั่นคงจริง ๆ ทำอะไรมันก็เกิดประโยชน์ ทำอะไรมันก็ดี ทำอะไรก็เหมาะสม

สมาธิ พูดให้เข้าใจง่ายก็คือความตั้งใจของเราในกิจการทุกอย่าง ตั้งใจให้มันถูก ตั้งใจให้ดีทั้งนั้นเป็นสมาธิ แล้วถามว่าเป็นเรื่องจำเป็นหรือไม่ ก็ไปคิดดูว่า จำเป็นหรือไม่ สมาธิ เป็นเรื่องจำเป็น

ข้อสามก็คือเรื่องปัญญา คนเราจะตั้งใจของเราให้ถูกหรือให้ผิด ในเรื่องที่ควรตั้งใจไหม หรือไม่ควรตั้งใจ ก็ต้องใช้ ปัญญามาพิจารณา เพราะฉะนั้น คำสอนต่อไปท่านสอนปัญญา ความรอบรู้ ปัญญาส่วนหนึ่งเรามีติดตัวมาแต่เกิดแล้ว มีมาตั้งแต่เกิด แต่ว่าต้องมาสั่งสมให้เกิดขึ้นเพิ่มเติมขึ้น ด้วยการศึกษาค้นคว้า ด้วยการอบรมฝึกหัด รวมความว่าคำ สอนของพระพุทธเจ้านั้นสรุปเป็น ๓ อย่าง คือ ศีล เป็นเครื่องฝึกหัดกายวาจาให้เรียบร้อย สมาธิ เป็นเครื่องฝึกหัดใจและปัญญา ทำความเห็นของเราให้ถูกต้อง

เรื่องความเห็นนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ถ้าเรามีความเห็นที่ไม่ถูกต้อง เราก็จะตั้งจิตไม่ถูกต้อง เมื่อตั้งจิตไม่ถูกต้องก็บังคับบัญชา กาย วาจา ของเราทำในเรื่องที่ไม่ถูกต้อง พูดในเรื่องที่ไม่ถูกต้อง พระศาสนานั้นสอนให้ทุกคนปฏิบัติตนใน ๓ เรื่องนี้เท่านั้น ไม่ได้สอนอย่างอื่น ก็คือสอนอยู่ที่คนทุกคนให้รักษากายวาจาของตนให้เรียบร้อย ดีงามในศีล ให้รักษาจิตใจของตนให้แน่วแน่มั่นคงในความดีด้วยสมาธิและให้ศึกษาค้นคว้าพิจารณา ทำปัญญาความรู้เห็นให้ถูกต้อง เพื่อจะบังคับบัญชาจิตใจ กาย วาจา ให้ดี และเมื่อบุคคลปฏิบัติอย่างนี้แล้ว ธรรมะนั่นแหละย่อมรักษาผู้ ประพฤติรักษาให้เป็นคนดี ให้มีความสุข ความเจริญในชีวิต ท่านบอกว่าเหมือนกับร่มใหญ่ *ฉตฺตํ มหนฺตํ วิย วสฺสกาเล* เหมือนกับร่มใหญ่ในเวลาฝนตก ก็มีร่มคอยกางกั้นไม่ให้ฝนเปียกหรือมีเต็นท์ และก็เป็นข้อคิดอีกว่า ถ้าเรามีร่มแล้ว ไม่กางร่ม มีเต็นท์แล้วไม่กางเต้นท์ ร่มนั้นก็ป้องกันอะไรไม่ได้ ฝนตกเปียก เต็นท์ก็กางไม่ได้ มันต้องกางร่ม มันต้องกางเต็นท์ ก็เป็นข้อคิดว่า ธรรมะคำสอนของพระพุทธเจ้านั้น แม้เราจะเรียนรู้ รู้อย่างที่พูดนี้ก็ศีลเรามีแล้ว แต่ว่าศีลมีแล้ว เราต้องรักษา ของมีแล้วเราต้องรักษา มีร่มแล้วต้องกาง ถ้าเราไม่กางร่ม ร่มก็ไม่กันฝนให้เรา สมาธิเราก็มีแล้ว แต่ว่าเราไม่ใช้สมาธิ ปัญญาเราก็มีแล้ว แต่ว่าเราไม่ใช้ปัญญาในทางที่ถูก พูดมาเท่านี้ก็พิจารณาเห็นได้ว่า ธรรมะคำสอนของพระพุทธเจ้านั้น จะให้ประโยชน์เมื่อเรานำไปประพฤติปฏิบัติ ไม่ใช่ให้ประโยชน์ในการเรียนรู้ ตัวอย่างก็เหมือนกับเรามีร่ม ร่มจะมีประโยชน์แก่เรา ก็คือมันต้องกางกั้นขึ้นมากันแดดกันฝน ถ้าเราไม่กาง ร่มก็ไม่ได้ประโยชน์ มีไว้ก็ไม่ได้ประโยชน์

ในโอกาสที่มาแสดงธรรมและก็มาพบกันในวันที่เป็นมงคล คำว่ามงคลนั้น ไม่ใช่อภินิหารอะไร ไม่ใช่ของศักดิ์สิทธิ์ มงคลแปลว่า เหตุที่ทำให้ถึงความเจริญ ความเจริญนั้นก็เป็นส่วนผล เหตุนั้นคือส่วนเหตุ เราอยากจะได้ความเจริญ เราต้องสร้างเหตุ ไม่มีใครสร้างให้เราได้ ความเจริญนั้นอยากได้ทุกคน แต่ว่าเหตุที่จะให้ถึงความเจริญบางทีเราไม่ได้สร้าง คำสอนนั่นแหละสร้างทุกอย่าง แต่ว่าบางที่เราไม่ได้นำไปปฏิบัติ มีร่มแล้วไม่ได้กาง มันก็ถึงความเจริญไม่ได้ มันก็กันเปียกฝนไม่ได้ กันฝนไม่ให้เปียกไม่ได้ ทั้งหมดนี้ เป็นคำพูดเพื่อจะให้ท่านทั้งหลายรำลึกว่า คำสั่งสอนทางศาสนาที่วิสัชนามานั้น เป็นสัจธรรม เป็นความจริง ที่เราสามารถจะพิสูจน์ได้ กล่าวได้ว่าเป็นคำสอนสากล ใครปฏิบัติย่อมได้รับผลดีจริง แม้แต่จะเป็นชาวพุทธหรือไม่ได้เป็นชาวพุทธก็ตาม ปฏิบัติตามคำสอนแล้วย่อมได้รับผลจริงและพิสูจน์ได้ คิดได้ แต่ว่าเรามักจะไม่ค่อยได้ปฏิบัติ มีร่มแล้วไม่ได้กาง มีเต็นท์ไม่ได้กาง เราจึงเปียกฝน

ขอให้ทุกท่านกางร่มกัน ช่วยรักษาตนเองไว้ให้ปลอดจากทุกข์ภัยต่าง ๆ ปลอดจากการเปียกฝน ขอให้ทุกท่านนึกถึงคติที่ได้กล่าวนี้ สิ่งใดที่ยังไม่ได้ปฏิบัติ ที่ทราบแล้วแต่ยังไม่ได้ปฏิบัติ ดังเช่น ศีล ๕ ข้อ บางทีเรารับไปเรารับเฉย ๆ ว่า *ปาณาติปาตา* แล้วก็เฉย ไม่ได้ทำอะไร มันก็คือไม่ได้กางร่ม เปียกฝนแน่นอน

ขออนุโมทนาทุกท่านและขอกล่าวแต่เพียงเท่านี้

เวลา ๑๐.๓๐ น. - สมเด็จพระวันรัต กล่าวสัมโมทนียกถา พระศากยวงศ์วิสุทธิ์แปลเป็นภาษาอังกฤษ

เวลา ๑๑.๑๕ น. - ถวายเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์ และพระสงฆ์อนุโมทนา

- สมเด็จพระวันรัต ประพรมน้ำพระพุทธมนต์

เวลา ๑๑.๓๐ น. - ถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ *(หมายเหตุ ตลอดพิธีการมีฝนตกตลอดเวลา)*

เวลา ๑๓.๓๐ น. - สมเด็จพระวันรัตเป็นประธานในพิธีสวดสมมติสีมา

- สมเด็จพระวันรัตจุดเทียนธูปที่เขตสีมา

- สมเด็จพระวันรัตสวดสมมติสีมา ท่ามกลางพระสงฆ์ ๑๒ รูป

เวลา ๑๓.๓๗ น. - พิธีสวดสมมติสีมาเสร็จบริบูรณ์ เมื่อเวลา ๑๓.๓๗ นาที

- พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ ฉลองอุโบสถวัดพุทธวิหารออกซฟอร์ด

รายนามพระสงฆ์ทำพิธีสวดสมมติสีมา ๑. สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ๒. พระพรหมมุนี (ชิน อคฺคชิโน) ๓. พระธรรมบัณฑิต (อภิพล อภิพโล) ๔. พระเทพสีลาภรณ์ (สมัย สุขสมิทฺโธ) ๕. พระราชมุนี (ฉลอง ชลิตกิจฺโจ) ๖. พระศากยวงศ์วิสุทธิ์ (อนิลมาน ธมฺมสากิโย) ๗. พระอรรถกิจโกศล (ธงชัย ธมฺมธโช) ๘. พระสิริวัฒโนดม (ประกอบ สุภากโร) ๙. พระครูพิเนตศาสนคุณ (สมศักดิ์ กนฺตสีโล) ๑๐. พระคำหมาย ธมฺมสามี ๑๑. พระสมศักดิ์ ปณฺฑิโต และ ๑๒. พระศิริจันทร์ โฆสโก

เวลา ๑๔.๐๐ น. - พิธีอุปสมบทสามเณรแครี มอนเดล ที่บรรพชาคืนก่อน โดยมีสมเด็จพระวันรัต เป็นพระอุปัชฌาย์ และมีพระราชมุนีและพระอรรถกิจโกศล เป็นพระกรรมวาจาจารย์ ได้รับฉายาว่า ฐิตวิริโย อุปสมบทเสร็จ เวลา ๑๔.๒๘ น.

- สมเด็จพระวันรัต พระอุปัชฌาย์บอกอนุศาสน์แก่ผู้บวชใหม่

- จากนั้นประกอบพิธีทัฬหีกรรมพระ ๒ รูป คือ พระมหาเสนะ สุรเสโน (เพชร ไตย) พระไทย และพระแมทธิว อานนฺทเมตฺตโย (Matthew Letten) ชาวอังกฤษ โดยมีสมเด็จพระวันรัตเป็นพระอุปัชฌาย์ และมีพระราชมุนีและพระอรรถกิจโกศลเป็นพระกรรมวาจาจารย์ อุปสมบทเสร็จเวลา ๑๔.๕๖ น.

- พระสงฆ์อนุโมทนา

เวลา ๑๕.๑๕ น. - สมเด็จพระวันรัตมอบของที่ระลึกให้กับคณะเจ้าภาพและพุทธศาสนิกชนทุกท่านที่มาร่วม
งานผูกพัทธสีมา
- ถ่ายภาพร่วมกัน

เวลา ๑๙.๐๐ น. - ทำวัตรค่ำและนั่งสมาธิ ๑๕ นาที นำโดยสมเด็จพระวันรัต
- สมเด็จพระวันรัตให้โอวาทแก่พระภิกษุสามเณร

วันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๗ Oxford - Cambridge

เวลา ๐๖.๓๐ น. - ฉันภัตตาหารเช้า

เวลา ๐๗.๓๐ น. - ทำวัตรเช้า โดยเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตนำ เสร็จแล้วนั่งสมาธิ ๑๕ นาที

เวลา ๐๘.๓๐ น. - เดินทางออกจากวัดพุทธวิหาร ออกซฟอร์ด เพื่อเดินทางไปยังเมืองเคมบริดจ์

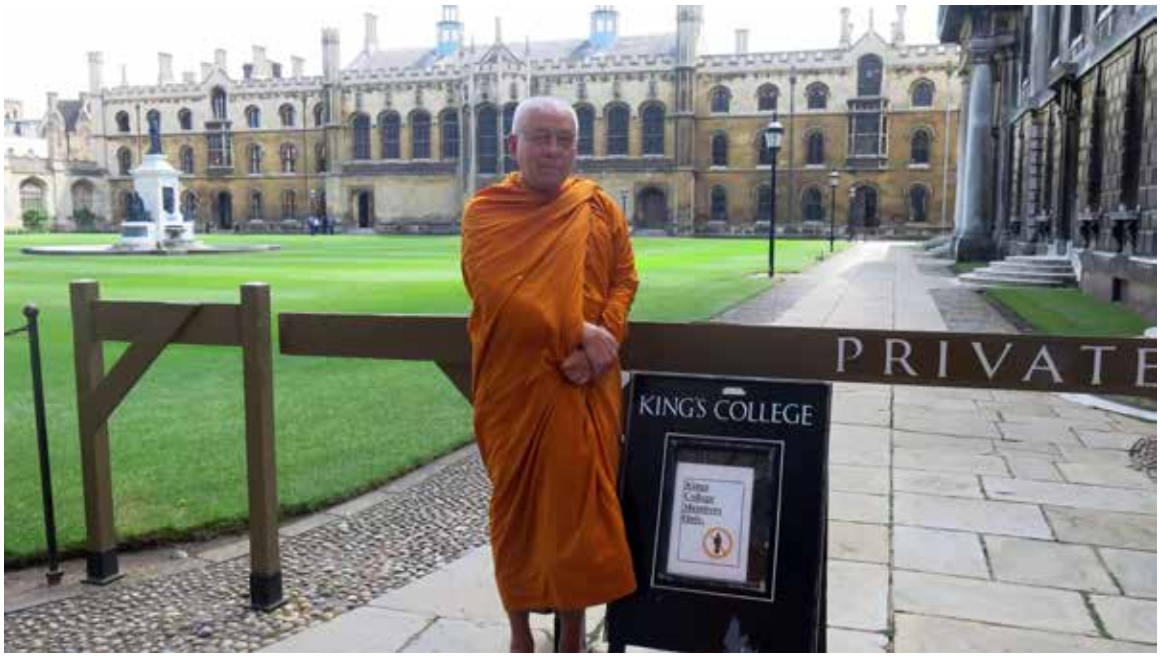
เวลา ๑๐.๒๕ น. - เดินทางไปถึงเมืองเคมบริดจ์ และไปที่ร้านอาหาร The Cricketers ตั้งอยู่ที่ 12 Melbourn Place, Cambridge CB1 1EQ ซึ่งเป็นร้านอาหารของคนไทย ดำเนินการโดยคุณนวลน้อย นิวสัน ที่ร้านอาหารชาวไทยในเคมบริดจ์และเมืองใกล้เคียงมาถวายการต้อนรับจำนวนมากกว่า ๕๐ คน เมื่อพระสงฆ์ฉันภัตตาหารเพลแล้ว มีการถวายสังฆทานและพระสงฆ์อนุโมทนา

เวลา ๑๒.๔๐ น. - เดินทางออกจากร้านอาหารไปที่ Clare College โดยมี Dr. David and Racheal Halls มาคอยถวายการต้อนรับและอำนวยความสะดวก Dr. Racheal ซึ่งเป็นอนุศาสนาจารย์ทางพระพุทธศาสนาของ Clare College นำคณะเจ้าประคุณสมเด็จฯ เดินชมสวนดอกไม้ของคอลเลจ แล้วนำไปที่ Kings' College เพื่อไปเยี่ยมชม Kings' College Chapel

- จากนั้น Dr. Racheal พาคณะเข้าไปที่ห้องรับรองของแคลร์ คอลเลจ เพื่อถวายน้ำปานะและสนทนาธรรม Dr. Racheal ได้สวดบางส่วนของมหาสมัยสูตรให้เจ้าประคุณสมเด็จฯ ฟังในทำนองสรภัญญะ จากนั้น Dr. Racheal พาเข้าไปชมห้องสมุดของ Clare College ที่เก็บรักษาเอกสารทางประวัติศาสตร์เก่า ๆ ซึ่งมีแสดงไว้ตั้งแต่หนังสือที่พิมพ์ในคริสตศตวรรษที่ ๑๐ มี หนังสือเอกสารของ ไอแสก นิวตัน ที่พิมพ์ครั้งแรก เป็นต้น ได้ดูวิธีการเก็บรักษาหนังสือโบราณ จากนั้นพาคณะไปดูโบสถ์ประจำ Clare College เสร็จแล้วเดินผ่านตลาดเมืองเคมบริดจ์ เพื่อกลับไปยังที่จอดรถในแคลร์ คอลเลจ

เวลา ๑๖.๐๐ น. - เดินทางไปที่วัดพุทธเมตตา เคมบริดจ์ ตั้งอยู่ที่ 135 High Street, Harston, Cambridge CB22 7QD ที่วัดมีพระสมศักดิ์ ปณฺฑิโต พร้อมคณะกรรมการวัดคอยถวายการต้อนรับ

- คุณตาราวลี นาคสวัสดิ์ ได้รายงานเกี่ยวกับการสร้างวัดพุทธเมตตา เคมบริดจ์ และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ

โบสถ์คิงส์ คอลเลจ (King's College Chapel) ณ เมืองเคมบริดจ์ เป็นโบสถ์เก่าแก่ประจำวิทยาลัยคิงส์ แห่งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ถือเป็นสถาปัตยกรรมโกธิคที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่ง การสร้างโบสถ์ใช้เวลานานผ่านหลายรัชกาลของสหราชอาณาจักร เริ่มแต่ ค.ศ. ๑๔๔๖ โดยพระเจ้าเฮนรีที่ ๖ ถึง ค.ศ. ๑๕๑๕ แต่ทั้งนี้หน้าต่างบานใหญ่ที่เป็นกระจกสีเสร็จเมื่อปี ค.ศ. ๑๕๓๑ โบสถ์แห่งนี้เป็นมีความสำคัญในวันคริสตมาสทุกปี เพราะทุกวันคริสตมาสคณะนักร้องประสานเสียงร้องเพลงคริสมาสออกอากาศทั่วโลก จากโบสถ์แห่งนี้ ปัจจุบันนี้โบสถ์แห่งนี้ได้กลายเป็นสัญลักษณ์แห่งเมืองเคมบริดจ์สำหรับนักศึกษาและคณะอาจารย์แห่งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ โบสถ์แห่งนี้เป็นสถานที่สวดมนต์และร้องเพลงประสานเสียงสรรเสริญพระผู้เป็นเจ้าทุกวัน

แคลร์ คอลเลจ (Clare College) แห่งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๑๘๖๙ เป็นวิทยาลัยที่เก่าแก่ที่สุดอันดับสอง ของมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์

ห้องสมุดคณาจารย์แห่งวิทยาลัยแคร์ คอลเลจ (The Fellows' Library of Clare College) ชมหนังสือและเอกสารเก่า ๆ ประกอบไปด้วยหนังสือเล่มแรกของเซอร์ ไอแซก นิวตัน หรือหนังสือที่เก่าที่สุดที่มีแสดงไว้ คือหนังสือที่พิมพ์ในคริสตศตวรรษที่ ๑๐

คุณตาราวลี นาคสวัสดิ์ ประธานคณะกรรมการวัดกราบเรียนรายงานเกี่ยวกับวัดพุทธเมตตาและปัญหาต่าง ๆ พร้อมทั้งขออุปถัมภ์จากเจ้าประคุณสมเด็จ ฯ ในเรื่องการส่งพระธรรมทูตมาประจำที่วัดพุทธเมตตา และในการก่อตั้งวัดพุทธเมตตาเป็นกิจลักษณะ ในการปกครองของคณะธรรมยุต ในการนี้สมเด็จพระวันรัต ได้มอบหมายให้พระอาจารย์คำหมาย ธมฺมสามิ เจ้าอาวาสวัดพุทธวิหาร ออกซฟอร์ด เป็นผู้ดูในการฉลองศรัทธาของพุทธศาสนิกชน ส่วนในการตั้งวัดนั้น เจ้าประคุณสมเด็จ ฯ ได้แนะให้หาที่เหมาะ ที่ไม่ไกลจากเมืองที่นักศึกษาและคนทั่วไป สามารถไปวัดได้โดยง่าย เมื่อหาสถานที่พบแล้วหาแหล่งยืมเงินเพื่อจ่ายค่าเงินดาวน์งวดแรก ซึ่งเงินดาวน์งวดแรกนี้ทางเจ้าประคุณสมเด็จ ฯ จะหาทุนทางประเทศไทยมาใช้หนี้ให้ ภายในระยะเวลา ๑ ปี ส่วนค่าผ่อนประจำเดือนให้ทางสมาชิกของวัดช่วยกันผ่อน

เวลา ๑๘.๐๐ น. - เดินทางออกจากวัดพุทธเมตตาเคมบริดจ์ ไปเช็คอินที่โรงแรม Arundel House Hotel ตั้งอยู่ที่ 45-61 Chesterton Rd, Cambridge CB4 3AN เพื่อค้างแรม

วันจันทร์ที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗ Cambridge-Ely-Stratford on Avon-Oxford

เวลา ๐๗.๓๐ น. - ฉันภัตตาหารเช้าที่โรงแรม Arundel House Hotel, Cambridge

เวลา ๐๘.๓๐ น. - เดินทางออกจากโรงแรม Arundel House Hotel ไปเมือง Ely

เวลา ๐๙.๐๐ น. - เดินทางถึงเมือง Ely เข้าไปทัศนศึกษา Ely Cathedral ซึ่งเป็นโบสถ์เก่าแก่ที่สร้างมาแล้วกว่า ๙๐๐ ปี ในโบสถ์ บาทหลวงที่ดูแลโบสถ์มาถวายการต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จฯ บาทหลวงได้อธิบายความสำคัญของโบสถ์ Ely โดยย่อ มีการแลกเปลี่ยนทัศนะทางศาสนาด้วยกัน โดยเจ้าประคุณสมเด็จกล่าวว่า ทุกศาสนาก็มีลักษณะเดียวกัน คือสอนคนให้เป็นคนดี ฉะนั้น ศาสนิกของทุกศาสนาก็เป็นเพื่อนกันทั้งสิ้น

เวลา ๑๐.๑๕ น. - ออกจากเมือง Ely ไปหมู่บ้าน Little Downham ที่ไกลออกไปจากเมือง Ely เพื่อไปยังร้านอาหาร The Plough ตั้งอยู่ที่ 106 Main Street, Little Downham, Ely, Cambridgeshire CB6 2SX ซึ่งเป็นร้านอาหารของคนไทย

เวลา ๑๐.๔๐ น. - ถึงร้านอาหาร มีชาวไทยในเมือง Ely และใกล้เคียงมารอรับเจ้าประคุณสมเด็จกว่า ๒๐ คน

มหาวิหารอีลี (ภาษาอังกฤษ: Ely Cathedral) มีชื่อเป็นทางการว่า The Cathedral Church of the Holy and Undivided Trinity of Ely เป็นมหาวิหาร นิกายอังกลิคันแห่งสังฆมลฑลบาทหลวงอีลี ตั้งอยู่ที่เมืองอีลี เคมบริดจ์เชอร์ ในสหราชอาณาจักร สถาปัตยกรรมที่เห็นอยู่ในปัจจุบันเป็นแบบกอธิค มหาวิหารเป็นที่รู้จักกันในท้องถิ่นว่า "เรือแห่งเฟ็น" เพราะมหาวิหารตั้งเด่นอยู่บนบริเวณที่ราบที่เห็นได้แต่ไกล

คริสต์ศาสนสถานเดิมที่สุด ก่อตั้งโดยเอเธล-เดรดา (Etheldreda) พระธิดาของพระเจ้าแผ่นดินแองโกล-แซ็กซอน เอเธลเดรดาได้ที่ดินมาจากทอนดเบิร์คท์ (Tondberct) สามีคนแรกผู้เป็นหัวหน้ากีเวียนส์ใต้ (South Gyrvians) และหลังจากการแต่งงานครั้งที่สอง กับเอกรฟริด (Eegrfrid) เจ้าชายจากนอร์ทธัมเบรียสิ้นสุด ลงก็ได้ก่อตั้งสำนักสงฆ์ที่นั่นเมื่อปี ค.ศ. ๖๗๓ เมื่อเอเธลเดรดาสิ้นชีวิต ก็มีการสร้างอนุสรณ์ให้ในวัดแซ็กซอนที่เดียวกัน สำนักสงฆ์และเมืองอีลีถูกทำลายโดยการรุกรานของชาวเดนส์ระหว่างปี ค.ศ ๘๖๙ ถึง ปี ค.ศ ๘๗๐ สำนักสงฆ์เป็นเนดิคตินถูกสร้างขึ้นแทนที่ วัดเดิมได้รับเลื่อนขึ้นเป็นมหาวิหารเมื่อปี ค.ศ ๑๑๐๙ เมื่ออีลีได้รับเลื่อนเป็นสังฆมลฑลอิสระจากสังฆมลฑลลิงคอล์น

เวลา ๑๑.๐๐ น. - คณะศรัทธาของเมือง Ely ถวายภัตตาหารเพลแด่เจ้าประคุณสมเด็จและคณะติดตามรวม ๙ รูป ๑. สมเด็จพระวันรัต ๒. พระพรหมมุนี ๓. พระธรรมบัณฑิต ๔. พระราชมุนี ๕. พระศากยวงศ์วิสุทธิ์ ๖. พระอรรถกิจโกศล ๗. พระสิริวัฒโนดม ๘. พระคำหมาย ธมฺมสามิ และ ๙. พระสมศักดิ์ ปณฺฑิโต

- หลังภัตกิจพระสงฆ์ได้อนุโมทนา

เวลา ๑๓.๐๐ น. - ออกจากร้านอาหารไป Stratford on Avon เพื่อไปชมบ้านเกิดของ William Shakespeare ฝนตกพรำ ๆ ตลอดเส้นทาง

เวลา ๑๕.๐๐ น. - ถึงเมือง Stratford on Avon เจ้าประคุณสมเด็จพร้อมคณะไปชมบ้านเกิดของ William Shakespeare เสร็จแล้วเดินทางกลับเมืองออกซฟอร์ด

เวลา ๑๕.๔๕ น. - ออกจากเมือง Stratford on Avon ไปออกซฟอร์ด

เวลา ๑๗.๓๐ น. - ถึงวัดพุทธวิหารออกซฟอร์ด เมืองออกซฟอร์ด

เวลา ๑๙.๐๐ น. - ทำวัตรค่ำและนั่งสมาธิ นำโดยเจ้าประคุณสมเด็จฯ

เวลา ๒๐.๐๐ น. - คณะสงฆ์จากวัดอมราวดี ๑๒ รูป และผ้าขาวอีก ๒ คน มาถวายสักการะเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต พระสงฆ์ฝรั่งแห่งวัดอมราวดี นำโดย พระอาจารย์อมโร พระปสันโน พระชยสาโร พระกัลยาโณ พระสิริปัญโญ เป็นต้น

บ้านเกิดของวิลเลียม เชกสเปียร์ (Shakespeare's Birthplace): บ้านเกิดของวิลเลียม เชกสเปียร์ เป็นบ้านในยุคคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ ที่อนุรักษ์ไว้ เป็นบ้านที่สร้างจากไม้สักและตั้งอยู่ที่ Henley Street, Stratford-upon-Avon, Warwickshire เชื่อกันว่าเป็นบ้านเกิดของวิลเลียม เชกสเปียร์ เมื่อปี ค.ศ. ๑๕๖๔ และใช้ชีวิตช่วงเด็กของเขา ปัจจุบันนี้ได้พัฒนาเป็นพิพิธภัณฑ์เล็ก ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกเยี่ยมชม เป็นบ้านที่เชื่อกันว่าน่าจะสร้างขึ้นราว ค.ศ. ๑๕๕๐

วันอังคารที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ณ วัดพุทธวิหารออกซฟอร์ด

เวลา ๐๖.๓๐ น. - ฉันภัตตาหารเช้า

เวลา ๐๗.๓๐ น. - ทำวัตรเช้า โดยเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตนำ เสร็จแล้วนั่งสมาธิ ๑๕ นาที

เวลา ๐๘.๐๐ น. - คณะอุบาสกอุบาสิกาที่ดูแลถวายการต้อนรับกราบลาเจ้าประคุณสมเด็จฯ และถ่ายรูปหมู่เป็นที่ระลึก

- พระคำหมาย ธมฺมสามิ ถวายซีดีภาพแด่เจ้าประคุณสมเด็จฯ และพระเถรานุเถระทุกรูป
- คุณวิภาศิริ มะกรสาร เจ้าภาพงานถวายย่ามที่ระลึกและจตุปัจจัย พระสงฆ์ทุกรูป
- พระคำหมาย ธมฺมสามิ กล่าวคำขอขมาและกราบเรียนรายงานกิจกรรมที่วัดพุทธวิหาร
  ออกซฟอร์ดทำอยู่ นอกเหนือจากงานประจำของวัด คือ
  ๑. ได้จัดให้มีการแปลหนังสือหลักสูตรนักธรรม พระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาชิรญาณวโรรส ที่ง่าย ๆ เป็นภาษาไทยใหญ่ โดยคุณวิภาศิริจะเป็นเจ้าภาพพิมพ์ เพื่อนำไปแจกในกลุ่มชาวไทยใหญ่
  ๒. กำลังดำเนินการโครงการแปลหนังสือธรรมบทเป็นภาษาต่าง ๆ ให้มากที่สุด ขณะนี้ ภาษาสเปนและเซอร์เบียจบแล้ว อยู่ในขั้นดำเนินการพิมพ์
- เจ้าประคุณสมเด็จวันรัตกล่าวโอวาทและขอบคุณพระสงฆ์วัดพุทธวิหารและคณะญาติโยมอุปถัมภ์

เวลา ๐๘.๔๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จ ฯ และคณะเดินทางออกจากวัดพุทธวิหารออกซฟอร์ด

เวลา ๑๐.๐๐ น. - ถึงสนามบินฮิทโทร ทำการเช็คอินและเข้าไปพักที่ห้องรับรองชั้นธุรกิจและชั้นหนึ่งของสายการบิน SAS

เวลา ๑๒.๓๐ น. - เครื่องบินของสายการบินไทย เที่ยวบินที่ TG 911 ได้บินออกจากสนามบินฮิทโทร เพื่อเดินทางกลับสู่สุวรรณภูมิ ราชอาณาจักรไทย

วันพุธที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๗ กรุงเทพมหานคร

เวลา ๐๕.๕๘ น. - เที่ยวบินของสายการบินไทยเที่ยวบินที่ TG 911 เดินทางถึงสนามบินสุวรรณภูมิโดยสวัสดิภาพ

บันทึกการเดินทาง
สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต)
รับการถวายสมณศักดิ์ที่
“อัครมหาบัณฑิต”
จากรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

บันทึกการเดินทาง

สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)

เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร

ไปรับการถวายสมณศักดิ์ที่ "อัครมหาบัณฑิต"

จากรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

ณ กรุงเนปิดอว์ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

ระหว่างวันที่ ๒๑-๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

รายชื่อผู้เดินทาง

๑. สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)	วัดบวรนิเวศวิหาร
๒. พระธรรมบัณฑิต (อภิพล อภิพโล)	วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก
๓. พระเทพญาณวิศิษฏ์ (ชัยทวี คุตฺตจิตฺโต)	วัดปทุมวนาราม
๔. พระอรรถกิจโกศล (ธงชัย ธมฺมธโช)	วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก
๕. พระสิริวัฒโนดม (ประกอบ สุภากโร)	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๖. พระศากยวงศ์วิสุทธิ์ (อนิลมาน ธมฺมสากิโย)	วัดบวรนิเวศวิหาร
๗. พระครูสังฆรักษ์ พุทธิพงศ์ ว่องพาณิช	วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก
๘. พระกิตติสาระ (พระชาวเมียนมาร์)	วัดเรไร ตลิ่งชัน
๙. พระเตชญาณะ (พระชาวเมียนมาร์)	วัดใหม่ยายมอญ
๑๐. พระมหาอนันต์ (พระชาวเมียนมาร์)	วัดลาดพร้าว
๑๑. พระธัมมิสาระ (พระชาวเมียนมาร์)	วัดเทพนารี
๑๒. พระมหาจาย (พระชาวเมียนมาร์)	วัดเทพธิดา
๑๓. นายอภิรัตน์ ชยางกูร ณ อยุธยา	ไวยาวัจกร สมเด็จพระวันรัต
๑๔. นางวิภาศิริ มะกรสาร	ผู้ติดตาม
๑๕. นางอังคณา สุเมธสิทธิกุล	ผู้ติดตาม
๑๖. นายสงัด เซียนจดบันทึก	ผู้ติดตาม
๑๗. นายพิชญา สุ่มจินดา	ผู้ติดตาม
๑๘. นางอรุณี พงษ์ปรีชา	ผู้ติดตาม
๑๙. นางสาวอารีรัตน์ พงษ์ปรีชา	ผู้ติดตาม
๒๐. นายประพนธ์ ปิยะนนทลี	ผู้ติดตาม
๒๑. นางสุพร ปณิธานศิริกุล	ผู้ติดตาม
๒๒. นายชาญวิทย์ ปณิธานศิริกุล	ผู้ติดตาม

วันจันทร์ที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๙ กรุงเทพฯ – เนปิดอว์

เวลา ๑๔.๐๐ น. - สมเด็จพระวันรัต ออกจากวัดบวรนิเวศวิหาร ไปสนามบินสุวรรณภูมิ จังหวัดสมุทรปราการ

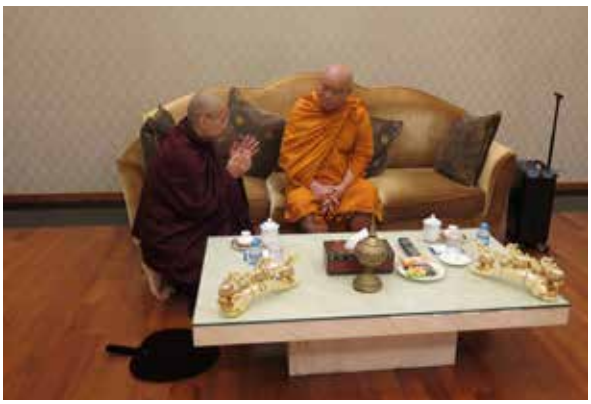
เวลา ๑๔.๔๕ น. - ถึงสนามบินสุวรรณภูมิ อาคารผู้โดยสารขาออก ชั้น ๔ ประตู ๓ เคาน์เตอร์ F สายการบิน Bangkok Airways เมื่อทำการเช็คอินเสร็จแล้ว ไปพักยังห้อง King Power Lounge จนใกล้เวลาที่ เที่ยวบิน PG721 ของ Bangkok Airways บินออกตามกำหนดเวลา ๑๗.๒๐ น.

เวลา ๑๙.๔๐ น. - เดินทางถึงสนามบินนานาชาติเนปิดอร์ (Naypyidaw International Airport) ซึ่งตั้งอยู่ ๑๖ กิโลเมตร ทางตะวันออกเฉียงใต้ของกรุงเนปิดอว์ ราชธานีใหม่ของประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ เป็นสนามบินนานาชาติของเมียนมาร์ที่เปิดเป็นทางการเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๔ ที่สนามบินเนปิดอว์ เมื่อลงจากเครื่องบิน U Shwe Win รองอธิบดีกรมส่งเสริมและการเผยแผ่พระศาสนา U Than Tun Win และ U Sai Myat Thu เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมและกาเผยแผ่พระศาสนา กระทรวงกิจการศาสนา มาถวายการต้อนรับในนามของรัฐบาลเมียนมาร์ และมีพระดร. คำหมาย ธมฺมสามี พร้อมพระสงฆ์เมียนมาร์อีกจำนวนหนึ่ง ผู้แทนคณะสงฆ์เมียนมาร์ มาถวายการต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต พร้อมคณะ

- เจ้าหน้าที่ได้นำเจ้าประคุณสมเด็จและคณะไปยังห้องรับรอง VIP ของสนามบิน และเจ้าหน้าที่ได้ขอหนังสือเดินทางของคณะทั้งหมด เพื่อทำการประทับตราเข้าประเทศ
- รองอธิบดีกรมส่งเสริมและการเผยแผ่พระศาสนา ได้ถวายฎีกาอาราธนารับสมณศักดิ์ พร้อมด้วยบัตรโดยสารทางเรือและรถแบบไม่ต้องเสียค่าโดยสาร ไม่จำกัดเที่ยวทั่วประเทศเมียนมาร์ ที่มีอายุการใช้ได้จนถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๒
- ในฐานะที่เป็นแขกของรัฐบาล พอได้เวลาสมควรทางเจ้าหน้าที่ได้นำเจ้าประคุณสมเด็จฯ ไปพักที่ ๆ ทางรัฐบาลจัดถวาย ที่โรงแรม Golden Guest Hotel ซึ่งตั้งอยู่ที่ No 5, Hotel Zone, Yaza Thingaha Road, Nay Pyi Taw

เวลา ๒๑.๐๐ น. - ที่โรงแรม Golden Guest Hotel นาง Shwe Hmone ภรรยารองประธานาธิบดี Dr. Sai Mauk Kham พร้อมคณะถวายสักการะถวายการต้อนรับในนามของรัฐบาล

เวลา ๒๒.๐๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จฯ ย้ายโรงแรมไปพักที่โรงแรม Kempinski Hotel เพราะห้องพักที่ทางรัฐบาลจัดถวายที่ Golden Guest Hotel มีปลวกและทำให้วงกบประตูพังลงมา

วันอังคารที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๙ กรุงเนปิดอว์

เวลา ๐๗.๐๐ น. - สมเด็จพระวันรัตฉันอาหารเช้าที่โรงแรมที่พัก Kempinski Hotel

เวลา ๐๗.๕๐ น. - ออกจากโรงแรม Kempinski Hotel ไปยังพระมหาเจติยสถานอุปปาตสันติ เพื่อไปถวายสักการะท่านอภิธชมหารัฐคุรุ ภัททันตะ กุมารภิวังสะ หรือ ภะโม สยาดอว์ประธานคณะกรรมการสังฆมหานายกสมาคมแห่งชาติ หรือสังฆมหานายกของเมียนมาร์ อายุ ๘๗ พรรษา ๖๗

เวลา ๐๘.๑๕ น. - สมเด็จพระวันรัตและคณะถึงพระมหาเจติยสถานอุปปาตสันติ และได้ไปยังห้องพักของท่านสังฆมหานายก เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้กราบถวายสักการะท่านสังฆมหานายก และได้สนทนาธรรมในเรื่องต่าง ๆ โดยท่านสังฆมหานายกได้เล่าถึงเหตุการณ์ของการสังคายนาครั้งที่ ๖ ที่ได้ใช้เวลากว่า ๕ เดือน โดยท่านสังฆมหานายกอยู่ตลอดการสังคายนาตั้งแต่ต้นจนจบ ในการทำสังคายนาครั้งนั้น มีการอ้างอิงพระไตรปิฎกฉบับไทย ซึ่งทำเป็น เชิงอรรถไว้ว่า เป็นฉบับสยา ซึ่งก็คือฉบับประเทศสยาม หรือประเทศไทยนั่นเอง เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตได้ถวายของที่ระลึกแด่ท่านสังฆมหานายกดังนี้

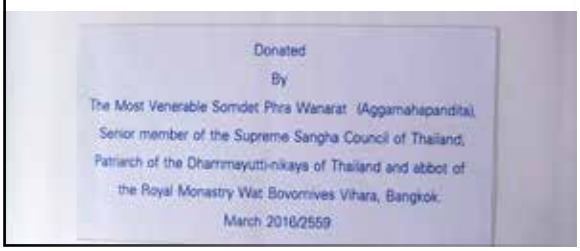
๑. พระพุทธรูป ภปร ขนาด ๕ นิ้ว ๑ องค์
๒. พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย ๙๑ เล่ม ๑ ชุด
๓. หนังสือ The People's Patriarch ๑ เล่ม
๔. หนังสือ พระของประชาชน ภาษาไทยและพม่า ๑ เล่ม
๕. หนังสือ Buddhist Psychology พระนิพนธ์สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ๑ เล่ม

- ท่านสังฆมหานายกได้ขอบคุณ และบอกว่า หนังสือพระไตรปิฎกจะนำเข้าห้องสมุดของคณะกรรมการสังฆมหานายกสมาคมแห่งชาติ ส่วนพระพุทธรูปนั้นจะขอเก็บไปบูชาเอง เสร็จแล้วได้ถ่ายรูปเป็นที่ระลึก และพอสมควรแก่เวลา เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต จึงได้กราบลาท่านสังฆมหานายก ภัททันตะ กุมารภิวังสะ มหาเถระ

เวลา ๐๙.๑๐ น. - ออกจากพระมหาเจติยสถานอุปปาตสันติไปยัง Thatta Thattaha Maha Bawdi Pagoda หรือพระมหาเจดีย์พุทธคยาจำลองสูง ๑๖๒ ฟุต เท่าจริงทุกอย่าง ซึ่งตั้งอยู่ที่ Udayayanthi Hillock ในเมือง Pohbbathiri กรุงเนปิดอว์

พระมหาเจติยสถานอุปปาตสันติ หรือ พระเจดีย์สันติภาพ เป็นจุดสำคัญของเมืองเนปิดอว์ พระมหาเจดีย์มีความสูง ๓๒๕ ฟุต และเป็นพระมหาเจดีย์จำลองของพระมหาเจดีย์ซเวดากองที่ย่างกุ้ง องค์พระมหาเจดีย์สร้างอยู่บนพื้นที่ ๑๖ เอคอร์ สร้างโดยรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยสร้างเสร็จสมบูรณ์ในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๑ และทำการพุทธาภิเษกในวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๒ ภายในพระมหาเจดีย์ได้ประดิษฐานพระพุทธรูปหยกปางต่าง ๆ ไว้มากมาย ในบริเวณพระมหาเจดีย์อุปปาตสันตินี้ยังมีพระอุโบสถ (Withongara Ordination Hall) ที่พักผู้ดูแลพระมหาเจดีย์ (Cetiyapala Chamber) ที่พักสงฆ์ (Sangha Yama Hostels) พระวิหารศาสนมหาพิมาน (Sasana Maha Beikmandaw Building) พิพิธภัณฑ์ หอพระไตรปิฎกและหอจดมหายเหตุ

ท่านสังฆมหานายก ภัททันตะ กุมารภิวังสะ มหาเถระ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

เวลา ๐๙.๔๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตและคณะไปถึง Thatta Thattaha Maha Bawdi Pagoda มีพระภิกษุสามเณรและพุทธศาสนิกชนมากราบพระเจดีย์เป็นจำนวนมาก ระหว่างทางขึ้น ไปที่พระมหาเจดีย์มีพระสงฆ์มากราบทักทายเจ้าประคุณสมเด็จฯ หลายรูป โดยเฉพาะพระกลุ่มนิกายมหายิน หรือ คณะธรรมยุตของเมียนมาร์ที่พระมหาเจดีย์พุทธคยาจำลอง มีกรรมการดูแลพระมหาเจดีย์มาถวายการต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต และได้พากราบที่พระพุทธเมตตาจำลอง ภายในพระมหาเจดีย์เสร็จแล้วได้พาไปทำการประทักษิณเวียนรอบ ๑ รอบ พระมหาเจดีย์ ท่ามกลางแดดที่ร้อน ณ สถานที่แห่งนี้ ทางรัฐบาลเมียนมาร์ได้จำลองพุทธสังเวชนียสถานทั้ง ๔ แห่ง เท่าของจริงทุกอย่างโดยเก็บรายละเอียดของสังเวชนียเจดีย์ทั้งสี่อย่างสมบูรณ์ครบถ้วน เสร็จแล้วเดินทางต่อไปยังสถานที่ ๆ จะสร้างห้องสมุดพุทธศาสนานาชาติแห่งชาติ

เวลา ๑๐.๐๐ น. - ถึงสถานที่จะสร้างห้องสมุดพุทธศาสนานาชาติแห่งชาติ ในเนื้อที่ ๔๕ เอคอร์ ที่รัฐบาลจัดสรร และมีพระคำหมาย ธมฺมสามิ เป็นผู้ดำเนินการ ขณะนี้ยังอยู่ในระยะการปรับพื้นที่

- พระคำหมาย ธมฺมสามิ ได้ขอให้เจ้าประคุณสมเด็จฯและพระภิกษุผู้ติดตามทั้งหมดสวดมนต์ เพื่อเป็นสิริมงคลในการสร้างห้องสมุดดังกล่าว ในประรำพิธีชั่วคราวที่เตรียมไว้

- เจ้าประคุณสมเด็จฯ และพระสงฆ์ ได้สวดพระพุทธมนต์ และทำน้ำพระพุทธมนต์ เมื่อเสร็จพิธีเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ ในพื้นที่ ๆ ก่อสร้างห้องสมุดพุทธศาสนานานาชาติแห่งชาติ
- เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ชักชวนคณะติดตามร่วมทำบุญสร้างห้องสมุดดังกล่าว รวมแล้ว ได้เงินสุทธิ ๕๐๐ เหรียญอเมริกา ๙,๑๐๐ บาท และ ๒๗๕,๐๐๐ จ๊าต ได้มอบให้กับคณะกรรมการจัดสร้างห้องสมุด ซึ่งมีกระทรวงการพลังงาน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ เป็นเจ้าภาพหลักของการก่อสร้างห้องสมุดดังกล่าว

เวลา ๑๐.๓๐ น. - ออกจากสถานที่สร้างห้องสมุดพุทธศาสนานานาชาติ ไปที่พระพุทธรูปหยกขาว ที่สลักจากหยกก้อนใหญ่ก้อนเดียว เป็นพระพุทธรูปยืนลำลองมาจากวัดอานันทะเจดีย์ เมืองพุกาม

เวลา ๑๐.๔๐ น. - ถึงวัดพระพุทธรูปหินหยกขาว Maha Thakyaranthi Buddha Image หรือ พระมหาศากยรัศมีพุทธเจ้า เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้กราบพระประธาน พระมหาศากยรัศมีพุทธเจ้าและเยี่ยมชมพุทธสถานแห่งนี้โดยรอบ

เวลา ๑๑.๑๕ น. - ถึงโรงแรม Kempinski Hotel ทางคณะญาติโยมของพระคำหมาย ธมฺมสามิ และคุณสุพร ปณิธานศิริกุล เป็นเจ้าภาพถวายเพลเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต และพระภิกษุอีก ๔ รูป
- พักผ่อนตามอัธยาศัย

เวลา ๑๕.๓๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตออกจากโรงแรม Kempinski Hotel ไปยังโรงแรม Palm View Hotel ที่ตั้งอยู่ที่ Hotel No. 25, Yarza Thingaha Raod กรุงเนปิดอว์

เวลา ๑๖.๐๐ น. - ที่ห้องรับรองโรงแรม Palm View นางอองซานซูจี ได้เดินทางมาเป็นส่วนตัวกับเลขานุการส่วนตัว ชื่อตง ตง เพื่อถวายสักการะเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต อองซานซูจีได้ปรารภความรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย และความ

งามของพุทธศิลป์ของพระพุทธรูป ภปร ว่า ดูทรงแล้วน่าจะเป็นพระพุทธรูปยุคสุโขทัย แต่พระพาหาไม่ใช่ยุคสุโขทัย เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้อธิบายเกี่ยวกับพระพุทธรูป ภปร และโดยเฉพาะคำจารึกที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานจารึกไว้ที่ฐานพระพุทธรูปว่า ทยฺยชาติยา สามคฺคิยํ สติสญฺชานเนน โภชิสิตุ๋ รกฺขนฺติ คนชาติไทย จะรักษาความเป็นไทอยู่ได้ด้วยมีสติสำนึกอยู่ในความสามัคคี

- เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต สวดมนต์ให้พรแด่นางอองซานซูจี
- มอบพระพุทธรูป ภปร ขนาด ๕ นิ้ว และหนังสือ The People's Patriarch, Buddhist Psychology และหนังสือ พระของประชาชนฉบับภาษาไทย-พม่า
- อองซานซูจีถวายของแด่เจ้าประคุณสมเด็จฯ และถ่ายรูปเป็นของที่ระลึก

เวลา ๑๗.๑๕ น.

- ออกจากโรงแรม Palm View Hotel ไปยังโรงแรม Golden Guest Hotel โรงแรมที่ทางรัฐบาลจัดถวาย โดยจัดถวายใหม่ที่อาคารหมายเลข ๑๐๑
- ที่โรงแรมมีรองอธิบดีกรมการส่งเสริมและการเผยแผ่พระศาสนา นาย U Shwe Win มาถวายการต้อนรับ และปลัดกระทรวงกิจการพระศาสนา นาย U Khaing Aung มากราบถวายสักการะ ในอาคารหมายเลข ๑ ประกอบด้วยห้องรับแขก ห้องนอน ห้องรับประทานอาหาร และห้องเตรียมอาหาร ส่วนห้องสำหรับพระและลูกศิษย์ปรนนิบัติ ได้จัดถวายที่อาคารหมายเลข ๑๑๔
- พักผ่อนตามอัธยาศัย

วันพุธที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙ ตรงกับ วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๔ (วันอุโบสถ)
กรุงเนปิดอว์ - มัณฑะเลย์

เวลา ๐๗.๐๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตฉันอาหารเช้าที่โรงแรมที่พัก Golden Guest Hotel โดยการถวายของรัฐบาลเมียนมาร์ เมื่อเสร็จจากการฉันเช้า มีคณะมากราบถวายสักการะ

- เจ้าของกิจการบริษัท Shwe Than Lwin Co. Ltd ซึ่งเป็นเจ้าของโรงแรม Golden Guest Hotel นาง Daw Ni Ni มาถวายเครื่องไทยธรรมและกัปปิยภัณฑ์
- เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต สวดพระพุทธมนต์ให้พร

เวลา ๐๘.๐๐ น. - เดินทางออกจากโรงแรม Golden Guest Hotel ไปยังโรงแรม Max ที่อยู่ไม่ไกลนัก ตั้งอยู่ที่ Hotel No. 10, Yaza Thingaha Rd กรุงเนปิดอว์

- ไปที่อาคาร President Villa ซึ่งได้จัดไว้เป็นที่ลงอุโบสถสำหรับวันอุโบสถวันนี้

เวลา ๐๘.๔๕ น. - เมื่อคณะสงฆ์ทั้งหมดพร้อม ซึ่งมีทั้งหมด ๓๐ รูป รวมพระจากประเทศไทยและพระไทยใหญ่ เจ้าประคุณสมเด็จฯ นำไหว้พระสวดมนต์ และเริ่มทำการอุโบสถ โดยมี พระครูสังฆรักษ์พุทธิพงศ์ ว่องพาณิช วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก เป็นผู้สวดพระปาติโมกข์ และพระสิริวัฒโนดม วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นผู้ทวนพระปาติโมกข์เมื่อจบแล้ว เจ้าประคุณสมเด็จได้ให้โอวาทแก่คณะสงฆ์ดังนี้

เวลา ๑๒.๐๖ น. เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตและคณะติดตามเข้าขบวนรถ เพื่อไปยังพระวิหารศาสนามหาพิมาน (Sasana Maha Beikman Hall) แห่งพระมหาเจดีย์อุปปาตสันติ ที่ ๆ จะถวายสมณศักดิ์รวม ๑๕๒ รูป แม่ชี ๗ ท่าน และสายเกียรติยศเหรียญตราแด่อุบาสก ๑๑ คน อุบาสิกา ๓๗ คน สำหรับชาวต่างประเทศนั้น มีพระสงฆ์ต่างประเทศที่ได้รับสมณศักดิ์ ๑๑ รูป แม่ชี ๑ ท่าน และอุบาสก ๑ คน

- รถขบวนนำพระสงฆ์ที่จะรับสมณศักดิ์ทั้งหมดนำโดยรถมอเตอร์ไซตำรวจไปยังพระวิหารศาสนามหาพิมาน

เวลา ๑๒.๒๓ น. - ถึงพระวิหารศาสนามหาพิมาน และเข้าพระวิหาร เพื่อเข้าพิธีถวายสมณศักดิ์

โอวาทสมเด็จพระวันรัต หลังปาติโมกข์ ที่ Presidential Suite โรงแรม Max, Nay Pyi Taw

พระพุทธเจ้าประทานพระบัญญัติไว้ ๒ อย่าง พูดเพื่อจะให้ทราบกันและจะได้พูดกันว่า เราร่วมกันไปลงปาติโมกข์ที่ไหนอย่างไร จะได้รับทราบทั่วกัน สีมาที่พระพุทธเจ้าประทานพระอนุญาตไว้มีอยู่ ๒ อย่าง คือพัทธสีมา เขตที่คณะสงฆ์กำหนด อพัทธสีมา คือเขตที่คณะสงฆ์ไม่ได้กำหนด เขตที่คณะสงฆ์กำหนด ที่เรียกว่า พัทธสีมานั้น ก็อย่างที่เราทำกันในเมืองไทย มีพิธีผูกพัทธ์ มีฝั่งลูกนิมิต เป็นต้น ส่วนอพัทธสีมานั้น พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ ก็คือเขตที่บ้านเมืองเขากำหนด เขตบ้าน เขตเมือง เขตตำบล เป็นต้นที่ทางบ้านเมืองเขากำหนดเป็นอพัทธสีมา

ทั้งพัทธสีมา อพัทธสีมา สามารถทำสังฆกรรมได้ทุกอย่าง แต่ว่า ต้องรักษาเขต ก็หมายความว่า เขตที่บ้านเมืองกำหนดนั้น ถ้าเราจะบวช มันเขตกว้าง เราจะบวชนาค บวชคนนี่ ก็ต้องมีคนเฝ้าเขต ไม่ให้ใครล่วงล้ำ คนที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ล่วงล้ำเข้ามาได้ เมื่อเป็นเขตกว้างก็รักษาได้ลำบาก เพราะฉะนั้น จึงทำพัทธสีมา ที่เราสวดปาติโมกข์วันนี้ก็ใช้ อพัทธสีมา คือเขตที่บ้านเมืองเขากำหนด สังฆกรรมที่ใช้อพัทธสีมาได้ ก็คือสังฆกรรมที่ไม่มีผลต่อเนื่อง เช่นญัตติกรรม อย่างที่เราสวดวันนี้ ไม่มีผลต่อเนื่องไป เพราะว่าทำแล้วก็เป็นอันว่าเสร็จ ตรงนี้เป็นความบริสุทธิ์เฉพาะบุคคล แม้จะเขตไม่บริสุทธิ์ ก็ถือว่าสังฆกรรมที่ทำแล้วบริสุทธิ

แต่สังฆกรรมบางอย่าง ที่มีผลต่อเนื่องเช่น ญัตติทุติยกรรม หรือญัตติจตุตถกรรม มันมีผลต่อเนื่อง ถ้าเราทำแล้วอาจจะมีข้อสงสัย เพราะฉะนั้นท่านจึงกำหนดไม่ควรจะทำ สังฆกรรมที่มีผล อย่างเช่นบวช บวชนี้ผลที่จะต่อเนื่องไปก็คือ ผู้ได้รับอุปสมบท ก็จะต้องเป็นอุปสัมบันต่อไปข้างหน้า ถ้าหากมีใครมาทักว่า ทำในสีมาที่ไม่บริสุทธิ์ ก็จะเป็นข้อกังวลใจของพระที่บวชนั้น เพราะฉะนั้น จึงไม่ควรทำ แต่ถามว่าทำได้ไหม ทำได้ ทำได้ตามพุทธานุญาติ แต่เราต้องไปรักษาเขต อย่าให้ใครเข้ามา แต่ว่าเรารักษาเขตได้ไหม รักษาเขตได้ทำได้ แต่เราจะต้องเจ้าหน้าที่ไปคุมเขต ไม่ให้ใครเข้ามา ฉะนั้น มันรักษายาก จึงไม่ควรทำ การที่ว่าไม่ควรทำ ถามว่าทำได้ไหม ทำได้ แต่ว่าไม่ควรทำ เพราะเรารักษาเขตไม่ได้ มีผลต่อเนื่อง แต่อันนี้ไม่มีผลต่อเนื่อง ทำแล้ว แล้วกัน เป็นความบริสุทธิ์ส่วนบุคคล เรามาแสดงความบริสุทธิ์ ว่าเราต้องโทษอะไร เราก็ไปแสดงกันแล้ว แล้วเราก็มาฟังปาติโมกข์ทบทวนว่า เรามีข้อบัญญัติอะไรบ้าง แล้วก็สำรวมระวังต่อไปในข้อบัญญัติเหล่านี้ เสร็จแล้วก็แล้วกัน จบ เป็นเรื่องส่วนตัวของแต่ละคน ฉะนั้น ทำได้ เผื่อใครจะมาถามว่า ไปลงปาติโมกข์ที่ไหน อย่างไร ใช้สีมาอะไร ก็คืออพัทธสีมา เขตที่บ้านเมืองเขากำหนด จะเป็นบ้านหรือตำบล เป็นอะไรก็แล้วแต่ แล้วเราก็ไม่ต้องไปรักษาเขตจนจบ อันนี้ก็พูดให้เข้าใจ เผื่อใครจะไปถาม ทำอุโบสถกันที่ไหนอย่างไร อธิบายให้ถูกก็แล้วกัน ไม่ให้เป็นข้อที่สงสัยอะไรกันไป สำหรับท่านที่สวดปาติโมกข์ก็ขออนุโมทนา แต่ทั้งนี้ควรจะต้องซ้อมให้ดี

เวลา ๑๓.๐๐ น. - -พิธีถวายสมณศักดิ์เริ่มขึ้น โดยมีขั้นตอนโดยย่อมีดังนี้

- เมื่อคณะรัฐบาลมีท่านประธานาธิบดี เต็ง เซง มาถึงพร้อมในพระวิหาร พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์เข้าในพระวิหารตามลำดับ ประธานคณะกรรมการสังฆมหานายกแห่งชาตินำคณะกรรมการสภาสังฆมหานายกรวม ๔๗ รูป ตามด้วยพระผู้ทรงพระไตรปิฎก และพระสงฆ์ทั้งหมดที่จะรับสมณศักดิ์ และไปนั่งในเก้าอี้ที่จัดไว้ตามขั้นของสมณศักดิ์

- พิธีเริ่มโดยการสวด “นโม ตสฺส...” สามจบ ตามด้วยการร้องเพลงธรรมคีตาโดยนักร้องสุภาพสตรี

เวลา ๑๓.๑๐ น. - ปลัดกระทรวงกิจการศาสนา นาย U Khaing Aung กล่าวรายงาน

เวลา ๑๓.๑๓ น. - แล้วท่านประธานาธิบดีนำอาราธนาศีล ๕ พร้อมกัน โดยสังฆมหานายกเป็นผู้ให้ศีล

เวลา ๑๓.๒๑ น. - แสดงโอวาทกถา โดยรองประธานคณะกรรมการสภาสังฆมหานายกแห่งชาติ

เวลา ๑๓.๓๖ น. - ปลัดกระทรวงกิจการศาสนา กล่าวความสำคัญของการถวายสมณศักดิ์

เวลา ๑๓.๔๗ น. - เริ่มขานชื่อพระมหาเถระที่รับตำแหน่งสูงสุด คือ ชั้น อภิธชมหารัฐคุรุ ซึ่งเข้าไปถวายโดยท่านประธานาธิบดี ก่อนถวายและหลังถวาย ผู้ถวายกราบเบญจางคประดิษฐ์ ๓ หน และระหว่างการถวาย ปลัดกระทรวงก็จะอ่านประวัติของผู้รับย่อ ๆ

เวลา ๑๔.๐๓ น. - สำหรับเจ้าประคุณสมเด็จวันรัต ซึ่งเป็นผู้รับสมณศักดิ์ลำดับที่ ๑๔ รัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ถวายสมณศักดิ์ที่ **อคฺคมหาปณฺฑิต หรือ อัครคมหาบัณฑิต** ผู้ถวายใบตราตั้งสมณศักดิ์ ในนามของรัฐบาลเมียนมาร์ ก็คือ ท่านพลเอกอาวุโส มิน ออง เลียง (Senior General Min Aung Hlaing) ผู้บัญชาการทหารบกของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

เวลา ๑๕.๓๐ น. - จบพิธีการถวายสมณศักดิ์ และมอบสายสะพายเหรียญเชิดชูสำหรับผู้ทำคุณประโยชน์ให้กับศาสนา

เวลา ๑๕.๔๕ น. - กรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล และเริ่มตักบาตร

เวลา ๑๖.๓๐ น. - เจ้าพระคุณสมเด็จฯ รับบาตรจากท่านประธานาธิบดีและภรรยา

- รับบาตรจากนาง Shwe Hmone ภรรยารองประธานาธิบดี Dr. Sai Mauk Kham

- รับบาตรจากรัฐมนตรีกระทรวงกิจการศาสนา

เวลา ๑๖.๔๕ น. - เดินทางออกจากกรุงเนปิดอว์ ไปเมืองมัณฑะเลย์ โดยรถยนต์

เวลา ๑๘.๒๐ น. - แวะพักเข้าห้องน้ำที่ Feel Express 285 Miles Mate Htee Lar, Meikatila

เวลา ๑๙.๒๔ น. - รถที่เจ้าประคุณสมเด็จนั่งเกิดยางแตกระหว่างทาง ต้องทำการเปลี่ยนล้อถึงวิ่งต่อไปได้

เวลา ๒๑.๕๓ น. - เดินทางถึง Mandalay Hill Hotel หน้าอาคารโรงแรม มีคณะชาวไทยใหญ่ ได้มาถวายการต้อนรับตามประเพณีดั้งเดิม มีการตีฆ้องราว-กลองม่าน พร้อมถวายดอกไม้

- เช็คอินเข้าโรงแรม และพักแรม

ชั้นสมณศักดิ์ที่ถวายแต่งตั้งในปีนี้มีดังนี้ ๑. อภิธชมหารัฐคุรุ ๒. อภิธชอคฺคมหาสธมฺมโชติก ๓. อคฺคมหาปณฺฑิต ๔. อคฺคมหาสธมฺมโชติก ๕. อคฺคมหาคนฺถวาจกปณฺฑิต ๖. อคฺคมหากมฺมฐานจริย ๗. มหาสธมฺมโชติกธช ๘. มหาคนฺถวาจกปณฺฑิต ๙. มหากมฺมฐานจริย ๑๐. สธมฺมโชติกธช ๑๑. กมฺมฐานจริย ๑๒. ธมฺมกฐิก พหุชนหิตธร และ ๑๓. คนฺถวาจกปณฺฑิต

วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๙ มัณฑะเลย์ - พุกาม

เวลา ๐๓.๔๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ออกจากโรงแรม Mandalay Hill เพื่อไปยังวัดมหามุนี เพื่อไปดูการล้างหน้าพระพักตร์พระพุทธมหามุนี ซึ่งเป็นกิจวัตรประจำที่ทำมายาวนานของเมืองนี้

เวลา ๐๔.๑๔ น. - ถึงวัดมหามุนี กรุงมัณฑะเลย์

- เมื่อไปถึงมีประชาชนนั่งรอพิธีล้างหน้าพระพักตร์เต็มวิหาร สำหรับเจ้าประคุณสมเด็จพระที่ทำหน้าที่ล้างพระพักตร์ ได้นิมนต์เข้าไปในห้องพระ และพาขึ้นไปยังด้านหลังของพระมหามุนี เมื่อเริ่มพิธีการล้างพระพักตร์ ได้ให้เจ้าประคุณสมเด็จเดินไปทางด้านหน้าพระมหามุนี และให้บูชาด้วยแจกกันดอกไม้นานาพันธ์
- เมื่อพิธีการล้างพระพักตร์พระมหามุนี เสร็จทางพระพิธีได้นิมนต์เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ปิดทองตรงพระเมาฬีเหนือหน้าผาก
- เสร็จแล้วเจ้าหน้าที่บูชาพระมหามุนีด้วยการตักบาตรข้าวสุก

เวลา ๐๕.๓๐ น. - ออกจากวัดมหามุนีกลับเข้าสู่โรงแรม Mandalay Hill Hotel

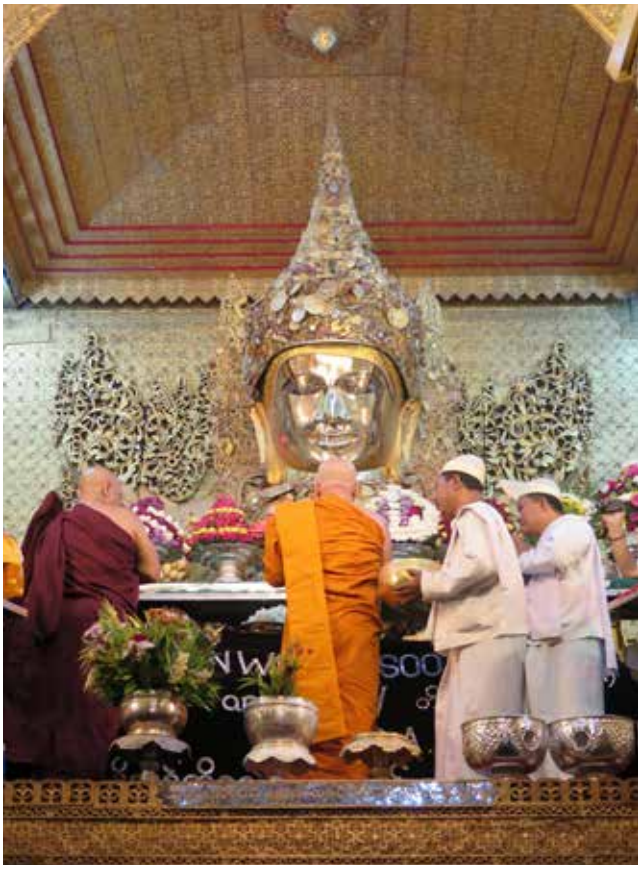
เวลา ๐๖.๒๕ น. - ฉันอาหารเช้า ที่โรงแรม

เวลา ๐๗.๑๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตพร้อมด้วยคณะติดตาม ออกจากโรงแรมไปยังมหาวิทยาลัยปริยัติศาสนาแห่งชาติ มัณฑะเลย์ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยพุทธศาสนาภายใต้รัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

เวลา ๐๗.๓๐ น. - ถึงมหาวิทยาลัยปริยัติศาสนาแห่งชาติ มัณฑะเลย์ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 62 St. Aungmyethazan Township (near Atumashi Monastery) Mandalay Hill ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยพุทธศาสนาที่ตั้งขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๙

- ที่มหาวิทยาลัย ผู้บริหารมหาวิทยาลัยนำโดยท่านอธิการบดี Dr. Ven. Panditavarabhi vamsa
- เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้ถวายพระไตรปิฎกและอรรถกถา ชุด ๙๑ เล่ม ๑ ชุด และหนังสืออื่น ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษ ของมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย พร้อมทั้งคณะญาติโยมได้ร่วมกันถวายกัปปิยภัณฑ์อีกส่วนหนึ่ง แด่มหาวิทยาลัยปริยัติศาสนาแห่งชาติ มัณฑะเลย์
- เสร็จแล้วท่านอธิการบดีถวายน้ำชาเจ้าประคุณสมเด็จฯ และคณะ

เวลา ๐๘.๐๐ น. - ออกจากมหาวิทยาลัยปริยัติศาสนาแห่งชาติ ไปยังวัดมหาคันธายง เมืองอมรปูระ

เวลา ๐๙.๐๐ น. - ถึงวัดมหาคันธายง เมืองอมรปูระ

วัดมหาคันธายง เป็นวัดสายนิกายสเวจิน ที่เคร่งครัด ไม่จับเงิน และเป็นวิทยาลัยสงฆ์สำหรับพระภิกษุสามเณรจำนวนกว่า ๑,๖๐๐ รูป

- พระภิกษุสามเณรกว่า ๖๐๐ รูป ได้นั่งเป็นระเบียบเรียบร้อย และสวดมนต์ต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จฯ และคณะ
- เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้กราบพระมหาเถระ ผู้เป็นอาจารย์ใหญ่แห่งวิทยาลัยมหาคันธายงแห่งนี้
- เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ให้โอวาทแก่พระภิกษุสามเณร

เวลา ๐๙.๓๐ น. - ออกจากวัดมหาคันธายงไปยังวัด Jin Taw Yan Buddhist Temple ซึ่งเป็นวัดพุทธศาสนาฝ่ายมหายานที่ใหญ่ที่สุดของเมียนมาร์ เพื่อรับฉันภัตตาหารเพล

เวลา ๑๐.๑๔ น. - ถึงวัด Jin Taw Yan Buddhist Temple ซึ่งเป็นวิหารแบบจีน ๓ ชั้น ชั้นบนสุดเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป ๓ องค์ ตามคติของพุทธศาสนามหายาน

- สมเด็จพระวันรัต ได้กราบพระประธาน และได้ทันทายคุยกับคณะเจ้าภาพ และถ่ายรูปหมู่เป็นที่ระลึก

เวลา ๑๑.๐๐ น. - คณะกรรมการวัด Jin Taw Yan Buddhist Temple ถวายภัตตาหารเจ เป็นโต๊ะจีน แด่เจ้าประคุณสมเด็จฯ และคณะ

- ฉันเสร็จอนุโมทนา และแจกของที่ระลึก ซึ่งเป็นพระไพรีพินาศผงเลี่ยมไว้แล้วพร้อมเชือกคล้องคอ

เวลา ๑๒.๐๐ น. - ออกจากวัด Jin Taw Yan Buddhist Temple ไปที่วิหารชเวนันดอร์

เวลา ๑๒.๑๔ น. - ถึงวิหารชเวนันดอร์ ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมเก่าแก่สมัยพระเจ้ามินดง วิหารที่สร้างด้วยไม้สักทองทั้งหลัง อย่างอลังกาลงานสร้าง เป็นวิหารไม้สัก เพียงหลังเดียวของพระเจ้ามินดงที่รอดจากการเผาทำลายในช่วงสงครามโลก งานไม้แกะสลักที่

ขอแสดงความยินดีกับท่าน ที่วัดนี้ได้รับเยาวชนมาให้การศึกษาอบรม เพื่อจะเป็นกำลังช่วยกันเผยแผ่พุทธศาสนาในส่วนหนึ่ง แล้วก็ทำประโยชน์ตนและผู้อื่น เพื่อช่วยให้ประชาชนมีความสำนึกดี ทำดี เกื้อกูลเป็นประโยชน์แก่ทุก ๆ คน และแก่ตัวเอง และเพื่อเป็นประโยชน์แก่สังคม ต่อประเทศชาติ ต่อชาวโลก เพราะว่าทุกคนที่ได้มาศึกษาเล่าเรียน ก็ได้รับความอบรมให้เกิดคุณงามความดีในตน ก็คือการรักษากาย วาจา ของตนให้ดีงาม ไม่ใช้กาย วาจาของตน ให้เกิดความเดือดร้อน ทั้งตนเอง ทั้งผู้อื่น ทั้งสังคม จึงถือได้ว่า เป็นประโยชน์ของส่วนรวม และเป็นประโยชน์ของแต่ละคนด้วย ประโยชน์ของหมู่คณะด้วย ประโยชน์ของสังคม ประเทศชาติ และชาวโลกทั้งมวลด้วย ถือว่าเป็นวัตถุประสงค์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วท่านเจ้าอาวาสที่วัดนี้ ก็ได้จัดการให้มีบรรพชาอุปสมบท และจัดการให้มีได้รับการอบรม ก็ถือว่าทำประโยชน์ไม่ใช่เฉพาะพระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ทำประโยชน์ให้สังคมโดยรวมดังที่กล่าวแล้ว

จึงขออนุโมทนาในความเพียรที่สำคัญอย่างยิ่ง ขอให้ทุก ๆ ท่านมีความเจริญงอกงามในศาสนธรรมคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นพระบรมศาสดาของพวกเราทั้งหลาย และขอให้ได้บำเพ็ญประโยชน์สาธารณดังที่กล่าวแล้ว

ขออนุโมทนา

สวยงาม ประดับตกแต่งด้วยไม้แกะสลักที่เป็นรูปเทวดาต่างๆ วิจิตรงดงาม มีอายุมากกว่า ๑๐๐ ปี และที่นี่ เคยเป็นที่ประทับนั่งสมาธิของพระเจ้ามินดง

- เที่ยวชมวิหารโดยรอบ

เวลา ๑๒.๓๐ น. - กลับไปที่พักที่โรงแรม Mandalay Hill Hotel

เวลา ๑๕.๐๐ น. - ออกจากโรงแรม Mandalay Hill Hotel ไปยังสนามบินมัณฑะเลย์ เพื่อเดินทางโดย สายการการบินภายในประเทศ Mann Yadanarporn Airlines เที่ยวบินที่ 7Y243 ไปเมืองพุกาม

- เข้าพักที่ห้องรับรองพิเศษของสนามบินมัณฑะเลย์
- เที่ยวบินที่ 7Y243 ได้ดีเลย์ไปกว่า ๒ ชั่วโมง

เวลา ๑๘.๐๐ น. - เที่ยวบินที่ 7Y243 ออกจากสนามบินมัณฑะเลย์ไปเมืองพุกาม

เวลา ๑๘.๓๐ น. - ไปถึงสนามบินเมืองพุกาม และเดินทางเข้าที่พักที่โรงแรม Myanmar Treasure Resorts

เวลา ๑๙.๓๕ น. - เข้าพักที่โรงแรม Myanmar Treasure Resorts ซึ่งอยู่ในเขตอนุรักษ์โบราณสถานของพุกาม

วันศุกร์ที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๙ พุกาม - ย่างกุ้ง

เวลา ๐๗.๐๐ น. - ฉันอาหารเช้าที่โรงแรม Myanmar Treasure Resorts

เวลา ๐๘.๑๐ น. - ออกจากโรงแรมเพื่อไปเยี่ยมชมและกราบบูชาพระมหาธาตุเจดีย์ชเวสิโกน (Shwezigon) ๑ ใน ๕ มหาเจติยสถานศักดิ์สิทธิ์ของเมียนมาร์

เวลา ๐๘.๓๐ น. - ถึงพระมหาธาตุเจดีย์ชเวสิโกน ที่สร้างสำเร็จโดยพระเจ้าอนุรุทธิ์ ในปี พ.ศ. ๑๖๔๕

- ทางคณะกรรมการของพระมหาธาตุเจดีย์ชเวสิโกน ได้ถวายการต้อนรับโดยจัดที่ ๆ สักการบูชาเจ้าประคุณสมเด็จ ฯ ถวายดอกไม้ ธูปเทียนแล้วนำสวดมนต์ เสร็จแล้วได้เดินชมพระมหาธาตุเจดีย์ชเวสิโกน โดยรอบอย่างละเอียด โดยมีอาจารย์ประจำคณะวิจิตรศิลป์ แห่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นวิทยากรบรรยายโดยตลอด

เวลา ๐๙.๓๐ น. - เดินทางออกจากพระมหาธาตุเจดีย์ชเวสิโกน ไปยังพระอานันทวิหาร (Ananda Phya)

SHWE NANDAW KYAUNG

เวลา ๐๙.๕๐ น. - ถึงพระอานันทวิหาร ซึ่งเป็นพระมหาเจดีย์ที่สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๑๖๔๘

- ทางคณะกรรมการพระมหาเจดีย์ได้กราบเจ้าประคุณสมเด็จฯ และคณะ ไปกราบพระยังสถานที่เขาจัดไว้ให้ เสร็จแล้วเจ้าประคุณสมเด็จฯ เดินเยี่ยมชมอย่างละเอียดทั้งภายในและภายนอกพระมหาเจดีย์ โดยมี นายพิชญา สุ่มจินดา วิทยากรจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นผู้ถวายความรู้
- เสร็จแล้วเดินทางไปที่ร้านอาหาร Art Bagan ริมแม่น้ำอิราวดี

เวลา ๑๑.๐๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จฯ พร้อมคณะ ฉันภัตตาหารเพล ที่ร้านอาหาร Art Bagan

เวลา ๑๒.๐๐ น. - เดินทางออกจากร้านอาหารไปยังที่ U Ba Nyein Lacquerware Workshop เพื่อเยี่ยมชมผลิตภัณฑ์พื้นเมืองเครื่องเขินของเมืองพุกาม เสร็จแล้วกลับโรงแรมที่พัก

เวลา ๑๗.๐๐ น. - ออกจากโรงแรม Myanmar Treasure Resorts ไปยังสนามบินพุกาม เพื่อเดินทางโดยสายการบินภายในประเทศ Mann Yadanarporn Airlines เที่ยวบินที่ 7Y243 ไปเมืองย่างกุ้ง

เวลา ๑๙.๐๐ น. - เที่ยวบินที่ 7Y243 ได้ดีเลย์ไปกว่า ๑ ชั่วโมง จึงได้บินไปยังกรุงย่างกุ้ง

เวลา ๒๐.๓๐ น. - เที่ยวบินที่ 7Y243 ถึงสนามบินภายในประเทศของกรุงย่างกุ้ง

- เดินทางออกจากสนามบินไปยังพระมหาเจดีย์ชเวดากอง

เวลา ๒๐.๕๐ น. - ถึงพระมหาเจดีย์ชเวดากอง ขึ้นทางประตูทิศใต้

- คณะกรรมการดูแลพระมหาเจดีย์ชเวดากองมาถวายการต้อนรับ
- นิมนต์สู่ห้องรับรอง
- ขึ้นลิฟท์ไปลานพระมหาเจดีย์ชเวดากอง

- นิมนต์ไปยังชัยภูมิของพระมหาเจดีย์ซเวดากอง ซึ่งได้ล้อมรัวเหล็ก ปูพรม และอาสนะไว้พร้อมคณะกรรมการได้ถวายดอกไม้ธูปเทียนบูชาที่เตรียมไว้ให้
- เจ้าประคุณสมเด็จได้นำสวด อนุสรณปาฐะ ธรรมจักร บทโพชฌงค์ ๓ จบ พุทธชย มังคล คาถาชัยปริตร และบทสัพพมงคลคาถา เวียนเทียน ๓ รอบ ทรงน้ำพระ ๒๑ ขัน

เวลา ๒๒.๔๐ น. - ออกจากพระมหาเจดีย์ซเวดากองไปโรงแรม Sule Shangri-la Yangon

เวลา ๒๓.๐๐ น. - เข้าเช็คอินโรงแรม Sule Shangri-la Yangon

วันเสาร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๙ ย่างกุ้ง - กรุงเทพฯ

เวลา ๐๖.๒๐ น. - สมเด็จพระวันรัตออกจากโรงแรม ไปยังบ้านของโยมพม่า ที่ Parami Road in Hlaing Tsp., Yangon ซึ่งได้นิมนต์เจ้าประคุณสมเด็จ ฯ พร้อมพระสงฆ์อีก ๔ รูป รับฉันอาหารเช้าที่บ้าน

เวลา ๐๖.๔๐ น. - สมเด็จพระวันรัตนำสวดพระปริตร และฉันอาหารเช้า

เวลา ๐๘.๐๐ น. - กลับเข้าโรงแรม Sule Shangri-la Yangon

- -ระหว่างทางแวะดูร้านขายผ้า และผ้าโสร่งพม่า

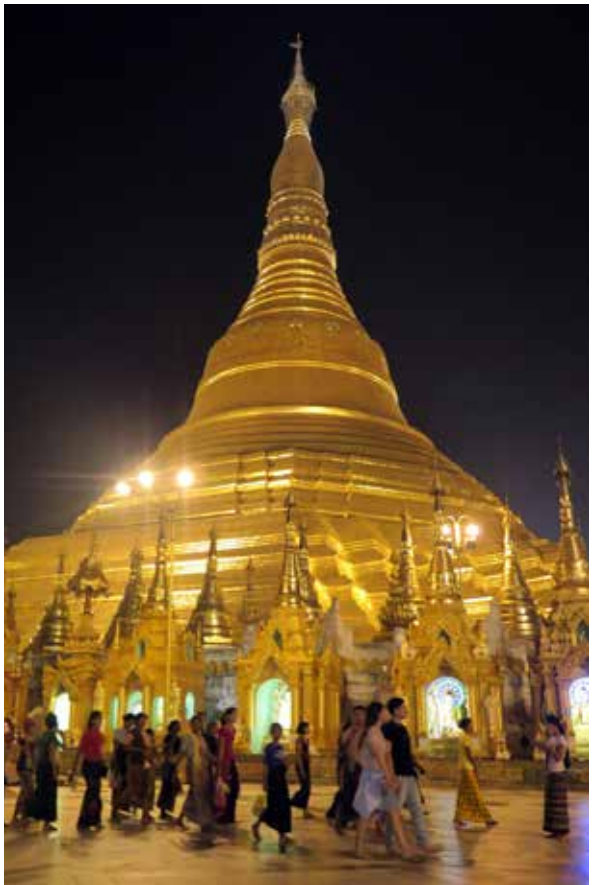
เวลา ๑๑.๐๐ น. - สมเด็จพระวันรัต ลงไปที่ร้านอาหารจีน Summer Palace ที่ตั้งอยู่ที่ชั้น ๒ ของโรงแรม เพื่อรับฉันภัตตาหารเพล โดยมี ฯพณฯ เอกอัครราชทูตไทยประจำย่างกุ้ง นายพิษณุ และครอบครัวคุณสุพร เป็นเจ้าภาพถวาย

เวลา ๑๒.๑๕ น. - ฉันเสร็จพระสงฆ์ทั้งนั้นอนุโมทนา แล้วขึ้นพักที่ห้องพัก

เวลา ๑๔.๐๐ น. - เช็คเอาท์จากโรงแรม Sule Shangri-la Yangon ไปที่ทำเนียบสถานเอกอัครราชทูตไทย ประจำกรุงย่างกุ้ง

เวลา ๑๔.๓๐ น. - ถึงทำเนียบทูต มี ฯพณฯ เอกอัครราชทูต ภรรยา และเลขานุการ รอต้อนรับ
- สมเด็จพระวันรัตเจริญพระพุทธมนต์
- ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ ท่านทูต และทำเนียบทูต

เวลา ๑๕.๓๐ น. - ออกจากทำเนียบทูตไปยังโรงแรม Seasons Hotel ที่ตั้งอยู่หน้าสนามบินนานาชาติย่างกุ้ง เพื่อรอเวลากลับกรุงเทพฯ

เวลา ๑๗.๔๕ น. - สมเด็จพระวันรัต ออกจากโรงแรม Seasons Hotel เพื่อไปห้องรับรองพิเศษที่สนามบินนานาชาติย่างกุ้ง โดยมีท่านทูตตามไปส่งถึงที่ประตูเครื่องบิน

- กลับกรุงเทพฯ โดยสายการบิน Bangkok Airways เที่ยวบินที่ PG704 ซึ่งดีเลย์ไปกว่า ๔๐ นาที เลื่อนจากเวลา ๑๘.๒๐ น. เป็น ๑๙.๐๐ น.

เวลา ๑๘.๐๐ น. - พระสงฆ์ไทยใหญ่ที่มาอุปัฏฐากเจ้าประคุณสมเด็จและคณะ ขอกราบขอขมาและกราบลาที่ห้องรับรองที่สนามบินนานาชาติย่างกุ้ง

เวลา ๑๙.๐๐ น. - เครื่องบิน Bangkok Airways เที่ยวบินที่ PG704 ออกจากสนามบินนานาชาติย่างกุ้ง

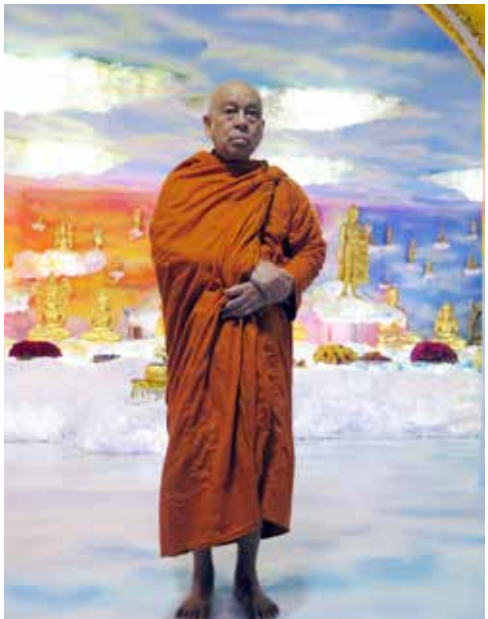
เวลา ๒๐.๔๐ น. - (เวลาประเทศไทย) เครื่องบิน Bangkok Airways เที่ยวบินที่ PG704 เดินทางมาถึงสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ

เวลา ๒๒.๐๐ น. - เดินทางมาถึงวัดบวรนิเวศวิหาร

ມ ກ໋ ລ ວ ບ ຟ

มิงกะลาบา

พระมหาธาตุเจดีย์ชเวดากอง ย่างกุ้ง

พระมหาธาตุเจดีย์ชเวดากอง ตั้งอยู่บริเวณเนินเขาเชียงกุตระ เมืองย่างกุ้ง ประเทศพม่า โดยชื่อ “ชเว” หมายถึง ทอง “ดากอง” นั้นเป็นชื่อเดิมของเมืองย่างกุ้ง เชื่อกันว่าเป็นมหาเจดีย์ที่บรรจุพระเกศาธาตุของพระพุทธเจ้าจำนวน ๘ เส้น บนยอดสุดของพระเจดีย์ มีเพชรอยู่ ๕,๔๔๘ เม็ด ชั้นข้างบนสุดมีเพชรเม็ดใหญ่อยู่ ๗๖ กะรัต และทับทิม ๒,๓๑๗ เม็ด มีมรกตเม็ดใหญ่อยู่ตรงกลาง เพื่อรับลำแสงแรกและลำแสงสุดท้ายของดวงอาทิตย์ ผู้ที่เข้ามานมัสการหรือเยี่ยมชมจะต้องถอดรองเท้าทุกครั้ง

ตามตำนาน เจดีย์ชเวดากองนั้นสร้างเมื่อ ๒,๕๐๐ ปีที่แล้ว แต่นักโบราณคดีเชื่อกันว่าสร้างระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ ๖-๑๐ โดยชาวมอญ ตามตำนานนั้นเริ่มจากว่า มีพี่น้องพ่อค้า ๒ คน ได้ไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า พระองค์จึงประทานพระเกศามา ๘ เส้น สำหรับให้พ่อค้าทั้งสองรับไว้บูชา

พระเจดีย์ได้ถูกทิ้งร้างจนมาถึงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๔ พระเจ้าพินยาอู ได้ทรงสร้างพระเจดีย์ใหม่สูง ๑๘ เมตร พระเจดีย์ได้ถูกซ่อมแซมเรื่อยมา จนมามีความสูง ๙๘ เมตร ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ แผ่นดินไหวเล็ก ๆ น้อย ๆ เรื่อยมาทำให้พระเจดีย์ได้รับความเสียหาย และเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๑๑ (ในสมัยกรุงธนบุรี) ได้เกิดแผ่นดินไหวอย่างหนัก ทำให้ยอดของพระเจดีย์หักถล่มลงมา

ผู้ที่เข้ามานมัสการหรือเยี่ยมชมจะต้องถอดรองเท้าทุกครั้งเมื่อมาถึงทางเข้า ให้เดินตามเข็มนาฬิกาขึ้นอยู่กับดวงวันเกิดของผู้เข้าที่จะดูตาม ๑๒ นักษัตร รอบ ๆ พระเจดีย์ก็มีศาลเจ้าเล็ก ๆ อยู่รายรอบ

พระมหามุนี หรือ พระมหามัยมุนี มัณฑะเลย์

พระมหามัยมุนี (อังกฤษ: Mahamuni Buddha) พระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของพม่า เปรียบได้กับพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร ซึ่งเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของไทย และเป็นหนึ่งในห้าศาสนวัตถุที่ศักดิ์สิทธิ์ของพม่า

คำว่า มหามัยมุนี แปลว่า “ผู้รู้อันประเสริฐ” (The Great Sage) ชาวพม่าจะเรียกว่า มหาเมียะมุนี เป็นพระพุทธรูปทรงเครื่องกษัตริย์ ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ที่เมืองมัณฑะเลย์ อดีตราชธานีของพม่าในยุคราชวงศ์คองบอง เดิมทีเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของยะไข่ มีตำนานเล่าว่า สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยพุทธกาล โดยกษัตริย์แห่งเมืองยะไข่ องค์พระทำจากทองสัมฤทธิ์ สูง ๑๒ ฟุต ๗ นิ้ว หนัก ๖.๕ ตัน ก่อนสร้างกษัตริย์ผู้สร้างทรงพระสุบินว่า พระพุทธเจ้าเสด็จมาประทานพรให้พระพุทธปฏิมาองค์นี้ เป็นตัวแทนของพระองค์ เพื่อเป็นเครื่องสืบพระศาสนาไปในภายหน้า โดยในอดีต แม้เมืองยะไข่จะถูกโจมตีโดยกษัตริย์เมืองอื่นที่ทรงแสนยานุภาพอย่างไร ก็ไม่อาจที่จะเคลื่อนย้ายองค์พระมหามัยมุนีนี้ออกจากเมืองได้ ต้องมีเหตุให้ขัดข้องทุกครั้งไป

จนกระทั่งถึงรัชสมัยพระเจ้าปดุง แห่งราชวงศ์คองบองสามารถตียะไข่ได้ และได้อัญเชิญพระมหามัยมุนีออกจากยะไข่ได้ ในปี พ.ศ. ๒๓๒๗ (ภายหลังการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์และการปราบดาภิเษกขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติของสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ๒ ปี) โดยล่องมาตามแม่น้ำอิระวดีมายังเมืองมัณฑะเลย์ พระมหามัยมุนีจึงได้ย้ายมาอยู่ที่เมืองมัณฑเลย์เป็นการถาวรนับแต่นั้นเป็นต้นมา และด้วยความเชื่อว่า พระพุทธมหามัยมุนี นี้เป็นพระพุทธรูปที่มีชีวิต เพราะด้วยเหตุที่ได้รับประทานพร (บางตำนานก็เล่าว่าได้รับประทานลมหายใจจากพระพุทธเจ้า) จึงมีประเพณีล้างพระพักตร์ถวาย โดยทุกเช้า เวลาประมาณ ๐๔.๐๐ น. พระมหาเถระและสาธุชนทั่วไปที่ศรัทธาจะมาทำพิธีล้างพระพักตร์ด้วยน้ำอบน้ำหอม

ผสมทานาคาอย่างดี พร้อมกับใช้แปรงทองแปรงที่พระโอษฐ์เสมือนหนึ่งแปรงพระทนต์ถวายพระพุทธเจ้า ก่อนใช้ผ้าจากศรัทธาสาธุชนถวายมาเช็ดจนแห้งสนิท พร้อมใช้พัดทองโบกถวายเป็นอันดีเสมือนหนึ่งได้อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ยังทรงพระชนมชีพอยู่จริง ๆ

อนึ่ง องค์พระมหามัยมุนีมีการปิดทองซ้ำแล้วซ้ำอีกจนเป็นรอยย่นตะปุ่มตะป่ำไปทั้งพระองค์ ซึ่งหากเอานิ้วกดลงไป ก็จะรู้สึกได้ถึงความอ่อนนิ่มของทองคำเปลวที่ปิดทับซ้อนกันนับเป็นพัน ๆ หมื่น ๆ ชั้น ตลอดระยะเวลาเนิ่นนานกว่าศตวรรษ ทำให้พระมหามัยมุนีมีอีกพระนามหนึ่งว่า “พระเนื้อนิ่ม” แต่น่าแปลกที่ว่า แม้จะมีการปิดทองซ้ำแล้วซ้ำอีกจนองค์พระใหญ่ขึ้นเพียงใดก็ตาม แต่พระพักตร์ขององค์พระมหามัยมุนีก็ยังแลดูใหญ่ตามองค์พระอย่างน่าอัศจรรย์ ทั้งที่ไม่ได้มีการปิดทองที่องค์พระพักตร์เลยแม้แต่น้อย

สำหรับในประเทศไทย ที่วัดหัวเวียง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ก็ได้มีองค์พระจำลองของพระมหามัยมุนีนี้เป็นพระประธานของวัดด้วย และอีกองค์หนึ่งคือพระมหามัยมุนีสายสัมพันธ์ ๒ แผ่นดิน ที่ ประดิษฐาน พลับพลาชั่วคราว ณ วัดพระธาตุดอยแต ตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมืองลำพูน ซึ่งมีขนาดเท่าองค์จริง และได้ทำพิธีในวัดพระมหามัยมุนีองค์จริงโดยพระสังฆนายกแห่งสหภาพเมียนมา และได้มอบให้พระสงฆ์เมืองมัณฑะเลย์ จำนวน ๑๐๘ รูป ทำพิธีตลอด ๓ วัน (๑๔-๑๖ มีนาคม ๒๕๕๗) และได้อัญเชิญมาประเทศไทยเพื่อเชื่อมสัมพันธไมตรีระหว่าง ๒ ประเทศ และทุกเช้าวันพระ จะมีพิธีสรงพระพักตร์โดยพระสงฆ์ผู้ได้รับมอบหมายจากประเทศสหภาพเมียนมา

วิหารชเวนันดอร์ (Shwenandaw) มัณฑะเลย์

ในยุคสงครามโลกครั้งที่ ๒ เราต่างรู้ดีว่า เมืองมัณฑะเลย์เป็นราชธานีแห่งสุดท้ายของพม่า สถาปัตยกรรมและสิ่งปลูกสร้างทั้งหลายแหล่ ในเมืองมัณฑะเลย์ ได้ถูกเผาทำลายไปพร้อมกับไฟสงคราม วิหารเก่าแก่ที่ยังเหลืออยู่ในมัณฑะเลย์เพียงหนึ่งเดียว เป็นสถาปัตยกรรมเก่าแก่สมัยพระเจ้ามินดง นั่นคือ วิหารชเวนันดอร์ (Shwenan-daw) วิหารที่สร้างด้วยไม้สักทองทั้งหลัง อย่างอลังกาลงานสร้าง เป็นวิหารไม้สัก เพียงหลังเดียวของพระเจ้ามินดงที่รอดจากการเผาทำลายในช่วงสงครามโลก

งานไม้แกะสลักที่สวยงาม ประดับตกแต่งด้วยไม้แกะสลักที่เป็นรูปเทวดาต่าง ๆ วิจิตรงดงาม มีอายุมากกว่า ๑๐๐ ปี และที่นี่ เคยเป็นที่ประทับนั่งสมาธิของพระเจ้ามินดง

ยิ่งเป็นสถาปัตยกรรมแห่งเดียวที่หลงเหลืออยู่ ยิ่งทำให้ที่นี่น่าสนใจ ความอลังการ ความงดงาม และความวิจิตรตระการตา จะปรากฏให้เห็นต่อสายตาผู้มาเยือน

“พระเจ้ามินดง” กษัตริย์ผู้ทรงสร้างที่นี่ มักจะมาปฏิบัติธรรม นั่งบำเพ็ญสมาธิ และสุดท้ายก็สิ้นพระชนม์ภายในพระตำหนักหลังนี้เช่นเดียวกัน

วิหารชเวนันดอร์ ในอดีตนั้นเคยเป็นวัดชเวนันดอร์มาก่อน ซึ่งปัจจุบันตั้งในเขตพระราชวังมัณฑะเลย์ เป็นสิ่งปลูกสร้างยุคสมัยของพระเจ้ามินดงเพียงหลังเดียวที่ยังเหลือรอด

หลังจากที่พระเจ้ามินดง สิ้นพระชนม์ลงที่อารามแห่งนี้ พระเจ้าตี่ป่อก็โปรด ให้ย้ายวัดชเวนันดอร์ออกมาไว้ยังที่ตั้งในปัจจุบันซึ่งอยู่ในเขตของพระราชวังมัณฑะเลย์ ซึ่งนับว่าเป็นการดี เพราะต่อมาพระราชวังมัณฑะเลย์ก็ถูกทำลายลงในสงครามโลกครั้งที่ ๒ แต่วิหารชเวนันดอร์ไม่ถูกทำลายและยังหลงเหลือความงดงาม วิจิตรตระการตาให้คนรุ่นหลังได้ชื่นชม

เดิมพระเจ้าตี่ป่อทรงใช้อารามนี้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมส่วนพระองค์ ภายหลังจึงได้ถวายให้เป็นเสนาสนะสงฆ์ และได้จัดงานฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี ไปเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๗๙

ในสมัยก่อนวิหารแห่งนี้เคยหุ้มด้วยทองประดับกระจกสีทั้งภายในและภายนอก แต่เวลานี้ทองได้หลุดลอกออกหมด ที่ยังเหลือให้เห็นอยู่บ้างจะเป็นบริเวณเพดานเท่านั้น และด้านในของตัววิหารยังมีพระแท่นของพระเจ้าตี่ป่อกับบัลลังก์ที่ย่อส่วนจำลองมาจากของจริงนั้นเก็บรักษาเอาไว้ภายในพระอารามด้วย

ปัจจุบันวิหารชเวนันดอร์ได้ชื่อว่ามีงานไม้ฝีมือวิจิตรประณีตมาก

พระมหาธาตุเจดีย์ชเวซีโกน พุกาม

พระมหาธาตุเจดีย์ชเวซีโกน (อังกฤษ: Shwezigon Pagoda) เป็นเจดีย์ใหญ่ สวยงาม ศักดิ์สิทธิ์ และเก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศพม่า เป็นที่เคารพนับถือของทั้งชาวพม่าและชาวไทย ตั้งอยู่ที่เมืองพุกาม โดยชื่อ “ชเวซีโกน” มีหมายความว่า “เจดีย์ทองแห่งชัยชนะ” (ชเว = ทอง) สร้างโดย พระเจ้าอโนรธามังช่อ แต่แล้วเสร็จในรัชกาลพระเจ้าจานสิตาแห่งอาณาจักรพุกาม ราว ๘๖๐ ปีก่อน ภายในเจดีย์เชื่อว่าบรรจุพระเขี้ยวแก้วและพระสารีริกธาตุ โดยอัญเชิญมาจากลังกา บนหลังช้างเผือก พระเจ้าอโนรธามังช่อได้ตั้งจิตอธิษฐานว่า ถ้าช้างเผือกคุกเข่าลงที่ใด จะสร้างเจดีย์ไว้ที่นั่น

เจดีย์ชเวซีโกนถูกบูรณะในสมัยต่อมาอีกหลายครั้ง เจดีย์ชเวซีโกนเป็นเจดีย์ทรงระฆังคว่ำพื้นผิวภายนอกถูกปิดด้วยทองคำเปลว ปัจจุบันมีความสูงราว ๕๓ เมตร หรือ ๑๖๐ ฟุต มีลวดลายปูนปั้นอยู่ ๓ แถว และมีเจดีย์เล็ก ๆ เป็นบริวารอยู่รายรอบ

ความอัศจรรย์ ๙ ประการของพระมหาธาตุชเวซีโกน

๑. ยอดพระเจดีย์ไม่มีการใช้เหล็กเสริม

๒. กระดาษห่อแผ่นทองคำเปลวที่นำไปปิดส่วนยอดพระเจดีย์ จะไม่ปลิวพ้นฐานสี่เหลี่ยมของพระเจดีย์

๓. เงาพระเจดีย์จะไม่ล้ำออกนอกฐานสี่เหลี่ยมของพระเจดีย์ (ถ้าเงาล้ำออกไป ถือว่าเป็นลางร้าย)

๔. ภายในเขตองค์พระเจดีย์ สามารถรองรับผู้แสวงบุญได้ไม่จำกัดจำนวน (ไม่เคยเต็ม)

๕. มีการให้ทานด้วยข้าวสุกร้อน ๆ ทุกเช้า (ไม่ว่าเราจะตื่นเช้าสักเพียงใด จะพบข้าวสุกในบาตรอยู่ก่อนหน้าเราเสมอ)

๖. เมื่อตีกลองใบใหญ่จากด้านหนึ่งของพระเจดีย์ จะไม่สามารถได้ยินเสียงกลองจากด้านตรงข้าม

๗. แม้พระเจดีย์จะตั้งอยู่บนพื้นราบ แต่เมื่อมองจากภายนอก จะเกิดภาพลวงตาคล้ายพระเจดีย์ตั้งอยู่บนที่สูง

๘. ไม่ว่าฝนจะตกหนักเพียงใด จะไม่มีน้ำฝนขังอยู่ในอาณาเขตขององค์พระเจดีย์

๙. มีต้นพิกุล ซึ่งจะออกดอกตลอดทั้งปี (ปรกติจะออกปีละครั้ง)

อานันทวิหาร พุกาม

อานันทวิหาร คือมหาวิหารขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ในเมืองพุกาม ประเทศพม่า เริ่มสร้างขึ้นในปี พ.ศ. ๑๖๓๓ แล้วเสร็จในปีต่อมา ในรัชกาลพระเจ้าจานสิตา มีความสำคัญในฐานะได้รับการยกย่องว่าเป็น “เพชรน้ำเอกของพุทธศิลป์สกุลช่างพุกาม” เมื่อก่อนยอดพระเจดีย์ยังเป็นสีขาวเหมือนกับพระเจดีย์องค์อื่นๆ ของพุกาม แต่รัฐบาลพม่าได้มาทาสีทองทับเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓ เพื่อสมโภชการสร้างอานันทวิหารครบรอบ ๙๐๐ ปี

อานันทวิหารเป็นพระเจดีย์ที่สามารถเดินเข้าไปข้างในได้ แผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจตุรัสมีมุขยื่น ๔ ทิศ ประตูทางเข้าเป็นประตูโค้ง (arch) ที่มักพบเห็นในสถาปัตยกรรมตะวันตกมากกว่าตะวันออก ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปประทับยืนไม้ปิดทอง สี่ทิศ สี่องค์ สูง ๙.๕ เมตร ประกอบด้วย

พระกกุสันโธพุทธเจ้า ประจำทิศเหนือ (องค์เดิม แท้จริงแล้วประจำทิศตะวันออก)

พระโกนาคมนพุทธเจ้า ประจำทิศตะวันออก (สร้างใหม่)

พระกัสสปพุทธเจ้า ประจำทิศใต้ (องค์เดิม)

พระโคตมพุทธเจ้า ประจำทิศตะวันตก (สร้างใหม่)

พุทธศิลป์แบบนี้ยังสมารถพบเห็นได้ตามวัดสถาปัตยกรรมล้านนา เช่นวัดภูมินทร์ จังหวัดน่าน เป็นต้น

สมณศักดิ์ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

สมณศักดิ์ของเมียนมาร์กับของไทยนั้นมีส่วนที่เหมือนกันคือมีจุดเริ่มมาจากศรีลังกา โดยสมณศักดิ์เมียนมาร์ในปัจจุบันอาจแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มแรกแบ่งได้เป็น ชั้นต้น ชั้นกลาง และชั้นสูง ในกลุ่มนี้จัดได้หลักๆด้วยกัน ๓ สาย คือสายวิชาการ สายเผยแผ่ และสายกรรมฐาน ในแต่ละสายแบ่งออกเป็น ๓ ชั้น ดังนี้

สายวิชาการ เรียกว่า คันถะวาจะกะ แปลว่า ผู้สอนพระคัมภีร์หรือตำรา สมณศักดิ์นี้มอบทั้งแก่พระสงฆ์และแม่ชี

ชั้นต้น เรียกว่า มูละคันถะวาจะกะ

ชั้นกลาง เรียกว่า มหาคันถะวาจะกะ

ชั้นสูง เรียกว่า อัครมหาคันถะวาจะกะ

สายเผยแผ่ เรียกว่า สัทธัมมโชติกะ แปลว่า ผู้ประกาศพระสัจธรรม สมณศักดิ์นี้มอบทั้งแก่พระสงฆ์และแม่ชี

ชั้นต้น เรียกว่า มูละสัทธัมมโชติกะ

ชั้นกลาง เรียกว่า มหาสัทธัมมโชติกะ

ชั้นสูง เรียกว่า อัคคมหาสัทธัมมโชติกะธะชะ

สายกรรมฐาน เรียกว่า กัมมัฏฐานาจริยะ แปลว่า อาจารย์สอนกรรมฐาน สมณศักดิ์นี้มอบแก่พระสงฆ์เท่านั้น

ชั้นต้น เรียกว่า มูลกัมมัฏฐานาจริยะ

ชั้นกลาง เรียกว่า มหากัมมัฏฐานาจริยะ

ชั้นสูง เรียกว่า อัคคมหากัมมัฏฐานาจริยะ

กลุ่มที่ ๒ เป็นสมณศักดิ์ชั้นสูงที่สุดจริง ๆ ที่มีมาจากเดิมจนถึงปัจจุบัน จะมีอยู่ด้วยกัน ๓ ชั้น

ชั้นต้น เรียกว่า ตรีปิฏกธร แปลว่า ผู้ทรงจำพระไตรปิฏก (ผู้ที่สามารถท่องพระไตรปิฏกได้ทั้ง ๓ ปิฏก)

ชั้นกลาง เรียกว่า อัครมหาบัณฑิต พระเถระที่จะได้สมณศักดิ์ชั้นนี้ต้องมีอายุอย่างน้อย ๖๐ ปี

ชั้นสูงสุด เรียกว่า อภิธชมหารัฐคุรุ แปลว่า บรมครูแห่งแผ่นดินผู้ซึ่งชูธงแห่งพระศาสนา ผู้ที่จะได้รับสมณศักดิ์ชั้นนี้จะเป็นพระสังฆราช หรือ สมเด็จพระราชาคณะผู้ใหญ่เท่านั้นที่จะได้ และจะต้องมีอายุอย่างน้อย ๘๐ ปี

เมื่อสรุปดูแล้วสมณศักดิ์ของเมียนมาร์ไม่ค่อยเกี่ยวกับการปกครอง ซึ่งต่างจากสมณศักดิ์ของไทยที่มีเงื่อนไขว่า ใครจะได้สมณศักดิ์ก็จะต้องเป็นพระสังฆาธิการ ระดับผู้ช่วยเจ้าอาวาสขึ้นไป โดยคณะสงฆ์เมียนมาร์ยกอำนาจการปกครองคณะสงฆ์ให้กับองค์กรสูงสุดของคณะสงฆ์ในเมียนมาร์ที่เรียกว่า สังฆมหานายกสมาคม ซึ่งก็คือ มหาเถรสมาคมของเมียนมาร์ ในสมาคมนี้มีกรรมการทั้งหมด ๔๗ รูป

บันทึกการเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจ ที่ประเทศญี่ปุ่น

สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต

กรรมการมหาเถรสมาคม

เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร

ตามคำอาราธนานิมนต์ของพุทธสมาคมแห่งประเทศญี่ปุ่น

ระหว่างวันที่ ๔ – ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

บันทึกการเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจที่ประเทศญี่ปุ่นของ
สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต)
ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต กรรมการมหาเถรสมาคม
เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร
ตามคำอาราธนานิมนต์ของพุทธสมาคมแห่งประเทศญี่ปุ่น
ระหว่างวันที่ ๔ – ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

รายชื่อผู้เดินทาง

๑.	สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต)	วัดบวรนิเวศวิหาร
๒.	พระศากยวงศ์วิสุทธิ์ (อนิล ธมฺมสากิโย)	วัดบวรนิเวศวิหาร
๓.	พระครูสังฆสิทธิกร (อีริค สิริภทฺโท)	วัดบวรนิเวศวิหาร
๔.	นายอภิรัตน์ ชยางกูร ณ อยุธยา	ไวยาวัจกร
๕.	นายกรพัฒน์ นัยพร	ผู้ติดตาม
๖.	นางสาวฐปณีย์ สอนโกษา	ผู้ติดตาม
๗.	นางสาวแคทรีน แอน วอลเตอร์	ผู้ติดตาม
๘.	นายรัก วัชรีชนาเดช	ผู้ติดตาม
๙.	นางสาวทอปัด สุบรรณรักษ์	ผู้ติดตาม
๑๐.	นายพูนชัย นันทโกมล	ผู้ติดตาม

ความเป็นมา

ด้วยพระกาซุฮิโร กูกิ (Rev. Kazuhiro Kuki) เลขาธิการพุทธสมาคมแห่งประเทศญี่ปุ่น ได้มีหนังสืออาราธนาสมเด็จพระวันรัต กรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต และเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ไปเยือนพุทธสมาคมแห่งประเทศญี่ปุ่น เพื่อกระชับความสัมพันธ์ทางสหธรรมิกภาพระหว่างคณะสงฆ์ไทยและพุทธศาสนิกชนประเทศญี่ปุ่น พร้อมทั้งไปเยือนวัดทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญๆ ในประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ ๔ - ๙ เมษายน ๒๕๖๑ โดยมี นายอภิรัตน์ ชยางกูร ณ อยุธยา ผู้ประสานงานกิจการพิเศษ สำนักงานทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์ เป็นไวยาวัจกร

สมเด็จพระวันรัต ได้เดินทางออกจากสนามบินนานาชาติดอนเมือง เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๑ โดยสายการบินแอร์เอเชียเอ็กซ์ และเดินทางกลับถึงสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๑ โดยสายการบินไทย

กำหนดการสมเด็จพระวันรัต
เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจ ณ ประเทศญี่ปุ่น
ระหว่างวันที่ ๔ – ๙ เมษายน ๒๕๖๑

วันพุธที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๑ กรุงเทพฯ – โอซาก้า (Bangkok – Osaka)

เวลา ๑๔.๑๐ น. - ออกเดินทางจากสนามบินดอนเมืองโดยสายการบินแอร์เอเชียเอ็กซ์ เที่ยวบินที่ XJ 610

เวลา ๒๑.๕๕ น. - ถึงสนามบินคันไซ โอซาก้านายมุนินทร์ พาณิชสวัสดิ์ ท่านกงสุลไทยประจำกรุงโอซาก้าถวายการต้อนรับที่ประตูเครื่องบิน แล้วนำเข้าที่พักที่ Conrad Osaka Hotel

วันพฤหัสบดีที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๑ โอซากา - นารา - เคียวโตะ (Osaka-Nara-Kyoto)

เวลา ๐๗.๐๐ น. - ฉันภัตตาหารเช้า ณ ที่โรงแรม Conrad Osaka Hotel

เวลา ๐๙.๐๐ น. - ออกจากโรงแรม Conrad เพื่อเดินทางไปยังวัดโทไดจิ (Todaiji) เมืองนารา
- พระ ริโยโซ โซจิ (Rev. Ryosho Shoji) อดีตประธาน ยุวพุทธิกสมาคมแห่งญี่ปุ่นและประธาน คณะกรรมการวิเทศสัมพันธ์ ยุวพุทธิกสมาคมแห่งญี่ปุ่น รอถวายการต้อนรับ ณ Yumekaze Plaza บริเวณวัดโทไดจิ เพื่อถวายภัตตาหารเพลที่ร้านอาหาร Warabe Yorokobi An

เวลา ๑๑.๑๐ น. - ฉันภัตตาหารเพล ที่ร้านอาหาร Warabe Yorokobi An ใน Yumekaze Plaza

เวลา ๑๒.๑๐ น. - ณ ทางเข้าวัดโทไดจิ มีพระเจ้าหน้าที่มาถวายการต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตเข้าไปที่วิหาร พระโทไดจิ พาชมวิหารและกราบสักการะพระพุทธรูปประธานไดพุทธสึ

เวลา ๑๓.๐๐ น. - ไปที่สำนักงานวัดโทไดจิ พระเจ้าหน้าที่นิมนต์เข้าห้องรับรอง และ พระฟุมน ซากาวา (Fumon Sagawa) ท่านเจ้าอาวาสแห่งวัดโทไดจิ มาถวายการต้อนรับ
- มอบของที่ระลึกแด่ท่านเจ้าอาวาส
- เจ้าอาวาสถวายของที่ระลึก
- ถ่ายภาพเป็นที่ระลึก เป็นเสร็จพิธี

เวลา ๑๓.๒๐ น. - เดินทางออกจากวัดโทไดจิ เพื่อเดินทางไปยังวัดเบียนโดอิน (Byodoin) เมืองเคียวโตะ

เวลา ๑๔.๓๐ น. - ถึงวัดเบียวโดอิน พระผู้แทนเจ้าอาวาสมารอถวายการต้อนรับ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ณ ที่ทางเข้าวัดเบียวโดอิน
- พระเซย์กิ โยโกะอิ (Seiki Yokoi) เจ้าอาวาสวัดเบียวโออินถวายการต้อนรับ
- มอบของที่ระลึกแด่ท่านเจ้าอาวาส
- พระเจ้าหน้าที่พาชมวิหารเบียวโดอิน ซึ่งเป็นวิหารที่อยู่ในบัญชีมรดกโลก

เวลา ๑๖.๐๐ น. - เดินทางออกจากวัดเบียวโดอินไปยังศาลเจ้าเทพเจ้าจิ้งจอกอินาริ (Fushimi Inari Taisha) ศาลเจ้าของศาสนาชินโต ที่ตั้งอยู่เมืองฟุชิมิ เคียวโตะ
- ทัศนศึกษาศาลเจ้าเทพเจ้าจิ้งจอกอินาริ

เวลา ๑๗.๓๐ น. - เดินทางออกจากศาลเจ้าเทพเจ้าจิ้งจอกอินาริ ไปยังโรงแรม Hean No Mori Kyoto

เวลา ๑๘.๐๐ น. - เข้าที่พักที่ โรงแรม Hean No Mori Kyoto

วันศุกร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ เคียวโตะ – อะโก มิซากิ (Kyoto – Ako Misaki)

เวลา ๐๗.๐๐ น. - ฉันภัตตาหารเช้า ณ โรงแรม Hean No Mori

เวลา ๐๗.๓๐ น. - แวะชมศาลเจ้า Okazaki ศาลเจ้าชินโตที่อยู่ข้าง ๆ โรงแรมที่พัก

เวลา ๐๘.๓๐ น. - เดินทางออกจากโรงแรม Hean No Mori ไปวัดซันจูซันเก็นโด (Sangusangendo) หรือวัดเจ้าแม่กวนอิม ๑๐๐๑ องค์

เวลา ๑๑.๐๐ น. - ฉันภัตตาหารเพลในย่าน Ishibashicho เมืองเคียวโตะ

เวลา ๑๒.๐๐ น. - ออกเดินทางจากเคียวโตะ ไปยังเมือง Ako Misaki ผ่านเมือง Himeji

เวลา ๑๔.๓๐ น. - แวะถ่ายภาพที่หน้าปราสาทฮิเมจิ

เวลา ๑๕.๐๐ น. - เข้าพักที่โรงแรม Donkairou เมือง Ako Misaki, Himeji

วันเสาร์ที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๑ ฮิเมจิ – นาโกยา – โตเกียว (Himeji – Nagoya – Tokyo)

เวลา ๐๗.๐๐ น. - ฉันภัตตาหารเช้า ณ ที่โรงแรม Donkairou เมือง Ako Misaki, Himeji

เวลา ๐๙.๐๐ น. - เดินทางออกจากโรงแรม Donkairou เพื่อไปขึ้นรถไฟชินคันเซ็น ที่สถานีรถไฟเมือง Himeji

เวลา ๑๑.๐๖ น. - ขึ้นรถไฟชินคันเซ็น เที่ยว Hikari 466 จาก Himeji ไป Nagoya City
- ฉันภัตตาหารเพลบนรถไฟ

เวลา ๑๒.๓๔ น. - ถึงสถานีรถไฟเมืองนาโงย่า
- นั่งรถไปวัดนิตไทยจิ หรือวัดญี่ปุ่น-ไทย ที่สร้างขึ้นมาตั้งแต่รัชกาลที่ ๕
- ศาสตราจารย์ Dr. Kazuko Tanabe แห่งสถาบัน The Kakamura Hajime Eastern Institute, The Eastern Academy ผู้เชี่ยวชาญคัมภีร์ใบลานของไทย และสามีรอถวายการต้อนรับที่ประตูทางเข้าวัด
- ที่วัด อาจารย์ Dr. Yohei Shumizu แห่งมหาวิทยาลัย โอตานิ ผู้เชี่ยวชาญคัมภีร์ใบลานของไทยประจำมหาวิทยาลัยโอตานิ ต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต เข้าพัก ณ ห้องรับรอง
- พระซูมิ ฮิโรอากิ (Sumi Hiroaki) เจ้าอาวาสวัดนิตไทยจิ ถวายการต้อนรับและมีปฏิสันถารซึ่งกันและกัน
- สมเด็จพระวันรัตมอบของที่ระลึกแด่เจ้าอาวาส
- เจ้าอาวาสถวายของที่ระลึกแด่เจ้าประคุณสมเด็จฯ
- เจ้าอาวาสนำเข้าวิหารวัดนิตไทยจิ เพื่อบูชาพระประธาน ซึ่งเป็นพระพุทธรูปไทย

โบราณ ที่พระราชทานโดยรัชกาลที่ ๕
- เจ้าอาวาสนำชมวัดและพิพิธภัณฑ์วัดโดยทั่วถึง
- ถ่ายภาพเป็นที่ระลึก

เวลา ๑๕.๐๐ น. - เดินทางออกจากวัดนิตไทยจิ เพื่อเดินทางไปที่สถานรถไฟเมืองนาโงย่า

เวลา ๑๖.๒๒ น. - เดินทางออกโดยรถไฟชินคันเซ็น เที่ยว Nozomi 236 ออกจาก Nagoyacity-zone Tokyo ออกเวลา ๑๖.๒๒ น.

เวลา ๑๘.๐๓ น. - รถไฟชินคันเซ็นเที่ยว Nozomi 236 ถึงสถานีรถไฟโตเกียวออกจากสถานีรถไฟ เข้าพักที่โรงแรม Millennium Mitsui Garden Hotel, Ginza

เวลา ๑๙.๐๐ น. - เช็คอินที่โรงแรม Millennium Mitsui Garden Hotel, Ginza

วันอาทิตย์ที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๑ โตเกียว

เวลา ๐๗.๐๐ น. - ฉันภัตตาหารเช้าที่โรงแรม Millennium Mitsui Garden Hotel, Ginza

เวลา ๐๘.๔๕ น. - ออกจากโรงแรมที่พัก ไปที่ โอไดบะ (Odaiba) เกาะมหัศจรรย์แห่งโตเกียว เพื่อเดินชมทัศนียภาพแห่งเทพีเสรีภาพบนเกาะนี้

เวลา ๑๐.๑๐ น. - เดินทางออกจากเกาะโอไดบะ ไปที่ภัตตาคาร Rokkasen ในย่าน Shinjuku

เวลา ๑๑.๐๐ น. - ถวายภัตตาหารเพลที่ภัตตาคาร Rokkasen

เวลา ๑๒.๐๐ น. - เดินทางออกจากภัตตาคารไปที่ภูเขาทาคาโอะ (Mount Takao) เพื่อไปทัศนศึกษา วัดยาคุโออิน ซึ่งตั้งอยู่บนภูเขาทาคาโอะ

เวลา ๑๗.๐๐ น. - เดินทางกลับถึงโรงแรมที่พัก

วันจันทร์ที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๑ โตเกียว – กรุงเทพฯ (Tokyo – Bangkok)

เวลา ๐๗.๐๐ น. - ฉันภัตตาหารเช้าที่โรงแรม Millennium Mitsui Garden Hotel, Ginza

เวลา ๐๙.๑๕ น. - ออกจากโรงแรมที่พัก เพื่อเดินทางไปยังสำนักงานของพุทธสมาคมแห่งประเทศญี่ปุ่น (Japanese Buddhist Federation) ซึ่งตั้งอยู่ที่ Meishokaikan 2 F, 4-7-4, Shiba-koen, Minato-ku, Tokyo 105-0011

เวลา ๑๐.๐๐ น. - ณ ห้องประชุมพุทธสมาคมแห่งประเทศญี่ปุ่น พระโยชิฮารุ โทมัดสึ (Yoshiharu Tomatsu) คณะกรรมการบริหารพุทธสมาคมแห่งประเทศญี่ปุ่น และเจ้าหน้าที่พุทธสมาคมอื่น ๆ ถวายการต้อนรับสมเด็จพระวันรัต
- ปฏิสันถารกันระหว่างสมเด็จพระวันรัตและพระโยชิฮารุ โทมัดสึ
- สมเด็จพระวันรัตมอบของที่ระลึกให้กับพุทธสมาคม และพุทธสมาคมปฏิการตอบด้วยถวายของที่ระลึกจากพุทธสมาคม
- ถ่ายภาพเพื่อเป็นอนุสรณีย์

เวลา ๑๐.๓๐ น. - ออกจากพุทธสมาคมเดินไปยังวัดโซโจจิ (Zojo-ji Temple)
- ท่านสังฆนายกยากิ กิสโย (Archbishop Yagi Kisyo) สังฆนายกแห่งพุทธศาสนานิกายโจโดซู และเจ้าอาวาสวัดโซโจจิ อายุ ๘๙ ปี ถวายการต้อนรับสมเด็จพระวันรัต

- ปฏิสันถารซึ่งกันและกัน
- สมเด็จพระวันรัตมอบของที่ระลึกถวายท่านสังฆนายก
- สังฆนายกมอบของที่ระลึกแด่สมเด็จพระวันรัต

เวลา ๑๑.๐๐ น. - เดินทางออกจากวัดโซโจจิ เพื่อไปยังทำเนียบสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโตเกียว

เวลา ๑๑.๑๕ น. - ถึงทำเนียบสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโตเกียว ตั้งอยู่ที่ 3-14-6 Kami-Osa-ki, Shinagawa-ku, Tokyo

- ฯพณฯ นายบรรสาน บุนนาค และภริยารอถวายการต้อนรับที่ประตูเข้าทำเนียบทูต
- ท่านทูตและคนไทยในญี่ปุ่นร่วมกันถวายภัตตาหารเพล

เวลา ๑๒.๐๐ น. - เดินทางออกจากทำเนียบทูตไปยังห้องประชุมสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโตเกียว

- สมเด็จพระวันรัตกล่าวสัมโมทนียกถาแก่เจ้าหน้าที่ของสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโตเกียว และคนไทยในญี่ปุ่นบางส่วน
- อาราธนาศีล ถวายสังฆทาน และอนุโมทนา
- สมเด็จพระวันรัตมอบพระกริ่งชัยวัฒน์อุดมสมบูรณ์แก่เจ้าหน้าที่ทุกคน

เวลา ๑๓.๐๐ น. - เดินทางออกจากทำเนียบทูต เพื่อเดินทางไปยังสนามบินนาริตะ เพื่อขึ้นเครื่องบินของสายการบินไทยเที่ยวบินที่ TG 677 กลับกรุงเทพมหานคร

เวลา ๑๗.๒๕ น. - เดินทางกลับโดยการบินไทยเที่ยวบินที่ TG 677

เวลา ๒๑.๕๕ น. - เดินทางถึงสนามบินสุวรรณภูมิ

บันทึกการเดินทางปฏิบัติศาสนกิจ ณ ประเทศญี่ปุ่น
ของสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)
ระหว่างวันที่ ๔ – ๙ เมษายน ๒๕๖๑

วันพุธที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๑ กรุงเทพ - โอซาก้า (Bangkok - Osaka)

สมเด็จพระวันรัต ได้เดินทางออกจากวัดบวรนิเวศวิหาร ไปถึงสนามบินดอนเมืองเวลา ๑๒.๓๐ น. เจ้าหน้าที่แอร์เอเชียเอ็กซ์ ได้อาราธนานิมนต์ไปพักที่ห้องรับรองของคิงส์พาเวอร์ ซึ่งมีผู้บริหารของแอร์เอเชียเอ็กซ์ หลายท่านมากราบถวายการต้อนรับ เช่น นายนัตดา บุรณศิริ ผู้บริหาร บริษัท ไทยแอร์เอเชีย เอ็กซ์ จำกัด และหัวหน้ากัปตันแอร์เอเชีย เป็นต้น คณะผู้บริหารได้ปฏิสันถารกับเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต จนได้เวลาใกล้เวลาขึ้นเครื่อง จึงได้นิมนต์เดินไปที่เกต ๑๔ เพื่อขึ้นเครื่องแอร์เอเชียเอ็กซ์ เที่ยวบินที่ XJ 610 คณะผู้บริหารได้ไปส่งเจ้าประคุณสมเด็จฯ ถึงบนเครื่องบิน เจ้าหน้าที่ตั้งแต่กัปตันและเจ้าพนักงานทุกคนได้กราบเจ้าประคุณสมเด็จฯ ที่เก้าอี้นั่ง เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้มอบพระกริ่งชัยวัฒน์อุดมสมบูรณ์ที่เลี่ยมไว้พร้อมเชือกร้อยมอบให้กับทุกคน

เวลา ๑๔.๒๐ น. - เครื่องบินแอร์เอเชียเอ็กซ์ เที่ยวบินที่ XJ 610 ได้เดินทางออกจากสนามบินดอนเมืองเพื่อไปสู่สนามบินคันไซ โอซาก้า ประเทศญี่ปุ่น ใช้เวลาในการบิน ๕.๔๐ นาที

เวลา ๒๑. ๕๕ น. - เดินทางไปถึงสนามบินคันไซ โอซาก้า นายมุนินทร์ พาณิชสวัสดิ์ ท่านกงสุลไทยประจำกรุงโอซาก้าพร้อมเจ้าหน้าที่กงสุล รอถวายการต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จฯ ที่ประตูเครื่องบิน แล้วนำเจ้าประคุณสมเด็จฯ ผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองช่องนักการทูต เมื่อรับกระเป๋าเดินทางเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ท่านกงสุลได้อาราธนาขึ้นรถของท่านกงสุล เพื่อไปส่งที่โรงแรม Conrad Osaka Hotel ซึ่งเป็นโรงแรมที่จัดเตรียมถวายไว้ ถึงโรงแรมคอนราด โอซาก้า เมื่อเวลา ๒๔.๐๐ น. ท่านกงสุลได้กราบลากลับเมื่อเช็คอินที่โรงแรมเสร็จเป็นที่เรียบร้อย เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้พักแรมที่โรงแรมคอนราด โอซาก้า เป็นคืนแรก

วันพฤหัสบดีที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๑ เมืองโอซากา - นารา - เคียวโตะ (Osaka-Nara-Kyoto)

เวลา ๐๗.๐๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จฯ ฉันภัตตาหารเช้า ณ ที่โรงแรมคอนราด โอซาก้า

เวลา ๑๐.๐๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้เดินทางออกจากโรงแรมคอนราด เพื่อเดินทางไปยังวัดโทไดจิ (Todaiji) เมืองนารา ซึ่งอยู่ห่างจากเมืองโอซาก้าไป ๓๕ กม

เวลา๑๑.๐๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้เดินทางไปถึงเมืองนารา ได้พบกับพระริโยโซ โซจิ (Rev. Ryosho Shoji) อดีตประธานยุวพุทธิกสมาคมแห่งญี่ปุ่น และประธานคณะกรรมการวิเทศสัมพันธ์ ยุวพุทธิกสมาคมแห่งญี่ปุ่น ซึ่งเป็นพระที่ทางพุทธสมาคมแห่งญี่ปุ่นส่งมาเป็นผู้ถวายการต้อนรับและประสานงานในเมืองนาราเคียวโตะ พระโซจิได้อาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จฯ ไปที่ร้านอาหาร Warabe Yorokobi An

ในย่าน Yumekaze Plaza บริเวณหน้าวัดโทไดจิ ซึ่งเป็นที่ที่จัดไว้ ถวายภัตตาหาร เพลแด่เจ้าประคุณสมเด็จฯ อาหารที่จัดถวายเป็นอาหารญี่ปุ่นประเภทโซบาและเทมปุระ ที่มีชื่อเสียงของย่านนั้น

เวลา ๑๒.๑๐ น. - เมื่อเสร็จภัตตกิจแล้ว พระโซจิ ได้นำเจ้าประคุณสมเด็จฯ ไปที่วัดโทไดจิ เข้าทาง

ประตูทิศใต้ ซึ่งเป็นวัดที่อยู่ในบัญชีของมรดกโลกของยูเนสโก พอถึงทางเข้าที่ซื้อตั๋วสำหรับผู้เข้าไปในวิหารใหญ่โทไดจิ ได้มีพระเจ้าหน้าที่มารอถวายการต้อนรับคณะเจ้าประคุณสมเด็จฯ แล้วได้อาราธนาเข้าทางพิเศษ เพื่อไม่ให้ปะปนกับนักท่องเที่ยวที่เดินกันอยู่เต็มทางเดินของวัด

- เดินผ่านต้นซากุระย้อยกำลังออกดอกสีชมพูเต็มต้นอย่างสวยงาม จึงได้ขออนุญาตลงไปในสนามหญ้า เพื่อถ่ายรูปกับต้นซากุระกับวิหารใหญ่โทไดจิ ซึ่งเป็นจุดเดียวกันกับเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เคยเสด็จและถ่ายภาพ เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๑
- เสร็จแล้วพระเจ้าหน้าที่พาเดินเข้าไปในวิหารใหญ่โทไดจิ ซึ่งเป็นวิหารไม้ที่ใหญ่ที่สุด

ของโลก คือ วิหารสูง ๔๘ เมตร สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๑๒๘๖ เพื่อประดิษฐาน พระพุทธรูปสำริดที่ใหญ่ที่สุดในโลก ไดพุทธสึ(Daibutsu) คือ สูง ๑๖ เมตร หล่อเมื่อปี พ.ศ. ๑๒๙๕ โดยอาราธนาขึ้นไปที่ฐานชุกชีพระประธาน ฐานชุกชีซึ่งเป็นเขตหวงห้ามสำหรับประชาชนทั่วไป พระเจ้าหน้าที่ได้อาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จฯ โรยผงธูปลงกระถางเพื่อเป็นการจุดธูปบูชาพระไดพุทธสึ แล้วถวายพวงมาลัยดอกมะลิที่นำไปจากประเทศไทยที่โต๊ะจุดธูป เสร็จแล้วกราบหลวงพ่อโตไดพุทธสึแห่งนารา ด้วยการสวดมนต์ย่อ แล้วพระเจ้าหน้าที่ได้พาเดินประทักษิณโดยรอบและอธิบายความเป็นมาของพระพุทธรูปใหญ่ไดพุทธสึแห่งนาราเมื่อพาชมอย่างทั่วถึง

เวลา ๑๓.๐๐ น. - ได้อาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จฯ ไปที่สำนักงานของเจ้าอาวาสวัดโทไดจิ เพื่อปฏิสันถารเชื่อมความสัมพันธ์กันระหว่างคณะสงฆ์ทั้งสองประเทศ

- ที่ห้องรับรองของสำนักงานเจ้าอาวาส พระฟุมน ซาคาวา (Fumon Sagawa) ท่านเจ้าอาวาสแห่งวัดโทไดจิได้มาถวายการต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ปฏิสันถารในเรื่องต่าง ๆ เช่นท่านเจ้าอาวาสเล่าให้ฟังว่า ครั้งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้เสด็จพระราชดำเนินมาสักการะ พระพุทธรูปสำริดใหญ่ที่สุดในโลกที่วิหารใหญ่โทไดจินี้ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ นั้น ท่านเจ้าอาวาสที่เข้าเฝ้าถวายการรับเสด็จพระราชดำเนินในครั้งนั้นก็คือ หลวงปู่ของท่านเจ้าอาวาสเอง เมื่อสมควรแก่เวลา เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้มอบของที่ระลึกแด่ท่านเจ้าอาวาส ซึ่งประกอบด้วย พระพุทธไพรีพินาศ ปิดทอง หน้าตัก ๓ นิ้ว ในกล่องผ้าไหมพิเศษ หนังสือ People's Patriarch สมุดภาพพระประวัติสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก และหนังสือพุทธธรรม ภาคภาษาอังกฤษ ที่เพิ่งออกใหม่ ของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) และดีวีดีภาพยนตร์การ์ตูน เมืองนิรมิตแห่งจิตตนคร ฉบับตัวอย่าง ส่วนท่านเจ้าอาวาสซาคาวา ก็ได้ถวายป้ายไม้เขียนอักขระหัวใจ อวตังสกสูตร ด้วยท่านเจ้าอาวาสเอง ซึ่งเป็นเขตหวงห้ามสำหรับประชาชนทั่วไป พระเจ้าหน้าที่ได้อาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จฯ โรยผงธูปลงกระถาง เพื่อเป็นการจุดธูปบูชาพระไดพุทธสึ แล้วถวายพวงมาลัยดอกมะลิที่นำไปจากประเทศไทยที่โต๊ะจุดธูป เสร็จแล้วกราบหลวงพ่อโตไดพุทธสึแห่งนารา ด้วยการสวดมนต์ย่อ แล้วพระเจ้าหน้าที่ได้พาเดินประทักษิณโดยรอบและอธิบายความเป็นมาของพระพุทธรูปใหญ่ไดพุทธสึแห่งนารา

- เสร็จแล้ว ท่านเจ้าอาวาสได้อาราธนานิมนต์ไปที่หน้าอาคารสำนักงานเจ้าอาวาส เพื่อถ่ายภาพเป็นที่ระลึก โดยให้เห็นวิหารใหญ่อยู่เป็นฉากเบื้องหลัง

เวลา ๑๓.๒๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้เดินทางออกจากวัดโทไดจิ เพื่อเดินทางไปยังวัดเบียวโดอิน (Byodoin) เมืองเคียวโตะ ซึ่งอยู่ห่างจากวัดโทไดจิ ๓๓ กม

เวลา ๑๔.๓๐ น. - เดินทางถึงวัดเบียวโดอิน ซึ่งเป็นวัดที่อยู่ในบัญชีมรดกโลก ณ ที่ทางเข้าประตูวัด

อวตังสกสูตร เป็นพระสูตรที่อ้างว่า เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ได้ทรงสั่งสอนโดยพระองค์เองเป็นเวลา ๓ สัปดาห์ ขณะที่ทรงเข้าสมาธิในรูปธรรมกาย เนื้อหาในพระสูตรกล่าวถึงพระไวโรจนพุทธะในภาวะสูงสุดทางธรรมกายที่ได้แสดงธรรมให้เห็นโลกที่เต็มไปด้วยแสงจิตภาพ อันเป็นแสงแห่งความบริสุทธิ์แท้จริง ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกล้วนเป็นหนึ่ง หนึ่งนั้น คือสัจจะสูงสุด พุทธะ จิต สรรพสัตว์ ต่างล้วนเป็นหนึ่ง

วัดโทไดจิ (Todaiji) วัดหลวงพ่อโตแห่งเมืองนารา หรือ ไดพุทธสึ (Daibutsu of Nara) เป็นหนึ่งในวัดที่มีชื่อเสียงมากที่สุดและมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่น ถูกสร้างขึ้นในปี พ.ศ. ๑๒๘๘ โดยจักรพรรดิ์โชมุ เพื่อแสดงเป็นสัญลักษณ์แห่งอำนาจจักรพรรดิ์ ใช้เวลาในการสร้างทั้งหมด ๑๕ ปี ตามตำนานกล่าวไว้ว่าในสมัยเทมเปียว มีผู้ประสบภัยจากภัยธรรมชาติและโรคระบาดอยู่เป็นจำนวนมาก จนกระทั่งปี พ.ศ. ๑๒๘๖ จักรพรรดิ์โชมุได้ทรงประกาศว่า ประชาชนควรจะร่วมกันสร้างพระพุทธรูปขึ้นเพื่อปกป้องตนเองจากภัยพิบัติ เนื่องจากทรงมีความเชื่อว่าพระพุทธรูปจะช่วยคุ้มครองประชาชนได้ ตามบันทึกที่เก็บรักษาอยู่ในวัดโทไดได้กล่าวว่า มีคนมาช่วยสร้างพระพุทธรูปและหอที่ประดิษฐานมากกว่า ๒,๖๐๐,๐๐๐ คน

วิหารหลักของวัดเป็นวิหารไม้ที่ใหญ่ที่สุดในโลก แต่โครงสร้างวิหารที่ตั้งอยู่ในปัจจุบันนี้ เป็นวิหารที่สร้างขึ้นมาใหม่ในปี พ.ศ. ๒๒๕๒ จริง ๆ แล้ววิหารหลังนี้มีขนาดเพียงแค่ ๒ ใน ๓ ของวิหารดั้งเดิมเท่านั้น ภายในเป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อโต หรือ ไดพุทธสึ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปสำริดขนาดใหญ่ที่สุดในโลก มีความสูงถึง ๑๖ เมตร ผู้ออกแบบพระพุทธรูปเดิมเป็นช่างชาวเกาหลีจากราชอาณาจักรปากเช มีชื่อว่า Kuninaka-no-Kimimaro

พระพุทธรูปสำริดใหญ่นี้เป็นพระพุทธไวโรจนะ ซึ่งเป็นพระพุทธเจ้าที่นิกายเคงอน (Kegon) แห่งญี่ปุ่นเคารพนับถือว่าเป็นธรรมกายของพระสมณโคดม หรือ พระศากยมุนีนั้นเอง พระพุทธรูปไดพุทธสึ มีน้ำหนักรวม ๕๐๐ ตัน และมีความสูงถึง ๑๖ เมตร

ตามประวัติมีการบันทึกไว้ว่า พระพุทธไวโรจนะนี้หล่อขึ้นด้วยทองสำริดเมื่อปี พ.ศ. ๑๒๙๕ แต่ได้รับความเสียหายจากไฟไหม้ แผ่นดินไหว สงครามต่าง ๆ หลายหนหลายครั้ง แต่ก็มีการปฏิสังขรณ์ขึ้นมาโดยตลอด ในคริสต์ศตวรรษที่ ๙ แผ่นดินไหวทำให้พระเศียรพระพุทธรูปหักลงไป ในปี พ.ศ. ๑๗๒๓ และปี พ.ศ. ๒๑๑๐ พระพาหาขวาของพระพุทธรูปถูกละลายไปด้วยอุบัติเหตุไฟไหม้ องค์สรีระของพระพุทธรูปมีการซ่อมแซมปฏิสังขรณ์ในปี พ.ศ. ๑๗๒๘ และพระเศียรมีการหล่อใหม่ในปี พ.ศ. ๒๒๓๕ องค์พระพุทธรูปมีความสูง ๑๕ เมตร โดยไม่รวมฐานดอกบัว และมีน้ำหนัก ๒๕๐ ตัน นับว่าเป็นพระพุทธรูปสำริดที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีการกล่าวกันว่า จักรพรรดิ์โชมุ ผู้สร้างพระพุทธรูปองค์นี้ ได้ให้ประชาชนจากทั่วประเทศบริจาคสำริดต่าง ๆ จากทุกบ้านเพื่อหล่อพระพุทธรูปดังกล่าว เพราะลำพังสำริดของหลวงเกิดไม่พอ

อีกจุดที่น่าสนใจและเป็นที่นิยมอย่างมากก็คือ เสาไม้ยักษ์ ซึ่งฐานขนาดรอบเสานี้มีขนาดเท่ากับรูจมูกของหลวงพ่อโตไดพุทธสึ และด้านล่างของเสาจะเป็นช่องขนาดไม่ใหญ่มาก มีความเชื่อว่าหากใครสามารถรอดผ่านช่องนี้ไปได้ก็จะสามารถตรัสรู้ได้ในชาตินี้หน้า

วัดโทไดจิเป็นวัดใหญ่ของนิกายเคงอน (Kegon) หรือมนตรยานของพระพุทธศาสนาในญี่ปุ่น เคารพในพระไวโรจนะพุทธเจ้า ยึดถือในอวตังสกสูตรเป็นพระสูตรหลักของการปฏิบัติ

ที่ประตูทางเข้าไม้ขนาดใหญ่ด้านหน้านั้น จะมีรูปปั้นขนาดใหญ่เฝ้าประตูอยู่ทั้งสองข้าง และที่ด้านหน้าของประตูก่อนเข้าวัดนั้นจะมีกวางอยู่เป็นจำนวนมาก หากใครต้องการให้อาหารกวางก็สามารถซื้อขนมเซนเบะอิ (sen-bei) เป็นขนมสำหรับกวางโดยเฉพาะ มีร้านจำหน่ายอยู่ใกล้ ๆ กัน ราคาห่อละ ๑๕๐ เยน

มีพระสงฆ์จากวัดเบียวโดอิน รอถวายการต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต และได้พาเข้าไปในวัดโดยไม่ต้องเสียค่าเข้าวัดเหมือนนักท่องเที่ยวทั่วไป จุดแรกได้ผ่านไปทางกุฏิเจ้าอาวาส ซึ่งเป็นเวลาเดียวกันกับที่เจ้าอาวาสออกมาต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จฯ พอดี พระเซย์กิ โยโกอิ (Seiki Yokoi) เจ้าอาวาสวัดเบียวโดอิน ได้กล่าวต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จฯ และเชิญชวนให้ไปกราบพระพุทธรูปพระประธานที่ประดิษฐานอยู่ในวิหารนกฟินิกซ์หรือวิหารหงษ์

- เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตได้กล่าวขอบคุณสำหรับมิตรไมตรีที่ให้การต้อนรับ และได้มอบของที่ระลึกแด่ท่านเจ้าอาวาส ซึ่งประกอบด้วย พระพุทธไพรีพินาศปิดทอง หน้าตัก ๓ นิ้ว ในกล่องผ้าไหมพิเศษ หนังสือ People's Patriarch สมุดภาพพระประวัติสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก และ หนังสือพุทธธรรมภาคภาษาอังกฤษ ที่เพิ่งออกใหม่ ของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) และดีวีดีภาพยนตร์การ์ตูน เมืองนิรมิตแห่งจิตตนคร ฉบับตัวอย่าง เสร็จแล้วท่านเจ้าอาวาสสั่งให้พระเจ้าหน้าที่นำเจ้าประคุณสมเด็จเยี่ยมชมวัด และวิหารฟินิกซ์ ซึ่งได้ประดิษฐานพระอมิตาภะพุทธเจ้าที่เก่าแก่แกะด้วยไม้สนญี่ปุ่น จากนั้นได้ไปชมพิพิธภัณฑ์วัดเบียวโดอิน และลองชิมชาเขียวดั้งเดิมที่มีชื่อของเมืองอูจิ (Uji)

เวลา ๑๖.๐๐ น.

- เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้เดินทางออกจากวัดเบียวโดอินไปยังศาลเจ้าเทพเจ้าจิ้งจอกอินาริ (Fushimi Inari Taisha) ซึ่งเป็นศาลเจ้าที่ศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาชินโต ตั้งอยู่ที่เมืองฟุชิมิ เคียวโตะ ห่างจากวัดเบียวโดอินไป ๑๑.๖ กม
- เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้เดินไปทัศนศึกษาศาลเจ้าอินาริโดยรอบที่เจ้าเจ้านี้มีประตูโทะริอิที่เรียงกันอยู่มากมายบนยอดเขาที่อ้อมไปทั่วภูเขาอินาริ

วัดเบียวโดอิน (Byodoin Temple) ตั้งอยู่ในเมืองอุจิ จังหวัดเคียวโตะ เลขที่ ๑๑๖ อุจิเร็นเงะ เมืองอุจิ เป็นวัดที่สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๑๕๔๑ ในสมัยเฮอัน วิหารที่มีชื่อเสียงที่สุดในวัดคือ วิหารหงส์ หรือ วิหารอมิตาภะพุทธเจ้า ที่สร้างขึ้นใน พ.ศ. ๑๕๙๖

วัดเบียวโดอิน เป็นแบบอย่างที่โดดเด่นของสถาปัตยกรรมดินแดนอันบริสุทธิ์ของพุทธศาสนา นิกายโจโด (Jodo) หรือ นิกายสุขสวดีซึ่งประกอบด้วยอุทยานวัด หมายถึงสวรรค์ ดินแดนบริสุทธิ์ และเป็นอิทธิพลในการก่อสร้างวัดในภายหลัง เบียวโดอินถูกสร้างขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๑๕๔๑ เป็นบ้านพักตากอากาศในชนบทของนักการเมืองที่มีมีอิทธิพล ฟูจิวะระ โนะ มิชินากะ ตอนนั้นยังไม่ได้เป็นวัด ต่อมาบุตรชายของมิชินากะได้เปลี่ยนเบียวโดอินให้กลายเป็นวัด และสั่งให้ก่อสร้างให้มีลักษณะที่งดงามที่สุดคือ วิหารฟินิกซ์ แม้ว่าจะได้รับชื่อ อย่างเป็นเกือบทางการทันทีหลังจากการก่อสร้างในปี พ.ศ. ๑๕๙๖ มีชื่อเล่นว่า โฮโอโด (อาคารฟินิกซ์) เพราะ รูปร่างของวิหารและหลังคาทั้งสองด้านจะมีรูปปั้นของนกฟินิกซ์หรือหงษ์อยู่บนหลังคา

วิหารฟีนิกซ์ที่ตั้งตระหง่านอยู่ด้านข้างของแม่น้ำอุจิแห่งนี้ ได้แรงบันดาลใจมาจากตำนานของนกฟีนิกซ์ที่เชื่อกันว่า เป็นนกที่มีความหมายของความเป็นอมตะ การเกิดใหม่ และชีวิตหลังความตาย เพราะนกฟีนิกซ์มีวงจรชีวิตยาวนานถึง ๕๐๐ ปี เมื่อถึงช่วงสุดท้ายของชีวิต นกฟีนิกซ์จะก่อกองไฟขึ้นเผาตนเอง เพื่อกำเนิดขึ้นเป็นนกฟีนิกซ์ตัวใหม่จากกองขี้เถ้านั้น และใช้ชีวิตอยู่ต่อไปอีกจนครบ ๕๐๐ ปี วนเวียนกันอยู่เช่นนี้ ความเชื่อนี้จึงนำมาสู่การสร้างสถาปัตยกรรมที่สื่อให้เห็นถึงการเวียนว่ายตายเกิดตามความเชื่อของศาสนาพุทธ

ลักษณะภายนอกของวิหารแห่งนี้มีลักษณะเหมือนนกฟีนิกซ์ที่สยายปีกอย่างสง่างาม พร้อมที่จะบินไปสู่โลกอันบริสุทธิ์ ด้วยหลังคาที่ยื่นออกไปด้านข้างทั้งสองข้าง และส่วนระเบียงที่ยื่นออกไปด้านหลังมีลักษณะคล้ายหาง ภายใต้ลักษณะโครงสร้าง ของอาคารอันโปร่งโล่ง แต่ละปีกทางด้านข้างของอาคารก็เป็นที่ตั้งของหอสูง ที่ตกแต่งภายนอกได้อย่างวิจิตร

ส่วนภายในวิหารมีงานจิตรกรรมอันวิจิตรงดงาม โดยเฉพาะพระพุทธรูปแกะสลักประทับบนดอกบัว รายล้อมด้วยพระโพธิสัตว์ไม้แกะสลักลอยองค์กว่า ๕๒ องค์ ประทับบนก้อนเมฆ โดยฝีมือของโจโช นักแกะสลักชื่อดังชาวญี่ปุ่น ส่วนด้านนอกอาคารเป็นที่ตั้งของระฆัง ซึ่งเป็น ๑ ใน ๓ ระฆังสำคัญที่สุดของญี่ปุ่น และเป็นสมบัติสำคัญอีกชิ้นหนึ่งของประเทศ

ส่วนอาคารอื่น ๆ ในวัดที่สร้างขึ้นภายหลัง ส่วนใหญ่โดนทำลายในช่วงสงคราม กลางเมืองในปี พ.ศ. ๑๘๗๙ แต่ส่วนที่สวยงามที่สุดของวัดแห่งนี้ คงเป็นสวนและสระน้ำที่ตั้งอยู่ด้านหน้าของวิหารฟีนิกซ์ ที่ไหลลงสู่แม่น้ำอุจิ ภาพทิวทัศน์โดยรวมของวัดเปรียบประดุจสรวงสวรรค์อันงดงาม จนกระทั่งรัฐบาลญี่ปุ่นนำภาพวัดนี้ไปพิมพ์ลงบนเหรียญสิบเยน

ศาสนวัตถุและศาสนสถานต่าง ๆ ในวัดเบียวโดอินได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสมบัติของชาติ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงเคยเสด็จไปเยือน วัดเบียวโดอินแห่งนี้เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ปี พ.ศ. ๒๕๐๖ และต่อมาในเดือนธันวาคม ปี ๒๕๓๗ องค์การยูเนสโก้ก็ยกวัดเบียวโดอินขึ้นเป็นมรดกโลก

การเข้าไปในวิหารต้องซื้อตั๋วราคา ๓๐๐ เยน เพื่อจักได้ไปกราบสักการะพระอมิตาภพุทธเจ้า

เมื่อเวลา ๑๗.๓๐ น. เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้เดินทางออกจากศาลเจ้าเทพอินาริ เพื่อเดินทางไปยังโรงแรมที่พักที่จัดถวาย ณ โรงแรมเฮอัน โนะ โมริ (Hean No Mori) ในเมืองเคียวโตะ เดินทางไปถึงโรงแรมเมื่อเวลา ๑๘.๐๐ น.

วันศุกร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ เคียวโตะ – อะโก มิซากิ (Kyoto – Ako Misaki)

เวลา ๐๗.๐๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ฉันภัตตาหารเช้า ณ โรงแรมที่พักเฮอัน โนะ โมริ เมื่อฉันเสร็จแล้ว ได้เดินไปเยี่ยมดูศาลเจ้าโอกะซากิ (Okazaki) ศาลเจ้าชินโตที่อยู่ข้าง ๆ โรงแรมที่พัก

ศาลเจ้าเทพอินาริ (Fushimi Inari Shrine) ศาลเจ้าฟุชิมิอินาริ เป็นศาลเจ้าชินโต (Shinto) ของเทพอินาริ ซึ่งเป็นเทพแห่งกสิกรรม ตั้งอยู่ในเขตฟุชิมิ นครเคียวโตะ (Kyoto) ประเทศญี่ปุ่น ศาลเจ้านี้เป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมที่สุดของประเทศญี่ปุ่น ตัวศาลเจ้าตั้งอยู่บนพื้นที่เชิงเขาที่ระดับความสูง ๒๓๓ เมตรเหนือระดับน้ำทะเล ซึ่งภูเขาก็มีนามเดียวกันคือภูเขาอินาริ ซึ่งรอบ ๆ เชิงเขานี้ยังเป็นที่ตั้งของศาลเจ้าเล็ก ๆ อีกมากมายตลอดระยะทาง ๔ กิโลเมตร ซึ่งสามารถเดินเท้าและเยี่ยมชมได้โดยตลอด

ตั้งแต่ยุคโบราณ ชาวญี่ปุ่นนับถือเทพอินาริในด้านการอุปถัมภ์ค้ำชูและส่งเสริมความเจริญในการงานและกิจการ ซึ่งความศรัทธานี้ยังคงอยู่จนตราบจนปัจจุบัน บรรดาเสาโทะริอิที่มีมากมายเป็นจำนวนหลายหมื่นต้นของศาลเจ้าแห่งนี้นั้น ล้วนเป็นศรัทธาจากบริษัท ห้างร้าน โรงงานในญี่ปุ่น ซึ่งแต่ละต้นจะมีการจารึกผู้บริจาคไว้

ศาลเจ้าแห่งนี้ถือเป็นศาลใหญ่ อันเป็นต้นสังกัดของบรรดาศาลเจ้าลูก ที่บูชาเทพอินาริ ซึ่งทั่วประเทศญี่ปุ่นมีอยู่กว่า ๓๒,๐๐๐ แห่ง

ต้นยุคเฮอัง ศาลเจ้าฟุชิมิอินาริ อยู่ภายใต้พระราชูปถัมภ์ขององค์จักรพรรดิ์ ใน พ.ศ. ๑๕๐๘ จักรพรรดิ์มุระกะมิ ทรงบัญชาให้มีการขึ้นบัญชีเหตุการณ์สำคัญของเทพารักษ์แผ่นดิน ซึ่งในบัญชีนี้ ในขั้นต้นกล่าวถึงศาลเจ้า ๑๖ แห่ง ซึ่งศาลเจ้าฟุชิมิ อินาริ ก็เป็นหนึ่งในนั้น

ในยุคจักรพรรดิ์ญี่ปุ่น ศาลเจ้าฟุชิมิอินาริ ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นหนึ่งใน คันเป-ไทฉะ หมายถึงศาลเจ้าเอกซึ่งได้รับการสนับสนุนโดยรัฐบาลพระจักรพรรดิ์

ว่ากันว่าศาลเจ้าแห่งนี้มีความเก่าแก่มากถูกสร้างขึ้นตั้งแต่ก่อนสร้างเมืองเคียวโตะ คาดกันว่าจะเป็นช่วงประมาณปี พ.ศ. ๑๓๓๗ หรือ พ.ศ. ๑๗๖๕ ในศาลเจ้านี้นอกจากโทะริอิแล้ว ยังมีทั้ง Romon Gate ทางด้านหน้า และตัววิหารหลักที่เรียกว่า Honden และยังมีส่วนประกอบศาลเจ้าที่น่าสนใจอีกหลายอย่างกระจายกันอยู่รอบ ๆ บริเวณ

ศาลเจ้าโอกะซากิ (Okazaki Shrine) แห่งเมืองเฮอัน เป็นศาลเจ้าชินโตที่มีประวัติอันยาวนาน เป็นศาลเจ้าที่อุทิศถวายเทพ กามิ สุสาโนะ โน มิโกโตะ และ กุสินะดะฮิเมะ โนะ มิโกะโตะ และธิดาอีก ๓ พระองค์ กับโอรสอีก ๕ พระองค์ ศาลเจ้านี้มีความศักดิ์สิทธิ์ทางการให้กำเนิดบุตรธิดา

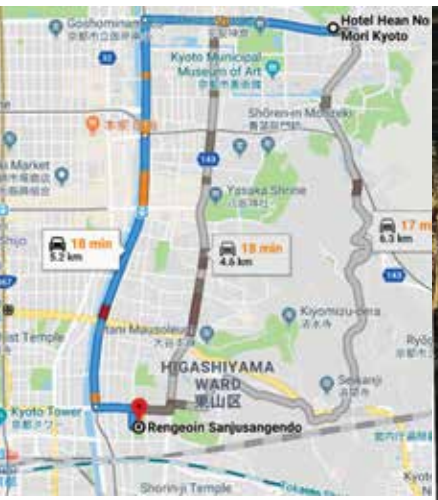
เชื่อกันว่า ศาลเจ้าโอกะซากิ เป็นหนึ่งในศาลเจ้าที่สร้างขึ้นมาในสี่มุมเมืองของราชธานีใหม่ เฮอันโคะ ต่อมาเรียกว่า เคียวโตะ เมื่อครั้งได้ย้ายเมืองหลวงจากนางะโอกะ (Nagaoka) ในปี พ.ศ. ๑๓๓๗ โดยพระเจ้าจักรพรรดิ์กันมุ (Kanmu)

เดิมที่เดียวศาลเจ้าแห่งนี้มีชื่อว่า ฮิคะชิ เตนโนะ (Higashi-tenno) ที่แปลว่าพระราชาแห่งตะวันออก ปกป้องพระเจ้าจักรพรรดิ์ พระราชอาณาจักร และประชาชนของพระเจ้าจักรพรรดิ์ จากอุปัทวันตรายที่มาจากทิศตะวันออก

จากเหตุการณ์ของประสูติกาลของพระเจ้าจักรพรรดินีอย่างปลอดภัย ในปี พ.ศ. ๑๗๒๑ ทำให้ศาลเจ้านี้ได้รับเป็นที่นิยมจากพระเจ้าจักรพรรดิ์มากขึ้น และกลายเป็นศาลเจ้าแห่งการให้กำเนิดบุตรธิดา

ในศาลเจ้ามีรูปปั้นของกระต่ายอยู่ทั่วไป กระต่ายเป็นสัญลักษณ์ของการเจริญพันธุ์ และเป็นสัตว์รับใช้ของเทพเจ้ากามิ ผู้คนนิยมไปไหว้ขอพรเทพเจ้ากระต่าย เพื่อให้ตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยและคลอดลูกอย่างปลอดภัย ความเชื่อเรื่องการคลอดลูกอย่างปลอดภัย ทำให้กลายเป็นศาลเจ้าทางชินโต ที่ผู้คนนิยมไปทำพิธีแต่งงานกัน ด้วยหวังว่า เมื่อทำพิธีแต่งงานที่นี้ จะได้มีลูกหลานอย่างปลอดภัย

เวลา ๐๘.๓๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้เดินทางออกจากโรงแรมเฮอัน โนะ โมริ เพื่อเดินทางไปยังวัดซันจูซันเก็นโด (Sangusangendo) หรือวัดเจ้าแม่กวนอิม ๑๐๐๑ องค์ ที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากโรงแรมที่พัก ประมาณ ๕.๒ กม

- หลังจากที่ได้เยี่ยมชมวัดเจ้าแม่กวนอิมพันองค์แล้ว เมื่อเวลา ๑๑.๐๐ น. ได้เดินทางไปฉันภัตตาหารเพลในภัตตาคาร คัดสึคุระ (Katsukura) ที่ทางคณะเจ้าภาพได้จัดเตรียมถวายไว้ ในย่าน Ishibashicho เมืองเคียวโตะ เป็นภัตตคารที่มีความเป็นเลิศในประเภทอาหารธงคัดสึ (Tonkatsu) ซึ่งเป็นอาหารพื้นเมืองของเมืองเคียวโตะ เสร็จภัตตกิจ

วัดซันจูซันเก็นโด (Sanjusangendo Temple) ตั้งอยู่ทางตะวันออกของเมืองเคียวโตะ ซึ่งจะมีอีกชื่อหนึ่งคือ วัดเจ้าแม่กวนอิม ๑๐๐๐ กร พระประธานหลักของวัดซันจูซันเจนโด คือเจ้าแม่กวนอิมปางประทับยืน ๑๐๐๐ องค์ และเจ้าแม่กวนอิมปางประทับนั่งองค์ใหญ่อยู่กึ่งกลางอีก ๑ องค์ รวมเป็น ๑๐๐๑ องค์ ซึ่งเป็นมรดกแห่งชาติญี่ปุ่น รูปแกะสลักเจ้าแม่กวนอิมทั้งหมดเป็นรูปแกะสลักจากไม้สนญี่ปุ่น ในบรรดารูปแกะสลักเจ้าแม่กวนอิมทั้งหมด ๑๒๔ องค์ ถูกแกะสลัก ในพุทธศตวรรษที่ ๑๗ ช่วงสร้างวัดแห่งนี้ และที่เหลือ ๘๗๖ องค์ แกะขึ้นเมื่อพุทธศตวรรษที่ ๑๘ เมื่อวัดมีการซ่อมแซม

นอกจากรูปแกะสลักเจ้าแม่กวนอิมแล้ว ยังมีเทพยดาแห่งสายฟ้าและเทพยดาแห่งลม ลอยอยู่บนก้อนเมฆประดิษฐานอยู่ซ้ายและขวาของวิหารเจ้าแม่กวนอิมแห่งนี้ รูปแกะเทพยดาเหล่านี้ เกิดจากความกลัวและการขอบคุณต่อธรรมชาติในยุคโบราณ ประชาชนกราบไหว้บูชาเทพยดาเหล่านี้ โดยเชื่อว่าเป็นเทพที่ควบคุมดินฟ้าอากาศ และจะทำให้การทำกสิกรรมเจริญรุ่งเรือง รูปแกะเหล่านี้เป็นตัวอย่างของงานชิ้นเอกของศิลปะยุคคามากุระ (พุทธศตวรรษที่ ๑๘-๒๐)

รูปเทพยดาต่าง ๆ ๒๘ องค์ ตั้งตรงอยู่ด่านหน้าเจ้าแม่กวนอิม ๑๐๐๑ องค์ เป็นเทพยดาปกป้องเจ้าแม่กวนอิม และเป็นสาวกของเจ้าแม่กวนอิม เทพยดาปกป้องรักษาอยู่ในท่าต่าง ๆ ล้วนเป็นเทพยดาของศาสนาพราหมณ์จากอินเดีย

ชื่อที่เป็นทางการของวัดซันจูซันเจนโด คือ วัดเรเคโออิน และตัววิหารขึ้นทะเบียนเป็นมรดกแห่งชาติโดยรัฐบาลญี่ปุ่น สร้างขึ้นโดยนักการเมืองนักรบ ผู้มีอำนาจ ชื่อว่า ทาอิรา โนะ คิโยโมริ ในปี พ.ศ. ๑๗๐๗ วิหารหลังเดิมถูกเสียหายด้วยไฟไหม้ แต่ก็ได้ปฏิสังขรณ์ขึ้นมาใหม่ในปี พ.ศ. ๑๘๐๙ วิหารนั้นไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ มา ๗๐๐ ปี หลังจากนั้นมีการบูรณะซ่อมแซมอีกทั้งหมด ๔ ครั้ง วิหารยาว ๑๒๐ เมตร เป็นวิหารสถาปัตยกรรมญี่ปุ่น ด้วยวิหารนี้มีทั้งหมด ๓๓ คูหา วัดนี้เลยเรียกว่าวัดซันจูซันเจนโด ที่แปลว่า วัด ๓๓ คูหา

เวลา ๑๒.๐๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้เดินทางออกจากเคียวโตะ ไปยังเมือง Ako Misaki ผ่านเมือง Himeji เพื่อเข้าพักที่โรงแรม Donkairou เมือง Ako Misaki, Himeji ระยะทาง ๑๖๓ กม

ปราสาทฮิเมจิ (Himeji Castle) ถือว่าเป็นปราสาทที่ยิ่งใหญ่และสวยงามมากที่สุดแห่งหนึ่งของญี่ปุ่น สร้างขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.๑๙๔๓ และเนื่องจากปราสาทนี้ยังไม่เคยถูกทำลายมาก่อน ทั้งในยุคที่มีสงคราม ไฟไหม้ หรือการเกิดแผ่นดินไหว ทำให้ยังคงรูปแบบดั้งเดิมของตัวปราสาทเอาไว้ได้อย่างสมบูรณ์ จึงทำให้ได้รับการบันทึกเป็นมกดกโลกจากยูเนสโก และเป็น ๑ ใน ๔ ปราสาทที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของญี่ปุ่น

ปราสาทฮิเมจิเป็นปราสาทที่มีอาณาบริเวณกว้างขวาง มีอาคารน้อยใหญ่อยู่ภายในมากถึง ๘๐ อาคาร ที่เชื่อมต่อกันทั้งหมด มีกำแพงและประตูกั้นแต่ละส่วน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาถึงจะผ่านประตู Otemon เดินตามทางไปเรื่อย ๆ จะเจอกับสวนที่มีต้นซากุระมากมายและเป็นจุดถ่ายรูปยอดนิยมของปราสาทฮิเมจิคู่กับต้นซากุระด้วย

ปราสาทฮิเมจิเพิ่งจะผ่านการซ่อมแซมครั้งใหญ่มาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ทำให้สภาพของปราสาทตอนนี้สวยงามและสมบูรณ์มาก

เวลา ๑๕.๐๐ น. - ในระหว่างทาง เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้แวะเยี่ยมชมปราสาทฮิเมจิ ได้ถ่ายภาพจากภายนอก ก่อนเดินทางต่อไปยัง Ako Misaki เดินทางไปถึงโรงแรม Donkairou ในเมือง Ako Misaki, Himeji ราว ๑๖.๔๕ น. ซึ่งเป็นที่พักแรมที่ทางเจ้าภาพได้จัดเตรียมถวายไว้

วันเสาร์ที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๑ ฮิเมจิ – นาโงย่า – โตเกียว (Himeji – Nagoya – Tokyo)

เวลา ๐๗.๐๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ทำภัตตกิจเช้า ณ ที่โรงแรมดอนไกโระอุ (Donkai-rou) เป็นอาหารเช้าแบบพื้นเมืองของเมืองฮิเมจิ เมื่อเสร็จภัตตกิจแล้ว เวลา ๐๙.๐๐ น. ได้เดินทางออกจากโรงแรมที่พัก ไปยังสถานีรถไฟชินคันเซ็นฮิเมจิ เพื่อขึ้นรถไฟชินคันเซ็นไปยังเมืองนาโงย่า

เวลา ๑๑.๐๖ น. เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตได้ขึ้นรถไฟชินคันเซ็นเที่ยว Hikari 466 เดินทางออกจากสถานีรถไฟ Himeji เพื่อไปยังเมืองนาโงย่า (Nagoya City) ระยะทาง ๒๕๒ กม รถไฟขบวนชินคันเซ็น ใช้เวลาวิ่ง ๑ ชั่วโมง ๒๑ นาที คณะเจ้าภาพได้จัดถวายภัตตาหารเพลบนรถไฟชินคันเซ็น

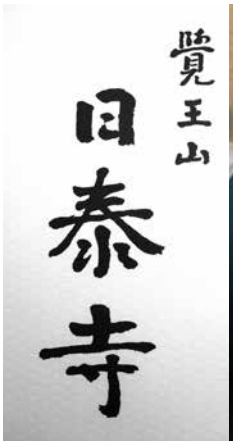

เวลา ๑๒.๓๔ น.

- เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตได้เดินทางไปถึงสถานีรถไฟเมืองนาโงย่า เมื่อออกจากสถานีรถไฟได้นั่งรถไปยังวัดนิตไทยจิ หรือวัดญี่ปุ่น-ไทย ที่สร้างขึ้นมาตั้งแต่รัชกาลที่ ๕ ที่ตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากสถานีรถไฟนาโงย่านักประมาณ ๙ กม.
- ที่ประตูทางเข้าวัดนิตไทยจิ ศาสตราจารย์ Dr. Kazuko Tanabe แห่งสถาบัน The Kakamur Hajime Eastern Institute, The Eastern Academy ผู้เชี่ยวชาญคัมภีร์ใบลานของไทย และสามีรอถวายการต้อนรับ และนำเจ้าประคุณสมเด็จฯ ไปยังห้องรับรองของสำนักงานเจ้าอาวาสวัดนิตไทยจิ

- หน้าอาคารสำนักงานวัด มีอาจารย์ Dr. Yohei Shumizu แห่งมหาวิทยาลัย โอตานิ ผู้เชี่ยวชาญคัมภีร์ใบลานของไทยประจำมหาวิทยาลัยโอตานิ รอถวายการต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตและนำไปยังอาคารสำนักงาน ซึ่งท่านเจ้าอาวาสพระซือมิ ฮิโรอากิ (Right Reverend Sumi Hiroki) ยืนรอถวายการต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต และได้นำเข้าห้องรับรองที่จัดถวายไว้
- ท่านเจ้าอาวาสพระซือมิ เกิดในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ อายุ ๘๕ ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดนิตไทยจิมาแล้ว ๔๐ ปี ท่านเจ้าอาวาสได้เรียนให้ทราบว่า
- “โดยหลักการของวัดนี้ถือว่าเป็นวัดที่รวมกันปกครองระหว่างพุทธศาสนานิกายต่าง ๆ ของญี่ปุ่น พระพุทธศาสนาในญี่ปุ่นใน ๔๐ ปีของท่าน มีนิกายต่าง ๆ กว่า ๗๐ นิกาย และมี ๑๙ นิกายหลัก ที่มาร่วมกันปกครองวัดนิตไทยจิแห่งนี้ แต่ท่านเองได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสมาแล้ว ๔๐ ปี แล้วส่วนลูกวัดก็จะมีจากนิกายต่าง ๆ สับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป ส่วนประธานของนิกายต่าง ๆ มีวัดของนิกายนั้น ๆ ต้องบริหารจัดการอยู่แล้ว ฉะนั้น ไม่สามารถที่จะมาเป็นเจ้าอาวาสที่นี้ได้อีก แต่ก็เคยมีเจ้าอาวาสจากวัดโทไดจิมาเป็นเจ้าอาวาสที่นี้เหมือนกัน แต่โดยหลักการกำหนดไว้ว่า มีอยู่ ๑๙ นิกายที่เป็นคณะกรรมการบริหารของวัดนิตไทยจิ”
- ท่านเจ้าอาวาสเองขึ้นกับเป็นนิกายโซโตเซน (Soto Zen) ที่ก่อตั้งโดยปรมาจารย์เอะอิไซ กล่าวขออภัยว่า “ด้วยวันพรุ่งนี้ เป็นวันประสูติของพระพุทธเจ้า ตามความ

เชื่อของญี่ปุ่น ฉะนั้น ขออภัยที่ไม่สามารถที่จะถวายการต้อนรับได้อย่างเต็มที่ และถวายความสะดวกได้ไม่เต็มที่ เพราะทางวัดกำลังเตรียมจัดงานใหญ่สำหรับวันพรุ่งนี้ ใน วันพรุ่งนี้จะมีพิธีเปิดให้ประชาชนมาสรงน้ำพระพุทธรูปปางประสูติ" แล้วท่านเจ้าอาวาสก็ถวายแผ่นพับ เกี่ยวกับวัดทั้งที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทย และถวายสมุดภาพของวัดนิตไทยจิแด่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ซึ่งในหนังสือมีภาพที่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินที่วัดนิตไทยจิ โดยท่านเจ้าอาวาสเป็นผู้รับเสด็จพระราชดำเนินในครั้งนั้น และภาพสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพวรางกูร ได้เสด็จฯ ไปทรงเปิดแพรคลุมพระบรมราชานุสาวรีย์

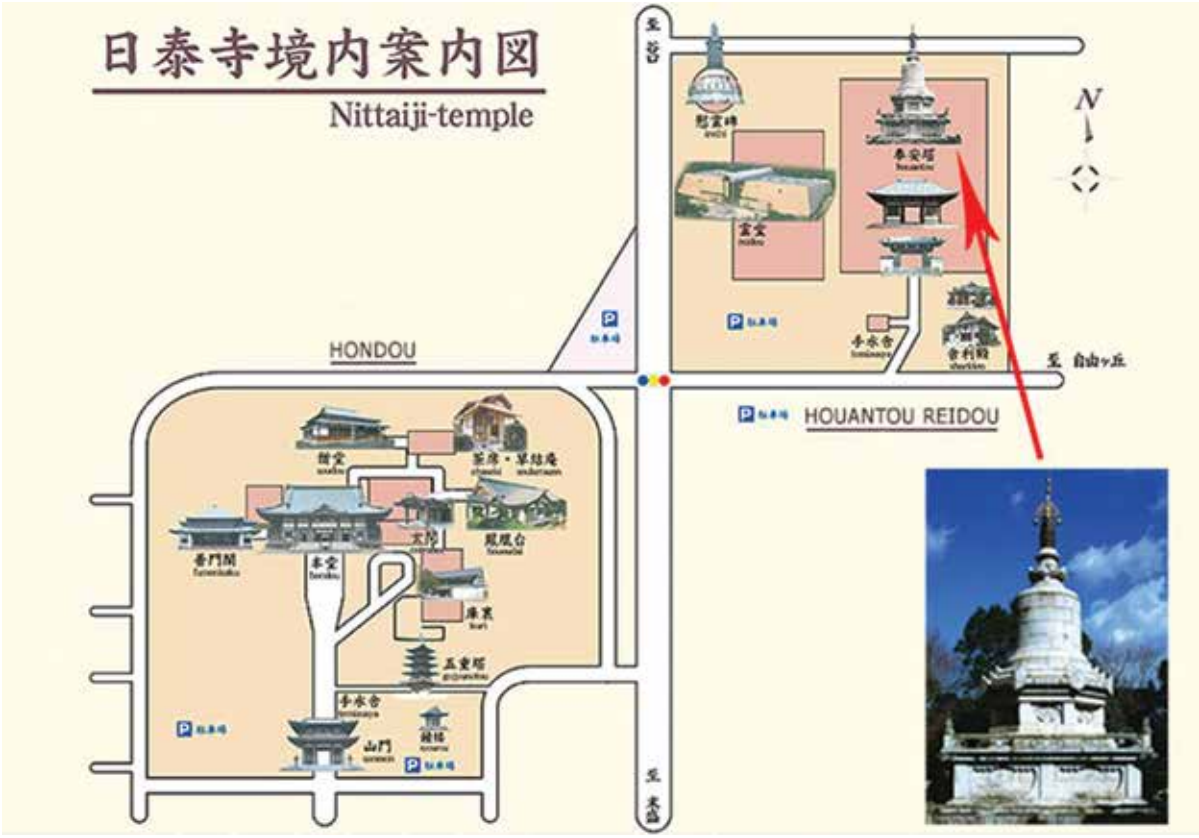
- เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตได้ถวายของที่ระลึกแด่เจ้าอาวาสพระซึมิ ซึ่งประกอบด้วยพระพุทธไพรีพินาศปิดทอง หน้าตัก ๓ นิ้ว ในกล่องผ้าไหมพิเศษ หนังสือ People's Patriarch สมุดภาพพระประวัติสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก และหนังสือพุทธธรรม ภาคภาษาอังกฤษ ที่เพิ่งออกใหม่ของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) และดีวีดีภาพยนตร์การ์ตูนเมืองนิรมิตแห่งจิตตนคร ฉบับตัวอย่าง
- หลังจากนั้นท่านเจ้าอาวาสพระซึมิ ได้นำเจ้าประคุณสมเด็จเข้าไปในวิหารเพื่อกราบสักการะพระประธานในวิหาร ซึ่งเป็นพระพุทธรูปโบราณ ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานไปจากประเทศสยาม หน้าพระประธานพระราชทาน มีป้ายไม้ภาษาญี่ปุ่นวางไว้สามป้าย โดยป้ายที่อยู่ด้านขวาของพระประธานเขียนไว้ว่า ขอให้พระราชวงศ์จักรพรรดิ์ของญี่ปุ่นทรงพระเจริญ ส่วนป้ายด้านซ้ายของพระประธานเขียนไว้ว่า ขอให้ราชวงศ์ของประเทศไทยทรงพระเจริญ ส่วนป้ายที่ตั้งอยู่กลางมีข้อความเขียนให้พรกับสาธุชนที่ไปกราบพระประธาน "พระพุทธศากยมุนี" พระราชทานนั้น
- ส่วนพระบรมสารีริกธาตุที่พระราชทานให้ญี่ปุ่นนั้น ได้ประดิษฐานไว้ในพระสถูป ซึ่งห่างจากวิหารนี้ไปหน่อย ด้วยว่าทางราชการมีการตัดถนนผ่านที่ดินในวัด เลยทำให้ดูเหมือนว่าส่วนพระสถูปที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุพระราชทานอยู่ห่างออกไปอีกวัดหนึ่ง ถ้าเดินไปใช้เวลากว่า ๑๕ นาที
- ปัจจุบันนี้มีพระจำพรรษาอยู่ที่วัด ๔๐ รูป วัดตั้งอยู่บนที่ดินขนาดกว้าง ๕๐,๐๐๐ โจ หรือ เท่ากับเสือญี่ปุ่น ๕๐,๐๐๐ แผ่น หรือเท่ากับ ๘๐,๐๐๐ ตารางเมตร หรือ ๕๐ ไร่
- ท่านเจ้าอาวาสพระซึมิได้นำเจ้าประคุณสมเด็จฯ ไปที่ห้องโถงด้านหลัง เพื่อพาไปดูที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช คราวเสด็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพวรางกูร คราวเสด็จพระราชดำเนินไปที่วัดนิตไทยจิ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐ ตรงที่ประทับมีป้ายเขียนเป็นภาษาญี่ปุ่นตัวใหญ่ ๆ ว่า ต้นสาละ ที่ดับขันธปรินิพพาน พระบรมศาสดา บริเวณรอบห้องโถงมีป่าไม้หนาทึบ เพื่อให้มีความรู้สึกว่า เหมือนอยู่ในป่า

- จากห้องโถงใหญ่ ท่านเจ้าอาวาสได้นำเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตขึ้นไปที่ชั้นสองของอาคาร เพื่อให้ไปดูพระพุทธรูปและสิ่งของพระราชทานต่าง ๆ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งได้ตั้งแสดงไว้ในตู้กระจกใบใหญ่สองใบ มีคัมภีร์ใบลาน และพระพุทธรูปขนาดเล็กใหญ่อีกจำนวนหลายสิบองค์ นอกจากนั้น ยังมีพระไตรปิฎก ๙๐ เล่มพระราชทาน และพระพุทธรูป ภปร ทั้ง ๕ นิ้วและ ๙ นิ้ว และพระไตรปิฎกฉบับรัชกาลที่ ๕ ที่ถอดเป็นภาษาโรมันด้วย

- จากนั้นท่านเจ้าอาวาสได้พาไปที่ระเบียงชั้น ๒ เพื่อพาไปดูพระพุทธบาทจำลองพระราชทานไปตั้งแต่รัชกาลที่ ๕ เช่นกัน ท่านเจ้าอาวาสได้แจ้งให้ทราบว่า พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทาน พระพุทธรูปโบราณมา ๒ องค์ องค์หนึ่งประดิษฐานอยู่ที่วิหารแห่งนี้ และองค์ที่สองประดิษฐานไว้ที่อีกวัดหนึ่ง ที่มีชื่อว่า ฮิกาชิ ฮงกันชิ ที่ตั้งมหาวิทยาลัยโอตานิ เมืองเคียวโตะ แต่ปิดไว้มิดชิด ไม่มีการเปิดให้ไปสักการะบูชา

ประวัติวัดนิตไทยจิ (วัดญี่ปุ่น - ไทย)

วัดแห่งความสัมพันธ์ไทย-ญี่ปุ่นนิตไทยจิ (Nittaiji Temple) หรือ วัดคาคูโอะซัง นิตไทยจิ (Kakuozan Nittai-ji) เป็นวัดเชื่อมความสัมพันธ์ไทยญี่ปุ่น สร้างขึ้นช่วงรัชสมัยรัชกาลที่ ๕ ปี พ.ศ. ๒๔๔๖ เป็นที่ประดิษฐาน ของพระบรมมสารีริกธาตุจากเมืองกบิลพัสดุ์ที่ พระบามสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ พระราชทาน ให้ญี่ปุ่น

แต่เดิมวัดนี้ชื่อว่าวัดนิตเซนจิ หรือแปลว่า วัดญี่ปุ่น-สยาม แต่พอสยามเปลี่ยนชื่อเป็นประเทศไทย เค้าก็เลยเปลี่ยนชื่อวัดใหม่ด้วย เป็นวัดนิตไทยจิในปัจจุบันหรือแปลว่า วัดญี่ปุ่น-ไทย นั่นเอง วัดนี้จึงมีเอกลักษณ์ความเป็นลูกผสมไทยเอาไว้หลายอย่างที่หาดูจากที่อื่นไม่ได้ เช่นป้ายชื่อทางเข้าวิหารหลักแบบญี่ปุ่นแต่เขียนด้วยอักษรภาษาไทย ระฆังสไตล์วัดเซนของญี่ปุ่นแต่สลักตัวย่อเป็นสัญลักษณ์ จปร. รวมถึงเทพหน้าทางเข้าประตูวัดที่มักจะเป็นยักษ์ สไตล์ญี่ปุ่นก็เปลี่ยนเป็นรูปปั้นไม้แกะสลักที่เป็นรูปแบบของ พระสงฆ์ไทยด้วย

ความพิเศษของวัดนี้ยังไม่หมด เพราะวัดนี้ยังเป็นวัดเดียวในประเทศญี่ปุ่น ที่ไม่ขึ้นกับศาสนาพุทธนิกายใด ๆ เลยแต่จะมีส่วนผสมของทุกนิกาย (ในญี่ปุ่นมีมากถึง ๑๙ นิกาย) โดยจะผลัดเปลี่ยนกันมาดูแล

ประวัติวัดนิตไทยจิ

เมื่อปีพ.ศ. ๒๔๔๑ นักโบราณคดีชาวอังกฤษได้ขุดค้นโบราณสถานทางเหนือของอินเดียใกล้กับเนปาลแล้วค้นพบอัฐิธาตุของมนุษย์ บรรจุไว้ในโถซึ่งมีจารึกอักษรโบราณในสมัยหลังพุทธกาลราว ๓ ศตวรรษ

ครั้นถอดความได้สำเร็จ ปรากฏว่าข้อความนั้นยืนยันว่า อัฐิธาตุนั้นคือ พระบรมสารีริกธาตุของสมเด็จพระบรมศาสดา ศากยมุนีพุทธเจ้า การค้นพบครั้งนี้ถือได้ว่าเป็นการค้นพบที่ยิ่งใหญ่ที่สุดครั้งหนึ่งของเอเชีย เพราะเป็นการยืนยันว่าพระพุทธเจ้าทรงเป็นบุคคลที่มีอยู่จริง ยังผลให้ประวัติศาสตร์ที่เคยเชื่อกันในหลายวงการว่าพระพุทธเจ้ามิได้เป็นมนุษย์ในโลกนี้ เป็นอันสิ้นสุดไป

โดยที่รัฐบาลอังกฤษที่ปกครองอินเดียอยู่ในเวลานั้น เห็นว่าพระบรมสารีริกธาตุที่แท้เช่นนี้ เป็นของมีค่าอย่างหาที่สุดมิได้สำหรับพุทธศาสนิกชน และเห็นว่าพระเจ้ากรุงสยามเป็นองค์เอกอัครศาสนูปถัมภกพระองค์เดียวที่เหลืออยู่ในโลกเวลานั้น เพราะประเทศสยามเป็นพุทธจักรที่เป็นเอกราชอยู่หนึ่งเดียวเท่านั้น รัฐบาลแห่งอินเดียจึงถวายพระบรมสารีริกธาตุดังกล่าวแด่พระบาทสมเด็จ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงรับมาประดิษฐานไว้บนพระเจดีย์ที่ยอดของพระบรมบรรพต (ภูเขาทอง) วัดสระเกศ ในกรุงเทพฯ

ต่อมาได้มีสมณทูตจากประเทศต่าง ๆ ที่นับถือพระพุทธศาสนา รวมทั้งรัฐบาลญี่ปุ่น ขอส่วนแบ่งแห่งพระบรมสารีริกธาตุ ดังกล่าว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ปันพระบรมสารีริกธาตุไปยังประเทศนั้น ๆ สำหรับญี่ปุ่นได้พระราชทานพระบรมสารีริกธาตุแก่พุทธศาสนิกชนชาวญี่ปุ่นโดยรวม โดยไม่จำเพาะเจาะจงให้กับนิกายใดเป็นการเฉพาะ

ฝ่ายพุทธศาสนิกชนชาวญี่ปุ่นได้ส่งตัวแทนจากพุทธนิกายไปยังกรุงเทพ ฯ เพื่ออัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุมายังประเทศของตน และได้รับพระราชทานเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๔๓ โดยคณะสมณทูตได้กราบบังคมทูลว่า จะสร้างพระเจดีย์ขึ้นใหม่เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการรวมนิกายต่าง ๆ และเพื่อประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระพุทธรูปโบราณ และพระราชทรัพย์เพื่อสร้างวัดใหม่นั้นด้วย พระพุทธรูปองค์นี้งามวิจิตรพิศดาร และมีอายุเก่าแก่ ว่าเป็นศิลปะคู่บ้านคู่เมืององค์หนึ่งของประเทศสยามขณะนั้น

เมื่อคณะสมณทูตญี่ปุ่นกลับมาจากประเทศสยาม ได้ปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างต่างนิกาย แล้วตกลงเลือกสร้างวัดและพระเจดีย์ที่ เมืองนาโงย่า เพราะชาวเมืองเรียกร้องต้องการมากที่สุด จึงได้มีการก่อสร้างวัดนิตไทยจิ

(วัดไทย-ญี่ปุ่น) ขึ้นที่เลขที่ ๑ - ๑ โฮโอโจ เขตจิคุซา เมืองนาโงย่า จังหวัดไอจิ ซึ่งแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๔๗

สถูปที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุนั้น ศาสตราจารย์จูตะ อิโต แห่งมหาวิทยาลัยโตเกียวเป็นผู้ออกแบบและสร้างแล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๑ พระสถูปศิลาองค์นี้ถือเป็นผลงานชิ้นเอกของศาสตราจารย์ อิโต และได้รับการยอมรับในประเทศญี่ปุ่นในเวลา ต่อมาว่างดงามทางพุทธสถาปัตยกรรมอย่างยิ่ง

พระวิหารซึ่งประดิษฐานพระพุทธรูปซึ่งรับพระราชทานมาจาประเทศสยามนั้น ได้รับการก่อสร้างขึ้นใหม่แทนวิหารหลังเก่าในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระพุทธรูป ภปร. เพิ่มมาอีกหนึ่งองค์ พร้อมทั้งทรงเขียนลายพระราชหัตถ์ เพื่อช่างจารึกลงบนป้ายไม้ด้วยลายจำหลักทองชื่อ “พระพุทธศากยมุนี” โดยมี พระปรมาภิไธยย่อของพระองค์เอง และของพระบรมอัยกาธิราชประกอบอยู่ ๒ ด้านของแผ่นป้าย ป้ายดังกล่าวประดิษฐานอยู่เหนือประตูทางเข้าพระวิหารในขณะนี้

วัดนิตไทยจิ หรือวัดญี่ปุ่น-ไทย เป็นสัญลักษณ์ของความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศทั้งสอง และเป็นวัดที่มีเอกลักษณ์เป็นพิเศษทางพุทธศาสนาของญี่ปุ่น เนื่องจากเป็นวัดเดียวที่รวมนิกายต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยไม่ถือว่าสังกัดนิกายใดนิกายหนึ่ง เจ้าอาวาสของวัด ใช้ระบบสับเปลี่ยนให้ หัวหน้าสงฆ์จาก ๑๙ นิกายดำรงตำแหน่งวาระละ ๓ ปี

โดยที่วัดนิตไทยจินี้ก่อตั้งขึ้นจากการที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมสารีริกธาตุ และพระพุทธรูปให้กับพุทธศาสนิกชนชาวญี่ปุ่น จึงถือได้ว่ามีความใกล้ชิดกับประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชวงศ์ของไทยเป็นพิเศษ และราชวงศ์ของไทยหลายพระองค์ได้เสด็จฯ ยังวัดแห่งนี้ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ได้เสด็จฯ ยังวัดนิตไทยจิ ในระหว่างการเสด็จฯ เยือนประเทศญี่ปุ่นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จฯ ที่วัดนิตไทยจิ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ และเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ในโอกาสเฉลิมฉลอง ๑๐๐ ปีของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต ระหว่างไทย-ญี่ปุ่น วัดนิตไทยจิได้จัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประดิษฐานที่บริเวณหน้าพระวิหาร ซึ่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพวรางกูร ได้เสด็จฯ ไปทรงเปิดแพรคลุมพระบรมราชานุสาวรีย์ เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๐

นอกจากนี้ ในวันปิยมหาราช หรือตรงกับวันที่ ๒๓ ตุลาคม ของทุกปี เจ้าหน้าที่หน่วยงานไทย และชุมชนไทยในประเทศญี่ปุ่น จะร่วมกันถวายสักการะ พระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ ณ วัดแห่งนี้ด้วย

วัดนิตไทยจิได้ฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี ของการได้รับพระราชทานพระบรมสารีริกธาตุ และพระพุทธรูปจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๓ และได้ฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปีของการก่อตั้งวัดเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๗

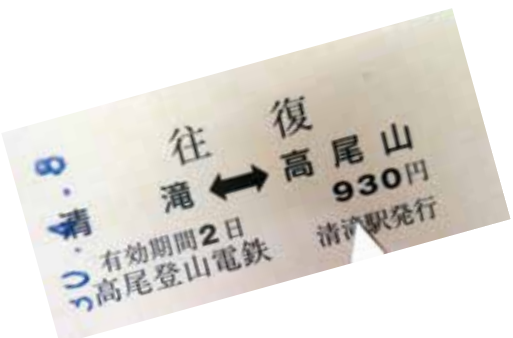
วัดนิตไทยจิจึงเป็นสัญลักษณ์แห่งความสัมพันธ์อันดีระหว่างทั้งสองประเทศ โดยที่ประชาชนชาวญี่ปุ่นถือกันว่า วัดนี้เป็นวัดพิเศษ เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุที่แท้จริงแห่งองค์พระศากยมุนีพุทธเจ้า เป็นที่รวมนิกายต่าง ๆ และเป็นสัญลักษณ์แห่งความรักความสามัคคีแห่งคณะสงฆ์ญี่ปุ่น

- จากนั้นได้เดินลงจากอาคารจัดแสดง เข้าไปในวิหารอีกครั้งเพื่อถ่ายภาพเป็นที่ระลึก ท่านเจ้าอาวาสได้แสดงความขอบคุณเจ้าประคุณสมเด็จฯ ที่ได้มาเยี่ยมเยือนวัดนิตไทยจิ และเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ลาท่านเจ้าอาวาส เพื่อเยี่ยมชมรอบนอกของวัด ซึ่งมีเสาหินสองต้นที่มีพระปรมาภิไธยย่อ ภปร เพื่อรำลึกถึงพระองค์ และด้านขวาของวิหาร มีพระบรมรูป พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หล่อด้วยสำริดประดิษฐานอยู่บนเสาหินดำ

- ก่อนที่จะกลับเจ้าประคุณสมเด็จได้มอบของที่ระลึกให้ศาสตราจารย์ กาซุโกะ ทานาเบะ และสามี และอาจารย์ โยเฮอิ ซุมิซึ หลังจากนั้น ศาสตราจารย์ทานาเบะได้ขับรถไปส่งเจ้าประคุณสมเด็จฯ ที่สถานีรถไฟ นาโงย่า และรอส่งจนรถไฟชินคันเซ็น ได้เคลื่อนออกจากชานชาลา

โอไดบะ (Odaiba) เป็นเกาะที่มนุษย์สร้างขึ้นเอง โดยการนำ ดิน ทราย มาถม ทะเล ให้เกิดขึ้นเป็นเกาะขึ้นมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๓๙๓ สร้างกันมาเป็นร้อยปี เกาะนี้เป็นเกาะที่แสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ และศักยภาพของชาวญี่ปุ่น ที่สามารถสร้าง สิ่งที่เป็นไปไม่ได้ให้เป็นไปได้ขึ้นมา ที่โอไดบะ คนส่วนใหญ่ไปชม สะพานสายรุ้ง เทพีเสรีภาพจำลอง

- เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ขึ้นรถไฟขบวนชินคันเซ็นเที่ยว Nozomi 236 ออกจากสถานีนาโงย่า เวลา ๑๖.๒๒ น. และไปถึงสถานีรถไฟโตเกียว เวลา ๑๘.๐๓ ระยะทางรวม ๓๕๓ กม ใช้เวลาในการเดินทางโดย ชินคันเซ็นเป็นเวลา ๑ ชั่วโมง ๔๑ นาที

ภูเขาทาคาโอะ (Mount Takao) เป็นภูเขาแห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่ใกล้ใจกลางกรุงโตเกียว สามารถมองเห็นทัศนียภาพที่สวยงามของวัด และเป็นที่สำหรับเดินป่าแห่งหนึ่ง โดยเส้นทางหลักของการเดินป่าคือเส้นทางที่ ๑ เป็นเส้นทางที่กว้างและคดเคี้ยว ยอดเขาสูงถึง ๕๙๙ เมตร ใช้เวลาประมาณ ๙๐ นาทีในการเดิน ส่วนอีกเส้นทางหนึ่งจะแคบกว่า หากใครไม่ต้องการเดินป่าก็ใช้บริการกระเช้าหรือ เคเบิ้ลคาร์ได้เช่นกัน

จากสถานีเคเบิ้ลคาร์ด้านบน มีจุดชมวิวที่สามารถมองเห็นเมืองโตเกียวทั้งหมด รวมไปถึงยอดภูเขาไฟฟูจิในวันฟ้าโปร่ง นอกจากนี้ภูเขาทาคาโอะยังเป็นสถานที่ที่เหมาะแก่การชมดอกซากุระในช่วงใบไม้ผลิ ๒-๓ สัปดาห์หลังจากผลิบานในกรุงโตเกียวแล้ว (กลาง-ปลายเดือนเมษายน) และชมใบไม้เปลี่ยนสีที่งดงามได้ในฤดูใบไม้ร่วงประมาณเดือนพฤศจิกายนอีกด้วย

ภูเขาทาคาโอะยังเป็นศูนย์กลางการเคารพบูชามามากกว่า ๑,๐๐๐ ปีแล้ว จึงมีการสร้างวัดยาคุโออิน (Yakuoin Temple) ตั้งอยู่ระหว่างทางขึ้นสู่ยอดเขา จุดที่เป็นเอกลักษณ์ของวัดยาคุโออินก็คือมี “โบสถ์” และ “ศาลเจ้า” ตั้งอยู่ด้วยกัน โบสถ์อยู่ส่วนศาสนาพุทธ ส่วนศาลเจ้าอยู่ส่วนลัทธิชินโต โดยสรุปก็คือเป็นสิ่งก่อสร้างต่างศาสนากัน แต่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เดียวกัน นอกจากนี้ ยังมีวิหารที่ประดิษฐานพระบรมสารีรกธาตุที่ได้รับไปจากประเทศไทยด้วย

เวลา ๑๘.๐๓ น. - เจ้าประคุณสมเด็จฯ เดินทางถึงสถานีรถไฟโตเกียว และเดินทางโดยรถยนต์ไปยังโรงแรม Millennium Mitsui Garden Hotel ในย่าน Ginza ที่ทางเจ้าภาพได้เตรียมจัดถวายไว้ ได้เช็คอินเข้าโรงแรมเมื่อเวลา ๑๙.๐๐ น.

วันอาทิตย์ที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๑ โตเกียว

เวลา ๐๗.๐๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ฉันภัตตาหารเช้าที่โรงแรม Millennium Mitsui Garden Hotel และเมื่อ เวลา ๐๘.๔๕ น. ได้ออกจากโรงแรมที่พัก ไปทัศนศึกษาที่โอไดบะ (Odaiba) เกาะมหัศจรรย์แห่งโตเกียว เพื่อเดินชมทัศนียภาพแห่งเทพีเสรีภาพบนเกาะแห่งนี้ ได้เดินไปดูโดยรอบ ๆ เป็นเวลาชั่วโมงกว่า พอได้เวลา ๑๐.๑๐ น. ได้เดินทางออกจากเกาะโอไดบะ ไปที่ภัตตาหาร Rokkasen ในย่าน Shinjuku เพื่อฉันภัตตาหารเพลตามที่คณะเจ้าภาพได้กราบอาราธนานิมนต์

เวลา ๑๑.๐๐ น. คณะเจ้าภาพได้ถวายภัตตาหารเพล และเมื่อเสร็จภัตกิจ เมื่อเวลา ๑๒.๐๐ น. ได้เดินทางออกจากภัตตาคารไปที่ภูเขาทาคาโอะ (Mount Takao) เพื่อไปทัศนศึกษาวัดยาคุโออิน วัดทางศาสนาพุทธและศาสนาชินโตซึ่งตั้งอยู่บนภูเขาทาคาโอะ ภูเขาทาคาโอะอยู่ทางทิศตะวันตกของเมืองโตเกียว ห่างออกไป ๕๑ กม

- เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้เดินทางไปถึงสถานีรถไฟทาคาโอะ เมื่อเวลา ๑๓.๔๐ น. และเวลา ๑๔.๐๐ น. ได้ขึ้นเขาทาคาโอะโดยเคเบิ้ลคาร์ ใช้เวลา ๗ นาทีถึงที่หมายบนเขาทาคาโอะ

เวลา ๑๖.๐๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้เดินทางออกจากภูเขาทาคาโอะ กลับไปยังโรงแรมที่พักในโตเกียว และเวลา ๑๗.๐๐ น. ได้เดินทางกลับถึงโรงแรม Millennium Mitsui Garden Hotel

วันจันทร์ที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๑ โตเกียว – กรุงเทพฯ (Tokyo – Bangkok)

เวลา ๐๗.๐๐ น. - เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต รับฉันภัตตาหารเช้าที่โรงแรม Millennium Mitsui Garden Hotel เมื่อทำภัตตกิจเช้าเสร็จแล้ว เวลา ๐๙.๑๕ น. ได้เดินทางออกจากโรงแรม เพื่อไปที่สำนักงานของพุทธสมาคมแห่งประเทศญี่ปุ่น (Japanese Buddhist Federation) ซึ่งตั้งอยู่ที่ Meishokaikan 2 F, 4-7-4, Shiba-koen, Minato-ku, Tokyo 105-0011 เพื่อไปพบปะกับผู้บริหารพุทธสมาคมญี่ปุ่น ซึ่งเป็นภาคีสมาชิกขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ผู้ทำหนังสือกราบอาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตให้ไปเยือนประเทศญี่ปุ่น เพื่อกระชับความสัมพันธ์สหธรรมิกภาพให้เข้มแข็งระหว่างคณะสงฆ์ไทยและคณะสงฆ์ญี่ปุ่นในครั้งนี้

เวลา ๑๐.๐๐ น. - ณ ห้องประชุมพุทธสมาคมแห่งประเทศญี่ปุ่น พระโยสิฮรา โทมัดสึ (Rev. Yoshiharu Tomatsu) กรรมการบริหารพุทธสมาคมแห่งประเทศญี่ปุ่น และกรรมการสภาบริหารองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก และเจ้าหน้าที่พุทธสมาคมญี่ปุ่นหลายท่าน ได้ถวายการต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต

- ในพิธีการต้อนรับที่พุทธสมาคมญี่ปุ่น ท่านโยสิฮรา โทมัดสึ กับเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตได้มีปฏิสันถารซึ่งกันและกัน ดังนี้

พระโทมัดสี : ขอประทานกราบเรียนเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต พุทธสมาคมแห่งญี่ปุ่น และพุทธศาสนิกชนชาวญี่ปุ่น ขอต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต และทุกท่านที่สำนักงานพุทธสมาคมแห่งนี้ และเป็นเกียรติอย่างสูงที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้มาเยือนที่สำนักงานแห่งนี้

เจ้าประคุณสมเด็จฯ : ดีใจที่ได้มาพบท่าน

พระโทมัดสี : อยากที่จะกราบเจ้าประคุณสมเด็จฯ ให้ทราบว่า เกล้าฯ ไม่เคยลืมเหตุการณ์ในวัดของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ที่เกล้าฯ และประธานพุทธสมาคมญี่ปุ่น ได้มีโอกาสไปร่วมในงานการบำเพ็ญกุศลถวายเป็นพระราชกุศล แด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ผู้เสด็จสวรรคาลัย และได้มีกาสวดมนต์ร่วมกันถวายเป็นพระราชกุศลในโอกาสนั้นด้วย

เจ้าประคุณสมเด็จฯ : ที่จริงในหลวงทรงบำเพ็ญประโยชน์ต่อประชาชน เพื่อประเทศชาติ และเพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชน เป็นการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจทุกอย่างเพื่อผู้อื่น ไม่ใช่เพื่อพระองค์เอง ตามหลักของพรหมวิหารธรรม มี เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ที่จริงการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้น เป็นหลัก

ของพระศาสนา เพราะว่าสิ่งที่เราต้องการทุกอย่างนั้น ถ้าเราทำเพื่อผู้อื่นแล้วมันจะมาเอง ตามหลักของเหตุผล ตามหลักของอิทัปปัจจยตา ในหลวงจึงเป็นตัวอย่างที่ดีที่เราสามารถบำเพ็ญตามได้ ขอขอบคุณที่ท่านได้ไปสวดมนต์ถวายพระพรให้ ได้ทราบว่า การประชุม พ.ส.ล. ครั้งหน้าทางญี่ปุ่นรับเป็นประธานจัดการประชุม หวังว่าการประชุมนั้นจะเกิดประโยชน์แก่ชาวพุทธโดยส่วนรวม การประชุมนั้นน่าจะมีวัตถุประสงค์ว่า เราต้องการอะไร เพื่อจะได้อะไร แล้วก็ให้ได้ตามวัตถุประสงค์ตามที่ตั้ง

พระโทมัดสี : ครับ เกล้าฯ ขอน้อมรับ เกล้าฯ จะทำ และเราจะทำ ขอประทานกราบเรียนว่า หัวข้อใหญ่ของการจัดประชุมในครั้งนี้คือ Compassion in Action หรือ กรุณาธิคุณเชิงประจักษ์ และยังมีหัวข้อย่อยของการประชุมว่า Creating hope in Life and Death หรือ สร้างความหวังสำหรับชีวิตและความตาย ที่ตั้งหัวข้อเช่นนี้ เพราะว่าคนจำนวนมากเวลาเผชิญกับความตาย มักเข้าใจว่าทุกสิ่งจบลงและชอบมองชีวิตและโลกในแง่ร้ายไปหมด แต่ในทางพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ ความตายเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง แม้หนีความตายไม่พ้นก็จริง แต่ยังสามารถมีความหวังได้ ฉะนั้น ทางพุทธสมาคมญี่ปุ่นได้ตั้งหัวข้อนี้ขึ้นมาสำหรับการประชุมในครั้งนี้ ทั้งนี้ไม่ใช่สำหรับพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนอย่างเดียว จะเป็นการมาร่วมคุยกันในเรื่องนี้จากต่างศาสนิกด้วย

ทั้งนี้เพราะประเทศญี่ปุ่นในปัจจุบันนี้ เป็นสังคมคนชรา และสถิติการตายเพิ่มขึ้นทุกปี ๆ

เจ้าประคุณสมเด็จฯ : ที่จริงปัญหาอยู่ที่คนอยู่ ไม่ใช่อยู่ที่คนตาย (หัวเราะ)

พระโทมัดสี : ครับ เกล้าฯ ขอพูดจากใจจริงว่า เกล้าฯ ในนามของผู้จัดประชุม ขออาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จฯ มาร่วมประชุม พ.ส.ล. ในครั้งนี้ และอยากให้เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้มาแสดงทัศนะหรืออย่างน้อยสาสน์จากเจ้าประคุณสมเด็จสำหรับการประชุมในครั้งนี้

อนึ่ง สำหรับบางท่านที่มาเยือนสำนักงานพุทธสมาคมญี่ปุ่น อาจจะคิดว่าเป็นวัดใหญ่ เป็นศูนย์กลางพุทธศาสนาใหญ่ แต่อาคารสำนักงานนี้ จะเห็นว่าไม่ต่างอะไรจากห้องประชุมสำนักงานทั่ว ๆ ไป ทั้งนี้เพราะว่า พุทธสมาคมญี่ปุ่นจดทะเบียนภายใต้รัฐบาลญี่ปุ่น ในฐานะเป็นองค์กรมูลนิธิบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ซึ่งหมายความว่า พุทธสมาคมนี้ ไม่สามารถเน้นเฉพาะกิจกรรมทางพุทธศาสนาได้ แต่ต้องมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นสาธารณะประโยชน์โดยรวม โดยไม่กีดกันทางศาสนา เผ่าพันธุ์ และประชาชาติ พุทธสมาคมญี่ปุ่นเป็นองค์กรสูงสุดของพุทธศาสนาทุกนิกายของญี่ปุ่น มีวัดในสังกัดทั้งหมด ๗๐,๐๐๐ กว่าวัด ที่สำนักงานแห่งนี้มีหน้าที่จัดการบริหารกิจกรรมทางสังคม

หรือกิจกรรมทาง โลกิยวิสัย ไม่เกี่ยวกับเรื่องราวทางศาสนาโดยตรง แต่ที่สำนักงานนี้ก็มีตู้หมู่บูชาเป็นพระประธานของห้องประชุม ส่วนเรื่องต่าง ๆ ทางศาสนาก็มักจะจัดที่วัด

จากนี้ ขออาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จฯ เดินไปที่วัดโซโจจิ ที่อยู่ติดกัน ก่อนไปขอแนะนำเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่มาถวายการต้อนรับในวันนี้ ประกอบด้วย ภิกษุณี อิกุโกะ ฮิมิโน ประธานคณะอนุกรรมการฝ่ายมนุษยธรรมขององค์การพสล และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ของพุทธสมาคมญี่ปุ่นแห่งนี้

เจ้าประคุณสมเด็จฯ : ที่จริงสถานที่ไม่ได้สำคัญ สำคัญอยู่ที่การทำงาน อยู่ที่ใจเราเองที่จะแคบหรือจะกว้าง

พระโทมัดสี : ขอบพระคุณมาก ถือว่าเป็นคำที่เปี่ยมด้วยความกรุณายิ่ง จากนี้ไปขอโอกาสถ่ายภาพเพื่อเป็น อนุสรณีย์ และขอโอกาสถวายของที่ระลึกเล็ก ๆ นี้ แด่เจ้าประคุณสมเด็จฯ จากพุทธสมาคมญี่ปุ่นด้วย

จากนั้นเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตได้มอบของที่ระลึกให้กับพุทธสมาคม ประกอบด้วยพระพุทธไพรีพินาศปิดทอง หน้าตัก ๓ นิ้ว ในกล่องผ้าไหมพิเศษ หนังสือ People's Patriarch สมุดภาพพระประวัติสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก และ หนังสือพุทธธรรม ภาคภาษาอังกฤษ ที่เพิ่งออกใหม่ ของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) และดีวีดีภาพยนตร์การ์ตูน เมืองนิรมิตแห่งจิตตนคร ฉบับตัวอย่าง พร้อมกันนี้ได้เล่าประวัติความเป็นมาของพระไพรีพินาศให้ท่านโทมัดสีฟังด้วย

เจ้าประคุณสมเด็จฯ : พระไพรีพินาศ ที่ว่าทำลายศัตรู หมายถึงศัตรูในใจเรา คือกิเลส ไม่ใช่ศัตรูภายนอก

เวลา ๑๐.๓๐ น.

- เสร็จแล้วท่านโทมัดสี ได้นำเจ้าประคุณสมเด็จ ฯ ขึ้นชั้น ๓ ของอาคาร เพื่อทะลุออกไปยังกุฏิเจ้าอาวาสวัดโซโจจิ (Zojoji Temple)
- หน้ากุฏิเจ้าอาวาสมีพระลูกวัดยืนคอยถวายการต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต และนำเจ้าประคุณสมเด็จฯ เข้าไปนั่งที่ห้องรับรอง นั่งได้สักพัก ท่านพระมาสามิชิ โซโด โคบายาชิ (Rev. Masamichi Shodo Kobayashi) รองประธานองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก มาถวายการต้อนรับ ตามด้วยท่านสังฆนายก ยาคิ กิสโย (Archbishop Yagi Kisyo) ประธานคณะสงฆ์พุทธศาสนานิกายโจโดซุ และเจ้าอาวาสวัดโซโจจิ วัดหลักของพุทธศาสนานิกายโจโดซุ ผู้มีอายุ ๘๙ ปี

  เมื่อแลกนามบัตรซึ่งกันและกันตามธรรมเนียมญี่ปุ่นเป็นที่เรียบร้อย ทางคณะสงฆ์ญี่ปุ่นได้สวดมนต์โดยเอ่ยพระนามอมิตาภพุทธเจ้า ว่า “นโม อมิตาภะ” ๑๐ ครั้ง นับเป็นการต้อนรับพระผู้ใหญ่ที่เป็นทางการของญี่ปุ่น แล้วมีปฏิสันถารซึ่งกันและกันดังนี้

เจ้าประคุณสมเด็จฯ : ขอขอบคุณท่านสังฆนายกที่ได้ให้การต้อนรับในวันนี้ ที่วัดแห่งนี้มีพระจำพรรษาอยู่หลายรูปไหม

สังฆนายกยาคิ : มีจำนวนพระสงฆ์กว่า ๑๐๐ รูป ทั้งที่อยู่ประจำและไม่ประจำ

เจ้าประคุณสมเด็จฯ : อายุของท่านเท่าไร

สังฆนายกยาคิ : ๘๙ ปี เกิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒

เจ้าประคุณสมเด็จฯ : ผมเกิดปี ๒๔๗๙

พระโทมัดสี : ท่านสังฆนายกต้องนับว่าเป็นพี่ใหญ่ของเจ้าประคุณสมเด็จฯ (หัวเราะ)

เจ้าประคุณสมเด็จฯ : แก่แล้ว รู้สึกแก่หรือยัง?

สังฆนายกยาคิ : ยังไม่ค่อยรู้สึกเท่าไร

เจ้าประคุณสมเด็จฯ : มันเร็ว เหมือนกับช้าแต่มันเร็ว สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่แล้ว ถึงว่าอายุนี้น้อยนัก ท่านมีพระชนมายุ ๑๐๐ ปี แต่ท่านว่า "น้อยนัก" น้อยสำหรับทำความดี ถึงถามท่านว่า ๘๙ ปี มากหรือยัง อายุยังน้อยอยู่ (หัวเราะ)

สังฆนายกยาคิ : ผมคิดว่าผมจะมีชีวิตอยู่อีกเพียง ๕ ปี

เจ้าประคุณสมเด็จฯ : ยัง ๆ อีก ๕ ปีน้อยไป ต้องให้ถึงร้อยปี

สังฆนายกยาคิ : ร้อยปี เออ...มันยากอยู่

เจ้าประคุณสมเด็จฯ : ก็ให้ท่านบำเพ็ญอิทธิบาท

สังฆนายกยาคิ : (หัวเราะ) แต่สุขภาพมีความสำคัญ บังคับได้ยากยิ่ง

พระโทมัดสี : เกล้าฯ รู้จักท่านสังฆนายกเป็นอย่างดี ท่านอุทิศชีวตของท่านเพื่อเผยแผ่คำสั่งสอนของพระพุทธองค์ ในที่ต่าง ๆ มากมาย และผลลัพธ์ที่ได้รับคือ ท่านได้ถูกเลือกให้เป็นเจ้าอาวาส และเป็นสังฆนายก ความเป็นจริงท่านเองมิได้มีความอยากเป็น แต่ประชาชนประสงค์ให้ท่านเป็น และที่สำคัญท่านถ่อมตัวของท่านเองตลอดเวลา ตามธรรมเนียมญี่ปุ่น การที่จะประกาศว่า จะอยู่ถึง ๑๐๐ ปี อาจเป็นสิ่งที่อันตราย เพราะอาจมีองค์อื่นรอขึ้นตำแหน่งกันอยู่ (หัวเราะ) แต่อย่างไรก็ตามท่านก็ระมัดระวังสุขภาพของท่านอย่างยิ่ง แต่เกล้าฯ เชื่อว่า แม้ว่าตัวท่านเองบอกว่า เป็นการยากที่มีอายุยืนก็จริงอยู่ แต่ตัวท่านเองถ่อมตนและปฏิบัติศาสนกิจอย่างเข็มแข็งเพื่อพุทธศาสนาและประชาชน คุณสมบัตินี้แหละที่ทำให้เหล่าสงฆ์สาวกของนิกายนี้ต่างเคารพท่านในฐานะเป็นผู้นำนิกาย นิวาตธรรมเป็นหลักของนิกายนี้ที่ต้องถ่อมตนต่อตนเองและผู้อื่น และท่านเองก็แสดงการปฏิบัตินิวาตธรรมนี้ได้อย่างดี

สังฆนายกยาคิ : สัก ๕ – ๖ ปี คิดว่าไหว แต่จะให้ถึง ๑๐ ปี รู้สึกยากอยู่

เจ้าประคุณสมเด็จฯ : อันนั้นก็เป็นคติธรรมดา แต่ว่าหลักของพระพุทธเจ้าท่าน อยากอยู่นานก็ใช้อิทธิบาท คือถ้าเต็มใจ ใจมันก็ดี คนที่มีใจดีก็ ชีวิตก็อยู่ได้ ถ้าใจมันห่อเหี่ยว ชีวิตก็สั้น แต่ว่ามันจะอยู่นานมากน้อยเท่าไรนั้นอยู่ที่ธรรมดา คืออยู่ที่อิทัปปัจจยตา ปัจจัยที่ปรุงแต่ง หลักมันอยู่ที่อายุอยู่นานดี หรืออยู่นานว่าง ถ้าอยู่นานว่างก็สู้อยู่วันเดียวก็ไม่ได้ (หัวเราะ) ที่ถวายพรให้ท่านอยู่นานก็เห็นว่า ชีวิตท่านเป็นประโยชน์ต่อสังคม

สังฆนายกยาคิ : แธ้งค์ กิ่ว เวรี่ มัช (ขอบคุณมาก) โปรดดื่มชาญี่ปุ่น

พระโคบายาชิ : ความจริงท่านสังฆนายกมีศาสนกิจมาก สัปดาห์ที่ผ่านมาเป็นสัปดาห์วันวิสาขบูชาของญี่ปุ่น ท่านต้องทำพิธีมากมาย และวันนี้เองเมื่อเช้าท่านไปเป็นประธานในการเข้าเรียนระดับมัธยมที่โรงเรียนของผม และจากนั้นก็ไปเป็นประธานในโรงเรียนอนุบาลของวัดโซโจจิอีก และมาถวายการต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จฯ ในเวลานี้ แม้ท่านมีศาสนกิจมาก ท่านยังมีสุขภาพดี ฉะนั้นผมเชื่อว่า ท่านจะอยู่เกินร้อยปีอย่างแน่นอน

พระโทมัดสึ : ศาสนกิจของท่านสังฆนายกมีมากหลาย เหมือนกับนายกรัฐมนตรี เกล้าฯ ขอโอกาสถ่ายภาพร่วมกัน

ก่อนถ่ายภาพเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้มอบของที่ระลึกแด่ท่านสังฆนายกยาคิ ประกอบด้วยพระพุทธไพรีพินาศปิดทอง หน้าตัก ๓ นิ้ว ในกล่องผ้าไหมพิเศษ หนังสือ People's Patriarch สมุดภาพพระประวัติสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก และ หนังสือพุทธธรรม ภาคภาษาอังกฤษที่เพิ่งออกใหม่ ของสมเด็จ พระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) และดีวีดีภาพยนตร์การ์ตูน เมืองนิรมิตแห่งจิตตนคร ฉบับตัวอย่าง

สังฆนายกยาคิ : แธ้งค์ กิ่ว เวรี่ มัช

- เมื่อท่านสังฆนายกได้รับคำอธิบายเกี่ยวกับพระไพรีพินาศ และหนังสือภาพประวัติสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายกแล้ว ได้เอ่ยปากว่า "เปรเซียส เปรเซนต์ส แธ้งค์ กิ่ว" เป็นภาษาอังกฤษ
- จากนั้นได้ถ่ายภาพร่วมกัน และเจ้าประคุณสมเด็จได้ลาท่านสังฆนายก เพื่อจักได้ไปยังทำเนียบทูตไทย ณ กรุงโตเกียว ซึ่งท่านสังฆนายกเดินไปส่งถึงรถ และรอจนรถได้เคลื่อนออกจากบริเวณหน้ากุฏิของท่าน

เวลา ๑๑.๐๐ น.

- ที่เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้เดินทางออกจากวัดโซโจจิ เพื่อไปยังทำเนียบสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโตเกียว โดยทางสถานทูตจัดรถมารับเจ้าประคุณสมเด็จฯ จากวัดโซโจจิ ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๑๕ นาที ก็ถึงที่ทำเนียบสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโตเกียว ซึ่งตั้งอยู่ ณ 3-14-6 Kami-Osaki, Shinagawa-ku, Tokyo
- ที่ประตูทำเทียบทูต ฯพณฯ นายบรรสาน บุนนาค เอกอัครราชทูตไทยประจำญี่ปุ่น และภริยารอกราบถวายการต้อนรับ มีเจ้าหน้าที่ประจำสถานทูตจำนวนมากรอกราบเจ้าประคุณสมเด็จฯ
- ท่านทูตนำเจ้าประคุณสมเด็จฯ เข้าห้องเลี้ยงรับรองประจำทำเนียบทูต เพื่อถวายภัตตาหารเพลแด่เจ้าประคุณสมเด็จฯ และพระอนุจรทั้ง ๒ รูป
- ในระหว่างฉันภัตตาหาร ท่านทูตบรรสานได้เล่าประวัติทำเนียบสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียวให้ฟัง

ทำเนียบเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว ซึ่งเป็นคฤหาสน์เก่าแก่ใหญ่โต ตั้งอยู่บนเนื้อที่ประมาณ ๘,๒๕๑ ตารางเมตร หรือประมาณ ๕ ไร่ กับ ๖๔ ตารางวา ตั้งอยู่ที่อำเภอกามิ-โอซากิ ตำบลชินางาวา อยู่กลางกรุงโตเกียว

คฤหาสน์หลังนี้เดิมเป็นของตระกูลฮามางูจิ กิจิเอมอง ฮามางูจิ รุ่นที่ ๑๐ ซึ่งเป็นลูกชายคนโตของกิจิเอมองรุ่นที่ ๙ เกิดเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๒๖ ตระกูลฮามางูจิ เป็นเจ้าของธุรกิจผลิตภัณฑ์จากน้ำซีอิ๊วญี่ปุ่นหรือโชยุ มาเป็นเวลาหลายศตวรรษ ที่จังหวัดวากายามา ทางตะวันตกของญี่ปุ่น

กิจิเอมองจบการศึกษาจากวิทยาลัยวาเซดะ เดี๋ยวนี้เป็นมหาวิทยาลัยวาเซดะ แล้วบิดาก็ส่งไปศึกษาต่อที่เมืองนิวเฮเวน มลรัฐคอนเนตทิคัต สหรัฐอเมริกา อยู่หลายปี ในปี ๒๔๗๓ อายุเพียง ๔๗ ปี ก็มอบให้ลูกชายคนโตเป็นผู้ดูแลธุรกิจโชยุ หรือซีอิ๊วญี่ปุ่นแทน เพราะปัญหาสุขภาพ แล้วมาอยู่ที่อำเภอกามิ-โอซากิ กรุงโตเกียว

อยู่มาไม่นานก็ซื้อที่แห่งนี้จากโมโมซุเกะ ฟูกูซาวะ บุตรบุญธรรมของยูกิจิ ฟูกูซาวะ ผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยเคโอะ ที่ท่านสมหมาย ฮุนตระกูล ไปเรียนหนังสือก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง

กิจิเอมอง เป็นผู้รักงานศิลปะ ได้สะสมงานศิลปะของอิตาลี ทั้งที่เป็นงานจิตรกรรม และปฏิมากรรม ได้ซื้อภาพเขียนและปฏิมากรรมหินอ่อนแกะสลักอิตาลีขนาดใหญ่จากสถานทูตอิตาลีไว้หลายชิ้น งานศิลปะอิตาลีที่ซื้อไว้มีขนาดใหญ่ เอาเข้าบ้านที่อยู่ไม่ได้ เลยตัดสินใจสร้างคฤหาสน์ เพื่อเอางานศิลปะที่ซื้อจากสถานทูตอิตาลีไปประดับ

กิจิเอมอง ฮามากูจิ จึงให้สถาปนิกชื่อวาดะ ซึ่งจบวิชาศิลปะจากวิทยาลัยศิลปากรโตเกียวมาเป็นผู้ออกแบบ เขาเป็นผู้ตรวจแบบและแก้แบบอยู่ถึง ๒๑ ครั้ง จึงเป็นที่พอใจ และวางศิลาฤกษ์ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๔๗๕ สร้างเสร็จ มีพิธีขึ้นบ้านใหม่เมื่อ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๗๘ เป็นคฤหาสน์ ๒ ชั้น มีชั้นใต้ดิน และมีเล่าเต้งชั้นสามบางส่วน รวมพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๑,๐๐๐ ตารางเมตร

คฤหาสน์หลังนี้ออกแบบแบบนีโอ-คลาสสิก แบบกอทิก ผนังชั้นนอกเป็นหินแกรนิตสีเทาเข้ม ภายในบุด้วยไม้โอ๊ก แกะสลักแบบอิตาเลียน เตาผิงเป็นหินอ่อนอิตาเลียนสีแดง ขณะนี้มีอยู่ ๒ แห่งในกรุงโตเกียว คือที่นี่ กับที่พระราชวังอากาซากะ ที่ประทับขององค์มกุฎราชกุมาร ประตูหน้าตึกทำด้วยทองแดง ลวดลายแบบคลาสสิกบานใหญ่ ห้องรับแขก ห้องรับประทานอาหารใช้เฟอร์นิเจอร์แบบหลุยส์ของฝรั่งเศส พื้นไม้ปาร์เกต์ไม้สนสลับลวดลายฝ้าเป็นปูนปั้นแบบหลุยส์ หน้าต่างแบบฝรั่งเศสบานกระจกเจียรนัย ห้องรับแขกแบบหลุยส์ ด้านตะวันตกเป็นห้องนั่งเล่นรับแสงพระอาทิตย์ ฝาบุด้วยไม้โอ๊กแกะสลัก ปูด้วยพรมเปอร์เซียบนพื้นไม้ปาร์เกต์สลับสี พร้อมกับเตาผิงหินอ่อนจากอิตาลี ห้องเลี้ยงรับรองและเป็นห้องประชุมด้วย ใช้โต๊ะยาวรูปปลายมน มีเตาผิงหินอ่อนสีแดงจากอิตาลีดังที่กล่าวมาแล้ว โคมไฟเป็นโลหะ ศิลปะ เดคอร์ ประดับด้วยแก้วคริสตัลเจียรนัยทุกห้อง

บันไดสู่ชั้นที่สองเป็นแบบยุโรป เกาะกับฝาผนังไม่มีเสา ราวบันไดข้างบนเป็นไม้โอ๊ก ลูกกรงเป็นโลหะผสมหล่อเป็นลวดลายยุโรปแบบคลาสสิก ห้องนั่งเล่นชั้นบนมีเตาผิงหินอ่อนจากอิตาลีเช่นเดียวกัน ห้องนอนเอกเป็นศิลปะสมัยใหม่ ตอนต้นศตวรรษที่ ๒๐ ผสมกับศิลปะเดคอร์ ห้องนอนรองรวมทั้งเฟอร์นิเจอร์เป็นแบบนีโอ-คลาสสิก โคมไฟศิลปะแบบต้นศตวรรษที่ ๒๐

ภาพเขียนขนาดใหญ่มีหลายชิ้น ทั้งที่เขียนโดยศิลปินอิตาเลียน และศิลปินญี่ปุ่น ที่เขียนโดยศิลปินญี่ปุ่นที่มีชื่อก็คือรูป กลุ่มคนเมาเหล้าองุ่นในโรงงานทำเหล้าองุ่น รูปที่เขียนโดยคามิลล์ ปิซซาโร เขียนเมื่อปี ๒๔๐๗ เดี๋ยวนี้เอาไปติดไว้ที่ห้องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศที่กรุงเทพฯ หินอ่อนอิตาลีแกะสลักเป็นรูปหญิงสาวเปลือยในอิริยาบถต่างๆ หลายชิ้น รูปบรรดาลูกชายลูกสาวเดินออกจากโบสถ์ มีบาทหลวงเดินตาม เขียนโดยศิลปินอิตาเลียน กิราเตลลี่

ภาพที่เขียนโดยศิลปินญี่ปุ่นก็มีหลายชิ้น เช่น รูปคลื่นตอนทะเลบ้าจากไต้ฝุ่น ที่โจชิ เมืองจิมะ เขียนโดยกานจิ มาเอะตะ เมื่อปี ๒๔๗๒ ภาพนี้เคยได้รับรางวัลราชเตโกกุ รูปยอดเขาฟูจิ โดยซุนสุเกะ เรียว เขียนเมื่อปี ๒๔๘๒ เป็นต้น

ห้องโถงชั้นล่างมีเปียโนอายุกว่า ๑๐๐ ปี ทำโดยบริษัทอเมริกันที่นิวยอร์กชื่อบริษัท ฮาเซลตัน บราเธอร์ เป็นเปียโนประจำอยู่ที่คฤหาสน์แห่งนี้

สนามหน้าบ้านกว้างไม่เท่าสนามหลังบ้าน จากการสำรวจของเทศบาลชินากาวะ สถานเอกอัครราชทูตไทยมีต้นไม้ขนาดใหญ่ถึง ๗๐ ต้น มีต้นแดงญี่ปุ่นที่หายาก ต้นซีดาร์หิมาลัย ต้นแมกโนเลีย ต้นเมเปิลญี่ปุ่น ต้นแปะก๊วย หรือกิงโกะ ต้นซากุระขนาดใหญ่มีอายุเท่า ๆ กับบ้าน

สนามหลังบ้านจัดเป็นสวนญี่ปุ่นมีต้นไม้ยืนต้นสีต่าง ๆ อย่างที่กล่าวมาแล้ว มีสนแคระแบบญี่ปุ่น มีการวางหินขนาดใหญ่ กลาง เล็ก ราว ๆ กลางเดือนเมษายน ต้นซากุระออกดอกสีชมพูอ่อนสะพรั่งไปทั้งต้น

คฤหาสน์หลังนี้มีประวัติที่น่าที่งกล่าวคือ กิจิเอมองมีบุตรชาย ๓ คน มีน้องชาย ๓ คน และน้องสาว ๒ คน น้องสาวคนโตชื่อ ฮิซาโกะ ไปแต่งงานกับซาเนโตะ ซางา ขุนนางชั้นสูงในราชสำนัก ซาเนะโตะและฮิซาโกะมีบุตรชายคนหนึ่ง บุตรสาว ๔ คน ลูกสาวคนโต ฮิโร ได้มาอยู่กับลุงตั้งแต่เด็กที่คฤหาสน์แห่งนี้

นางสาวฮิโรสำเร็จการศึกษาที่โรงเรียนการเรือนกุลธิดา เดี๋ยวนี้คือมหาวิทยาลัยกากุชิอินและฝึกฝนงานศิลปะที่คฤหาสน์แห่งนี้ ผ่านทางแม่สื่อ-พ่อสื่อ ฮิโรน่าจะได้เป็นเจ้าสาวของเจ้าชายปูเจียะ พระอนุชาของพระเจ้าปูอี้ หรือคนไทยเรียกว่าพระเจ้าปูยี่ จักรพรรดิ์องค์สุดท้ายของราชวงศ์ชิง ต่อมาญี่ปุ่นสถาปนาขึ้นเป็นจักรพรรดิ์แห่งแมนจูเรียที่กรุงมุกเดน แคว้นแมนจูเลีย เดี๋ยวนี้คือเมืองเสินหยาง มณฑลเหลียวหนิง เจ้าชายปูเจียะถูกส่งมาเป็นตัวประกันที่กรุงโตเกียว พระเจ้าปูอี้ สมเด็จพระจักรพรรดิ์ญี่ปุ่นพระราชทานพระนามใหม่ว่า สมเด็จพระเจ้าฟูงิ ไอชินกากุระ เจ้าชายปูเจียะพระอนุชาได้รับพระราชทานพระนามว่า เจ้าชายฟูเกะซึ ไอชินกากุระ ขณะนั้นพระองค์มีพระชนมายุได้ ๓๐ พรรษา ทรงสำเร็จการศึกษาเกียรตินิยมจากโรงเรียนนายร้อยโตเกียว

ได้มีการมาดูตัวกันที่คฤหาสน์แห่งนี้ เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๔๘๐ เจ้าชายปูเจียะทรงพอพระทัยและทรงหมั้นกับฮิโรในเดือนต่อมา คือวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ และมีพิธีอภิเษกสมรส เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ปีเดียวกัน ฮิโรได้ตามเสด็จพระสวามีไปอยู่ที่อำเภอ อินาเงะ จังหวัดชิบา และเสด็จไปประทับที่เมืองมุกเดน ประเทศแมนจูกัว ที่ญี่ปุ่นสถาปนาขึ้นเมื่อยึดแมนจูเรียจากสาธารณรัฐจีนได้สำเร็จ หลังจากอภิเษกสมรสได้เพียง ๖ เดือน

ระหว่างสงครามโตเกียว เจ้าของคฤหาสน์กิจิเอมอง ฮามางูจิ ต้องการขายคฤหาสน์พร้อมเครื่องตกแต่งเฟอร์นิเจอร์ให้กับรัฐบาลไทย ซึ่งเป็นพันธมิตรของญี่ปุ่น ทางรัฐบาลไทยสมัยท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม จึงมอบหมายให้ท่านดิเรก ชัยนาม เอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว เป็นตัวแทนรัฐบาลไทยซื้อคฤหาสน์แห่งนี้มาด้วยราคา ๑ ล้านเยนหรือประมาณ ๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐในขณะนั้น เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๔๘๖ และใช้เป็นทำเนียบเอกอัครราชทูตไทยประจำญี่ปุ่นตั้งแต่นั้นมา

หลังจากขายคฤหาสน์แห่งนี้ให้รัฐบาลไทยแล้ว กิจิเอมอง ฮามางูจิ ก็ย้ายไปอยู่ที่เมืองคามากุระ จังหวัดคามากุระ ที่มีพระพุทธรูปโลหะทองแดงที่ใหญ่ที่สุดในโลก จนถึงวาระสุดท้ายเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๔๘๘ ปีที่ญี่ปุ่นแพ้สงครามในเดือนธันวาคม

คฤหาสน์ทำเนียบเอกอัครราชทูตแห่งนี้รัฐบาลไทยทำการซ่อมใหญ่ ๒ ครั้ง โดยบริษัทซิมิซุ ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับคฤหาสน์แห่งนี้มากที่สุด เมื่อปี ๒๕๓๘ และปี ๒๕๔๖

- เมื่อเสร็จจากภัตตกิจเพลแล้ว ท่านทูตอาราธนานิมนต์เจ้าประคุณสมเด็จฯ เดินไปฝั่งที่ที่เป็นสำนักงานสถานเอกอัครราชทูต ซึ่งมีห้องประชุมใหญ่สำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งทางสถานทูตได้จัดไว้ให้สำหรับเจ้าหน้าที่สถานทูตมารับศีลรับพรจากเจ้าประคุณสมเด็จฯ เมื่อเจ้าประคุณสมเด็จฯ นั่งบนอาสนะที่จัดเตรียมไว้ ท่านทูตนายบรรสาน บุนนาค ได้กราบอาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จฯ กล่าวสัมโมทนียกถา เพื่อเป็นสิริมงคลแก่เจ้าหน้าที่สถานทูตที่มากันเป็นจำนวนมาก

สัมโมทนียกถาสมเด็จพระวันรัต ณ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว

ขอเจริญพรท่านทูตและทุกท่าน ยินดีที่ได้มีโอกาสมาพบทุกท่าน ที่ได้มาอยู่ยังประเทศญี่ปุ่น ด้วยกิจการตามหน้าที่ของแต่ละท่าน ในฐานะที่เราทั้งหลายเป็นชาวพุทธ หรือพูดอีกอย่างว่าเป็นชาวโลก ก็อยากจะคุยกับท่านในฐานะเป็นชาวโลกด้วยกัน ความจริงหลักปฏิบัติของคนเราที่เกิดมาในโลกนี้ พระพุทธเจ้าซึ่งถือกันว่าเป็นศาสดาของชาวพุทธ แต่ว่าทรงแนะนำสั่งสอนชาวโลกไว้ หลักคำสอนนั้น ถือว่าเป็นสัจจธรรม คือเป็นความจริงของชาวโลก คนเราทุกคนที่เกิดมานั้น ถือว่าเป็นสัตว์ประเสริฐ ในบรรดาสัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ มนุษย์นั้นเป็นสัตว์พิเศษ เป็นสัตว์ประเสริฐ ซึ่งเป็นชีวิตที่จะสร้างความเจริญได้ทุกอย่าง คนเราจะสร้างความเจริญให้แก่ตนเองได้ ก็ต้องมาเกิดเป็นมนุษย์ พระพุทธเจ้าเองดังที่เรารู้จากพุทธประวัติ พระองค์จะเป็นพุทธเจ้าได้ ก็มาบังเกิดเป็นมนุษย์ เป็นเทวดาเป็นไม่ได้ เป็นใครก็เป็นไม่ได้ เพราะฉะนั้น สัตว์มนุษย์นี้ ถือว่าเป็นสัตว์พิเศษ มีอะไรพิเศษ ๆ กว่าเขาทั้งหมด เพราะฉะนั้น เราทุกคนเป็นมนุษย์ก็ถือว่า ได้ของดี ได้ของประเสริฐมาแล้วทั้งนั้น

ความจริงคนเรานี้ มีของทุกอย่าง ซึ่งธรรมชาติเขาให้มา ในตัวเรานี้มีพร้อมหมด มีร่างกายสำหรับใช้ทำกิจการต่าง ๆ มีวาจาสำหรับใช้สื่อสาร มีใจสำหรับใช้คิดว่าจะทำจะพูดอย่างไร ข้อสำคัญมีปัญญา เพื่อความสำนึกรู้ผิดชั่วดี มีสติคอยกำกับควบคุม มีหมดทุกอย่างในตัวเรา ไม่มีอะไรที่จะไม่มี เรามีคุณลักษณะพิเศษสามารถรับการฝึกฝนได้ เกิดมาแล้วถ้ามีครูบาอาจารย์มีคนรู้บัณฑิตมาฝึกฝนเรา เรารับได้ สัตว์อื่นรับไม่ได้ รับได้ก็รับได้น้อย คนนี้รับได้ทั้งหมด ถ้าจะรับ นี้คือคุณลักษณะพิเศษ แล้วก็ ถ้าไม่มีใครฝึกฝน ฝึกฝนตัวเองก็ได้ ถ้าเราหากคิดจะฝึก รับการฝึกก็ได้ ฝึกตัวเองก็ได้ ไม่มีใครพิเศษกว่ามนุษย์ มีทุกอย่างพร้อมมีกาย มีวาจา มีใจ มีปัญญา มีสติ มีความสามารถที่จะรับการอบรมก็ได้ อบรมตัวเองก็ได้ พิเศษ พิเศษมาก

แล้วทุกคนนั้นเกิดมาแล้ว ปรารถนาความสุขความเจริญในชีวิตทุกคน ไม่มีใครไม่ปรารถนา ถามตัวเองดูก็ได้ และปรารถนาเหมือนกันหมด ความมีสุขความเจริญในชีวิต แต่ก็อยากจะให้ถามตัวเองว่า เราปรารถนาไปที่แห่งหนึ่ง คือความสุขความเจริญของชีวิต แล้วเราไปหรือไม่ เราไปหาสิ่งที่เราปรารถนาหรือไม่ ส่วนมากไม่ไป ไม่ไปในที่ ๆ เราอยากไป มักจะไปในที่ ๆ เราไม่อยากไป ถามตัวเองดูก็แล้วกัน ถามว่าทำไม ทำไมเราไปไปในที่ ๆ เราอยากไป ก็เพราะว่าเราคบกับคนชั่ว คนชั่วในตัวเราเอง ไม่ใช่คนชั่วนอกตัวเรา คบกับความเกียจคร้าน เราก็ไม่ใช้ของดีในตัวเราให้เป็นประโยชน์ หยุดใช้กาย ไม่ทำงาน ขี้เกียจ หยุดใช้วาจา ไม่ทำงาน หยุดใช้ใจ หยุดใช้สติที่จริงว่า ที่เราพูดว่าไม่มีสตินั้นพูดผิด เราต้องพูดว่าไม่ใช้สติ เพราะของดีมีอยู่ในตัวทุกคน เพราะเราไม่ใช้ให้เป็นประโยชน์ ให้ไปบรรลุสิ่งที่เราปรารถนา นี้คือข้อหนึ่ง เพราะเราใช้ผิด ใช้กายผิด ใช้วาจาผิด ใช้ใจผิด แล้วก็ไม่เอาความฉลาดมาใช้ เอาความโง่มาใช้ ให้เข้าใจผิดว่าทำอย่างนี้ จะไปที่ ๆ เราปรารถนา พูดอย่างนี้ จะไปที่ ๆ เราปรารถนา คิดอย่างนี้ จะไปที่ ๆ เราปรารถนา เพราะคิดผิด จึงทำผิด พูดผิด จึงไม่ไปที่ ๆ เราอยากจะไป แล้วเราก็ไปที่อื่น อย่างที่เราเห็นกันอยู่แล้ว เพราะเราคบกับคนชั่ว คือกิเลสภายในตัวเรา

ความปรารถนาอะไรต่าง ๆ พระพุทธเจ้าจึงมาสอนเราให้ใช้ของดีให้ถูก ใช้กาย วาจาให้ถูกด้วยศีล คือข้อแรก ใช้ใจให้ถูกด้วยสมาธิ ฝึกเอาปัญญาออกมาใช้ ฝึกเอาสติมาคุม เพราะฉะนั้น คำสอนในพระศาสนานั้น จึงถือว่าเป็นของสำคัญ เป็นสิ่งสำคัญ ที่จะเป็นทางให้เราใช้กายให้ถูก ใช้วาจาให้ถูก ใช้ใจให้ถูก เอาปัญญามาใช้ เอาสติมาคุม เพื่อไปที่ ๆ เราอยากจะไป ไม่ไปที่อื่น

ในโอกาสที่มาพบกับท่าน ก็อยากจะบอกว่า คำสอนในพระศาสนานั้นจำเป็น จำเป็นสำหรับตัวเราเอง ไม่ใช่จำเป็นสำหรับใครที่ไหน จึงจะต้องตั้งใจศึกษาให้มีความรู้ในสามเรื่อง คือเรื่อง เรื่องสมาธิ เรื่องปัญญา ศึกษาให้รู้ทำไม ศึกษาให้รู้เพื่อรักษาตัวเอง ป้องกันตัวเอง ใช้ของดีที่ตนมีอยู่นั้นให้ถูก ให้ไปที่ ๆ เราอยากไป ไม่ไปที่ ๆ เราไม่อยากไป และศีลก็ตาม สมาธิก็ตาม ปัญญาก็ตาม อยู่ที่ตัวเราทั้งหมด ศีลไม่ได้อยู่ที่พระ อยู่ที่วัด ศีลอยู่ที่ตัวเราแล้ว สมาธิอยู่ที่เราแล้ว ปัญญาอยู่ที่เราแล้ว สติอยู่ที่เราแล้ว ที่พูดว่าธรรมชาติให้ของดีเรามา ทุกคนเราให้มาเหมือนกันหมด อยู่ที่เราจะใช้ถูกหรือใช้ผิด อยู่ที่เราจะใช้พาตัวเราไปหาที่ ๆ เราปรารถนา หรือจะพาตัวเราไปในที่ ๆ เราไม่ควรปรารถนาจะไป

ที่ว่าศีลอยู่ที่เราแล้วนั้น อธิบายว่า ศีลนั้นเป็นคำพระ คือเป็นคำพระพุทธเจ้า ถ้าเป็นคำไทย ก็คือปกติ คนเราเกิดมามีปกติของความเป็นคนอยู่ด้วยกันทั้งนั้น พระพุทธเจ้าสอนให้รักษาปกติของความเป็นคนไว้ให้ได้ ปกติของความเป็นคน ก็คือปกติกาย อย่าใช้กายผิด ใช้กายให้เป็นปกติ ปกติวาจา ใช้วาจาให้เป็น อย่าใช้วาจาผิด นี้ศีลข้อแรก บัณฑิตท่านกำหนดปกติของคนไว้ ๕ เรื่อง ที่เรียกว่า ศีล ๕ ปกติของคนนั้นไม่ทำร้ายกัน ปกติของคนนั้น ไม่ถือเอาของ ๆ คนอื่นที่ไม่ใช่ของตนเอง ปกติของคนนั้น ไม่สำส่อนทางเพศ นั้นคือ ปกติของคน ถ้าทำในสามเรื่องนี้ เรียกว่าผิดปกติ อยู่ที่เราแล้ว ไม่ใช่อยู่ที่วัด ไม่ใช่อยู่ที่พระ ไม่พูด ไม่ใช้วาจาผิด ไม่พูดหลอกลวงเขา ไม่พูดด่าว่าเขา ให้เขาเจ็บใจ ไม่ยุยงให้เขาแตกสามัคคี ไม่พูดเลวร้ายเป็นปกติของคน ถ้าทำผิดสี่อย่างนี้ ผิดปกติของคน ไม่เอาของมึนเมามาใส่ตัวเองให้เสียสติสัมปชัญญะ คนรับประทานเหล้า เราก็เสียปกติ อันนี้ทั้งศีลอยู่ที่เราแล้ว ข้อแรกที่พระพุทธเจ้าท่านสอน ให้รักษากาย วาจา ของตัวเองให้เป็นปกติ ถ้ารักษาให้เป็นปกติแล้ว ถามว่าจะไปหาความสุขความเจริญไหม หรือจะไปที่อื่น ถ้าทำผิดปกติก็มันจะไปหาความสุขความเจริญหรือจะไปที่อื่น นี้คิดได้ ข้อแรกที่พระพุทธเจ้าท่านสอนศีล

ข้อสองสมาธิ สมาธินั้นก็เป็นคำพระอีก เป็นคำภาษาไทยแปลว่า การตั้งใจ ใจของเราก็มีแล้ว ที่พูดเมื่อกี้นี้ว่าธรรมชาติให้ใจเรามา ซึ่งเป็นของสำคัญสำหรับมาคิด เพื่อจะทำถูก พูดถูก แต่ว่าเราไม่ค่อยตั้งใจของเราไว้ พระพุทธเจ้าสอนให้ตั้งใจของเราให้ดี ๆ เพื่อจะใช้กายให้ถูก ใช้วาจาให้ถูก การตั้งใจของเรานั้น ภาษาพระท่านเรียกว่า สมาธิ ไม่ใช่นั่งขัดสมาธิหลับตาอย่างที่เราปฏิบัติ อันนั้นเป็นการฝึก แต่สมาธินั้นเป็นของจำเป็นในอิริยาบถทุกอย่าง จะทำอะไรเราก็ต้องตั้งใจทำ การตั้งใจของเราในการทำ นั้นคือสมาธิในชีวิตประจำวัน จะเดินก็ตั้งใจเดิน จะรับประทานก็ตั้งใจรับประทาน จะทำอะไรทุกอย่างตั้งใจ จะพูดตั้งใจพูด จะทำตั้งใจทำ นั้นคือสมาธิ แต่ว่าเพราะคนเราคบกับคนชั่วอย่างที่พูดเมื่อกี้นี้ เราจึงตั้งใจผิด ตั้งใจมันมีตั้งใจถูกตั้งใจผิด คบคนชั่วตั้งใจผิด คบคนดีตั้งใจถูก แล้วทำอย่างไรถึงจะตั้งใจถูก ก็ทรงสอนให้เอาปัญญาออกมาใช้ ข้อที่สาม ปัญญาแปลว่า ความสำนึกรู้ผิดถูกมีอยู่ด้วยกันทุกคน ตั้งใจอย่างนี้ผิด ตั้งใจอย่างนี้ถูก ตั้งใจทำร้ายเขานี้ผิด ตั้งใจไม่ทำร้ายเขานี้ถูก อันนี้รู้กันทุกคน ปัญญาที่พระพุทธเจ้าสอน ไม่ใช่ความรู้ สิ่งที่เราศึกษาเล่าเรียนมานั้นโบราณท่านเรียกว่า ความรู้ ไม่ใช่ปัญญา สิ่งที่ชาวโลกเรียกว่าบัณฑิตนั้น ไม่ใช่บัณฑิตของพระพุทธเจ้า บัณฑิตของพระพุทธเจ้าคือ ท่านผู้ที่เอาความรู้ที่ธรรมชาติให้มานั้นมาใช้ เอาปัญญาที่ธรรมชาติให้มานั้นมาใช้ ที่ท่านเรียกว่า สชาติปัญญา ปัญญาที่มาพร้อมกับเราเกิด คือความสำนึกรู้ผิดถูก ได้แก่มโนธรรม และปัญญานั้นจะพอกพูนด้วยเอาออกมาใช้ ผ่านการฟัง การคิด การทดลอง ปัญญาในการศึกษาเล่าเรียนมานั้น ท่านเรียกว่าความรู้ โบราณท่านว่า ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด ก็เพราะว่ามีแต่ความรู้ แต่ว่าไม่ได้เอาปัญญามาใช้ ความรู้นั้น อาจจะเป็นอันตรายแก่ตนเองก็ได้ ถ้าใช้ความรู้ผิด แต่ว่าถึงมีปัญญา คนก็ไม่เอา ไม่เอามาใช้ เพราะฉะนั้น ท่านจึงสอนให้เอาสติมาคุม สติก็มีอยู่แล้วอย่างที่พูด เอาสติมาคุม ว่า สตินั้นเหมือนกับหางเสือ หางเสือที่ค่อยคัดให้เราไปในทางที่ถูก ไม่ไปในทางที่ผิด คอยคุม

ทั้งหมดที่พูดมาโดยย่อนี้ ก็เพื่อจะให้ท่านเข้าใจว่า หลักคำสอนในพระศาสนาที่พระพุทธเจ้าทรงแนะนำสั่งสอนนั้น สั่งสอนให้เราดูแลตัวเอง โดยใช้ของดีที่เรามีอยู่แล้วนั้นให้ถูก ของดีที่ธรรมชาติให้มา ก็คือใช้กายให้ถูก ใช้วาจาให้ถูก ใช้ใจให้ถูก ด้วยการเอาปัญญามาใช้ สติมาคุม เพื่ออะไร เพื่อให้เราไปในที่ ๆ เราปรารถนาจะไป คือความสุขความเจริญในชีวิตทั้งนั้น

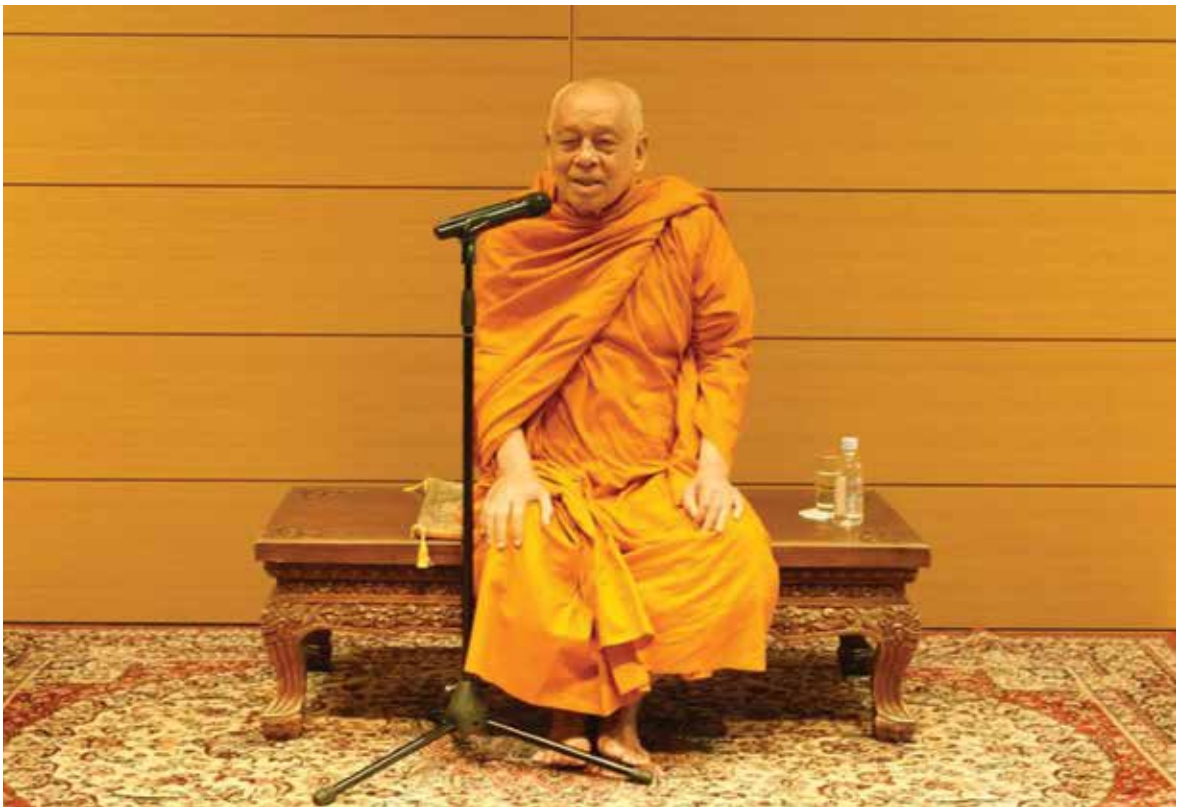
ในโอกาสที่มาพบกับท่าน ในฐานะที่อาตมาเป็นสาวกของพระพุทธเจ้า ก็มีหน้าที่ ๆ จะพูด จะเรียกว่าสัมโมทนียกถาก็ได้ พูดให้บันเทิงใจ พูดให้เข้าใจ ว่าพระศาสนานั้น จะเป็นอย่างไรในชีวิต ใช้อย่างไรในชีวิต และที่พูดว่าเราเป็นชาวโลก ไม่ใช่ชาวไทยก็เพราะว่า คำสอนใจพระศาสนานั้น เป็นประโยชน์แก่ชาวโลก ไม่ใช่ชาวไทย ไม่ใช่ชาวพุทธ ชาวอะไรก็แล้วแต่เป็นประโยชน์ทั้งนั้น

ขอเจริญพรทุกท่าน ขอให้ทุกท่านใช้ของดีที่เรามีนั้น ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และเมื่อทุกคนใช้ของดีให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองแล้ว ผลคือความสุขความเจริญนอกจากมีแก่ตนเองแล้วมีประโยชน์กับชาวโลก เพื่อนร่วมโลกทั้งหลายก็จะมีความสุขความเจริญด้วย ขอขอบคุณทุกท่าน

- เมื่อกล่าวสัมโมทนียกถาจบลงแล้ว ท่านทูตบรรณสาน ได้อาราธนาศีล และรับศีล ๕ แล้วกล่าวคำถวายสังฆทานพร้อมเพรียงกัน และถวายจตุปัจจัยแด่เจ้าประคุณสมเด็จฯ พระสงฆ์ทั้งนั้นอนุโมทนา เป็นเสร็จพิธี
- จากนั้นท่านทูตและเจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตขอโอกาสถ่ายภาพ และรับมอบของที่ระลึกจากเจ้าประคุณสมเด็จฯ ซึ่งเป็นพระกริ่งชัยวัฒน์อุดมสมบูรณ์ที่เหลี่ยมไว้แล้วและคล้องเชือกไว้แล้วด้วย แต่ก่อนที่จะแจกพระกริ่ง เจ้าประคุณสมเด็จได้ปรารภธรรมเพิ่มเติมอีกว่า

เมื่อมีการแจกพระ น่าจะต้องพูดหน่อย คือการมาญี่ปุ่นในครั้งนี้ได้ไปตามวัดต่าง ๆ เห็นว่าคนไปวัดกันเยอะ ก็ดูแล้วไปวัด จะเอาอะไร คนไทยก็เหมือนกัน ไปวัดไปเอาอะไร น่าจะถามตัวเอง คือไปแล้วได้อะไร เอาละเราเป็นชาวพุทธ เอาปัญญามาใช้ ปัญญาที่พูดเมื่อกี้นี้ อย่าไปเอาความศักดิ์สิทธิ์ ไม่รู้ว่าศักดิ์สิทธิ์คืออะไร แล้วมันได้หรือไม่ ไปเอาความศักดิ์สิทธิ์ แล้วถามความศักดิ์สิทธิ์คืออะไร ไม่มีใครรู้ แล้วถามว่าได้หรือไม่ ก็จะตอบกลับมาว่า ไม่ทราบ เพราะฉะนั้น ความศักดิ์สิทธิ์นั้นแปลว่าความสำเร็จ และความสำเร็จนั้น เป็นผล จะมีได้ก็ด้วยการไปสร้างเหตุ

ในหลักของพระพุทธเจ้าท่าน ทุกอย่างมันมีเหตุทั้งนั้น ถ้าเราไม่สร้างเหตุเราเอาแต่ผล มันจึงไม่ได้ ไม่ได้อะไรที่นี้การแจกพระก็เอาศักดิ์สิทธิ์อีกก็น่าจะไม่ได้ เพราะฉะนั้น เมื่อมีพระแล้ว ก็เอาคำสอนของพระนั้นไปปฏิบัติ หรือเอาคุณของพระนั้น ไปสร้างให้เกิด พระคือพระพุทธเจ้านั้น ท่านมีคุณที่บัณฑิตสรุปใหญ่ ๆ ไว้สามอย่าง สามเรื่อง คือ ๑ มีพระปัญญา ได้แก่ความเฉลียวฉลาดรอบรู้ในเรื่องที่ควรรู้ ไม่ใช่ความรู้ ปัญญานี้ไม่ใช่ความรู้ ความรู้นั้นไม่ใช่ปัญญา คนที่มีความรู้มาก ๆ นั้นเข้าคุกเยอะ ถามคนเข้าคุกว่ามีปัญญาไหม ไม่มี เขาเอาความโง่มาใช้ มีความรู้แล้วเอาความโง่มาใช้ ก็พาตัวเองไปเข้าคุก เขารู้ช่องละเอียดนะ ทางเข้าคุกนี้ เราบางทีไม่รู้หรอก เดินไปตรง ๆ ทางที่เขาเดินไป แต่คนมีความรู้นั้น สามารถไปทางอ้อมได้ ไปเข้าคุก อันนี้เรียกว่าไม่เอาปัญญามาใช้ เพราะฉะนั้น มีพระแล้วให้เอาปัญญามาใช้ เพราะพระท่านมีของดี ๓ ข้อ ๑ มีปัญญา ได้แก่ความรอบรู้เฉลียวฉลาด ที่จะรักษาตัวเองไม่ให้เดินไปในที่ ๆ เราไม่อยากไป นั่นข้อแรก มีพระแล้วต้องมีปัญญา แต่ว่าปัญญานั้นไม่เชื่อว่าไม่มี ทุกคนมีอยู่แล้วอย่างที่พูดเมื่อกี้นี้ เอามาใช้ ใช้ปัญญา ข้อ ๒ มีความบริสุทธิ์ คือใจสะอาด ใจของเรามีแล้ว ทำใจให้สะอาด มีพระแล้วต้องทำใจให้สะอาด อย่าทำให้ให้สกปรก เอาย่อ ๆ ก็แล้วกันนะ ใจสะอาดอย่างไร เหมือนร่างกายเราสกปรกแล้วเราอาบน้ำทำความสะอาด ใจก็หัดอาบน้ำใจเสียให้สะอาดบ้าง มีพระแล้วก็ต้องล้างใจ เอาคุณพระไปเป็นข้อคิด ข้อปฏิบัติ ๑ มีปัญญา เอาปัญญามาใช้ ๒ มีความสะอาดใจ ทำใจของเราให้สะอาด อยู่ที่ตัวเราทั้งนั้น ไม่ได้อยู่ที่ใคร ๓ มีพระกรุณา คนเราไม่ได้อยู่ในโลกนี้คนเดียว อยู่คนเดียวคงไม่ได้หรอก มันต้องอยู่กับคนอื่น เมื่ออยู่กับเขา ก็ต้องเอื้อเขา ไม่ใช่เอื้อแต่เรา เพลงอะไรที่เขาร้อง จะอยู่สองคนกับคุณ ปิดประตูปิดหน้าต่างหมด จะอยู่สองคน ให้อยู่สักวันหนึ่ง จะลองดูซิ ได้ไหม อยู่ไม่ได้หรอก มันต้องมีเพื่อน มีคนอื่นอยู่ด้วย เพราะฉะนั้น ต้องเอื้อเขา อย่าไปเห็นแก่ตัว เห็นแก่คนอื่นด้วย ๓ อย่าง

- แล้วเจ้าประคุณสมเด็จฯ ก็ได้ถามเจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตว่า ที่ว่ามา ๓ อย่าง มีอะไรบ้าง เจ้าหน้าที่ผู้นั้นก็สามารถตอบได้ถูกต้อง เจ้าประคุณสมเด็จฯ จึงได้กล่าวว่า “สมควรมีพระ” ทำให้ทุกคนได้หัวเราะกัน และได้แจกพระกริ่งชัยวัฒน์อุดมสมบูรณ์ให้กับเจ้าหน้าที่ทุกคนอย่างทั่วหน้า
- เสร็จแล้วทางทูตบรรสานให้เจ้าหน้าที่ของสถานเอกอัครราชทูตและรถของสถานเอกอัครราชทูต ไปส่งเจ้าประคุณสมเด็จฯ ที่สนามบินนานาชาตินาริตะ เพื่อเดินทางกลับประเทศไทยโดยเครื่องบินของสายการบินไทยเที่ยวบินที่ TG 677 ออกจากนาริตะ เวลา ๑๗.๒๕ น. และถึงสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิในเวลา ๒๑.๕๕ น.

ข้อสรุปผลการไปปฏิบัติศาสนกิจ ณ ประเทศญี่ปุ่นของสมเด็จพระวันรัต

๑. สมเด็จพระวันรัต เดินทางออกจากกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๑ และเดินทางกลับถึงกรุงเทพฯ วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๑ รวมเวลาที่ไปปฏิบัติศาสนกิจที่ประเทศญี่ปุ่น ๕ วัน

๒. ได้เดินทางไปเยือนเมืองต่าง ๆ ของประเทศญี่ปุ่น คือ โอซาก้า นารา เคียวโตะ ฮิเมจิ นาโงย่า และโตเกียว

๓. ได้ไปเยี่ยมวัดและสถานที่สำคัญต่าง ๆ คือ

๓.๑ วัดโทไดจิ วัดหลวงพ่อโตแห่งนารา มรดกโลก

๓.๒ วัดเบียวโดอิน วิหารพระอมิตาภพุทธเจ้าที่ปรากฏอยู่บนเหรียญ ๑๐ เยน มรดกโลก

๓.๓ ศาลเจ้าโอกาซากิ ศาสนสถานที่สำคัญของศาสนาชินโต

๓.๔ วัดซันจูซันเก็นโด วัดที่มีเจ้าแม่กวนอิม ๑๐๐๑ องค์

๓.๕ วัดนิตไทยจิ หรือ วัดญี่ปุ่น – ไทยที่นาโงย่า

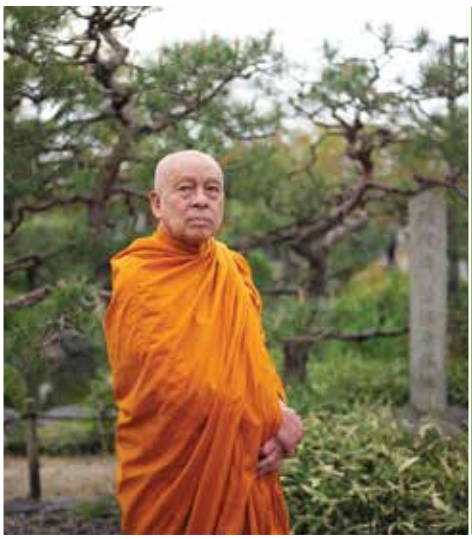
๓.๖ โอไดบะ เทพีสันติภาพจำลอง ที่เมืองโตเกียว

๓.๗ ภูเขาทาคาโอะ ศาสนสถานที่สำคัญของศาสนาชินโต ชานเมืองโตเกียว

๓.๘ สำนักงานพุทธสมาคมแห่งญี่ปุ่น (Japanese Buddhist Federation) ที่เมืองโตเกียว

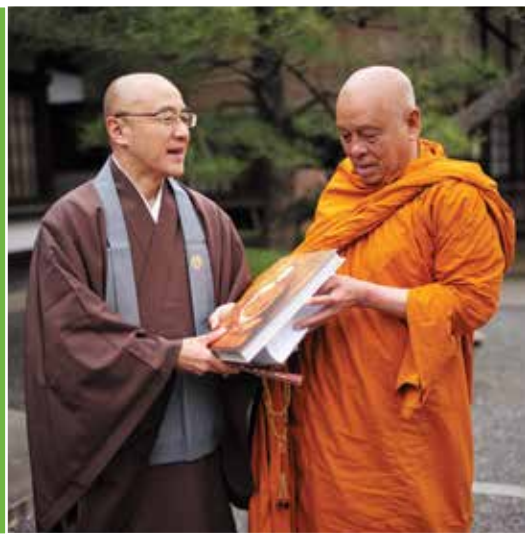
๓.๙ วัดโซโจจิ วัดศูนย์กลางของพุทธศาสนานิกายโจโดซุ ที่เมืองโตเกียว

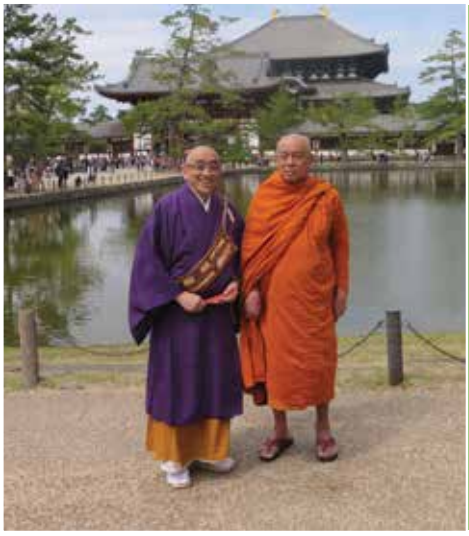
๓.๑๐ ทำเนียบสถานเอกอัครราทูตไทย ณ กรุงโตเกียว

สมเด็จพระวันรัต ปฏิบัติศาสนกิจ ณ ประเทศญี่ปุ่น

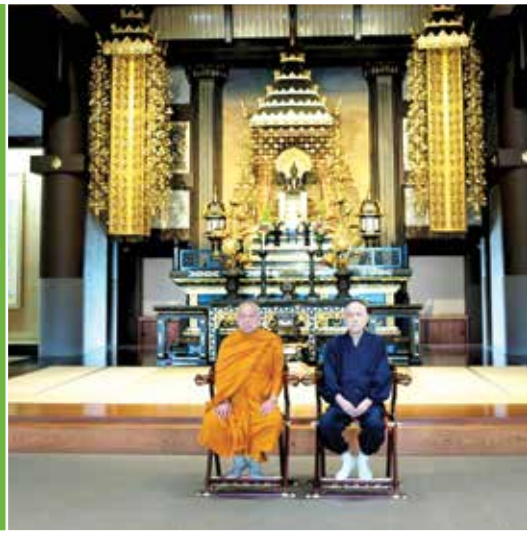
สมเด็จพระวันรัต และ พระเซย์กิ โยโกะอิ (Seiki Yokoi) เจ้าอาวาสวัดเบียวโออิน

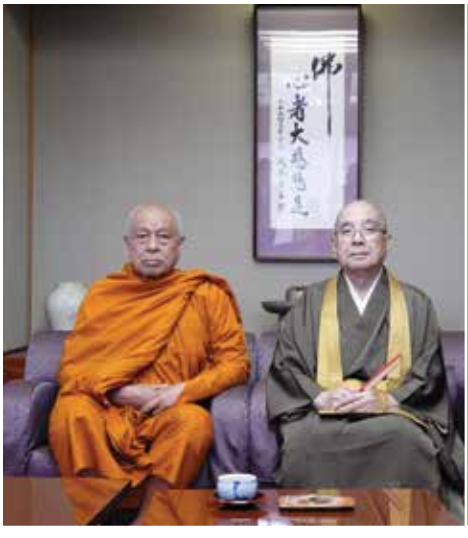

สมเด็จพระวันรัต และพระฟุมน ซาคาวา (Fumon Sagawa) เจ้าอาวาสแห่งวัดโทไดจิ

สมเด็จพระวันรัต และพระซูมิ ฮิโรอากิ (Sumi Hiroaki) เจ้าอาวาสวัดนิตไทยจิ

สมเด็จพระวันรัต และ ท่านสังฆนายกยากิ กิสโย (Archbishop Yagi Kisyo) สังฆนายกแห่งพุทธศาสนานิกายโจโดชู และเจ้าอาวาสวัดโชโจจิ

สมเด็จพระวันรัต และพระโยชิฮารุ โทมัดสึ (Yoshiharu Tomatsu) กรรมการบริหารพุทธสมาคมแห่งประเทศญี่ปุ่น

๔. ได้พบปะกับพระสงฆ์ระดับสังฆนายก เจ้าอาวาส และที่มีบทบาทสำคัญต่าง ๆ เช่น ประธานยุวพุทธิกสมาคมแห่งญี่ปุ่น เจ้าอาวาสวัดโทไดจิ วัดเบียวโดอิน วัดนิตไทยจิ กรรมการบริหารพุทธสมาคมญี่ปุ่น รองประธานองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก สังฆนายกนิกายโจโดซุ และนักวิชาการญี่ปุ่น ที่เชี่ยวชาญในเรื่องคัมภีร์ใบลานของไทย เป็นต้น

๕. ได้ไปศึกษาพระพุทธศาสนาในประเทศญี่ปุ่น วิถีชีวิตของชาวพุทธญี่ปุ่น ศาสนสถานของศาสนาชินโต และได้ไปศึกษาวัดนิตไทยจิอย่างละเอียด ซึ่งเป็นวัดสัญลักษณ์ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ญี่ปุ่น

๖. การไปปฏิบัติศาสนกิจในครั้งนี้ ได้ทำให้กระชับความสัมพันธ์ทางสหธรรมิกภาพระหว่างคณะสงฆ์ไทยและญี่ปุ่นอย่างมาก ทำให้เข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น ก่อให้ศาสนสัมพันธ์ระหว่างไทย-ญี่ปุ่นแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น

Todaiji
NARA

พระเจ้าหน้าที่วัดโทได ถวายการต้อนรับสมเด็จพระวันรัต พาดูรอบวัดใหญ่แห่งบุรพทิศ หรือ โทไดจิ และวิหารไม้ที่ใหญ่ที่สุดในโลก (ไดพุทธสึเดน) และอาราธนาขึ้นถวายธูปและดอกไม้ เป็นกรณีพิเศษ ที่ฐานชุกชีของหลวงโตพระไวโรจนไดพุทธสึ พระประธานทองสำริดที่ใหญ่ที่สุดในโลก (สูง ๑๔.๙๘ เมตร น้ำหนักรวม ๕๐๐ ตัน) และเก่าแก่ที่สุด คือ หล่อเสร็จเมื่อ พ.ศ. ๑๒๙๔ เป็นวัดมรดกโลก

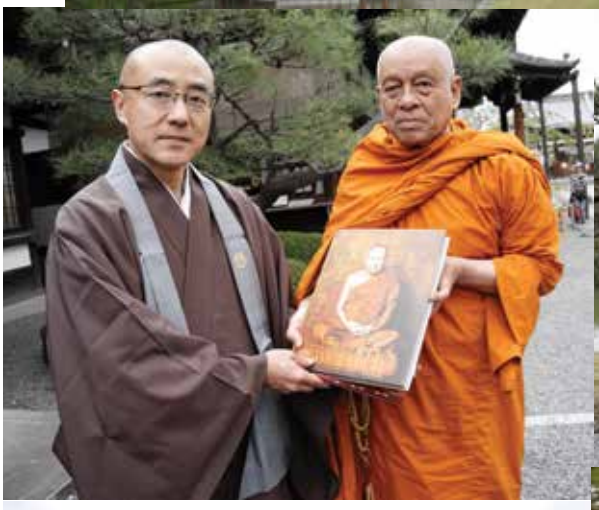
Byodoi KYOTO

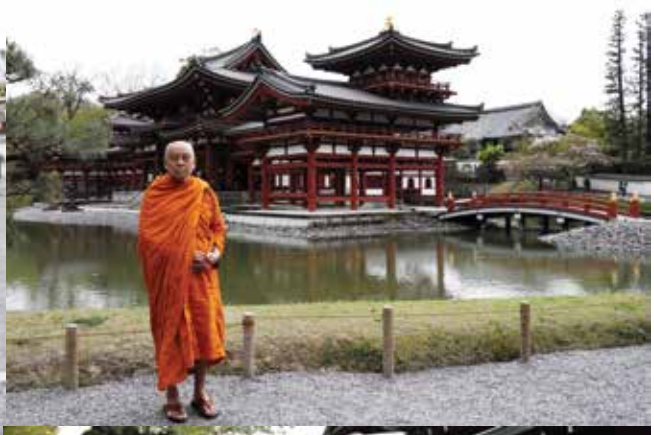

สมเด็จพระวันรัต ได้รับการถวายต้อนรับจากเจ้าอาวาสวัดเบียวโดอิน

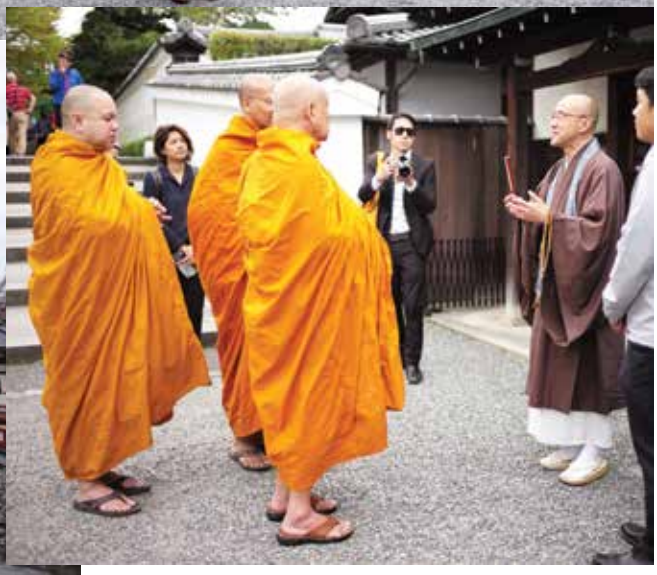
วัดเบียวโดอิน ตั้งอยู่ในเมืองอุจิ จังหวัดเคียวโตะ สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๑๕๔๑ ในสมัยเฮอัน อาคารที่มีชื่อเสียงที่สุดในวัดคือ ศาลาหงส์ หรือศาลาอมิตาภะ สร้างขึ้นใน พ.ศ. ๑๕๙๖ วัดเบียวโดอินได้รับการบันทึกเป็นมรดกโลก โดยเป็นส่วนหนึ่งของอนุสาวรีย์ทางประวัติศาสตร์แห่งเมืองเคียวโตะ ภาพของวิหารปรากฏบนด้านหลัง เหรียญ ๑๐ เยน พระอมิตาภพุทธ สูง ๒.๙๘ เมตร แกะด้วยไม้สนญี่ปุ่นต้นเดียว

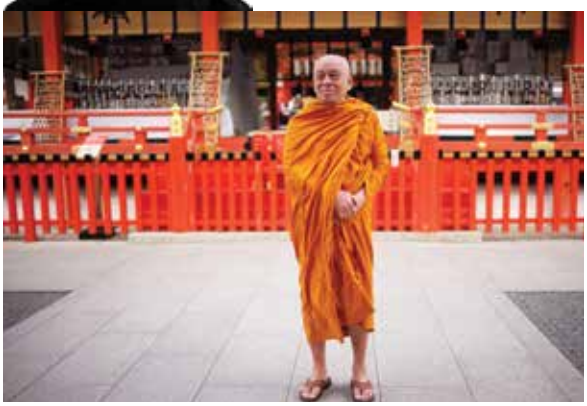

Fushimi Inari Taisha KYOTO

ระหว่างทางไปโคียวโตะ สมเด็จพระวันรัต ได้แวะเยือนศาลเจ้าฟุชิมิ อินาริ ซึ่งเป็นศาลเจ้าชินโต ตามความเชื่อโบราณของญี่ปุ่น บริเวณแห่งนี้มีภูเขาซึ่งมีเทพองค์หนึ่งนามว่า “อินาริ” สถิตอยู่ เทพอินาริเป็นเทพเจ้าแห่งธัญพืช ตัวแทนของความอุดมสมบูรณ์สำหรับการเก็บเกี่ยวข้าวรวมไปถึงพืชผลไร่นาต่าง ๆ เทพองค์นี้มักมีจิ้งจอกเป็นสัตว์คู่กาย เราจึงสามารถเห็นรูปปั้นจิ้งจอกมากมายทั้วบริเวณนี้ ศาลเจ้าฟุชิมิอินาริ อยู่ภายใต้พระราชูปถัมภ์ของจักรพรรดิ์มุระกะมิ ใน พ.ศ. ๑๕๐๘

จุดเด่นของศาลเจ้านี้ มีเสาโทะริอิที่มีมากมายรอบภูเขาเป็นจำนวนหลายหมื่นต้น

Okazaki KYOTO

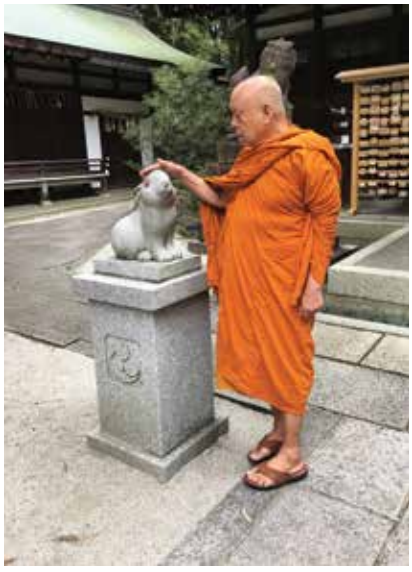

สมเด็จพระวันรัต ได้เยือนศาลเจ้าโอกาซากิ ซึ่งเป็นศาลเจ้าทางศาสนาชินโตที่เก่าแก่ สร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๑๓๓๗ และชาวบ้านเชื่อกันว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ เป็นศาลที่มีความสำคัญของเมืองเคียวโตะ เป็นศาลเจ้าที่ผู้คนชอบไปทำพิธีแต่งงานกัน โดยเชื่อว่า ศาลเจ้านี้มีความศักดิ์สิทธิ์ทางด้านการให้กำเนิดที่ปลอดภัย สัญลักษณ์สำคัญของศาลเจ้านี้คือ เทพเจ้ากระต่าย ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของการเจริญพันธุ์และเป็นสัตว์รับใช้ของเทพกามิ เทพประธานของศาลเจ้านี้

Sangusangendo KYOTO

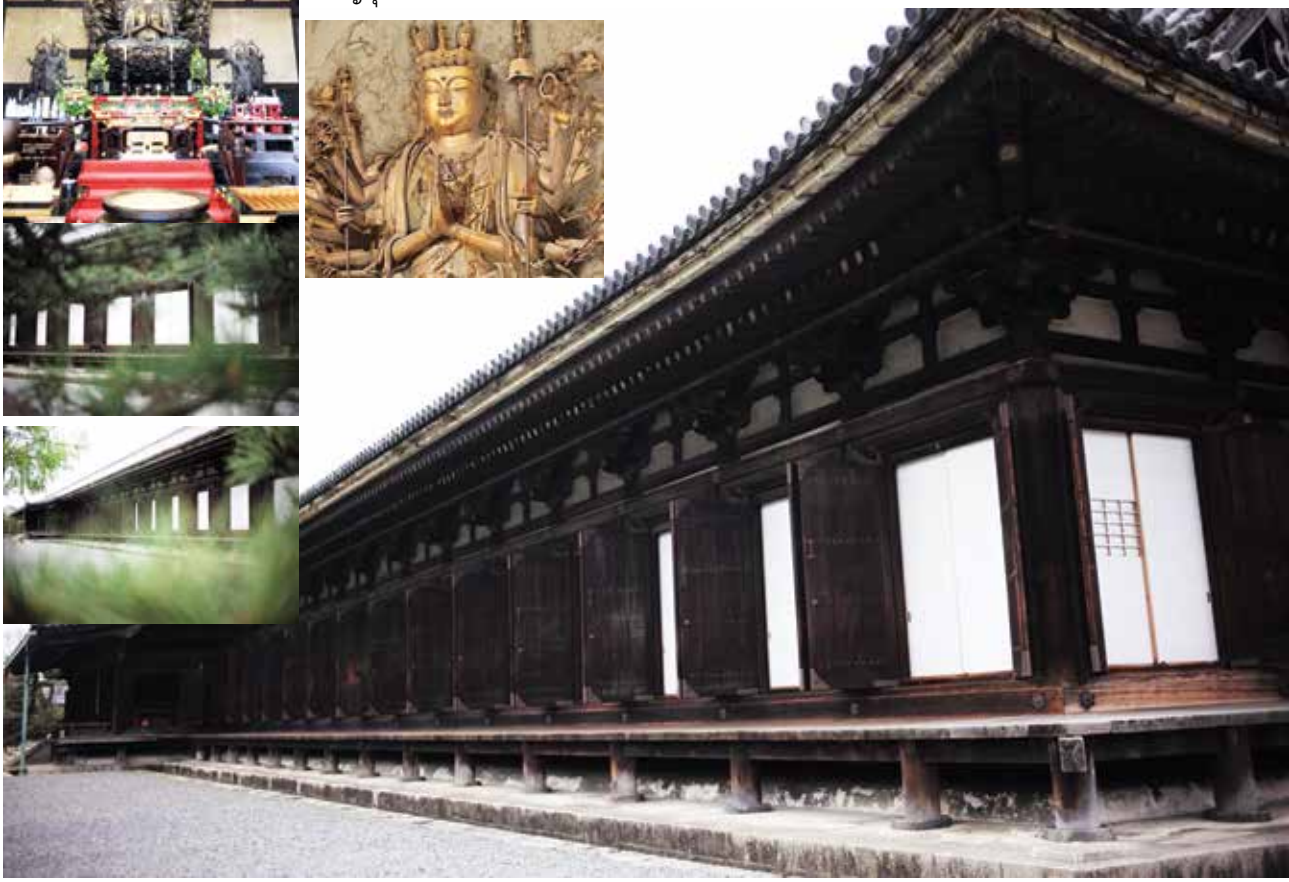

ในเมืองเคียวโตะ สมเด็จพระวันรัต ได้ไปเยือนวัดซันจูซันเก็นโด หรือวัดพระโพธิสัตว์สหัสภุชสหัส เนตรอวโลกิเตศวร ๑๐๐๑ องค์ ที่สร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๑๗๐๗ วัดนี้ถูกบันทึกขึ้นเป็นมรดกแห่งชาติญี่ปุ่น รูปพระโพธิสัตว์ทั้งหมดเป็นรูปแกะสลักจากไม้สนญี่ปุ่น ตัววิหารสร้างโดยไม้มีความยาวถึง ๑๒๐ เมตร

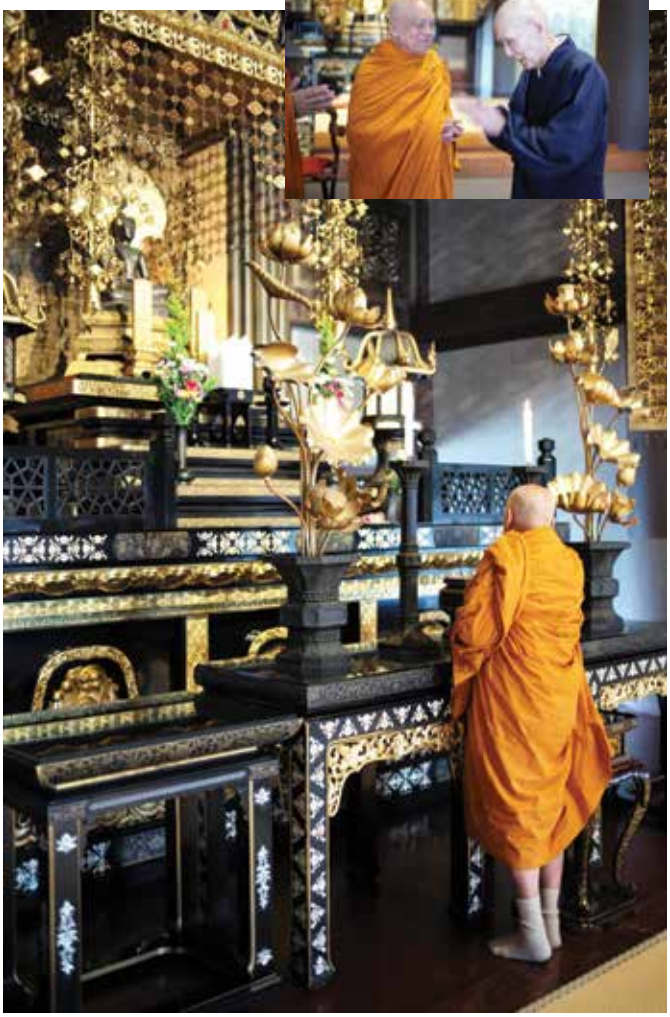
NITTAIJI Nagoya

สมเด็จพระวันรัต ได้เดินทางโดยรถไฟชินคันเซ็นไปยังเมืองนาโงย่า เพื่อเยือนกระชับสหธรรมิกภาพระหว่างคณะสงฆ์ไทย-ญี่ปุ่น ที่วัดนิตไทย หรือวัดไทย-ญี่ปุ่น ที่สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๗ สัญลักษณ์พุทธศาสนสัมพันธ์ระหว่างไทย-ญี่ปุ่นตั้งแต่ยุคสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕

เมื่อเดินทางไปถึงที่วัดสมเด็จพระวันรัตได้รับการต้อนรับจากเจ้าอาวาสพระซึมิ ฮิโรอากิ อายุ ๘๕ ปี และนักวิชาการใบลานไทยของญี่ปุ่น

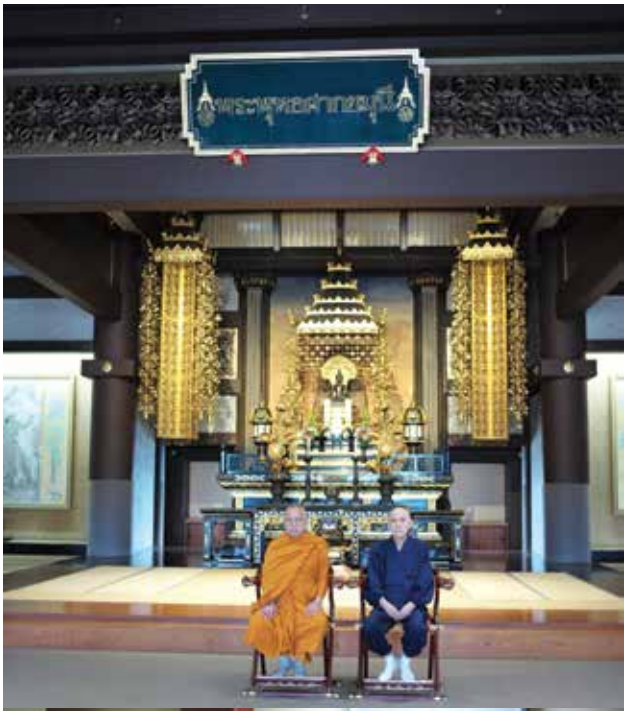

NITTAIJI Nagoya

วัดแห่งนี้สร้างขึ้นมาเพื่อประดิษฐาน พระบรมสารีริกธาตุ ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้พระราชทานให้เพื่อเป็นมิ่งขวัญของชาวพุทธในญี่ปุ่นในปี พ.ศ. ๒๔๔๓

นอกจากนี้ยังได้พระราชทานพระพุทธรูปสำริดอายุกว่าหนึ่งพันปี พระพุทธบาทจำลอง คัมภีร์ใบลาน และสิ่งของที่ใช้ในพิธีกรรมทางพุทธศาสนาอีกส่วนหนึ่งให้ด้วย หลังจากได้รับพระราชทานของสำคัญมากมายญี่ปุ่นจึงได้สร้างวัดนี้ขึ้นใหม่เพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุขึ้นในเมืองนาโงย่า และตั้งชื่อวัดนี้ว่า “นิตไทยจิ” ซึ่ง คำว่า “นิ” มาจากคำว่า นิฮง หรือ ญี่ปุ่น ไทย มาจากคำว่า ประเทศไทย และ “จิ” แปลว่า วัด (เดิมจึงชื่อ วัดนิตเซนจิเพราะสมัยนั้นประเทศเราชื่อสยาม)

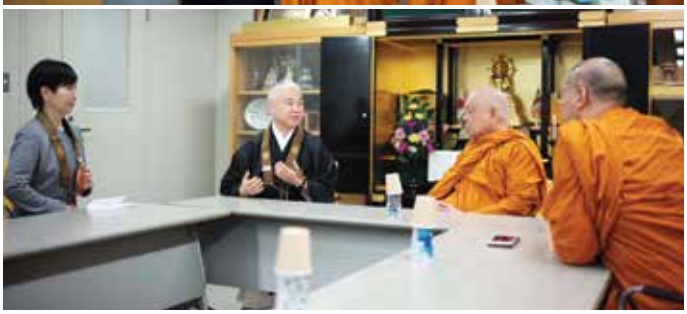

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐ เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติแสดงความกตัญญูกตเวทิตา วัดนิตไทยได้ประดิษฐานพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ซึ่งทางวัดได้กราบบังคมทูล สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานเปิด พระบรมราชานุสาวรีย์ดังกล่าว

วัดนี้เป็นสัญลักษณ์ทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญยิ่งของญี่ปุ่น เพราะเป็นวัดที่รวมนิกายต่าง ๆ ของญี่ปุ่น เป็นหนึ่งเดียว ตามพระ บรมราชโองการของรัชกาลที่ ๕ ที่ทรงมีพระราชประสงค์ให้เกิดความสามัคคีในหมู่นิกายต่าง ๆ ของพุทธศาสนาในญี่ปุ่น

公益財団法人
全日本仏教会
WFB（世界仏教徒連盟）日本センター

JBF
(Japan Buddhist Federation)
TOKYO

Zojoji
TOKYO

พุทธสมาคมแห่งประเทศญี่ปุ่น

ตามสถิติแห่งชาติญี่ปุ่น ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ประเทศญี่ปุ่นมีพุทธศาสนิกชนราว ๙๖ ล้านคน ซึ่งขึ้นกับวัดต่าง ๆ กว่า ๗๕,๐๐๐ วัด ประกอบไปด้วย ศูนย์พุทธปูชนียสถาน และวัดธรรมทูตจากพุทธศาสนานิกายหลักต่างๆ จากต่างประเทศในประเทศญี่ปุ่น

พุทธสมาคมแห่งญี่ปุ่น หรือ สหพันธ์พุทธศาสนิกชนแห่งญี่ปุ่น (Japan Buddhist Federation) เป็นองค์กรสูงสุดองค์กรเดียวของพุทธศาสนาหลักของประเทศญี่ปุ่น ประกอบไปด้วยผู้แทนของพุทธศาสนานิกายหลักต่าง ๆ และพุทธสมาคมประจำจังหวัดต่าง ๆ และกลุ่มชาวพุทธอื่น ๆ รวม ๕๙ นิกายหลักของประเทศญี่ปุ่น พุทธสมาคมญี่ปุ่นมีสมาชิกรวมจาก ๑๐๔ องค์กรพุทธในญี่ปุ่น ครอบคลุมองค์กรพุทธศาสนิกชนรวม ๙๐ เปร์เซนต์ของประเทศญี่ปุ่น

พุทธสมาคมแห่งญี่ปุ่นถือกำเนิดจาก “พุทธศาสนสัมพันธ์” ซึ่งก่อตั้งขึ้นมาเพื่อต่อต้านรัฐบาลที่ควบคุมศาสนาใน พ.ศ. ๒๔๔๓ ต่อมาได้พัฒนาไปเป็น “สันนิบาตพุทธศาสนิกชนแห่งญี่ปุ่น” (Buddhist Confederation of Japan) และได้พัฒนาจนเป็น พุทธสมาคมแห่งญี่ปุ่นอย่างปัจจุบัน ซึ่งได้สถาปนาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐

พุทธสมาคมแห่งญี่ปุ่นเป็นสมาชิกกรมการศาสนาแห่งญี่ปุ่น ซึ่งประกอบด้วยสหพันธ์ต่าง ๆ ของศาสนาชินโต พุทธศาสนาศาสนาคริสต์ และลัทธิศาสนาใหม่ ๆ ฉะนั้น ภาระกิจสำคัญของพุทธสมาคมนอกจากจะจัดกิจกรรมประสานความสามัคคีในหมู่พุทธศาสนิกชนด้วยกันแล้ว ยังต้องสนองนโยบายรัฐบาลในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างศาสนาต่าง ๆ และทำสาธารณประโยชน์ ทั้งในระดับรัฐบาลท้องถิ่นและรัฐบาลแห่งชาติ พุทธสมาคมแห่งญี่ปุ่นยังเป็นภาคีสมาชิกขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ที่มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนระหว่างพุทธศาสนิกชนในนานาอารยประเทศ โดยทำหน้าที่เป็นผู้แทนพุทธศาสนาเดียวของประเทศญี่ปุ่น

ในวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ พุทธสมาคมแห่งญี่ปุ่นได้มีโอกาสกราบเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ณ วัดบวรนิเวศวิหาร โดยการนิมนต์ของสำนักงานใหญ่องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ทางพุทธสมาคม แห่งประเทศญี่ปุ่นได้กราบอาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จฯ เยือนพุทธสมาคมแห่งประเทศญี่ปุ่น เพื่อให้ความสัมพันธ์ทางสหธรรมิกภาพที่มีอยู่ระหว่างคณะสงฆ์ไทยและญี่ปุ่นมีความมั่นคงและยั่งยืน

สืบเนื่องจากนั้นมา สมเด็จพระวันรัตได้รับอาราธนานิมนต์จากพุทธสมาคมแห่งประเทศญี่ปุ่น เยือนประเทศญี่ปุ่น เพื่อกระชับความสัมพันธ์ทางสหธรรมิกภาพระหว่างคณะสงฆ์ไทยและคณะสงฆ์ญี่ปุ่น พร้อมทั้งไปเยือนวัดทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญ ๆ ในประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ ๔ – ๙ เมษายน ๒๕๖๑

ในการไปปฏิบัติศาสนกิจในครั้งนี้ ทางพุทธสมาคมญี่ปุ่นได้จัดให้ไปเยือนวัดโทไดจิและวัดเบียวโอออิน ในเมืองเคียวโตะ พร้อมกับจัดให้มีปฏิสันถารกับเจ้าอาวาสวัดทั้งสองวัด วัดทั้งสองถือว่าเป็นวัดที่เก่าแก่และมีบทบาทสำคัญมากของประเทศญี่ปุ่นด้วยเป็นวัดที่ทางยูเนสโกประกาศให้เป็นมรดกโลก

ที่โตเกียวเอง ได้อาราธนาสมเด็จพระวันรัตเยือนสำนักงานพุทธสมาคมแห่งญี่ปุ่น เพื่อเป็นสิริมงคลของที่ตั้งสำนักงานพุทธสมาคม ซึ่งในการถวายการต้อนรับเป็นทางการ ผู้บริหารของพุทธสมาคมได้มีโอกาสปฏิสันถารกับสมเด็จพระวันรัตในเรื่องการทำงานร่วมกันระหว่างไทย-ญี่ปุ่น เพื่อการพระพุทธศาสนา

นอกจากนี้ ทางพุทธสมาคมแห่งญี่ปุ่น ได้อาราธนานิมนต์สมเด็จพระวันรัต เพื่อถวายการต้อนรับเป็นทางการที่วัดโซโจจิ ซึ่งเป็นวัดศูนย์กลางของพระพุทธศาสนานิกายโจโดชู นิกายใหญ่อันดับสองของประเทศญี่ปุ่น โดยท่านพระสังฆนายก ยาคิ กิสโย (Archbishop Yagi Kisyo) และท่านพระมาสามิชิ โซโด โคบายาชิ (Rev. Masamichi Shodo Kobayashi) รองประธานองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก เป็นผู้ต้อนรับ

ในการเข้าพบพระสงฆ์ญี่ปุ่นผู้มีบทบาทสำคัญของพระพุทธศาสนาในประเทศญี่ปุ่น ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันและกัน และก่อให้เกิดสหธรรมิกภาพที่แข็งแรงระหว่างมิตรประเทศทั้งสอง การที่ทางพุทธสมาคมแห่งญี่ปุ่นถวายการต้อนรับคณะสงฆ์ไทย ย่อมมีคุณประโยชน์ต่อการที่พระธรรมทูตไทยไปสร้างวัด เพื่อจรรโลงศรัทธาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่อยู่ในประเทศซญี่ปุ่น และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเถรวาทรูปแบบของไทยในประเทศญี่ปุ่นด้วย

JAPAN BUDDHIST FEDERATION

W.F.B. JAPAN CENTRE
MEISHO-KAIKAN 2F, 4-7-4, SHIBAKOEN, MINATO-KU, TOKYO 105-0011, JAPAN
TEL: 81-3-3437-9275 FAX: 81-3-3437-3260 E-MAIL: international@jbf.ne.jp

February 19, 2562 (2018)

Letter of Invitation to visit Japan Buddhist Federation

His Serene Venerable Somdet Phra Wanarat
Acting Patriarch of the Dhammayuttika Lineage
Abbot of Wat Bovoranives Vihara
Bangkok, Thailand.

Your Serene Venerable Somdet Phra Wanarat,

It was an immense delight that we had a great chance to pay Your Serene a respect at Wat Bovoranives Vihara on 21 September 2017 at the invitation of the WFB headquarters. We do realize that as a noble task of a Buddhist monk, Your Serene has been extremely busy with ecclesiastical duties serving the monarchy, government and general public.
At the courtesy meeting with Your Serene Venerable on that occasion, we have extended a cordial invitation for Your Serene Venerable to visit Japan Buddhist Federation to strengthen our Dhammic brotherhood between the sanghas of Thailand and Japan.
Therefore, the JBF would like to remind Your Serene Venerable the open invitation to visit Japan at the suitable time of Your Serene Venerable.
This year the JBF is organizing the 29th WFB General Conference and it would be honour for us if Your Serene Venerable would make some time to give us some guidance toward the success of the conference.
If it is suitable, the JBF would like to invite Your Serene Venerable to visit Japan Buddhist Federation and some important Japanese Buddhist temples on April 2, 2018. During Your Serene Venerable's stay in Japan, it would be honour for us to arrange some visits at some of the important Buddhist places and Buddhist organizations in order to further strengthen the historic established Thai-Japan relationship.
We are sincerely looking forward for Your Serene Venerable's acceptance of the invitation and looking forward to welcome Your Serene Venerable in Japan.
May we invoke the power of Triple Gem to bless Your Serene Venerable for good health, happiness and prosperity in the Dhamma.

Sincerely yours in the Dhamma,

Rev. Kazuhiro Kuki
Secretary-General
Japan Buddhist Federation

公益財団法人
全日本仏教会
WFB（世界仏教徒連盟）日本センター

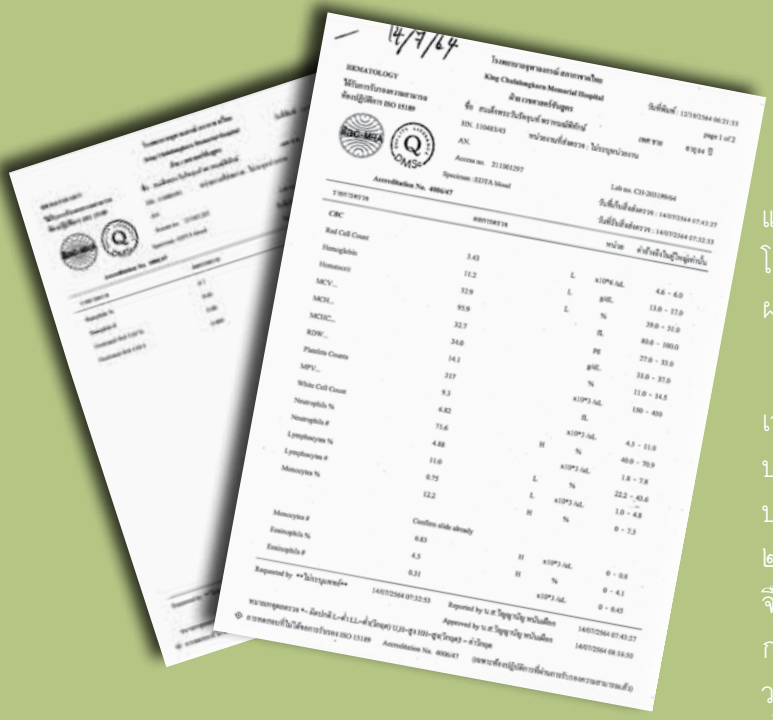

กาลอวสาน

“อาตมาจะเป็น
เจ้าอาวาส ไม่นานหรอก
สัก ๕ ปี ก็จะตายแล้ว
ส่วนงานการพัฒนา
วัดบวรนิเวศวิหาร
อยากให้สำเร็จเร็ว ๆ
เพราะไม่ทราบว่า
จะทันได้ดูหรือเปล่า”

เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้รับพระบัญชาในสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (อัมพร อมฺพโร) ให้ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร รูปที่ ๗ ใหม่ ๆ ได้พูดเชิงปรึศนาธรรมกับญาติโยมที่ใกล้ชิดว่า *"อาตมาจะเป็นเจ้าอาวาสไม่นานหรอกสัก ๕ ปี ก็จะตายแล้ว ส่วนงานการพัฒนาวัดบวรนิเวศวิหาร อยากให้สำเร็จเร็ว ๆ เพราะไม่ทราบว่าจะทันได้ดูหรือเปล่า"* ฟังคำเปรยของสมเด็จพระวันรัต ต่างก็แค่นึกว่า เจ้าประคุณสมเด็จฯ พูดหยอก เพราะในขณะนั้น เจ้าประคุณสมเด็จฯ ยังแข็งแรง และไม่มีทีท่าว่ามีโรคใด ๆ มาเบียดเบียนให้ต้องกังวลแต่อย่างใด มีศาสนกิจต้องปฏิบัติ ทั้งกิจหลวงกิจคณะสงฆ์ กิจราษฎร์ มากมายไปหมด ปฏิบัติหน้าที่ในหลายตำแหน่งที่สำคัญ ๆ ทั้งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต กรรมการมหาเถรสมาคม ประธานคณะสนองงานในสมเด็จพระสสังฆราช เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร รักษาการเจ้าอาวาสอีกหลายวัด และเป็นประธานคณะกรรมการในคณะกรรมการสำคัญ ๆ ของคณะสงฆ์และภาครัฐอีกหลายตำแหน่ง บ่อยครั้งที่ต้องไปปฏิบัติศาสนกิจต่อ ๆ กัน หลายกิจในวันเดียวกัน ทั้งคณะสาธุชนต่าง ๆ ที่ขอเข้ามากราบที่วัดบวรนิเวศวิหาร แต่ละวันก็มาก เจ้าประคุณสมเด็จฯ ถือเป็นกำลังสำคัญของคณะสงฆ์ และวัดบวรนิเวศวิหาร ใครเลยจะคิดฝันว่าอีก ๕ ปีต่อมาเรื่องที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ เคยเปรย จะกลายเป็นจริงขึ้นมาจริง ๆ

เมื่อกลางปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ทางคณะแพทย์ของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ได้อาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จฯ รับการตรวจร่างกายประจำปี เนื่องจากพบมีโรคประจำตัว คือ โรคความดันโลหิตสูงและไขมันในเส้นเลือด คณะแพทย์ผู้ดูแลได้แนะนำให้ตรวจช่องท้องด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง (abdominal ultrasonography) เพิ่มเติม ในการตรวจในครั้งนั้น พบความผิดปกติของถุงน้ำดี คณะแพทย์จึงได้ทำการตรวจเพิ่มเติมด้วยเอ็กซ์เรย์คอมพิวเตอร์ CT Scan และ PET Scan ของช่องท้อง ผลการตรวจพบว่าเป็นก้อนเนื้องอกภายในถุงน้ำดี ขนาดประมาณ ๒.๕ เซนติเมตร มีการเติบโตผิดปกติ แต่ยังไม่มีหลักฐานแสดงถึงการกระจายของเนื้องอกนี้ไปที่ระบบอื่น

คณะแพทย์ที่ถวายการรักษาอาพาธของเจ้าประคุณสมเด็จฯ กำหนดให้เข้าพักในโรงพยาบาล เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อเตรียมตัวรับการผ่าตัดแบบเปิดช่องท้อง (radical cholecystectomy with wedge resection of liver and lymph node dissection) และในวันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ทำการตัดถุงน้ำดีตัดเนื้องอกออกไปได้สำเร็จ และรอดูผลทางพยาธิวิทยาต่อไป

การผ่าตัดนับว่าสำเร็จไปด้วยดี การฟื้นตัวหลังการผ่าตัดใหญ่นั้น ฟื้นสภาพได้เร็ว เพราะสภาพกำลังกายและกำลังใจดีมาก การปฏิบัติศาสนกิจก็ยังดำเนินต่อไปโดยไม่มีการลดแต่อย่างใด เสมือนไม่ได้มีการผ่านการผ่าตัดมาแต่อย่างใด

เมื่อความผาสุกของสรีระ เริ่มกลับสู่ความเป็นปกติ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ก็ปฏิบัติศาสนกิจมากขึ้น ทั้งในประเทศและไพรัชประเทศ แต่ความผาสุกนั้นอยู่กับเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ไม่นาน ราวเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เริ่มมีอาการปวดท้องเป็นระยะ ๆ คณะแพทย์จึงได้ถวายการตรวจเพิ่มเติม จึงได้พบว่า เซลล์มะเร็งได้กระจายจากถุงน้ำดีไปอีกหลายจุด คณะแพทย์จึงได้วางแผนรักษาในระยะยาวด้วยการฉายแสง-เคมีบำบัด ตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๖๔ เป็นต้นมา

ในการรักษาฉายแสง-เคมีบำบัดแต่ละครั้ง ก็มีผลทำให้ร่างกายทรุดลงเป็นพัก ๆ แต่การปฏิบัติศาสนกิจก็ยังมีอยู่เป็นปกติ บ่อยครั้งที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ให้

“ใจสำคัญกว่ากาย กายป่วยแต่อย่าปล่อยให้ใจป่วย เรื่องของกายเป็นหน้าที่ของแพทย์จะเยียวยา ส่วนใจนั้นตนเองต้องรักษา”

กำลังใจกับผู้ป่วยด้วยโรคมะเร็งที่เข้ามากราบขอพรว่า *“ใจสำคัญกว่ากาย กายป่วย แต่อย่าปล่อยให้ใจป่วย เรื่องของกาย เป็นหน้าที่ของแพทย์จะเยียวยา ส่วนใจนั้นตนเองต้องรักษา”* เจ้าประคุณสมเด็จฯ มักยกตัวเจ้าประคุณสมเด็จฯ เองเป็นกรณีศึกษา โดยเล่าให้ญาติโยมฟังว่า *“อาตมาเป็นปกติ ไม่เห็นเป็นอะไร หมอบอกว่าเป็นมะเร็ง ต้องรักษา ก็ปล่อยให้หมอทำหน้าที่ของเขาไป แต่อาตมาก็ย้ำอยู่ตลอดเวลาว่า อาตมาไม่เป็นไร และยังปฏิบัติศาสนกิจได้เหมือนเดิม เมื่อใจไม่ป่วยเสียอย่าง เราก็อยู่กับร่างกายที่ป่วยได้อย่างผาสุก”*

การรักษาในครั้งนี้ ได้มีการเข้า-ออกจากโรงพยาบาลบ่อยมากขึ้น แต่ยังปฏิบัติศาสนกิจอยู่เหมือนเดิม แม้ตามสรีระร่างกายฝังอุปกรณ์เคมีบำบัดอยู่ก็ตาม วันอุโบสถปาฏิโมกข์ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ก็ยังทำปาฏิโมกขกิจ อย่างเคร่งครัด จนถึงวันพฤหัสบดี ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ออกจากโรงพยาบาล พร้อมกับติดพลาสเตอร์ตามสรีระหลายที่ เพื่อลงอุโบสถทำปาฏิโมกขกิจร่วมกับพระสงฆ์วัดบวรนิเวศวิหาร การเข้าทำปาฏิโมกขกิจครั้งนี้ กลายเป็นครั้งสุดท้ายของเจ้าประคุณสมเด็จฯ เพราะหลังจากนั้นสภาพสังขารนั้นทรุดลงเป็นลำดับ และไม่เอื้อต่อการปฏิบัติปาฏิโมกขกิจอีกต่อไป

การรักษาอาพาธของเจ้าประคุณสมเด็จฯ เริ่มมีอาการทรุดมากขึ้น จนถึงวันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ คณะแพทย์ผู้ถวายการรักษา ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์สภากาชาดไทย ได้มีการรวจดูอาการด้วยวิธี PET-CT

แล้วพบว่ามีโรคเพิ่มขึ้นที่เยื่อบุช่องท้องและในต่อมน้ำเหลืองในช่องท้องหลายตำแหน่ง คณะแพทย์ได้ประชุมและมีความเห็นร่วมกันถึงแนวทางรักษาโดยวิธีเคมีบำบัดต่อ ซึ่งการรักษาสามารถดำเนินการได้เพียงเพื่อควบคุมโรคให้ลุกลามช้าที่สุด แต่ไม่สามารถกำจัดโรคให้หมดไปได้ คณะแพทย์เริ่มถวายการรักษาในวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ เมื่ออาการอาพาธของเจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นที่ทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณรับสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ไว้เป็นคนไข้ในพระบรมราชานุเคราะห์ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณยิ่ง ที่สมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงเอาพระทัยใส่ดูแลและถวายกำลังใจอยู่ตลอดเวลา

แม้ว่าเจ้าประคุณสมเด็จฯ อาพาธมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๖๒ แต่ด้วยขันติธรรม อิทธิบาทธรรม และพรหมวิหารธรรม เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ดำรงธาตุขันธ์เป็นศูนย์รวมใจ เป็นที่พึ่งพิงแก่คณะศิษยานุศิษย์ตราบลมหายใจสุดท้าย ลุถึงวันอังคารที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๔.๒๒ น. เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้มรณภาพลงอย่างสงบ สิริอายุ ๘๕ ปี ๖๖ พรรษา ตามที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย ได้ออกแถลงว่า

“ตามที่สมเด็จพระวันรัต เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ซึ่งอาพาธด้วยโรคมะเร็งถุงน้ำดี ได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ จนถึงวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๔.๒๒ น. สมเด็จพระวันรัต ได้มรณภาพด้วยอาการสงบ”

นับว่าเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้เข้ารับการรักษาอาพาธครั้งสุดท้าย ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภาการชาดไทย เป็นเวลา ๓ เดือน ครึ่ง โดยไม่ได้มีการกลับวัดระหว่างการรับการรักษาครั้งหลังสุดนี้แต่อย่างใด

หลักธรรมสุดท้ายที่เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้แสดงให้ทุกคนได้เรียนรู้ ก็คือ ชีวิตมีความไม่แน่นอนเป็นธรรมดา สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ ช่วงที่มีชีวิตอยู่ ควรจะใช้ชีวิตอย่างไร ให้เป็นอัตตหิตสมบัติและปรัตถปฏิบัติ สมดังพุทธภาษิต ในชราสุตตนิทเทสว่า

อปฺปมายุ มนุสฺสานำ หิเพยฺย นำ สุโปริโส
จเรยฺยาทิตฺตสีโสว นตฺถิ มจฺจุสฺส นาคโม
อจฺจยนฺติ อโหรตฺตา ชีวิตำ อุปรุชฺฌติ
อายุ ขียติ มจฺจานำ กุนฺนทีนำว อูทกนฺติ ฯ

แปลความว่า อายุของพวกมนุษย์น้อย บุรุษผู้ใคร่ความดีพึงดูหมิ่นอายุที่น้อยนี้ พึงรีบประพฤติ ให้เหมือนคนถูกไฟไหม้ศีรษะ ฉะนั้น ความตายจะไม่มาถึงมิได้ วันคืนย่อมล่วงเลยไป ชีวิตก็กระชั้นเข้าไปสู่ความตาย อายุของสัตว์ทั้งหลายย่อมสิ้นไป เหมือนน้ำในแม่น้ำไหลสิ้นไป ฉะนั้น เพราะฉะนั้น จึงชื่อว่า ชีวิตนี้น้อยหนอ เร่งทำสิ่งที่ควรทำให้มากที่สุด ขณะธาตุขันธ์ยังอำนวย.

คณะสงฆ์วัดบวรนิเวศวิหารและศิษยานุศิษย์ ได้รับทราบข่าวการมรณภาพของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ด้วยธรรมสังเวชเป็นที่ยิ่ง และได้เชิญสรีระสังขารของเจ้าประคุณสมเด็จฯ กลับมาตั้งบำเพ็ญกุศล ณ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส วัดบวรนิเวศวิหาร

นับตั้งแต่เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) กรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต และเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ได้ถึงแก่มรณภาพ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นต้นมานั้น เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้ถวายพระพรลาถึงแก่มรณภาพ สมเด็จบรมบพิตร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ในพิธีพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ทั้งทรงพระกรุณาโปรดเลื่อนชั้นเครื่องเกียรติยศประกอบศพจากโกศไม้สิบสองเป็นโกศมณฑป พร้อมฉัตรเครื่องสูงทองแผ่ลวด ตั้งประดับเกียรติยศ มีแตรงอน แตรฝรั่ง ปี่กลองชนะประโคม เวลารับพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ ทรงพระราชทานพระมหากรุณาโปรดรับการบำเพ็ญกุศลไว้ในพระบรมราชานุเคราะห์โดยตลอด โปรดให้มีพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรมเป็นเวลา ๗ คืน

พระราชทานพวงมาลา

การนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ได้วางพวงมาลาของส่วนพระองค์ และของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง วางหน้าโกศศพ กับทั้งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ พลอากาศเอก สถิตพงษ์ สุขวิมล ราชเลขานุการในพระองค์ เชิญพวงมาลาของ

- สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพีรยพัฒน รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี
- สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี
- พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ
- สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา
- สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา

• สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ มหาวชิโรตตมางกูร สิริวิบูลยราชกุมาร

• พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ และ

• พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ

พร้อมกับโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ พลอากาศตรี สุพิชัย สุนทรบุระ รองเลขาธิการพระราชวัง เชิญพวงมาลาของ เจ้าคุณพระสินีนาฏ พิลาสกัลยาณี ไปวางที่หน้าโกศศพ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้น ๒ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส วัดบวรนิเวศวิหาร นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณและพระกรุณาคุณ เป็นล้นพ้นอย่างหาที่สุดมิได้

อีกทั้ง เมื่อถึงวันบำเพ็ญพระราชกุศล ๗ วัน พระราชทานศพ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ๗ วัน ด้วยพระองค์เอง ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้น ๒ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส วัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ไปในการบำเพ็ญพระราชกุศล ๗ วัน พระราชทานในส่วนที่ ๒ ในเช้าวันรุ่งขึ้น

ทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ๗ วัน

พระธรรมเทศนา สันตกถา
ในการทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ๗ วัน พระราชทานศพ
สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)
ณ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส วัดบวรนิเวศวิหาร
วันจันทร์ที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๕
พระธรรมเจดีย์ (สมคิด เขมจารี)
วัดทองนพคุณ กรุงเทพมหานคร
รับพระราชทานถวาย

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

ทูเร สนฺโต ปกาเสนฺติ หิมวนฺโต ว ปพฺพโตติ.

บัดนี้ จักรับพระราชทานถวายวิสัชนาพระธรรมเทศนาในสันตกถา ฉลองพระเดชพระคุณประดับพระปัญญาบารมี อนุรูปพระราชกุศลในส่วนปัจโจปการกิจธรรโมทิสทักษิณานุปทาน เนื่องในการบำเพ็ญพระราชกุศลครบ ๗ วัน อันสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารพระองค์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงบำเพ็ญอุทิศถวาย ท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺตมหาเถร) ซึ่งได้ถึงแก่มรณภาพ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๕ มาครบสัตตมวาระสมัยในวันนี้ ด้วยทรงพระราชมนัสมั่นอยู่ในความกตัญญูกตเวทิตาธรรม ตามภูมิชั้นแห่งสาธุชน สมตามพระพุทธนิพนธ์ภาษิตว่า **ภูมิ เว สาธุรูปานำ กตัญญูกตเวทิตา** ความกตัญญูกตเวที เป็นภูมิชั้นของสาธุชน ดังนี้

พระเดชพระคุณเจ้าประคุณสมเด็จฯ มีประวัติความเป็นมา มีอัตถจริยาการบำเพ็ญคุณประโยชน์ ที่ควรศึกษาและเอาอย่าง ทั้งในด้านการปกครอง การศึกษา การเผยแผ่ การสาธารณูปการ การศึกษาสงเคราะห์ การสาธารณสงเคราะห์ โดยเฉพาะการปกครอง การศึกษาและการเผยแผ่ เป็นผลงานที่เด่นชัด เมื่อกล่าวถึงคุณสมบัติ ก็เป็นพระมหาเถระผู้ทรงศีลทรงธรรม ทรงศาสตร์ทรงศิลป์ ทรงฤทธิ์ทรงเดช ทรงคุณ ทรงบุญญาบารมี เป็นพระมหาเถระผู้เป็นหลักเป็นใหญ่ เป็นนัก

บริหาร เป็นนักปราชญ์ เป็นนักการศึกษา เป็นนักพัฒนา และเป็นนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สำคัญในสังฆมณฑล จนมีชื่อปรากฏ มีเกียรติยศลือชา ถือว่าเป็นบุคคลต้นแบบ ให้บุคคลอื่นได้เรียนรู้ ให้บุคคลอื่นได้ดู ให้บุคคลอื่นได้เห็น เพื่อเป็นตัวอย่าง เป็นแนวทางแห่งการศึกษาและปฏิบัติต่อไป

อาศัยความที่พระเดชพระคุณเจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นพระมหาเถระผู้เก่งมนต์ เป็นบุคคลผู้เก่งงาน และเป็นนักบริหารที่เก่งนโยบาย พลังกายก็แข็งแรง พลังใจก็เข้มแข็ง หนักแน่นมั่นคงในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ประพฤติในหลักศีลปฏิบัติในหลักธรรมสม่ำเสมอ ตั้งตนไว้ชอบประกอบตนไว้ดี มีกายวาจาใจสงบ จึงได้ประสบความสุข ความเยือกเย็นเป็นลำดับมา เห็นสมกับบาทพระคาถาที่ได้รับพระราชทานตั้งเป็นบทอุเทศเทศนาว่า **ทูเร สนฺโต ปกาเสนฺติ หิมวนฺโต ว ปพฺพโต** ความว่า *สันตบุคคล คือบุคคลผู้มีกาย วาจา ใจ สงบ ย่อมมีชื่อปรากฏ มีเกียรติยศลือชา อุปมาเหมือนภูเขาหิมพานต์ตั้งตระหง่านปรากฏในที่ไกลฉะนั้น* ดังนี้

คำว่า **สันตะ** แปลว่า สงบ ความสงบย่อมเป็นไปทาง กาย วาจา ใจ บุคคลใดมีกาย วาจา ใจ สงบ บุคคลนั้นชื่อว่า สันตะ ในพระพุทธศาสนาเรียกว่า คนดี ความจริงอันว่าความสงบนี้ มิได้หมายถึงการอยู่นิ่ง ๆ ไม่ต้องทำอะไร ไม่ต้องพูดอะไร ไม่ต้องคิดอะไร เมื่อบุคคลมาทำตนเป็นคนนิ่ง ไม่ไหวติงหรือเคลื่อนไหว ก็ไม่แตกต่างไปจากหุ่นขี้ผึ้ง ความนิ่งกับความสงบ จึงไม่เหมือนกัน

ความสงบกาย ความหมาย ก็คือการไม่ทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ แต่ทำในสิ่งที่ควรทำ สิ่งที่ไม่ควรทำนั้นมีมากมายหลายประการ จะรับพระราชทานถวายเฉพาะที่เป็นหลักเป็นประธาน คือการประทุษร้ายเบียดเบียน ตัดทอนรอนสิทธิของกันและกัน ทั้งในส่วนร่างกายชีวิตทรัพย์สินสมบัติ ประเวณีเชื้อสาย เพราะบุคคลและสัตว์ทั้งหลาย ย่อมรักษาสุขเกลียดทุกข์ มีความรักใคร่หวงแหนทรัพย์สินสมบัติและประเวณีเชื้อสายของตนเหมือนกันทั้งนั้น

ส่วนสิ่งที่ควรทำนั้น คือการขวนขวาย ช่วยเหลือทำกิจที่ชอบ ประกอบกิจที่เป็นบุญ คุณประโยชน์ทางกาย ไม่ดูดายละเลยเพิกเฉยในหน้าที่การงาน อันเป็นส่วนแห่งการอนุเคราะห์ สงเคราะห์ และบูชาคุณ หรือสนับสนุนกิจการต่าง ๆ ให้ดำเนินไปด้วยดีตามกำลังทรัพย์และความรู้ความสามารถที่ตนมี เพื่อให้สำเร็จเป็น

ส่วนประสานหรือพอกพูนความสามัคคี ผดุงความเมตตาอารีและความกตัญญูกตเวทิตาตามโอกาส

ความสงบวาจา หาได้หมายความว่า ไม่ให้พูด เพราะการพูดมีความสำคัญ บุคคลจะรู้ความประสงค์ของกันและกันได้ต้องอาศัยวาจา วาจาจึงเป็นสื่อกลางระหว่างตนกับบุคคลอื่น ความจริงอวัยวะคือปาก นอกจากกินและดื่มแล้ว ย่อมมีหน้าที่พูด เว้นแต่ในบางที่บางสถาน หรือในกาลบางคราว ที่ต้องการความสงบสงัด ปราศจากเสียงโกลาหลอื้ออึง จึงต้องสงบวาจา แต่ไม่ได้หมายความว่าไม่ให้พูด การรู้จักสงบวาจา สงบปาก สงบคำนี้นั้น กล่าวสั้น ๆ ก็คือไม่ให้พูดวาจาที่ไม่ควรพูด และให้พูดวาจาที่ควรพูด

วาจาที่ไม่ควรพูดนั้น ก็คือวจีทุจริต คำทุพภาษิต กล่าวคือ การพูดเท็จ คือการพูดโกหก ไม่ตรงกับความเป็นจริง เป็นการหักรานประโยชน์ตน ประโยชน์คนอื่น ด้วยการทำลายตนให้หมดความเชื่อถือ หรือไม่ให้เป็นที่เชื่อถือของบุคคลอื่น

การพูดส่อเสียด คือคำพูดที่ยุยงส่งเสริมให้เกิดความแตกแยกความรักความสามัคคี เป็นการพูดด้วยวาจาไม่บริสุทธิ์ ในลักษณะติเตียนหรือด่าว่า จริงบ้าง เท็จบ้าง และแต่งเติมเสริมให้แรงเกินความจริง ความแค่ศอก ออกไปเป็นวาบ้าง โดยประสงค์จะให้ตนเป็นที่รักเป็นที่พอใจของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งบ้าง หรือทั้งสองฝ่ายบ้าง หรือมีความมุ่งหมายจะให้ทั้งสองฝ่ายร้าวฉานแตกแยกหรือระแวงแคลงใจกันขั้นที่สุดให้เกิดความแตกสามัคคีบ้าง

การพูดคำหยาบ คือคำไม่สุภาพ ไม่อ่อนหวานนุ่มนวล เป็นคำชวนให้ใช้อาชญา นำพาให้ใช้อาวุธเป็นคำพูดที่ออกจากใจที่หยาบ บุคคลที่พูดคำหยาบ จึงเป็นคนปากจัดปากร้าย ไม่ประทุษร้ายกันทางกาย แต่ก็ประทุษร้ายกันทางปาก ใช้ปากเป็นอาวุธ เป็นปากหอกปากปืน เป็นคำพูดบาดหู ไม่ชูใจของผู้ฟัง กับทั้งเป็นเหตุให้เกิดความระคายเคือง เสี่ยงต่อการทะเลาะวิวาทบาดหมาง บุคคลผู้ได้ยินได้ฟังแล้วเอือมระอาไม่ยอมรับ ถึงโยนกลับหมดสิ้น เป็นทำนองขัดธุลีทวนลม ถ่มน้ำลายรดฟ้าฉะนั้น

คำพูดสำรากเพ้อเจ้อ คือคำพูดเลื่อนลอยไม่มีน้ำหนักหลักฐาน ไม่มีเหตุผล ไม่มีต้นปลาย คล้ายมีปากก็พูดไปได้ในคำว่า “น้ำท่วมทุ่ง ผักบุ้งโหรงเหรง” เป็น

คำเหลวไหลไร้ประโยชน์หาสาระมิได้ไม่ขลังไม่มีพลัง ไม่ศักดิ์สิทธิ์ ไม่เป็นสุภาษิตคำสั่งสอน

ส่วนวาจาที่ควรพูด หมายถึงวาจาที่เป็นวจีสุจริต เป็นสุภาษิตดีงาม กล่าวคือ การพูดคำจริง บุคคลผู้พูดคำจริง ส่อว่าเป็นคนจริง ผู้พูดคำสมานสามัคคี บ่งชี้ถึงน้ำใจกว้างขวาง มีเมตตาการุณย์มุ่งความสมานสามัคคีเป็นที่ตั้ง ผู้พูดคำไพเราะ บอกถึงอัธยาศัยอ่อนโยนละมุนละม่อม ผู้พูดคำมีสาระประโยชน์แสดงถึงความเป็นผู้มีจิตใจหนักแน่นมั่นคง มุ่งเหตุมุ่งผลเป็นสำคัญ สันตบุคคลจึงควรพูดคำสัตย์คำจริงอิงอรรถอิงธรรม พูดให้ถูกกาลเทสะ บุคคลและสถานที่ เมื่อเป็นอย่างนี้ ผู้พูดก็ปลอดภัย ผู้ฟังก็ได้รับประโยชน์ ถ้าพูดผิดกาลเทสะ บุคคล และสถานที่ ย่อมเป็นโอฐภัย ได้รับโทษถ่ายเดียว เพราะผู้พูดคือผู้หว่าน ผู้ฟังคือผู้เก็บ หรือความคิดเป็นผู้เป่า คำพูดเป็นผู้เผา ในพระพุทธศาสนา สมเด็จพระบรมศาสดา จึงทรงแนะนำพร่ำสอนศาสนิกชนให้พูดวาจาที่ควรพูดกล่าวคือวาจาที่ดี วาจาที่มีสาระมีประโยชน์ และวาจางาม

ส่วนความสงบใจ หาได้หมายถึงใจหยุดคิดนึกก็หาไม่ เพราะใจตามธรรมดามีหน้าที่คิดนึกตรึกตรอง จิตมีไว้เพื่อตรอง สมองมีไว้เพื่อคิด ชีวิตมีไว้เพื่อต่อสู้ ผู้รู้จึงกล่าวว่าใจเป็นสิ่งสูงสุดในร่างกายเป็นนายเป็นใหญ่แห่งการทำการพูด

การทำการพูดจะดีจะชั่ว ขึ้นอยู่กับตัวทำ จะสูงจะต่ำขึ้นอยู่กับการทำตัว จะดีผิดชั่ว ย่อมสำเร็จมาจากใจทั้งนั้น ถ้าใจร้ายก็กลายเป็นผี ใจดีก็กลายเป็นคน ใจวกวนก็กลายเป็นบ้า ใจกล้าก็กลายเป็นนักรบ ใจสงบก็กลายเป็นสมณะ ใจเลิกลดละก็กลายเป็นพระอรหันต์ ดังนั้นใจสงบจึงหมายถึงไม่คิดเรื่องที่ไม่ควรคิด และคิดเรื่องที่ควรคิด

เรื่องที่ไม่ควรคิดนั้นมีปรากฏมากมายนัก เท่าที่เป็นหลักสำคัญคือ คิดโลภอยากได้ ๑ คิดพยาบาทปองร้าย ๑ เห็นผิดจากทำนองคลองธรรม ๑ บุคคลผู้มีอัธยาศัยกว้างขวาง ไม่คับแคบ ไม่เห็นแก่ได้ ไม่เห็นแก่ตัว มีเมตตาการุณย์ประจำใจ ยินดีในการให้ พอใจในการเสียสละ เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลผู้รับ ยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีกว่าพื้นเพเดิม อยากให้ผู้รับมีความสุขความเจริญ ผู้มีความตกทุกข์ได้ยาก ให้พ้นทุกข์พ้นยาก ผู้อยู่ร้อนนอนทุกข์ให้อยู่เย็นนอนสุขในชีวิตประจำวัน

ด้วยว่าความคิดในการให้ ไม่โลภโมห์โทสัน จัดเป็นสื่อประสานใจในเบื้องต้นที่จะทำให้บุคคลเกิดความรัก ความเคารพ ความนับถือและความสามัคคี เพราะผู้ให้มีน้ำใจให้ ผู้รับก็มารู้ซึ้งถึงน้ำใจนั้น ใจกับใจจึงเชื่อมประสานกัน เกิดเป็นความผูกพัน แน่นเหนียวกลมเกลียว เป็นสายใยสายสัมพันธ์ประสานจิตคล้องใจกันและกันไว้ การให้กับการรับนับว่ามีความสำคัญต่อสังคมอย่างยิ่ง หากขาดการให้กับการรับแล้ว ความรักก็จะไม่มี ความสามัคคีก็จะไม่เกิด ถึงจะเกิดจะมีก็ย่อมไม่คงทน “เพราะความคิดในการให้นั้นเบา ส่วนความคิดในการเอานั้นหนัก” กล่าวคือหนักในการเอา เบาในการให้ ความคิดในการเสียสละแบ่งปัน จึงเป็นข้อผูกพันรัดรึงจิตใจ ให้บุคคลเกิดความรัก ความเชื่อถือ ความไว้วางใจ ความเป็นญาติ ความเป็นมิตร ความเป็นสหายที่แน่นเหนียวเกี่ยวดองยิ่งขึ้น ก็การให้ที่ยิ่งใหญ่และสำคัญยิ่งกว่าการให้วัตถุสิ่งของ คือการให้ธรรมะ ซึ่งมีลักษณะดังเช่น การให้ความรู้ การให้คำแนะนำ การให้ความยุติธรรม วางตนเป็นกลาง ไม่เข้าข้างด้วยอคติ ไม่โอนไม่เอน มีหลักมีเกณฑ์ หนักแน่น มั่นคง ให้พกหินไว้ในอก ไม่ควรพกนุ่นไว้ในใจ การให้ความรักความอบอุ่น ความเป็นคนมีเมตตา ปรารถนาดี มุ่งดีมุ่งเจริญ มีไมตรี มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล ถ้อยทีถ้อยอาศัย ช่วยเหลือเจือจานเฟื่อฟายจ่ายแจก มีน้ำใจไมตรี ธรรมชาติคือน้ำ ย่อมรักษาต้นไม้ใบหญ้าให้มีใบมีร่มมีดอกมีผลมีชีวิต หากขาดน้ำ ก็ขาดใบ ขาดร่ม ขาดดอก ขาดผล ขาดชีวิต จิตใจของบุคคลก็เช่นเดียวกัน ถ้ามีน้ำใจไมตรีก็เกิดมีความรักความอบอุ่น เมื่อแล้งน้ำใจ ก็เหมือนต้นไม้ขาดน้ำ บริวารมาเพราะน้ำใจมี บริวารหนีเพราะน้ำใจลด บริวารหมดเพราะน้ำใจแห้ง เรียกว่าเป็นคนแล้งน้ำใจ น้ำใจจึงจำปรารถนาดังคำว่า “น้ำคลำน้ำคลองเป็นรองน้ำใจ น้ำไหน ๆ สู้น้ำใจไม่ได้” ดังนี้

การให้ธรรมะเป็นการให้กำลังใจ ทำให้เกิดสติ ทำให้เกิดปัญญา สติปัญญาเป็นยอดแห่งคำสอนในพระพุทธศาสนา ปัญญาคือความฉลาดความรู้คิด สติคือความสำนึกรำลึกได้ ก่อนทำ ก่อนพูด ก่อนคิด กำลังทำ กำลังพูด กำลังคิด ทำแล้ว พูดแล้ว คิดแล้ว สติกับปัญญาเป็นธรรมะคู่กัน สนับสนุนกัน บุคคลผู้มีสติ มีปัญญา ชื่อว่าเป็นผู้มีครู ผู้เก่งและประเสริฐประจำตัว สอนตัวได้ ใช้ตัวเป็น เห็นตัวชัด และเห็นคนอื่นถนัด จัดว่าเป็นผู้มีความฉลาดเฉลียว หรือเฉลียวฉลาด สามารถบริหารตน บริหารบุคคล และบริหารงานได้ด้วยดี เพราะมีครูที่เก่งกว่าครูคนใด ประจำตัวอยู่ประจำใจตลอดเวลา

พระเดชพระคุณเจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นพระมหาเกระผู้สันตะบุคคล คือมีกายสงบ มีวาจาสงบ มีใจสงบ จึงประสบสันติสุข **นตฺถิ สนฺติปรं สุขं** ความสุขอื่นจากความสงบไม่มี กล่าวคือความสุขจะเกิดจะมีไม่ได้ ถ้าไม่มีความสงบ ความสงบจะเกิดจะมีไม่ได้ ถ้าไม่มีความสามัคคี ความสามัคคีจะเกิดจะมีไม่ได้ ถ้าไม่มีความรัก ความรักจะเกิดจะมีไม่ได้ ถ้าไม่มีทานการให้ การแบ่งปัน ความรักจึงเป็นหลัก เป็นเสาที่หนักแน่นมั่นคงคือเสาหลัก ไม่ใช่เป็นเสาเป็นหลักที่ปักเลนโอนเอนไปตามกระแส ไม่แน่นอน คนโบราณเก่าก่อน จึงสอนให้มีความรัก เช่นรักการศึกษา รักความกตัญญู รักความดี และรักการให้ รักการศึกษาเป็นความรักที่มาแห่งความรู้ รักความกตัญญูเป็นความรักที่มีศักดิ์ศรี รักความดีเป็นความรักที่ยิ่งใหญ่ รักการให้เป็นความรักที่ยั่งยืน มั่นคง ทานการให้จึงเป็นปัจจัยให้เกิดความรัก ความรักเป็นปัจจัยให้เกิดความสามัคคี ความสามัคคีเป็นปัจจัยให้เกิดความสงบ ความสงบเป็นปัจจัยให้เกิดความสุข พระเดชพระคุณเจ้าประคุณสมเด็จฯ สมโณถือว่าเป็นพระมหาเถระผู้เป็นสมณะคือมีความสงบกาย สงบวาจา และสงบใจ สุสฺสมโณ เป็นสมณะผู้ดี ผู้งดงาม ผู้เรียบร้อยในพระศาสนาแม้ว่าจะเป็นสมณะผู้ดี ผู้เด่นผู้สง่า มีชื่อปรากฏ มีเกียรติยศลือชาก็จริง ถึงกระนั้น ความเด่นความดังยังเป็นอนิจจังไม่คงที่ ส่วนความดีเป็นของคงทน บุคคลจะดีจะเด่นจะดังอย่างไร ในที่สุดก็ต้องพบกับความดับ คือความตาย ความเกิดเป็นต้นของชีวิต ความตายเป็นปลายของชีวิต **น อนฺตลิกฺเข น สมุทฺทมชฺเฌ น ปพฺพตานํ วิวรं ปวิสฺส** จะซ่อนในกลีบเมฆกลางเวหา ซ่อนกายากลางสมุทรสุดวิสัย จะซ่อนตัวกลางเขาลำเนาไพร ณ ถิ่นใดพ้นตายนั้นไม่มี ด้วยเหตุนี้ เจ้าพระคุณฯ จึงหลีกหนีกฎธรรมชาติไปไม่ได้ ในที่สุดก็ถึงแก่มรณภาพ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๕ สิริอายุ รวม ๘๕ ปี ๖๕ พรรษา

สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารพระองค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ในฐานะองค์เอกอัครศาสนูปถัมภ์ เมื่อทรงอนุสรณ์ถึง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีในการพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ พระราชทานโกศมณฑปเป็นกรณีพิเศษ และเสด็จพระราชดำเนินบำเพ็ญพระราชกุศลสัตตมวาร พระราชทานอุทิศ เป็นพระราชกรณียกิจ ที่พสกนิกรชาวไทยอนุโมทนา เหล่าเทพเทวาก็ชื่นชม หมู่พรหมก็สรรเสริญ หากเจ้าประคุณฯ ได้หยั่งทราบด้วยญาณวิถีทางใดทางหนึ่งย่อมจะซาบซึ้งได้ปีติมีโสมนัส ในพระมหากรุณาธิคุณ

หาที่สุดมิได้ และจะอนุโมทนาในพระราชกุศลเพื่อบันดาลดลให้สำเร็จประโยชน์ ในสุคติสัมปรายภพ สมดังพระบรมราชปรารภทุกประการ

ในอวสานแห่งพระธรรมเทศนา พระสงฆ์จตุรวรรคจักได้รับพระราชทาน สวดคาถาธรรมบรรยาย เพื่อเพิ่มพูนพระราชกุศล ปัจโจปการกิจธรรโมทิสทักษิณานุปทาน ให้ไพศาลยิ่ง ๆ ขึ้นไป ตามนัยที่รับพระราชทานถวายวิสัชนามา เอวं ก็มีด้วยประการฉะนี้

ขอถวายพระพร

ครั้นวันที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา ได้เสด็จไปในการพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรมศพ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้น ๒ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส วัดบวรนิเวศวิหาร

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี ฯ
เสด็จในการพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม

วันที่ ๕-๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันปัญญาสมวาร แห่งการมรณภาพของเจ้าประคุณสมเด็จฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ประธานองคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ไปในการบำเพ็ญพระราชกุศล ๕๐ วันพระราชทานศพ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้น ๒ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส วัดบวรนิเวศวิหาร

การบำเพ็ญพระราชกุศล ๕๐ วัน

พระธรรมเทศนา นายกคุณกถา
ในการบำเพ็ญพระราชกุศล ๕๐ วัน พระราชทานศพ
สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)
ณ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส วัดบวรนิเวศวิหาร
วันพฤหัสบดีที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
พระพรหมกวี (พงศ์สันต์ ธมฺมเสฏฺโฐ)
วัดกัลยาณมิตร กรุงเทพมหานคร
รับพระราชทานถวาย

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

ขมา ชาคริยุฏฐานำ **สัวิภาโค ทยิกฺขนา**
นายกสฺส คุณา เอเต **อิจฺฉิตพฺพา หิเตสิโนติ**

บัดนี้ จะแสดงพระธรรมเทศนา นายกคุณกถา ฉลองพระเดชพระคุณ ประดับพระปัญญาบารมี และอนุโมทนาการพระราชกุศลทักษิณานุปทานกิจ ที่สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระกรุณาโปรดให้บำเพ็ญเป็นธรรมบรรณาการปัจโจปการกิจ อุทิศถวายสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต ป.ธ. ๙) อดีตเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร อดีตกรรมการมหาเถรสมาคม และอดีตผู้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ซึ่งถึงมรณภาพมา ครบ ๕๐ วัน หรือปัญญาสมวาร วันนี้ การนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้พลเอก สุรยุทธ จุลานนท์ ประธานองคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้ และเป็นเกียรติประวัติ แก่สมเด็จพระวันรัต พร้อมคณะสงฆ์วัดบวรนิเวศวิหารอย่างยิ่ง หากเจ้าประคุณสมเด็จ ฯ จะทราบด้วยญาณวิถีใดแล้ว คงปลาบปลื้มโสมนัส และถวายพระพรให้สมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระเกษมสำราญ เจริญพระชนมายุยิ่งยืนนาน ไร้พระโรคาพาธิบำราศภัยพิบัติอุปัทวันตรายทั้งสิ้น สถิตเป็นมิ่งขวัญของปวงชน ชาวไทยตลอดจิรัฐฐิติกาล

เจ้าประคุณสมเด็จ ฯ ถือกำเนิดเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๙ ณ บ้านชำราก อำเภอเมือง จังหวัดตราด เป็นบุตรของคุณพ่อจันทร์ คุณแม่เหล็ย

พราหมณ์พิทักษ์ เมื่อจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ แล้ว ได้บรรพชาเป็นสามเณรที่วัดคีรีวิหาร โดยมีพระวินัยบัณฑิต (พระราชวินัยเวที) เป็นพระอุปัชฌาย์ ครั้นสอบได้นักธรรมชั้นโทแล้ว เดินทางเข้ากรุงเทพ ฯ เพื่อศึกษาพระปริยัติธรรมเพิ่มเติม โดยได้เข้าพำนักที่วัดบวรนิเวศวิหาร ภายใต้ร่มพระบารมีของสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ สกลมหาสังฆปริณายก และเมื่อมีอายุครบอุปสมบท จึงได้รับการอุปสมบทที่วัดบวรนิเวศวิหารนี้ โดยมีสมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์นั้น เป็นพระอุปัชฌาย์ และได้ศึกษาพระปริยัติธรรมจนจบทั้งนักธรรมชั้นเอก และเปรียญธรรม ๙ ประโยค ในสำนักวัดบวรนิเวศวิหารโดยตลอด

การที่เจ้าประคุณสมเด็จ ฯ ได้ดำเนินชีวิตมาเช่นนี้ ก็เพราะมีบุพเพกตปุญญตากุศลที่ทำแต่หนหลังทั้งอดีตชาติและปัจจุบันชาติ เป็นแรงขับเคลื่อนให้เข้าสู่พระศาสนา สู่ปฏิรูปเทส คือวัดบวร ฯ กรุงเทพมหานคร กับทั้งวางตนเป็นอัตตสัมมาปณิธิโดยชอบมาตลอด ตั้งแต่เป็นสามเณร เป็นนวกภิกษุ เป็นพระเปรียญ เป็นพระราชาคณะ เป็นสมเด็จพระราชาคณะ ถ้าจะพรรณนาคุณสมบัติทั้งส่วนตน ที่เรียกว่าอัตตสมบัติ หรือส่วนที่บำเพ็ญเป็นประโยชน์ต่อสังคม ที่เรียกว่าปรหิตปฏิบัติกันให้ละเอียดแล้ว คงไม่จบด้วยเวลาอันจำกัดนี้ได้ กล่าวโดยสรุป เจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นพระมหาเถระผู้**สัมปันนสีโล** มีศีลสมบูรณ์ **สัมปันนปาติโมกโข ปาติโมกขสังวรสังวุโต** สมบูรณ์ในพระปาติโมกข์ ปฏิบัติตามสิ่งที่พระพุทธองค์ทรงอนุญาต เว้นสิ่งที่พระองค์ทรงห้าม **อนุมัตเตสุ วัชเชสุ ภยทัสสาวี** ระมัดระวังในทุกสิ่ง แม้จะเล็กน้อยว่าเป็นสิ่งที่ต้องสังวร เป็นโทษเป็นภัย อย่างน่าสรรเสริญ อีกอย่างหนึ่ง เจ้าประคุณสมเด็จ ฯ เพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติของพระอริยสงฆ์ทุกประการ เริ่มแต่ **สุปฏิปันโน** ปฏิบัติดี ปฏิบัติงาม **อุชุปฏิปันโน** ปฏิบัติตรงต่อเพศภูมิ ต่อสิกขาวินัย และต่อศรัทธาของประชาชน **ญายปฏิปันโน** ปฏิบัติเพื่อดับทุกข์ และ**สามีจิปฏิปันโน** ปฏิบัติชอบ ผู้ใดมีคุณสมบัติของพระอริยสงฆ์ ๔ ประการนี้ ผู้นั้นย่อมมีสิทธิได้รับสิทธิพิเศษ ดังต่อไปนี้ ๑. **อาหุเนยโย** ควรแก่ของที่เขานำมาให้ ๒. **ปาหุเนยโย** ควรแก่การต้อนรับอย่างดี ๓. **ทักขิเณยโย** ควรแก่การทำบุญอุทิศเป็นเสมือน บุรุษไปรษณีย์ที่ซื่อสัตย์ ๔. **อัญชลิกรณีโย** ควรแก่การยกมือไหว้ เคยมีชาวต่างประเทศถามถึงว่า ทำไมพระภิกษุสามเณรจึงฉันข้าวหรือได้รับอุปถัมภ์จากญาติโยมในสิ่งต่าง ๆ อันควรแก่สมณบริโภคโดยไม่ต้องจ่ายเงิน มิหนำซ้ำยังได้รับการทำกระพุ่มมือไหว้กราบจากผู้ถวายอีกด้วย ตอบเขาไปว่า เพราะปฏิบัติตามคุณสมบัติของพระอริยสงฆ์ดังกล่าว ท่านจึงได้รับสิทธิอันนี้ นอกจากนี้ ยังเป็น **อนุตตรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสะ** คือเป็นเนื้อนาบุญอันเยี่ยมของชาวโลกอีกด้วย

สมควรที่ประชาชนผู้มีพืชคือศรัทธา จะได้หว่านลงเพื่อได้ผลผลิตตามประสงค์หาไม่แล้ว คงเป็นนาที่ไม่สามารถให้ผลผลิตแก่ชาวโลกได้ และถ้าจะว่ากันจริง ๆ แล้ว ไม่เฉพาะพระภิกษุสามเณรเท่านั้น ใครก็ตาม เริ่มแต่ปุถุชน กัลยาณปุถุชน พระภิกษุสามเณร อริยสาวก หากสามารถมีและปฏิบัติตามสังฆคุณทั้ง ๔ ได้ ย่อมได้รับสิทธิ ๕ ประการได้เช่นกัน

เจ้าประคุณสมเด็จ ฯ เป็นนักการบริหาร เป็นผู้ใหญ่ เป็นประธาน เป็นผู้นำหมู่คณะ เป็นนักปราชญ์ นักการศึกษา นักการพัฒนา เป็นพระมหาเถระ ผู้มั่นคงในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัยระเบียบแบบแผนอย่างเคร่งครัดตลอดมา ปฏิปทาของท่าน จึงต้องตามคาถาโลกนิติธรรมภาษิต ที่ยกขึ้นเป็นบทนิเทศเทศนาว่า

ขมา ชาคริยุฏฐานำ สำวิภาโค ทยิกฺขนา
นายกสฺส คุณา เอเต อิจฺฉิตพฺพา หิเตสิโน

แปลความว่า บุคคลผู้เป็นผู้นำแสวงหาประโยชน์เกื้อกูลแก่ส่วนรวม พึงปรารถนาคุณธรรมเหล่านี้คือ ความอดทน ๑ ความตื่นตัว ๑ ความขยันหมั่นเพียร ๑ ความเอื้ออารีแบ่งปัน ๑ ความเมตตาเอ็นดู ๑ ความเห็นกว้างไกล ๑ ความจริงในสังคมมนุษย์และสัตว์ที่รวมกันเป็นหมู่ อยู่เป็นคณะ ในโลกนี้ย่อมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันตามฐานะหน้าที่ กล่าวคือฐานะผู้นำ ๑ ฐานะ ผู้ตาม ๑ ฐานะทั้ง ๒ อย่างนี้ หาใช่จะเกิดมีแก่ผู้ใดผู้หนึ่งเพียงอย่างเดียวเท่านั้นก็หามิได้ หากแต่จะต้องเกิดต้องมีแก่บุคคลทั่วไป จะเห็นได้จากบุคคลผู้เดียวที่มีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในหลายสาขาอาชีพ หรือแม้แต่ในครอบครัว ตัวอย่างเช่น ผู้เกิดมาเป็นบุตรคนโต จะต้องยกพ่อกับแม่เป็นผู้นำ ตนเองเป็นผู้ตาม ในขณะเดียวกัน ในฐานะที่เป็นบุตรคนโต จะต้องเป็นผู้นำและเป็นผู้ตามลดหลั่นกันไปตามลำดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวขึ้นไป จนถึงระดับประเทศชาติบ้านเมืองเป็นที่สุด ก็มีนัยเช่นเดียวกัน ดังนั้น ในสังคมจึงนิยมมีผู้ใหญ่และผู้น้อย ผู้ใหญ่ในที่นี้ หมายถึงผู้เป็นหลัก คนโบราณมักจะพูดว่าผู้หลักผู้ใหญ่ ผู้หลักหมายถึงผู้เป็นดุจเสา มีเอาไว้เพื่อยึดเหนี่ยวเกี่ยวเกาะพึ่งพิงอาศัยกับทั้งมีไว้เพื่อยึดถือเป็นหลัก คือเป็นแบบอย่างในทางการดำรงชีวิตในการประพฤติปฏิบัติตาม ในทางการศึกษาย่อมมีหลักสูตร ในทางการปกครองย่อมมีหลักยึดเช่นหลักครอบครัว หลักบ้าน หลักเมือง หลักพระศาสนาเป็นต้น บุคคลผู้เป็นหลัก จำต้องมีคุณธรรม ทำให้ดู อยู่ให้เห็นเป็นตัวอย่าง กับทั้งเป็นผู้มีจิตมั่นคงหนักแน่น ไม่คลอนแคลน หวั่นไหว หากไม่มั่นคงหนักแน่นโยกโคลงเอน

เอียงโอนไปเอนมา ไม่เที่ยงตรง ก็คงเข้าตำราว่า หลักปักเลน หรือว่าเมื่อคานบนเบี้ยวคานล่างก็เอน ส่วนคำว่าผู้ใหญ่นั้น หมายถึงบุคคลผู้มีอุปการคุณ สนับสนุนทำคุณประโยชน์แก่สังคม เป็นผู้ได้รับความนิยมยกย่องสรรเสริญว่าเป็นผู้ใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นประเภท **ชาติวุฑโฒ** ผู้ใหญ่โดยชาติ **วยวุฑโฒ** ผู้ใหญ่โดยวัย และ**คุณวุฑโฒ** ผู้ใหญ่โดย มีความรู้และทรงคุณธรรม ผู้ใหญ่ทั้ง ๓ ประเภทนี้ ย่อมเป็นผู้ควรแก่ความเคารพนอบนบนับถือ กล่าวคือเป็นผู้ประกอบด้วยอุปการะ อำนวยความสะดวกในกิจการทั่วไป และให้โอวาทคำแนะนำ พร่ำสอนให้ประพฤติดีปฏิบัติชอบ อันเป็นที่มาแห่งประโยชน์สุขที่พึงประสงค์ และดำรงตนอยู่ในพรหมวิหารธรรม คือ **เมตตา** ความรัก **กรุณา** ความสงสาร **มุทิตา** ความพลอยยินดี ไม่มีความอิจฉาริษยาอาฆาต **อุเบกขา** มีใจเป็นกลางวางเฉย ในเมื่อล่วงเลยความรัก ความสงสาร ความ พลอยยินดีไป ไม่อยู่ในวิสัยที่จะพึงปฏิบัติได้ บุคคลผู้เป็นผู้หลักผู้ใหญ่ดังกล่าวมา จัดได้ว่าเป็น **นายก** โดยเฉพาะเจ้าประคุณพระวันรัต จัดว่าเป็นนายกคือเป็นผู้นำแห่งคณะสงฆ์อย่างยวดยิ่งทีเดียว ผู้นำนั้น จัดว่าเป็นบุคคลสำคัญชั้นแนวหน้า เหตุว่าเป็นบุคคลต้นแบบ เป็นบุคคลตัวอย่าง แบบหรือตัวอย่างย่อมเกิดมีทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ ทางกายก็เป็นกายสุจริต ทางวาจา ก็เป็นวจีสุจริต ทางใจก็เป็นมโนสุจริต ทำ พูด คิด ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม จารีตประเพณี และวัฒนธรรม นำตน นำคน และนำงาน ให้บรรลุถึงวุฑฒิ ความเจริญ วิรุฬหิ ความงอกงาม และเวปุลละ ความไพบูลย์เป็นลำดับไป ในการนำตนนั้น บุคคลผู้เป็นผู้นำจำต้องมีคุณธรรมเป็น ส่วนเฉพาะ ๖ ประการ

ในคุณธรรม ๖ ประการนั้น ประการที่ ๑ คือ **ขมา** ความอดทน เป็นคุณธรรมข้อต้น ที่จะพึงอบรมให้เกิดให้มีเป็นอัธยาศัย และเป็นไปเพื่อเผาผลาญความชั่ว และเป็นอุปการะในการสร้างสมคุณงามความดี ด้วยว่า ในการทำหน้าที่ต่าง ๆ ทั้งทางคดีโลกทางคดีธรรม จำต้องปรารถนาความอดทน คำว่าความอดทนเป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญมีอรรถอันลึกซึ้ง กล่าวคือ มีทั้งอด มีทั้งทน เริ่มต้นด้วยความอดใจ โดยไม่ปล่อยให้ตกเป็นทาสของความอยาก เพราะเครื่องยั่วยวนชวนให้อยากนั้นมีมาก เกิดจากทางปากทางตาทางหูทางลิ้นเป็นต้น บุคคลผู้มีความอยากเป็นเจ้าหัวใจ ไม่อดใจ ปล่อยไปตามใจ ผู้ตามใจความอยาก จึงตกยากไม่รู้ตัว กว่าจะมารู้ตัว ก็หมดตัวเสียแล้ว อนึ่ง วัตถุสิ่งของที่มีความทน เป็นสิ่งที่บุคคลทั่วไปปรารถนาต้องการ เพราะของทนใช้ได้นานมีความสิ้นเปลืองน้อย ไม่จำต้องจัดหาจัดซื้อบ่อย ๆ ส่วนของที่ไม่คงทน ย่อมมีปรกติเสียง่ายไม่มีใครปรารถนาต้องการฉันใด บุคคลก็ฉันนั้นเหมือนกัน คนที่ไม่ทนแดด ไม่ทนฝน โดนแดดนิดก็

เป็นผู้นำจำต้องจำแนกแจกจ่ายคำสอน โดยชี้แจง แนะนำ พร่ำสอน พร่ำแนะให้รู้และเข้าใจ ในเรื่องบาปบุญคุณโทษ ประโยชน์และมิใช่ประโยชน์เป็นต้น ตลอดจนมีความฉลาดสามารถ จัดสรรหน้าที่การงานและวิชาการต่าง ๆ ให้แพร่หลายกระจายไป ในเพื่อนร่วมงานโดยไม่รวบอำนาจ ไม่ผูกขาดแต่เพียงผู้เดียว ทำให้ดู พูดให้รู้และคิดให้เป็น เป็นการแจกจ่ายแบบอย่าง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน อนึ่ง สังวิภาคะ ในที่นี้บ่งชี้ถึงการแบ่งให้ปันให้แสดงถึง เป็นผู้มีอัธยาศัยน้ำใจกว้างขวางโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ยินดีในการจำแนกแจกจ่ายช่วยเหลือ เกื้อกูลอนุเคราะห์ สงเคราะห์ เป็นนักเสียสละ เสียสละทั้งกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังความคิด มีวัตถุข้าวของเงินทองก็เพื่อให้ ได้มาก็เพื่อแจก เป็นผู้แบกภาระของสังคมเพื่อความสบายในภายหน้า หากว่าตายก็ตายเพื่อคนที่มีชีวิตอยู่ ความรู้จึงมีไว้เพื่อเป็นอาภรณ์ ๑ เพื่อเป็นคำสอนแจกจ่าย แนะนำตักเตือน ๑ เพื่อเป็นหลักในการทำงาน ๑

คุณธรรมผู้นำข้อที่ ๕ คือ **ทยา** ความเอ็นดู ความรัก ความปรารถนาดี ในที่นี้หมายถึงเมตตา ความรัก กรุณาความสงสาร เมตตานั้นคือความรัก ปรารถนาจะให้คนอื่นได้ดีมีสุข หรือความรัก อันบริสุทธิ์สดใสไม่เจือปนด้วยราคะความกำหนัดความใคร่ เป็นความมีแก่ใจเอ็นดูคู่กับกรุณา ความสงสาร ปรารถนาต้องการจะช่วยเหลือเกื้อกูลบำบัดทุกข์ บำรุงสุขทุกคืนวัน

คุณธรรมผู้นำข้อที่ ๖ คือ **อิกขนะ** การเห็น การดู เป็นลักษณะของตา เห็นเป็นลักษณะของตานอก ดูเป็นลักษณะของตาใน ตานอกคือตาเนื้อ ตาในคือตาปัญญา แม้หูก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน กล่าวคือการได้ยินกับการได้ฟัง ดังนั้น ตาจึงไม่สักแต่ว่าเห็นต้องดูด้วย หูไม่สักแต่ว่าได้ยินต้องฟังด้วย ตาได้เห็นได้ดู หูได้ยินได้ฟัง เป็นที่ตั้งที่เกิดแห่งปัญญาความรู้ ตากับหูทั้งสอง จึงเป็นของคู่กัน ผู้เป็นพหูสูต คือผู้ได้ยินได้ฟังมาก ใช้หูเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็ได้อาศัยตาควบคู่ไปด้วย ถ้าตาบอดก็ใช้หูฟัง หูหนวกก็ใช้ตาดู ผู้รู้ทั้งหลายจึงกล่าวว่า ตาดูหูฟัง หรือว่าฟังหูไว้หู ดูตาไว้ตา ดังนี้ บุคคลผู้เป็นผู้นำจึงจำต้องเป็นคนที่หูตาดี ถ้าหูตาไม่ดีก็รับรู้เรื่องต่าง ๆ ได้ยาก และจะเห็นอะไรได้ยากเช่นเดียวกัน ดังนั้น หูจึงต้องฟังไกลและหนักแน่น ตาจึงต้องเห็นยาวและชัดแจ้ง เรียกว่ามีหูกว้างตายาว การมีหูกว้างตายาวนั้น จัดเป็นคุณสมบัติของผู้นำประการหนึ่ง ซึ่งผู้รู้ทั้งหลาย เรียกว่า **ทีฆทัสสี** มีความหมายว่า เห็นไกลเห็นยาวหรือหูกว้างตาไกล ได้ในคำสมัยใหม่ว่า มีวิสัยทัศน์นั่นเอง เจ้าประคุณสมเด็จ ฯ เป็นผู้นำที่เข้มแข็งและอดทน สมบูรณ์ด้วย

คุณธรรมทั้ง ๖ ประการ ดังกล่าวแล้ว ย่อมได้ชื่อว่าเป็นปูชนียบุคคล และเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ที่หาได้ยากและควรยึด เป็นแบบอย่างแบบแผนและแบบฉบับ ในการครองตน ครองคน และครองงาน บัดนี้ แม้สรีระสังขารของเจ้าประคุณสมเด็จ ฯ แตกดับไปตามสภาวธรรมแล้วก็ตาม แต่คุณงามความดีย่อมเป็นที่สถิตมั่นอยู่ในมโนธรรมของพุทธศาสนิกชนคนดีทั้งหลาย ทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ไม่จืดจางและเสื่อมคลาย

อิมินา กตปุญเญน ขออำนาจพระราชกุศลที่ทรงพระกรุณาโปรดให้บำเพ็ญด้วยดีแล้วนี้ จงสำเร็จเป็นวิบากราศรี มีผลสำฤทธิ์ ผลิตวิบากสมบัติ แก่เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต โดยฐานนิยมสมควรแก่คติวิสัยในสัมปรายภพ สมพระราชเจตนาปรารภทุกประการ ในอวสานแห่งพระธรรมเทศนา พระสงฆ์ ๔ รูป จตุรวรรค จะได้สวดคาถาธรรมบรรยาย โดยสรภัญญะวิธี เพื่อเพิ่มพูนอัปปมาทธรรมสืบต่อไป

เอวं ก็มีด้วยประการฉะนี้

ขอถวายพระพร

วันที่ ๒๒-๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันสตมวาร แห่งการมรณภาพของเจ้าประคุณสมเด็จฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ไปในการบำเพ็ญพระราชกุศล ๑๐๐ วันพระราชทานศพ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้น ๒ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส วัดบวรนิเวศวิหาร

นอกจากนั้นคณะสงฆ์วัดบวรนิเวศวิหาร และคณะศิษยานุศิษย์ ได้เปิดโอกาสให้คณะสงฆ์ องค์กร หน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดถึงคณะศิษยานุศิษย์ ได้รับเป็นเจ้าภาพบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายด้วยความกตัญญูกตเวทิตามาโดยลำดับทุกวันจนถึงวันสตมวาร หลังจากนั้นทางวัดบวรนิเวศวิหาร ได้เปิดให้มีการบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย ทุกสัตตมวาร ในวันอังคาร และเปิดเป็นกรณีพิเศษ ในวันอื่น ๆ ที่เจ้าภาพกำหนดบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายเจ้าประคุณสมเด็จฯ เท่ากับว่าได้ตั้งพระโกษบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย รวมเป็นเวลาทั้งหมด ๒๕๔ วัน

การบำเพ็ญพระราชกุศล ๑๐๐ วัน

พระธรรมเทศนา สุปฏิปนฺนกถา
ในการทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ๑๐๐ วันพระราชทานศพ
สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)
ณ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส วัดบวรนิเวศวิหาร
วันพุธที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
พระพรหมวชิรปัญญาจารย์ (ทองดี สุรเตโช)
วัดราชโอรสาราม กรุงเทพมหานคร
รับพระราชทานถวาย

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทธสฺส.

สุปฏิปนฺโน มหาสงฺโฆ โลกานํ อนุกมฺปโกติ.

บัดนี้จะรับพระราชทานแสดงพระธรรมเทศนาในสุปฏิปันนกถา ฉลองพระเดชพระคุณ ประดับพระปัญญาบารมี ในการบำเพ็ญพระราชกุศล ๑๐๐ วัน พระราชทานศพพระเดชพระคุณ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (พุรหฺมคุตฺตมหาเถร) อดีตกรรมการมหาเถรสมาคม อดีตผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต และอดีตเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่แก่การคณะสงฆ์ แก่พระเดชพระคุณเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (พุรหฺมคุตฺตมหาเถร) และแก่วัดบวรนิเวศวิหาร พร้อมทั้งคณะสงฆ์ คณะศิษย์วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นอย่างยิ่ง ด้วยว่าพระเดชพระคุณเจ้าประคุณสมเด็จ พระวันรัต (พุรหฺมคุตฺตมหาเถร) เป็นพระมหาเถรผู้ใหญ่ในวงการคณะสงฆ์ไทย เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญสูงสุดหลายตำแหน่ง คือเป็นอดีตกรรมการมหาเถรสมาคม อดีตผู้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุติ และอดีตเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร จึงเป็นผู้เหมาะควรแก่การได้รับพระราชสักการะจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐในโอกาสนี้

แท้จริงพระเดชพระคุณเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (พุรหฺมคุตฺตมหาเถร) ถือกำเนิดที่ตำบลชำราก อำเภอเมือง จังหวัดตราด เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๙ ได้บรรพชา

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๑ ได้อุปสมบทเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๙ ที่วัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อบรรพชาอุปสมบทแล้ว ได้ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมจนสอบได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค ในสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร ได้รับมอบหมายและสนองงานคณะสงฆ์มากมาย จนเป็นเกียรติประวัติอันสำคัญยิ่ง เป็นพระมหาเถระที่พร้อมมูลด้วยอัตตสมบัติ คือความดีส่วนตน และปรหิตปฏิบัติ คือความดีที่ส่งผลเป็นประโยชน์แก่บุคคลและคณะสงฆ์ เช่น ปฏิบัติหน้าที่พระเถระชั้นผู้ใหญ่ นั่งพระเสลี่ยงกลีบบัว พระราชรถน้อย อ่านพระอภิธรรมนำขบวนพระอิสริยยศ ไปสู่พระเมรุมาศ ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง ในการพระราชพิธี พระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี และในการถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร นอกจากนั้นยังนับว่าเป็นพระนวกะหรือพระบวชใหม่ ร่วมสมัยกับสมเด็จพระบรมพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อครั้งเสด็จออกทรงผนวชที่วัดบวรนิเวศวิหาร และได้เป็นพระอาจารย์ถวายพระอักษรเรื่องพระธรรมวินัย แก่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ที่ทรงผนวชที่วัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช

พระเดชพระคุณเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้เจริญด้วยสมณศักดิ์ตามลำดับ จนถึงเป็นสมเด็จพระราชาคณะ และดำรงตำแหน่งทางการปกครองสูงขึ้นตามลำดับ ตั้งแต่เป็นกรรมการวัดบวรนิเวศวิหาร เป็นผู้อำนวยการศึกษาสำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร เป็นกรรมการมหาเถรสมาคม เป็นกรรมการเถรสมาคม (ธ) เป็นเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร-สมุทรปราการ (ธ) เป็นแม่กองธรรมสนามหลวง เป็นรองประธานกรรมการฝ่ายศาสนศึกษาของมหาเถรสมาคม เป็นผู้อำนวยการมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนสมเด็จพระสังฆราช เป็นประธานสนองงานในสมเด็จพระสังฆราช และเป็นผู้สนองงานเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ที่ได้รับพระบัญชาในบางโอกาส

พระเดชพระคุณเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต ได้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นไปด้วยดี มีคุณภาพ ด้วยความอดทน ด้วยความเสียสละ มีความมุ่งมั่น ตั้งใจแน่วแน่ให้ภารกิจนั้น ๆ สำเร็จประโยชน์ด้วยดี จนถึงวาระสุดท้ายแห่งชีวิต ได้อาพาธด้วยโรคมะเร็งในถุงน้ำดี ได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง จนถึงมรณภาพ สิริรวมอายุได้ ๘๕ ปี ๖๖ พรรษา จากชีวประวัติสังเขปของพระเดชพระคุณเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัตที่ได้แสดงมา แสดงให้เห็นว่าเจ้าประคุณสมเด็จเป็นพระมหาเถระ ที่เป็นแบบอย่างของพระภิกษุผู้เป็นศาสนทายาท ผู้ดำรงพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี ท่านได้ดำรงตนในฐานะที่เป็นพระภิกษุได้อย่างถูกต้อง งดงาม ตามพระธรรมวินัย ด้วยความวิริยะอุตสาหะสม่ำเสมอ มีอัธยาศัยเรียบง่าย เป็นกันเอง ไม่ถือยศถืออย่าง ไม่ถือเนื้อถือตัว ยิ้มแย้มแจ่มใส เข้าหาง่าย พูดคุยด้วยง่าย เอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน ปฏิบัติตามได้ง่าย ฉลาดในการปฏิบัติตัว ไม่ให้เป็นภาระแก่ผู้อื่น อันใดที่ไม่อาจทำได้ ก็ปล่อยว่าง ไม่ยึดติด จึงเป็นที่ไว้วางใจให้รับภาระต่าง ๆ เพราะสามารถดำเนินการให้สำเร็จประโยชน์ได้ตามประสงค์ การวางตัวปฏิบัติตนได้เช่นนี้ ชื่อว่าได้ปฏิบัติตามพระสังฆรัตนะในสมัยพุทธกาล กล่าวคือเป็นสมณะที่เป็นสุปฏิปันนสมณะ เป็นผู้สมควรแก่การเคารพกราบไหว้ของชาวพุทธทั่วไป ควรแก่การรับของถวายของต้อนรับทุกประการ และเป็นเนื้อนาบุญอันยอดเยี่ยมของชาวโลก ชื่อว่าได้ปฏิบัติตามแนวบาลีธรรมภาษิต ที่ยกขึ้นไว้เป็นนิกเขปบทเบื้องต้นว่า **สุปฏิปนฺโน มหาสงฺโฆ โลกานำ ปุญฺญมากโร** ซึ่งท่านผู้รู้ได้แปลความไว้ว่า พระสงฆ์หมู่ใหญ่เป็นพระสุปฏิบัติย่อมเป็นบ่อเกิดแห่งบุญของชาวโลกทั้งหลาย ดังนี้ บาลีธรรมภาษิตนี้ลิขิตขึ้นภายหลัง เพื่อใช้เป็นบทสวดมนต์ของพระสงฆ์ แต่ก็สื่อความให้เป็นประจักษ์ได้ถึงลักษณะสำคัญของคณะสงฆ์ ในพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี ซึ่งอาจตีความหมายได้หลายนัยยะ ในที่นี้จะแสดงโดยนัยยะเป็นเอกเทศส่วนหนึ่งพอเหมาะสมแก่เวลา

คำว่า **“มหาสังฆะ”** นั้น หมายถึงพระสงฆ์หมู่ใหญ่ หรือพระอริยสงฆ์ในสมัยพุทธกาล แต่ตามบาลีธรรมภาษิตนี้ หมายถึงพระสงฆ์หมู่ใหญ่ที่เรียกกันว่าพระสงฆ์ทั่วไป ซึ่งเป็นพระมหาเถระบ้าง เป็นพระเถระบ้าง เป็นพระผู้น้อยบ้าง พระสงฆ์ทั่วไปได้ชื่อว่า “มหาสังฆะ” เพราะดำเนินตามปฏิปทาของพระอริยสงฆ์ในอดีตเป็นปกติอยู่แล้ว จึงอาจเทียบได้กับมหาสังฆะในธรรมวจนะข้างต้น พระสงฆ์ผู้เป็นสุปฏิบัตินั้น ย่อมนำความมีผลมากมาให้แก่ชาวโลก ผู้น้อมนำสักการะมาถวายบูชา

ดังนั้น สุปฏิบัติจึงเป็นปฏิปทาของพระสงฆ์เป็นประการสำคัญ พระสงฆ์ผู้ดำเนินตามปฏิปทาของพระอริยสงฆ์ที่เรียกกันในสมัยปัจจุบันนี้ว่า พระสุปฏิปันโน และพระสุปฏิปันโนนี้แลที่เป็นเนื้อนาบุญอันเป็นบ่อเกิดอันสำคัญยิ่งของชาวโลกทั้งมวล

อันคำว่า “สุปฏิปันโน” แปลความหมายได้เป็นสามประการ คือเป็นผู้ปฏิบัติดี ๑ เป็นผู้ปฏิบัติงาม ๑ เป็นผู้ปฏิบัติง่าย ๑ ข้อว่าสุปฏิปันโนที่แปลว่า “เป็นผู้ปฏิบัติดี” นั้น คือเป็นผู้ปฏิบัติเป็นสุจริต ปฏิบัติไม่ผิดเสียหาย ไม่ผิดเพี้ยนไปจากคลองธรรม ปฏิบัติเพื่อเป็นประโยชน์ตนและประโยชน์ของผู้อื่น ปฏิบัติไม่ลวงโลก ได้แก่ เป็นผู้ปฏิบัติตามพระโอวาทานุสาสนีที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้ ๑ ปฏิบัติตามทางสายกลาง หรือมัชฌิมาปฏิปทา ๑ ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติที่ไม่ผิด ๑

ตามปกติพระสงฆ์สาวกโดยเฉพาะพระอริยสงฆ์ ตั้งแต่พระโสดาบันขึ้นไป ท่านปฏิบัติตามพระโอวาทานุสาสนีของพระพุทธองค์ มั่นคงเคร่งครัด ท่านปฏิบัติไม่นอกรีตนอกรอย ไม่ปีนเกลียวให้นอกเหนือไปจากนั้น พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนไว้ ทรงบัญญัติไว้อย่างไร ก็ปฏิบัติตามนั้นโดยไม่ฝ่าฝืนโต้แย้ง ด้วยเห็นแจ้งว่าเป็นสุปฏิบัติและเป็นทางดำเนินให้บรรลุธรรมได้จริง ด้วยเห็นประจักษ์ด้วยตนเองมาแล้ว ท่านจึงเป็นพระที่ไม่ถือทิฏฐิ เข้าข้างตัวเอง มีความยำเกรง ไม่ก่อความวุ่นวายให้เกิดขึ้นแก่หมู่คณะ ดังเช่นพระอานนท์พุทธอนุชา

หลังจากสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพานแล้ว เมื่อพระสงฆ์ประชุมปรับโทษท่านว่า เผลอสติ ไม่กราบทูลให้ทรงดำรงพระชนม์อยู่ต่อไป อย่าเพิ่งปรินิพพานก่อน ท่านก็ยอมรับผิดว่า ขณะนั้นท่านไม่ทันคิด ด้วยคิดภาระกังวลด้วยต้องคอยรับแขก คัดเลือกบุคคลเข้าเฝ้า และอุปัฏฐากดูแลสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในเรื่องต่าง ๆ ทำให้เผลอไผลมิได้กราบทูล ก็แลในตอนที่ไม่ได้กราบทูลนั้น ท่านพระอานนท์ยังไม่ได้เป็นพระอรหันต์ แต่ตอนที่ถูกปรับโทษนั้นท่านเป็นพระอรหันต์แล้ว ถึงกระนั้นท่านก็ยอมรับผิด ข้อนี้ชี้ให้เห็นชัดว่าท่านมิได้หัวดื้อหัวรั้น มุ่งเอาชนะ ด้วยมีความอ่อนน้อมถ่อมตนแลซื่อตรง สำหรับสมมุติสงฆ์ในภายหลัง เมื่อน้อมนำปฏิปทาแห่งพระอริยสงฆ์เช่นนี้มาปฏิบัติ เช่นปฏิบัติตรงตามที่ทรงสั่งสอนไว้ ปฏิบัติไม่แตกแถวแหวกแนวให้ผิดเพี้ยน ปฏิบัติเป็นผู้ซื่อตรงต่อหน้าแลลับหลัง มีสติตั้งระวังตน มิให้อวดดื้อถือทิฏฐิมานะ เป็นต้น ปฏิบัติตามพระดำรัสแนะนำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระชินวรศาสดา เรียกกันต่อมาว่าพระธรรมวินัยนั้น

ชื่อว่าปฏิบัติตามพระโอวาทานุสาสนีของพระพุทธเจ้า ซึ่งจัดเป็นการปฏิบัติดีประการหนึ่ง

อนึ่ง ในการปฏิบัติตามพระธรรมวินัยนั้น ชอบที่จะปฏิบัติให้ถูกต้องเคร่งครัด แต่ให้เป็นมัชฌิมาปฏิปทา คือเป็นสายกลาง ไม่หย่อนเกินไป ไม่ตึงเกินไป ท่านว่าต้องดำเนินไปตามทางสายกลาง ซึ่งเรียกว่า มรรคมีองค์ ๘ กล่าวคือปฏิบัติให้ถูกต้อง เป็นสัมมาทิฏฐิเป็นต้น เพราะการปฏิบัติไม่เป็นกลาง ถึงขืนปฏิบัติไปเท่าไหร่ก็ออกจากเส้นทางไปมากเท่านั้น การปฏิบัติที่ไม่เป็นสายกลางบางอย่าง แม้อาจจะเป็นเรื่องที่ดีและถูกต้อง แต่ตึงเกินไป ก็จะกลายเป็นอัตตกิลมถานุโยค และไม่สำเร็จผลอะไร กลับจะทำให้ตนเดือดร้อนเสียเปล่า ดังเช่นพระโสณโกฬิวิสะ ผู้บำเพ็ญเพียรด้วยการเดินจงกรม จนเท้าแตก ธรรมที่หวังก็ไม่ได้สำเร็จ ได้รับแต่ความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน ดังนี้เป็นต้น หรือหากเป็นการปฏิบัติที่ไม่เคร่งครัดย่อหย่อนเกินไป มุ่งความสะดวกสบายเข้าว่า เช่นจะทำวัตรสวดมนต์ก็ต้องอยู่ในห้องปรับอากาศ ฟังเทศน์ทุกวันธัมมัสสวนะ แต่ก็นั่งหลับเสียบ้าง ชวนผู้อื่นคุยเสียบ้าง ดังนี้ ก็จะกลายเป็นกามสุขัลลิกานุโยค ไม่เป็นมัชฌิมาปฏิปทาเช่นกัน

อันมัชฌิมาปฏิปทานั้น คือความพอเหมาะ ความพอดี ไม่ตึงเกินไป ไม่หย่อนเกินไป การปฏิบัติตามพระธรรมวินัยก็ดี การปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงซึ่งความสิ้นกิเลสก็ดี การปฏิบัติตัววางตนในกาลเทศะต่าง ๆ ก็ดี หากเป็นแบบทางสายกลางเป็นมัชฌิมาปฏิปทาชื่อว่าเป็นสุปฏิบัติ คือเป็นการปฏิบัติดีอีกประการหนึ่ง

ข้อว่าสุปฏิปันโนในความหมายที่สอง ที่แปลว่าเป็นผู้ปฏิบัติง่ายนั้น หมายความว่าเป็นผู้มีความงามในไตรทวาร คือ งามทางกาย งามทางวาจา และงามทางใจ อันความงามของพระสงฆ์นั้น เกิดจากการปฏิบัติตามเสขิยวัตรอันเป็นหลักสมณสารูป และเกิดจากขันติธรรม ความอดทนและความอดกลั้น ขันติธรรมนั้น แปลกันโดยทั่วไปว่า ความอดทน หมายถึงความอดทนต่อความตรากตรำได้เมื่อทำกิจ เช่น อดทนต่อความหนาวร้อน อดทนต่อแดดฝน อดทนต่อทุกขเวทนา ในเวลาเกิดอาพาธเจ็บไข้ภายใน หรือในเวลาได้รับบาดเจ็บเพราะเหตุใดเหตุหนึ่ง ไม่แสดงอาการทุรนทุราย โวยวายเกินกว่าเหตุ และอดทนต่อความเจ็บใจในเมื่อกระทบกับอนิฏฐารมย์ที่ไม่ปรารถนา เช่นคราวถูกด่าว่า หรือถูกแดกดัน ด้วยคำพูดที่หยาบคาย ขันติธรรมนี้มีอยู่ในผู้ใด ย่อมทำให้ผู้นั้นดูงดงาม ไม่แสดงความผิดแปลกหรือแสดงอาการ

อันน่ารังเกียจแห่งกายและวาจาให้ปรากฏ และหากมีโสรัจจธรรม คือความเสงี่ยมงามเข้ามาเสริม ก็จะเป็นเหตุให้แช่มชื่น เบิกบาน ผ่องใส ไม่ขุ่นมัว สามารถควบคุมให้สงบเยือกเย็นได้ เหมือนปกติได้ ขันตินั้นจัดเป็นโสภณธรรม คือเป็นธรรมที่ทำให้ผู้ปฏิบัติเป็นคนงามทั้งภายในและภายนอก เพราะเหตุให้ผู้ปฏิบัติเก็บซ่อนกิริยาที่ไม่งาม เช่นอาการโกรธ ไม่พอใจ หรือวาจาที่หยาบคายเมื่อโต้ตอบ เป็นต้น เข้าไว้ได้ และเป็นเหตุให้จิตใจสงบเย็น อันส่งผลให้มีใบหน้ายิ้มละไม ให้สงบนิ่งได้ เป็นต้น ดังที่องค์สมเด็จพระทศพลสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสไว้ในเวปจิตติสูตร สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ว่า **อิธ เขฺวตๆ ภิกฺขเว โสเภถ ยๆ ตุเมฺห เอวๆ สฺวากฺขาเต ธมฺมวินเย ปพฺพชิตา สมานา ขมา จ ภเวยฺยาถ โสรตา จ** ซึ่งแปลความว่า “ดูกรภิกษุทั้งหลาย การที่เธอทั้งหลายบวชมาในธรรมวินัย ที่เรากล่าวไว้ดีแล้ว จะพึงเป็นผู้อดทนและสงบเสงี่ยมได้นี้ ถือว่าเป็นความงามในพระธรรมวินัยนี้แล” ดังนี้

พระสงฆ์ผู้ปฏิบัติตนเป็นผู้มีความอดทน มีความอดกลั้น และมีความเสงี่ยมเจียมตน ไม่แสดงอาการขึ้นลง เมื่อประสบกับโลกธรรมต่าง ๆ ทั้งฝ่ายดีและฝ่ายชั่ว ตั้งตนเป็นกลาง วางใจสงบเฉย ตามลักษณะแห่งบัณฑิต ดังพุทธภาษิตที่ว่า **น อุจฺจาวจๆ ปณฺฑิตา ทสฺสยนฺติ** “บัณฑิตทั้งหลายย่อมไม่แสดงอาการขึ้นลง เมื่อต้องโลกธรรม” ดังนี้ ได้ชื่อว่าเป็นพระสุปฏิปันโน คือเป็นผู้ปฏิบัติงามในไตรทวาร นี้เป็นความหมายคำว่า “สุปฏิปันโน” ในความหมายที่สอง

คำว่า สุปฏิปันโน ในความหมายที่สาม ที่แปลว่า เป็นผู้ปฏิบัติง่ายนั้น หมายความว่าเป็นผู้ทำตัวให้ง่าย ไม่ยุ่งยาก โดยปฏิบัติตามหลักสันโดษและมักน้อย กล่าวคือ เป็นผู้อยู่ง่าย ขบฉันง่าย ไม่เจ้ายศเจ้าอย่าง ไม่ก่อความเดือดร้อนให้ผู้อื่นเรื่องความขบฉัน เรื่องความเป็นอยู่ของตน เป็นผู้เข้าหาเข้าพบได้ง่าย และพูดด้วยง่าย ไม่มีเล่ห์เหลี่ยมสมกับเป็นผู้สงบ แต่มิใช่เป็นผู้มักง่าย จนถึงไม่พิถีพิถัน อันเป็นข้อปฏิบัติของผู้เหลาะแหละ เหลวไหล พระสงฆ์ผู้ปฏิบัติตนทำตัวง่าย ๆ เช่นนี้ ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติง่าย อันเป็นความหมายประการที่สามของคำว่า “สุปฏิปันโน” พระสงฆ์ผู้ดำรงอยู่ในปฏิปทาของพระอริยสงฆ์ คือปฏิบัติตามที่ได้พรรณนามา ฉะนี้ ได้ชื่อว่า โลกานำ ปุญฺญมากโร เป็นบ่อเกิดบุญแห่งชาวโลก ตามนัยยะธรรมภาษิตข้างต้น ด้วยว่าพระสงฆ์ผู้เป็นพระสุปฏิปันโนนั้น เป็นบุญเขตอันยอดเยี่ยมของชาวโลก เหมือนกับพระอริยบุคคลทั้งหลาย เหตุเป็นเนื้อนาบุญอันสมบูรณ์ด้วยปุ๋ยและแร่ธาตุ คือคุณธรรม มีประการต่าง ๆ เมื่อชาวโลกหว่านพืชคือวัตถุทาน เช่น ข้าว

น้ำ ลงไปในนานั้น ก็ทำให้พืชที่หว่านลงไปเจริญงอกงามไพบูลย์ เกิดดอก ออกรวง ออกผล ทำให้เกิดความแช่มชื่นแก่ผู้หว่าน ดังนั้น เมื่อต้องการหว่านพืชคือทานลงในนา จำต้องเลือกเฟ้นท้องนาคือปฏิคาหก คือเนื้อนาที่ดี มีปุ๋ยคือคุณธรรมหล่อเลี้ยงอยู่เป็นประจำ จึงจะได้รับผลอุดมสมบูรณ์สมปรารถนา ดังที่พระพุทธนิพนธ์ตรัสไว้ว่า **วิเจยฺยทานำ สุคตปฺปสตฺถำ** “การเลือกให้ พระสุคตเจ้าทรงสรรเสริญแล้ว” ดังนี้

พระเดชพระคุณเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (พฺรหฺมคุตฺตมหาเถร) นับได้ว่าเป็นพระสุปฏิปันโน ตามพระบาลีสุภาษิตที่พรรณนาครบถ้วนสมบูรณ์ ด้วยการประพฤติตัว ปฏิบัติตนอยู่ในสุจริตธรรม เป็นพระสุปฏิปันโน เป็นผู้ปฏิบัติดี เป็นผู้ปฏิบัติงาม เป็นผู้ปฏิบัติง่าย รักษากายวาจาสงบเสงี่ยม เผยแผ่ศาสนธรรมตามพระโอวาทานุสาสนีของสมเด็จพระพุทธบิดร ด้วยการไม่ว่าร้ายใคร ไม่เบียดเบียนใคร สำรวมระวังอยู่ในพระปาติโมกข์ ไม่เห็นแก่ปากแก่ท้อง ขบฉันพอประมาณ ยินดีในเสนาสนะอันสงัด ไม่เห็นแก่ความสุขสบาย และบำเพ็ญอธิจิตเจริญกรรมฐานสำรวจตัวเองตลอดมา และมีวิริยะอุตสาหะ บำเพ็ญบุญบารมี ปฏิบัติภารกิจแห่งคณะสงฆ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เป็นขวัญและกำลังใจแก่หมู่คณะไม่เสื่อมคลาย เป็นเนติแบบแผนและเป็นตัวอย่างแก่คณะสงฆ์ได้ตลอดมา แลเป็นบุญเขตเนื้อนาบุญอันยอดเยี่ยมของชาวโลก อันนำมาซึ่งผลานิสงส์อันสมบูรณ์แก่ชาวโลก ดังธรรมภาษิตที่ได้ขยายความมาด้วยประการฉะนี้

อิมินา กตปุญฺเญน ขออนุโมทนา พระราชกุศลทักษิณานุปทาน ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้ทรงบำเพ็ญพระราชอุทิศในวาระ ๑๐๐ วัน พระราชทานศพพระเดชพระคุณเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (พฺรหฺมคุตฺตมหาเถร) ในโอกาสนี้ ขอพระเดชพระคุณเจ้าประคุณสมเด็จ โปรดรับทราบและโปรดอนุโมทนา แล้วได้รับวิบากผลอันเป็นทิพยสุข ทิพยสมบัติในสัมปรายภพ ตามพระราชเจตนาปรารภ ตลอดจิรัฐิติกาลรับพระราชทานแสดงพระธรรมเทศนาในสุปฏิปันนกถา สมควรแก่สมัยได้เวลา ขอยุติธรรมีกถาลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้

ขอถวายพระพร

ลุวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักพระราชวัง ได้ออกหมายรับสั่งที่ ๑๗๐๒๗ ความว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ ในการพระราชทานเพลิงศพสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส เขตป้องปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร โดยกำหนดวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุก องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ไปในการบำเพ็ญพระราชกุศล พระราชทานในการออกเมรุ ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้น ๒ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส วัดบวรนิเวศวิหาร

วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๐.๓๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุก องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ไปในการบำเพ็ญพระราชกุศล

พร้อมกับได้มีหมายรับสั่งที่ ๑๗๐๒๘ และ ๑๗๐๒๙ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ความว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานเพลิงศพสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส เขตป้องปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร กำหนดวันพฤหัสลดี ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๗.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี เสด็จขึ้นพลับพลาอิศริยาภรณ์ ทรงทอดผ้าไตร ๑๐ ไตร พระสงฆ์ ๑๐ รูปบังสุกุล เสร็จแล้วเสด็จพระราชดำเนินขึ้นเมรุพระราชทานเพลิงศพ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)

วันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ พระราชทานผ้าไตร และภัตตาหารสามหาบในการเก็บอัฐิ

นอกจากนั้น สำนักพระราชวัง ยังได้มีหมายรับสั่งที่ ๑๗๔๐๒ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ความว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดบำเพ็ญพระราชกุศลฉลองอัฐิ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ณ ห้องบำเพ็ญกุศล ชั้น ๒ อาคารฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี ญสส วัดบวรนิเวศวิหาร

พระราชกุศลทั้งปวงที่ทรงบำเพ็ญปฏิบัติด้วยพระราชศรัทธาในเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณ และพระกรุณาคุณ เป็นล้นพ้นอย่างหาที่สุดมิได้

กาลานุกรมภาพ

การบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
สภากาชาดไทย

เรื่อง สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) มรณภาพ

ตามที่ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ซึ่งอาพาธด้วยโรคมะเร็งถุงน้ำดี ได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ จนถึงวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๔.๒๒ น. สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) ได้มรณภาพด้วยอาการสงบ

จึงประกาศมาให้ทราบโดยทั่วกัน

รศ.นพ.ฉันชาย สิทธิพันธุ์
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย
วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

การบำเพ็ญกุศลศพ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)

คณะสงฆ์สักการะ

สรีระร่าง

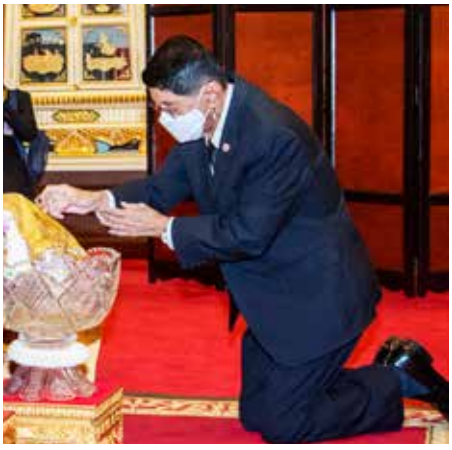

บำเพ็ญพระราชกุศล

๗ วัน พระราชทานศพ

บำเพ็ญพระราชกุศล

๕๐ วัน พระราชทานศพ

บำเพ็ญพระราชกุศล

๑๐๐ วัน พระราชทานศพ

เจ้าภาพ

สมเด็จพระสังฆราช

เจ้าภาพ

กรรมการมหาเถรสมาคม

เจ้าภาพ

คณะรัฐมนตรี

เจ้าภาพ

ราชสกุลต่าง ๆ

เจ้าภาพ

ราชสกุลต่าง ๆ

เจ้าภาพ

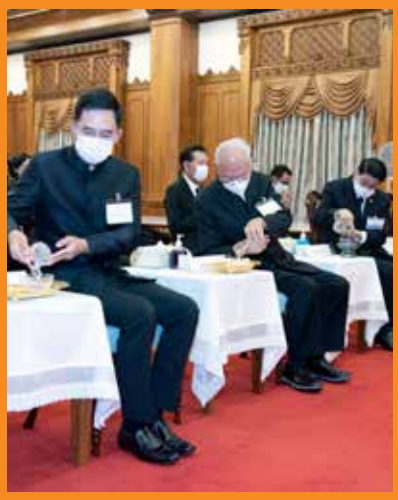
กระทรวงต่าง ๆ

เจ้าภาพ

กระทรวงต่าง ๆ

เจ้าภาพ

กระทรวงต่าง ๆ

เจ้าภาพ

กระทรวงต่าง ๆ

เจ้าภาพ

หน่วยงานของรัฐ

เจ้าภาพ

หน่วยงานของรัฐ

เจ้าภาพ

หน่วยงานของรัฐ

เจ้าภาพ

คณะสงฆ์หนกลาง

เจ้าภาพ

คณะสงฆ์ธรรมยุตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เจ้าภาพ คณะสงฆ์ภาค ๑-๒-๓ (ธ)

คณะสงฆ์ภาค ๔-๕ (ธ)

เจ้าภาพ

คณะสงฆ์ภาค ๖-๗ (ธ)

คณะสงฆ์ภาค ๘ (ธ)

เจ้าภาพ

คณะสงฆ์ภาค ๙ (ธ)

คณะสงฆ์ภาค ๑๐ (ธ)

เจ้าภาพ

คณะสงฆ์ภาค ๑๑ (ธ)

คณะสงฆ์ภาค ๑๒-๑๓ (ธ)

เจ้าภาพ คณะสงฆ์ภาค ๑๔-๑๕ (ธ)

คณะสงฆ์ภาค ๑๖-๑๗-๑๘ (ธ)

เจ้าภาพ

คณะสงฆ์ จีนนิกาย

คณะสงฆ์ อนัมนิกาย

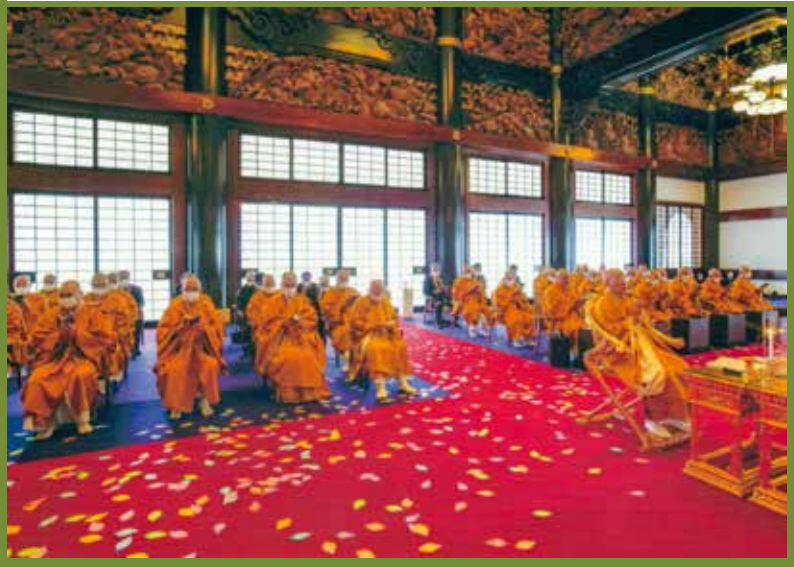

การบำเพ็ญกุศลโดยคณะสงฆ์ญี่ปุ่น

Altar for H.S. Somdet Phra Wannarat
in front of the image of Sakyamuni Buddha
at the Royal Grand Hall of Buddhism, the sacred place for all Buddhists.

Most Ven. Dr. Shinkai Kori, Vice President of Buddhist Summit,
Chief High Priest of Nenbutsushu Sampozan Muryojuji Temple,
reading out *Hyobyaku*, the declaration,
praising the great achievements and highest virtue of H.S. Somdet Phra Wannarat.

Scattering paper lotus petals to purify the inside of the hall.

Chanting sutras solemnly in the magnificent hall.

Buddhist Summit

World Buddhist Supreme Conference

1-2, 5-chome Motomachi-dori Chuo-ku Kobe-city Hyogo 650-0022 Japan

Tel: +81-78-367-6618 Fax: +81-78-367-7132

E-mail: wbschq@yahoo.com wbschq@gmail.com

March 18, 2022

Letter of Condolence

We are deeply saddened to learn the passing of His Serene Somdet Phra Wannarat. Please accept our sincerest condolences.

His Serene was one of the most important members of Buddhist Summit, World Buddhist Supreme Conference, as the outstanding Buddhist leader of Thailand. Throughout his life, His Serene made every effort to convey the teachings of Lord Buddha with compassion and wisdom. His Serene greatly worked for the propagation of Buddhism and was highly respected in the Kingdom of Thailand as well as in the world.

In 2014, His Serene, as the supreme Buddhist leader representing Thailand, attended the Sixth Buddhist Summit held at the Royal Grand Hall of Buddhism in Japan. His Serene devoted himself to promoting the unity among Buddhists in the world and immensely contributed to the realization of world peace and serenity for humanity, the ideals of Lord Buddha. We truly lament the great loss not only for Thailand but also for the Buddhist followers of the world.

We respectfully offer our heartfelt condolences on the passing of His Serene on behalf of Buddhist Summit, World Buddhist Supreme Conference. Praying for the peaceful repose of the soul of His Serene Somdet Phra Wannarat, we will perform a memorial service for His Serene in Japan. Every year, we will hold a memorial service for His Serene at the Royal Grand Hall of Buddhism, Nenbutsushu Sampozan Muryojuji Head Temple, the sacred place for all Buddhists in the world.

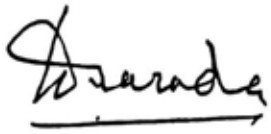
Sincerely yours in the Dharma,

Most Ven. Dr. Kyuse Enshinjoh
Founder High Priest of Buddhist Summit
World Buddhist Supreme Conference
Founder High Priest
Nenbutsushu Sampozan Muryojuji Temple
The Royal Grand Hall of Buddhism

H.E. Khamba Lama D. Choijamts
President of Buddhist Summit
World Buddhist Supreme Conference
Head Lama of Gandan Tegchenling Monastery
Centre of Mongolian Buddhists

Most Ven. Weragoda Sarada Maha Thero
Secretary General of Buddhist Summit
World Buddhist Supreme Conference
Chief Prelate of Singapore

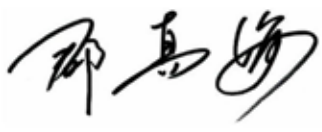
H.H. Tep Vong
Vice President of Buddhist Summit
Great Supreme Patriarch
Mahanikaya Order of Cambodia

H.H. Bour Kry
Vice President of Buddhist Summit
Great Supreme Patriarch
Dhammayuttikanikaya Order of Cambodia

Most Ven. Dharmacharya Marcel Geisser
Vice President of Buddhist Summit
Founder and Dharma Teacher
Meditation Center House Tao
of Switzerland

Most Ven. Dr. Shinkai Kori
Vice President of Buddhist Summit
Chief High Priest
Nenbutsushu Sampozan Muryojuji Temple
The Royal Grand Hall of Buddhism

JAPAN BUDDHIST FEDERATION

W.F.B. JAPAN CENTRE
MEISHO-KAIKAN 2F, 4-7-4, SHIBAKOEN, MINATO-KU, TOKYO 105-0011, JAPAN
TEL: 81-3-3437-9275 FAX: 81-3-3437-3260 E-MAIL: international@jbf.ne.jp

March 20, B.E.2065 (2022)

Dear H.E. Phan Wannamethee,

We would like to express our deepest condolences on the passing of the Venerable Somdet Phra Wannarat of Thailand.

Ven. Somdet Phra Wannarat was instrumental in spreading Buddhism not only in Thailand but also at the international level. His merciful behavior not only teaches people the right path and leads to enlightenment, but also creates affection and respect among many people and has been widely recognized both at home and abroad.

The passing of Ven. Somdet Phra Wannarat will bring deep sorrow to Buddhists in Thailand and Buddhist communities all over the world.

The presence and words of the Venerable Somdet Phra Wannarat who ceaselessly pursued a Buddhist path will continue to echo through all Buddhists and will never be forgotten.

May the Triple Gem bless the Venerable Somdet Phra Wannarat.

Yoshiharu Tomatsu
Chairperson
Japan Buddhist Federation

JAPAN BUDDHIST FEDERATION

W.F.B. JAPAN CENTRE
MEISHO-KAIKAN 2F, 4-7-4, SHIBAKOEN, MINATO-KU, TOKYO 105-0011, JAPAN
TEL: 81-3-3437-9275 FAX: 81-3-3437-3260 E-MAIL: international@jbf.ne.jp

March 20, B.E.2065 (2022)

Dear H.E. Phan Wannamethee,

I would like to express my sincere condolences on the demise of the Venerable Somdet Phra Wannarat.

As the Acting Patriarch of the Dhammayuttika Order of Kingdom of Thailand, an Executive Member of the Sangha Supreme Council, the governing body of the Buddhist order of Thailand, and the Abbot of Wat Bovoranives Vihara Royal Monastery, Ven. Somdet Phra Wannarat fulfilled highly significant roles in propagation and preservation of Buddhism. Entering the monkhood at age 12, Venerable Somdet Phra Wannarat truly dedicated his life to Buddhism.

I deeply sympathize with Buddhists in Thailand in their sorrow.

May Venerable Somdet Phra Wannarat enter into Nirvana.

With Palms Together,

Kojun Otani
President
Japan Buddhist Federation

Memorial Service
for
His Serene Somdet Phra Wannarat

March 22, B.E. 2565 (2022)

The Royal Grand Hall of Buddhism

Nenbutsushu Sampozan Muryojuji Head Temple
The sacred place for all Buddhists in the world

The Royal Grand Hall of Buddhism, the largest temple of its kind in the world.
Buddhist cultures of the world are crystalized here
as the representative architectural achievement of the 21st century.

The Sakyamuni Hall (left) The Main Hall (center) The Avalokiteswara Hall (right)

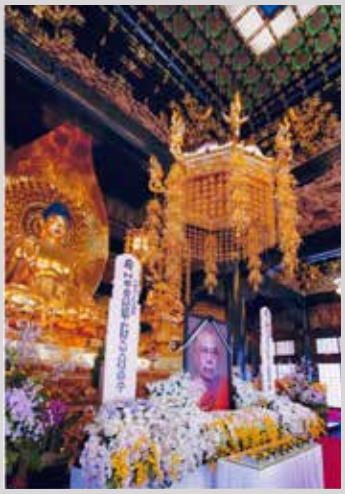
Paying tribute to the benevolence of H.S. Somdet Phra Wannarat,
the Buddhist flag, the national flag of Thailand, the Buddhist Summit flag, the UN flag,
the EU flag, and the national flags of Buddhist Summit member countries hoisted at half-mast.

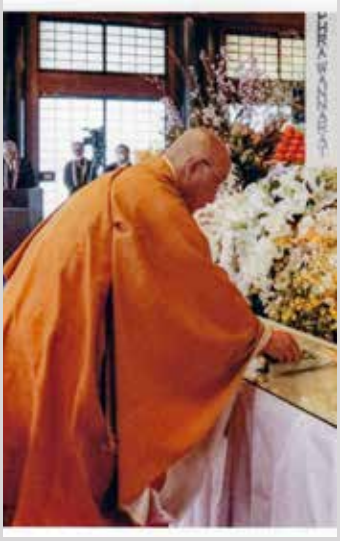

Altar for H.S. Somdet Phra Wannarat
in front of the image of Sakyamuni Buddha
at the Royal Grand Hall of Buddhism, the sacred place for all Buddhists.

Scattering paper lotus petals to purify the inside of the hall.

การบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย

การบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย

การบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย

การบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย

การบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย

การบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย

การบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย

การบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย

การบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย

การบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย

ชีวิตและงาน
สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต)

พิมพ์โดยเสด็จพระราชกุศล
ในการพระราชทานเพลิงศพ
สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต)
๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

จำนวน ๔,๐๐๐ เล่ม

บรรณาธิการที่ปรึกษา
พระธรรมวิสุทธาจารย์ (แสวง ธมฺเมสโก)
รศ. สุเชาวน์ พลอยชุม

เรียบเรียง/บรรณาธิการ
พระธรรมศากยวงศ์วิสุทธิ์ (อนิลมาน ธมฺมสากิโย)

แบบปก: พระครูวินัยธร (ชัยยศ พุทฺธิวโร)

ศิลปกรรมและการออกแบบ
นางสาวพจมาลย์ เกียรติธร

ผู้จัดพิมพ์
วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร

พิมพ์ที่
บริษัท พิมพ์ดี จำกัด
๓๐/๒ หมู่ ๑ ถนนเจษฎาวิถี ตำบลโคกขาม อำเภอสมุทรสาคร
จังหวัดสมุทรสาคร

บรรณานุสรณีย์

ในการพระราชทานเพลิงศพ

สมเด็จพระวันรัต

(จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต)

๑ ธันวาคม

๒๕๖๕